

အကွဲအပြား

စာစဉ် (၁၇၀)

၂၀၁၅ ခုနှစ်

စစ်ဆိုင်တွက်ပြောတဲ့ပြန်မှုမှသည်	၁
ဟောခံပင်သို့	၃
မြန်မာ သင်္ဂါလိပ် အသံစာနိ	၁၁
ရွှေပြည်ဦးကတင်ရဲ့ စာပွဲသဘင်	၁၈
ပုဂ္ဂိုလ်သဘာဝင်တင်ဦး၏ကလေးဘဝ	၂၄
အမေ့တော်ပြေရဲ့ ကျမ်းကိုးများ	၃၃
သောကြာစောပီလွန်းမကြည်	၄၄
အမှားစောင့်သူကို အမှားကပြန်၍ စောင့်၏	၅၁
မြင်းခိုရံတောင် တကယ်၌သလား	၅၈
ပါမောက္ခကို ရာထူးတိုးပေးခြင်း	၆၂
ဦးဆောင်ခြင်း	၆၉
ခေါသကင်းသောစာ	၇၂
မုတိုင်ငါးပါးနှင့် ကမ္ဘာအကောင်းဆုံးနေရာရွာပုံတော်	၇၆
ကမ္ဘာကြီးရဲ့ အခွင်သခင်သစ်များ	၈၀
အဖွဲ့အစည်းအလုပ်နှင့် လူ့ဆက်ဆံရေး	၈၄
တစ်မျိုးမျိုးတစ်ခုခု	၉၀
ကွန်တော်တို့တစ်တွေကတွက် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး	၉၃
ထူးခြားနား	၉၈
သွေးထွက်အောင်မှန်တဲ့ စေခေါ်ဆရာ	၁၀၃
ငယ်စဉ်က အတွေ့များ	၁၀၆
မယုံကြည်တော့သော ယုံကြည်မှုကံများနှင့်	၁၀၈
သတင်းထောက်၏ဓာတ်ပုံတစ်ပုံ	၁၁၇
ကြိုကြိုခန့်ခန့် ကျန်တို့စီးလွှားရာနည်းများ	၁၂၀
စာမခတ်ရမည် အသံလိုပု နေလို့မရဘူးဆိုတဲ့ မှတ်	၁၃၀
ပြဇာတ်ဝတ္ထု	၁၃၄
လူဝင်ကာနိုးရဲရဲ့ အဲလစ်	၁၄၁
ဟင်းနစ်ရွှေလီမင်	၁၄၅
ရွှင်နေမင်းနှင့် ပြက္ခဒိန်	၁၆၀
ယုံလား	၁၆၉
မေမြို့က လာခဲ့တယ်	၁၇၃
မောင်မ	၁
ခေါက်တာလှတော	၁၁
ရွှေပြည်ဦးကတင်	၁၈
ခင်မျိုးချစ်	၂၄
ဝင်းတင့်	၃၃
ကိလူရွှေ	၄၄
ဆွေအေးတောင်	၅၁
မုံရွာနေစာ	၅၈
ဘိုးလှိုင်	၆၂
စံမြင့်ကြည် (ဘားဝဲ)	၆၉
ဦးအေးမျိုး (မဟာမိတ္တာ)	၇၂
မောင်လှစမ်း	၇၆
လူထုစိန်ဝင်း	၈၀
ကျော်လင်းနိုင်	၈၄
စံမြတ်	၉၀
ခေါက်တာခင်မောင်ညို	၉၃
မောင်သန်းဆွေ (ထားဝယ်)	၉၈
အောင်သန်းမျှစ်	၁၀၃
မောင်ကောင်းမြင့်	၁၀၆
ညီထွက်အောင်	၁၀၈
အေးသိန်း	၁၁၇
မြန်မာ့အသံကျော်ဦး	၁၂၀
ခေါက်တာမင်းသန်း	၁၃၀
ခေါက်တာခင်မောင်ဝင်း	၁၃၄
ရွှေမိုးယာဝင်း	၁၄၁
ကတ္တသိုလ်ရွှေစိုင်း	၁၄၅
အောင်ကျော်	၁၆၀
ဘက်	၁၆၉
မောင်ဝံသ	၁၇၃

ပြည်သူသဘောထား

- နိုင်ငံရေး ဦးတည်ချက် (၄) ရပ်

- ### စီးပွားရေးဦးတည်ချက် (၄) ရပ်

- လူမှုရေးဦးတည်ချက် (၄) ရပ်

- * တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တမြင့်မားရေး
- * အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်မြင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ၊ အမျိုးသားရေး လက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး
- * မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး
- * တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး

(၅၇)နှစ်မြောက် လွတ်လပ်ရေးနေ့ အမျိုးသားဦးတည်ချက်

- (၁) နိုင်ငံတော်၏ လွတ်လပ်ရေးနှင့် အချုပ်အခြာအာဏာတည်တံ့ခိုင်မြဲရေး၊ ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး၊ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေးအတွက် တိုင်းရင်းသားအားလုံး အစဉ်အမြဲ စုစည်း လက်တွဲ ပူးပေါင်းထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး။
- (၂) ခိုင်မာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပေါ်ပေါက်ရေးနှင့် ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ် တည်ဆောက်ရေးအတွက် တိုင်းရင်းသားအားလုံး တက်ညီလက်ညီ အားသွန်ခွန်စိုက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရေး။
- (၃) နိုင်ငံတော်ရှေ့ဆက်သွားမည့် မူဝါဒလမ်းစဉ် (၇) ရပ် အောင်မြင်ရေး အတွက် တိုင်းရင်းသားအားလုံးက ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်၊ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် အပြည့်အဝဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး။
- (၄) စည်းကမ်းပြည့်ဝသော ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံသစ်တည်ဆောက်ရေး အတွက် တိုင်းရင်းသားအားလုံးက ဝိုင်းဝန်းကြိုးပမ်း အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ရေး။

၁၉၈၄ခု၊ အောက်တိုဘာလက စတင်ထုတ်ဝေသည်။

စာစဉ်(၁၇၁)
၂၀၀၅ခု၊ ဇန်နဝါရီလ

ရဲမြင့်နှင့် ဇော်ဝင်း စီစဉ်သည်။

ဒေါ်ဇော်စာပေ

၁၁၃/ ၃၃လမ်း(အလယ်)၊ ကျောက်တံတား၊ ရန်ကုန်။ ဖုန်း-၃၇၃၂၁၀
e-mail: daung73@myanmar.com.mm

အတွေးအမြင်စာစဉ်၊ ၂၀၀၅ခုနှစ်

၁။ စာစဉ် (၁၇၁) ဇန်နဝါရီလ

ပထမအကြိမ်
စောင်ရေ
တန်ဖိုး

၂၀၀၅ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ
၁၀၀၀
၃၀၀ကျပ်

ထုတ်ဝေသူ- ဦးကျော်ဟင်း (၀၉၁၀)၊ ယုံကြည်ချက်စာပေ၊ ၁၁၁၊ ၃၃လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
အတွင်းနှင့်အဖုံးပုံနှိပ်သူ-ဒေါ်တင်ရီ(၀၂၈၃၉)၊ နန်းသင်္ဃန်းပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၊ ၃၉လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
စာမူခွင့်ပြုအမှတ် ၁၀၅/၂၀၀၄(၁၂)။ မျက်နှာဖုံး ခွင့်ပြု အမှတ် ၅၃၀၀၀၁၀၅၀၁။

အဖုံးဒီဇိုင်း- နောင်နောင်စိုးသိမ်း။

အတွေးအမြင် စာစဉ် (၁၇၁)

ရင်ဆိုင်ထွက်ပြေးတုံ့ပြန်မှုမှသည်... .

ကျောက်ဂူ ကျောက်ခေါင်းတွင် နေထိုင်ပြီး တောလည်ကျက်စားသော ကျောက်ခေတ်လူသားသည် သူ့ဝမ်းဗျား အတွက် နေ့လယ်နေ့ခင်းတွင် အမဲလိုက်ဖို့ ဂူထဲက ထွက်သည်။ သူ့လက်ထဲတွင် လက်နက် တစ်စုံတစ်ရာ ပါသည်။

တောနက်ထဲတွင် သူ့အတွက် အန္တရာယ်များ ရှိနေသည်။ သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များရှိသည်။ ထို့အတူ သစ်ကျား၊ ဆင်ရိုင်းတို့၏ ဘေးကိုလည်း တွေ့ရနိုင်သည်။

သစ်ကျား၊ ဆင်ရိုင်းတို့နှင့် ရင်ဆိုင်တွေ့ရလျှင် ကျောက်ခေတ်လူသားအတွက် တုံ့ပြန်မှုနှစ်မျိုးသာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်။ ဟားဘတ်တက္ကသိုလ် ဆေးနှင့် စိတ်ပညာရှင် အိပ်ချ်ဘင်ဆင်က ရင်ဆိုင်/ထွက်ပြေး တုံ့ပြန်မှု (Flight or Flight Response) ဟု ထိုအပြုအမူကို နာမည်ပေးထားသည်။ သစ်ကျား သို့မဟုတ် ဆင်ရိုင်းကို သူ လက်ထဲရှိသော လက်နက်နှင့် ခံချမလား၊ ထိုသို့ ခံမချရုံလျှင် ခြေထောက်အားကိုး၊ ဉာဏ်အားကိုး၍ ထွက်ပြေးရုံရှိသည်။ ယင်း အပြုအမူသည် သူတို့၏လောကတွင် မဆန်းပေ။ ကြောင်သည် ခွေးကိုရင်ဆိုင် ရသည့်အခါ သူ့ခါးကိုကုန်း၊ အမွှေးတွေ ထောင်၊ ပါးစပ်ဖြူ၊ အသံကုန်အော်ပြီး ရင်ဆိုင်ထွက်ပြေး တုံ့ပြန်မှုကို ပြသည်။

တောတွင်း ဥပဒေသည် အားကြီးသူက အားနည်းသူကို အနိုင်ယူသည်။ ဦးချိုရှိသူက ဦးချိုမဲ့သူကို အနိုင်ယူသည်။ ခြေသည်းလက်သည်း ရှိသူက ခြေသည်း လက်သည်းမဲ့သူကို အနိုင်ယူသည်။ အားကြီးသူနှင့် ရင်ဆိုင်ရသောအခါ ယင်းကို ယှဉ်ပြိုင်နိုင်သော လက်နက်ကိရိယာ တန်ဆာပလာ မပါရှိပါက လွတ်အောင် ပြေးဖို့သာ ရှိသည်။ ‘ဆင်မကြောက်လျှင် ဖိနပ်ဖြစ်သွားမည်’ ဟူသောစကားရှိ၏။

ယဉ်ကျေးမှု ထွန်းကားလာသောအခါ ဉာဏ်ပညာသည် လောကကြီးကို ရှေ့ဆောင်လာသည်။ သတ္တဝါအသီးသီးအနက် ဉာဏ်ပညာရှိသော လူသားသည် တီထွင်ဖန်တီးမှုများ ပြုလုပ်လာသည်။ သစ်ကျား၊ ဆင်ရိုင်းတို့သည် လူသား၏ လက်ထဲရှိ သေနတ်ပြောင်းကလေးမှ မီးကလေး တစ်ချက် ပွင့်သွားရုံနှင့် ဘိုးဘုံးလဲကျကုန်၏။ အားကြီးလှသည်ဆိုသော ဆင်၊ ကျား၊ ခြင်္သေ့စသော သတ္တဝါများကို လှောင်အိမ် ကြီးများနှင့် ထည့်၍ လူသား ကလေးငယ်များအား ပျော်စရာ ရွှင်စရာအဖြစ် ပြသ ထားလေသည်။

သော့ချက်ကား အဘယ်နည်း။

ဉာဏ်ပညာဖြစ်သည်။ တွေးခေါ်ကြံဆ တီထွင်နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဉာဏ်ပညာသည် (ပါရမီရှင်များက လွဲ၍) အလိုလို ရနိုင်သော အရာမဟုတ်။ လေ့လာဆည်းပူးခြင်းဖြင့်သာ ရနိုင်သည်။ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခြင်းဖြင့်သာ ရနိုင်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ ဘိုးဘေးဘီဘင်များသည် သစ်ကျား၊ ဆင်ရိုင်းများကို လှောင် အိမ်ထဲထည့်ပြီး နောင်လာနောင်သားများကို ပြခဲ့ကြပေပြီ။

စာမူရှင်များသို့

အတွေးအမြင်သို့ ပေးပို့သောစာမူများကို မိတ္တူလက်ခံထား၍ ပေးပို့ကြပါရန် မေတ္တာရပ်ခံပါသည်။
အသုံးမပြုသောစာမူများကို ပြန်လည်ပေးပို့ခြင်း မပြုတော့ပါကြောင်း အသိပေးအပ်ပါသည်။
စိစဉ်သူ

မောင်မဲ

ဗောဓိပင်သို့

ခရာဇ် ၆၃၇ - ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယပြည်သို့ ဘုရားဖူး ရောက်လာသော တရုတ် ရဟန်း တော် ဟူယင်ဆန်က မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူရာ ဗောဓိပင်ကို မည်သို့ မိမိ ရောက်ခဲ့ကြောင်း မှတ်တမ်းပြုစုခဲ့ပါသည်။

ဂယာမြို့မှ တောင်တံခါးဖြင့် ထွက်လာပြီးနောက် ပထမ တွေ့ရသော အထိမ်းအမှတ်ကား ကဿပ (ရသေ့) မွေးဖွားရာ ဌာန၌ တည်ထားသော စေတီတစ်ဆူ ဖြစ်သည်။ ၎င်းစေတီသည် ယခုကာလ ‘ဗြဟ္မယောနီ - ပဟားရ်’ ဟုခေါ်သော ‘ဂယာသီသ’ တောင်မှ အရှေ့တောင်ထောင့် နေရဉ္စရာမြစ်’ အနီးတွင် ရှိသည်။

ကဿပ (ရသေ့) မွေးဖွားရာ၌ တည်ထားသော စေတီမှ တောင်မျက်နှာ ယခုကာလ ‘မောရပဟားရ်’ ခေါ်သော တောင်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်တွင် ‘ဂယာကဿပ၊ နဒီကဿပ’ တို့ မီးနတ်ပူဇော်ရာ၌ စေတီ နှစ်ဆူရှိသည်။

မီးနတ် ပူဇော်ရာ စေတီ နှစ်ဆူမှ တစ်ဖန် ‘မောရပဟားရ်’ တောင်သို့ ပြန် ပြီး ထိုတောင်မှ အနောက်တောင်သို့ ရှစ် မိုင်ခန့် သွားမိလျှင် သိဒ္ဓိတ်မင်းသား ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူရာ ဗောဓိပင် နေရာသို့ ရောက်သည်။

အဝင်အထွက် တံခါးသုံးပေါက်

မိမိ ရောက်စဉ်က ဗောဓိပင်ကို ခိုင်ခံ့သော အုတ်တံတိုင်းဖြင့် ဝိုင်းရံထား၍ တံတိုင်းသည် အရှေ့အနောက် အလျား ရှည်သဖြင့် ပတ်လည်ဆိုလျှင် ခြေလှမ်း ၅၀၀ ခန့် ကျယ်ဝန်းသည်။ (ပတ်လည် ပေပေါင်း ၁၂၅၀ ပေ၊ အလျားပေ ၃၅၀ ပေ၊ အနံ - ၂၇၅ ပေခန့်ဟု ဆိုလိုသည်။

တံတိုင်း၌ ပဓာနတံခါး သုံးပေါက် ရှိရာ -

- (၁) အရှေ့မျက်နှာ၌ နေရဉ္စရာမြစ်
- (၂) တောင် ဘက် တံ ခါး ပေါက်သည် ပန်းတို့ဖြင့် ပြည့်နက်နေသော ရေကန်နှင့် ဆက်နေသည်။ အနောက်ဘက်၌ တံခါး ပေါက် မရှိ။
- (၃) မြောက်ဘက် တံခါး ပေါက် တည့်တည့်၌ ကြီးကျယ်သော သံဃရာမ (ရဟန်းများ သီတင်းသုံးရာ ကျောင်းတိုက်) ကြီး ရှိသည်။

တံတိုင်းအတွင်း ဘက်၌ကား

ကျောက်စေတီ စသော အဆောက်အဦများ ပြည့်နက်လျက်ရှိသည်။ ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံးရှိ မင်းများ မျှမတ် သေနာပတိများ၊ သူဌေးများသည် ဘုရားသခင် ၏ အထိမ်းအမှတ် အလို့ငှာ အသီးသီး တည်လုပ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုထို အထိမ်းအမှတ် အဆောက်အဦများမှာ မရေတွက် နိုင်အောင်ပင် များပြားလှသဖြင့် အားလုံးကို သေချာစွာ ဖော်ပြရန် ခဲယဉ်းသည်။

အပရာဇိက

ဗောဓိပင်ကို ဝိုင်းရံကာထားသော တံတိုင်းအတွင်း အလည်တည့်တည့်၌ ဝဇီရာသန ပလ္လင်တော်ရှိသည်။ ထိုပလ္လင်ပေါ်၌ ကျောက်ပလ္လင်တစ်ခု ရှိသေးသည်။

ရှေးလွန်လေပြီးသော ဘဒ္ဒကမ္ဘာထက်၌ ပထဝီမြေကြီး ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်စဉ် အခါ၌ကပင် ဤပလ္လင်တော် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့လေသည်။ ပလ္လင်တော်သည် ကျောက်သံပတ္တမြား အတိပြီး၍ ပတ်လည်သည့် ခြေလှမ်း ၁၀၀ ခန့် ရှိပြီးလျှင် ဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌ ပွင့်တော်မူကြကုန်သော တစ်ထောင်သော ဘုရားတို့သည် ဤပလ္လင်ထက်တွင် သဗ္ဗညုတ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူကြလေကုန်ပြီ။ ဂေါတမဘုရားသည်လည်း ဤနေရာ၌ပင် ရွှေဉာဏ်တော်ကို ရပေသည်။

ဗောဓိမဏ္ဍ

သို့ဖြစ်၍ ‘ဗောဓိမဏ္ဍ’ ဟုလည်းခေါ်သည်။ မြေငလျင် လှုပ်ငြားသော်လည်း ဤပလ္လင်သည် မလှုပ်ရှားချေ။ ‘တထာဂတ’ (ဆရာဘုရား) သည် သဗ္ဗညုတ ရွှေဉာဏ်တော်ကိုရ၍ ဖြစ်ထိုက်သော

နေရာကို ရှာဖွေစဉ် ကမ္ဘာမြေကြီး သိမ့်သိမ့်တုန်လှုပ်လေသည်။ သို့သော် ဤပလ္လင်နေရာသို့ ရောက်သောအခါ၌ကား မတုန်လှုပ်တော့ပေ။

ဆုတ်ကပ်သို့ ရောက်၍ သူတော်ကောင်းတရားများ ကွယ်ပသွားသောအခါ ဤရတနာပလ္လင်သည် မြေခဲ၊ မြေမှုန့်များ ဖုံးလွှမ်းပျောက်ကွယ် သွားခဲ့၏။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူပြီးသည့်နောက် အတိုင်းတိုင်း အပြည်ပြည်မှ မင်းများသည် ကျမ်းဂန်စာပေအရ သိရှိကြသော ပလ္လင်တော်၏ အတိုင်းအရှည် ပမာဏကို မြောက်ဘက် နှင့် တောင်ဘက်တွင် ‘အဝလောက်ကိ တေသ္မရ၊ ဗောဓိသတ္တ’ ရုပ်ပွားတော် နှစ် ဆူ တည်၍ သတ်မှတ်ထားခဲ့ ကြသည်။ ရုပ်ပွားတော်များမှာ အရှေ့ဘက်သို့ မျက်နှာမူလျက် ရှိသည်။

(တရုတ် ဘုန်းတော်ကြီး ဟူယင်ဆန်၏ မှတ်တမ်းပါ ကျောက်ပလ္လင်သည် ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဂယာ မဟန်၏ ‘ဝါဂီဆွာရီ ဒေဝီ’ နတ်သမီး နတ်ကွန်းထဲ၌ ရှိသည်ဟု ကျောက်စာဝန် ‘ရာဘင်ဒြလားမိတြ’ က မှတ်ချက်ချထား၏။)

သမ္မာသမ္ဗောဓိပင်

‘ဝဇီရာ သနပလ္လင်’ ပေါ်ရှိ ‘ဗောဓိပင်’ ဆိုသည်မှာ ညောင်ပင် အစစ်ဖြစ်သည်။ ဘုရားသခင် သက်တော်ထင်ရှား ရှိစဉ်အခါက ဤအပင်သည် ပေပေါင်း အရာမက မြင့်၏။ အကြိမ်ပေါင်း များစွာ ခုတ်ဖြတ် ဖျက်ဆီးခဲ့ကြသော်လည်း ယခုအခါ ပေ ၄၀၊ ၅၀ ခန့်မြင့်သေး၏။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရားသည် ဤအပင်အောက်၌ပင် ‘သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓ’ ဘုရားအဖြစ်သို့

ရောက်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ‘သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဗောဓိပင်’ ဟူ၍လည်း ခေါ်ကြသည်။

ယင်းအပင်၏ အခွံ (အခေါက်) အရောင်မှာ ဝါနုဖြူရောင်၍ အရွက်အခက်များကား စိမ်းညိုသော အရောင်ရှိသည်။ (ရှေးအခါက) နွေဖြစ်စေ၊ ဆောင်း ဖြစ် စေ အရွက်များ မှည့်ရင့် ကြွေကျခြင်း မရှိဘဲ၊ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ပကတိ ပြောင်လက် တောက်ပစွာ တည်ရှိခဲ့၏။

ဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူသော နေ့၌ကား အရွက်များ ညှိုးနွမ်းကြွေကျ၍ မကြာမီ ရှေးနည်းအတိုင်း ပြန်လည် စိမ်းစိုလာခဲ့ပေသည်။ နှစ်စဉ် ပရိနိဗ္ဗာန် စံသောကာလ၌ အပြည်ပြည်မှ မင်းစိုးရာဇာများနှင့် စေတနာ ထက်သန်သူများ ထောင်သောင်းမက မပိတ်မခေါ်ဘဲ အလိုလို လာရောက်ကြလျက် ဗောဓိပင်၏ အမြစ်တို့ကို အမွေးနဲ့သာတို့ဖြင့် ထုံအပ်သော ရေ၊ နို့ရေ များဖြင့် ဆေးကြောသွန်းလောင်းကာ ပန်း နံ့သာ၊ ဆီ မီး၊ တူရိယာ အသီးသီးတို့ဖြင့် အကြီး အကျယ် ပူဇော်ကြသည်။ (ဘုန်းတော် ကြီး ဟူယင်ဆန်က ခရာဇ် ၆၃၇ - ခုနှစ် တွင် ရေးခဲ့၏။)

ကျောက်စာဝန်နှင့် ဗောဓိပင်

‘ဗူချန်နန် - ဟမ်လ်တန်’ (Buchanan - Hamilton) သည် ခရာဇ် ၁၈၀၅ ခုနှစ်နှင့် ၁၈၀၉ - ခုနှစ်များတွင် ပထမဆုံး ဗောဓိပင်နှင့် ပလ္လင်တော်ကို တွေ့မြင်မှတ်သားထားသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။

၎င်းရောက်စဉ်က ပလ္လင်တော်အရစ် ငါးရစ်ရှိ၍ ခရာဇ် ၁၈၆၃ - ခုနှစ် သို့ ရောက်သောအခါ ဗောဓိညောင်ပင် ၏ အမြစ်များသည် အရစ်သုံးရစ် အပေါ် သို့

ဖုံးလွှမ်းတွယ်ကပ်နေပြီ ဖြစ်၏။ ထို နှစ်တွင်ပင် ပထမ နေရာ၌ ဗောဓိပင်သစ်ကို ထပ်မံ စိုက်ပျိုးရန် အပင်ဟောင်းပတ်လည်ရှိ နံရံကို ဖြိုဖျက်လိုက်ရာ ပလ္လင် တော်၏ အရစ် (အထပ် - အဆင့်) ၁၂ - ရစ် ပေါ်လာလေသည်။

အရစ် တစ်ရစ်လျှင် ၁၄ - လက်မမှ ၁၇ - လက်မအထိ ထူ၍ ၎င်းအပေါ်က တစ်လက်မခန့်ထူသော ကံကရိတ်နှင့် ထုံး သမံတလင်း ခင်းထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤသို့ တရွေ့ရွေ့ အဆင့်ပေါင်းများစွာ မြင့်လာခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ ညောင်မြစ်တို့ မည်သည် အနီးအနားရှိ အဆောက်အဦကို လွှမ်းမိုးတက်တတ်ရကား အမြစ်ဖုံးလွှမ်းသွားသည့် အခါတိုင်း ထိုအမြစ်ပေါ်က မြေကြီး၊ ခဲ ထည့်ပြီး တစ်ဖန် သမံတလင်း ကိုင်လုပ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ယခု ရှိနေသော ဗောဓိညောင်ပင်သည် ဘုရားလက်ထက်က အပင်လော။

ယခုရှိနေသော ဗောဓိပင်မှာ ခရာဇ် ၁၈၇၆ - ခုနှစ်က ကျောက်စာဝန် ဂျင်နရယ် ကန်နင်ဂဟန် ကိုယ်တိုင် အသစ် စိုက်ပျိုးခဲ့သော အပင်စင်စစ် ဖြစ်၏။ (Buddha Gaya page 99)

‘ဤဗောဓိပင်သစ်ကို မစိုက်ပျိုးမီ အခါက ပထမ ဗောဓိပင်ဟောင်းသည် ဘုရားလက်ထက်တော်က အပင်လော’ ဟူသော တွေးတောချက်သည် လူ ၁၀၀ လျှင် ၉၉ - ယောက်တို့၏ စိတ်နှလုံး၌ ပေါ်ထွက်နေ၏။

ဘုရားလက်ထက်တော်က ကြီးပြင်းနေသော အပင်မဟုတ်။ အနည်းဆုံး သုံးကြိမ်ခန့် ခုတ်ဖြတ် ဖျက်ဆီးဖူးသည့် အပြင် အပင်အားရှိ ပျို့နုလာအောင်လည်း

အပင်ဟောင်းများကို အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ခုတ်ဖြတ်လျက် အပင်သစ် စိုက်ပျိုးဖူး၏။ သို့သော် အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ခုတ်ဖြတ် ဖူးစေကာမူ ယခု ရှိနေသော အပင်ကို အခြားအရပ်၊ အခြားအပင်မှ မျိုးစေ့ကို ဆောင်ယူလာ၍ စိုက်ပျိုးထားသည် မဟုတ်ဘဲ ပထမ အပင်ဟောင်း၏ မျိုးစေ့ ကို ပျိုးထောင်၍ ပေါက်ဖွားလာသော အပင်စင်စစ် ဖြစ်သည်။ (ဗုဒ္ဓဂယာ စာ မျက်နှာ - ၉၄)

ခရာဇ် ၁၈၀၉ - ခုနှစ် ‘ဗုချန်နန် - ဟေမိလ်တန်’ ဗုဒ္ဓဂယာသို့ ရောက်စဉ် ဗောဓိညောင်ပင်သည် ကောင်းစွာ ဝေ ဆာ စိမ်းစိုလျက်ပင် ရှိသေး၍ အပင် သက်တမ်းမှာ နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ ထက် မကျော်ဟု ဆိုထား၏။ (Martin Eastern India, Vol. 1, p. 76)

ခရာဇ် ၁၈၆၁ - ခုနှစ် ဂျင်နရယ် ကံနင်ဂဟန် လာရောက်သော အခါ၌ ဗောဓိပင်မူကား မသေဘဲ ရှိသေး၏။ သို့ သော် များစွာ အိုမင်းနေလေပြီ။ အနောက် ဘက် မျက်နှာ၌ အကိုင်း သုံးကိုင်းနှင့် တကွသော ပင်စည်တစ်ခုသည် စိမ်းစို

လျက် ရှိသော်လည်း အခြားအကိုင်း အခက်တို့မှာမူ ခြောက်သွေ့ ဆွေးမြည့် လျက် အခေါက်အခွံများပင် ကွာနေလေ ပြီ။ ၎င်းနေရာ၌ အပင်များ အများအပြား ထွေးရစ်လျက် ရှိနေသည်ကို ထောက်လျှင် တစ်ပင်တည်း မဟုတ်ဘဲ အပင်များစွာ တစ်နေရာတည်း၌ ထပ်မံ စိုက်ပျိုးထားဟန် တူသည်။ (Arch. Surv. Report. Vol. 1, P. 5)

ခရာဇ် ၁၈၆၃ - ခုနှစ်၊ အဆိုပါ အပင်သည် အနောက်ဘက်သို့ ယိမ်းယိုင် လဲပြိုလုမတတ် ဖြစ်ရှိနေ၍ အခက်သာ လျှင် ရှင်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။

ထို့ကြောင့် ခရာဇ် ၁၈၇၆ - ခုနှစ် သို့ ရောက်သောအခါ ပထမအပင်အိုသည် လေနီကြမ်းဘေးကြောင့် လုံးဝ လဲပြိုသွား သဖြင့် ၎င်းအပင်၏ မျိုးစေ့မှ ပေါက်ပွား လာသော သုံးပေခန့်ရှိ အပင်ငယ် တစ်ပင် ကို ယခင် ပင်မ၏ နေရာ၌ပင် ကျောက်စာ ဝန် ဂျင်နရယ် ‘ကန်နင် ဂဟန်’ တို့က စိုက်ပျိုးထားခဲ့လေသည်။

မောင်မဲ

ဆရာ မောင်မဲ ကွယ်လွန်ခြင်းအတွက် ဝမ်းနည်းကြေကွဲပါကြောင်း

အတွေးအမြင် ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင် စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာကြီး မောင်မဲ အမည်ခံ ဦးတင်ဟိန်း(၉၀နှစ်)သည် မြဝတီမြို့၊ မေတ္တာလမ်း၊ တောရကျောင်းအနီး သားဖြစ်သူ ဦးချစ်တိုးနေအိမ်တွင် ၁၈၊ ၁၁၊ ၀၄ (ကြာသပတေးနေ့)က ကွယ်လွန်သွားပါ၍ အတွေး အမြင် စီစဉ်သူများက အထူး နှမော့တသ ဝမ်းနည်းကြေကွဲပါကြောင်း။

ဆရာမောင်မဲသည် လူထုဂျာနယ်၊ လူထု သတင်းစာတို့၏ ပင်တိုင် ဆောင်းပါး ရှင်ဖြစ်ခဲ့ပြီး ရွှေတြိဂံဒေသအကြောင်း ဦးဦးဖျားဖျား စာအုပ်ရေးခဲ့သူ၊ ခရီးသွား ဆောင်းပါး အများဆုံးရေးခဲ့သူ သတင်းစာဆရာကြီး ဖြစ်ပါသည်။ အသက်၉၀ အရွယ်အထိ ကလောင်ကို မချသေးဘဲ အတွေးအမြင် စာစောင်အတွက် အောက်တိုဘာ လကုန် ပိုင်းအထိ ဆောင်းပါးများ ရေးပို့နေခဲ့ပါသေးသည်။ ဆရာပေးပို့ထားသော စာမူများကို အတွေးအမြင်တွင် ဆက်လက် ဖော်ပြသွားပါမည်။ ။ အတွေးအမြင် စီစဉ်သူများ

မြန်မာ အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်

၁၉၆၇ လန်ဒန် ဗြိတိန် မြန်မာအသင်းကြီးမှာ ဟောပြောချက်

ဒေါက်တာလှဘေ ရေး
မောင်သာဇိုး မြန်မာပြန်

‘အဘိဓာန်ဆရာရဲ့ ဘဝကတော့ ခွေး ဘဝ (ဒုက္ခသုက္ခ ဘဝ) ပဲ။ ဒါပေမယ့် အဘိဓာန် ဆရာဟာ အသက်ရှည်တာ များတယ်’ တဲ့။ အောက်စဖို့ဒ် အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်ရဲ့ အထင်ရှားဆုံး အယ်ဒီတာ ကွယ်လွန်သူ ဒေါက်တာ တ-ဆ-အန်းညန်း က လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ့်ငါးနှစ် ကျုပ် သူ့ကို တွေ့စဉ်က အဲဒီလို ပြောဖူးတယ်။ သူ့ အပြောရဲ့ ပထမပိုင်းကို ကျုပ် လုံးဝ ထောက်ခံပါတယ်။ ဒုတိယပိုင်းကိုတော့ ‘သူ့ အိုကြီးအိုမ ဘဝကို အရူးထောင်ထဲ ကုန်လွန်ရတောင်မှ’ ဆိုတဲ့ စကား ဖြည့်စွက်ချင်တယ်။

ခင်ဗျားတို့ အများပဲ ဗြိတိန်မြန်မာ အသင်းကြီး သတင်းလွှာမှာ မစ္စတာ ဂ-အိုခဲလ်ရဲ့ မြန်မာ အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန် အကြောင်း အလွန်ကောင်း ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျ တဲ့ ဆောင်းပါးကို ဖတ်မိကြပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီမှာ သူက ‘လုပ်ငန်း ကြီးကျယ်ပုံ အရိပ် အခြေပြဖို့ ပြုစုပုံနည်းကို ကောက်ကြောင်း

ပြဖို့၊ အခက်အခဲအချို့ကို အလုပ် သဘာဝ အရ ကြုံရမြဲတွေကို ရော၊ ဒီအဘိဓာန် သမိုင်းမှာ အမှတ်မထင် ကြုံရတာတွေကို ပါ’ ဖော်ပြဖို့ ကြိုးစားထားတယ်။ ကျုပ် ဟောပြောချက်မှာ ဒီအကြောင်းဆန်ဆန် ပဲ ပြောမှာဖြစ်ပြီး ချဉ်းကပ်ပုံမှာ ပိုပုဂ္ဂလ ဓိဋ္ဌာန်ဆန်လိမ့်မယ်။ ကျုပ်က ဒီအဘိဓာန် နဲ့ ပတ်သက်လွန်းနေတယ်။

ကျုပ်က အဘိဓာန်နဲ့ ပြီးခဲ့တဲ့ နှစ် ဆယ့်ရှစ်နှစ်မှာ ဆက်စပ်နေခဲ့တာ၊ ၁၉၃၉ က ၁၉၄၆ ထိ အချိန်ပိုင်း စေတနာ့ဝန် ထမ်း ကူညီသူအဖြစ်၊ ၁၉၄၆ က ၁၉၄၈ ထိ လခစား လက်ထောက်အဖြစ်၊ အဲဒီက စပြီး တွဲဖက် အယ်ဒီတာအဖြစ်။ ဖြစ်နိုင်တဲ့ အပိုင်းသုံးဆယ်ထဲက ခုထိ လေးပိုင်း ထုတ် ဝေခဲ့ပြီ၊ အပိုင်း ၅ ပြီးခါနီးပါပြီ။ ဒါပေမယ့် ကျုပ်တော့ ဆာ အိုက်ဇက် ညူတန် စကားနဲ့ ပြောရရင်၊ ‘ကမ္ဘာအဖို့တော့ ကျုပ် ဘယ်ပုံ ပေါ်နေမယ် မသိဘူး၊ ကျုပ် ကိုယ်

ကျုပ်တော့ ပင်လယ်ကမ်းခြေမှာ ကစားနေတဲ့ သာမန်ထက် ပိုချောတဲ့ ကျောက်စရစ်ကလေး၊ ပိုလှတဲ့ ခရုခွံလေး တွေလို့ ပျော်နေတဲ့ ချာတိတ်လေးမျှသာ ထင်နေရတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ အမှန်တရား မဟာသမုဒ္ဒရာကြီးကတော့ ကျုပ်ရှေ့မှာ မတွေ့ရသေးဘဲသာ တည်ရှိနေတယ်' တဲ့။

အဘိဓာန်ရဲ့ နယ်ပယ်က ကျယ်ဝန်းလှတယ်။ ရည်ရွယ်ထားတဲ့ စံချိန်က အလွန်မှ မြင့်မားတယ်။ လိုအပ်တဲ့ အလုပ်က အရှုပ်ထွေးဆုံးနဲ့ အားထုတ်ရဆုံး ဖြစ်တယ်။ ပြုစုရတာ အချိန်၊ အင်အား၊ ပညာအများကြီး သုံးရတယ်။ အဓိကကတော့ ရည်ညွှန်းစာအုပ်တို့ မြန်မာစကားနဲ့ စာပေ လေ့လာမှုတို့ အလုံအလောက် မရှိလို့ပါပဲ။ ဒီအဘိဓာန်ဟာ 'မြန်မာ အဘိဓာန်ပညာကို ခေတ်မီအောင် လုပ်ဖို့သာမက လစ်ဒဲလ်နဲ့ စကော့တ်တို့က ဂရိန်စကားအတွက်၊ လူးဝစ်နဲ့ ရှော့တ်က လာတင်စကားအတွက် လုပ်ခဲ့တာကို မြန်မာစကားအတွက် လုပ်ပေးဖို့၊ စကားလုံးတိုင်းရဲ့ သမိုင်းနဲ့ အလုပ်ကို စုံစုံစေ့စေ့ လေ့လာပေးဖို့' ရည်ရွယ်တယ်။ နေရာယူတာ အကြောင်းပဲ ပြောရရင်၊ အကြမ်း ဖျင်း အရေအတွက်တူ စကားလုံးတွေ အတွက် ၁၉၂၁ ထုတ် ယုဒသန် မြန်မာ အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန် နေရာယူတာ ဆယ့် ရှစ်ဆ သူက ယူတယ်။ အတိအကျ ပြောရရင်တော့ ယုဒသန်က အဘိဓာန်မဟုတ်ပါဘူး။ စကားလုံးစာအုပ်ပါ။

၁၈၂၆ မှာ ယုဒသန်ရဲ့ 'မြန်မာနဲ့ အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်'၊ ၁၈၄၉ မှာ ပိုမို ကောင်းမွန် တည်းဖြတ်ထားတဲ့ အဘိဓာန်၊ ပေါ်ထွက်လာတာ မြန်မာ အဘိဓာန် ပညာမှာ ခေတ်သစ် တစ်ခေတ် စတင် လိုက်တာ

ပါပဲ။ ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် စကားလုံးတွေကို အကွရာဝလီ အစဉ်၊ အတ္ထဗေဒ အစုတွေ စု၊ စီစဉ်ခဲ့တယ်။ စကားတစ်လုံးစီ နောက်မှာ သူ့ကို တွေ့ရတဲ့ အတွဲအဖက်တွေ (တစ်နည်း ပုံသေ ကားချ စကားစုတွေ၊ အီဒီယမ် ပုဒ်စုတွေ) ပေးထားတယ်။ အင်္ဂလိပ်လို ဥပမာ ပေးရရင် Dutch courage ကို Dutch စကားလုံးအောက်မှာ၊ go-over ကို go စကားလုံး အောက်မှာ ပေးထားတယ်။ ၁၈၄၉ တည်းဖြတ်ချက်ဟာ ယုဒသန် မြန်မာစကားကို ၃၇ နှစ် ကျွမ်းဝင်လာတာရဲ့ အသီးအပွင့် ဖြစ်တယ်။ ၁၈၉၃ မှာ စတီဗင်ဆန်က တိုးချဲ့လိုက်ကာ သရုပ်ပြ ဥပမာတွေလည်း ဖြည့်စွက်ခဲ့တယ်။ ၁၉၂၁ မှာ အီဗဲလက်သ်က နောက်ထပ် တိုးချဲ့ပြီး အဖိုးတန် ဥပမာတွေကို ဖြုတ်ပစ်ခဲ့တယ်။

ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးမှုက မြန်လွန်းလို့ ဘယ်အဘိဓာန်မှ လိုက်မမီဘူး။ အဘိဓာန်ဟာ ပြုစုလိုက်တာနဲ့ ခေတ်နောက်ကျသွားရော။ သူ့ကို ပြင်ဆင်နေတဲ့ အချိန်ကာလအတွင်း ဘာသာစကားက ကျော်တက်သွားတာကလား။ ဂန္ထဝင် သုတေသီ စ-ဝ-ဒန်းက ဒီအချက်ကိုရော ခေတ်သစ်လို အပ်ချက်နဲ့ ယုဒသန်အဘိဓာန် မဆီလျော်တော့တာကိုပါ သိတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ၁၉၁၃ မှာ သူက ယုဒသန်ရဲ့ ၁၈၉၃ အဘိဓာန်ကို ပြုပြင်သင့်ကြောင်း အကြံပြုတယ်။ အဲဒါ မြန်မာ အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်သစ်သန္ဓေတည်ပုံပါပဲ။ အကြံပြုချက်ကို မန္တလေးက သမဝါယမ ညီလာခံ ညီလာခံ တက်ရောက်ကြသူများ အစည်းအဝေးမှာ ပြုခဲ့တာပါ။ သူတို့က မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသန အသင်းကြီးကို ထောက်ခံ တင်ပြခဲ့ကြတယ်။ မအောင်မြင်ခဲ့ဘူး။

၁၉၂၄ မှာ အဘိဓာန်သစ် ပြုစုရေး အစီအစဉ်တစ်ခုကို ဒန်း၊ ချားလ် ဒူရွာဇလ်၊ ဆားလ်၊ စတူးဝတ်၊ ဗြိတိသျှ လူမျိုး နှစ်ယောက်၊ ပြင်သစ် တစ်ယောက် တို့က အသင်းကြီးကို တင်ပြ ပြန်တယ်။ အသင်းကြီးက လက်ခံပါတယ်။ မြန်မာပြည် အစိုးရဆီက အကူအညီ တောင်းခံသော်လည်း ပထမနှစ် အလုပ် အတွက် မိမိရန်ပုံငွေထဲက ထုတ်သုံးပြီး အစီအစဉ် တင်ပြလာသူလေးဦးကို အဘိဓာန် ဆပ်ကော်မတီအဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်တယ်။

အချက်အလက် စုဆောင်းတာက စာရေးတစ်ယောက် အကူအညီနဲ့ အဘိဓာန် ဆပ်ကော်မတီ အတွင်းရေးမှူးအနေနဲ့ ကွယ်လွန်သူ မစ္စတာ စတူးဝတ်နဲ့ မစ္စတာ ဆားလ်တို့ ကြီးကြပ်မှုအောက်မှာ ၁၉၂၅ အကုန်မှာ စတင်ခဲ့တယ်။ ဆယ့်ငါး က နှစ်ဆယ် ရာစုထိ အကြောင်းအရာ မျိုးစုံ စာအုပ်တွေကို အဘိဓာန်အတွက် ဖတ်ပေးဖို့ တာဝန်ယူထားကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် အတော်များများကို ထုတ်ပေးထားတယ်။ စကားလုံး ဖြတ်ပိုင်းလေးတွေကို အဘိဓာန် ရုံးဆီ လစဉ် ပို့ပေးဖို့ မေတ္တာရပ်ထားတယ်။

အစုအဆောင်းလုပ်ငန်း ၁၉၃၁ အကုန်၊ ၀၁၊ ဒီထက် နောက်နည်းနည်းကျ တဲ့ထိ ဆက်တယ်။ ခုဆို စာအုပ် ၄၀၀ လောက် ဖတ်ပြီးပြီ၊ သတင်းစာတွေ၊ မဂ္ဂဇင်းတွေ၊ အရပ်ပြောစကားတွေဆီက လည်း စုဆောင်းတာ လုပ်တယ်။ ၁၉၃၁ အကုန်မှာ စကားလုံး ဖြတ်ပိုင်း ၄၂၀၉၇၆ ရှိတယ်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က အဘိဓာန် စီမံကိန်းကို ၁၉၃၁ မှာ လွှဲပြောင်းယူကာ နှစ်ဦးစလုံး အိန္ဒိယဝန်ထမ်းအဖွဲ့ဝင်ချည်း ဖြစ်တဲ့ စတူးဝတ်နဲ့ ဒန်းကို အယ်ဒီတာ

ခန့်တယ်။ ၁၉၃၅ မှာ သူတို့ အစိုးရဝန်ထမ်းဘဝက အငြိမ်းစား ယူကာ ကုန်ကြမ်းတွေကို အင်္ဂလန် သယ်သွားကြတယ်။

သန္ဓေယူပြီးနောက် မွေးဖွားတဲ့ ဒုက္ခ၊ သွားပေါက်တဲ့ ဒုက္ခ လာတော့တာပဲ။ မစ္စတာ စတူးဝတ်က လန်ဒန် တက္ကသိုလ်၊ အရှေ့တိုင်းနဲ့ အာဖရိက ပညာရပ် ကျောင်း မှာ မြန်မာစာ ကထိက ဝင်လုပ်တယ်။ သူ လီဗဟယူးမ် ထောက်ပံ့ကြေး ချီးမြှင့်ခံရ တော့ မြန်မာပြည်တုန်းက သူ့ လက် အောက်မှာ အလုပ်လုပ်ဖူးတဲ့ ဦးခင်မောင် လတ်ကို အင်္ဂလန်က အယ်ဒီတာများနဲ့ အတူ အလုပ်လာလုပ်စေနိုင်ခဲ့တယ်။ ပြုစု ရေးလုပ်ငန်း ၁၉၃၆ မှာ အားတက် သရော စတင်ခဲ့တယ်၊ အပိုင်း ၁ ကို ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ဖြစ်ပြီး နောက်နှစ် ၁၉၄၀ မှာ ထုတ်ဝေခဲ့တယ်။ ဒါဟာဖြင့် စကားလုံး အဓိပ္ပာယ်တိုင်းအရ၊ မြန်မာစကားရဲ့ ပထမဆုံး အဘိဓာန် ဖြစ်ပါတယ်။

ကျုပ် အပိုင်း ၁ ကို စစ်ဆေးနေ စဉ် ဒေါက်တာ စတူးဝတ် (အခု သူက မြန်မာစာ ဒု ပါမောက္ခ ဖြစ်နေပါပြီ) ကျုပ် ကို ပြောတာကို ကျုပ် မေ့လိမ့်မယ် မဟုတ် ဘူး။ အဘိဓာန် ကုန်ကြမ်းတွေနဲ့အတူ သူ အင်္ဂလန်ပြန်မယ် လုပ်နေစဉ် သူ့ လုပ်ဖော် ကိုင်ဖက် မြန်မာ အများအပြား လာနှုတ် ဆက်ကြတယ်။ သူတို့ထဲက အချို့က အဘိဓာန် ပြီးခဲ့ရင် မြန်မာတွေထက် အင်္ဂလိပ်စကား ပြောသူတွေအတွက် ပို တန်ဖိုးရှိပါလိမ့်မယ်လို့ ပြောပြ ကြသတဲ့။ ကျုပ်က ‘တကယ်ပါ အန်ကယ်၊ ဒီအဘိဓာန်ဟာ မြန်မာစကားနဲ့ စာပေကို စိတ်ဝင်စားသူ အားလုံးအတွက် တန်ဖိုးရှိမှာပါ’ လို့ အာမေဍိတ်ပြုတော့ သူ ထောက်ခံ ခေါင်းညိတ်တယ်။

စစ်အတွင်းမှာ ဒေါက်တာ စတူးဝတ်၊ မစ္စတာ ဒန်း၊ ဘွဲ့လွန်ကျောင်းသားအဖြစ် ၁၉၃၉ မှာ ကျောင်းကို ရောက်လာတဲ့ကျုပ် အဘိဓာန်ကို အသက်ဆက်ဖို့ အားဖြည့်ဖို့ ကြိုးစားကြတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ ကြီးထွားမှုကို စစ်က အထိုက်အလျောက် ဟန့်တားပါတယ်။ သိသာတဲ့ အကြောင်းများအပြင် ဒေါက်တာ စတူးဝတ်က အေအာပီ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု အဖြစ်၊ မစ္စတာ ဒန်းက ဒေသ ပြည်တွင်း အစောင့်တပ် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်၊ ကျုပ်က စာတမ်း ပြင်ဆင်တာ၊ မြန်မာပြည်လို ဘီဘီစီအတွက် အသံလွှင့်ပေးရတာ အပြင်၊ မီးစောင့်အဖြစ် လုပ်နေရတယ်။

၁၉၄၄ မှာ အဲဒီတုန်းက ဆင်းမလားရောက် ပြည်ပြေး မြန်မာပြည် အစိုးရက အဘိဓာန်ကို တွန်းအားပေးဖို့ အစီအစဉ် တင်ပြလာတယ်။ အယ်ဒီတာ နှစ်ယောက်ကို ကူညီဖို့ လက်ထောက် သုံးယောက် စုဆောင်းရေး ရန်ပုံငွေ ပေါင် ၁၀,၀၀၀ သုံးရမယ်။ အဘိဓာန်ကို ဖြစ်နိုင်ရင် တစ်နှစ် တစ်ပိုင်း ထုတ်ကြရမယ် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒေါက်တာ စတူးဝတ် (သူ အခု ပါမောက္ခ ဖြစ်နေပါပြီ) က ဘီရှော့ စတောဖဒ်က သူ့အိမ် ခြံထဲမှာ သူ ပိုက်ဆံ သူ သုံးပြီး အဘိဓာန်ရုံး ဆောက်ခဲ့တယ်။ ကျုပ်တစ်နှစ် ပေါင် ၄၀၀ အခန့် ၁၉၄၆ ဧပြီမှာ သူနဲ့ မစ္စတာဒန်းတို့နဲ့ ဝင်လုပ်တယ်။ ဆရာတော် ဦးသေဌိလက မေလ အစမှာ ဒုတိယ အလုပ်လက်ခံပါတယ်။ တတိယ ရာထူးကို လက်ခံမယ့်လူ မရှိဘူး၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီနှစ် ဇူလိုင်လ စပြီး ဦးတက်ထွဋ် တစ်ပတ်သုံးရက် လာကူညီပါတယ်။

ကျုပ် အဘိဓာန် အဖွဲ့ထဲ ဝင်လုပ်ပြီး ကိုးလလောက်အကြာ၊ ၁၉၄၆ ဒီဇင်

ဘာလမှာ အဘိဓာန် ပြင်ဆင်ရေးဟာ လက်ရှိအပိုင်းများ ထုတ်ဝေပြီးနောက် မြန်မာပြည် ပြောင်းရွှေ့လိုက်ရင် အလုပ်အတွင် ဆုံး ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ် ကောင်စီက ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြောင်း အယ်ဒီတာများကို အကြောင်းကြားလာတယ်။ အယ်ဒီတာများ တင်းခံကြတယ်၊ ကျုပ် သူတို့ကို ထောက်ခံခဲ့တယ်။ ကျုပ် အကြောင်းပြချက်တွေက စာရိတ္တ၊ ပညာရေး၊ လက်တွေ့၊ စိတ်ဓာတ် အချက်များပေါ် အခြေခံတယ်။ ကျုပ် အပြင်းအထန် ယူဆတာက ၁) အရည်အချင်း မမီတာမဟုတ်ရင် အယ်ဒီတာများကို တာဝန်က မဖယ်သင့်၊ ၂) အဘိဓာန်က နှစ်လမ်းသွား လုပ်မှာဆိုတော့ နည်းဆုံး အင်္ဂလိပ်ပညာရှင်တစ်ဦး လိုတယ်၊ ၃) အဲဒီတုန်းက မြန်မာပြည်က ဗြိတိသျှ အုပ်ချုပ်ရေး လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲ ဝင်နေတာမို့လို့ ရွားပါး စာအုပ်တွေ၊ တန်ဖိုး မဖြတ်နိုင် စကားလုံး ဖြတ်ပိုင်းတွေကို မြန်မာပြည် လွှဲပေးရမှာ မိုက်ရာကျ လိမ့်မယ်၊ ၄) ကျုပ်ဆရာ ပါမောက္ခစတူးဝတ်ကို သူ အလိုအပ်ဆုံးဆိုရင် ကျုပ်က ထောက်ခံမှု အပြည့်ပေးမှာ ဖြစ်တယ်။

မိုးဆိုတာ ရွာလိုက်ရင် သဲကြီးမဲကြီးချည့်။ ၁၉၄၇ ဇူလိုင်မှာ ဦးသေဌိလ က ဗြိတိန်နိုင်ငံမှာ ဗုဒ္ဓသာသနာ အမှုထမ်းရေး အချိန်ပြည့် လုပ်ဆောင်ဖို့ ကျုပ်တို့ကို စွန့်သွားတယ်။ ဦးတက်ထွဋ်က ၁၉၄၈ ဖေဖော်ဝါရီက စပြီး လာတာ ရပ်သွားတယ်။ ပါမောက္ခ စတူးဝတ်လည်း ၁၉၄၇ ဒီဇင်ဘာမှာ ဖျားနာလိုက်တာ ၁၉၄၈ မေမှာ ဆုံးရော။ ဒီဒုက္ခတစ်သိတစ်တန်းကြီး ပြည့်စုံသွားရေး မြန်မာအစိုးရက စက်တင်ဘာမှာ ကျုပ်ရဲ့ တစ်နှစ် ပေါင် ၄၀၀ နှစ်ခကို

ရပ်စဲလိုက်ပါတယ်။

ဒီကမ္ဘာပေါ်မှာ မရှိ မဖြစ်တဲ့လူ မများဘူး၊ အစားမထိုးနိုင်တဲ့လူကတော့ ပိုလို့တောင် နည်းသေးတယ်။ ကွယ်လွန်သူ ပါမောက္ခ စတူးဝတ်က အစားမထိုးနိုင်တဲ့ လူတွေထဲက တစ်ဦးဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ကျုပ်အပေါ် ပုံကျလာတဲ့ အယ်ဒီတာ အလုပ် ပူးတွဲ တာဝန်ကို ယူဖို့ အခြေ အနေများက မလွဲသာမရှောင်သာ ဖန်လာ ကြတယ်။ ကျုပ်မှာ မှောင်မည်းမည်း ထင် ရတဲ့ ကျုပ်အနာဂတ်ကို စဉ်းစားဖို့ အချိန် မရဘူး။ ၁၉၄၈မှာ ကျောင်းကကျုပ်ကိုကမ်း လှမ်းလာတဲ့အခါ မြန်မာစာကထိကရာထူး ကို ကျုပ် လက်ခံလိုက်တာ လိုအပ်လို့ထက် မာနကြောင့် ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ဒါ ကျုပ်ဘဝမှာရော အဘိဓာန် ရဲ့ သမိုင်းမှာပါ အလှည့်အပြောင်းထဲက တစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ကျုပ် အိမ်လွမ်းသော်လည်း အကြောင်းကြောင်းကြောင့် ဆက် နေလိုက် တယ်။ ၁) မစ္စတာဒန်းကို ဒုက္ခ ရောက် နေတုန်း ပစ်မထားချင်ဘူး။ ၂) ပါမောက္ခ စတူးဝတ် အသက်မထွက်ခင်မှာ ကျုပ် အိမ်ပြန်ဖို့ မစဉ်းစားခင် အနည်းဆုံး အပိုင်း ၂ ပြီးပါစေမယ် ကတိပေးခဲ့တယ်။ ၃) ပါမောက္ခစတူးဝတ် မသေခင် တစ်ရက်က သူ့ရှေ့မှာ အဲဒီတုန်းက ရန်ကုန် တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ် ဒေါက်တာ ထင်အောင်က သူတက္ကသိုလ်မှာ မြန်မာစာ ကထိက ရာထူး ပေးမယ် ကမ်းလှမ်းလာလို့ ကျုပ် မာန ထိခိုက်သွားရတယ်။ လန်ဒန် တက္ကသိုလ်က ကျုပ်လို ဒီဂရီမျိုးပဲ ရခဲ့ကြတဲ့ ကျုပ် အပေါင်းအသင်းအားလုံး ဒေါက်တာ သာ လှ၊ လှမြင့်၊ လှကျော်၊ မောင်မောင်ခ၊ အဲဒီမှာ ပါမောက္ခနေရာ ရောက်နေကြပါပြီ။ အင်မတန် မမာမကျန်းဖြစ်နေသော်လည်း

ပါမောက္ခ စတူးဝတ်က ဒီလောက်နဲ့ မရဘူး၊ ဒီက လန်ဒန်မှာ ဆက်လုပ်ရင် တစ်နေ့ ကျုပ် ပါမောက္ခ ဖြစ်လာမှာပဲ လို့ ဒေါက်တာထင်အောင်ကို စိတ်ဆိုးဆိုးနဲ့ ပြောချလိုက်တယ်။

၁၉၅၀ မှာ မစ္စတာဒန်းနဲ့ ကျုပ် အပိုင်း ၂ ကို ထုတ်လိုက်ကြတယ်။ ၁၉၅၀ နှစ်ဟာ ကျုပ်ကို ခဏနားချိန် ရစေတယ်။ အဲဒီနှစ်မှာ အဘိဓာန် စီမံကိန်းကို မြှင့်တင် ခဲ့သူ လေးဦးထဲက တစ်ဦး မစ္စတာဆားလ် ကို မြန်မာစာကထိက ခန့်လိုက်ပြီး နှစ် ယောက်ထဲ အားလျော့ အားပျက်နေရ တာကို အားဖြည့်လှာတယ်။ အဲဒီနှစ်မှာပဲ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က အလျော့ပေးတယ်၊ အဘိဓာန်လုပ်ငန်းကို ကျောင်းကို လွှဲလိုက် ပြီး ကျုပ်ကို အယ်ဒီတာ တစ်ဦးအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုလိုက်တယ်။ အဘိဓာန် ရုံးကို ၁၉၅၃ မှာ ကျောင်းကို ပြောင်းရွှေ့လိုက် တယ်။ ကျုပ်တို့ကို ပင်မ အဆောက် အဦထဲမှာ ပါမောက္ခအခန်းတစ်ခန်းနဲ့ ကထိက အခန်းတစ်ခန်းပေးတယ်။ အပိုင်း ၃ ကို ၁၉၅၅ မှာ ထုတ်ဝေတယ်။

အပိုင်း ၄ က ၁၉၆၃ ထိ ထွက် မလာဘူး။ ၁၉၅၇ ကျုပ်တို့ဌာန ဆွေးနွေး ပွဲတစ်ခုမှာ ကျုပ်က ရဲရဲဝံ့ဝံ့ အပြောကြီး ပြီးနောက် ဒီအပိုင်း ဒီလောက် ကြာနေရ တာ ခွတော့ကျတယ်။ ကျုပ် မဆင် မခြင် ပြောလိုက်တဲ့ စကားတွေက ‘ငြိတိန်ဟာ ၁၉၈၈ ထိ ကြွေးကင်းနေမယ်ဆိုရင်၊ အဲဒီနှစ်မတိုင်ခင် အယ်ဒီတာတစ်ယောက် မှ စိတ်ဆေးရုံ မရောက်သေးဘူးဆိုရင်၊ ကျမ်းမဟာကြီးကို နှစ် ၃၀ အချိန်မှာ ပြီးစီး နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ကျုပ်တို့ ယုံကြည်တယ်’ တဲ့။ ဒါပေမယ့်၊ လျော့တွက်စရာ အခြေ အနေ တွေက ရှိနေတယ်။ ၁၉၅၇ မှာ ကျုပ်

မြန်မာပြည်ကို တစ်နှစ် ပြန်သွားတယ်။ မစ္စတာဒန်း၊ မစ္စတာ ဆားလ်၊ ၁၉၅၄ မှာ ကထိက ခန့်လိုက်တဲ့ မစ္စစ် အ-အဲလော့တ် တို့က အဘိဓာန် ပြုစုရေးကို ဆက်လုပ် ကြတယ်။ ကျုပ်ပြန်လာပြီးနောက် မကြာ ခင် ၁၉၅၈ အောက်တိုဘာမှာ မစ္စတာဒန်း အငြိမ်းစားယူတယ်။

အပိုင်း ၅ ဟာ ကျုပ်ရယ်၊ မစ္စစ် အဲလော့တ်ရယ်၊ ၁၉၆၁ မှာ မစ္စတာဆားလ် ကြောင့် လစ်လပ်သွားတဲ့ ကထိကနေရာ ယူလိုက်တဲ့ မစ္စတာ အိုခဲလ်ရယ် ပူးတွဲ အယ်ဒီတာလုပ်မှုနဲ့ မကြာခင် ထွက်လာပါ လိမ့်မယ်။ ဒီအပိုင်းကလည်း ကြေကွဲဖွယ် ဖြစ်ရပ်နှစ်ခုကို တွေ့ခဲ့ရတယ်။ ၁၉၆၅ မှာ မစ္စတာဆားလ် အငြိမ်းစားယူ ကွယ်လွန် တာနဲ့ ၁၉၆၆ မှာ မစ္စတာဒန်း ကွယ်လွန် တာ။

ဥစ္စာကြွယ်ဝသူတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ မစ္စတာ ဒန်းက လွဲလို့ အယ်ဒီတာအားလုံး ဟာ တစ်ချိန်မဟုတ် တစ်ချိန် ကျောင်းက ဝန်ထမ်းတွေ ဖြစ်နေတာ သတိပြုမိကြပါ လိမ့်မယ်။ ဒါဟာ ကမ္ဘာ့ ဘယ်ဒေသက ပညာရေး အဖွဲ့အစည်းထက်မဆို အဘိဓာန်ကို ပိုအကျိုးပြုခဲ့ပါတယ်။ အဘိဓာန် မှာ ကျုပ်တို့ကို လာရောက် အကူအညီပေး ဖို့ မြန်မာ ကျောင်းသား သုံးယောက်ကို ၁၉၅၄ နဲ့ ၁၉၅၉ ကြား စကောလားရှစ် ပေးခဲ့တဲ့အတွက် ဗြိတိသျှကောင်စီကို ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ဖော်ပြရမယ်။

ဒါ အဘိဓာန် လုပ်ငန်းမှာ လူ အပိုင်း အကျဉ်းတင်ပြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ စစ်ကြီး၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်နဲ့ ကံမကောင်း အကြောင်းမလှ ငြင်းခုံရခြင်း၊ အယ်ဒီတာ အပြောင်းအလဲဖြစ်ခြင်းတွေဟာ အားပါး တရ ကြီးထွားဖို့ ရာသီဥတုကို မဖန်ဆင်းခဲ့

ဘူး။ ခုထိ တိုးတက်မှု ရခဲ့တာက လုပ် ဖော်ကိုင်ဖက်တွေ အနေနဲ့ အပြန်အလှန် လေးစားမှု၊ ပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်ရေး စိတ် ဓာတ်၊ နားလည်မှု၊ သည်းခံမှု၊ ပြီးတော့ တာဝန်ထဲ မြှုပ်နှံထားမှု၊ ရည်ရွယ်ချက် အောင်မြင်ရမယ် ဖွဲ့ရှိမှု၊ ငါတကော မကော တတ်မှုတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။

အခု ကျုပ် အဘိဓာန် ပြုစုရေးနဲ့ ဆိုင်ရာ နည်းနယ်ပြဿနာတွေအကြောင်း ပြောပြပါမယ်။

အဘိဓာန်ဆိုတာ အပြော အရေး ဘာသာစကားရဲ့ အက္ခရာဝလီသမိုင်း ဖြစ် တယ်။ သူ့မှာပါတဲ့ စကားလုံးတိုင်းကနေ အနည်းဆုံး အချက် ငါးခု သိကြရတယ်- က) သူ ရုပ်၊ ခ) အသံထွက်၊ ဂ)ရင်းမြစ်၊ ဃ) သဒ္ဒါ အလုပ်၊ င) အဓိပ္ပာယ်တစ်ခု ဝါ အဓိပ္ပာယ်အများ။

ဆက်ဦးမယ်။

စကားလုံးစု

- အက္ခရာဝလီ alphabetical
- အတ္ထဗေဒ semantics
- အဓိပ္ပာယ် meaning
- အန်းညန်း၊ တ-ဆ Onions, T.C.
- အပြော ဘာသာစကား spoken language
- အဘိဓာန်ပြုစုရေးပညာ lexicography
- အရပ်ပြောစကား colloquial language
- အရေးဘာသာစကား written language
- အရှေ့တိုင်းနဲ့ အာဖရိက ပညာရပ်ကျောင်း School of Oriental and African Studies
- အသံထွက် pronunciation
- အိန္ဒိယဝန်ထမ်းအဖွဲ့ Indian Civil Service

အိဒီယမ် idiom

အီဗဲလက်သ် Eveleth, F.H.

အဲလော့တ်၊ အ- Allott, A.

အိုခဲလ်၊ ဂ Okell, J.

ဂရိခ် Greek

စကားလုံးစု စာအုပ် vocabulary book

စကောတတ် Scott

စတီဗင်ဆန် Stevenson, E.C.

စတူးဝတ် Stewart, J.A.

ဆင်းမလား Simla

ဆားလ် Searle, H.F.

ညူတန်၊ ဆာ အိုက်ဇက် Newton, Sir Isaac

ဒန်း၊ စ-ဝ Dunn, C.W.

ဒူရွာဇဲလ် Duroiselle, Charles

ပုံသေကားချ စကားစု Stock phrases

ဘီရှော့စတော့ဖ် Bishop's Stortford

မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်းကြီး
Burma (Myanma) Research Society

ယုဒသန် Judson, Dr

ယုဒသန် မြန်မာ အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်
Judson's A Dictionary of Burmese and English

ရင်းမြစ် etymology

ရည်ညွှန်း စာအုပ် reference works

ရုပ် form

ရှော့တ် Short

လစ်ဒဲလ် Liddel

လာတင်စကား Latin

လီးဗဟယူးမ် ထောက်ပံ့ကြေး

Leverhulme Fellowship

လူးဝစ် Lewis

သဒ္ဒါ အလုပ် grammatical function

ဒေါက်တာလှဘေ

အငြိမ်းစား မြန်မာစာပါမောက္ခ
(လန်ဒန်တက္ကသိုလ်) ၏
စာအုပ်များ

*ပညာပါရမီနှင့် အတွေးအမြင်စာစု
စာမူခွင့်ပြုအမှတ် ၁၀၇/၉၅/ (၂)

*မြန်မာစာပေ ဧည့်ခံစာတမ်း
စာမူခွင့်ပြုအမှတ် ၉၈/၂၀၀၂/ (၁)

*အတွေ့အကြုံ အဆုံအမြင်နှင့်
အတွေးအမြင်
စာမူခွင့်ပြုအမှတ် ၄၃၉/၂၀၀၂/ (၅)

*တရုတ်နိုင်ငံသွား
နေ့စဉ်မှတ်စာတမ်း
စာမူခွင့်ပြုအမှတ် ၈၁၁/၂၀၀၂/ (၉)

=====

ဒေါက်တာလှဘေ ရေး
ဒေါက်တာတင်လှိုင် မြန်မာပြန်
(အင်္ဂလိပ်+မြန်မာ)

The Myanmar Buddhist:
His Life from the Cradle
to the Grave

*မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ
တစ်ယောက်၏ဘဝ၊
ပုခက်တွင်းမှသည်
ဂူတွင်းအထိ
စာမူခွင့်ပြုအမှတ် ၇၂၄/၀၃/ (၁၀)

ဒေါင်းစာပေ၊

၁၁၃/ ၃၃လမ်း(အလယ်)၊
ကျောက်တံတား၊ ရန်ကုန်။
ဖုန်း-၃၇၃၂၁၀

ရွှေပြည်ဦးဘတင်

ရွှေပြည်ဦးဘတင်ရဲ့ စာပွဲသတင်း

တို့သခင်မင်းသားက ဒီလိုတဲ့ကိုး။ သူတို့ တပ်ရောက်တော့ အချင်းချင်း ပြောကြရင်း စကားက ပွလာပြီး မင်းသားပါ သိသွားတယ်။ အဲဒါသိတော့ မင်းသားက ကြိမ်းခဲ့တယ်။ လုပ်ပေးအုံးတော့ကွာ၊ ငါ နေရာ၊ ကျွန်မသားနေရာ ဆိုပြီးတော့ နွားနို့နဲ့ ဆေးတယ်။ ငါ့နေရာကို သာကီဝင် မင်းသားတွေရဲ့ လည်ချောင်းသွေးနဲ့ ပြန်ဆေးမယ်။ အဲဒီလို သူ့အညှိုးထားခဲ့ပြီးပြီ ဆိုတော့ တစ်နေ့ကျတော့ သူ ရှင်ဘုရင် ဖြစ်တယ် ဆိုပါတော့ဗျာ။ ရှင်ဘုရင် ဖြစ်လာတော့ ကိုသာကီဝင် တိုင်းပြည်သွားပြီးတော့ တိုက်ခိုက်တယ်။ သာကီဝင် တိုင်းပြည်က နွားတယ်ဆိုပါတော့။ နွားကြရော။ သူကလဲစားချေတယ်။ သူသွေးနဲ့ ဆေးချင်တယ်ဆိုတဲ့ ကိစ္စတွေ ဘာတွေ သူလက်စားချေတယ်။

လက်စားချေပြီးတော့ သူပြန်သွားတယ်။ ပြန်သွားတော့ တစ်နေရာရောက်တော့ ကို တပ်စခန်းချတယ်။ တပ်စခန်းချတဲ့ နေရာက ယမားကြီးနေရာမှာ တပ်စခန်းချတယ်။ ယမားဆိုတာက ရေစီးကြောင်းကြီးပေါ့လေ။ ယမားဆိုတဲ့ ရေစီးကြောင်းဆိုတာမှာ မိုးရွာသောအခါ၌သာ ရေလာ၍ ရေရှိတယ်။ မိုးပြတ်သည်နဲ့ တစ်ပြိုင်တည်း ရေကုန်သွားတဲ့ ချောင်းရိုးလေးကို မြန်မာစာလုံးအားဖြင့် ယမားဟူ၍ ခေါ်သည်။ ယမားနော်။ မိုးတွေက မှိုင်းအုပ်ပြီးတော့

ပျောင်းပျောင်း။ ပျောင်းပျောင်းနဲ့ ရွာချတုန်းက ရေရှိပါရဲ့။ မိုးလဲကင်းသွားရော အဲဒီထဲမှာ ရေမရှိတော့ဘူး။ အဲဒီလို ရေစီးကြောင်းကြီးသည် မြစ်ဟူသော အရေအတွက်ကို မရောက်ရ။ ကျမ်းဂန်ထဲမှာပါတယ်။ မြစ်ဟူသော အရေအတွက် ရောက်တော့ သူ့ကို မြစ်လို့မခေါ်နိုင်ဘူး။ မြစ်ခေါ်လို့ရှိရင် ဧရာဝတီတွေ ဘာတွေဆိုတာက ကန့်ကွက်အုံးမှာ။ အဲလို ခေါ်နိုင်တော့ သူဘယ်နဲ့ ခေါ်ရတုံးဆိုတော့ ယမားလို့ခေါ်တယ်။ ဘယ်က နာမည် သူရသွားမှန်း မသိဘူး။ သူ့ကို ယမားလို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီယမားချောင်းကြီးရဲ့ ကမ်းပါးမှာ အိပ်ကြတာကိုးဗျ။ အဲဒီတော့ သူ့ကို ဝိပါကဝဋ်တရားကလည်း ဆိုက်လာတော့ကို ယားတယ်။ ဒီနေရာ အိပ်ရတာ ယားတယ်။ သောင်ပြင်ကြီးပေါ် သွားအိပ်ရတာ ကောင်းတယ်ကွာဆိုပြီး ရွှေ့လာကြတယ်။ စောစောက သောင်ပြင်ပေါ် အိပ်နေတဲ့ သူတွေက ကံကောင်းတဲ့သူတွေက တချို့သာ ရှိတယ်။ သောင်ပြင်ပေါ် အိပ်ရတာ အိပ်လို့မကောင်းတာနဲ့ ကုန်းပေါ်သွားအိပ်ကြတယ်။ အဲဒါနဲ့ သူတို့ စစ်သားတွေ ဆိုတော့ကာ အိပ်မောကြပြီးတော့ အားရပါးရနဲ့ လူကြမ်းလူနံတွေဆိုတော့ ခြိုက်ခြိုက်ခြိုက်ခြိုက်ကြီး အိပ်ပျော်နေတုံး ခုနတုန်း က ယမားက အပြင်းအထန် ကျလာတာ

ကိုးဗျ။ ယမားဆိုတာမျိုးက ဆင်တောင် ချမ်းသာပေးတာ မဟုတ်ဘူးဗျ။ စစ်သား ရော၊ ဝိဇ္ဇာပရော သူတို့ပစ္စည်းတွေရော၊ ဆင်ရော၊ မြင်းရော၊ ယမားတိုက်ပြီးတော့ ယူသွားလိုက်တာ သူတို့အကုန် သေကုန် တယ်။ အဲဒါကြောင့် ဇာတ်ထုပ်ကျဉ်း အောင် ပြောရတာ။ ပြီးရော။

အဲဒီတော့ကို သာကီဝင်သုံးပြည် ထောင်က ကွဲပြဲသွားကြတာ။ အဲဒီတော့ တကွဲသည် စောစောက သုံးဖြာကွဲတဲ့ အတိုင်းပါပဲ။ မြန်မာရာဇဝင်လောကမှာ သရေခေတ္တရာကြီး ပျက်တော့ သုံးဖြာကွဲ တယ်။ သုံးဖြာအကွဲထဲက ထပ်ကွဲတော့ သုံးဖြာပဲကွဲဆယ် တတိယမို့ ထပ်ကွဲတော့ သုံးဖြာပဲကွဲတယ်။

အဲဒါနဲ့ သုံးဖြာကွဲတဲ့ အထဲက အစု တစ်စုသည် မြန်မာပြည်ထဲ ရောက်လာကြ ပြီးတော့ကို။ အဲဒါကတော့ ‘ဓဇရာဇာ’ မင်း တဲ့။ ပထမဟာက ‘အဘိရာဇာ’ မင်း။ အခု ဟာက ဓဇရာဇာမင်း ဒီရောက်လာတယ် ဆိုပါတော့။ ဒီရောက်လာတော့ကို ဒီက မြန်မာပြည် ပထမတကောင်းဆိုတဲ့ ရှင်ဘုရင် များကလည်း သူတို့တိုင်းပြည် သာမယာ ဖြစ်ပြီးတော့ တိုင်းပြည်ပျက်ပြား နေလို့ တော်ရာတိမ်းရှောင်ရာက ရှင်ဘုရင် ကွယ်လွန်တော့ မိဖုရားကြီး နာဂဇိန်ပဲ မုဆိုးမ အဖြစ်နဲ့ ကျန်နေတဲ့အချိန်မှာ ဒုတိယစစ်ရှုံး၊ စစ်ပြေးသာကီဝင်များ ရောက်လာတော့ ဒီမှာ တွေ့ကြတယ်။ တွေ့ကြတော့ အကျိုး အကြောင်း ရှင်းကြ တော့ ဒီမုဆိုးမက နာဂဇိန်ကလည်း သာကီ ဝင် မင်းသမီးလို့ သူတို့က သိတယ်။ ဟိုကလာတာလည်း သာကီဝင်မင်း ရှင် ဘုရင်ဆိုတာ သိတော့ ကို၊ ဒါ တို့အမျိုးချင်း ပြန်တွေ့တာပဲဆိုပြီး မုဆိုးမ နာဂဇိန်နဲ့

နောက် ရောက်လာ သော ‘ဓဇရာဇာမင်း’ နဲ့ လက်ဆက်ကြပြီး တော့ ဒုတိယ တကောင်းဆိုပြီးတော့ တကောင်းမင်း တဆယ့်ခုနစ်ဆက်ကို တည်တယ်နော်။ တစ်ဆယ့်ခုနစ်ဆက်။ အကုန်ပေါင်းရင် ငါးဆယ်ရှိရတယ်။ တစ်ဆယ့် ခုနစ်ဆက်က ဟိုဘက်ကျန်ရစ်တာဟာ ပထမ တကောင်း က မင်းဆက်ပဲ။ အဲ တော့ ဘယ်လောက် ရှိတာတုံးဆိုတော့ ပထမ တကောင်းသည် သုံးဆယ့်သုံး။ နောက် တကောင်း မင်း ဆက်က တစ်ဆယ် ခုနစ် ဆက်။ အဲဒီတော့ တကောင်းမင်းဆက် ငါးဆယ်။ အဲဒီမင်းတွေ ရည်ရွယ်ပြီးပြီ ဆိုတော့ မြန်မာအစ တကောင်းက လို့ အဲဒီလို ပြောတယ်။

ဒုတိယပြေးလာသော ဓဇရာဇာမင်း ကျတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာအဖြစ်နဲ့ ပြေးလာ တာ။ အဲဒီကျတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်လာ တာ။ ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေ၊ ကျမ်းဂန်၊ ဗုဒ္ဓ ဘာသာ အယူဝါဒ၊ မျိုးမတ်သေနာပတိ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မင်းပြေး ပြေးတယ်ဆိုတာ ကတော့ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ပြေးတာပါဗျာ။ အောင်မြင်စွာ ဆုတ်ခွာလာတာ။ မောင် တို့ အသက်အရွယ်နဲ့ အချို့လည်းပဲ မိပါ လိမ့်မယ်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်တော့ကို မြန်မာလူမျိုးတွေ ပြေးတာကလည်း စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးတွေ ပြေးလာတဲ့လူတွေ အသီးသီး သူပါနိုင်သလောက် ပါလာခဲ့ တယ်။ ပစ္စည်းပစ္စယ၊ အိမ်ထောင် ပရိဘောဂ၊ ပါလာကြတာ။ အဲလိုပဲ ဘယ်အရပ်က ဘယ်သူပြေးလာတာပဲဖြစ်ဖြစ် အထိုက် လျောက် ပါကြတာပဲ။ အခုတော့ ရှင်ဘုရင် ကိုယ်တိုင် ပြေးရတာ ဖြစ်တော့ကို ဘာ မပါစရာ ရှိလဲဗျာ။ ပစ္စည်းတွေက ပါရမယ်။ ဒီဟာကို နှစ်ခါတောင် ထပ်ပြောနေတာ တစ်ခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူးဗျ။ ဒီဥစ္စာက

ဟောဒါက ဘာဓမ္မသတ်ကျမ်းလို့ မြန်မာက ရှိတယ်။ ဒါ အိန္ဒိယပြည်ကရတာ၊ ကုလား ဟာ။ ဒီလိုလုပ်ချင်တယ်၊ ဒါနီတိကျမ်း၊ ဒါ အိန္ဒိယပြည်က မြန်မာက ရထားတာ၊ ကုလားဟာ။ ဒါက ဇောတိတတ္ထကျမ်း၊ ဗြူဟတ်ကျမ်း၊ ရာဇမတ္တန်ကျမ်း၊ လဟု သင်္ဂဟကျမ်း၊ အင်းကျမ်းတို့၊ ဆေးကျမ်းမို့၊ ဗေဒင်ကျမ်း၊ ရာဇဝင်လဲ ရာဇဝင်မို့ တူရိယာ၊ တုရိယာမို့၊ ဒီဟာတွေက အခုစဉ်းစား နေတာ ဘယ်လိုတုန်းဆိုတော့ မြန်မာတူရိယာတွေ ရှိပါရဲ့။ ဒါတို့ ဒါတို့က တရုတ် ပြည်ကဟာ။ အင်း ဒါတို့၊ ဒါတို့က ယိုးဒယားကဟာ၊ ဒါတို့ ဒါတို့က မဇ္ဈိမဒေသ၊ ကုလားပြည်ကဟာ။ နောက်ဆုံးစဉ်းစား ကြည့်တော့ ကိုယ့်ဟာမရှိဘူး။ အဲဒါဘယ်လို ဖြစ်နေတုန်းဆိုတော့ အကုန်လုံး ခိုးရာ ပါပစ္စည်း ဖြစ်နေတယ်။

အဲတော့ ဒီလိုမဖြစ်သင့်ပါဘူးဗျာ။ ဒီလို မဖြစ်သင့်ဘူး။ ဒီ ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင်က ဗြူဟတ်၊ ရာဇမတ္တန်ကျမ်း၊ ဇောတိတတ္ထစသော ဗေဒင်ကျမ်းများ၊ ဒီရှေးကျမ်းကြီးတွေ ကျွန်ုပ်တို့ ပြေးလာခဲ့ကတည်းက ပါလာရမယ်။ ဒါရွာဝင်တိုက်တဲ့ ဓားပြ ပြေးနည်းပြေးတာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်ုပ်တို့ တခမ်းတနား ပြေးလာတာ။ အဲတော့ မနည်း အသက်လုပြီး ပြေးလာတာ အဝတ်တောင် ကျနေခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ ပြေးနည်းမျိုးနဲ့ ပြေးတာမဟုတ်ဘူး။ အဲတော့ တခမ်းတနား ပြေးတာဖြစ်တော့ကို ပစ္စည်းတွေပါရမယ်။ ပါခဲ့လို့သာ သာဓက ဘယ်လိုသိရတုန်း ဆိုတော့ ပုံပမာ ပန်းပဲဆရာကိုတင့်တယ် ဆိုပါတော့။ ပန်းပဲဆရာကိုတင့်တယ်ရဲ့ အဖေက ဗိုလ်တင့်တယ်။ သူတို့ဟာ ဓားတွေ၊ လှံတွေ၊ တူရွင်းတွေ၊ ပုဆိန်တွေ၊ ပေါက်ပြားတွေ၊ ပေါက်တူး တွေ၊

သံနဲ့ပတ်သက်တဲ့ လူ့အသုံးအဆောင် လုပ်နိုင် ကိုင်နိုင်တဲ့ လူတစ်ယောက်ပဲ မဟုတ်လား။ တကောင်း ရာဇဝင်ထဲမှာ သူတို့ရှိတယ်။ ပြီးတော့ တကောင်းစပြီး တည်ထောင်တဲ့ အချိန်က စည်ကြီးတွေက ဘယ်လိုလုပ်တယ်၊ ခေါင်းလောင်ကြီးတွေက ဘယ်လိုလုပ်မလဲ၊ ဘွဲ့တွေက ဘယ်လိုပေးတယ်၊ ထုံးတွေက ဘယ်ကဲ့သို့၊ အဝတ်အထည်တွေက ဘာညာစသည်ဖြင့် ရာဇဝင်မှာ ရေးထားနိုင်တယ်။ စသည်ဖြင့် အတတ်ပညာတွေကော၊ လက်မှုပညာ၊ နှုတ်မှုပညာ အစစအရာရာ ဒါတွေ ပါလာခဲ့တယ်ဆိုတာ ဒါထောက်ထားပြီးတော့ သိရတယ်။ အဲဒါကြောင့် ဟိုပစ္စည်းလေးဖြင့် ကုလားဆီကရတာ၊ ဒီပစ္စည်းလေးဖြင့် တရုတ်ဆီကရတာ၊ ဒီပစ္စည်းလေးဖြင့် ယိုးဒယားပြည်က ရတာ၊ စသည်ဖြင့် ဒီလိုပြောတယ်ဆိုတဲ့ စကားဟာ ပြောရင်းပြောရင်း နဲ့ ကိုယ်က အတော်ကို သုတေသနလုပ်ထားပြီး ပြောသကဲ့သို့ အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်သော်လည်း ကိုယ်ကတော့ ပြောရင်း နဲ့ချာရင်း၊ ပြောရင်းနဲ့ချာရင်း ကျပ်ကျပ်ပြောလိုက်တော့ ရစရာကို မရှိဘူး။ အဲဒီလို ဖြစ်ကုန်တတ်တယ်။ ဒီပစ္စည်းဟာ ရှင်ဘုရင်တွေ ကိုယ်တိုင်နှစ်ကြိမ်ပြေး ပြေးလာတာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ နဂိုကတည်းက ကျွန်ုပ်တို့ ကျမ်းစာတွေဟူ၍ ကျွန်ုပ်တို့က သိရမယ်။ ပြီးတော့ကို တကောင်းကို တည်ထောင်ပြီးတယ်ဆိုတာ ရှိသေးတယ်။ ဒါဟာ စစ်ဆိုတာ စစ်ဖြစ်တုံး ဖြစ်တာဗျ။ စစ်ပြီးပြီ ဆိုတော့ ဒါပြီးကြတာပဲ။ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် မိတ်ဆွေသင်္ဂဟ ဖြစ်ကြတာ။ အဲဒီအချိန်မှ ပြန်ပြီး ကိုယ့်ပစ္စည်းတွေကို ပြန်သယ်လို့ ယူလာနိုင်တဲ့ ပစ္စည်းတွေ အမြောက်အများ ရှိတယ်

မဟုတ်လား။ နောက်ထပ် ကျန်ရစ်တဲ့ သူတွေက အမြောက်အများရှိတယ် မဟုတ်လား။

အဲဒီလို သုံးဖြာကွဲတဲ့အထဲက အကွဲတစ်ကွဲသည် မောရိယအရပ်ကို ရောက်သွားကြပြီးတော့ ဒီအကွဲ တစ်ကွဲထဲက ရောက်လာတဲ့ မောရိယမင်းမျိုးထဲကပဲ စန္ဒဂုတ်ဆိုတဲ့ ရှင်ဘုရင်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီစန္ဒဂုတ်ရဲ့သားတော် ဗိမ္ဗုသာရမင်း၊ ဗိမ္ဗုသာရမင်းသားတော်က အခု ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးက တအံ့တဩလို့ အောက်မေ့ရတဲ့ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးကို မွေးလာတယ် မဟုတ်လား။ အဲဒါ သုံးဖြာကွဲတဲ့အထဲက တစ်ဖြာက ဆင်းသက်လာတဲ့ မင်းစဉ်မင်းဆက်၊ သာကီဝင်မင်းမျိုး၊ အဲတော့ မြန်မာရာဇဝင်က သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး အကြောင်းရေးလို့ရှိရင် ဘေးလောင်းတော် သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးလို့ ရေးတယ်။ သီဟိုဠ်က သေလာရ ကျေးမင်းတို့ ဘာတို့ကို ရေးစရာရှိတော့ ဒီလိုမသုံးပါဘူး။ ဘေးလောင်းတော် သေလာရကျေးမင်းလို့ မသုံးပါဘူး၊ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးကလည်း တကယ့် ဆွေမျိုးစပ်လို့ရတယ်။ ရလို့သာ ဘေးလောင်း တော် သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးလို့ ရေး တာ။ အဲဒီလို စပ်မရပဲ ရေးထားတာတွေ လဲရှိတန်သလောက် ရှိတယ်။ ဒါက စပ်ရပြီးတော့မှ ရေးတာပြောတာ။

အဲဒီတော့ကို အခုပြောလို့ရင် တကောင်းနှစ်ကြိမ် တည်ထောင်တယ်။ မင်းဆက်ပေါင်း (၅၀) ရှိတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ဘက်က အတတ်နဲ့ပညာနဲ့ တူရိယာနဲ့ တကယ့်ကို လူ့အဆင့်အတန်းမီမီ အတော့်ကို ကျကျနန၊ ကျွန်ုပ်တို့ဆင်းသက်ခဲ့တယ်လို့ ဒါပြောလိုတာပါ။

အဲဒီကတစ်ခါ ဆင်းသက်ပြီး လာခဲ့တော့ကို သရေခတ္တရာ၊ အဲဒီကပြီးတော့ ပုဂံ၊ ပုဂံကပြီးတော့ မြင်းစိုင်း၊ မြင်းစိုင်းကတော့ ပင်းယ၊ ပင်းယနဲ့ ခပ်ပြိုင်ပြိုင်လေး စစ်ကိုင်း၊ အဲဒါတွေ အကုန်လုံး ဆုံးသွားပြီးတော့ကို အင်းဝ၊ အင်းဝပြီးတော့ ကုန်းဘောင် ဒီလို ဖြစ်လာတာ။

တကောင်းနဲ့ သာကီဝင်မင်းများကို ဆက်စပ်ပေးတဲ့ ကျမ်းတွေက ၁၇၇၅ ခုနှစ်က ပြုစုတဲ့ တကောင်းရာဇဝင်၊ ၁၇၈၅ ခုနှစ်က ပြုစုတဲ့ ပုဂံရာဇဝင်သစ် တို့ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၅၈၁ ခုနှစ်လောက်က ရှင်မဟာသီလဝံသ ပြုစုတဲ့ ရာဇဝင်ကျော်နဲ့ တနင်္ဂနွေမင်းလက်ထက် (၁၇၁၄-၁၇၃၃) မှာ ဦးကုလားပြုစုတဲ့ မဟာရာဇဝင်ကြီးတွေမှာ တကောင်းနဲ့ သာကီဝင်များကို ဆက်စပ်ဖော်ပြထားပါ။ ၁၈၂၉ မှာ ပြုစုတဲ့ မှန်နန်းရာဇဝင်မှာ တကောင်းနဲ့ သာကီဝင်မင်းများအကြောင်း ဆက်စပ်ဖော်ပြထားပါတယ်။

အုပ်ချုပ်ပုံ

အဲဒီတော့ကို ဒီလူတွေအုပ်ချုပ်ပုံက ဘယ်လိုလဲ၊ အခုမှ အုပ်ချုပ်ပုံအစ၊ စလာပြီ။ အုပ်ချုပ်ပုံက ဘယ်လိုတုံးဆိုတော့နည်းနည်းတစ်ခါတည်း စုပြောလို့တော့ မဖြစ်ဘူးနော်။ အားလုံး မှတ်မိအောင် သေသေချာချာ ပြောမယ်။ မြန်မာပြည်ရှိတဲ့ လူတွေမက အုပ်ချုပ်တဲ့ အတိုင်းအတာနေတဲ့ သူတွေဟာ နှစ်စုခွဲမယ်။

ရိုးရာအကြီးအကဲ

နှစ်ခွဲလိုက်တော့ တစ်ခုက ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်၊ ဆက်လက်ပြီးတော့ ဒီရာထူးတွေမှာ သူတို့ပဲ နေမယ်ဆိုပြီးတော့ နေ

သွားတဲ့ ရာထူးမျိုးရှိတယ်။ ရှင်ဘုရင်ရာထူးပေါ့။ ရှင်ဘုရင်သေတော့ ရှင်ဘုရင်သား၊ သားသော်လည်းကောင်း၊ ညီသော်လည်းကောင်း၊ တူသော်လည်းကောင်း၊ သမီးသော်လည်းကောင်း၊ သူတို့ရိုးရာအတိုင်း ဆက်လာတယ်။ အဲဒါမျိုးကိုတော့ နဂိုအရာရှိလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဒါက အမွေဆက်ခံရတာ။ အရိုက်အရာ ဆက်ခံရတာ။ ရှင်ဘုရင်က လွဲသွားလို့ရှိရင် ဘယ်သူတွေ တုန်းဆိုတော့ စော်ဘွား၊ ထိုမှတစ်ပါး သူကြီး၊ သူကြီးက မျိုးရိုးက ဆင်းသက်ရတယ်။ သူကြီးက အပြောင်းအလဲ မရှိဘူး။ မူရင်းအတိုင်းဆိုရင်တော့ အပြောင်းအလဲ မရှိဘူး။ အဲဒါကြောင့် မြန်မာပြည်က သူကြီးတွေကို ‘ပုညသမန်းသူကြီးရိုး’ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ‘မဟာသမန်းသူကြီး’ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သူကြီးရိုးနှစ်ရိုး ထင်ရှားတယ်။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း နှစ်ရိုးထဲက မဝင်နိုင်တာတို့ ဘာတို့ရှိသေးတယ်။ သူတို့က နဂိုအရာရှိခေါ်တယ်။ သူကြီးပဲရပ်နေရမလား ဆိုတော့ ဒီလိုလဲ မဟုတ်ပါဘူး။ သူပညာချွန်လာရင် ဝန်ကြီးလဲဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အနည်းဆုံး သူကြီးတော့ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါကြောင့် သူကြီးရိုးရာ၊ ရှင်ဘုရင်ရိုးရာ၊ စော်ဘွားရိုးရာ။

ထိုမှတစ်ပါး ရှိသေးတယ် ရှိသေးတာက ဘယ်လိုဟာတွေတုန်းဆိုတော့ နည်းနည်း ဗလစိတ် ဗလမ္ဘာလည်းကျသွားတယ်။ ဒီလို မျိုးရိုးအတိုင်းဘဲ ရာထူးဆင်းသက်ရမယ် ဆိုတဲ့ သူကြီးနဲ့အလားတူ ရွှေခွန်ဝန်၊ ငွေခွန်ဝန်၊ သံခွန်ဝန် စသည်ဖြင့် ဒီလိုအရာရှိတွေ ရှိသေးတယ်။ ထားပါတော့၊ ဒီလို နှစ်ခု ဒီလိုကျဲကျဲ မှတ်ထားရမယ်။ သားစဉ်မြေးဆက် ဆက်လက်အုပ်စိုးခွင့်ရသော အရိုးအရာ အဓိပ္ပာယ် နှစ်မျိုးရှိသော ဒီရိုး

ရာဆက်ခံ ဆင်းသက်သော အုပ်ချုပ်သော အရာရှိများ အပိုင်းတစ်ပိုင်း၊ ဒါကပိဏ္ဍကတ်သုံးပုံမှာပါတဲ့ အုပ်ချုပ်နည်းမျိုးနဲ့ တူတယ်။ ပြီးတော့ကို ရိုးရာမဟုတ်သော အပိုင်းတစ်ပိုင်း၊ နှစ်ပိုင်း၊

မင်းကေရာဇ်ခန့် ရာထူးများ

ရိုးရာမဟုတ်သော အပိုင်းဆိုတာ လွှတ်တော်ကြီးပေါ်မှာ တက်နေသော အရာရှိတွေ၊ ဝန်ကြီးအထိ၊ အကြီးဆုံးဟာ ဝန်ကြီးပဲ၊ ဝန်ကြီးသည် ရိုးရာမဟုတ်။ ဝန်ကြီး သေရင် ဝန်ကြီးသား ဘာမှမဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါ မဆိုင်ဘူး။ သူပညာရှိရင် ရှိသလို ဖြစ်မယ်။ မရှိရင် မရှိသလို သွားမယ်။ အဲတော့ လွှတ်တော်ကြီး တစ်ခုလုံးမှ အရာရှိများသည် ရိုးရာမဟုတ်၊ ဗြိတိန်တော်တစ်ခုလုံးရှိ အတွင်းဝန်အရာရှိများသည် ရိုးရာမဟုတ်။ တရားရုံး တရားမမှုတွေပြင်တဲ့ရုံး၊ တရားရုံးတော် အရာရှိများသည် ရိုးရာမဟုတ်။

အဝေးမြို့အုပ်ချုပ်ရေး

ပြီးတော့မှ ခရိုင်အသီးသီး၊ တိုက်နယ်အသီးသီး၊ မြန်မာပြည်မှာ ဖြန့်ပြီးတော့ နေကြတဲ့ အရာရှိတွေရှိတယ်။ ဥပမာ- ဗန်းမော်မြို့ဝန်၊ ဒါက အလုံဝန်၊ ဒါက ဒီပယင်းဝန် စသည်ဖြင့် ဒီလိုရှိတဲ့ဝန်တွေဟာ သူတို့က ရိုးရာတွေမဟုတ်ဘူး။ ပညာရှိမှ နေရာရမှာ။ မရှိရင် သူသေပြီးရော့။ အဲဒီလို လူတွေဟာ ရိုးရာမဟုတ်ဘူး။

ဒါ ရိုးရာဟုတ်တဲ့ လူတစ်စားနဲ့ ရိုးရာမဟုတ်တဲ့ လူတစ်စားလို့ နှစ်ခုရှိတယ်နော်။ ဒီဟင်း မမေ့နိုင်ပါဘူး။ ရိုးရာအရာရှိနဲ့ ရိုးရာမဟုတ်သော အရာရှိနှစ်မျိုးရှိတယ်။ ဒါက အကြမ်းဖြင်း ခွဲထားတယ်။ ဒါအုပ်ချုပ်ရေးမှာ အခြေခံလေး၊ ပြီးတော့ကို မောင်တို့စိတ်ထဲမှာ ဘယ်လိုသဘော

ထားမလဲ။ မြန်မာပြည်ကို အုပ်ချုပ်တာ ဘယ်နည်းလဲ။ ဘယ်ပုံဘယ်ပန်းလဲ။ ဘယ် အသွေးအရောင်လဲလို့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် စဉ်းစား။

မြင်းမြေ

မြန်မာပြည်ကို အုပ်ချုပ်နေတာဟာ စစ်သားလို့ ပြောကြတယ်။ စစ်သားဆိုတာ ရွှေဘိုနယ်မြေ တစ်နယ်လုံးသည် အားလုံး မြင်းစီးစစ်သားများ ဖြစ်ရမည်။ မြင်းတပ် သားချည်း ဖြစ်ရမယ်။ အဲဒီ မြင်းတပ်သား အဖေရဲ့သားက မြင်းတပ်စစ်သား၊ နောက် မြေးလည်း မြင်းတပ်စစ်သား၊ မြစ်လည်း မြင်းတပ်စစ်သားပဲ ဖြစ်ရမယ်။ ဒါ ရတနာ သိယံ မြင်းမြေလို့ခေါ်တယ်။ မိတ္ထီလာ နယ်ကြီးတစ်နယ်လုံး ရွှေပြည်ရန်အောင် မြင်းနယ်လို့ခေါ်တယ်။ မိတ္ထီလာနယ်ကြီး တစ်နယ်လုံး ယောက်ျားရယ်လို့ မွေးလာ သမျှ ယောက်ျားတွေဟာ မြင်းပေါ်မှာနေ ရတယ်။ မြင်းစီးစစ်သားတွေ ဖြစ်ရမယ်။ အဲဒီ အတိုင်းပါပဲဗျာ။ မြန်မာပြည်ကိုဖြန့်ပြီး တော့ မြင်းနယ်တွေကို ဖြန့်ထားကြတယ်။ မြေပုံနဲ့ ရေးရင် မြင်းနယ်တွေကို အနီသုတ် လိုက်စမ်းဆိုရင် အနီတွေတကွက်၊ တကွက် နဲ့ အနီကွက်ကြီးတွေ မြင်ရတယ်ပေါ့လေ။ အဲဒါကို မြင်းနယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

‘ရှေ့မြင်း၊ နောက်မြင်း၊ ကိုကျင်း၊ လှံပူး၊ နန်းဦးနတ်ရှင်၊ မြို့တွင်ရွှေပြည်၊ ပြင် စည်ညောင်ရွှေ၊ သရေခေတ္တရာ၊ မိုင်ညာ၊ မိုင်းပေါ၊ သီပေါ၊ မိုးညှင်း၊ မြင်းအစုစု’

ဒါမြင်းတပ်တွေရဲ့ နာမည်တွေ။ ရှမ်း ပြည်တစ်လျှောက်လည်း ဒီလိုပဲ။ ဒါမြင်းနယ်၊ မြင်းစီးစစ်သားတွေ သူတို့က

ဆင်မြေ

ဒါဖြင့်ဒီပြင်ကော ဆင်တပ်မှာ ဆင် စီးစစ်သားတွေ ရှိရမယ်ဆိုတဲ့ နယ်တွေက

ရှိသေးတယ်။ အဲဒါက ဆင်မြေလို့ခေါ် တယ်။ ဆင်နယ်၊ ဆင်မြေ၊ များသောအား ဖြင့်တော့ ဆင်က ရေနက်ပြီးတဲ့ နေရာမှ သာ ဆင်ထားကောင်းတာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဟောဒီဧရာဝတီမြစ်လို မြစ်ရိုးကြီးတလျှောက်၊ အင်းတွေ၊ အိုင်တွေကောင်းကောင်းပေါတဲ့ နေရာတစ်လျှောက်မှာ ဆင်တော်သည် အမှုထမ်း၊ ဆင်စီးစစ်သား၊ ဆင်နဲ့လိုက်တဲ့ လူတွေဟာ အဲဒီနေရာမှာ ချထားတယ်။ အဲဒါတွေကို ဆင်မြေလို့ ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီ ဆင်မျိုး သတ်မှတ်ထားတဲ့ လူတွေ ဟာ သားစဉ်မြေးဆက် ဆင်မျိုးလို့ ဆင်း သက်လာခဲ့တာပဲဗျ။ ဒါကြောင့် ရှေးတုန်း က သတို့သား၊ သတို့သမီး ချစ်ကြိုက်ကြ တယ်ဆိုရင် နံပါတ် (၁) အဲဒါစစ်တာ။ ဘာအမျိုးလဲ။ အခုဒါမရှိဘူး။ အဲဒါပျောက် သွားပြီ။ ဘာအမျိုးတုန်း၊ ဆင်မျိုး၊ မြင်းမျိုး၊ အဲလိုစစ်ရတယ်။ ထုံးစံက ဘယ်လိုဖြစ် တာတုံးဆိုတော့ မြင်းမျိုးက မြင်းမျိုးခြင်း၊ ဆင်မျိုးက ဆင်မျိုးခြင်း၊ လှေမျိုးက လှေမျိုး ခြင်း၊ သေနတ်မျိုးက သေနတ်သားခြင်း၊ . . .

ရွှေပြည်ဦးဘတင်

(စတုတ္ထနေ့ ဟောပြောပွဲနဲ့ ဆက်ရမှာ တိတ်ခွေက ဒီနေရာမှာ တပိုင်းတစနဲ့ အ ဆက်ပြတ်သွားပါပြီ။ စတုတ္ထနေ့ဟောတဲ့ မူရင်းတိတ်ခွေလဲ မရှိပါ။)

နောက်တစ်ပတ် ၅ ကြိမ်မြောက် ဟောပြောပွဲကို ဆက်ပါမယ်။

ဝင်းတင့်

ဇန်နဝါရီ ၂၀၀၄
မိတ္ထီလာ

ခင်မျိုးချစ်

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ဦး၏

ကလေးဘဝ

ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်၏ Colourful Myanmar မှ A Buddhist Childhood ကို ဒေါက်တာ ခင်မောင်ဝင်း မြန်မာဘာသာ သို့ ပြန်ဆိုသည်။

(မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ဦး ဖြတ်သန်း ခဲ့ရသော ရွှေခေတ်တစ်ခေတ် အကြောင်းကို ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်က A Buddhist Childhood အမည်ဖြင့် အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် ရေးခဲ့ခြင်းကို သားဖြစ်သူ ဒေါက်တာခင်မောင်ဝင်းက ဘာသာပြန်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)

မော်တော်ဘုတ်သည် ဧရာဝတီမြစ်၏ လှိုင်းများပေါ်စီး၍ မောင်းနှင်လျက် ရှိသည်။ မန္တလေးမြို့သည် တဖြည်းဖြည်းဝေး၍ ကျန်ခဲ့လေသည်။ ကျွန်မသည် တောထူတပ်သော တောင်တန်းများဆီသို့ မျှော်ငေးနေမိသည်။ တမာပင်များကြားမှ တောင်ထိပ်များပေါ်တွင် ရွှေရောင်နှင့် အဖြူရောင် စေတီများကို တွေ့ရသည်။ တမာပင်များ ထူထပ်သည့်ကြားမှ တောင်ပေါ်သို့ တက်သောလှေခါးလေးများကို လှမ်းမြင်ရပါသည်။ တကယ် စိတ်လှုပ်ရှားစရာ၊ ကြည့်စရာ ရှုစရာတွေလည်း အများကြီးပါလားဟု ခံစားမိပါသည်။

မော်တော်၏ ဘေးပတ်ပတ်လည်တွင် ငှက်ဟု ခေါ်သော လှေငယ်များ သည် လှိုင်းများပေါ်တွင် ငှက်ပမာ မြင့် လိုက်၊ တက်လိုက် ဖြစ်နေသည်။ ထို့ ကြောင့်လည်း လှေငယ်ကလေးများ၏ ထိပ်တွင် ငှက်နှုတ်သီးနှင့်တူအောင် ခြယ်သ ထားသည်။ ကျွန်မသည် အဘိုး၏ ရင် ခွင်ထဲတွင် မှီရင်း မေးခွန်းများ တစ်ခုပြီး တစ်ခုကို မေးနေရာ အဘိုးသည် မအားလပ်အောင် ဖြေနေရလေသည်။ သူ၏ အဖြေများသည် ကျွန်မ၏ မေးခွန်းများကို အမီမလိုက်နိုင်ပါ။

စေတီပုထိုးများနှင့် တန်ဆာဆင် ခြယ်သထားသော တောင်တန်းများသည် တဖြည်းဖြည်း နီးကပ်လာသည်။ ကျွန်မ၏ အဘိုး ဘာကြီးသည် ကျွန်မကို ထိုင်ခိုင်း ပြီး ကျွန်မ၏ လက်ဖဝါးများကိုကိုင်၍ သူ့ လက်ဖဝါးထဲတွင် ထည့်ထားလိုက်သည်။ ကျွန်မ ဘာလုပ်ရမည်ကို သိပါသည်။ ကျွန်မသည် လက်အုပ်ချီ၍ နဖူးပေါ်သို့ တင်လိုက်သည်။ ပြီးသည့်နောက် စေတီ

ပုထိုးများရှိရာ တောင်တန်းများသို့ လှမ်း
မျှော်ရင်း ဤကဲ့သို့ ရွတ်လိုက်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊

ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊

သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊

ဘဘကြီးသည် ပြုံး၍ သာဓု၊
သာဓု၊ သာဓု ဟု သာဓု သုံးကြိမ်ခေါ်
လိုက်သည်။ ဤကဲ့သို့ ဘဘကြီး၏ အိမ်
နားသို့ နီးလာသည့်အခါ ဘုရားရှိခိုးခြင်း
သည် နောက်ပိုင်းရက်များတွင် ဘိုးဘိုး၊
ဘွားဘွားတို့ဖြင့် အတူနေရမည့် ပျော်ရွှင်
သောနေ့ရက်များအတွက် ရှေ့ပြေး ဖြစ်
ပါသည်။

ကျွန်မ၏ မိခင်ဘက်မှ အဘိုး သည်
စစ်ကိုင်းတွင် နေပါသည်။ စစ်ကိုင်း သည်
မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းရှိ မြို့ကြီး တစ်မြို့
ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသည် ရှေးဘုရင် များ
လက်ထက်က ရှိခဲ့သော မြို့ဟောင်း တစ်ခု
ဖြစ်ပြီး ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းတွင် ရှိ ပါသည်။
မြန်မာဘုရင်များ၏ နောက်ဆုံး အုပ်စိုးရာ
မြို့ဖြစ်သော မန္တလေးမြို့၏ တစ်ဖက်ကမ်း
တွင် ရှိပါသည်။ စစ်ကိုင်းသည် ကျွန်မ၏
အပျော်ဆုံးရက်များ ကုန်ဆုံးခဲ့ရာ နေရာ
လည်း ဖြစ်ပါသည်။

ဘဘကြီး၏ အိမ်တွင်နေရသော
ဘဝသည် တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်ပြီး အေး
ချမ်းပါသည်။ လူသွားလူလာ များပြား သော
လမ်းများမှလည်း ဝေးကွာပါသည်။ ဘဘ
ကြီး၏ အိမ်ကြီးသည် ရှေးကျသော အိမ်အို
ကြီး ဖြစ်သည်။ မြန်မာ၏ သံမဏိ သစ်ဟု
တင်စားခေါ်ရလောက်သော ကျွန်း၊ ပျဉ်း
ကတိုးတို့ဖြင့် ဆောက်ထားပြီး အမိုးမှာ
ဝါးကပ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လေအေးစက်
တပ်ထားသကဲ့သို့ အလွန်အေးမြစေပါ
သည်။

ဘဘကြီးသည် နိုင်ငံခြားမှ တင်
သွင်းသော သွတ်မိုးသည် ပူအိုက်သော
အညာဒေသအတွက် မသင့်တော်ဟု ယူ
ဆပါသည်။ အိမ်ကြီးကို မြင်လိုက်သည့်
အခါ ကျွန်မ၏စိတ်သည် အလွန် ပျော်
ရွှင်သွားပြီး အိမ်ပေါက်ဝတွင် ဆီးကြိုနေ
သော မေမေကြီး (ကျွန်မ၏အဘွား)
ရင်ခွင်ထဲသို့ ပြေးဝင်သွားပါသည်။

နေ့စဉ်လုပ်ငန်းတာဝန်များ

နောက်နေ့ နံနက်၏ အလင်း
ရောင်များ အခန်းထဲသို့ ဝင်လာသော
အချိန်တွင် ကျွန်မသည် အိပ်ရာပေါ်တွင်
လှဲရင်း အပေါ်သို့ ငေးကြည့်ကာ စတုရန်း
ပုံများ၊ ကြိတ်ပုံများ စသည်ဖြင့် ယက်လုပ်
ထားသည့် မျက်နှာကျက်ရှိ ဝါးများမှ ပုံ
များအား ရေတွက်နေသည်။ ထိုမှ ခေတ္တ
အိပ်ပျော်သွားပြန်သည်။ မကြာမီ ဘဘ
ကြီး၏ ဘုရားရှိခိုးသံများကြောင့် ပြန်နိုး
လာသည်။

ကျွန်မ၏စိတ်ထဲတွင် ဘဘကြီး၏
ဘုရားရှိခိုးသံများကြောင့်၊ မကောင်းဆိုး
ရွားများသည် အဝေးသို့ ထွက်ပြေးကုန်
ပြီး နတ်ကောင်းနတ်မြတ်များသည် အိမ်ကို
လာရောက်၍ စောင့်ရှောက်ကြမည်ကို
သိသဖြင့် ပျော်ရွှင်မှုနှင့် လုံခြုံမှု ခံစား
ချက်ကို ရရှိပါသည်။

ဘဘကြီးသည် ဆက်လက်၍
ဘုရားရှိခိုးများ၊ ပရိတ်တော်များကို ရွတ်
ဖတ်နေသည်။ ကျွန်မသည် အိပ်ရင်း နံရံ
တွင် ရက်လုပ်ထားသော အဝါရောင် ပေါ်မှ
အနက်ရောင်ပုံ လေးများကို ကြည့်
နေမိသည်။ ဘဘကြီး၏ အိမ်ကို အခန်း
ဖွဲ့ရာတွင် ကန့်ထားသော ဝါးနံရံများကို
ပုံသဏ္ဌာန်အမျိုးမျိုးဖြင့် အလွန်လှပစွာ ပုံ
ဖော်ထားပါသည်။

ဘဘကြီးသည် ကြေးစည်ကို တီးလိုက်ပြီး ဝေနေယျသတ္တဝါအပေါင်းအား သူ၏ နံနက်ခင်း ကောင်းမှုကုသိုလ်တို့အတွက် သာဓုခေါ်ရန် ဖိတ်ခေါ်လိုက်သည်။ ထိုအခါကျမှ ကျွန်မလည်း အိပ်ရာမှထ၍ တံခါးဆီသို့ ပြေးထွက်လာသည်။ မကြာမီ ကျွန်မသည် လေထဲသို့ နင်းမိသည်ဟု ခံစားလိုက်ရသည်။ ဤသည် ကား အံ့ဩစရာ မဟုတ်ပါ။ အကြောင်း မှာ ကျွန်မအခန်း၏ ကြမ်းပြင်သည် အပြင်ဘက် ဝင်းထရံထက် အနည်းငယ် မြင့်နေပါသည်။ ကျွန်မလည်း ကြမ်းပေါ်သို့ လဲကျသွားသည်။

ဘဘကြီး၏ အိမ်တွင် ဤကဲ့သို့ မမျှော်လင့်သော အဖြစ်မျိုးတို့သည် မဆန်းပါ။ အိမ်ထဲရှိ အကွေ့အကောက်၊ အနိမ့်အမြင့်များသည် တစ်ချိန်လုံး ပြောင်းနေပါသည်။ ဘဘကြီးသည် လက်သမား ကိရိယာများကို ကိုင်ဆောင်ပြီး တစ်ခန်း ဝင်တစ်ခန်းထွက် လျှောက်သွားပြီး ပြင်ဆင်လေ့ရှိရာ စင်္ကြန်များ၊ တံခါးများ၊ ပြတင်းပေါက်များသည် ဘယ်တော့မှ တစ်နေရာတည်းတွင် မရှိပါ။ မေမေကြီးသည် မကြာခဏ တော်တော်ဒုက္ခ ရောက်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဘဘကြီးလုပ်သော အလုပ်များ မပြီးပြတ်သည့်အခါတွင် လက်သမားများကို ခေါ်၍ အပြီးသတ်ခိုင်းရသည့်အခါ ပို၍ စိတ်ရှုပ်ရပါသည်။

ပရိတ်တော်များကို ရွတ်ဆိုခြင်း

ပရိတ်တော်များကို ရွတ်ဆိုပြီး သတ္တဝါအပေါင်းအား ဝမ်းမြောက်စွာ သာဓုခေါ်ရန် ဖိတ်ခေါ်ခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အခြေခံသဘောဖြင့် ကောင်းစွာ ဆက်စပ်နေသည်။ သတ္တဝါအားလုံး

သည် ဘဝ သံသရာတွင် ကြင်လည်နေကြသည့် သဘောလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤလောကတွင် ၃၁ - ဘုံရှိရာ လူ့ဘုံသည် တစ်ခုဖြစ်သည်။ လူ့ဘုံ၏ အပေါ်တွင် နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာဘုံ စသည့်ဖြင့် ၂၆ - ဘုံရှိပြီး အောက်တွင် ငရဲဘုံ လေး ခုရှိသည်။ သတ္တဝါတစ်ဦး သေဆုံးသွားသောအခါ လူ့ဘုံ၊ နတ်ဘုံ၊ တိရစ္ဆာန်ဘုံ မည်သည့်ဘုံတွင် ဖြစ်မည်ဟူသည်မှာ သူပြုလုပ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တို့အပေါ် မှီနေသည်။

ပါဠိဘာသာဖြင့် ပရိတ်တော်များကို ရွတ်ဆိုခြင်းသည် နတ်ကောင်းနတ်မြတ်များ အနေဖြင့် ဗုဒ္ဓတရားတော်များကို နာနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ တရားတော်များကို ရွတ်ဆိုခြင်းနှင့် နာယူခြင်းတို့သည် ကုသိုလ်အလုပ်များဖြစ်ပြီး ယင်းကုသိုလ်များသည် နေအိမ်၊ ဒြာ၊ ရပ်ကွက်၊ နိုင်ငံတို့ကို အကျိုး ဖြစ်ထွန်းစေပါသည်။

ပရိတ်တော်များကို ရွတ်ဖတ်နေသော အိမ်နားသို့ မကောင်းဆိုးရွားများသည် မကပ်ရဲပါ။ သို့သော်လည်း ပရိတ်တော်များကို ရွတ်ဆို၍ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာဓုခေါ်ရန် ဖိတ်ခေါ်ခြင်းသည် မကောင်းဆိုးရွားများကိုလည်း အကျိုးရှိနိုင်ပါသည်။ မည်သူ့ မဆို ပရိတ်တော်များကို နာကြားပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာဓုခေါ်မည် ဆိုပါက ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် မြင့်မြတ်သော ဘုံအဆင့်သို့ တက်ရောက်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

မေမေကြီးသည် နံနက်စာ စားရန်အတွက် အသင့်စောင့်နေပါသည်။ ပွက်ပွက်ဆူနေသော ဆန်ပြုတ်၊ နှမ်းဆီ စမ်းထားသော ပဲပြုတ်၊ မီးသွေးပေါ်တွင် ကင်ထားသော ငါးခြောက် အားလုံးသည် စား

ချင်စဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။ ပြင်ဆင်ထားသော အစားအသောက်များကို မြိန်ရည်ရှက်ရည် စားကြပြီး ကော်ဖီပူလေးဖြင့် အဆုံးသတ် ကြသည်။ ဘဘကြီးသည် ရေနွေးကြမ်း အိုး အမည်းကလေးကို ယူလိုက်သည်။ ကျွန်မကလည်း ရေနွေးကြမ်း ပန်းကန် လေးကို ယူလိုက်ပြီး နေ့စဉ် လုပ်ငန်းများ ကို စတင်ရန်အတွက် ထွက်ခွာကြလေ သည်။

ပန်းခြံ၏ လမ်းတစ်လျှောက်

ကျွန်မသည် ဘဘကြီးနှင့်အတူ ပန်းခြံထဲသို့ ပျော်ရွှင်စွာ ခုန်ဆွခုန်ဆွဖြင့် လိုက်သွားရင်း ဘဘကြီး၏ ဘုရားစာများ ရွတ်ဖတ်နေသည်ကို တအံ့တဩ လိုက် နားထောင်နေသည်။ သစ်ပင်များပေါ်တွင် နေထိုင်ကြသော သတ္တဝါများသည် လည်း ကောင်း၊ ခြုံပုတ်များ၊ ပန်းခြံထဲနှင့်တကွ ရေတွင်းရေကန်ထဲတွင် နေထိုင်ကြသော သတ္တဝါ အပေါင်းသည်လည်းကောင်း ကျွန်ုပ်နှင့်တကွ ထပ်တူထပ်မျှ ကုသိုလ် ရကြပြီး ချမ်းသာအပေါင်း လိုရာဆန္ဒများ ဖြင့် ပြည့်စုံကြပါစေ။

ကျွန်မသည် သရက်ပင်၊ မာလာ ကာပင်၊ ပိန္နဲပင်၊ သံပရာပင်၊ ရှောက်ပင် များကို ဖြတ်ကျော်ပြီး နှင်းဆီ၊ စပယ်၊ သစ်ခွပန်းများ တန်းစီစိုက်ထားရာသို့ ရောက်သွားလေသည်။ ဘဘကြီး အမျှ ဝေလိုက်သည့်အခါ နတ်ကောင်းနတ်မြတ် အပေါင်းတို့က ကြားကြပြီး သာဓုခေါ်၍ ဝမ်းမြောက်နေကြမည်ကို တွေး၍ ကျွန်မ လည်း ဝမ်းမြောက်နေမိပါသည်။ သူတို့ သာဓုခေါ်လိုက်သည့်အခါ ပိုမို၍ ချမ်းသာ သော ဘုံဘဝများသို့ ရောက်ရှိသွားသည့် အတွက် ကောင်းမှုကုသိုလ်များ ပြုလုပ် ၍

အမျှပေးဝေသော ဘဘကြီးကိုလည်း ကျေးဇူးတင်နေကြမည် ဖြစ်ကြပါသည်။

ပန်းခြံ၏ အခြားတစ်ဖက်ရှိ ရေ တွင်းသို့ ရောက်သောအခါ ဘဘကြီး သည် ရေနွေးကြမ်းအိုးကို ဘေးကင်းရာ တစ်နေရာသို့ ချလိုက်ပြီး ထိုနေ့၏ လုပ် ငန်းကို စတင်တော့သည်။ ကျွန်မသည် ရေတွင်းဘေးရှိ အုတ်နံရံကို မှီ၍ ကြည် နေသော ရေထဲရှိ ကျွန်မ၏ ပုံရိပ်ကို မှန် ကြည့်သည့်ပမာ ကြည့်လိုက်သည်။

ဘဘကြီးက ရေတွင်းဘေးကို သိပ်မမှီရန် သတိပေးသည်။ ရေတွင်း ဘေး နံရံသည် ကျွန်မအရပ်ထက် အနည်းငယ် မြင့်ပါသည်။ ကျွန်မသည် ရေတွင်းနားရှိ အုတ်ကန်အနီးတွင်ထိုင်၍ ကျွန်မစိတ်ထဲ တွင် ကမ္ဘာပေါ်၌ အံ့ဩစရာအကောင်း ဆုံးဟု ယူဆသော လုပ်ရပ်တစ်ခုကို ကြည့် ရှုပါတော့သည်။

ရေတွင်းနှင့် မနီးမဝေးတွင် သစ် သားတန်းတစ်ခုကို ချိန်ခွင်ပမာ တင်ထား ပါသည်။ သစ်သားတန်း၏ တစ်ဖက်တွင် ဝါးလုံးတစ်ခုကို သံဖြင့် ရိုက်ထားပါသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင် အုတ်ခဲအလေးများ ထားပါသည်။ ဘဘကြီးသည် အုတ်နံရံ ပေါ် မတ်တတ်ရပ်၍ ဝါးလုံးကို ရေတွင်း ထဲ ဆွဲချလိုက်သည်။ ရေတွင်းထဲတွင် ဝါး လုံးထိပ်ရှိ ပုံထဲသို့ ရေပြည့်သွားသောအခါ ဝါးလုံးကို လွှတ်လိုက်ရုံဖြင့် ရေပုံးသည် အုတ်ခဲအလေးများက ဆွဲခြင်းကြောင့် အလိုအလျောက် တက်လာသည်။ ရေပုံး သည် စောင်းသွားပြီး ရေများသည် အုတ် ကန်သို့သွားသော ရေတံလျှောက်ထဲသို့ စီးဆင်းသွားသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ရေများ သည် အုတ်ကန်ထဲသို့ စီးဝင်သွားသည်ကို တအံ့တဩ မြင်ရလေသည်။

ဘဘကြီး၏ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဤမျှမက ပြောစရာ ကျန်ပါသေးသည်။ သူသည် ပန်းခြံကြီး တစ်ခုလုံးအတွက် ရေမြောင်းစနစ် တစ်ခုကို စီမံထားပါသည်။ သစ်ပင်အားလုံးကို ရေပေးနိုင်သည့် ရေမြောင်း ကွန်ဒြာကြီးတစ်ခု ပြုလုပ်ထားပါသည်။ ကျွန်မသည် အုတ်ကန်တွင် ရေပြည့်လျှံသည်အထိ စောင့်နေရပါသည်။ ဘဘကြီးက အချက်ပေးလိုက်သောအခါတွင် ရေပိတ်ထားသော အပေါက်ကိုဖွင့်ပြီး မြောင်းများထဲသို့ စီးဝင်လာသော ရေများနှင့်အတူ အပြေးပြိုင်သွားသည်မှာ သံပုရာပင်၊ ရှောက်ပင်တန်းများ၊ ပန်းပင်များကို ရောက်သည်အထိ ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်မသည် ပျော်ရွှင်စွာ ပြေးဆော့ရင်း တုတ်တစ်ချောင်းဖြင့် ရေစီးချောင်းများအတိုင်း မျောနေသော သစ်ရွက်ခြောက်များအတွက် ရေလာမြောင်းပေး လုပ်ပေးနေပါသည်။

ဘုရားစင်

ဘဘကြီးသည် သစ်ပင်အရိပ်အောက်တွင် ထိုင်၍ ရေနွေးကြမ်းသောက်ရင်း ကျွန်မ ဆော့ကစားနေသည်ကို ကြည့်နေပါသည်။ ကျွန်မ၏ ပန်းခြံထဲတွင် ဆော့ကစားနေသည်ကို ရပ်တန့်ရန် သတိပေးသည့် အနေဖြင့် ဘဘကြီးက အိမ်ရှိ ဘုရားစင်အတွက် ပန်းခူးရန် အချိန်ရောက်ကြောင်း ပြောလိုက်သည်။ ထိုအခါ ကျမှ မေမေကြီးသည် ဘုရားပန်း ကပ်ရန် စောင့်နေမည်ဖြစ်ကြောင်းကို သတိရမိပါသည်။

ကျွန်မသည် မေမေကြီး၏ လက်ထဲသို့ ပန်းများကို ပေးလိုက်ပြီး နဖူးပေါ်

သို့ လက်အုပ်ချီ၍ ဘုရားရှေ့တွင် ထိုင်လိုက်သည်။ ပြီးလျှင် မေမေကြီးအား ဘုရားပန်းများ ကူညီ၍ ထိုးပေးသည်။ မေမေကြီးသည် ဤကဲ့သို့ ကောင်းမှုကို လုပ်သော မိန်းကလေးသည် မည်မျှ ကုသိုလ်ရမည်ကို ပြောပြနေသည်ကို မငြီးအောင် နားထောင်နေသည်။

မေမေကြီး ပြောပြသော ပုံပြင်များထဲတွင် ရွေးအခါက ကုသိုလ်ကောင်းမှုများလုပ်သော အမျိုးသမီးလေးများသည် နောင်ဘဝတွင် အလွန်လှပသော မိန်းကလေးများအဖြစ် မွေးဖွားလာခဲ့ပုံများ ပါဝင်လေသည်။ ကျွန်မသည် ထိုပုံပြင်များကို အထူးနှစ်သက်ပါသည်။ အကြောင်း မှာ မွေးကတည်းက အသားကလည်း မည်း၊ မျက်စိကမည်း၊ နဖူးကမောက်၊ နှာခေါင်းကလည်း ပြား၊ ရုပ်ဆိုးမလေး ဖြစ်သည်။ သို့သော် ကျွန်မအတွက် မျှော်လင့်ချက်များရှိကြောင်းကို သိရပါသည်။ ကျွန်မသည် ယခုဘဝတွင် ရုပ်ဆိုးမလေး ဖြစ်သော်လည်း ယခု ပြုလုပ်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကြောင့် နောက်ဘဝ တွင် အလှဘုရင်မလေး ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုမျှော်လင့်ချက်ဖြင့် ကျွန်မသည် မေမေကြီးကို ဘုရားပန်းများ ခူးပေးခြင်း၊ ကူညီ၍ ကပ်လှူခြင်းတို့ကို မပျက်မကွက် လုပ် ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သို့သော် မေမေကြီးသည် ကျွန်မ ကို လှပသော မိန်းမပျိုလေး ဖြစ်စေရန် နောင်ဘဝအထိ မစောင့်စေလိုပါ။ ဘုရားရှိခိုးပြီးသည်နှင့် ကျွန်မကို အလှပြင်ပေးပါတော့သည်။ ဤလုပ်ငန်းကို ဆံပင်မှ စတင်ပါသည်။

ထိုခေတ်အခါက ငါးနှစ်သမီးလေးအတွက် ဖက်ရှင်ဟု ဆိုရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်မ၏ ဆံပင်ကို ဘေးတွင် ရိတ်ထားလိုက်ပြီး အလယ်တွင် ကျွန်းလေးပမာ ချန်ထားသည်။ ထိုချန်ထားနေရာလေးတွင် ဆံပင်သည် ရှည်လာသောအခါ ဆံထုံးလေးဖြစ်အောင် ထုံးလိုက်သည်။ ဆံထုံးလေး၏ ဘေးတွင် ဆံပင်ကို စက်ဝိုင်းလေးအတိုင်း သပ်သပ်ယပ်ယပ် ဖြီးပေးထားသည်။ ဆံထုံးလေးကိုလည်း စီးထားရာ တွင် သိပ်မကြပ်အောင် ပြုလုပ်ထားပါ သည်။ ဆံထုံးဘေးရှိ စက်ဝိုင်းပမာ ဆံပင် ပုံလေးကို စရစ်ဟု ခေါ်သည်။

ကျွန်မ၏ ဆံပင်သည် ဆံတုံး ထုံးလောက်အောင် မရှည်သေးသည့်အချိန်တွင် ဆံပင်ကို အလယ်တွင်စု၍ အနီရောင် အဝတ်ကလေး ဖြည့်ခြည်ထားရပါသည်။ ထိုအခါ ဆံပင်သည် အလယ်တွင် ကြက်တောင်ကဲ့သို့ တောင့်တောင့်လေး ဖြစ်နေသဖြင့် ၎င်းကို ကြက်တောင်စီးဟု ခေါ်သည်။

မေမေကြီးသည် ကျွန်မ၏ ဆံပင်ကို အုန်းဆီဖြင့် ဆွတ်ပေးပြီး ဆံပင်လေး၏ ပျော့ပြောင်းပုံလေးကို ချီးမွမ်းရင်း သစ်သားဘီးလေးဖြင့် ဖြီးပေးသည်။ ဤနည်း ဖြင့် စရစ်ကလေးသည် ဝီဝီပြင်ပြင် ပုံပေါ်လာပါတော့သည်။

ကျွန်မသည် မေမေကြီးနှင့်အတူ ဝါးကပ် ကာရံထားသော အိမ်ရှေ့ခန်းသို့ လိုက်သွားသောအခါ ဘဘကြီးသည် ဝါးကြမ်းပြင်ပေါ်တွင် ထိုင်၍ ရေနွေးကြမ်းသောက်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ စားပွဲတစ်ခုပေါ်တွင် တင်ထားသည်မှာ ယွန်းခွက်လေး နှစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ခွက် တွင် ထမင်းပူပူနွေးနွေးလေး ထည့်ထား ပြီး နောက်တစ်ခွက်ထဲတွင် နှမ်းဆီရွဲရွဲ လေးစမ်းထားသော ပဲပြုတ်ပူပူလေး ဖြစ်

ပါသည်။ ခွက်တစ်ခုစီထဲတွင် ကြေးယောက်ချိုတစ်ခုစီ ထည့်ထားပါသည်။

မေမေကြီးသည် ဘုရားရှိခိုးသည့် အခါတွင်လည်းကောင်း ဘုန်းကြီးရှေ့တွင် ထိုင်ရသည့်အခါတွင် လည်းကောင်း သူ့ပခုံးပေါ်တွင် ပတ်ထားနေကျ အညိုရောင် အဝတ်ကလေးကို ပတ်ထားပါသည်။ မကြာမီ သင်္ကန်းများ ဝတ်ဆင်ထားသော သံဃာတော်များသည် တန်းစီ၍ ဆယ်ပါးစီ ဆယ်ငါးပါးစီ စသည်ဖြင့် သပိတ်များကို ပိုက်၍ ကြွလာပါတော့သည်။

သံဃာတော်များသည် မျက်လွှာချ၍ အိမ်ရှေ့တွင် ရပ်ကြပြီး သပိတ်များကို ဆွမ်းလောင်းလှူရန်အတွက် ဖွင့်ပေးသည်။ မေမေကြီးသည် ဆွမ်းများကို တစ်ပါးချင်း လောင်းပါသည်။ ကျွန်မသည် သံဃာတော်များ တစ်ပါးချင်း တစ်ပါးချင်း ဆွမ်းများကို လက်ခံပြီး ကြွသွားသည်ကို ကြည်ညိုစိတ်အပြည့်ဖြင့် ကြည့်နေပါသည်။ သံဃာတော်များသည် အရိပ်များကြားတွင် နံနက်နေပြောက်များ ကျနေသော လမ်းထဲသို့ တစ်ပါးချင်း ကြွသွားကြပါသည်။

ရဟန်းတော်များသည် နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ဖိနပ်မစီးဘဲ ဆွမ်းခံကြွကြသည်။ သူတို့သည် လူနေအိမ်များရှေ့တွင် မသိ မသာ အနှောင့် အယှက် မဖြစ်စေဘဲ ရပ်ကြသည်။ မည်သူမှ ထွက်မလာလျှင် ဆက်၍ ကြွသွားကြသည်။ တစ်ယောက်ယောက်သည် ဆွမ်းထွက်၍ လောင်းလျှင် ငြိမ်သက်စွာ လက်ခံသည်။ ကျွန်မ၏ အဘိုးကဲ့သို့သော ဆွမ်းလောင်းရန် နေ့စဉ်မှန်မှန် စောင့်နေသော အိမ်များလည်း ရှိပါသည်။ အိမ်တိုင်းသည် သူတို့တတ်နိုင်သလောက်ကို ကပ်လှူကြသည်။ အနည်း၊ အများ၊

အကောင်း၊ အဆိုးသည် ပဓာန မဟုတ်ပါ။ စိတ်စေတနာသာလျှင် အရေးကြီးပါသည်။

သံဃာတော်များ သီတင်းသုံးရာ နေရာဌာနသို့ ပို့ပေးသော ဆွမ်းများကို လည်း လက်ခံရန် မြတ်စွာဘုရားက ခွင့်ပြုထားပါသည်။ ချမ်းသာသည့် ဆွေမျိုးများရှိသည့် သံဃာတော်များသည် ဆွမ်းခံရန် မလိုပါ။ သံဃာတော်များသည် လူများက ပင့်ဖိတ်သည့် အခါတွင်လည်း ကြွ၍ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးနိုင်ပါသည်။ ဆွမ်းခံကြ ရန် မလိုသော သံဃာတော်အချို့တို့သည် ကိုယ့်ကိုယ်ကို နှိမ့်ချသည့် အနေဖြင့် ဆွမ်းခံ ထွက်ကြပါသည်။

ဤနည်းဖြင့် ဒကာ၊ ဒကာမများ ကို ကုသိုလ်ပေးရာလည်း ရောက်ပါသည်။ အိမ်သို့ ပင့်၍ ဆွမ်းမကျွေးနိုင်သူများလည်း ဤနည်းဖြင့် ကုသိုလ်ရကြပါသည်။ ဤကဲ့သို့ လူများအား ဆွမ်းလောင်းသော ကုသိုလ်ပေးခြင်းသည်လည်း မေတ္တာ၊ ကရုဏာထားခြင်း တစ်နည်းဖြစ်ပါသည်။

သံဃာတော်များကို အိမ်သို့ ပင့်ဖိတ်၍ ဆွမ်းကျွေးနိုင်သော လူများသည်လည်း နေ့စဉ် ဆွမ်းလောင်းသည့် ကုသိုလ်ကို လက်မလွှတ်လိုကြပါ။ ဆွမ်းလောင်းခြင်းသည် ဟန်ဆောင်မှုကင်းပြီး ပိုမို၍ ကုသိုလ်ရသော အလုပ်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပါသည်။ ဤအလုပ်သည် အတ္တ ကင်းမဲ့ပြီး ဘက်လိုက်မှု မရှိသော ကုသိုလ်စိတ်မျိုးလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဘာကြီးသည် တစ်ခါတစ်ရံ သံဃာတော်များကို အိမ်သို့ ပင့်ဖိတ်လေ့ရှိသော်လည်း နေ့စဉ် ဆွမ်းလောင်းသော အလုပ်ကိုလည်း မလွှတ်တမ်း လုပ်လေသည်။

ကုသိုလ်စိတ်များဖြင့် စတင်ခဲ့သော ထိုနေ့တာတွင် ပျော်ရွှင်စရာများ ဖြင့်သာ

ပြည့်နေပါတော့သည်။ ဘာကြီး တွင် အိမ်ဖော်ဟူ၍ ပုံမှန်မရှိပါ။ တစ်ခါ တစ်ရံ အချိန် ပိုင်းလုပ်သော အလုပ်သမားများတော့ ရှိပါသည်။ ဘာကြီး၏ ရုံးမှ တပည့်ဟောင်းများသည် ပင်စင်ယူပြီး လာရောက်ကူညီကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် အကူအညီ ပြတ်သွားသည်ဟူ၍ မရှိပါ။ တစ်ခါတစ်ရံ ထိုမိသားစုများသည် ဘာကြီး၏ အိမ်တွင် လာနေကြပြီး ဘာကြီးကို ခြံထဲတွင် တစ်ယောက်က ကူလုပ်၊ တစ်ယောက်က အိမ်အလုပ်များ လုပ်ပေးအချို့ကလည်း ဘာကြီး အလိုလိုက်ထားသော မြေးလေး (ကျွန်မ) ကို ဖျော်ဖြေပေးလေသည်။

ထိုအချိန်က ကျွန်မသည် မင်းသမီးလေးကဲ့သို့ ခံစားရပါသည်။ အားလုံးက မင်းသမီးလေးကဲ့သို့ ဆက်ဆံကြတာလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

အဘိုးပြောသော ပုံပြင်များ

ဘာကြီးတွင် ပြောစရာ ပုံပြင် များ မကုန်ခန်းနိုင်အောင် ရှိပါသည်။ ပုံပြင်တော်တော်များများမှာ ဘုရားဟောဇာတ်တော်များထဲမှ ဖြစ်သည်။ ယင်းပုံပြင်များသည် မြတ်စွာဘုရား၏ ရွေးဘဝက ဘုရားအလောင်းဖြစ်သန်းခဲ့ရသော ဘဝဇာတ်ကြောင်းများ ဖြစ်သည်။

ယင်းပုံပြင်များထဲတွင် ကျွန်မအကြိုက်ဆုံးမှာ နေမိမင်းကြီး၏ ဇာတ် ဖြစ်သည်။ နေမိမင်းကြီး၏ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ သတင်းသည် နတ်ပြည်အထိပင် ပျံ့နှံ့ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် သိကြားမင်းကိုယ်တိုင်ကပင် နေမိမင်းကြီးအား နတ်ပြည်တွင် တရားဟောရန် ဖိတ်ခေါ်ခဲ့လေသည်။ ဘုရင်ကြီးသည် နတ်ရထားပေါ်တွင်

လိုက်ပါသွားသည့်အချိန်တွင် နတ် ရထား မောင်းနှင်သူက လမ်းတွင် တွေ့ ရှိသော ရှုမော်ခင်းများအကြောင်းကို ရှင်း ပြလေသည်။

ဤအကြောင်းအရာကို ရှေးက ကဗျာဆရာကြီးများ ကောင်းစွာ ရေးစပ် သီကုံးခဲ့သော ကဗျာများထဲတွင် မကြာ ခဏ တွေ့ရပါသည်။ ဘာကြီးသည် ထို ကဗျာများကို ရွတ်ဖတ်ပြသည့်အခါ ကျွန်မ သည် မျက်စိ စုံမှိတ်၍ ဘာကြီး၏ ပေါင် ပေါ်တွင် ခေါင်းချ၍ နားထောင်နေပါ သည်။

ဘာကြီး၏ ကဗျာရွတ်ဖတ်သော အသံများကို နားထောင်နေရင်း ကျွန်မ သည် နေမိမင်းကြီး စီးသွားသော နတ် ရထားပေါ် ပါသွားပါသည်။ နတ်ရထား ကြီးသည် ကောင်းကင်ဘုံသို့ ပျံတက်သွား သည်ကို မြင်ယောင်ပြီး ခံစားရပါသည်။ နတ်ရထားပေါ်မှနေ၍ ရွှေရောင်အဆင်း ရှိသော နတ်ဗိမာန်များနှင့် နတ်ဝတ်တန် ဆာများ ဝတ်ဆင်ထားသော နတ်သမီး များကိုလည်း မြင်ယောင်မိပါသည်။

နတ်ရထား မောင်းနှင်သော နတ် သားကလည်း နေမိမင်းကြီးအား ဤနတ် သမီးများသည် ရှေးဘဝ ကုသိုလ်များ၏ အကျိုးပေးမှုကြောင့် ဤကဲ့သို့သော ဘဝ မျိုးကို ရရှိပုံကို ရှင်းပြနေသည်ကိုလည်း ကြားယောင်မိပါသည်။ ကျွန်မ၏စိတ် သည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် အချိန်နှင့် အာ ကာသတို့၏ ဘောင်ထဲမှပင် လွတ်သွားပြီး နတ်ဘုံနတ်ရွာတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ် သော အကုသိုလ်များ၏ အပြစ်ကိုခံရာ ငရဲပြည်သို့လည်း ရောက်သွားပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ ပုံပြင်များ

ဘာသာရေးနှင့် မဆိုင်သော ပုံ ပြင်များသည်ပင်လျှင် ဘဝသံသရာအပေါ် ယုံကြည်မှုကို အခြေခံသည်။ စိတ်ဝင်စား စရာ ဇာတ်ကောင်တစ်ဦးမှာ ဥစ္စာစောင့် ဖြစ်သည်။ ပုံပြင်အရ ဥစ္စာစောင့်များသည် ရှေးဘဝက လူဖြစ်ခဲ့သည်။ ဥစ္စာပစ္စည်း များကို စွဲလန်းသောစိတ်သည် သူတို့ သေ ဆုံးသွားသောအခါတွင် ပါသွားသည်။ ထို စွဲလန်းသောစိတ်ကြောင့် သူတို့၏ ဘဝ သည် အခြားနတ်များအောက် နိမ့်ကျ သည်။ အထက်ဘုံများသို့ မတက်နိုင်ကြ ချေ။ သို့သော်လည်း သူတို့ လူ့ဘဝက ပြု ခဲ့ဖူးသော ကောင်းမှုများကြောင့် သူတို့ တွင် အဆင်းလှခြင်းနှင့် တန်ခိုးရှိခြင်းဟူ သော အကျိုးခံစားရသည်။

အချို့သော ဥစ္စာစောင့်များသည် အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် စေတီပုထိုး များထဲတွင် ထာပနာထားသော ရတနာ ပစ္စည်းများကို စောင့်သည့်တာဝန်ကို ယူ ကြရသည်။ ရှေးက ဘုရင်များသည် ဘုရား တည်သည့်အခါတွင် အလွန်အဖိုးတန် သော စိန်၊ ရွှေ၊ ရတနာများကို ဘုရား စေတီများ၏ လျှို့ဝှက်သော အခန်းများထဲ တွင် ထည့်ထားသည်ဟု အဆိုရှိသည်။

ထိုရတနာများကို ခိုးယူရန် ကြံ စည်သူများသည် သူတို့သေဆုံးသည့်အခါ တွင် ထိုရတနာပစ္စည်းများကို စောင့်ရ သော ဥစ္စာစောင့်များ ဖြစ်သွားသည်ဟု ဆိုသည်။ ရှေးက ဘုရားစေတီဟောင်း တိုင်းတွင် ဥစ္စာစောင့် ပုံပြင်တစ်ခုခု ရှိကြ သည်။ ယင်းပုံပြင်များကို ဘိုးဘွားများ လက်ထက်မှ တစ်ဆင့်တစ်ဆင့် သယ် ဆောင်လာကြသည်။ သို့သော် ရေးမှတ် ထားခြင်း မရှိသလောက် နည်းပါးပါ သည်။

စစ်ကိုင်းမြို့သည် ဘုရားစေတီ
ဟောင်းများနှင့် ရှေးက မင်းအဆက်ဆက်
က ကျန်ခဲ့သော ရှေးဟောင်း အဆောက်
အဦများနှင့် ပြည့်နေပြီ ရိုးရာပုံပြင်များ
လည်း အပြည့်ရှိသော မြို့လေး ဖြစ်ပါ
သည်။ ဘေးပတ်ဝန်းကျင်ရှိ တောင်တန်း
များနှင့် စေတီဟောင်းများသည်လည်း
ဥစ္စာစောင့် ဇာတ်လမ်းများအတွက် အလွန်
သင့်လျော်သော နောက်ခံဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်မ နားထောင်ရသော ပုံပြင်
များထဲတွင် ဥစ္စာစောင့်ရသည့် တာဝန်ကို
ညည်းငွေပြီး လူပြည်သို့ ပြန်လာချင်သော
ဥစ္စာစောင့်မများအကြောင်းလည်း ပါဝင်
လေသည်။ သူတို့သည် လူပြည်သို့ ခေတ္တ
ပြန်လာရန်အတွက် အထက်ပုဂ္ဂိုလ်များထံ
ခွင့်တောင်းကြရသည်။ ခွင့်ပြုချက်ရ၍ လူ
ဘဝသို့ ရောက်လာသောအခါ ဘဝ
ဟောင်းက ဥစ္စာစောင့်နတ်များသည် သူ
တို့၏ အိပ်မက်များထဲတွင် လာရောက်ပြီး
ဘဝဟောင်းကို မမေ့ရန် သတိပေးလေ့
ရှိသည်။ ဘဝဟောင်းက ဥစ္စာစောင့်များ
သည် တစ်ခါတစ်ရံ လူ့ဘဝသို့ ခေတ္တ
ရောက်ရှိနေသူအား ကူညီသည့်အနေဖြင့်
ရွှေတုံးများကိုလည်း ပေးလေ့ရှိသည်။

မေမေကြီးသည် ဤကဲ့သို့သော
ဥစ္စာစောင့် ဝင်စားသော ကလေးများ ရရှိ
သည့် လူများ၏အကြောင်းကို ပြောပြလေ့
ရှိသည်။ ဥစ္စာစောင့် ဝင်စားသော ကလေး
များသည် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်ဖြင့် သေဆုံး
လေ့ ရှိသည်။ သေဆုံးသွားသည့် နောက်
ပိုင်းတွင် သူတို့မိဘများအား အိပ်မက်ပေး
ပြီး လူ့ဘဝကို စောစောစီးစီး စွန့်လွှတ်ခဲ့
ရသည်ကို ဝမ်းနည်းမိကြောင်း ပြောပြကြ
သည်။

ဤကဲ့သို့သော ပုံပြင်များသည်

မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ နေ့စဉ် ဘဝထဲ
တွင် ရှိနေကြသည်။ နေ့စဉ် ကုသိုလ်
ကောင်းမှုများကို ပြုတိုင်းလည်း လူ့ဘဝ ၏
မြင့်မြတ်ပုံကို သတိရစေသည်။ လူ့
ဘဝတွင်သာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများ ပြု
လုပ်ရန် အခွင့်ကောင်းရခြင်း ဖြစ်သည်။

ဥပုသ်နေ့များ

ဝါတွင်းကာလတွင် ဥပုသ်နေ့များ ကို
ပိုမို၍ အလေးထားလေ့ ရှိပါသည်။
ဝါတွင်းလများသည် မိုးရာသီနှင့်လည်း
ကိုက်နေပါသည်။ ထိုကာလတွင် သံဃာ
တော်များသည် ဘယ်ကိုမှ ခရီးမထွက်ဘဲ
ကျောင်းတွင် သီတင်းသုံး နေထိုင်ကြရ
သဖြင့် ဒကာ၊ ဒကာမများက သံဃာတော်
များ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်စီးပေးဖို့
ကို တာဝန်ယူရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဝါဆို
သင်္ကန်းနှင့် ဖယောင်းတိုင်များ ကပ်လှူ
သည့် ဓလေ့ထုံးစံ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

ဤကဲ့သို့ လှူဒါန်းခြင်းအားဖြင့်
သံဃာတော်များသည် ဝါတွင်းကာလ
အတွင်း အပူအပင်ကင်းစွာဖြင့် တရား
အားထုတ် သို့မဟုတ် စာပေပရိရတ်များ ကို
လေ့လာခွင့် ရရှိကြပါသည်။

ဝါတွင်းကာလ၏ ပထမနေ့ဖြစ်
သော ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ရောက်လာသော
အခါ ဘဘကြီး၏ နေအိမ်နှင့်ခြံအတွင်း
တွင် လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ဖြစ်နေကြပါသည်။
ထိုနေ့တွင် သံဃာတော်များအား ဆွမ်း
စားရန် ပင့်ဖိတ်ထားပါသည်။

ကျွန်မသည် သင်္ကန်းများကို သပ်
ရပ်စွာလိပ်၍ ယွန်းခွက်အရှည်များထဲတွင်
ထည့်ထားပြီး ပန်းများ၊ ရောင်စုံဖဲကြိုး
များနှင့် ဖယောင်းတိုင်များဖြင့် တန်ဆာ
ဆင်ထားသည်ကို ရှုမငြီး ဖြစ်နေပါသည်။

ဤလှူဖွယ်ပစ္စည်းများ၏ နောက်တွင် သံဃာတော်များသည် ဣန္ဒြေရှိစွာ ထိုင်နေပြီး မျက်နှာများကို မသိမသာ ထန်းရွက်ယပ်တော်ကြီးများနောက် ကွယ်ထားကြပါသည်။

အလုပ်သမားများ အပါအဝင် မိသားစုဝင်အားလုံးသည် သံဃာတော်များကို ရိုသေစွာ ဦးခိုက်၍ လှူဖွယ်ပစ္စည်းများကို ကပ်လှူကြပါသည်။ ဤကဲ့သို့သော ဝါဆိုသင်္ကန်း ကပ်ခြင်းကို လူအများ စုပေါင်း၍လည်း ပြုလုပ်လေ့ ရှိကြပါသည်။ အဘိုးနှင့်အဘွားတို့သည် အများပြုလုပ်သော စုပေါင်းအလှူထဲတွင် ပါဝင် လှူဒါန်းလေ့ ရှိကြပါသည်။ ဝါတွင်း၏ ပထမနေ့တွင်လည်း သူတို့သည် သံဃာတော်များကို အိမ်သို့ ပင့်ဖိတ်၍ ဆွမ်းကျွေးခြင်း၊ လှူဒါန်းခြင်း အမှုတို့ကို ပြုလုပ်ကြပါသည်။

ဝါတွင်းတွင် ကျရောက်သော စနေ၊ တနင်္ဂနွေနေ့များနှင့် ဥပုသ်နေ့များ သည် ကုသိုလ်ကောင်းမှုများ လုပ်သော ရက်များဖြစ်ပါသည်။ လူကြီးများသည် စောင့်ထိန်းနေကျဖြစ်သော ငါးပါးသီလ အသက်မသတ်ခြင်း၊ ခိုးယူခြင်းမှ ရှောင်ကျဉ်ခြင်း၊ ကာမေသုမိစ္ဆာကံ ကြူးလွန်းခြင်းမှ ရှောင်ကျဉ်ခြင်း၊ မုသားမပြောခြင်းနှင့် သေရည်သေရက် မူးယစ်ဆေးဝါးမှ ရှောင်ကျဉ်ခြင်းတို့အပြင် သုံးပါးပိုသော ရှစ်ပါးသီလကို စောင့်ထိန်းကြသည်။ ကလေးများသည် ရှစ်ပါးသီလကို စောင့်ထိန်းရန် မလိုအပ်သော်လည်း သူတို့သည်လည်း လူကြီးများနှင့်အတူ ဘုန်းကြီးကျောင်းသို့ လိုက်ပါသွားကြပါသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် လူကြီးများသည် တစ်နေ့ကုန် ဥပုသ်စောင့်၍ နေလေ့ရှိကြပါသည်။

ဥပုသ်နေ့ မတိုင်မီဖြစ်သော

အဖိတ်နေ့တွင် မေမေကြီးသည် နောက်နေ့အတွက် စားစရာ သောက်စရာများကို ပြင်၍ အလုပ်ရှုပ်နေပါသည်။ ဘာကြီးသည် အကောင်းဆုံးသော သစ်သီးများကို ရွေးသည်။ ကျွန်မကလည်း ဘုန်းကြီးကျောင်းရှိ ဘုရားရှေ့တွင် ကပ်လှူရန် အလှဆုံးပန်းများကို ခူးပါသည်။ ဥပုသ်နေ့နံနက်ခင်းတွင် အိမ်မှ ထွက်ခွာကြသည်။ ဘာကြီးသည် သစ်သီးခြင်းနှင့် ပန်းများကို သယ်လျက် မေမေကြီးကလည်း ခေါင်းပေါ်တွင် ယွန်းအစ်ကြီးကို ရွက်လျက် ကျွန်မကတော့ မှင်စာလေးပမာ နောက်ကတောက်ကောက် လိုက်ရင်း တယ်သာယာသော လောကကြီးပါကလားဟု ခံစားနေမိလေသည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းသည် စေတီဟောင်းများ ပတ်လည်ဝိုင်းနေသော တောအုပ်ကလေးထဲတွင် တည်ရှိသည်။ အလွန်အေးပြီး သာယာသော နေရာဖြစ်သဖြင့် ကလေးများသည် လူကြီးများနှင့်အတူ လိုက်သွား၍ ဆော့ကစားကြသည်။ ကျောင်းဝင်းထဲရှိ အဓိက အဆောက်အဦ မှာ အုတ်တိုက်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ထိုကျောင်းဆောင်တွင် ဆရာတော်နှင့် အခြားသော သံဃာတော်ကြီးများ သီတင်းသုံးကြသည်။

ကျောင်းဝင်း၏ အခြားနေရာများတွင် အများအားဖြင့် သစ်သားဖြင့် ဆောက်လုပ်ထားသော ကျောင်းဆောင်များ ရှိကြသည်။ ထိုကျောင်းဆောင်ငယ်များတွင် အခြားသော သံဃာတော်အငယ်များနှင့် ကိုရင်များ သီတင်းသုံးကြသည်။ ၎င်းပြင် လူယောဂီများနေသော ဇရပ်များလည်း ရှိကြသည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် တစ်နေ့တာ

ဇရပ်ကြီးထဲတွင် လူများသည် သူ့အုပ်စုနှင့်သူ့ အလုပ်ရှုပ်နေကြသည်။ ကျွန်မတို့ ဝင်သွားသောအခါ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး နှုတ်ခွန်းဆက်ကြသည်။ ဘာကြီးသည် ကျွန်မတို့ကို တစ်နေရာတွင် နေရာချထားခဲ့ပြီး ခေတ္တ ထွက်သွားသည်။ မေမေကြီးသည် ဇရပ်တွင် အများအတွက်ထားသော ဖျာများကို ယူ၍ခင်းပေးကာ အားလုံးထိုင်ကြသည်။

မေမေကြီးသည် သူ၏ ပုဝါလေးဖြင့် ယပ်ခပ်ရင်း သူ့အား နှုတ်ဆက်ရန် လာသောသူများနှင့် စကားပြောလျက်ရှိသည်။ ကျွန်မကတော့ မေမေကြီး ယူလာသော အထပ်ထပ် ထပ်ထားသော ယွန်းအစ်ကြီးကို မျှော်လင့်တကြီးဖြင့် ကြည့်နေသည်။ ယွန်းအစ်ထဲမှာ ဘာတွေများ ပါသလဲ သိချင်လှပြီဖြစ်သည်။ ထိုနေ့အဖို့ ယွန်းအစ်ကြီးကို ဖွင့်သည့်အချိန်သည် ကျွန်မအဖို့ အလွန် စိတ်လှုပ်ရှားစရာ အကောင်းဆုံး အဖြစ်အပျက်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

နောက်ဆုံးတော့ မေမေကြီးသည် သူ၏နောက်ဆုံး မိတ်ဆွေကို နှုတ်ဆက်ပြီးသွားပါပြီ။ သူ၏ ယွန်းအစ်ကြီးကို ဖွင့်ဖို့ အချိန်ရောက်လာပါပြီ။ ကျွန်မသည် စိတ်အားထက်သန်စွာဖြင့် ယွန်းအစ်အဖုံးကို စဖွင့်သည်ကို ကြည့်နေပါသည်။ အဖုံးလေးမှာ ရေခွက်လောက်ရှိပြီး ရေခွက်အဖြစ်လည်း သုံးပါသည်။ ၎င်း၏အောက်တွင် ဗန်းလေးတစ်ခုရှိသည်။ ဗန်းထဲတွင် ဆေးပေါလိပ်နှင့် မီးခြစ်များ ရှိသည်။

‘ကိုင်း ... ဒီဆေးလိပ်နဲ့ မီးခြစ်တွေကို ဘာကြီးဆီကို သွားပေးလိုက်စမ်း’ ဟု မေမေကြီးက ပြောသောအခါ ကျွန်မက

ပြန်ပြောပါသည်။

‘မေမေကြီးကလည်း ဘာကြီးက သူ့မိတ်ဆွေတွေနဲ့ စကားပြောနေလို့ အလုပ်များနေတာပဲ။ ကျွန်မ ဒီယွန်းအစ်အောက်က အထပ်တွေထဲမှာ ဘာတွေပါလဲ ကြည့်ချင်လှပါပြီ။ ဖွင့်ပါနော်။ ပြီးတော့မှ ဘာကြီးဆီကို သွားပေးပါမယ်နော်’

မေမေကြီးကလည်း ရယ်မော၍ ယွန်းအစ်ကြီးထဲရှိ လျှို့ဝှက်ချက်များကို ဖွင့်ပြရန် ပြင်ဆင်ပါတော့သည်။ ကျွန်မလည်း ဘာတွေ ရှိသည်ကို သိချင်စိတ်များပြင်းပြ၍ စိတ်မထိန်းနိုင် ဖြစ်နေသည်။ ဗန်းအသေး၏အောက်တွင် ဗန်းအကြီးတစ်ခု ထွက်လာပါသည်။ ထိုဗန်းအကြီးတွင် အကန့်ကလေးများ ရှိပါသည်။ အကန့်ကလေးများထဲတွင် ဂျင်း၊ လက်ဖက်၊ နှမ်း၊ ကြက်သွန်ဖြူ၊ မြေပဲကျော် တို့စရာအရွက် များ ထည့်ထားသည်။ နောက်ဗန်းတစ်ခု ထဲတွင် ပဲငပိနှင့် ချက်ထားသော ငါးဟင်း များ ထည့်ထားပြီး နောက်ဆုံး ဗန်းထဲ တွင် ဟင်းများအစုံ ထည့်ထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ယင်းအစားအသောက်များ၏ အမွှေးရနံ့တို့သည် ကျွန်မ၏ ဆာနေသော ဗိုက်ထဲထိ ရောက်သွားပါသည်။ ကျွန်မကို အရာရာ အလိုလိုက်ထားသော်ငြားလည်း ဤအစားအသောက်များကို ချက်ချင်းတော့ စားခွင့်မရပါ။ မစားရမီ မေမေကြီးသည် ဟင်းတစ်မျိုးစီထဲမှ အနည်းငယ်ကို ယူ၍ သံဃာတော်များအား ကပ်ရန် ဦးချရပါသည်။

လူများသည် သူတို့သယ်ယူလာသော စားကောင်း သောက်ဖွယ်များကို သံဃာတော်များအား ကပ်လှူသည့်ထုံးစံ

ရှိပါသည်။ အဆင်းရဲဆုံးသော လူများပင် လျှင် သူတို့၏ စားဦးစားဖျားကို သံဃာ တော်များအတွက် ဦးချလေ့ရှိပါသည်။ ထို့ ကြောင့် ဥပုသ်နေ့သည် ဘုန်းကြီးကျောင်း တွင် အစားအသောက်များ ပေါများသော နေ့တစ်နေ့ ဖြစ်ပါသည်။

နံနက် ကိုးနာရီတွင် ယောဂီများ အားလုံးသည် ဓမ္မာရုံထဲတွင် စုဝေးရောက် ရှိလာကြသည်။ ဆရာတော်ကြီးသည် အလှူဒါနများကို လက်ခံ၍ ရေစက်ချ အမျှအတန်း ပေးဝေခြင်း၊ သာဓုအနု မောဒနာခေါ်ခြင်း၊ ရှစ်ပါးသီလ ပေးခြင်း တို့ကို ပြုလုပ်လေသည်။

ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာ သုံးပါးကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်သောအားဖြင့် ရှစ်ပါးသီလကို ထိုနေ့အဖို့ စောင့်ထိန်းရန် ကတိပြုကြသည်။ ရှစ်ပါးသီလကို ယူသည့် အခါတွင် ကလေးများကိုလည်း လိုက်ဆို့ စေပါသည်။ သို့သော်လည်း ကလေးများ ကို ရှစ်ပါးသီလကို စောင့်ထိန်းရန်ကိုတော့ မတိုက်တွန်းပါ။ သို့သော်လည်း ကလေး များသည် ရှစ်ပါးသီလ ယူနေသည့် အချိန် အတောအတွင်းတွင် ဆော့ကစားခြင်းတို့ ကို မပြုလုပ်ရသဖြင့် မျက်စိနောက် သက် သာပါသည်။

ဆရာတော်ကလည်း ထိုနေ့တွင် ပြုလုပ်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ တရားအနည်းငယ် ဟော ပါသည်။ သံဃာတော် တစ်ပါးပါးကို သီး ခြားကပ်သော ဆွမ်းဟင်းလျာများမှအပ ကပ်လှူထားသော ဆွမ်းဟင်းလျာအားလုံး ကို သံဃာတော်အားလုံး ဝေငှ၍ ဘုဉ်း ပေးကြပါသည်။ ဆရာတော်သည် လှူဒါန်း ရာတွင် ထားအပ်သော စိတ်ဓာတ်စစ်မှန် ခြင်းကို အဓိကထား၍ ဟောကြားပါ

သည်။ သံဃာတော်ကို ရည်စူး၍ လှူ သောအလှူဒါနသည် အမြင့်မြတ်ဆုံး ဖြစ် ကြောင်း ကိုရင်လေးတစ်ပါးကို ဆွမ်း တစ်လုပ်စာ လှူဒါန်းသည့်အခါတွင်ပင် လျှင် စိတ်ဓာတ်မှန်ကန်ပါက ဆရာတော် ကြီးကို ဆွမ်းနှင့် ဟင်းလျာများ ကပ်လှူ သည်နှင့်အညီ အကျိုးရှိကြောင်း၊ လှူဒါန်း သည့် စိတ်ဓာတ်သည်သာ ပဓာနဖြစ် ကြောင်းကို ဟောကြားပါသည်။

သံဃာတော်များ၏ စားဝတ်နေ ရေးသည် ဒကာ၊ ဒကာမများ၏ လှူဒါန်း မှုအပေါ်တွင် မှီခိုနေပါသည်။ သံဃာတော် များသည် ဗုဒ္ဓ၏ သာသနာအကျိုးများ အတွက် သူတို့၏ ဘဝကို မြှုပ်နှံထားပြီး ဖြစ်၍ ပရိယတ္တိ စာပေများကို လေ့လာ ခြင်း၊ ပြန့်ပွားစေခြင်း၊ တရားရရှိစေရန် အတွက် တရားအားထုတ်ခြင်းတို့ကို လုပ် ဆောင်နေကြသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်း များသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ယဉ်ကျေးမှု ပြန့် ပွားရာနေရာများလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့တိုင်အောင်ပင် တောရွာ၊ မူလတန်း ကလေးများအတွက် ပညာရေးသည်လည်း ဘုန်းကြီးကျောင်းများအပေါ် များစွာ တည်နေပါသည်။

ထို့ကြောင့် သံဃာတော်များသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ၏ ဘဝတွင် ရှိသေ လေစားအပ်သော ဆရာများလည်း ဖြစ် ကြပါသည်။ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ဟူ သော ရတနာသုံးပါးတွင် သံဃာတော် များသည် တစ်ပါး အပါအဝင် ဖြစ်သည်။ သံဃာတော်များကို နောင်အတွက် ကုသိုလ် ကောင်းမှုများ ပျိုးထောင်ရာ မြေဩဇာကောင်းများဟု တင်စား၍ ခေါ် ဆိုကြသည်။

သံဃာတော်များအား ဆွမ်း

လောင်းခြင်းသည် နောင်အတွက် စားသုံးရန် စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် အလားတူသည်ဟူ၍ ဆိုကြပါသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းများသည် လောကီကိစ္စ အဝဝတို့မှ နားခိုရန် စခန်းများလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်မ၏ အဘိုးနှင့်အဘွားတို့သည် ဥပုသ်နေ့များတွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းသို့ သွားခြင်းကို နှစ်သက်ကြပါသည်။ ဘဘကြီးသည် သူကဲ့သို့ အလုပ်မှ အနားယူထားသော လူကြီးများနှင့် တရားဓမ္မများ ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် စိတ်ဝင်စားစွာ အချိန်များကုန်ဆုံးစေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဆွေးနွေးမှုများမှ အပြိုင်ဆိုင် ငြင်းခုံပွဲများ ဖြစ်လာသောအခါတွင် ဆရာတော်ကြီးထံသို့ အဆုံးအဖြတ် ခံယူရန် သွားကြသည်။

မေမေကြီးသည် သူ့မိတ်ဆွေများကို တွေ့၍ အလုပ်ရှုပ်နေသည်။ ၎င်းပြင် ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် တံမြက်စည်းလည်းခြင်း အစရှိသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို လုပ်ရန်လည်း အခွင့်ကောင်းရသည်။ ကလေးများကလည်း အလုပ်များကို ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ကူညီလုပ်ကြပါသည်။ သူတို့

ကိုလည်း ဘုန်းကြီးကျောင်းဝင်းတွင်းတွင် အမှိုက်များ ဖွဲ့မထားဘဲ သန့်ရှင်းအောင် ထားတတ်ရန် ပြောဆို ဆုံးမပေးသည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် ကုန်ဆုံးခဲ့ရသော တစ်နေ့တာ ကာလသည် အပြင်ပျော်ပွဲစား ထွက်သကဲ့သို့ ပျော်စရာ တစ်နေ့တာ ဖြစ်သည့်အပြင် လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စိတ်ဓာတ်ရေးရာတို့တွင်လည်း ကျေနပ်စရာ ကောင်းသော တစ်နေ့တာ ကုန်ဆုံးမှု ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနေ့များသည် ကျွန်မ၏ ငယ်စဉ်ဘဝ၏ ကာလတွင် အပျော်ဆုံးသော အချိန်များအဖြစ် ယခုတိုင်ပင် မှတ်မိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်မသည် ကလေးတစ်ယောက်အနေဖြင့် စားကောင်းသောက်ကောင်း များစားရသောနေ့များ၊ တောအုပ်ထဲတွင် ပြေးကစားရသော နေ့ရက်များအဖြစ် မှတ်မိနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ညနေ တွင် အစစအရာရာ ပြည့်စုံသော နေ့ တစ်နေ့ ကုန်ဆုံးပြီး အိမ်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြ ပါသည်။

ခင်မျိုးချစ်

**၁၂လရာသီ အက်ဆေး ရေးကုန်လိုသော ကျောင်းသားကျောင်းသူများအတွက်
အထောက်အကူဖြစ်စေနိုင်မည့်**

ဆရာမကြီးဒေါ်ခင်မျိုးချစ်၏ ပြောင်မြောက်သောလက်ရာ

Flowers and Festivals round the Myanmar Year ကို

ဆရာမကြီး၏ မြေးချစ် ဂျူနီယာဝင်း မြန်မာပြန်

၁၂လရာသီပန်းများနှင့် ပွဲတော်များ

အင်္ဂလိပ်+မြန်မာ နှစ်ဘာသာတွဲ

စာမူခွင့်ပြုအမှတ် ၁၀၂/၂၀၀၃(၂)

ထွက်နေပါပြီ။

ဒေါင်းစာပေ၊ ၁၁၃/ ၃၃လမ်း(အလယ်)၊ ကျောက်တံတား၊ ရန်ကုန်။ ဖုန်း-၃၇၃၂၁၀

အမေးတော်ကို ဖြေဖို့ ကိုးကားတဲ့အခါမှာ လောကီကျမ်း
 အများအပြားကို ကိုးကားထားကြောင်း တွေ့နိုင်ပါတယ်။
 ကျမ်းကိုးအနေနဲ့ရော မေးတဲ့အကြောင်း အရာပါ မုံရွေးဆရာတော်ရဲ့
 သမန္တစက္ခုဒီပနီထက် ပိုပြီး လောကီကြောင်း၊ ရာဇကြောင်းမှာ
 ပိုကဲနေတာကို သိသိသာသာ တွေ့နိုင်ပါတယ်

အမေးတော်ဖြေရဲ့ ကျမ်းကိုးများ

ဝင်းတင့်

အတွေးအမြင် ၁၇၀ မှအဆက်

ဆရာတော် ပြုစုတဲ့ကျမ်းတွေထဲက
 သိရပြီ၊ ပဒုံမင်းအမိန့်နဲ့ ဆရာတော်
 ကြီးကြပ် ဘာသာပြန်တဲ့ ကျမ်းများလည်း
 သိရပြီ။ ဒါတွေဟာ ပဒုံမင်းမေးတဲ့ အမေး
 ကို ပြန်ဖြေတဲ့အခါ ကိုးကားကျမ်းတွေ
 ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။ အခုတော့ ပဒုံမင်း
 ဘာတွေ မေးသလဲ၊ ဘယ်ဘာသာရပ်ကို
 ဘယ်နှစ်ကြိမ် မေးသလဲဆိုတာ ပထမ
 လေ့လာကြည့်ပါမယ်။ အမေးအဖြေ စုစု
 ပေါင်း ၂၄၃ ရပ် ရှိတဲ့အနက် ပါဝင်တဲ့
 အကြောင်းအရာတွေကို အကွဲရာစဉ်ပြီး
 ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။

လောကီဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ကူးတို့ခွန်	၆၃၉
ကျောက်စာ	၁၂၈၊ ၁၂၀
ကျိုင်း	၄၂၉၊
ကျမ်းစာများ	
-ဆေးကျမ်း	၁၈၁၊ ၅၂၁၊ ၅၂၃၊ ၆၈၆
-ဆန်းကျမ်း	၁၇၉
-ဇာတကကျမ်း	၂၁၀
-တက်ကျမ်း	၁၇၇

-ဓမ္မသတ်ကျမ်း	၁၅၀
-နီတိကျမ်း	၁၈၀
-ဗေဒင်	၁၇၉၊ ၅၂၂၊ ၅၂၃၊ ၆၈၆
-သဒ္ဒါကျမ်း	၁၇၃
-အဘိဓာန်ကျမ်း	၁၇၉
-အလင်္ကာကျမ်း	၁၇၈၊ ၅၂၂
-ဣတ္ထိဟာသကျမ်း	၁၇၉
ကြေးစာ	၅၈၆၊ ၆၅၃
ငွေစစ်ငွေစင်	၄၂၀
စလွယ်	၇၀၊ ၉၁၊ ၁၅၁
ဆီမီးမြင်းမိုရ်	၂၇၀၊ ၃၀၇
ဆင်	၃၊ ၁၁၊ ၁၂၊ ၂၀၄၊ ၂၀၇၊ ၂၅၄၊ ၃၄၀၊ ၃၄၁၊ ၆၆၆
ဆင်းတုစာ	၁၉၂
ဆည်မြောင်း	၃၀၁၊ ၅၇၇၊ ၆၁၅၊ ၅၇၃
တခါး ၁၂ ရပ်	၂၇
တဆိပ်နာမံတော်	၁၅၊ ၁၆၈၊ ၄၇၀
တုရိုဏ်တိုင်	၃၉၊ ၄၁
တောင်ဌေး	၁၀၁

၃၈

အတွေးအမြင်

စာစဉ်(၁၇၁)

တိုင်းခန်းလှည့်		ရာဇဝါဒ	၁၆၉
လည်ခြင်း	၁၁၀၊ ၄၄၇	ဝေဿဝဏ်နတ်	၂၈၁
ထီးဆောင်းမင်္ဂလာ	၁၃၄	သက်တော်ရှည်ရန်	၈၇၊ ၂၂၈
ထီးဖြူ	၃၁၊ ၁၈၈၊ ၁၉၀	သင်္ကြန်တော်	၂၈၄၊ ၃၃၀၊
နက္ခတ်	၂၄၊ ၂၁၂၊ ၂၈၄၊ ၂၈၈		၃၃၃၊ ၄၃၃၊ ၄၉၁
ပိဋကတ်တိုက်	၃၄၃	သဗ္ဗလီ	၂၃
ပုဏ္ဏား	၉၂၊ ၁၅၅၊ ၂၉၉၊ ၃၀၀	အစုအဝန်း	၁၄၉
		အဘိသေက	၂၈၊ ၉၆
အလွင်		အလေးတင်းတောင်း	၂၁၈၊ ၃၀၃
-ဘိသိတ်ခံပလ္လင်	၃၃	အင်းပျဉ်	၃၆
-ဘဒ္ဒပိဋပလ္လင်	၄၉	အိမ်ရှေ့မင်း	၆၇၊ ၇၀၊ ၂၈၁
-ရာဇပလ္လင်	၁၄၈၊ ၁၅၄	လောကုတ္တရာဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ	
ပြက္ခဒိန်	၅၀၂၊ ၅၀၈၊ ၅၄၉	ကဿပဗောဇ္ဈင်သုတ်	၅၉
ပြဿဒ်	၄၁၉	ကောင်းမှုတော်	၄၀၈
ပြဿဒ်မအချအင်းပျဉ်	၆၈	ကျောင်းဘုရားမြေ	၁၅၊ ၁၉၄၊ ၁၉၈၊ ၂၀၅၊ ၂၂၆၊
ဗေဒင်	၄၈၁		၄၂၇၊ ၃၁၀၊
ဗောင်းတော်	၂၉၀		၃၁၂
ဘိသိက်ခံရေသဖန်းပျဉ်	၄၈	ခြေတော်ရာ	၅၄၆၊ ၅၁၇၊
မကိုဋ်သင်းကျစ်	၁၃၊ ၆၃၆		၅၁၈၊ ၅၃၄၊
မဟာဒါနိဝန်	၃၁၃		၅၃၅
မဟာပိန္နနတ်	၉၉၊ ၂၇၄၊ ၂၇၆၊ ၂၇၈၊ ၃၀၇	ဂေါတမီ	၄၅၄
		စာပြန်ပွဲ	၃၄၂
မိဖုရားကြီးဘိသိတ်		စေတီ	၃၄၅
ခံသင့်/မသင့်	၆၂	စုဒ္ဓသဘတ်	၇၅
မင်းခမ်းတော်	၁၂၀၊ ၁၄၅၊ ၁၆၂	ဆင်းတုတော်	၂၂၀၊ ၂၉၆၊ ၄၁၂
မြေတုန်လှုပ်ခြင်း	၁၁၃	ဇာတ်တော်	၃၄၆
မြင်းခင်းသဘင်	၂၇၉	ဌာပနာတိုက်	၅၂
ရာဇမဟာမိတ်	၁၉၃၊ ၂၀၀၊ ၂၀၁၊ ၂၀၃၊ ၂၁၆၊ ၂၁၇၊ ၄၁၁၊ ၂၉၃	တံခွန်ကုက္ကား	၁၅၄
		ပိုက်ကွန်ကုသိုလ်	၁၇၀
		ပဉ္စင်းခံ	၃၃၅၊ ၃၃၆၊ ၄၉၄
ရာဇာဘိသေကသဘင်	၉၈၊ ၅၄	ဗောဓိပင်	၅၄၁၊ ၅၄၄၊

	၆၇၆၊ ၆၄၈	ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ်တော်
ဗျာဒိတ်ခံ	၄၂၄	(ဝိုက်ကွင်းအတွင်း ကဏန်းများဟာ
မသိုးသင်္ကန်း	၂၇၃	ဇာတ်နိပါတ်ကို ညွှန်းပါတယ်၊ နောက်
မဟာမုနိဘုရားကြီး	၁၀၆	ဂဏန်းက အမေးတော်ဖြေ စာအုပ်
မင်းကွန်းဘုရား	၃၄၅၊ ၆၄၁	စာမျက်နှာ နိပါတ်ပါ)
မြေပုံဘုရား	၄၁၀	ကာလိင်္ဂဗောဓိဇာတ်(၄၇၉) ၆၇၇
မြို့ထောင့်စေတီ	၄၃	ကုရုဓမ္မဇာတ် (၂၇၆) ၁၀၆
ဝတ်မိုးဝတ်မြေ	၁၂၂	ကုမ္မာသဇာတ် (၄၁၅) ၁၃၈
သမုတိသံဃာ	၅၈၈	ဂန္ဓတိက္ကဋ္ဌကဇာတ် (၅၂၀) ၁၅၃
သာသနာတော်		စူဠကလိင်္ဂဇာတ် (၃၀၁) ၆၄
ချီးမြှင့်ခြင်း	၆၅	စူဠဓမ္မပါလဇာတ် (၃၅၈) ၂၁၁
သာသနာတော်ရေး	၁၁၃	စူဠပါဝါဇာတ် ၇၆၊ ၂၀၆
သာသနာပြု	၃၇၊ ၄၅၇	စူဠသေဠိဗဇာတ် (၄၃၀) ၅၆၄
သီဟိုသာသနာရေး	၃၃၉	ဆဒ္ဓန္တဇာတ် (၅၁၄) ၂၁၁၊ ၂၆၅၊ ၈
သံဂါယနာ	၄၄၇	တေမိဇာတ် ၃၀၊ ၁၄၆
သံဃာစာရင်း	၄၆၃	ဒသဇာတ် ၁၆၄
သတ္တဌာန	၅၈၄	ဒသဗြဟ္မဏဇာတ် (၄၉၅) ၂၈၄
သိမ်	၁၈၃၊ ၃၀၆	နာရဒဇာတ် (၅၄၅) ၂၁၁
အနေကဇာဆင်	၂၉၄	နေမိဇာတ် (၅၄၁) ၉
အာနန္ဒ	၃၄၆	ဘူရိဒတ်ဇာတ် (၅၄၃) ၁၀၂၊ ၁၄၇
အထက်က အကြောင်းအရာတွေကို ပဒိုမင်းက မေးတဲ့အခါ ဆရာတော်က ဘယ်လို ပြန်ဖြေတယ်ဆိုတာကိုတော့ အမေးတော်ဖြေကျမ်းရင်းကို ကြည့်ဖို့လိုပါ မယ်။ အကြမ်းဖျင်း ပြောရရင် မုံရွေးဆရာ တော်ရဲ့ သမန္တစက္ခု ဒီပနီဟာ ဘာသာရေး ကဲတယ်၊ မောင်းထောင်ဆရာတော်ရဲ့ အမေးတော်ဖြေက ရာဇရေး၊ လူမှုရေးကဲ တယ်လို့ ဆိုရပါမယ်။ ဆရာတော်ဖြေတဲ့ အခါ ဘယ်ကျမ်းတွေ ကိုးကားပြီး ဖြေ တယ်ဆိုတာကို ကျမ်းစာရင်း ထုတ်ပြ ထားပါတယ်။		မနောဇာတ် (၃၉၇) ၁၄၇
		မဟာကဏ္ဍဇာတ် (၄၆၉) ၁၅၆
		မဟာဇနကဇာတ် (၅၃၉) ၁၃၈
		မဟာပနာဒဇာတ် (၂၆၄) ၆၂၇
		မဟာသုတသောမဇာတ် (၅၃၇) ၃၀၊ ၁၃၅၊ ၆၂၀
		မဟာဟံသဇာတ် (၅၃၄) ၁၄၊ ၆၃၇
		ဝိဇ္ဇရဇာတ် (၅၄၆) ၁၅
		ဝေသန္တရာဇာတ် ၂၁၊ ၆၄၊ ၉၉၊ ၁၀၅၊ ၁၀၁၊ ၂၇၃၊ ၂၀၇၊ ၄၃၉
		ဝဋ္ဋုလိဇာတ် (၄၁၄) ၁၀၈
		သရဘင်္ဂဇာတ် (၅၂၂) ၆၂၄၊ ၆၂၅၊ ၆၂၈
		သိဝိရောဇဇာတ် (၄၉၉) ၁၃၆
		သီလဝဇာတ် (၇၂) ၁၆၄၊ ၁၆၅
		သုရုစိဇာတ် (၄၈၉) ၆၃၊ ၂၁၃
ကျောက်စာ		
ရတနာဗိနာန်ကျောက်စာ	၁၉၆	

သေတကေကုဇာတ် ၆၅
 သမ္ဗုလဇာတ် (၅၁၉) ၆၃
 အပဏ္ဏကဇာတ် (၁) ၄၃၉
 အလီနုစိတ္တဇာတ် (၁၅၆) ၂၀၉၊ ၂၆၇၊ ၆၇၀
 အသတမန္တဇာတ် (၆၁) ၁၇၂
 ဥဒယဘဒ္ဒဇာတ် (၄၅၈) ၆၃
 ဥမင်္ဂဇာတ် (၅၄၂) ၂၁၁၊ ၄၂၁
 ဥတ္တုသဇာတ် ၅၄၁
 ဥမ္မာဒန္တိဇာတ် (၅၂၇) ၂၇၂၊ ၃၀၈

ဆေးကျမ်း

ဗြဟ္မဂုဇာပကာသကျမ်း ၅၃၈
 ဗြဟ္မဂုဏ်ကျမ်း ၃၀၅၊ ၆၈၁
 ဗြဟ္မဂုဏ်ဋီကာ ၆၈၁
 သာရကောမုဒိဆေးကျမ်း ၆၈၁

ပျို့၊ လင်္ကာ၊ ချင်း၊ သမိုင်း

နေမိဘုံခန်းပျို့ ၉၂၊ ၁၃၈
 မိတ္တိလာကန်သမိုင်း ၅၇၆
 ရခိုင် (မင်းသမီး) ချင်း ၁၀၈၊ ၁၀၉
 ရာဇဝင်ကျော် ၄၂
 ရှင်ဖြူရှင်လှဘုရားသမိုင်း ၂၉၁
 ဣထိဟာသကျမ်း ၁၅၇

ဗေဒင်၊ နက္ခတ်၊ ဆေးကျမ်း

ဇောတိတတ္ထကျမ်း ၁၁၄၊ ၂၈၅၊ ၆၈၅၊
 ၅၇၁၊ ၅၄၆
 တိထိသရူပကျမ်း ၃၀၈၊ ၂၇၆၊ ၅၁၁၊ ၅၃၈၊
 ၅၃၉
 တန္တိသာရကျမ်း ၂၇၆
 ပူရာဏ်ကျမ်း ၆၅၂
 ဗြဟ္မာဏ်ကျမ်း (မောင်းထောင်ပြန်) ၅၄၇၊
 ၂၈၅၊ ၅၄၆၊ ၅၃၈၊ ၅၁၀
 ဗြဟ္မဂုဏ်နိဿယ (ပုဂံဓမ္မသီရိ) ၅၄၆
 ရာဇမတ္တဏ် ၆၈၅၊ ၇၀၊ ၁၀၀၊ ၁၀၃၊ ၁၆၄၊
 ၂၁၃၊ ၄၈၇၊ ၅၀၉၊ ၅၃၇၊ ၅၃၉၊ ၅၄၄၊ ၅၇၀၊
 ၅၄၉၊ ၅၅၀၊ ၅၅၁၊ ၅၅၂၊ ၅၅၃၊ ၅၅၄၊ ၅၅၅၊
 ၅၅၆၊ ၅၅၇၊ ၅၅၈

သရဒွေကျမ်း ၁၁၊ ၂၁၊ ၂၅၊ ၁၁၃၊ ၁၄၀၊
 ၂၈၈၊ ၄၉၁
 သရောဒယကျမ်း ၇၂၊ ၂၈၆၊ ၄၃၄
 သူရဇ္ဇသိဒ္ဓန္တကျမ်း ၅၁၁၊ ၅၃၈၊ ၅၃၉

ဗုဒ္ဓဝင်၊ ဒီပဝင်၊ မဟာဝင်

ဇိနာလင်္ကာရ ၅၆၇
 ဇိနာလင်္ကာရဋီကာ ၂၆၂၊ ၅၃၈၊ ၄၆၂၊
 ၅၆၀၊ ၁၁၄၊ ၂၈၅၊ ၆၈၅၊ ၅၇၀၊ ၅၄၆
 တထာဂတပုပ္ဖတ္ထိကျမ်း ၄၁၈
 ဒီပဝင် ၁၆၃၊ ၆၄၃
 ဒီပဝင်အဋ္ဌကထာ ၇၂၊ ၁၂၀
 ဗောဓိဝင်ဋီကာ ၂၀
 ဗုဒ္ဓယောသုတ္တုပ္ပတ္တိ ၆၃၄
 ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ ၄၇၃၊ ၅၄၄၊
 ၅၄၅၊ ၅၆၆

မဟာဝင် ၄၇၇၊ ၅၁၉၊ ၆၄၃၊
 ၈၇၊ ၉၅၊ ၁၀၂၊ ၂၈၈
 မဟာဝင်ပါဠိ ၄၇၃
 အနာဂတင်ဋီကာ ၄၆၂

သဒ္ဒါ၊ ဆန်း၊ အလင်္ကာကျမ်း

ကေတုဘ ၁၅၇
 ကစ္စယနသာရ ၅၁၅
 ဆန္ဒောမဉ္ဇရီလောကီ ၁၈
 ဆန္ဒောဝိစိတိဆန္ဒေနုဘာသနာ ၁၁၈
 ဆန်းဋီကာ ၆၂၆
 ဒဏ္ဍိကျမ်း ၁၉
 မာဂဓအဘိဓာန် ၂၈၇၊ ၅၁၂
 ရတနာကောသကျမ်း ၄၉၁
 သသာဒေါဇောမဓုရတာ ၁၉
 သဒ္ဓတ္ထဘေဒစိန္တာကျမ်း ၅၄၆
 သဗ္ဗဂလာမနာကျမ်း ၁၈
 အဘိဓာန်ကျမ်း ၄၇၃
 အဘိဓာန်ဋီကာ ၄၊ ၃၀၊ ၃၄၊ ၃၅၊
 ၄၂၊ ၇၂၊ ၂၂၀၊ ၂၆၀၊
 ၅၄၁၊ ၅၉၄၊ ၅၉၅၊ ၂၉၁

၅၆၃၊ ၅၅၉၊ ၅၃၈
 အဘိဓာန်မူလဋီကာ ၆၈၇
 အမရကောသကျမ်း ၁၀၁၊ ၆၈၉၊ ၄၉၁
 အလင်္ကာဋီကာ ၁၉၅
 အက္ခရာပဘောဒ ၁၅၇

ပါဠိဝိသုကတ်တော်များ

ကင်္ခါဝိတရဏီ ၄၉၁
 ကင်္ခါဝိတရဏီဋီကာ ၅၀၆၊ ၆၂၄
 ယဋီကာရသုတ်အဋ္ဌကထာ ၄၃၂
 စရိယာဝိသုကအဋ္ဌကထာ ၈၆
 စူဠသီလနာပပုတ်အဋ္ဌကထာ ၃၄
 စက္ကဝတ္ထသုတ် ၁၀၇
 စိန္တာမဏီ ၆၈၅
 ဆဂထိဒီပနီကျမ်း ၈၊ ၂၆၂၊ ၂၆၃၊ ၂၆၄၊
 ၂၆၅၊ ၂၇၅၊ ၄၀၈
 ဇာတုသောဏီသုတ်အဋ္ဌကထာ ၆၈
 တိဗေဒကကိတ္တိရဇာတ် ၁၇၂
 ထေရသကဏ်ဋီကာ ၇၈၊ ၆၂၃၊ ၆၃၈
 ဒသနိပါတ်အင်္ဂုတ္တိုရ် ၁၄၃
 ဒသဗြဟ္မဏသုတ် ၁၄၁
 ဒီပနီကာယ်ပါတိယဝဂ်-
 အဂ္ဂညသုတ်အဋ္ဌကထာ ၅၃၃
 ဒီပနီကာယ်သုတ်ပါထေယျာ ၂၄၊ ၁၂၅
 ဒက္ခိဏဝိဘင်္ဂသုတ်အဋ္ဌကထာ ၁၉၉၊ ၃၄၄
 ဓမ္မပဒ ၂၃၀၊ ၂၃၁၊ ၂၃၂၊ ၂၃၃၊ ၂၃၄၊
 ၂၃၅၊ ၂၃၆၊ ၂၃၇၊ ၂၃၈၊ ၂၃၉
 ဓမ္မပဒစူဠသုမနသဂမကောဝတ္ထု ၂၊ ၆၀၀
 ဓမ္မပဒဇဋိလဝတ္ထု ၂၊ ၆၀၂
 ဓမ္မပဒတိယထေရဝတ္ထု ၆၀၂
 ဓမ္မပဒပါဠိတော် ၂၂၉
 ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ၆၃၊ ၁၅၀
 နရပတိယောစရိယကျမ်း ၁၅၇
 နိဂုတ္တိမဇ္ဈိသာ ၄၆၂
 နိယက္ခကျမ်း ၁၅၇
 ပကိဏ္ဍကဇာတ် ၁၆၅

ပကိဏ္ဍကနိပါတ်ဒသဗြဟ္မဏဇာတ် ၉၃
 ပကိဏ္ဍကနိပါတ်မဟာကဏ္ဍဇာတ် ၆၆
 ပကိဏ္ဍကနိပါတ်ဥဒ္ဒါလကဇာတ် ၆၅
 ပဋိသန္တိဒါမဂ်ပါဠိတော် ၁၆
 ပရိဝါ ၁၉၇
 ပါထာယုဋီကာ ၈၅
 ပါစိတျာဒိအဋ္ဌကထာ ၇၇၊ ၇၈
 ပါစိတ်ပါဠိတော် ၆၂၃
 ပါတေယုအဋ္ဌကထာ ၅၆၂
 ပါရာဇိကဏ် ၄၇၆
 ပါရာဇိကဏ်ဋီကာ ၂၈၅
 ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ ၉၊ ၇၂၊ ၅၁၉၊
 ၅၅၉၊ ၂၀၆၊ ၂၇၃
 ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ-
 သုဒိန္နကဏ္ဍသုတ်အဖွင့် ၁၀၀
 ပဉ္စနိပါတ်အင်္ဂုတ္တိုရ်ဒေါကာသုတ် ၉၄
 ပုဏ္ဏောဝါဒသုတ်အဋ္ဌကထာ ၅၁၉
 ဗြဟ္မဏဓမ္မိကသုတ် ၁၄၂
 မလိမ္မတက္ကကျမ်း ၅၃၉
 မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် ၁၀၇၊ ၁၁၂၊ ၆၅၃၊
 ၆၁၈
 မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်အဋ္ဌကထာ ၉၊ ၁၈
 မဟာမာယာဝတ္ထု ၁၃၈
 မဟာဝါပါဠိတော် ၇၆၊ ၂၉၂
 မဟာဝါအဋ္ဌကထာ ၆၃၇
 မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ဇာတုသောဏီသုတ် ၆၃၇
 မဟာသုဒဿနသုတ် ၁၁၂၊ ၁၃၅
 မဟာသုဒဿနသုတ်အဋ္ဌကထာ ၈၊ ၂၆၃၊
 ၂၆၄၊ ၁၆၅၊ ၂၈၂
 မိလိန္ဒပဉ္စာ ၈၉၊ ၆၂၆
 မူလပဏ္ဏာသစူဠဟတ္ထိပဒေါပမသုတ်
 ၆၃၇
 မူလပဏ္ဏာသဋီကာ ၆၂၉
 မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ ၆၂၄၊ ၆၂၅
 မဇ္ဈိမနိကာယ်ဒက္ခိဏဝိဘင်္ဂသုတ် ၄၂၉

၄၂

အတွေးအမြင်

စာစဉ်(၁၇၁)

မဇ္ဈိမနိကာယအဋ္ဌကထာ	၂၅၉	သံယုတ်ပါဠိတော်	၂၆၈
လက္ခဏာဝဠာအဋ္ဌကထာ	၈၅	သံယုတ်အဋ္ဌကထာ	၂၆၆၊ ၂၆၈
ဝိဇီရသာရတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း	၆၃၄၊ ၆၃၅	သုတ်ပါထေယျအဋ္ဌကထာ	
ဝိဇီရတ္ထသင်္ဂဟကျမ်း	၅၈၈	အဂ္ဂညသုတ်	၄၇၂
ဝိနယာလင်္ကာရ	၁၈၇	သုတ်မဟာဝါဠိကာ	၉
ဝိန္တိစယဋီကာ	၁၀၇	သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာ	၂၀၅
ဝိနည်းမဟာပါဝါပါဠိတော်	၅၀၄	သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ	၃၊ ၄၊
ဝိနည်းမဟာဝါဘေသဇ္ဇန္ဓကပါဠိတော်	၂၆၅	၁၆၁၊ ၂၆၀	
ဝိနည်းမဟာဝါအဋ္ဌကထာ	၅၉၉	သမ္မောအဋ္ဌကထာ	၂၀၅
ဝိမတိဝိနောဒနီ	၁၂၁	အဂ္ဂတ္ထရနိကာယပါဠိ	၂၂၉
ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာ	၂၀၆၊ ၅၁၃၊ ၅၁၄၊	အပဒါန်အဋ္ဌကထာ	၇၂၊ ၂၉၀၊
	၆၂၃	၅၁၀၊ ၅၄၄၊ ၅၄၅	
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ	၆၂၇	အမောသဝိနိစ္ဆယ	၃၃၄
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ	၇၆	တယောဃရဇာတ်	၁၄၊ ၆၃၇
ဝေလာမသုတ်အဋ္ဌကထာ	၁၉၉	အာမဂန္ဓသုတ်အဋ္ဌကထာ	၁၄၃
သမန္တပါသာဒိကဝိနည်းအဋ္ဌကထာ	၄၇၃	ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ	၅၁၄
သာရတ္ထဒီပနီ	၇၇၊ ၁၆၃၊ ၄၈၃၊	ဧကနိပါတ်	၄၃၂၊ ၄၃၃
	၄၈၈၊ ၄၉၀၊ ၄၇၉၊ ၅၈၃	အဂ္ဂညသုတ်	၆၈၇၊ ၆၈၈
သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ	၃၄၊ ၅၂၊ ၇၃၊ ၁၄၇၊	အဂ္ဂညသုတ်အဋ္ဌကထာ	၅၀၄
	၅၆၈၊ ၅၆၉၊ ၅၉၃၊	အဂ္ဂိခန္ဓုပမသုတ်	၂၂၃
	၅၉၄၊ ၅၉၉၊ ၈၀၀	အင်္ဂုရပေတဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ	၅၉၆
သာရတ္ထဒီပနီပါဠိ	၃၆	အင်္ဂုတ္တရတိကနိပါတ်	၆၃၀
သာရတ္ထသင်္ဂဟ	၄၊ ၁၅၁၊ ၅၂၀	အင်္ဂုတ္တရတိကနိပါတ်	
သိမဂ္ဂလင်္ကာရ	၁၈၇	ရာဇသုတ်အဋ္ဌကထာ	၅၉၇
သီရိတမ္ဗာလောကဝတ္ထု	၁၃၈	အင်္ဂုတ္တရနိကာယဝေလာမသုတ်	၄၂၈
သီလက္ခဏ်ဋီကာ	၅၆၀၊ ၅၆၉၊ ၄၉၆	အင်္ဂုတ္တိရ်ဋီကာ	၃၁
သီလက္ခဏ်အဋ္ဌကထာ	၃၀၈၊ ၅၉၆၊ ၆၃၈	အင်္ဂုတ္တိရ်ဒသနိပါတ်	၁၄၄
သီဟဠဝတ္ထု	၂၂၆	အင်္ဂုတ္တိရ်ဒသနိပါတ်အဋ္ဌကထာ	၃၊ ၄
သုမဿအဋ္ဌကထာ	၁၉၁	အင်္ဂုတ္တိရ်ဒေါနသုတ်	၁၄၀
သုမေဓကထာ	၂၄	အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော်	၁၇၁
သောတတ္ထကီ	၄၂၇	အင်္ဂုတ္တိရ်ပဉ္စကနိပါတ်	၂၈၃
သံကိစ္စဇာတ်	၁၄၆၊ ၁၄၇၊ ၁၆၃	အင်္ဂုတ္တိရ်သတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာ	၃၉
သံယုတ်ဋီကာဝစနတ္ထ	၂၆၉	အင်္ဂုတ္တိရ်အဋ္ဌကထာ	၄၂၊ ၄၃၊ ၁၆၆၊
သံယုတ္တနိကာယ်	၁၊ ၁၀၂	၁၆၇၊ ၄၁၈	
		အင်္ဂုတ္တိရ်ဧကနိပါတ်အဋ္ဌကထာ	၂၈၂

ဥတ္တရဝိနိစ္စယဋီကာ	၃၀၅
ဥဒ္ဒသိက္ခနိဿယ	၅၁၆
ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်အဋ္ဌကထာ	၂၀

အထွေထွေ

ဂဏန်းကျမ်း	၂၂၀
ဇာတက္ကကီ	၄၂၇
ဇာတက္ကကီနိဒါန်း	၅၄၅
ဒသကမ္မ(လောကီ)	၇၃၊ ၁၅၇
နရသီဟပုရာဏ်ကျမ်း (ပုရာဏ်ကျမ်း)	၂၀
ပဉ္စဒေဝတာကျမ်း	၂၇၆
ဗာဟိကျမ်း	၆၅၂
မင်းခမ်းတော်ဖွဲ့/ပဒေသရာဇာ	၃၂
ယုဒ္ဓယောဂကျမ်း(ဗိသုကာကျမ်း)	၆၈၅
ရာဇဘိသေကကျမ်း	၂၁၊ ၃၅၊ ၆၉၊ ၉၈၊ ၁၅၄၊ ၁၆၄၊ ၁၈၉၊ ၂၈၉၊ ၄၁၀
ရာဇောဝါဒ	၆၂၁
လောကဒီပက	၄၊ ၂၆၆
လောကပညတ္တိကျမ်း	၃၊ ၈၊ ၂၇၅၊ ၂၆၅၊ ၂၆၂၊ ၂၆၃၊ ၂၆၄၊ ၄၀၈
လောကုပ္ပတ္တိကျမ်း	၃၃၂၊ ၅၀၃
သမိတိသာရကျမ်း	
(ပုဏ္ဏားအကျင့်ထုံးစံပြကျမ်း)	၂၉၉
သမိတိသာရကျမ်း	၄၀၉
သုတိကျမ်း	၁၅၇
သုတိသမ္မုတိကျမ်း (လောကီ)	၁၄၃၊ ၁၄၄၊ ၁၅၁

အမေးတော်ဖြေ-သာလွန်-	
တောင်ဘီလာ	၄

ဆရာတော် ကိုးကားတဲ့ ကျမ်းတွေမှာ ပါဠိပိဋကတ်တော် လာကျမ်းတွေ အများဆုံးဆိုတာ ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့ရပါမယ်။ ကိုးကားကျမ်းအနေနဲ့ လုံးဝမတွေ့ရတာကတော့ စီရင်ထုံးနဲ့ ဓမ္မသတ်

ကျမ်းများဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာတော် ပြုစုတဲ့ ကျမ်းတွေထဲမှာ ရှင်ဘုရင်ရဲ့ ဆောင်ရွက်စဉ်များနဲ့ အခြားလောကီကျမ်းများ ပါဝင်တယ်။ အမေးတော်ကို ဖြေဖို့ ကိုးကားတဲ့ အခါမှာ လောကီကျမ်း အများအပြားကို ကိုးကားထားကြောင်း တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ကျမ်းကိုးအနေနဲ့ရော မေးတဲ့ အကြောင်းအရာပါ မုံရွေးဆရာတော်ရဲ့ သမန္တစက္ခုဒီပနီထက်ပိုပြီး လောကီကြောင်း၊ ရာဇကြောင်းမှာ ပိုကဲနေတာကို သိသိသာသာ တွေ့နိုင်ပါတယ်။

တကယ်တော့ အမေးတော်ဖြေ ကျမ်းဟာ ကုန်းဘောင်ခေတ် ပိဋကတ်တိုက်မှူးတစ်ဦးရဲ့ ရည်ညွှန်းလုပ်ငန်းထဲက ရလဒ်တစ်ခုရဲ့ ဥပမာဆိုပါတော့။ ဒီကျမ်းက မေးခွန်းတွေဟာ အကြောင်းအရာအချက်အလက် တစ်ရပ်အပေါ်မှာ အခြေတည်ထားတာ မဟုတ်ပါ။ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ၊ စာပေဆိုင်ရာ၊ ဗေဒဆိုင်ရာ၊ ရှင်ဘုရင်ကိစ္စ စသဖြင့် ဘာသာရပ်တွေကလဲ ထွေပြားတယ်။ ဖြေတဲ့အခါမှာလည်း ပိဋကတ်သုံးပုံမှာ သိမြင်နဲ့ရမယ်။ သာသန္တရ ကျမ်းကျင်ရမယ်။ လောကကြောင်း၊ ရာဇကြောင်း၊ နားလည်ရမယ်။ ဒီလောက်ဆိုရင် ရည်ညွှန်းစာကြည့်တိုက်မှူး တစ်ယောက်အနေနဲ့ ဘယ်လိုအရည်အချင်း တွေရှိရမယ်ဆိုတာ ရိပ်စားမိလောက်ပါပြီ။

ကိုးကားတဲ့ ကျမ်းတွေကို ကြည့်ရင် ကုန်းဘောင်ခေတ်က ရဟန်းပညာရှင် လူပညာရှင်များရဲ့ ကျက်စားရာ နယ်ပယ် အကျယ်အဝန်းကို တွက်ဆနိုင်ပါတယ်။

ဝင်းတင့်

၂၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၀၂

သောကြာဒေဝီပုန်းမကြည်

ကံလူငွေ

မြန်မာတို့သည် တောတောင် သစ်ပင် မြစ်ချောင်း အင်းအိုင် စသည်တို့တွင် လူသားမဟုတ်သော အစောင့်တစ်မျိုးမျိုး ရှိသည်ဟု ယူဆ ယုံကြည်ကြသည်။ ထိုအစောင့်တို့ကို နတ်ဟုခေါ်ကာ ထိုသဘာဝတရားဆိုင်ရာ နတ်များကို ကိုးကွယ်ပသ ပူဇော်ကြသည်။ နတ်များသည် လူများကဲ့သို့ပင် အမျက်ဒေါသ ထွက်တတ်သည်။ ပသ ပူဇော်ခြင်းဖြင့် နတ်များ ကျေနပ်နှစ်သက်သည်။ ပူဇော်ပသသူတို့ကို အလိုရှိရာ ပြည့်စုံအောင် မ၊စမည်ဟု ကြောက်ရွံ့မှုပေါ် အခြေပြုသော ယုံကြည်မှုအရ ပူဇော်ပသလာခဲ့ကြရာ ရှေးရိုးစဉ်လာ မြန်မာ့ဓလေ့ဟု ဆိုနေကြသော်လည်း ယနေ့ ၂၁ ရာစုတိုင် မပယ်ရှားနိုင်သေးဘဲ ခေတ်ပြိုင်ဓလေ့အဖြစ် ‘ခေတ်မီ’ နေဆဲ ဖြစ်သည်။

လယ်နတ်ယာနတ်

မြန်မာတို့သည် လယ်ယာကိုင်ကျွန်းစောင့် နတ်ရှိသည်ဟုလည်း ယုံကြည်ကြသောကြောင့် နှစ်စဉ် စပါး၊ ပဲ၊ ပြောင်း၊ နှမ်းဝါ ရိတ်သိမ်းချိန်၌ လယ်နတ် ယာနတ် တင်လေ့ရှိသည်။ လယ်နတ် ယာနတ် တင်ချိန်တွင် ရွာစောင့်နတ်ကိုလည်း ပူဇော်ပသကြရသည်။ လယ်နတ် ယာနတ် တင်ရာတွင် အစဉ်အလာ ရှိခဲ့သည့်အတိုင်း နတ်တင်ရသည်။ ကြက်သေတင်၍ ရိတ်သိမ်းလေ့ရှိသော လယ်ကို ကြက်သတ်ပြီး၊

ဝက်သေတင်၍ ရိတ်သိမ်းလေ့ရှိသော လယ်ကို ဝက်သတ်၍ နတ်တင်ကြပြီးမှ ရိတ်သိမ်းခဲ့ကြသည်။ ကြက်၊ ဝက် သတ်၍ လယ်နတ်၊ ရွာနတ်တင်ခြင်းကို အလောင်မင်းတရားကြီးသည် ခရစ်နှစ် ၁၇၅၃ - ခုနှစ်တွင် အမိန့်တော်ဖြင့် တားမြစ်ခဲ့သော်လည်း အာဏာစက် မသက်ရောက်နိုင်သော ဒေသများတွင် ဆက် လက်ကျင့်သုံးကြသည်။

ထိုအစဉ်အလာ ဓလေ့တို့ကို လူထုဦးလှ၏ ‘နာဂတောင်တန်း တစေ့တစောင်း’ နှင့် ‘သောင်းပြောင်းထွေလာ ရေးချင်ရာ ရာ (ဒုတိယတွဲ)’ ဦးသိန်းဖေမြင့်၏ ‘ဝိသေသတိုင်း သမိုင်းအစ’ စာအုပ်များတွင် တွေ့မြင် သိရှိရသည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်လွန်နှစ်များ၌ပင် ‘ထိုစဉ်က ဝန်ထုပ်သည် လူသူအရောက်အပေါက် နည်းပါးလှ၏။ စီးပွားရေး ဘဝမှာလည်း ခေတ်နောက်ကျလှ ၏။ တောင်ယာစပါး စိုက်ချိန်တွင် လူကို ခေါင်းဖြတ်၍ ယစ်ပူဇော်သော ဓလေ့လည်း ထွန်းကားဆဲ ဖြစ်၏။ ခေါင်းဖြတ်ရန် ယစ်ကောင်အတွက် တစ်ရွာနှင့် တစ်ရွာ လက်နက်နှင့် တိုက်ခိုက်၍ သုံ့ပန်ဖမ်းကြ၏’ ဟု ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာထုတ် ‘ထို့ကြောင့် ဤသို့’ စာအုပ် စာမျက်နှာ ၄၁ ၌ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို လေ့လာ ဖတ်ရှုရသည်။

၁၉၉၅ - ၉၆ ခုနှစ်က နအိုကို

ကုမာဒ (နုနုလွင်) မြန်မာ့ခလေ့ လေ့လာ
ရေး ကွင်းဆင်းခဲ့ရာ အခြေစိုက် ဒေသဖြစ်
သော ရေစကြိုမြို့နယ် ရှင်မတောင်တန်း
တောင်ဦးတောင်ခြေရှိ မြေမလှရွာဝန်းကျင်
တွင် ရှေးထုံးစဉ်လာရှိသော မိုးကောင်း
လယ်များ၌ ယနေ့တိုင်ပင် လမိုင်းနတ်
တင်နေကြကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။

အစဉ်အလာ ရိုးရာအရ တင်သ
နေကြသော လယ်နတ် ယာနတ်တို့မှာ
တောင်သူလယ်သမားတို့က မိမိတို့ လုပ်
ကိုင်နေကြသော လယ်ယာအသီးသီးတွင်
သီးခြားစီ ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ယူဆနေ
သောအစောင့်နတ်များသာ ဖြစ်၍ လယ်
ယာလုပ်ငန်း အားလုံးကို ကိုယ်စားပြုသော
နတ်ကြီးတစ်ပါး မဟုတ်သောကြောင့်
အမည်နာမ မရှိပေ။ ရှေးခေတ်ဦး သဘာဝ
တရားကိုးကွယ်မှု သဘောမျှသာ ဖြစ်
သည်။

ပုဗ္ဗကြယ်နတ်

မြန်မာ တောင်သူလယ်သမားများ
က လယ်ယာကိုင်းကျွန်း လုပ်ငန်းများ
ကောင်းမွန်စေရန် စောင့်ရှောက် မ,စသော
နတ်ကြီးအဖြစ် တညီတညွတ် ယုံကြည်
ကိုးကွယ်ကြသော နတ်မှာ ပုဗ္ဗကြယ်နတ်
ဖြစ်သည်။ ပုဗ္ဗကြယ်နတ်မှာ နတ်သမီး ဖြစ်
သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ တောင်တွင်း
ဆရာတော် ခင်ကြီးဖျော် ရေးသားသော
'ကဝေသာရကျမ်း' ၌ ဆယ်ရွာလယ်မြေ၌
စိုက်သော ပုဗ္ဗကြယ်တိုင်ဟု တွေ့ရသော
ကြောင့် ၁၈ - ရာစုနှစ်များက ပုဗ္ဗကြယ်
နတ်ကို လယ်မြေ၌ နတ်တိုင်စိုက်၍ ပူဇော်
ပသကြောင်း သိရှိရသည်။

ပုဗ္ဗကြယ်နတ် ကိုးကွယ်ရာ၌ ပုဗ္ဗ
ကြယ် ဝပ်သည်ဟု အဟောထွက်သော

အပင်ကို ခုတ်ယူပြီး မိမိတို့ လယ်ယာမြေ
တွင် နတ်တိုင်အဖြစ် စိုက်ကြသည်။ ထို
နတ်တိုင်ကို ထမင်းဖြူ၊ မုန့်ဆီကျော်နှင့်
ပန်းတို့ဖြင့် ပူဇော်ရသည်ဟု 'ဗေဒဝိဇ္ဇာ
ကိုးစောင်တွဲ' ၌ ပါရှိသည်။ ပုဗ္ဗကြယ်နတ်
ပသရာ၌ အစောပိုင်းနှစ်ကာလများတွင်
ယဇ်ကောင် ကြက်၊ ဝက် ပါဝင်မှု ရှိမရှိ မှာ
ဆက်လက် လေ့လာကြရမည့် ကိစ္စ ရပ်ပင်
ဖြစ်သည်။

၁၈ - ရာစု နှစ်များ၌ပင် ပုဗ္ဗကြယ်
နတ်ကို ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာတွင် ပါရှိသော
ကာဠီ ယက္ခိနီဘီလူးမနှင့် ရောထွေး မှတ်
ယူလာကြသည်။ ကလေးမရနိုင်သော
ပထမဇနီးက ပေးသော ကိုယ်ဝန်ကျတေး
ကြောင့် အတိဒုက္ခရောက်ရသော ဒုတိယ
ဇနီး သေခါနီး ရန်ငြိုးဖွဲ့ပြီး ဆုတောင်းရာ
မှ ကြက်မနှင့် ကြောင်မ၊ ကျားသစ်မနှင့်
သမင်မ၊ လူမိန်းမနှင့် ဘီလူးမ ဖြစ်ခဲ့ကြ ကာ
သားငယ်များကို အပြန်အလှန် သတ် ဖြတ်
စားသောက်ခဲ့ကြသည်။ လူမိန်းမနှင့်
ဘီလူးမ မြတ်ဗုဒ္ဓထံမှောက် ရောက်ရှိကာ
ရန်တုံ့မှုခြင်းဖြင့် ရန်မငြိမ်းနိုင်ကြောင်း ရန်
တုံ့မမှုဘဲ သည်းခံခြင်းဖြင့်သာလျှင် ရန်
ငြိမ်းနိုင်ကြောင်း တရားတော်ကို နာကြား
ရပြီးမှ ဘီလူးမလည်း သောတာပန် ဖြစ်
သွားစသည်။ လူမိန်းမက ဘီလူးမကို သူ၏
အိမ်ပေါ် ခေါ်တင်ပြီး ကျွေးမွေးထား သည်။
ဘီလူးမကလည်း မိုးကောင်းမည်
မကောင်းမည် စသည်ကို ညွှန်ကြားပြီး လူ
မိန်းမ အိမ်ထောင်စုကို စောင့်ရှောက်သည် ဟု
ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားသည်။
ကျယ်ပြန့်စွာ သိရှိလိုပါက ဆရာကြီး ဦး
ဆန်းထွန်း၏ 'ကဝိလက္ခဏာ ဝိသောဓနီ' ၌
လေ့လာနိုင်ကြသည်။ စာရေးသူကမူ ရိုး
ရာခလေ့ကို ဗုဒ္ဓဘာသာမူပြုကာ ဘောင်

ဝင်အောင် လုပ်ဆောင်လာကြခြင်းဟု ယူဆလိုသည်။

ပုဗ္ဗကြယ်နတ်ကို ‘ပုဗ္ဗကြည်’ ဟု အသံထွက် ခေါ်ဆိုကြရာမှ ၁၉ - ရာစု နှစ်ကာလမှစ၍ ‘ပုန်းမကြည်’ ဟု အခေါ် အဝေါ် ပြောင်းလဲကာ ကိုးကွယ်လာကြ သည်။ ပုဗ္ဗကြယ်နတ် ကိုးကွယ်ခြင်းသည် သရေခေတ္တရာခေတ်နှင့် ပုဂံခေတ်တို့၌ ထွန်းကားခဲ့သော မဟာယာနနှင့် ဟိန္ဒူ ဗြဟ္မဏဆိုင်ရာ တာရာဒေဝီ ကိုးကွယ်မှု မှ အသွင်ပြောင်းကာ ဖြစ်တည်လာခြင်း ပင်လောဟု ကျောက်စာဝန် ဦးမြက သူ၏ တွေးဆချက်ကို ၁၉၄၈ - ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ လထုတ် မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသန အသင်း ဂျာနယ်၊ အတွဲ ၃၂၊ အပိုင်း - ၁ ၌ ‘ပုဗ္ဗ ကြယ်’ စာတန်း ရေးသားခဲ့သည်။

သောကြာဒေဝီ

ဒေါက်တာထင်အောင်ကမူ ‘မိမိ ၏ အယူအဆရ ရှေးခေတ်ဦး ကောက်ပဲ သီးနှံပွဲတော်သည် နောက်ပိုင်း၌ နက္ခတ္တ ပညာမှ ကြီးပွားချမ်းသာစေသော နက္ခတ် ဖြစ်သည့် သောကြာကြယ်နှင့် ဆက်နွှယ် လာခဲ့သည်။ ရှေးခေတ်ဦး ပွားစီးနတ်သမီး (primitive goddess of fertility) သည် လည်း နတ်အသစ်ဖြစ်သော သောကြာ ဂြိုဟ်နတ်နှင့် တစ်ပေါင်းတစ်စီးတည်း ဖြစ် သွားခဲ့လေသည်’ ဟု (Folk Elements in Burmese Buddhism) စာအုပ်၌ ကောက် ချက်ချ ရေးသားခဲ့သည်။

ဒေါက် တာ ထင် အောင် က Mother Goddess အမိနတ်သမီးဟု လုံးဝ မသုံးနှုန်းခဲ့ပေ။ တချို့က (fertility cult) ကိုပင် ‘အမိနတ်သမီး ကိုးကွယ်မှု’ ဟု ဘာ သာပြန်လေ့ ရှိကြသည်။ စာရေးသူကမူ

‘ပွားစီးနတ်သမီး ကိုးကွယ်မှု’ ဟု ဘာသာ ပြန် သုံးနှုန်းလိုသည်။

ပုဗ္ဗကြယ် ဟူသည်မှာ သောကြာ ကြယ်ပင် ဖြစ်ခြင်း၊ ပုန်းမကြည်ရှင်မကို ကြီးထွားသော ရင်သား၊ စူကားသော ဝမ်း ဗိုက်နှင့် နတ်မကြီးအဖြစ် ဖော်ပြလေ့ရှိ ခြင်းတို့ကြောင့် ပုန်းမကြည်ရှင်မသည် ရှေး ခေတ်ဦး ပွားစီးနတ်သမီးကပင် အသွင် ပြောင်းလာခြင်းဟု စာရေးသူက ယူဆလို သည်။

‘ဗီးနပ် (သောကြာဒေဝီ)’ ဟု ခေါ် ဝေါ်ကြသည့် ကြီးထွားသော ရင်သား၊ စူ ကားသော ဝမ်းဗိုက်နှင့် မိန်းမပုံ ကျောက် ရုပ်ကလေးများကို ဥရောပတစ်ခွင်၊ အရှေ့ အလယ်ပိုင်းဒေသ၊ အိန္ဒိယ ပါကစ္စတန်နှင့် အာရှတိုက်အရှေ့ဖျား ဆိုက်ဘေးရီးယား အထိ တွေ့ရှိရသည်။ ရှေးခေတ်ဦး ပွားစီး နတ်သမီး ရုပ်တုများပင်တည်း။

လွန်ခဲ့သော နှစ် ၄၅၀၀ (ဘီစီ ၂၅၀၀) ခန့်က လက်ရာများဟု ဖတ်ရှု သိ ရှိရဖူးသော်လည်း (၁၆ - ၁၀ - ၀၃) နေ့ ဂျာမနီ (DW TV) အပတ်စဉ် ကဏ္ဍအရ ဩစတြီးယားနိုင်ငံ (Waxhau) ဒေသမှ ပွားစီးနတ်သမီး Venus (သောကြာဒေဝီ) ရုပ်တုမှာကား လွန်လေပြီးသော နှစ်ပေါင်း နှစ်သောင်းရှစ်ထောင် (၂၈,၀၀၀) က လက်ရာဖြစ်ကြောင်း ကြည့်ရှုကြားသိလိုက် ရသည်။

အလွန်စောစော ရှေးခေတ်ဦး ကာလကပင် ပွားစီးမှု အရင်းခံ မိခင် မြေကြီးကို လူသားမိန်းမအဖြစ် တင်စား ကာ ကြီးထွားသော ရင်သား၊ စူကားသော ဝမ်းဗိုက် သင်္ကေတများဖြင့် ပြုလုပ်လျက် သားသမီး ရတနာ ပွားများမှု၊ ကျွဲနွား တိရစ္ဆာန် တိုးပွားမှု၊ စားနပ်ရိက္ခာ ပေါများ

မှုတို့အတွက် တင်မြှောက်ပသ ဆုတောင်း ခဲ့ကြသည်ဟု ယူဆရသည်။ ထိုပွားစီး နတ်သမီး (အမိနတ်သမီး) ယုံကြည်ကိုး ကွယ်မှုသည် အသွင်ပြောင်းကာ မြန်မာ နိုင်ငံတွင် ပုန်းမကြည်ရှင်မ တင်သပူဇော် မှုအဖြစ် ၂၁ - ရာစုနှစ်အထိ ရှင်သန်နေ သည်ဟု ယူဆရသည်။

မဟာဂန္ဓာရုံ

ဤကဲ့သို့ ရတနာရွှေငွေ ဆန်ရေ စပါးတိုးပွားရန် ပုန်းမကြည်ရှင်မ ပသ ကိုးကွယ်သော ဓလေ့မှာ ယနေ့တိုင် အခိုင် အမာ ရှိနေသောကြောင့် ဤဓလေ့ ဆင်း သက်လာရာ မူလဇာစ်မြစ် ရှေးခေတ်ဦး ယုံကြည်မှုဖြစ်သော ပွားစီးနတ်သမီး (အမိ နတ်သမီး) ရုပ်တု တစ်ခုတစ်လေ မြန်မာ့ မြေပေါ်တွင် တွေ့မြင်ရနိုးနိုးဖြင့် မျှော်ကိုး ခဲ့ကြသည်။ ‘တောင်သမန် အင်းစောင်း တွင် တွေ့ရှိရသော ကျောက်ခေတ်လက် နက် ပစ္စည်းများနှင့်အတူ မြေတံခါးတုံး ကလေးတစ်ခု မျက်နှာတစ်ဖက်တွင် ရေး ခြစ်ထားသော အမိနတ်သမီးပုံ’ ဟု အဆို ပြု ရေးသားခဲ့ကြသည်။

အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံ ကျောင်း ရေတွင်း တူးရာမှ ရရှိခဲ့သော ထိုကုဗပုံ အတုံးငယ်မှာ ကျောက်သားဟု ယူဆရ သည်။ အပေါ်ထိပ်ဘက်နှင့် အောက်ခြေ ဖင်ပိတ် နှစ်မျက်နှာတွင် ကြာပွင့်ပုံ နှစ် မျိုး၊ ဘေးပတ်လည် လေးမျက်နှာတွင် နှစ်မျက်နှာ၌ ခြေလေးချောင်း ရပ်လျက် မျက်စိမျက်နှာ ခွဲခြားမရသည့် သတ္တဝါ တစ်ကောင်၏ ပုံတစ်ပုံစီ ပါရှိပြီး ကျန် နှစ်မျက်နှာ၌ မိန်းမရုပ်ပုံ တစ်ပုံစီ ပါရှိသည်။ မိန်းမရုပ်ပုံပါ နှစ်မျက်နှာတွင် တစ် မျက်နှာမှာသာ မိန်းမရုပ်ပုံ ပေါ်လွင်သည်။

ကျောက်သားပေါ်တွင် သံစူးချွန်ဖြင့် ရေး ခြစ်ထားဟန် ရှိသည်။

စာရေးသူ မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ လေ့လာခဲ့မှုအရ ကောက်ချက်ချရသော် ပွားစီးနတ်သမီး (အမိ နတ်သမီး) မဖြစ် နိုင်။ လေးစား ရှိသေရသော သင်္ကေတ နတ်ရုပ်ပုံဖြစ်လျှင် ထိုရုပ်ပုံတစ်မျိုးတည်း သီးသီးသန့်သန့် ရေးဆွဲမည်ဟု ယူဆမိ သည်။ အထူးသတိပြုသင့်သည်မှာ ပွားစီး မှုကို တင်စားသော မည်သည့် သင်္ကေတ မှ မပါဝင်ခြင်းပင်။ နိုင်ငံရပ်ခြားတို့၌ တွေ့ ရှိရသော ဗီးနပ် (သောကြာဒေဝီ) ဟု ခေါ် တွင်ကြသည့် အရုပ်များတွင် ပွားစီးမှု သင်္ကေတအဖြစ် ကြီးထွားသော ရင်သား နှင့် စူကားသော ဝမ်းဗိုက်များတို့ကို ပေါ် လွင် ထင်ရှားအောင် ထုလုပ်ခဲ့ကြပေ သည်။

သမိုင်းပညာရှင်ကြီး တစ်ဦးက ခရစ်နှစ် အေဒီ တစ်ရာစု လက်ရာဟု ခန့် မှန်းထား၍ သမိုင်းတန်ဖိုး ကြီးမားသည် မှာ မှန်ပေသည်။ သို့ရာတွင် မိန်းမရုပ်ပုံ ဖြစ်ရုံမျှနှင့် ‘အမိနတ်သမီးပုံ’ ဟုကား လွယ် လင့်တကူ ကောက်ချက် ဆွဲမယူသင့်ကြ ပေ။

၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်က တောင်သမန် အင်းစောင်းတွင် ရေကြီး ဘောင်ဘင်ရက် ၌ လှိုင်းပုတ်ခတ်၍ ရေတိုက်စားခဲ့ရာမှ ကမ်းပါးပြိုကာ ကျောက်ခေတ်ပစ္စည်းများ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က သမိုင်း ကော်မရှင်မှ ဆရာကြီး ဦးမောင်မောင် တင် (မဟာဝိဇ္ဇာ) နှင့်အတူ နေ့စဉ်ရက် ဆက် စာရေးသူ၏ လွယ်အိတ်တစ်လုံး စုတ်ပြီသည်အထိ ကောက်ယူ စုဆောင်း ပေးခဲ့ရာတွင် ကျောက်ခေတ်လူများ၏ စား ကျွင်းစားကျန် တိရစ္ဆာန်ဦးချိုများနှင့်၊ အိုး

ထိန်းစက် မပေါ်မီ လက်ရာ အိုကွဲအမျိုးမျိုးတို့ကိုသာ ကောက်ယူရရှိခဲ့သည်။ သက်ဆိုင်ရာမှလည်း အကွက်ချ တူးဖော်ခဲ့ရာ အရပ် ခြောက်ပေခန့်ရှိ လူအရိုးစုတို့ကို တွေ့ရှိလေ့လာနိုင်ခဲ့သည်။ ပွားစီးနတ်သမီး (အမိနတ်သမီး) ကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာ အထောက်အထားများ မတွေ့ရှိခဲ့ရပေ။

မဟာဂန္ဓာရုံ ကျောက်တုံးငယ်သည်သာ ပွားစီးနတ်သမီး ကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာ ရုပ်ပုံဖြစ်ရိုးမှန်လျှင် အခြားပုံစံတူများ တွေ့ရှိခဲ့ရမည်ဟု ယူဆမိသည်။

ကြေးခေတ်သန်လျင်

တမ္ပဝတီ ဦးဝင်းမောင်ကလည်း မကြာမီက သူ ရှာဖွေစုဆောင်းရရှိသော မလှိုင်တောင်သာ သာစည်ဘက်မှ ကြေးခေတ်သုံး ပစ္စည်း၊ အမျိုးသမီးပုံ သင်္ကေတ ကြေးပြား ရုပ်ချပ်များကို အမိနတ်သမီးဟု အဆိုပြုလာပြန်သည်။ သူ လေ့လာ သိရှိထားနှင့်သော နိုင်ငံရပ်ခြားတို့မှ အမိ နတ်သမီး (ဗီးနပ် - သောကြာဒေဝီ)၊ ရှေးခေတ်ဦး ယုံကြည်မှု သဘောတရားခွင်တွင် တပ်ဆင် ပြသခြင်းပင်။ သို့ရာတွင် ‘စူးနေရာဆောက်ချတော့ အပေါက်မလှ’ ဖြစ်သွားသည်။

တူးဖော်တွေ့ရှိရသော အကြောင်းအချက်များအရ အမိနတ်သမီး ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများ ဖြစ်နိုင်ချေမရှိ။ မြန်မာ့ကြေးခေတ်ဟု ယူဆရသော အချိန်ကာလတစ်ခုက လူသေမြှုပ်နှံသော အခါတွင် အလှဆင်သော ‘ကြေးခေတ်သန်လျင်’ များသာ ဖြစ်သည်။ တစ်ရပ် ချင်းကြေးပြားများသာမက နှစ်ရပ်တွဲ သုံးရပ်တွဲ ကြေးပြားများကိုပါ တွေ့ရှိနိုင် ရာ အထူးသိသာလှပေသည်။ အလွန်ဆုံး

ဖြစ်နိုင်သည်မှာ ထိုအချိန်အခါက လူသေမြှုပ်နှံရာတွင် ကျင့်သုံးရသော အသုဘ ဓလေ့ထုံးစံသုံး လူသေအလောင်းနှင့်အတူ ထည့်ရသော ထည့်ဝင်ပစ္စည်းများသာ။

ထိုအမျိုးသမီးပုံ သင်္ကေတ ကြေးပြား ရုပ်ချပ်များသည် ပုံမှန်အမျိုးအစားသာဖြစ်ပြီး ပွားစီးမှု နိမိတ်ပုံ မပါရှိချေ။ ရှေးခေတ်ဦး ဗီးနပ်ရုပ်တုများမှာကဲ့သို့ ရင်လည်း မထွား၊ ဝမ်းဗိုက်လည်း မကားပေ။ တွေ့ရှိရသည့် နေရာမှာလည်း ပူဇော် ပသရာဌာနမဟုတ်။ လူသေမြှုပ်နှံရာ ဌာနသာ ဖြစ်သည်။ အလောင်းနှင့်အတူ ထည့်သည့် အသက်ရှင်စဉ်က ယုံကြည်မှု ဆိုင်ရာ လက်ဖွဲ့ စသည်ကဲ့သို့သော အဆောင်ပစ္စည်းဟု ဆိုရအောင်ကလည်း တစ်ထွာ တစ်ညီမဟုတ်။ ထိုကြေးပြားချပ်များ အမိနတ်သမီး ရုပ်ပုံကားများ မဟုတ်သည်ကား ထင်ရှားလှသည်။ မြန်မာ့ကြေးခေတ် ရှေးဟောင်းပစ္စည်းဖြစ်၍ တန်ဖိုးရှိနေပြီ ဖြစ်ရကား အမိနတ်သမီးအဖြစ် ဈေးတစ်ထစ် မတင်သင့်ကြပြီ။

တင်မြှောက်ပသပုံ

ပုန်းမကြည်ရှင်မ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာပုံ ကိစ္စ မည်သို့ပင် ဆိုနေကြစေကာမူ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း တပေါင်းလဆန်းသုံးရက်နေ့ရောက်လျှင် ပုန်းမကြည်ရှင်မ တင်သကြသည်မှာ ယနေ့တိုင်ပင်။ ပုန်းမကြည် တင်ရန် မုန့်ဖြူမုန့်နီတို့ကို တပေါင်းလဆန်း နှစ်ရက်နေ့၌ ပြီးစီးအောင် ကြော်ထားရသည်။ လဆန်း သုံးရက်နေ့ လင်းအားကြီး ကျီးမနိုးမီထ၍ တင်သရသည်။ သီးနှံ သိုလှောင်သော ကျီ တိုက်ခန်း၊ စပါးပုတ်၊ ပဲပုတ်တို့တွင် တင်ရသည်။ မြေအိုးအသစ်ကို သနပ်ခါး အမွှေးနံ့သာ လိမ်း

ကျံပေးပြီး အိုးနှုတ်ခမ်းတွင် ချည်မျှင် ခုနစ်မျှင် ရစ်ပတ်ရသည်။ မြေအိုးတွင် ထမင်း၊ ပဲဟင်းချဉ်၊ ငါးကလေးခြောက်ကြော်၊ မုန့်ဖြူမုန့်နီ၊ ကွမ်း၊ လက်ဖက်၊ သောက်ရေ နှင့် ပုန်းမကြည်ပန်း၊ မုန့်ညက်ဖြင့် ပြုလုပ်၍ ကြော်ထားသော ယောက်ျားရုပ်၊ မိန်းမ ရုပ်၊ ကလေးရုပ်၊ နွားရုပ်၊ ထွန်ရုပ်၊ လှည်း ရုပ်နှင့် လက်ကောက်၊ လက်စွပ် စသော လက်ဝတ်ရတနာ အရုပ်များထည့်ကာ ပသကြသည်။ ပုန်းမကြည်ပန်း ဟူသည် မှာကား တိုင်းရင်းဆေးဖက်ဝင် မယားကြီး ပင်မှ ပန်းပွင့်များပင် ဖြစ်သည်။

ပုန်းမကြည် တင်ထားချိန်တွင် အရှင်မကြီး လန့်ထိတ်မသွားရအောင် မောင်းထောင်းခြင်း၊ ယက်ကန်းယက်ခြင်း အစရှိသည့် အသံဆူညံမည့် ကိစ္စဟူသမျှ မပြုလုပ်ဘဲ နေကြရသည်။ ကျောက်ပျဉ် နှင့် သနပ်ခါးတုံး စသည်တို့ကိုလည်း ချထားပြီး ‘ပုန်းမကြည်ရှင်မကြီး ဖီးပါ၊ လိမ်းပါ၊ စားပါ၊ သောက်ပါ၊ ကောက်ပဲသီးနှံ များ မပျက်စီးဘဲ အများကြီးရအောင် စွမ်းဆောင် မစပေးပါ’ ဟု တင်မြှောက် ဆုတောင်းကြရသည်။

နံနက် ရှစ်နာရီခန့် ဆွမ်းခံဝင်ချိန် ရောက်သောအခါတွင် မုန့်မှုန့် (ဆန်မှုန့်) ကို ရေဖြင့် ဖျော်ထားသော မုန့်ရေကြီးနှင့် ကျီတိုက်ခန်း၊ စပါးပုတ်၊ ပဲပုတ်ပတ်လည် ကို ‘ပုန်းမကြည်ရှင်မ ရွှေချေးငွေချေး ယို ခဲ့ပါ’ ဟု နှုတ်မှရွတ်ဆိုရင်း လိုက်လံ ပက်ဖြန်းရသည်။ ဤသို့ပြုလုပ်သည်ကို ‘ပုန်းမကြည်ဖောက်ခြင်း’ ဟု ခေါ်ကြသည်။ မုန့်မှုန့်ရေပက်၍ အဖြူရောင် အစက်များ ထင်သွားခြင်းကိုပင် ပုန်းမကြည်ရှင်မ စားပြီး သောက်ပြီးခဲ့ပြီဖြစ်၍ ချေးများပင် ပါခဲ့ပြီ ဟု တင်စားပြောဆိုကာ တင်မြှောက်ပသ

ထားသော ထမင်းဟင်းနှင့် မုန့်များကို ချယူကြပြီး မိသားစု ပျော်ပျော်ပါးပါး ဝိုင်းဝန်း စားသောက်ကြသည်။

ယုံကြည်မှု

ပုန်းမကြည်နတ်က နှစ်သက်ကျေနပ်၍ ရွှေချေးငွေချေးများ ပါသွားခဲ့သော် သီးနှံစပါး ပေါများမည်။ စီးပွားဥစ္စာ ရတနာ ရွှေငွေ တိုးပွားမည်။ သားသမီးရတနာ ပွားစီးမည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ တပေါင်းလဆန်း တစ်ရက်၊ နှစ်ရက်၊ သုံးရက်တို့တွင် လေတိုက်ခတ်ပုံကို နိမိတ်ကောက် လျက်လာမည် နှစ် မိုးဦး၊ မိုးလယ်၊ မိုးနှောင်းကာလ သုံးရပ်တွင် မိုးကောင်းမကောင်း ကြိုတင် ခန့်မှန်းကြသည်။

တချို့ဒေသ၌ ပုန်းမကြည်တင်သောအခါတွင် စပါးမျိုး ပဲမျိုး နှမ်းမျိုး အစရှိသည်တို့ကို ငါးကျပ်သားစီ စသဖြင့် ချိန်ပြီး ထည့်ခဲ့ကာ တင်သပြီးသောအခါ ပြန်လည် ချိန်တွယ်ကြည့်ပြီး စပါးမျိုးက အလေးချိန် တိုးနေလျှင် စပါးအောင်မည်။ ပဲမျိုးက အလေးချိန် တိုးနေလျှင် ပဲထွက်ကောင်းမည် စသဖြင့် နိမိတ်ဖတ်ကြသည်။

အခါနေ့

ပုန်းမကြည်ရှင်မကို တင်သနေကြသည်မှာ မြန်မာတို့ နှစ်ရှည်လများ အခြေချ နေထိုင်ကြသော ရွေးအခါက မြစ်သား ၁၁ - ခရိုင် (လယ်တွင်း ကိုး ခရိုင်)၊ တောင်ပြုန်းခရိုင်၊ မင်းဘူး ခြောက် ခရိုင်၊ ဗန်းချီတိုက်၊ ပုခန်းကြီးတိုက် အစရှိသည်တို့၏ တည်ရှိခဲ့ရာ အထက်အညာ မြေဒေသ အားလုံးတွင်ပင် ဖြစ်သည်။ တင်သပုံ နည်းနာနှင့် ပသသည့် ပစ္စည်းတို့တွင် ဒေသအလိုက် အနည်းငယ် ကွဲ

ပြားသော်လည်း ပူဇော်ပသရသည့်နေ့မှာ မူ
တပေါင်းလဆန်း သုံးရက်တစ်နေ့တည်း ဌ
တူညီစွာ ကျင်းပနေကြဆဲပင် ဖြစ် သည်။

ပုခန်းကြီးတိုက် အစရှိသည့်ဒေသ
တို့တွင်မူ ပုန်းမကြည်ရှင်မ တင်သသော
တပေါင်းလဆန်း သုံးရက်နေ့မှာပင် ‘အခါ
နေ့’ တွင် ‘အခါတင်သည်’ ဟူသော ဓလေ့
ထွန်းကား ရှင်သန်လျက် ရှိပေသည်။ အခါ
နေ့တွင် ပုန်းမကြည်ရှင်မကို ကျီတိုက်ခန်း၊
စပါးပုတ်၊ ပဲပုတ် စသည့် မိမိတို့ ကောက်
ပဲသီးနှံ ထားရာနေရာတွင် တင်သကြသကဲ့
သို့ပင် အိမ်ဦးခန်းတွင် မိဆိုင်ဖဆိုင် နတ်
များကို တင်မြှောက်ပသကြသည်။ စားဖို
စောင့်နတ်၊ ဝိုင်းစောင့်နတ်၊ ရေတွင်းစောင့်
နတ် စသည်ကိုလည်း ထိုနေရာတို့တွင်
တင်သကြသည်။

စာရေးသူ၏ မိဘနှစ်ပါး ရှိစဉ်
၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များက မုန့်မှုန့်အစီး
အတွက် ကောက်ညှင်းဆန် တစ်ပြည်နှင့်
မုန့်မှုန့် အချော်အတွက် ဆန်ကြမ်းတစ် ပြည်
အမှုန့်ထောင်းရသည်။ မုန့်ဖြူမုန့်နီ အပြင်
ငါးကြော်၊ ဘူးသီးကြော်၊ ငှက်ပျော ဖူးကြော်
စသည် တို့ကိုပါ တပေါင်းလဆန်း
နှစ်ရက်နေ့ကတည်းက ပြီးစီးနှင့်အောင် အမ
(အမေ) ကိုယ်တိုင် ကြော်ခဲ့ရာ မြေပဲ ဆီ
တစ်ပိဿခွဲကျော်၊ နှစ်ပိဿနီးပါး ကုန်
သည်။ တပေါင်းလဆန်း သုံးရက်နေ့တွင်
အပွဲပွဲခွဲခွဲ တင်ရရာ အိမ်ဦးခန်း ပြည့်လှ
မျှ ဖြစ်သည်။ မုန့်နီ (မုန့်ဆီကြော်) များမှာ
တာရှည် အထားခံသောကြောင့် နောက်
ရက်များစွာ စားယူရသည်။

ပသသည့် နတ်အနည်းအများ
အလိုက် မုန့်နီမုန့်ဖြူ ကြော်ရသည့် ပမာ
ဏသာ ကွာခြားသည်။ အိမ်တိုင်းလိုလို
အခါမုန့် ကြော်ကြသည်။ အိမ်ခပ်များများ

တွင်ပင် မုန့်ဆီကြော် (မုန့်နီ) ကြော်သော
သံဒယ်ပြားဝိုင်းတစ်ချပ်စီ ‘တပေါင်းလ အခါ’
အတွက် ဆောင်ထားကြလေ့ ရှိ သည်။

ရှေ့သို့

တပေါင်းလဆန်း သုံးရက်နေ့တွင်
ပုန်းမကြည်ရှင်မ တင်သခဲ့ရာမှ အခြား
မိဆိုင်ဖဆိုင် နတ်များကိုပါ တင်မြှောက် သော
ဓလေ့ ဖြစ်ထွန်းလာသကဲ့ သို့ပင်
ပုန်းမကြည်ရှင်မကိုလည်း ကနဦးအစ
ကိုးကွယ်ကြသူ တောင်သူလယ်သမားများ
သာမက အခြားလုပ်ငန်းသမားတို့ကပါ ပူဇော်
ပသလာခဲ့ကြသည်။ ‘ပုန်းမကြည် ရှင်မ
သူကြွယ်မကြီးရှင့်၊ ဥစ္စာဓန ချီးမြှင့် ပါရှင့်၊
ဘုန်းကောင်းပေးပါ။ လာဘ်ကောင်း
ပေးပါရှင့်’ စသည်ဖြင့် အားလုံး၏ အား
ထားရာ သခင်မကြီး ဖြစ်လာခဲ့လေသည်။

အလွန်စောသည့် ရှေးခေတ်ဦး
ကာလက ပွားစီးနတ်သမီး (အမိ နတ် သမီး)
ထံမှောက် တင်မြှောက်ပသကာ ဆု
တောင်းလာကြသည့် ကိုးစားမှု ဓလေ့မှာ
ယနေ့ ၂၁ - ရာစု ‘ပညာခေတ်ကြီး’ တွင်
လည်း ‘ထွန်းကားနေဆဲ’ ဖြစ်သည်ကို
တပေါင်းလဆန်း သုံးရက်နေ့ရောက်တိုင်း
အထူးပင် တွေ့မြင်နေရသည်။

ကိုးစားမှုဓလေ့ကို ပစ်ပယ်ခွာ၍
အကြောင်းအကျိုး ညီညွတ်စွာ စဉ်းစား
တွေးခေါ်ဆောင်ရွက်သော **ကြိုးစားမှု ဓလေ့**
ထွန်းကားလာအောင် ဝိဘဇ္ဇဝါဒ နှင့်အညီ
ဗုဒ္ဓအလိုတော်ကျ ကျင့် သုံးနေ
ထိုင်တတ်ကြရေး အလေးအနက် ကြိုးပမ်း
ဆောင်ရွက်ကြရန် အချိန်တန်ပြီ ဖြစ်ပါ
ကြောင်း။

ကံလူငွေ

တရားစောင့်သူ တရားက ပြန်၍ စောင့်၏

ဆွေအေးအောင်

“ဓမ္မောဟဝေရက္ခိ-ဓမ္မစာရီ” ဘုရားရှင်ဟောကြားတော်မူသော အဆိုပါ ဓမ္မပါဠိတော်၏ အနက်ကိုကြားဖူးနေ၏။ အခါတပါး ပုဏ္ဏားတဦးသည် ဘုရားရှင် နေသန့်တော်မူရာသို့ ချဉ်းကပ်၍ မကြား ဝံ့မနာသာ ဆဲရေး၏။ ထိုအချိန်က ဗုဒ္ဓ သာသနာသည် နေလို လလို ထွန်းလင်း အေးချမ်းသော အသွင်ကိုဆောင်၍ မဇ္ဈိမကို အချိန် အဟုန်ဖြင့် လွှမ်းခြုံ ဖြန့်ကျက်လျက်ရှိ၏။ အမျိုးဇာတ် လူ တန်းစား ခွဲခြားသောနေရာဒေသကြီးတွင် အမျိုးဇာတ်ခွဲခြားခြင်းမရှိ။ သာသနာ တွင်းသို့ တန်းတူညီမျှ ဝင်ခွင့်ရှိ၏။ မင်း ပုဏ္ဏား သူဌေး ဆင်းရဲသား လူ ဟူသော အခြေခံတွင် ရဟန်းပြုခွင့် သို့မဟုတ် သာသနာသို့ သက်ဝင်ခွင့်က မျိုးရိုးအစွဲ အလမ်းဖြင့် အဆင့်အတန်း နေရာချထား မှုမျိုးလည်း ကင်း၍ လူ့ဂုဏ်သိက္ခာသည် သာသနာတွင်း၌ တပြေးညီပင်၊ တန်ဖိုးနှင့် သိက္ခာကို စော်ကားထိပါးခြင်းမခံရ၊ ထို့ကြောင့် လူတန်းစားမျိုးစုံ၊ မိမိတို့ ယုံကြည်မှုအလျောက် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အဖြစ် ရောက်ရှိကြလေသည်။ ထိုအထဲ တွင် အထက်က ဆဲရေးနေသော ပုဏ္ဏား

ကြီး၏ ဆွေမျိုးညီအစ်ကို များလည်း အများအားဖြင့် ဗုဒ္ဓ၏သာဝက တပည့် ရဟန်းများဖြစ်နေပြီ။

အမျိုးဂုဏ်မောက်ကာ ဇာတ် အရှိန်တောက်နေသော ထိုပုဏ္ဏားသည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်ကြောင့် သူ၏ အမျိုးတွေ ဘာသာပြောင်းကြရသည်ဟု မကျေမနပ် ဖြင့် လာရောက် တိုင်းထွာနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါ၏။ ဘုရားရှင်ကတော့ တုတ်တုတ် မျှမလှုပ်၊ ဘုရား၏ အသရေတော်ဖြင့် တင့်တယ်စွာရှိနေ၏။ ကြာတော့ ပုဏ္ဏား ကြီးမခံနိုင်၊ မောလာပြီ၊ သို့နှင့် ဆဲရေး ရေရွတ်မှုကိုရပ်၍ နားလေတော့သည်။ ဤတွင် ဗုဒ္ဓကို ပုဏ္ဏားက “အရှင်ဂေါတမ၊ အဘယ့်ကြောင့် အလွန်ဆဲရေးသည်ကို မည်သို့မျှ မတုန်ပြန်ရပါသနည်း”ဟုမေး၏။ ဗုဒ္ဓက “အိုပုဏ္ဏား သင်၏ ဆွေမျိုးမိဘ သင်္ဂဟတို့အား သင်မှ လက်ဆောင်ပစ္စည်း များပေး၍ ထိုသူတို့က မယူလျှင် ထိုပစ္စည်း များသည် မည်သူ၏ ပစ္စည်းများ အဖြစ် တည်နေပါမည်နည်းဟု မေးခွန်းကို မေးခွန်းဖြင့် တုန်ပြန်၏။ ထိုအခါ ယင်းပုဏ္ဏားက “အရှင်ဂေါတမ သို့မယူ လျှင် ကျွန်ုပ်ပိုင် ပစ္စည်းများအဖြစ်သာ

တည်ပါမည်”ဟု ဆိုသော် ဘုရားရှင်က ဤသို့လျှင် ဖြေကြားတော်မူလေသည်။ “အသင်ပုဏ္ဏား နာလော့၊ ဤဥပမာ အတိုင်းပင်၊ သင်ဆဲရေးသည်ကို ငါလက် မခံ၊ ထို့ကြောင့် သင်ဆဲရေးသော စကား များသည်လည်း သင်၏ ပစ္စည်းများသာပင် ဖြစ်ချေ၏”ဟု ဖြေထားသော သာဓက သည် ထင်ရှားစွာရှိခဲ့ဖူး၏။ ထိုသို့ ကြား လတ်သော် ဘုရားရှင်အား ဝန်ချတောင်း ပန်၍ သာသနာ့ဘောင်သို့ ထိုပုဏ္ဏား ကိုယ်တိုင် ကူးပြောင်းရောက်ရှိခဲ့လေသည်။

ဤတွင် ဆင်ခြင်စရာတစ်ခုကို မြင်နိုင်ပေသည်။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်ကို အသား လွတ် လာရောက် တိုင်းထွာနေခြင်းမှာ တရားနှင့်မညီ၊ ဗုဒ္ဓ၏ အပြစ်လည်း မဟုတ်၊ ဟောကြား ရှင်းပြ အမြင်မှန်ရစေ သောအခါ သူ၏လုပ်ရပ်သည် မတရား ကြောင်းသိမြင်၏။ သိမြင်သည့်အလျောက် ဝန်ချတောင်းပန်၍ ဘုရားရှင်သာသနာ၌ ခိုဝင်လေသည်။ ပုဏ္ဏားသည် ပထမဆဲရေး စဉ်က တရားကို မစောင့်၊ တရားရ၍ တောင်းပန်သောအခါ အမှန်ကို လက်ခံ ခြင်းဖြင့် တရားကိုသာ စောင့်မိပြီဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားစောင့်သူကို စစ်မှန် သော ဗုဒ္ဓ သာသနာတော်၏ ပိုက်ပွေ့ခြင်း တည်းဟူသော တရားက ထိုပုဏ္ဏား၏ နှလုံးဟဒယကို စောင့်ရှောက်ခဲ့ပေပြီ။ သို့ရာတွင် တရားဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း ဟု မေးငြားအံ့၊ မိမိကိုယ်တိုင်ဖြေကြားရန် လိုအံ့မထင်ပါ။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် အမရပူရ တောင်မြို့အကျော် အရှင် ဇနကာဘိဝံသဆရာတော်က လွန်ခဲ့သော နှစ်များစွာကပင် ဖြေကြားပေးတော်မူခဲ့၍ ဖြစ်ပါ၏။ ပါဠိစကားလုံး ‘ဓမ္မ’ကို မြန်မာ ပြန်သော် ‘တရား’၊ ‘တရားသည်’ စသဖြင့်

ဖြစ်သည်ဟု ဆရာတော်က ဆို၏။ ထို့ကြောင့် ‘တရား’ဆိုသည်မှာ ‘မျှတ ခြင်း’ဆိုသော် ဆင့်ပွားနေရှိသည်ဟုလည်း မိန့်၏။ အနက်ယူစေ၏။ ‘တရား’ (သို့) ‘တရားခြင်း’သည် ဓမ္မ။ ‘မတရား’ (သို့) ‘မတရားခြင်း’က အဓမ္မပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မသည် တရားခြင်း၊ တရား ခြင်းသည် မျှတခြင်းဟုဆိုပါက အဓမ္မ သည် မတရားခြင်း၊ ယင်း မတရားခြင်း ‘မညီမျှ ခြင်း’၊ ‘မမျှတခြင်း’၊ ‘တဘက်စောင်းနင်း ဖြစ်ခြင်း’၊ နောက်ဆုံး စကားလုံး ဒီဂရီ တက်ပြောပါက ‘ငါတကော ကောခြင်း’ဟု ယူသော် ရလေ၏။

ထို့ကြောင့် ဆိုရပါက ‘မျှတ ခြင်း’သည် တရားကိုစောင့်ခြင်းလက္ခဏာ ဖြစ်၍ ‘မမျှတခြင်း’ကား တရားမစောင့် ခြင်းဟု ဆိုနိုင်၏။ မမျှမတဖြစ်ခြင်းကို ညှိနှိုင်းဖြေရှင်းခြင်းဖြင့် ပြေလည်ရာ၏။ ကြားခံအဖြစ် ‘နားလည်ပေးနိုင်မှုအရည် အချင်း’နှင့် ပြေလည်လိုမှုသဘောထားက ဤအဆင့်တွင် အဓရာသာ ဖြစ်ပါ၏။ သို့သော် ‘ငါတကောကောခြင်း’ကား တရားမစောင့်၊ ‘ကြားခံအဖြစ်’ ဆိုသော အရာများ မလိုတော့ပေ။ အစတည်းက အထက်စဉ်းက နေလို၍ ငါတကော ကောခြင်းသာ ဖြစ်၏။ ညှိနှိုင်း၍ မရနိုင်။ ဤ ငါတကော ကောခြင်းကား အန္တရာယ် ကြီး၏။ ဤငါတကော ကောရာတွင်ပင် ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ကောခြင်းက တရားမစောင့်ရုံမက တရားကို မထိမဲ့ခြင်း ပြုသည့်တိုင် မုသားမပါ။ ငါတကော ကောခြင်းက အဆိပ်ကို သကြားဖုံးကျွေး သည်သို့ လိမ်ညာမှု ရောစွက်နေပါမူ ခံရသည့်အဖြစ်ချင်း အတူတူ မိအေးနှစ်ခါ နာရသောအဖြစ်မျိုးဟု တွေးသော်ရ၏။

**သူတော်စင်သည် တရားစောင့်သော်လည်း မေးမြန်းသူမရှိဘဲ
“ငါသည် တရားကိုး၏”ဟု ထုတ်ဖော် ပြောကြားမည်
မဟုတ်သကဲ့သို့ ထိုသို့ ပြောစရာလည်း လိုအပ်မည်မဟုတ်ပေ**

အန္တရာယ်ကား ပို၍ပင် ကြီးလေတော့သည်။ သို့ဖြစ်ရာ တရားစောင့်ခြင်းသည် လူမှုဝန်းကျင်တစ်ခုလုံး၏ စရိုက်လက္ခဏာအဖြစ် ရှိနေအောင် ဖန်တီးနိုင်ပါမူ ထိုလူမှုဝန်းကျင်၏ လူမှုအဖွဲ့အစည်းသည် ငြိမ်းချမ်းသာယာလျက် ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ စံပြပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုသူများက ဤတရားစောင့်နိုင်မှုသည် လွန်စွာအရေးကြီး၏။ လက်ရှိ လူမှုအဖွဲ့အစည်းသို့သာမက နောင်အနာဂတ်မျိုးဆက်များထိတိုင် ကောင်းချီးမင်္ဂလာကို ဆောင်ယူနိုင်မည်ဖြစ်တော့သည်သာ။

ဤတွင် ဆင်ခြင်စရာ တစ်ခု ထပ်တွေ့ရ၏။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီးဖြစ်သူ မဟတ္တမဂန္ဒီ။ သူသည် သူ၏ အမျိုးသားနိုင်ငံကို နှစ်ပေါင်း ၃၀၀မျှ နယ်ချဲ့ကျွန်ပြုသည့် ဗြိတိသျှတွေကို အဟိသလမ်းစဉ်ဖြင့် အံ့တု၏။ နိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရရန် သူ၏ ကမ္ဘာကျော် အကြမ်းမဖက်ရေးလမ်းစဉ်ဖြင့် တရား မမျှတသည်ကို မျှတအောင် ဆောင်ရွက်၏။ သူသည် တရားသည့်ဘက်၌ အခိုင်အမာရပ်၏။ ဖိနှိပ်သူတွေ၏ ဘက်၌မနေ၊ သမိုင်းတစ်လျှောက်တွင် အင်ပိုင်ယာချဲ့ထွင်သောစစ်ဘုရင်ကြီးများ ပေါ်ထွန်း၏။ ရုရှားမှ ‘ပီတာ သည် ဂရိတ်’၊

မွန်ဂိုးလီးယားမှ ‘ကူဗလိုင်ခန်’၊ ဂရိ(စ်) ‘အလက်ဇန်းဒါး သည် ဂရိတ်’ သူတို့အားလုံး၏ အင်ပါယာချဲ့ထွင်ရေးလမ်းစဉ်သည် သွေးချောင်းစီးစေခဲ့သည်။ ထိုသို့သောလမ်းစဉ်တို့သည် ဂန္တိကြီး၏ အကြမ်းမဖက် သွေးတစက် လမ်းစဉ်ကဲ့သို့ မေတ္တာမဖက်၊ ယခုနှင့် နောင်အနာဂတ် ကမ္ဘာပြည်သူများ၏ နှလုံးသားများကို ‘သည် ဂရိတ်’ဟု အမည်တပ်ခံရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများက သူ့အား တမ်းတနေစေရန် မစွမ်းနိုင်ချေ။ ဤသည်မှာ တရားမစောင့်၍ပင် ဖြစ်၏။ တရားစောင့်သော ဂန္တိကိုကား တရားတည်း ဟူသော မေတ္တာဓာတ်က ယနေ့တိုင် လွှမ်းမတ်ဆဲ၊ ကမ္ဘာပြည်သူတို့ သူ့ကို မမေ့နိုင်။ ထို့ကြောင့် တရားစောင့်ခြင်းသည် ကောင်းမြတ်၏ဟု ဆိုသော် မငြင်းအပ်သည့်အရာပင် ဖြစ်ချေသည်။

သို့သော် သူတော်စင်သည် တရားစောင့်သော်လည်း မေးမြန်းသူမရှိဘဲ “ငါသည် တရားကိုး၏”ဟု ထုတ်ဖော် ပြောကြားမည် မဟုတ်သကဲ့သို့ ထိုသို့ ပြောစရာလည်း လိုအပ်မည်မဟုတ်ပေ။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ ပမာပြုရသော် တပါးသော အခါသမယ၌ အာနန္ဒာမထေရ်သည် ဘုရားရှင်ထံ ချဉ်းကပ်၍ ဤသို့လျှင် လျှောက်၏။ “အရှင်ဘုရား

လောက၌ အဘယ်မည်သောရန်တို့သည်
 လေတင် လေအောက် မရွေးမှုဘဲ အရပ်
 တကာသို့ မွေးပျံ့ ပါသနည်း”ဟု မေး
 လျှောက်သော် ဘုရားရှင်က “အာနန္ဒာ
 တောင်လုပ်ရန်၊ စန္ဒကူးရန်တို့သည်
 အမွှေးရန်ကို ဆောင်ကုန်သည်သာတည်း
 သို့ငြားလည်း လေ၏အောက်အရပ်သို့
 ယင်းတို့၏ ရန်သည် ကြိုင်ပျံ့စေကုန်၏။
 လေညာသို့ကား မပျံ့၊ မရောက်နိုင်ကုန်၊
 လောကတွင် လေအောက် လေညာ၊
 အရပ်တကာသို့ ပျံ့နှံ့သော ရန်ကား
 သူတော်ကောင်းတရားတို့၏ ရန်သာလျှင်
 ဖြစ်ချေ၏။ ထက်ဝန်းကျင်အနှံ့ မွေးပျံ့
 သည်သာတည်း”ဟု ဘုရားရှင်မိန့်တော်
 မူခဲ့၏။ သို့စဉ်လျက် မမေးမလျှောက် ငါ
 တရားစောင့်၏ ဟု ပြောငြားအံ့၊ သူတော်
 စင် မည်ထိုက်ပါ၏လော။ မေးစရာဖြစ်ပေ
 လိမ့်မည်၊ အမှန်တကယ်တရားကို စောင့်
 ငြားအံ့၊ ထက်အောက်ဝန်းကျင်မက စကြာ
 ဝဠာ အပြင်ထိတိုင် မွေးပျံ့မည်သာ၊
 ထို့ကြောင့်တရားစောင့်ခြင်းမှာ သတိမူ၍
 စိတ်ဖြင့် စောင့်ထိန်းခြင်း အလုပ်သာဖြစ်၍
 နှုတ်မှ ထုတ်ဖော်ရမည့် အလုပ် မဟုတ်
 ကြောင်း ဆင်ခြင်စရာတစ်ခုကို တွေ့ရပြန်
 သည်။ စိတ်၏ ရှေ့သွားအထိန်းအကွပ်ဖြင့်
 ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာတို့ကို
 ထိန်းကျောင်းကြပ်မတ်ခြင်းဖြင့် သာ
 တရားစောင့်ခြင်းသည် ပြီးပြည့်စုံ
 မည်ဖြစ်တော့သည်။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်နှုတ်
 နှလုံး (စိတ်)သုံးပါးစလုံးကို ထိန်းသိမ်း
 စောင့်ရှောက်သော သီလနှင့် သမာဓိမဂ္ဂင်
 ကို ‘စိတ်ဒေသနာ’ဟူ၍ ဆိုစမှတ်ပြုမြဲ
 ဖြစ်ကြောင်း မှတ်သားမိပါပေ၏။

အချိန်ကား ညဖြစ်ပါ၏။
 တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ည၏ ရွှန်းမြသော

လရောင်သည် ဘုရားရှင်သီတင်းသုံးရာ
 တန်ဆောင်းအာရာမနှင့် သစ်ပင် ကြီး ငယ်
 တို့အပေါ် ညင်သာစွာ တို့ထိမိဘိအလား
 အေးမြသော အလင်းရောင်ဖြင့် ဖြာကျ
 လျက်ရှိ၏။ ချေဆပ်သံမရှိ၊ လှုပ်ရှားမှုမရှိ၊
 ပကတိ ငြိမ်သက်စွာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်ထံသို့ ရှေ့ရှု
 ဦးညွှတ်လျက် ရှိကုန်သော ရဟန်း
 ပရိသတ်အလယ်၌ အံ့ဩခြင်း၊ တုန်လှုပ်
 ခြင်းတို့ဖြင့် အဇာတသတ်မင်း ရောက်ရှိ
 နေလေပြီ၊ ဤ၁၂၅၀မျှ ရှိကုန်သော ရဟန်းတို့
 မလှုပ်မရှားအေးချမ်း တည်ငြိမ်မှု မျိုးကို
 တခါတရံမျှ မင်းကြီးမမြင်ဖူး၊ ထိတ်
 လန့်မိခဲ့သော်လည်း အေးငြိမ်းမှုက သူထံ
 ကူးစက် လာဟန် ထင်မိသည်။ တရား
 မစောင့်သည့်အပြင် အဖကို သတ်၍
 အလွန်အကျွံ တရားပျက်ခဲ့သူမို့ ကြမ်း
 ကြုတ်ခြင်းကင်းရာ တရား၏ ငြိမ်းချမ်းမှု
 အရိပ်တွင် နေမထိ ထိုင်မသာလည်း ဖြစ်
 နေ၏။ ထိုတိတ်ဆိတ်ခြင်းကို ဖြိုခွင်း၍
 တခုသော အသံတော်သည် ပေါ်ထွက်
 လာ၏။ ထိုအသံတော်ရှင် ဗုဒ္ဓက ထိုခြောက်
 ခြားဆဲရှိသော အဇာတသတ်မင်းကို သူ၏
 သားတော် ဥဒယဘဒ္ဒသည် ဤရဟန်း
 တော်များနည်းတူ ကိုယ်နှုတ်အမူအရာ
 ညံ့သက် တည်ကြည်မှုရှိသော် ကောင်း
 လေစွဟု မင်းကြီး တွေးနေသည်ကို
 သိတော်မူ၍ ပယ်လုန်ခြင်းငှာ မစွမ်းသာ
 သော တည်ငြိမ်အေးချမ်းသည့်အသံဖြင့်
 “မင်းကြီး သင်၏စိတ်တို့သည် ချစ်ခင်သူထံ
 ရောက်နေပါတကား”ဟု မိန့်တော်မူသော်
 အဇာတသတ်မင်း လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်၍
 ဘုရားရှင်ကို ရိုသေစွာ ရှိခိုးလေ၏။
 ထိုသည့်နောက် ရဟန်းပြုခြင်း၏ မျက်
 မှောက်ဘဝ ခံစားရမည့် အကျိုးတို့ကို
 ခွင့်ပန်၍ မေးလျှောက်တောင်းပန်ရာ

ဗုဒ္ဓရှင်တော်က သာမညဗလသုတ်တော်ကိုဟောကြားလေသည်။

ထိုသာမညဗလ သုတ္တန်အဆုံး၌ ပူပန်စူးရှသည့် ရင်တွင်းဝေဒနာသည် အဇာတသတ်မင်းကို ကပ်ရောက် နှိပ်စက်ခြင်းမှ ချုပ်ငြိမ်း သက်သာ ခဲ့လေပြီ။ သာသနာ၌ သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်းသာမက ထိုသာသနာကို စောင့်ရှောက်သည့် သာသနာဒါယကာမင်း အဖြစ်သို့ပင် ရောက်လေ၏။ ဤတွင်လည်း ဆင်ခြင်ဖွယ်တခုက ရှိနေပါ၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကပင် “အသက်တစ်ရာ နေရသော်ငြားလည်း တရား၌ မတည်သူ၏ ထိုအသက်တစ်ရာ နေရခြင်းကို မြတ်၏ဟု ငါမဆို၊ တစ်နေ့တစ်ရက် တစ်မနက်မျှ နေရသည့်တိုင် တရား၌ တည်သောသူ၏ ထိုတစ်မနက် အသက်ရှင်နေရခြင်းကို မြတ်၏ဟု ငါဆို၏”ဟု မိန့်တော်မူဖူးပါ၏။ သို့ဆိုပါမူ အဇာတသတ်မင်း၏ တရား၌ တည်ပြီးသည့်၏ နောက် အသက်ရှင်နေထိုင်ရခြင်းသည် တရား၌ မတည်သည်က ထက်မြတ်ပေသည်မဟုတ်ပါလော့ ဟု ကောက်ယူသော် ရနိုင်ရာ၏။ ထိုတရား၌ တည်ခြင်း၊ တရားကိုစောင့်ရှောက်ခြင်းပြုသည်မှစ၍ ညှိုးချွန်းလောင်ကျွမ်းနေသော သူ၏ နှလုံးဟာဒယတွင် နောင်တ တစ်ဖန် ပူပန်မှုမှ လွတ်မြောက်၍ ထောက်တည်ရာ ရခဲ့သည့် သာဓကသည် ထင်ရှား ရှိခဲ့သည်ပင်။ တရားကိုစောင့်ခြင်းကြောင့် ထိုအဖေသတ်သား၏ နှလုံးသားကို ဖေးမလမ်းပြခြင်းဖြင့် တရားက ပြန်၍ စောင့်ရှောက်ပေသည်ဟု ဆင်ခြင်မိလေသည်။

သို့နှင့် ဥပမာပြုစရာ တစ်ခုက ပေါ်လာပြန်သည်။ ဥရောပ၏ အလယ်ခေတ်ဟု အမည်တွင်သော ဘာသာရေးနှင့်

နိုင်ငံအုပ်ချုပ်ရေးတို့ ဒွေးရောယှက်တင်ရှိသည့် ခေတ်တို့၌ ထွန်းပေါက်ကျော်ကြားသည့် ဝံ့စားသူများ ပေါ်ခဲ့ဖူးပါ၏။ ငါတကော ကောသူများကား မရတတ်ကြ၊ ကမ္ဘာပြည်သူတို့ အကျိုးရှိစေမည့် သဘာဝတရား မှန်ကန်သော ဖြစ်စဉ် “ဥပဒေသ”များကို မှန်ကန်သောအမြင်၊ ဘက်မလိုက်သော အမြင်၊ သဘာဝနှင့် မဆန့်ကျင်သောအမြင်တို့ကို ထောင်သွင်း အကျဉ်းချခံ၍၎င်း၊ အသက်ပင်စွန့်၍၎င်း၊ အမှန်တရားအတွက် အနစ်နာခံ ထုတ်ဖော်တင်ပြခဲ့သည့် သိပ္ပံပညာရှင်များ ဖြစ်ကြပေသည်။ တစ်ခုသော သာဓကသည် ထင်ရှား၏။ ဘုရားကျောင်းတော် အစဉ်အဆက် လက်ခံထားသည့်ကျမ်းတို့၌ နေအစရှိသော ဂြိုဟ်များသည် ကမ္ဘာကြီးကို ဗဟိုပြု၍ စက်ဝိုင်းသဏ္ဌာန် ပတ်လမ်း ဖြင့် ဝန်းပတ် နေကြသည်ဟု ဆိုရိုးရှိ၏။ ၁၆၃၂ရောက်သော် တစ်ချိန်က ကောပါးနီကပ်(စ်)၏ “ကမ္ဘာအစရှိသော ဂြိုဟ် တို့သည် နေကို ဗဟိုပြု၍ လှည့်ပတ်နေကြသည်ဟူသော အဆိုကို ပညာရှင် ဂယ်လီလီယိုက အဝေးကြည့်မှန်ပြောင်း ဖြင့် နေစကြဝဠာအမှန်ရှိကြောင်း လေ့လာ၍ သင်္ချာပညာဖြင့် တွက်ချက်ပြီး နေကို ဘဲဥပုံစက်ဝန်းဖြင့် ဂြိုဟ်များက ပတ်လမ်းတစ်ခုစီမှ လှည့်ပတ်နေကြောင်း စာအုပ်ရေးသားပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ၏။

ဤတွင် ထိုခေတ်၏ အထူးအာဏာကြီးသော ရဟန်းမင်း ကျောင်းတော်ကို မထိမဲ့မြင်ပြုသည်ဟု စွဲချက်တင်စစ်ဆေး၍ ရာသက်ပန် အကျယ်ချုပ်ချခံရလေသည်။ သို့နှင့်တိုင် သေသည်အထိ အမှန်ဖက်က ရပ်တည်ခဲ့လေသည်။ ထိုပညာရှင်တို့သည် တစ်ဖက်သားကို

နာကျင်အောင်မပြု။ တရားစောင့်၏။ တစ်ဘဝ အသက်တစ်ခု ဆုံးပါးသည့်တိုင် ငါတကော မကော၊ ကမ္ဘာသူတို့ အကျိုး ကိုဆောင်ခဲ့၍ ယနေ့တိုင် ကမ္ဘာသားတို့ နှုတ်ဖျား၌ တမ်းတနေရဆဲပင်။ လူသေ သော်လည်း နံမည်မသေသော လုပ်ရပ် တွေက ရှင်သန်လျက်ရှိတော့သည်သာ။

လူဆိုသည်မှာ သေမျိုးတွေ ဖြစ်၏။ အားလုံးလက်ခံထားကြ၏။ အဓမ္မမဖက်၊ ဓမ္မသက်သက်ဖြစ်သည့် တရားစောင့်သော လုပ်ရပ် အနေဖြင့် လူသားထုအကျိုးရှိခဲ့သော် အဘယ်မှာ လျှင် ထိုလူသားတို့၏ ဘဝင်နှလုံးဝယ် မငြိတွယ်မှုပဲရှိအံ့နည်း၊ အဘယ်လျှင် မေ့ဖျောက်နိုင်ကြအံ့နည်း။ သို့သော် တရားမျှတမှုချိန်ခွင်လျှာကို ဇောက်ထိုး ဆွဲချ ခဲ့သော ရဟန်းမင်းတို့သည်ကား သမိုင်း၏ အမှိုက်ပုံထဲတွင် မထင်မရှား မေ့ပျောက် ကျန်ရစ်ခဲ့ လေပြီ။ တရား မစောင့်မှု၏ ဓမ္မသံဝေဂ ဖြစ်ရ၏။ သို့ဆိုပါက တရားစောင့်ခြင်းသည် လောကကို စောင့်ရှောက်ခြင်းမည်ပါ၏။ မျှတမှုစည်းမျဉ်းဘောင်ကို မကျော်လွန် မပျက်စီးစေရန် စောင့်ထိန်းပါက လောက လူ့ကမ္ဘာတွင်လည်း ထင်ရှားသော တုန်လှယ်စောင့်ရှောက်မှုကို ရရှိကြမည်ပင်။ ဥပမာ မြေကမ္ဘာ၏ သဘာဝဖြစ်စဉ်များ မပျက်ယွင်းစေရန် လူသားတို့က စောင့် ရှောက်ကြပါမူ ထိုလူသားတို့ အသက်ရှင် ရပ်တည်ရာ မြေကမ္ဘာသဘာဝကလည်း အသက်ရှင်ရပ်တည်ခွင့် ခိုင်မြဲစေရန် ပြန်၍ စောင့်ရှောက်မည်သာဖြစ်၏။ ဤသည်မှာ သဘာဝသိပ္ပံ၏ တရားခြင်း၊ မျှတခြင်း ဆိုင်ရာ နိယာမ၏ သာဓကတခုဖြစ်၏။

ဆက်လက်တင်ပြရသော်

အခါတစ်ပါး ရှင်တော်ဗုဒ္ဓသည် ကော သမ္ဘိပြည်တွင်း နောက်ပါသံဃာတို့ဖြင့် ဆွမ်းခံကြွဝင်၏။ ဤ၌ ရှေးယခင် အငြိုး အတေးရှိသော မာဂန္တီ မိဖုရားက မသမာ သူတို့ကို ငွေပေးစည်းရုံး၍ ဆွမ်းခံ ကြွရာ လမ်းတလျှောက် ကြမ်းတမ်းသော နှုတ် အာတို့ဖြင့် ဆဲရေးရေရွတ်၍ တုတ်၊ ခဲ စသည်ဖြင့် ပစ်ပေါက်ကြစေကုန်၏။ ထိုအခါ အာနန္ဒာမထေရ်က ဘုရားရှင် အား “ဤသို့ မတူ ရုန်းကြမ်းသူတို့ထံမှ ဖဲခွာ၍ အရပ်တစ်ပါးသို့ ကြွပါရန်” လျှောက်ထားတောင်းပန်၏။ ဘုရားရှင်က “သို့လျှင် အခြားတစ်ပါးသော အရပ်တို့၌ ကောသမ္ဘိကဲ့သို့ ဖြစ်ဘိမူ၊ အသို့နည်း၊ ငါဘုရားကား စစ်မြေပြင်သို့ တိုးဝင်သော ဆင်ပြောင်ကြီးပမာ ပစ်တိုင်းသာလျှင် ရှေ့မှနေ၍ မားမားရပ်ခံကြမည်သာ တည်း”ဟု မိန့်ကာ ကြွမြဲတိုင်းသာ ကြွ၏။ ဆဲဆိုသူတို့ကလည်း ဆဲဆိုမြဲ ဆဲဆိုသည် သာ ၊ သို့သော် ခုနစ်ရက်မျှကြာလတ်သော် ဆဲသူတို့ ရွဲကုန်အံ့၊ ပစ်ခတ်သူတို့သည် လည်း ရပ်ကြကုန်၏။ လုံးဝတုန်ပြန်ခြင်း မရှိ၊ ပကတိ တရားစောင့်စည်းစွာ ငုံ့ခံနေ သော ဘုရားနှင့် သံဃာအဖွဲ့ကို တဖက် သတ်၊ ငါတကော ကော၍ မတရားမှု ပြုမိပါပကောဟု သူတို့၏ အဇ္ဈတ္တက သူတို့ကို ပြန်၍ ခြောက်လှန့်လေပြီ။ နဘေးမှ ဝိုင်းအံ့ကြည့်နေကြသူတို့၏ အကြည့်တွင် ရက်ရွံ့မိကြပြီ၊ ဆက်၍ မတရားရမ်းကားပါက ပြည်သူတို့၏ ဒေါသယမ်းအိုး၊ ပေါက်ကွဲပေတော့မည်။ ထို့အပြင် အကောက်အယူဖြင့် စဉ်းစား သော် ဤသို့ မြင်နိုင်၏။ “တစ်ပါးသူတို့အား လက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ခြေဖြင့်၎င်း၊ မညှင်းဆဲ၊ မပုတ်ခတ်သူကို ရဟန်း

(သာမဏေ)ဟု ခေါ်၏”ဟူသော ပညတ်ချက်သည်ရှိပေ၏။ ထိုတရားအတိုင်း တည်သော သာမဏေလည်း ဖြစ်သော ဘုရားရှင်နှင့် ရဟန်းတော်တို့ကို “တရားမဲ့၊ ပြုကျင့်မှုသည် မကောင်း၊ မှားသည် ဟူသော အသိနှင့် မကောင်းမှုပြုမိပြီ ဆိုသော အရှက်အကြောက်တရား၊ တရားမဲ့ပြုကျင့်မှုဆိုသည့်လုပ်ရပ်ကို ဟန့်တားလိုက်၏။ ဤသည်မှာ တရားကစောင့်ရှောက်လိုက်ခြင်း မည်ပါ၏။ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားစောင့်ခြင်းသည် ထိုသူတော်ကောင်းတို့၌သာမက ဒေါသဖြင့် လွှမ်းခြုံနေသော နှလုံးသားများကို တရားမျှတခြင်းဆိုသည့် အသိရောက် စေခြင်းဖြင့် တရားကစောင့်ရှောက်သည်သာ ဖြစ်တော့သည်။

ဤတွင် ဆင်ခြင်စရာက ရှိနေပြန်၏။ ခဲတုတ်စသည်ဖြင့် ပစ်ပေါက်ခြင်း အမှုရပ်စေသည်မှာ ဗုဒ္ဓ၏ တန်ခိုးတော်အစွမ်းဖြင့် ဟန့်တား၍မဟုတ် ဆိုသော်သင့်၏။ ဘုရားရှင်သည် တန်ခိုးတော်ကို မသုံး။ ခန္တီ၊ မေတ္တာတရားဖြင့်သာ ကြွဝင်ကြောင်း ထင်ရှား၏။ မှန်ကန်မှုတမူအရှိန်အဝါဩဇာတို့သည် လူတို့၏ အတွင်း စိတ်သန္တာန်ကို လွှမ်းမိုးနိုင်သည့် စွမ်းအင်တစ်မျိုးဖြစ်၏။ တရားကိုစောင့်ခြင်း တည်းဟူသော မျှတခြင်း၊ မဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ဓမ္မ၏ သဘောသည် ခိုင်ခံ့၏။ တာရှည်လေးမြင့် တည်တံ့၏။ သဘာဝနှင့် မဆန့်ကျင်၊ လောကစည်းကမ်း မချိုးဖောက်၊ တဘက်ရှိ မမျှတခြင်း၊ ငါတကော ကောခြင်း အဓမ္မကား တာရှည်မတည်နိုင်၊ ကောက်ရိုးမီးသဖွယ်ပင်၊ တရားမစောင့်သူတို့သည် ထိပ်တိုက် ရင်ဆိုင်ရပါက တရားစောင့်သူတို့ရှေ့၌ အောက်ချသော

မျက်နှာဖြင့် ကြုံရမည်သာ၊ ဟန်ပင် လုပ်စေကာမူ မိမိနှလုံးသားကို မိမိလိမ်ညာ၍ ရပါမည်လော။ မရနိုင်ပါ။ ဤသည်မှာ အထက်ကဆိုခဲ့သော စိတ်သန္တာန်ကို လွှမ်းမိုးနိုင်သည့် စွမ်းအင်တစ်မျိုး၏ ရိုက်ချက်ပင်ဖြစ်ပါ၏။ ဤအရှိန်အဝါဩဇာကပင် တရားစောင့်သူတို့အား တရားကပြန်စောင့်နေရန် ဖန်တီးသည့်စေ့ဆော်ချက်ဟုဆိုသော် မမှားတန်ရာ။

လူတို့၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် ပူးကပ်သော ပယောဂမရှိက ဖြူစင်မကောက်ကျစ်၊ မတရားမှုကို ရွံရှာ၏။ အတွင်းစိတ်ပုံမှန်ရှိသူသည် မည်သူမဆို မတရားမှုကို ထိုင်ကြည့်နေနိုင်လောက်အောင် လူ၏ သဘာဝနှလုံးသားက အခွင့်ပေးမည်မဟုတ်။ အော့နှလုံးနာမည်သာတည်း၊ သို့ရာတွင် အော့နှလုံးနာကာမျှဖြင့်တော့ တရားစောင့်ပြီဟု မဆိုသာပြန်ပါ။ “တရားစောင့်ခြင်းသည်” လူ့ယဉ်ကျေးမှု၏ အစိတ်အပိုင်း၊ လူ၏တန်ဖိုးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာ၊ လူသားတို့၏ ထိန်းသိမ်းထားရှိကာကွယ်ရမည့် တာဝန်ဖြစ်သကဲ့သို့ လူ့သိက္ခာတန်ဖိုးတို့၏ တရားဝင် မှည့်ခေါ်ထားသည့် အခြားနမည်တခုဖြစ်ကြောင်း စွဲယူလေသော်။ တရားစောင့်သူအဖြစ်သို့ ရောက်ကြပေမည်။ သို့ဆိုက တရားက လည်းပြန်၍ စောင့်ရှောက်မည်သာ တည်း။ ဘုရားရှင်တော်ကလည်း “ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိဓမ္မစာရီ”ဟု အတိအလင်း မိန့်မြွက်ခဲ့သည်မဟုတ်လား။ ထို့ကြောင့် တရားစောင့်သူမဖြစ်ထိုက်ပေဖူးလားဟု မေးငြားအံ့၊ အဖြေသည် ဖြစ်ထိုက်ပါ၏။

ဆွေအေးအောင်

မြင်းမိုရ်တောင် တကယ်ရှိသလား

မုံရွာနေဇာ

စတုမဟာရာဇ် နတ်ပြည်နှင့် တာဝတိံသာ
နတ်ပြည်တို့သည် လူ့ပြည်နှင့် နေ့ရက်ချင်း မတူညီသည်ကို
ထောက်၍ မြင်းမိုရ်တောင်သည် ဤကမ္ဘာ မြေကြီးနှင့်
တစ်စပ်တည်း မဟုတ်နိုင်ဟု ယူဆရပေသည်

မြင်းမိုရ်တောင်သည် ဗုဒ္ဓစာပေ၌ အရာ
ကျယ်၏။ နေရာအတော်များများမှာ
မြင်းမိုရ်တောင်ကို ဥပမာပေး၍ မြင်းမိုရ်
တောင်ကို ဗဟိုပြု၍ ဟောအပ်သော
ဒေသနာတော်များကို တွေ့ရှိရပေသည်။
တောင်စဉ် ခုနစ်ရပ်သည် မြင်းမိုရ်တောင်
ကြီးကို ဝိုင်းရံပတ်၍ တည်နေခြင်း၊ တာ
ဝတိံသာ နတ်ပြည်သည် မြင်းမိုရ်တောင်
ထိပ်၌ တည်ရှိခြင်း၊ မိဘကျေးဇူးသည်
မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးထက်ပင် ကြီးခြင်း၊ ‘အာ
ကာကို လွှာပုံပြုပါလို့ မေယု (မြင်းမိုရ်
တောင်) ကိုတဲ့ စုတ်တံချို၊ သမုဒ်မင်ရေ
ဖျော်လို့ ချစ်တာတွေ စာစီကုံးရလျှင် ဆုံး
ဖွယ် မမြင်’ စသည် စသည်ဖြင့် မြင်းမိုရ်
တောင်နှင့် ပတ်သက်သော အကြောင်း
အရာများ၊ မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးနှင့် ဆက်
နွယ်သော တင်စားချက် ဥပမာ အလင်္ကာ
များတို့ မြောက်မြားစွာ ရှိချေ၏။

ကမ္ဘာကြီး ကျဉ်းမြောင်းသွားပြီ

သိပ္ပံပညာ အလွန် ထွန်းကားနေ
သော ၂၁ - ရာစု ယခုအခါ၌ သိပ္ပံပညာ

အရ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံး ကောင်းကင် ဓာတ်
ပုံတွေ ရိုက်ပြီး ကမ္ဘာမြေပုံတွေ ဆွဲပြီးပါ ပြီ။
ကမ္ဘာမြေပုံထဲတွင် မြင်းမိုရ်တောင် မပါ ဝင်။
ကုန်းမြေပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ ရေ
ကြောင်း ခရီး၊ လေကြောင်းခရီးများဖြင့်
လည်းကောင်း အသီးသီး ရှာဖွေလေ့လာ
သွားလာကြသော်လည်း မတွေ့ကြသဖြင့်
မြင်းမိုရ်တောင် တကယ် ရှိမရှိကို သံသယ
ရှိကြသည်။ ယနေ့ဆိုလျှင် အင်္ဂါဂြိုဟ်ကို ပင်
စူးစမ်းလေ့လာရေး လုပ်နေပေပြီ။

ယနေ့ခေတ် ဂြိုဟ်တုတွေ၊ ဒုံပုံ
တွေ ပစ်လွှတ် ကမ္ဘာမြေပြင်အနှံ့ ဝေဟင်
အနှံ့ စူးစမ်းရှာဖွေလျက် ရှိကြသည်။ ဒုံးပျံ
ဖြင့် လဝီမာန်ပေါ်သို့ လူသားများ ခြေချ
နိုင်သည်အထိ သိပ္ပံပညာ အဆင့်မြင့်လျက်
ရှိနေပေသည်။ သို့သော် မြင်းမိုရ်တောင်ကို
ကာ မတွေ့ကြသေး။ ထိုအခါ မြင်းမိုရ်
တောင် တကယ်ရှိရဲ့လားဟူသော မေးခွန်း
များကို မကြာခဏ မေးလာကြလေသည်။

သိပ္ပံပညာ ထွန်းကားလှသော
ယနေ့ခေတ်အခါတွင် ကမ္ဘာကြီးသည်
ကျဉ်းမြောင်းသွားပေပြီ။ ‘ကမ္ဘာရွာ’ (Glo

bal village) ဟုပင် တင်စားပြောဆိုနေကြ ပေပြီ။ ကမ္ဘာကြီးသည် ရွာကြီးတစ်ရွာကဲ့ သို့ပင် ရှိသည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။ ယနေ့ ကမ္ဘာမြေပြင် နေရာအနှံ့အပြားမှာ ဘာ တွေ ဖြစ်နေသနည်း ဆိုသည်ကို ချက် ချင်းလက်ငင်း ထိုင်ရာမထ ကြားမြင်နား ဆင်နိုင်နေလေပြီ။

မြင်းမိုရ်တောင် တောင်စဉ်ခုနစ်ထပ်

မည်သို့ဖြစ်စေ မြင်းမိုရ်တောင် သည် စာပေအရ ခိုင်ခိုင်မာမာ ရှိနေသည် ဖြစ်၍ အမှန်တကယ်ရှိကြောင်း (လူသား တို့တွေ့သည် ဖြစ်စေ၊ မတွေ့သည် ဖြစ် စေ) ယုံကြည်အပ်ပေသည်။ မြင်းမိုရ် တောင် ရှိကြောင်းကို သုတ္တန်ပါတ၊ အဋ္ဌ ကထာ ဒုတိယ စာ၊ ၁၆၄၊ ၁၆၅။ ဝိသုဒ္ဓိ မဂ် အဋ္ဌကထာ စာ - ၂၀၀ တို့၌ တိတိ လင်းလင်း ဖော်ပြထားလေသည်။

အဋ္ဌကထာများ၌ ဖော်ပြထားပုံ မှာ သတ္တဝါများ ကျက်စားနေထိုင်ကြရာ စကြဝဠာတစ်ခုသည် အလျား ယူဇနာ ပေါင်း တစ်သိန်းနှစ်သောင်း သုံးထောင် လေးရာငါးဆယ် (၁၂၃၄၅၀) အနံ ယူဇနာ ပေါင်းကလည်း တစ်သိန်းနှစ်သောင်း သုံး ထောင်လေးရာငါးဆယ် (၁၂၃၄၅၀) ပင် ရှိသည်။ အဝန်းလုံးပတ်အားဖြင့် ယူဇနာ ပေါင်း သုံးသန်းခြောက်သိန်း တစ်ထောင့် သုံးရာ ငါးဆယ် (၃၆၀၁၃၅၀) ရှိသည်။

ယင်းသည် စကြဝဠာ မြေအထူကို ယူဇနာပေါင်း နှစ်သန်းလေးသောင်း (၂၄၀၀၀၀) အထူရှိသော သမုဒ္ဒရာ ရေ ပြင်ကြီးက ခံနေသည်။ ယင်းရေ၏ အောက်တွင် ယူဇနာပေါင်း ကိုးသိန်း ခြောက်သောင်း (၉၆၀၀၀၀) အထူရှိသော လေထုကြီးက ခံနေသည်။ ထိုစကြဝဠာ၏

အလယ်ခေါင် ဗဟိုတွင် ယူဇနာပေါင်း ရှစ် သောင်းလေးထောင် ရေပြင်ထက်မှာ ပေါ် ထွက်နေသော ‘သိနေရ’ ခေါ် မြင်းမိုရ် တောင်ကြီး ရှိသည် (တစ်ယူဇနာလျှင် ၁၂ - မိုင်ခန့် ရှိသည်) တွက်ကြည့်ပါ။

ယင်းသည် မြင်းမိုရ်တောင်၏ ထက်ဝက်တွင် ထက်ဝင် ထက်ဝက်စီ နိမ့် ဆင်းသွားသော တောင်စဉ် ခုနစ်ထပ် တည်ရှိသည်။ အစဉ်အတိုင်း ဖော်ပြရ လျှင် -

- (၁) ယုဂန္ဓာတောင်
 - (၂) ဣသန္ဓရတောင်
 - (၃) ကရိဝိကတောင်
 - (၄) သုဒဿနတောင်
 - (၅) နေမိန္ဒရတောင်
 - (၆) ဝိနတကတောင်
 - (၇) အဿကဏ္ဍတောင်
- တို့ဖြစ်သည်။

မြင်းမိုရ်တောင်၏ အရောင်လေးမျိုး

မြင်းမိုရ်တောင်နှင့် ပတ်သက်၍ သိမှတ်ဖွယ်ရာ အဖြာဖြာတွေကို ဆက် လက် တင်ပြရသော် ‘မဟာသိနေရ’ ဟု အမည်ရသော မြင်းမိုရ်တောင် ပတ်ဝန်း ကျင်၌ အရောင် လေးပါး ထွက်ပေါ်နေ၏။ မြင်းမိုရ်တောင်၏ အရှေ့ဘက်နံပါးတွင် ငွေသားရောင်အတိ ပြီးနေသည်။ တောင် ဘက်နံပါးမှာ မြရောင် ထွက်ပေါ်နေ သည်။ အနောက်ဘက် နံပါးမှာ ဖာလ် ရောင် ထွက်နေသည်။ မြောက်ဘက်နံပါး မှာတော့ ရွှေတိပြီးပြီ ရွှေရောင်တွေ ထွက် ပေါ်နေသည်။ မြင်းမိုရ်တောင်မှ ထွက်ပေါ် နေသော အရောင်လေးမျိုးတို့ကြောင့် အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌လည်း ငွေရောင်၊ မြရောင်၊ ဖလ်ရောင်၊ ရွှေရောင်တွေ

အရောင်လေးမျိုး ယုံနဲ့လျက် ရှိသည်။
(သုတ်ပါထေယျ၊ အဋ္ဌကထာ - ၁၄၆)

**သိကြားမင်းကြီး၏ အာလိန်ငါးဆင့်
ဘုံနန်းမြင့်**

တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှ သိကြား
မင်းကြီးသည် အသုရာ စစ်တပ်များ ချီ
တက်လာလျှင် ခုခံကာကွယ်နိုင်ရန် ခံတပ်
မျှော်စင် အနေဖြင့် အာလိန်ငါးဆင့် ဘုံ
နန်းမြင့်ကြီးကို တည်ဆောက်ထားပြီး နဂါး၊
ဂဠုန်၊ ဂုမ္ဘာဏ်၊ ယက္ခ၊ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်စစ်သည်
တို့ကို အစောင့်ချလေ့ရှိသည်။ မြင်းမိုရ်
တောင်ထိပ်တွင် အာလိန်ငါးဆင့် ရှိပြီး
မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်မှာပင် သိကြားမင်း စံ
ရာ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်ကြီး တည်ရှိ
ကြောင်း မှတ်သားရပေသည်။

(ငါးရာငါးဆယ်၊ ဧကနိပါတ်၊
ဝလာမာကဇာတ် ၅)

**မြင်းမိုရ်တောင်၏ တည်နေရာ
သုံးသပ်ချက်**

ဤသို့ဆိုလျှင် မြင်းမိုရ်တောင် ရှိ
ကြောင်း သိလောက်ပေပြီ။ သို့ရာတွင် သိပ္ပံ
ဆရာတို့က ရွာမတွေ့သဖြင့် မရှိဟု
ပြောရန်ခက်သည်။ ဘုရားဟော ဒေသနာ
ကျမ်းဂန်စာပေများလာ အတွေးအခေါ် နှင့်
သိပ္ပံ အတွေးအခေါ် ညီညွတ်အောင်
ဖြေရှင်းရန်လည်း ခက်ပါသည်။

သို့ရာတွင် ယောနိသော မနသိ
ကာရ သင့်လျော်သော စိတ်ထားဖြင့် ရှု
ကြည့်ကာ ညီယူတတ်ဖို့ လိုပါ၏။

အမှန်စင်စစ် သတ္တရဘန် တောင်
စဉ် ခုနစ်ထပ်တို့ မြင်းမိုရ်တောင်တို့ ဆို
သည်မှာ လူသားတို့ တွေးထင်ထားသလို
ပထဝီမြေသား ကမ္ဘာမြေပြင်ပေါ်တွင်

တည်ရှိနေချင်မှ နေမည်။ ကျမ်းဂန်များ တွင်
ပြဆိုချက်အရ မြင်းမိုရ်တောင်သည်
မြခနောက် သုံးခုတို့၏ အပေါ်တွင် တည်
ရှိသည်ဟု ဆိုပေသည်။ မြခနောက် သုံးခု
တို့၏ အကြား အကွာအဝေးတွင်လည်း
ယူဇနာ တစ်သောင်း ကျယ်ဝန်းသော
အသုရာပြည် ရှိသည်။

ဤအဆိုအရ သုံးသပ်ကြည့်လျှင်
မြင်းမိုရ်တောင်သည် ဤကမ္ဘာမြေကြီး
အတွင်းသား မဟုတ်ကြောင်း သိသာ
သည်။ ဖိုခနောက်ပေါ်မှ အိုးသဘောမျှ သာ
ဖြစ်နိုင်သည်။ မြခနောက် သုံးခုပေါ် တွင်
တည်ရှိသည်ဟု ဆိုထားသော်လည်း
ထိစပ်ပြီး တည်နေသလော။ ပန်းဆိုင်း ဆွဲ
သကဲ့သို့ တည်နေသလော၊ စောကြော
စရာ ရှိပြန်ပါသည်။ အတိအကျ မပြော
နိုင်။

သို့သော် ထိစပ်ပြီး တည်နေခြင်း
မဟုတ်သည်ကတော့ သေချာသည်။ ပန်း
ဆိုင်း ဆွဲသကဲ့သို့ တည်နေကြောင်း ယူဆ
နိုင်ဖွယ်ရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်
လူ့ပြည်နှင့် စတုမဟာရာဇ် နတ်ပြည်၊ စတု
မဟာရာဇ် နတ်ပြည်နှင့် တာဝတိံသာ နတ်
ပြည်တို့သည် နေ့ရက်ချင်း မတူကြချေ။
လူ့ပြည်တွင် နှစ်ပေါင်း ၅၀ သည် စတု
မဟာရာဇ် နတ်ပြည်၌ တစ်နေ့နှင့် တစ်
ညဉ့် (တစ်ရက်) မျှသာ ရှိ၏။ လူ့ပြည်တွင်
အနှစ် ၁၀၀ သည် တာဝတိံသာ နတ်
ပြည်၌ တစ်နေ့နှင့်တစ်ညဉ့် (တစ်ရက်) မျှ
သာရှိရာ နေ့ရက်ချင်း ကွာခြားလွန်းလှ၏။
လူ့ပြည်မှ တစ်ရက်ခရီးသည် ကျမ်းလာ
အားဖြင့် နေ့တစ်ပတ်ခရီးစဉ် ဖြစ်၏။ သိပ္ပံ
အားဖြင့် ကမ္ဘာတစ်လှည့်ဖြစ်၏။

သုံးသပ်ချက်

အကယ်၍သာ မြင်းမိုရ်တောင်သည် ဤကမ္ဘာမြေကြီးနှင့် တစ်သားတည်း တစ်စပ်တည်း တည်ရှိနေခဲ့လျှင် မြင်းမိုရ်တောင်ခါးပန်းမှာ တည်ရှိသော စတုမဟာရာဇ် နတ်ပြည်နှင့် တောင်ထိပ်မှာ တည်ရှိသော တာဝတိံသာ နတ်ပြည်တို့သည် လူ့ပြည်နှင့် နေ့ရက်ချင်း တူညီရမည်သာ ဖြစ်၏။ နေ့ရက် မတူညီသည်ကို ထောက်၍ မြင်းမိုရ်တောင်သည် ဤကမ္ဘာမြေကြီးနှင့် တစ်စပ်တည်း မဟုတ်နိုင်ဟု ယူဆရပေသည်။ ဤအဆိုတို့ကား ကျေးဇူးရှင် တည်တောဆရာတော်ကြီး၏ ဆိုမိန့်ယူဆချက် များဖြစ်သည်။ အလျဉ်းသင့်သဖြင့် ထည့်သွင်းဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

နေမိဇာတ်

‘တေ - ဇ - သု - နေ၊ မ - ဘူ - စန် - နာ - ဝိ - ဝေ - ဟူသော ဇာတ်ကြီး ဆယ်ဘွဲ့ အပါအဝင်ဖြစ်သော ‘နေမိဇာတ်တော်ကြီး’ နှင့် ဆက်စပ် ပတ်သက်မှု ရှိနေသဖြင့် နေမိဇာတ်ကို ကြည့်ကြစို့။

တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှ နတ်တို့သည် သိကြားမင်းကြီးကို လျှောက်တင်ကြသည်။

‘အရှင် သိကြားမင်း ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ နတ်ဖြစ်လာခြင်းသည် နေမိမင်း၏ ကျေးဇူးကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်သော နေမိမင်းကြီးကို ကျွန်ုပ်တို့ ဖူးတွေ့လိုကြပါသည်။ နေမိမင်းကို ခေါ်ပေးပါ’ ဟု ပန်လျှောက်ကြလေသည်။ ထိုအခါ သိကြားမင်းသည် မာတလိ နတ်သားကို နတ်မြင်းပေါင်း တစ်ထောင်က၊ သော ဝေဇယန္တာရထားဖြင့် အပင့်ခိုင်းလေ၏။

မာတလိနတ်သားသည် နေမိမင်းကြီးထံ ရောက်ပြီးနောက် နတ်ပြည်သို့ ကြွရန် တောင်းပန်သည်။ နတ်ပြည်သို့သွားရာ လမ်းနှစ်သွယ်ရှိကြောင်း တစ်လမ်းက ငရဲလမ်း တစ်လမ်းကတော့ နတ်လမ်းဖြစ်ကြောင်း မည်သည့်လမ်းမှ သွားလိုပါသနည်းဟု မေးမြန်းရာ နေမိမင်းကြီးက ငရဲလမ်းရော နတ်လမ်းရော ရောက်လိုကြောင်း ပြန်ပြော၏။ ဤတွင် မာတလိ ကတစ်ပြိုင်တည်းတော့ နှစ်လမ်းသွားလို့ မရကြောင်း မည်သည့်လမ်းမှ ရွေးဦးစွာ ကြွလိုပါသလဲဟု ဆက်၍မေးရာ နေမိမင်းကြီးက ငရဲလမ်းမှ ရွေးဦးစွာ သွားရန် ပြောလေသည်။

မာတလိနတ်သားသည် ဝေဇယန္တာရထားကြီးကို ငရဲလမ်းသို့ ရွေ့ရှုနှင်လိုက်၏။ ဤတွင် သတိထားရန်မှာ ဤငရဲကြီးတွေသည် မြေကြီးထဲမှ ငရဲများ မဟုတ်ပေ။ မြေပြင်နှင့် ကောင်းကင်တွင် တည်နေကြသော ကြိမ်ပိုက်ချောင်းငရဲ၊ ခွေးစားငရဲ၊ ဥဿဒ (ပြာပူ) ငရဲများ ဖြစ်သည်။

မာတလိနတ်သားသည် နေမိမင်းကြီးကို ငရဲဘုံ ပြုပြီးနောက် ဝေဇယန္တာရထားကို နတ်ဘုံရှိရာသို့ ဦးလှည့်လိုက်၏။ နတ်လမ်းခရီးတွင် ဘရဏီ နတ်သမီး၏ ဗိမာန်၊ သောကာဒီနီ နတ်သား၏ ဗိမာန်၊ ဖလ်ဗိမာန်၊ မြဗိမာန်၊ ကြောင်မျက်ရွဲ ဗိမာန် စသည်တို့ကို ပြသနေစဉ် သိကြားမင်းကြီး ထံမှ အထောက်တော် ရောက်လာသဖြင့် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့ ခရီးဆက်ခဲ့ရလေသည်။

ဝေဇယန္တာရထားကြီးသည် မြင်းမိုရ်တောင်ကို ဝိုင်းရံပြီး တည်နေကြသော စာမျက်နှာ (၆၈) သို့

ဘိုးလှိုင်

ပါမောက္ခကို ရာထူးတိုးပေးခြင်း

ပါမောက္ခသည် ပညာလောကတွင် အမြင့်ဆုံး အဆင့်ကို
ရောက်ပြီးသူ ဖြစ်သည်။ မြတ်သော အဖြစ်ကိုလည်း
ရထားသူဖြစ်သည်။ နောက်ထပ် တက်စရာ
အဆင့်မရှိတော့ပြီဟု ဆိုရမည်

ပါမောက္ခများ၏ တည်ရာမှီရာ တက္ကသိုလ်
သည် ပညာဌာနကြီးဖြစ်၏။

ပါဠိဝေါဟာရ ‘ပါမောက္ခ’ ၏
အဓိပ္ပာယ်မှာ ‘မြတ်သော၊ အကြီးအကဲ
ဖြစ်သော’ ဖြစ်၏။

ပညာဖွေရှာ ဖြန့်ဖြူးသော အလုပ်
ကို လုပ်သဖြင့် ပါမောက္ခသည် ဖြစ်၏။
ပညာရပ် နယ်ပယ်၌ မိမိ၏ တက္ကသိုလ် တွင်
အကြီးအကဲဖြစ်၏။ အင်္ဂလိပ် ဝေါဟာရ
'Professor' သည်လည်း ‘တက္ကသိုလ် တွင်
အဆင့်အမြင့်ဆုံး ဆရာ’ဟု အဓိပ္ပာယ် ရ၏။

ထို့ကြောင့် ပါမောက္ခသည် ပညာ
လောကတွင် အမြင့်ဆုံး အဆင့်ကို ရောက်
ပြီးသူ ဖြစ်သည်။ မြတ်သော အဖြစ်ကို
လည်း ရထားသူဖြစ်သည်။ နောက်ထပ်
တက်စရာ အဆင့်မရှိတော့ပြီဟု ဆိုရမည်။

**ရာထူးမတက်ခဲ့သော ပါမောက္ခ
အိုင်စတိုင်း**

ပညာဖြင့် ဂုဏ်တင့်တယ်ခဲ့သော
ပုဂ္ဂိုလ်ကျော် အများစုသည် တက္ကသိုလ်
ပါမောက္ခများ ဖြစ်၏။ ကမ္ဘာတစ်လွှား

အလေးစား ခံရသည်မှာလည်း ပါမောက္ခ
ရာထူး လက်ကိုင်ထားဆဲ၌ ဖြစ်၏။

ပါမောက္ခများတွင် အယ်လဘတ်
အိုင်စတိုင်းသည် ‘**ပါမောက္ခအဆင့်မှ
နောက်ထပ် ရာထူးမတက်ခဲ့သူ**’ ဖြစ်၏။
အိုင်စတိုင်းသည် ‘မူပိုင် မှတ်ပုံတင်ရုံး’
(Patent Office) တွင် စာရေးအလုပ်လုပ်
နေရာမှ သုတေသန စာတမ်းများရေးပြီး
နာမည်ကျော်လာသူ ဖြစ်၏။ သူ ထင်ပေါ်
စ ပြုချိန်၌ အသက် ၂၆ - နှစ်သာ ရှိ
သေးသည်။ သူ၏ ပညာဂုဏ်ကြောင့် ဇူးရစ်
တက္ကသိုလ် (University of Zurich) က
သူ့ကို ပါမောက္ခရာထူး ပေးလိုက်သည်။

အိုင်စတိုင်းသည် တက္ကသိုလ်၌
သရုပ်ပြဆရာ မလုပ်ဘူးသူ ဖြစ်၏။ လက်
ထောက်ကထိကလည်း မလုပ်ဘူး။ ပါ
မောက္ခရာထူး တန်းဝင်ခဲ့သူ ဖြစ်၏။ သို့
သော် ဇူးရစ်တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခ၏ လခ
သည် အလွန် နည်းသည်ဟု သိရ၏။
၁၉၁၃ - ခုနှစ်တွင် အိုင်စတိုင်းကို ဂျာမနီ
နိုင်ငံ၌ ဘုရင့်တက္ကသိုလ်ဖြစ်သော ဘာလင်

မြို့ ကိုင်ဇာဝီ(လ်)ဟင်(မ) ရူပဗေဒသိပ္ပံ (Kaiser Wilhelm Physical Institute, Berlin) က ဖိတ်ခေါ်ပြီး ပါမောက္ခရာထူး ပေး၏။ (ဘာလင်မရောက်မီ အိုင်စတိုင်းသည် ပရာဟာ တက္ကသိုလ် (ချက်နိုင်ငံ) ၌ ခေတ္တမျှ ပါမောက္ခ လုပ်ခဲ့သေး၏။)

အိုင်စတိုင်း၏ ဘာလင်ရာထူးသည် ကမ္ဘာ၌ အထင်ကရ ရာထူးဖြစ်၏။ ကိုင်ဇာဘုရင် တန်ခိုးထွားနေဆဲ ထိပ်တန်း နိုင်ငံ၏မြို့တော် ဘာလင်သို့ ပင့်ဖိတ်ခံရ သူ ဖြစ်လေရာ သူ့ရာထူး၏ မြင့်ခြင်း မြတ်ခြင်းသည် ပြောဖွယ်မလိုချေ။

အိုင်စတိုင်းသည် ဆွစ်ဇာလန် နိုင်ငံသား ဂျူးလူမျိုးဖြစ်၏။ သွေးကြီးလှသော ကိုင်ဇာ၏ ဂျာမနီက နိုင်ငံခြားသားကို ဖိတ်ခေါ်ပြီး ရာထူးပေးခြင်းသည် ပညာကို အလွန် တန်ဖိုးထားသောကြောင့်သာ ဖြစ်၏။ ထိုရာထူးရသောအခါ အိုင်စတိုင်း၏ အသက် ၃၄ - နှစ်သာ ရှိသေးသည်။ သူသည် ဘာလင်တွင် မက်(စ) ပလန့် (Max Planck) နှင့်အတူ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရသည်။ ပလန့်သည် အိုင်စတိုင်းထက် ၂၁ - နှစ် ကြီး၏။ ပညာအားဖြင့်လည်း ကွမ်တမ် သီအိုရီဖြင့် ထင်ရှားနေသူ ဖြစ်၏။ နိဗယ် ရူပဗေဒဆုကိုလည်း ရထား၏။ ပလန့်၏ ကမကထ ပြုခြင်းဖြင့် အိုင်စတိုင်းသည် ပလန့်နှင့် တန်းတူ ပါမောက္ခရာထူးကို ရခြင်းဖြစ်၏။

(ပထမ ကမ္ဘာစစ်တွင် စစ်ရှုံးပြီး ကိုင်ဇာဘုရင်၏ ဂုဏ်ကျဆင်းခဲ့သည်။ ဂျာမန်တို့က နောင်အခါ (Kaiser Wilhelm Institute) ကို (Max Planck Institute) ဟု အမည်ပြောင်းလိုက်ရာ ယခုထိ တည်ရှိဆဲ၊ ကမ္ဘာကျော်ဆဲ ဌာနကြီးဖြစ်သည်။)

ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နှင့် ပါမောက္ခ

ရာထူးရသော အိုင်စတိုင်းသည် တစ်သက်လုံး နောက်ထပ်ရာထူး မတက်တော့ချေ။ နှစ်ပေါင်း ၅၀ နီးပါး ရာထူးမတက်ခဲ့သော ပါမောက္ခ ဖြစ်လေသည်။ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် တွင် အိုင်စတိုင်းသည် အမေရိကန် နိုင်ငံ ကယ်လီဖိုးနီးယား စက်မှုတက္ကသိုလ် (California Institute of Technology) ၌ ဧည့် ပါမောက္ခအဖြစ် ပို့ချနေဆဲ ဂျာမနီတွင် ဟစ်တလာ တက်လာသည်။ သူသည် ဂျာမနီသို့ မပြန်တော့ဘဲ ပရင်စတန် အဆင့် မြင့်သိပ္ပံအဖွဲ့ကြီး (Princeton Institute for Advanced Studies) ၌ ပါမောက္ခ ရာထူးလက်ခံပြီးနောက် အမေရိကန် နိုင်ငံသား ခံယူသည်။ ၁၉၅၅ - ခုနှစ် ကွယ်လွန်သည်အထိ ထိုရာထူး၌ မြဲ၏။

အိုင်စတိုင်းကဲ့သို့ ပါမောက္ခရာထူး ၌ တစ်သက်တာ ကျင်လည်သွားသော နာမည်ကျော် ပါမောက္ခများစွာ ရှိပါ သည်။ အထင်ပေါ်ဆုံးကို ရွေး၍ ဥပမာ ပေးခြင်း ဖြစ်ပါ၏။ (အစ္စရေးနိုင်ငံကို ၁၉၄၈ - ခုတွင် တည်ထောင်သောအခါ ဂျူးလူမျိုးဖြစ်သော အိုင်စတိုင်းကို သမ္မတ ရာထူး လက်ခံရန် ကမ်းလှမ်း တီးခေါက် လာသည်ဟု သိရ၏။

‘ကျုပ် နားမလည်သည့် နိုင်ငံရေး အလုပ် မလုပ်ပါရစေနင့်’ ဟု ဆိုပြီး ငြင်းလိုက်သည်ဆို၏။ ပထမဆုံး သမ္မတအဖြစ် ဇီဝ - ဓာတုဗေဒ ပညာရှင် ရှိမ်းဗိုက်(ဇ်) မန်း (Chaim Weizmann) ကို တင်မြှောက် သည်။ ဗိုက်(ဇ်)မန်းလည်း တက္ကသိုလ် ပါ မောက္ခမှ လာသူ ဖြစ်၏။ ရုရှားနိုင်ငံ သား မှ ဗြိတိသျှနိုင်ငံသား ထိုမှ အစ္စရေး နိုင်ငံ သား ဖြစ်လာသူဖြစ်၏။)

အိုပင်ဟိုင်းမား

ရောဘတ်အိုပင်ဟိုင်းမား (Robert

Oppenheimer) သည် အိုင်စတိုင်းနှင့် မတူသည့် အချက်များအတွက် ယှဉ်ပြရန် ထိုက်သူဖြစ်၏။ သူသည် ရူပဗေဒ ပညာ ရှင်အဖြစ် အတော်အသင့် အောင်မြင်ပါ ၏။ ထင်ပေါ်ပါ၏။ သို့သော် နိဗယ်ဆူရှင် အိုင်စတိုင်း၏ အဆင့်မဟုတ်။ အင်ရီကို ဖာမီ (Enrico Fermi) တို့ ပေါဒီရက် (Paul Dirac) တို့လောက် သူ၏ ပညာ သည် ဂန္ဓဝင်မြောက် မဖြစ်လာပါ။ အိုပင် ဟိုင်းမားသည် ကယ်လီဖိုးနီးယား စက်မှု တက္ကသိုလ်တွင် ပါမောက္ခအဖြစ် တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

အကုမ္ပဏီ ပြုလုပ်သော မင်ဟက် တန် စီမံကိန်း (Manhattan Project) ကြီး စတင်သော ၁၉၄၃ - ခုနှစ်တွင် ရောဘတ် အိုပင်ဟိုင်းမားသည် သိပ္ပံပိုင်းဆိုင်ရာ ညွှန် ကြားရေးမှူး (Scientific Director) အဖြစ် တာဝန်ပေးခံရ၏။ (အမေရိကန်တွင် Di-rector သည် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် (Di-rector - General) အဆင့်ဖြစ်၏။) ဤ အဆင့်သည် ပါမောက္ခထက် တာဝန်အား ဖြင့် ကြီးလေးပြီး လစာဝင်ငွေလည်း ပို သည်။

အကုမ္ပဏီ စီမံကိန်း အောင်မြင် ပြီးနောက် အိုပင်ဟိုင်းမားသည် အကုမ္ပဏီ စွမ်းအင် ကော်မရှင် (Atomic Energy Commission) တွင် အကြံပေးအဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌ (Chairman, Advisory Committe) ဖြစ်လာသည်။ သို့သော် သူသည် ‘လက်ဝဲ ယိမ်း’ သူ ဖြစ်၏။ သမ္မတ ထရူးမင်း၏ အစိုးရက သူ့ကိုယုံကြည်စိတ်ချမှု မရှိချေ။ ‘သူ့ကိုယ်တိုင်ကလည်း အကုမ္ပဏီလက်နက် ဆန့်ကျင်ရေးမှု လက်ကိုင်ထားသည်။ နိုင်ငံ သားကောင်း ဖြစ်လင့်ကစား ယုံကြည် စိတ်ချရန် သံသယရှိသင့်သူ’ အဖြစ် သူ ကို

စစ်ဆေးကြားနာပြီး တရားဝင် သတ်မှတ်သည်။ ထိုအခါ အိုပင်ဟိုင်းမားသည် အကုမ္ပဏီစွမ်းအင် ကော်မရှင်မှ ထွက်ပြီး အလုပ်ပြောင်းရလေသည်။

အိုပင်ဟိုင်းမားသည် ပရင်စတန် အဆင့်မြင့် တက္ကသိုလ်ကြီး၏ ညွှန်ကြား ရေးမှူး ဖြစ်လာသည်။ (မြန်မာ အသုံး အနှုန်းနှင့်ဆိုသော် ပါမောက္ခချုပ်၏ နေရာဖြစ်၏) ပရင်စတန်သည် အစိုးရနှင့် မဆိုင်သော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။ ထို တက္ကသိုလ်တွင် အိုင်စတိုင်းသည် ပါမောက္ခအဖြစ် ရှိနေ၏။

အိုင်စတိုင်းသည် အိုပင်ဟိုင်းမား၏ လက်အောက်အမှုထမ်းလော

‘အိုင်စတိုင်း၏စိတ်တွင် သိပ္ပံပညာ အရာ၌ သူနှင့် တူတန်သူ မဟုတ်သော အသက်အရွယ်အားဖြင့် ‘ချာတိတ်’ ဖြစ်သူ အိုပင်ဟိုင်းမား ငါ့ကို ‘ကျော’ သွားလေ ပြီ။ ငါ့ကို ဘာကြောင့် ရာထူး တိုးမပေး ပါလိမ့်’ ဟု စဉ်းစားတွေးတောလိမ့်မည် မထင်ပါ။

အိုပင်ဟိုင်းမားကလည်း အိုင်စတိုင်းကို သူ၏ လက်အောက်ငယ်သားဟု သဘောထားမည် မထင်ပါ။

အိုင်စတိုင်းသည် ပညာဂုဏ်ဖြင့် အထွတ်အထိပ် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း အိုပင်ဟိုင်းမားက လက်ခံသည်။ သူသည် တက္ကသိုလ် အကြီးအကဲအနေနှင့် အိုင်စတိုင်း၏ လုပ်ငန်းခွင် အဆင်ပြေရန် ဖြည့်ဆည်းပေးရန် တာဝန်ရှိသူ ဖြစ်ကြောင်း တာဝန်သိသူ ဖြစ်၏။ ပရင်စတန်တွင် ပညာရပ် နယ်ပယ်အမျိုးမျိုးအတွက် ‘မြတ်သော၊ အကြီးအကဲဖြစ်သော’ ပညာရှင် များစွာ ရှိ၏။ ပါမောက္ခအဖြစ် သော်လည်းကောင်း၊ ‘သုတေသီ သဟာယလူကြီးမင်း’

(Research Fellow) အဖြစ်သော်လည်းကောင်း လုပ်ကိုင်နေသူများစွာအတွက် အိုပင်ဟိုင်းမားတွင် တာဝန်ရှိ၏။

စီမံခန့်ခွဲရေး တာဝန်နှင့် ပညာပိုင်းတာဝန်

အိုပင်ဟိုင်းမား၏ တာဝန်သည် တက္ကသိုလ်ကြီး၏ စီမံခန့်ခွဲရေး တာဝန် ဖြစ်၏။ အိုင်စတိုင်း၏ လုပ်ငန်းသည် တက္ကသိုလ်၌ ပညာဖြန့် ပညာရှာအလုပ် ဖြစ်၏။

သူတို့၏ လုပ်ငန်းသဘာဝ မတူချေ။ သို့သော် အိုပင်ဟိုင်းမားသည် 'မြတ်သော၊ အကြီးအကဲဖြစ်သော' ပါမောက္ခ လုပ်ခဲ့ဖူး၏။ ရူပဗေဒ သုတေသန လုပ်ခဲ့ဖူး၏။ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာအသစ် ရှာသော စီမံကိန်းကြီးကို ရှေ့ဆောင်လမ်းညွှန်ဖူး၏။ သူသည် ပညာရှင်များစွာနှင့် လည်းကောင်း၊ စစ်ဗိုလ်ကြီးများ၊ နိုင်ငံရေးသမားများ၊ ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းများနှင့်လည်း ဆက်ဆံဖူး၏။

လူအများနှင့် ဆက်ဆံ စီမံရသော အလုပ်၌ အိုပင်ဟိုင်းမား အစွမ်းရှိ၏။

ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်းပင် အိုပင်ဟိုင်းမားသည် ရူပဗေဒ၌ အတော်ပင် ထိပ်တန်းရောက်ခဲ့လင့်ကစား ထိပ်တန်းပဂေးကြီးများ၏ အတန်းမဝင်ချေ။ မြင့်သောသူ၏ ပညာရပ်ကို အခြေခံလျက် သူ၏ စီမံခန့်ခွဲရေး အစွန်းအစဖြင့် ပညာအဝန်းအဝိုင်း၌ ရှေ့တန်းနေရာရခြင်း ဖြစ်သည်။ တကယ်တမ်း သုတေသနနယ်၌ သူ စိတ်ဝင်စားဆဲ ဖြစ်သော်လည်း လုပ်ဆောင်ရန် 'အရစ်ဆုံး' သလို ဖြစ်နေသည်။

ထို့ကြောင့် အိုပင်ဟိုင်းမားအတွက် ပါမောက္ခချုပ် နေရာသည် အပ်စပ်၏။

ဂုဏ်သရေလည်း ရှိ၏။ အရှိန်အဝါလည်း ကြီး၏။ သို့သော် အမျိုးမတူသော ဂုဏ် ဖြစ်ရှင်ဖြစ်သူ အခြားသော (သူ၏ တက္ကသိုလ်မှ) ပါမောက္ခများကို သူက နောက်တန်း ချန်ခဲ့သောသဘော မဟုတ်ချေ။

အခြားနိုင်ငံများ

နိုင်ငံများစွာတွင် ပါမောက္ခ ဆိုသော ဂုဏ်ပုဒ်ကို လေးစားတန်ဖိုးထားကြသည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံတွင် ဝန်ကြီးချုပ်တာဝန်မှ အငြိမ်းစားယူသော ဟာရီးဝီ(လ်)ဆင် သည် သူ၏တက္ကသိုလ်ဖြစ်သော အောက်(စ)ဖို့ဒ်၌ ဘောဂဗေဒ ပါမောက္ခရာထူး လက်ခံသည်။ ဝီ(လ်)ဆင်၏ ပြိုင်ဘက်အက်(ဒ်)ဝပ်ဟိ(သ) သည်လည်း အောက်စဖို့ဒ်ကို ပြန်၍ ခိုလှုံသည်။ (ပါမောက္ခပင် ဖြစ်သည်ထင်ပါ၏?)

အိန္ဒိယတွင် လက်ရှိသမ္မတ အဗ္ဗဒူကလမ် (Abdul P.J. Kalam) သည် ခုံးပျံအင်ဂျင်နီယာ ဖြစ်၏။ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်တာဝန်ထမ်းဖူး၏။ အစိုးရ၏ ပဓာနသိပ္ပံအကြံပေးပုဂ္ဂိုလ် (ဝန်ကြီးအဆင့်) တာဝန်ထမ်းဖူး၏။ သို့သော် အငြိမ်းစားယူပြီးနောက် မဒရပ်ရှိ အနွားတက္ကသိုလ် (Anna University) ၌ ပါမောက္ခနေရာ လက်ခံပြီး သင်ကြားပို့ချသည်။ သုတေသနလုပ်သည်။ ထိုသို့ ပါမောက္ခနေရာ လုပ်နေရင်းမှ သမ္မတအဖြစ် အရွေးခံရခြင်းသည်။

ဂျပန်တွင် နိုဗယ် ရူပဗေဒဆုရ ပါမောက္ခ ဟိဒဲကီယူကာဝါ (Hideki Yukawa) သည် ကျိုတိုတက္ကသိုလ်၌ ပါမောက္ခဖြစ်၏။ အိုင်စတိုင်းနှင့် အိုပင်ဟိုင်းမားတို့၏ ပရင်စတန် အဆင့်မြင့်

သိပ္ပံအဖွဲ့ကြီး၌ ဧည့်ပါမောက္ခအဖြစ် ခေတ္တ လုပ်ကိုင်ဖူးသည်။ နယူးယောက် ကိုလံ ဘီယာတက္ကသိုလ်၌ ခေတ္တ လုပ်ကိုင်ဖူး သည်။ ပညာဖလှယ်ရန် ဖြစ်၏။ ဘဝ တစ်သက်တာ ကျိုတို ပါမောက္ခအဖြစ် ခံယူသွားသည်။ ‘ပါမောက္ခဘဝမှ ယူကာ ဝါ ရာထူးတက်သွားသည်’ ဟု မကြားသိ ရဖူးပေ။

ပါမောက္ခနှင့် ဌာနမှူး

အစဉ်အလာအရ ပြိတိန်နှင့် ဥရောပ တက္ကသိုလ်ကြီးများတွင် ပဓာန ပါမောက္ခကြီးသည် ဌာနမှူး ဖြစ်လေ့ရှိ၏။ ကိန်းဘရစ် တက္ကသိုလ် ကေပင်ဒစ်(ရှ) ရူပဗေဒ ဓာတ်ခွဲခန်းကြီး၌ ပညာကျော် ဆာဂျေ ဂျေသွမ်ဆင် (Sir J.J Thomson) သည် ဌာနမှူး (ညွှန်ကြားရေးမှူး) နှင့် ပါမောက္ခ လုပ်သွား၏။ လော့(ဒ) အား နက်ရားသားဖို့ (Lord Ernest Rutherford) လည်း ထိုရာထူး၌ လုပ်သွား၏။ အိပ်(စ) ရောင်ခြည် (X - rays) ကို သုတေသန အတွက် အသုံးချရာ၌ ရှေ့ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ် အဖြစ် နိုဗယ်ဆုရသူ ဆာဝီလျံလောရင့် ဘရက်(ဂ) (Sir William Lawrence Bragg) လည်း ကေပင်ဒစ်(ရှ) ဓာတ်ခွဲ ခန်း၏ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ဌာနမှူး လုပ်ဖူးသည်။ (ဝီလျံလောရင့် ဘရက်(ဂ)သည် သူ၏ ဖခင် ဝီလျံဟင်နရီဘရက်(ဂ) (William Henry Bragy) နှင့် ပူးတွဲ ရူပဗေဒ နိုဗယ်ဆုရသူ ဖြစ်၏။ သားအဖ ပူးတွဲ နို ဗယ်ဆုရသူသည် သူတို့သားအဖသာ ရှိ၏။ (ဆာဂျေ ဂျေ သွမ်ဆင်နှင့် သား ဆာ ဂျီပီသွမ်ဆင်တို့က ရူပဗေဒ နိုဗယ်ဆု သီး ခြားစီ ရခဲ့သည်။)

ဒီအင်အေ (DNA) ၏ ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်ပုံကို ဂျိမ်းဝပ်ဆင် (James

Watson) နှင့် ဖရန်စစ်ခရစ် (Francis Crick) တို့သည် လောရင့်ဘရက်(ဂ)၏ ကေပင်ဒစ် ဓာတ်ခွဲခန်း၌ အိပ်(စ) ရောင် ခြည်သုံးပြီး သုတေသန လုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ် သည်။ ထိုအတွက် သူတို့နှစ်ဦးသည် မောရစ် ဝီ(လ်)ကင် (Maurice Wilkins) နှင့် တွဲဖက်လျက် ၁၉၆၂ - ခုနှစ်အတွက် ဇီဝ ကမ္မဗေဒနှင့် ဆေးပညာ (Physiology and Medicine) အတွက် နိုဗယ်ဆုကို ရရှိကြ သည်။ ဆရာဝန် မဟုတ်သော ပညာရှင် များ ရူပဗေဒ ဓာတ်ခွဲခန်းကြီးတွင် သုတေ သန ပြုလုပ်သော တွေ့ရှိချက်အတွက် ဆေးပညာ နိုဗယ်ဆု ရရှိသည်ကို မှတ် သားအပ်ပါ၏။

ကိုပင်ဟေဂင် တက္ကသိုလ် (Copa- hagen University) ၌ ပါမောက္ခကြီး နီး(လ်)ဗိုး (Professor Niels Bohr) သည် တစ်သက်တာ ပါမောက္ခ လုပ်သွားခဲ့သည်။ သူ့တက္ကသိုလ်၏ အစဉ်အလာအရ သူ သည် ဌာနမှူးတာဝန်လည်း ထမ်းဆောင် သွား၏။ ဗိုး၏ ကိုပင်ဟေဂင် ရူပဗေဒ ဌာနကြီးသည် (Mecca of Theoretical Physics) ဟု တင်စားခံရ၏။ မွတ်စလင် များ မဏ္ဍာသွားရသလို သဘောတရားရေး ရူပဗေဒ ဆရာများ ဗိုးရှိရာ ကိုပင်ဟေဂင် ကို အရောက်သွားခြင်း ဖြစ်၏။

ယခု ဖော်ပြသော ပါမောက္ခကြီး များသည် ဌာနမှူး ရာထူးကိုပါ ကိုင်ရ သော်လည်း အောက်ခြေသိမ်း စီမံခန့်ခွဲမှု ကို လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များက တာဝန်ယူ ခြင်းဖြစ်၏။ ဓာတ်ခွဲခန်းလက်တောက်၏ အားလပ်ရက်ခွင့်ပေးရေး ကိစ္စမျိုးသည် သူ တို့ မူရမည့် အလုပ်မဟုတ်ချေ။ သူတို့ သည် ပါမောက္ခ၏ ပညာပိုင်းအလုပ်ကိုသာ အဓိက လုပ်ကိုင်သွားသူများ ဖြစ်၏။

**ယခုခေတ်ပုံစံ ပါမောက္ခနှင့်
စီမံခန့်ခွဲရေး**

ပါမောက္ခ စစ်စစ်တို့သည် စီမံခန့်ခွဲရေး ကိစ္စကို စိတ်မဝင်စားချေ။ ထို့ကြောင့် ပါမောက္ခကို ဝန်မပီစေရန် ဌာနမှူး တာဝန်ကို စီမံတတ်သူ ဆရာတစ်ဦးအား ပေးအပ်သော ဖွဲ့စည်းပုံကို အတော် ကလေး တွေ့လာရသည်။

စင်ကာပူ အမျိုးသားတက္ကသိုလ် (NUS) တွင် ဌာနတိုင်း၌ မဟုတ်သေးသော်လည်း တွဲဖက်ပါမောက္ခ တစ်ဦးကို ဌာနမှူးတာဝန် ပေးအပ်ကြောင်း တွေ့ရ၏။

၁၉၉၇ - ၉၈ (NUS General Information) စာအုပ်တွင် တွေ့ရသော ဥပမာ အချို့ ဖော်ပြရသော် -

ဥပဒေ မဟာဌာန (Faculty of Law) တွင် ပါမောက္ခ ငါးဦးစာရင်း တွေ့ရ၏။ သို့သော် ဌာနမှူးသည် တွဲဖက် ပါမောက္ခတစ်ယောက်ဖြစ်ကြောင်း ကြယ်ပွင့်ပြထား၏။

စီးပွားရေး စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဌာန (Faculty of Business Administration) တွင်လည်း တွဲဖက်ပါမောက္ခကို ဌာနမှူး ခန့်ထား၏။

မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာဌာန၌လည်း အလားတူဖြစ်၏။

ပါမောက္ခ (ရှစ်) ယောက်ရှိသော (NUS) ရူပဗေဒဌာနတွင် တွဲဖက် ပါမောက္ခ ဘားနတ်တန် (Bernard Tan) သည် ဌာနမှူးတာဝန် ယူခဲ့ဖူး၏။ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် သူသည် ကျောင်းသားရေးရာ မဟာဌာနမှူး (Dean of Students) အဖြစ် စီမံခန့်ခွဲရေးလိုင်းသို့ ရောက်သွားသည်။

ဗြိတိန်နိုင်ငံ လန်ဒန်တက္ကသိုလ်၏ ကောလိပ်များတွင်လည်း ဤသို့ပင် တွဲ

ဖက်ပါမောက္ခအား ဌာနမှူးအလုပ်ခိုင်းပြီး ပါမောက္ခကို ပညာအတွက် သီးသန့် ထားပေးသော စနစ်ပေါ်လာကြောင်း တွေ့ရသည်။

ဤသို့ ပါမောက္ခကို ရုံးလုပ်ငန်း စီမံခန့်ခွဲရေး လုပ်ငန်းများမှ ကင်းလွတ် အောင် (ဌာနမှူးတာဝန် မပေးသော) အစီအစဉ်သည် တက္ကသိုလ် အတော်များများ ၌ တွေ့လာရပေပြီ။

အမေရိကန် တက္ကသိုလ်ကြီးများ မှာ အပေါ်လေး (top - heavy) ဖွဲ့စည်း ပုံဖြင့် ပါမောက္ခတွေ ဌာနတစ်ခုတွင် အများကြီး ခန့်ထားလေ့ရှိသည်။ ဌာနမှူး အရာကို ပါမောက္ခ များထဲမှ တစ်ဦးကို နှစ်အလိုက် အလှည့်ကျ တာဝန်ပေးတတ် ကြောင်း သိရပေသည်။

**ဗျူရိုကရေစီမှ ကင်းလွတ်သော
အိုင်စတိုင်း**

အိုပင်ဟိုင်းမား ပရင်စတန်သို့ မရောက်သေးမီ ၁၉၃၉ - ခုနှစ် ဩဂုတ် လ ၂ - ရက်နေ့စွဲဖြင့် အိုင်းစတိုင်းက သမ္မတ ဖရင်ကလင် ရုစဗဲထံ စာတစ် စောင် ရေးခဲ့သည်။ သမိုင်းဝင်စာ ဖြစ် သည်။ ကမ္ဘာ့သမိုင်းကို ပြောင်းလဲစေသော စာ ဖြစ်၏။

အိုင်းစတိုင်း၏ စာမှာ အဏုမြူ

လက်နက် တီထွင်ရေး စတင်လုပ်ဆောင်ရန် အချိန်သင့်ပြီဖြစ်ကြောင်း သမ္မတကြီးအား ဆော်ဩတိုက်တွန်းသော စာဖြစ်၏။ သမ္မတ ရုစဗဲက အိုင်စတိုင်း၏ အဆိုပြုချက်ကို လက်ခံလိုက်သဖြင့် မင်ဟတ္တန် စီမံကိန်း ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်၏။

ဤစာမျိုးကို ဗျူရိုကရေစီ ယန္တရား လက်အောက်ခံ ပါမောက္ခ တစ်ယောက်က ရေးသားခဲ့သော် သူ့အတွက် ပြဿနာ ကြီးပေတော့မည်။ ဗျူရိုကရေစီတွင် ‘အဆင့်ဆင့် တင်ပြခြင်း’ ဆိုသော ‘စနစ်’ ရှိ၏။ တင်ပြလိုခဲ့သော် ပါမောက္ခသည် မှတစ်ဆင့်/ မှတစ်ဆင့် ပေါင်း များစွာကို ဖြတ်ကျော်ပြီးမှသာ တင်ပြခွင့် ရှိမည်။ မှတစ်ဆင့်တွေကို ဖြတ်သန်းပြန်လျှင်လည်း သက်ဆိုင်သည်ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ နားမလည်နိုင်သော သိပ္ပံအကြောင်း

အရာ ဖြစ်နေသည်။ ဤကိစ္စမျိုးကို ဗျူရိုကရက်သည် ဆက်လက် တင်ပြမည် မဟုတ်ချေ။ ‘ကျော်လုပ်’ ပြန်လျှင်လည်း စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုတွေ ဖြစ်လာနိုင်သည်။ အိုင်စတိုင်းကား ဘေးကင်းလေစွ။

ပါမောက္ခ၏ ‘မြတ်သော အကြီးအကဲ ဖြစ်သော’ အဆင့်ပီပီပြင်ပြင် ရှိပါလျှင် ပါမောက္ခသည် ပညာအလုပ်၌သာ ဇောက်ချပေလိမ့်မည်။ ပညာနယ်၌ ပါမောက္ခ၏ ဂုဏ်သိန်ဩဇာရှိပြီး သူ့အပေါ် ၌ စီမံခန့်ခွဲရေး၏ ဖိစီးမှု ကင်းလွတ်ပေ လိမ့်မည်။ စီမံခန့်ခွဲရေးကလည်း ပါမောက္ခ ကို လေးစားရမည့် ပညာရှင်၊ ကူညီလုပ်ဆောင်ပေးရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ရှုမြင်နိုင်ပေလိမ့်မည်။ အကြီးအကဲဖြစ်သော ပါမောက္ခသည် နောက်ထပ် ရာထူး မတိုးသော် ကျေနပ်ရာ၏။

ဘိုးလှိုင်

စာမျက်နှာ(၆၁)မှ

တောင်စဉ် ခုနစ်ထပ်ဆီသို့ ရောက်ရှိရာ နေမိမင်းက သည်တောင်တွေက ဘာတောင်တွေလဲဟု မေးရာ မာတလိနတ်သားက ‘သုဒဿနော၊ ကရဝိကော၊ ဤသဓရော၊ ယုဂန္ဓရော၊ နေမိန္ဒရော၊ ဝိနတကော၊ အဿကဏ္ဍော’ စသော ဂါထာဖြင့် သုဒဿန စသော တောင်စဉ် ခုနစ်ထပ် ဖြစ်ကြောင်းပြောပြ၏။ တောင်စဉ်ခုနစ်ထပ်မှ တစ်ဖန် စတုမဟာရာဇ် နတ်ဘုံများကို ပြသသည်။ ပြီးမှ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ကာ သိကြားမင်းနှင့် တကွ တွေ့မြင်နေချင်ကြသော တာဝတိံသာ နတ်များနှင့် တွေ့ဆုံလေ၏။

x x x

ဤဖော်ပြပါ နေမိဇာတ်တော်ကြီး ၏ အလိုအားဖြင့်လည်း မြင်းမိုရ်တောင် သည် အများထင်ထားကြသလို ကမ္ဘာမြေပြင်ပေါ်တွင် မဟုတ်ဘဲ သီးခြားဂြိုဟ် တစ်လုံးအနေဖြင့် ကောင်းကင်တွင် တည်ရှိနေနိုင်သည်။ ဤသို့ ကောင်းကင်တွင် တည်နေလျှင် ကမ္ဘာမြေပုံပေါ်တွင် ရှာတွေ့နိုင် မည်မဟုတ်ချေ။ မြေပုံ ပေါ်မှာ ရွာဖွေ၍ မတွေ့ရတာနှင့် မြင်းမိုရ်တောင် မရှိနိုင်ဟု အပိုင်ပြော၍ မရနိုင်ချေ။ မပြောသင့်ချေ။

မည်သို့ဖြစ်စေ၊ မြင်းမိုရ်တောင်ကတော့ (စာပေကျမ်းဂန်များအရ) ထာဝရ ရှိနေဦးမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

အတွေးအမြင် ပရိသတ်များ အတွေးအမြင် ဖြန့်ကျက်နိုင်ပါစေ။

ပုံရွာနေဇာ

ဦးဆောင်ခြင်း

စံမြင့်ကြည် (ဘားအံ)

ဦးဆောင်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ခေါင်းဆောင်ခြင်း (Leader Ship) ဆိုသည်မှာ လူအများတန်ဖိုးထား၍ မျှော်လင့်တောင့်တသော ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ကို ရောက်ရှိရေးအတွက် ၎င်း လူများကိုယ်တိုင် ကြိုးစားဆောင်ရွက်စေရန် ဦးဆောင်သူက စံနမူနာပြခြင်း၊ နည်းလမ်းညွှန်ပြခြင်း၊ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်း၊ ဆန္ဒနှင့် ဝီရိယ တိုးပွားစေခြင်း၊ စည်းကမ်းစနစ်ကျစွာ အားထုတ်စေခြင်းစသည်တို့ ပြုလုပ်ခြင်းကို ခေါ်ပါသည်။

လူအများစုအား ထိုသို့ ဦးဆောင်ရန်အတွက် ဦးဆောင်သူကိုယ်တိုင် လူအများအတွက် အနာဂတ်ပုံရိပ်ကို ဖော်ထုတ်နိုင်၍ နာယကဂုဏ် အရည်အသွေးများရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ မဖောက်ပြန်သော ကိုယ်ကျင့်သီလဖြင့် လောကီသားများ ရှိသင့်ရှိထိုက်သော မဟုတ်မမှန်သည့် အမှုကိုပြုရန် ရှက်ခြင်း (ဟီရိ) နှင့် ကြောက်ခြင်း (ဩတ္တပ္ပ) တရားနှစ်ပါးလည်း ရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဦးဆောင်မှု ပုံစံများ

(၁) အခွင့်အာဏာဖြင့်

ဦးဆောင်ခြင်းပုံစံ

Autocratic Leadership

ဦးဆောင်သူက မိမိ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့် အဖွဲ့ဝင်လူအများအား မိမိ ဖြစ်စေလိုသည့်အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်

ကြရန် အခွင့်အာဏာကို အသုံးပြုလျက် ဦးဆောင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အများအကျိုးရှိစေလိုသော စေတနာဖြင့် မည်သူ့ကိုမှ နစ်နာထိခိုက်စေခြင်း မရှိဘဲ အချိန်တိုကာလအတွင်း တစ်စုံတစ်ရာသော အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှု ရရှိရန် လိုအပ်ပါက ဤသို့သော ဦးဆောင်မှုပုံစံကို အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ အရေးပေါ် အခြေအနေတွင် ဤပုံစံသည် သင့်လျော်မှန်ကန်သည်ဟု လက်ခံနိုင်ပါသည်။

(၂) အများ၏ဆန္ဒကို အခြေပြုသော

ဦးဆောင်ခြင်းပုံစံ

Democratic Leadership

ဤပုံစံတွင် ဦးဆောင်သူသည် လူအုပ်စုအတွင်း ကွဲလွဲသော သဘောထားအမြင်များ ရှိနေခြင်းကို လက်ခံသည့် အပြင် အချင်းချင်းတွင်လည်း ဤသို့ ကွဲလွဲမှုအတွက် သဘောထားကြီးစွာ နားလည်လက်ခံနိုင်စေရန် ဖန်တီးပေးသည်။ သို့သော် ဤသို့ သဘောထား ကွဲလွဲမှု သည် အများ၏ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်ထွန်းမှုကိုသာ ဦးတည်သော ကွဲလွဲခြားနားမှု ဖြစ်မှသာ လက်ခံနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဦးဆောင်သူ သည် သက်ဆိုင်ရာ လူပုဂ္ဂိုလ်များကို မိမိတို့ ၏ ကွဲပြားခြားနားမှုအတွက် မိမိတို့ ကိုယ် တိုင် တာဝန် ယူ၊ တာဝန်ခံစေပြီး ဤသို့ ကွဲပြားခြားနားမှုအတွင်းမှ ညီညွတ်မှုနှင့်

သဘောတူညီမှု ဖြစ်ပေါ်စေ၍ အများ၏ တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုကို ဖြစ်ထွန်းစေပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးရေး သဘောတရားကို အခြေခံမှစ၍ နားလည်သဘောပေါက် သည့် လူအုပ်စုအတွင်း၌ ဤဦးဆောင်မှု ပုံစံသည် အံဝင်ခွင်ကျ ဖြစ်နိုင်၍ ရေရှည် အကျိုးအတွက် ထိရောက်အောင်မြင်မှု ရရှိနိုင်ပါသည်။

(၃) အထိန်းအကွပ်မဲ့သော

ဦးဆောင်ခြင်းပုံစံ

Laissez Faire Leadership

ဤပုံစံဖြင့် ဦးဆောင်သူသည် လူအုပ်စုအတွင်း စည်းစနစ်မရှိဘဲ ဦးတည်ရာမဲ့ သဘောဖြင့် ပရမ်းပတာ ဖြစ်နေမှုကို ထိန်းကွပ်နိုင်ခြင်း မရှိသောကြောင့် ဦးဆောင်မှု ပေးသည်ဟုပင် ဆိုနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ဤသို့သော ဦးဆောင်မှု ပုံစံသည် လူအများ၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် ကောင်းသော အကျိုးကျေးဇူးကို ဖြစ်ထွန်းနိုင်မည် မဟုတ်သောကြောင့် မည်သည့်အချိန်အခါတွင်မဆို ကျင့်သုံးရန် မသင့်လျော်ပါ။

ဦးဆောင်မှုအတွက် အဓိကကျသော

ကျွမ်းကျင်မှုများ

၁။ လူထုအတွက် အနာဂတ် ပုံရိပ်ကို ဖော်ထုတ်နိုင်ပြီး လူထုကို သိမြင်စေခြင်း။

အနာဂတ် ပုံရိပ်ဆိုတာ လက်ရှိ အခြေအနေကနေ ကာလတစ်ခုအကြာမှာ ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးမှု အခြေအနေကို စိတ်ထဲမှာ ကြိုပြီး မြင်ကြည့်လိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဦးဆောင်သူကောင်းဟာ သူ့ရဲ့

လူထုအတွက် အနာဂတ်ပုံရိပ်ကို စဉ်းစားတတ်သူ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ ကြိုတင် စဉ်းစားထားတဲ့ အနာဂတ်ပုံရိပ်ကိုလည်း သူ့လူထုကို ပြောပြပြီး အားလုံးရဲ့ စိတ်ထဲမှာ ဖြစ်ချင်လာအောင် ရှင်းပြတတ်သူ ဖြစ်ပါတယ်။ အားလုံးနဲ့ ဆိုင်တဲ့ အနာဂတ်ပုံရိပ်အတွက် လူထုအများက မျှဝေ စဉ်းစားတဲ့ ပုံရိပ် ဖြစ်အောင်လည်း ကြိုးစား အားထုတ်နိုင်သူ ဖြစ်ပါတယ်။

၂။ အများအား စံနမူနာကောင်း

ပြနိုင်ခြင်း။

အရာရာမှာ ထထကြွကြွနဲ့ ဝီရိယရှိတာ၊ နားမျက်စိကို ဖွင့်ထားပြီး နိုးနိုးကြားကြားနဲ့ သတိရှိတာ၊ ကိုယ့်ထက် အင်အားငယ်သူအပေါ် သနားညှာတာတတ်တာ၊ အစစအရာရာမှာ စိတ်ရှည်ပြီး သည်းခံတတ်တာ၊ အများကိစ္စအတွက် ဝေဖန်သုံးသပ်တတ်ပြီး အားလုံးက ဆုံးဖြတ်နိုင်အောင် လုပ်ပေးတတ်တာ၊ လိုအပ်သူများကို ထောက်ပံ့ကြည့်ရှုပြီး အနစ်နာခံတတ်တာ ဆိုတဲ့ ‘ထကြွ၊ နိုးကြား၊ သနား၊ သည်းခံ၊ ဝေဖန်၊ ထောက်ရှု’ နာယကဂုဏ်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံပြီး အများအတွက် နမူနာကောင်း ပြနိုင်သူ ဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ သူ့ရပိုင်ခွင့်ထက်ကျော်ပြီး အထူးအခွင့်အရေး မယူတတ်ပါဘူး။ အချက်တရား၊ အကြောက်တရားလည်း ရှိသူ ဖြစ်ပါတယ်။

၃။ ဗဟုသုတ ပြည့်စုံခြင်း၊

လေ့လာလိုက်စားခြင်း။

လူထုဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ သိသင့်သိထိုက်တဲ့ ဗဟုသုတများ လေ့လာထားသူ ဖြစ်လို့ သူ့အသိပညာနဲ့ လူထုကို ကူညီ

နိုင်သူ ဖြစ်ပါတယ်။ ရပ်ရွာမှာဖြစ်နေတဲ့ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး ပြဿနာတွေကိုလည်း နားလည်ထားသူ ဖြစ်ပါတယ်။

၄။ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များအား တာဝန် ခွဲဝေယူစေခြင်း။

အစစအရာရာ သူတစ်ယောက်တည်း ခိုင်ခံ့ လုပ်ရတာမျိုး မဖြစ်စေဘဲ အားလုံး တာဝန်ခွဲဝေ ဆောင်ရွက်ကြဖို့ စီမံနိုင်သူ ဖြစ်ပါတယ်။ အများကိစ္စအတွက် အားလုံးမှာ တာဝန်ရှိတယ်ဆိုတဲ့ စိတ်သဘောထားမျိုး လူထုအတွင်းမှာ ထွန်းကားစေပါတယ်။

၅။ လူထုအား ပန်းတိုင်ရှင်များ စိတ်ဓာတ်ဖြစ်ထွန်းစေခြင်း။

ရပ်ရွာအတွင်းမှာရှိတဲ့ အကျိုးပြု လုပ်ငန်းရဲ့ အသီးအပွင့်ဟာ အားလုံးပိုင်ဆိုင်တဲ့ ရလဒ်၊ ဒါကြောင့် ဒီအကျိုးပြု လုပ်ငန်းဟာလည်း တို့အားလုံး ပိုင်တဲ့၊ ဆိုင်တဲ့ လုပ်ငန်းဆိုတဲ့ သဘောထား ခံယူချက်တွေ လူထုအတွင်းမှာ ဖြစ်ထွန်းလာအောင် စည်းရုံး ပြောဆိုနိုင်သူ ဖြစ်ပါတယ်။

၆။ လူထုအားလုံး အတူတကွ ဆောင်ရွက်စေခြင်း။

လူထုအတွင်း အတူတူ တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးကြဖို့၊ ပြဿနာကို အတူတကွ စဉ်းစား အဖြေရှာဖို့ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်ဖို့ စတဲ့ကိစ္စတွေမှာ လူထုနဲ့အတူ ဦးဆောင်သူဟာ အကျိုးရှိရှိ ပါဝင် ဆောင်ရွက်သူဖြစ်ပြီး ဒီလို အလေ့အလာတွေ လူထုအတွင်းမှာ ဆက်လက် ဖြစ်ထွန်းနေအောင် ဦးဆောင်နိုင်သူ ဖြစ်ပါတယ်။

၇။ လူထုအတွင်း ပဋိပက္ခ၊ အငြင်းပွားမှုများအချင်းချင်း ဖြေရှင်းစေခြင်း။

အချင်းချင်း နားလည်မှု၊ ပွင့်လင်းမှုရှိအောင် ဦးဆောင်သူက ညွှန်ပြပြောဆို ပြီး အငြင်းပွားမှုကို ကာယကံရှင် အချင်း ချင်း ညှိနှိုင်းပြီး ပြေလည်မှု ရအောင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သူ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူတွေနဲ့ စကားပြောဆို ဆက်သွယ်မှုမှာ ကျွမ်းကျင်သူ ဖြစ်ရပါမယ်။

၈။ ကောင်းစွာ ဆောင်ရွက်မှုကို ချီးမွမ်းအားပေးခြင်း။

လူထုအတွင်း တစ်ဦးချင်းရော စုပေါင်းလို့ရော ဆောင်ရွက်မှုများ ကောင်းမွန်ချောမွေ့ကြတာ၊ အောင်မြင်တဲ့ရလဒ် ကောင်းတွေ ရရှိတဲ့အခါ ကာယကံရှင်များ ကို စိတ်ဓာတ်တက်ကြွမှု ဖြစ်စေဖို့ ချီးမွမ်း ခြင်း၊ အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ အားပေးခြင်း စတဲ့ အပြုအမူများနဲ့ ဦးဆောင်သူက အား သစ်လောင်းပေးတတ်ပါသည်။ ဒါဟာ အလွန်အရေးကြီးပြီး အကျိုးရှိတဲ့ အား ပေးမှု ဖြစ်ပါတယ်။

၉။ အခြေအနေနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ပြောင်းလဲနိုင်ခြင်း။

ဦးဆောင်သူကောင်း တစ်ယောက်ဟာ ဘယ်အရာကိုမဆို တသမတ်တည်း တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ဆုပ်ကိုင်မထားပါဘူး။ အခြေအနေဆိုတာ အမြဲ ပြောင်းလဲနေတာကို သဘောပေါက်တဲ့အတွက် တရားသေဝါဒနဲ့ မဆောင်ရွက်ပါဘူး။ လူထုကိုလည်း ဒီအတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးစေသူ ဖြစ်ပါတယ်။

စာမျက်နှာ (၇၉) သို့

ဒေါသကင်းသောစာ

ဦးအေးချို (မဟာဝိဇ္ဇာ)

အင်းဝခေတ် စာဆိုအကျော် အရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရသည် ဘူရိဒတ်ဇာတ်ပေါင်းပျို့တွင် မိမိ၏ စာဆိုမှုအတွက် အောက်ပါ အတိုင်း ရေးသားထားခဲ့သည်။

‘ပူဇော်သက္ကာ၊ ငဲ့စပါ၍၊ ဤစာဆိုမှ၊ ငါ့ကိုလူများ၊ ကြည်ညိုပွား အံ့၊ ပျိုထွားအရွယ်၊ သင့်ရဲ့ငယ်က၊ ဆန်းကြယ်အထူး၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ထိမ်မြူးမနေ၊ ဖော်ထုတ်ပေ မှ၊ ညာကြေလွှမ်းကြား၊ ကျော်ထင်ရှားအံ့၊ နှစ်ပါးဤသို့၊ မကြံမြို့ တည့်၊ ငါတို့သဘော၊ လူနှင့်နှော ၍။ မရောမယှဉ်၊ ဩအဉ်မလိုက်၊ မတိုက်မတွန်း၊ နေဆန်းနေကာ’
‘ဆိုရေးရှိက၊ ဆိုအပ်လှ၏၊ ဆိုစများလျား၊ ထားပချေမိ၊ ငါဝန်ရှိ ခဲ့၊ ပြီးမိပြီးစေ၊ ဆိုလျှင်ပေအံ့၊ မစ္ဆေပိတ်သို၊ ပြီးဖျဉ်းလို၍၊ ငါ့ကို ကော်ရော်၊ မကြည်သော်လည်း’

အရှင် မဟာရဋ္ဌသာရက လူများ ကြည်ညိုပြီး ပူဇော်သက္ကာ၊ လာဘ်လာဘကို ငဲ့၍သော်လည်းကောင်း မိမိ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဖော်ထုတ်ရေးသားပါမှ ညာကြေတစ်လွှား ကျော်ထင်ရှားလိမ့်မည် ဟူ၍လည်းကောင်း ရည်ရွယ်ပြီး စာမရေး။ လူတွေကိုလည်း အရောတဝင် ဩအင်လိုက်ပြီး အကြိုက်မနေဟု ဆိုသည်။ ပြောစရာဆိုစရာရှိလျှင် ပြောမည်ဆိုမည်။ ပြော စရာဆိုစရာ ရှိပါလျက် မပြောမဆိုမိလျှင်

ငါ့တာဝန် ဖြစ်လိမ့်မည်။ ငါ့ကို မကြည်ညိုမကော်ရော် ဖြစ်မည်ကြောင့် ပြီးမိပြီးစေ၊ ပြီးစလွယ်တော့ ပြောလိမ့်မည် မဟုတ်ဟုလည်း ထပ်၍ဆိုသည်။ စာဆို၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် စေတနာမှာ မိမိ၏ စာဆိုမှုကို ပြောသည်ဖြစ်သော်လည်း စာရေးသူ များအတုယူလေးစားရမည့် ကိစ္စများ ဖြစ် သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

စာရေးသူများ အဘယ်ကြောင့် စာရေးကြသနည်း။ ရေးချင်သောကြောင့် ရေးသည်။ ရေးသင့်သောကြောင့် ရေး သည်ဟူ၍ နှစ်မျိုးသာ ရှိနိုင်သည်ထင် သည်။ မည် သည် အကြောင်းကြောင့် ပင် ရေးသည်ဖြစ်စေ ရေးသမျှတို့သည် မှတ်တမ်းအဖြစ် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ထိုမှတ်တမ်းတို့သည် စာပေသမိုင်းလည်း ဖြစ်ပြီး စာရေးသူ၏ သမိုင်းလည်း ဖြစ်သည်။

စာရေးသူတို့သည် မိမိတို့၏ သမိုင်းခေတ်ကို မကြိုချင်၍မရ။ ထိုသမိုင်းခေတ်ကို ရင်ဆိုင်ဖြတ်သန်းနေရသည်သာ။ ဘယ်နည်းဘယ်ပုံ ဖြတ်သန်းသနည်း ဆိုခြင်းမှာမူ စာရေးသူ၏ အတ္တဘဝနှင့် ဆိုင်သည်။ ဩ၊ အင်လိုက်၍ စိတ်ကြိုက် ဖြတ်သန်းသလား။ ပြီးမိပြီးစေ ဖြတ်သန်းနေသလား။ ဆိုဖွယ်ရှိက ဆိုပေစွနှင့် ဖြတ်သန်းနေသလား ဆိုသည်တို့မှာ သူ၏ စာများက ဖော်ပြနေသည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ် ဘကြီးတော်မင်းတရား လက်ထက်တွင် ဘကြီးတော်

မင်းတရား၊ တောင်နန်းမိဖုရားကြီး မယ်နု နှင့် ၎င်း၏မောင် စလင်းမင်းသားကြီး မောင်အိုတို့ ဘုန်းမီးနေလ တောက်ခဲ့ကြ သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၈၁ - ခုနှစ်တွင် ဘကြီးတော် ဘုရားသည် နန်းမတော် မယ်နုကို လက်ဆွဲ၍ နန်းသိမ်းပွဲခံခဲ့သည်။ ထိုနန်းသိမ်းပွဲအတွက် စာဆို ဒုတိယ နဝ ဒေးက ‘တက်ထွန်းဖြိုးကြွယ်’ ချီမင်္ဂလာ ရတု ရေးသားဆက်သွင်းသောကြောင်း ရွာ ဝေးရွာစားအဖြစ် ဆုချီးမြှင့်ခြင်း ခံရ ကြောင်း သိရသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၈၃ - ခုနှစ်တွင် ဘကြီးတော်မင်းတရားသည် မဇ္ဈိမဒေသ မဟာဗောဓိပင်အား ရွှေငွေ ပတ္တမြားဖြင့် ပြီးသော ပေါက်ပေါက်တံခွန်း တန်ဆောင်တိုင်၊ မြူတာပန်းကုံး ပန်းဆိုင် စသည်တို့ဖြင့် ပူဇော်သည်။ ထိုပူဇော်ပွဲ အတွက် နဝဒေးသည် ကျောက်စာ ရေး သားပေးရသည်။ ထိုကျောက်စာတွင် နန်း မတော် မယ်နုကို -

‘ပြည်လုံး ကျက်သရေ၊ မြူတေ
ဝင်းပတ်၊ နန်းလုံး နတ်ဖြစ်သော၊
မြတ်သော တောင်မိဖုရား ခေါင်
ကြီး’

ဟူ၍ မော်ကွန်းထိုးပေးထားသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၉၂ - ခုနှစ်တွင် ‘မဟာ အောင်မြေဘုံသာ’ ကျောင်း ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းသည်။ ထိုကျောင်းပြီးစီးအောင်မြင် သည့်အခါ နဝဒေးပင် ကျောက်စာရေး ထိုးရပြန်သည်။ ယင်းကျောက်စာတွင် လည်း -

‘ပြည်လုံး ကျက်သရေ၊ မြူတေ
ဝင်းညို၊ ကောင်းဘက်ရှိသော၊
မြတ်သော တောင်မိဖုရား ခေါင်
ကြီး’

ဟု အမူကွန်းတင် ပြန်သည်။ ဤ

သို့ ရေးသည့်အတွက် တစ်စုံတစ်ရာ ဝေ ဖန် ပြသည်ကို မတွေ့မိသေးပေ။ သို့သော် ဘကြီးတော်ဘုရား၏ မင်းတိုင်ပင်အမတ် ကြီး မဟာဓမ္မသင်္ကြီသည် သက္ကရာဇ် ၁၁၉၃ - ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၁၄ - ရက်နေ့တွင် သာသနာလင်္ကာရ စာတမ်း ကို ရေးသားပြီးစီးခဲ့သည်။ ထိုစာတမ်းတွင် ဥကင်သ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုရင်း နန်း မတော်မယ်နု၏ အကြောင်းကို ဤသို့ ရေး သားခဲ့သည်။

‘xxx အနှစ်တစ်ထောင်တိုင်မှ
တစ်ကြိမ်သာ သီးပွင့်သော အာ
သာဝတီ နတ်ပန်းကဲ့သို့ မြတ်နိုး
ဖွယ်ရှိသော သဒ္ဓါ၊ ပညာ၊ ဟိရိ၊
ဩတ္တပ္ပ အစရှိသော မိန်းမမြတ် တို့၏
ဖွယ်ရာတောင်ညာ တင် အပ်သော
လက္ခဏာအပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံသော
အသမ္ဘိန္ဒုခတ္ထိယန္တယ် ဖြစ်သော
တောင် နန်းမရင် အရင်
မိဖုရားခေါင်ကြီး xxxxxx ’

အမှန်စင်စစ် နန်းမတော်မယ်နု သည် အနွယ်တော်ဝင် ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်ချေ။ ဤအကြောင်းကို သိသောသူများက မည် သို့မည်ပုံ လက်ခံကြသည်ဟု မသိရသော် လည်း တတိယနံမော် ဆရာတော် အရှင် ဝိနန္ဒာသဘာက သူ၏ သီလဝိဘောဇနီ ကျမ်းတွင် ထည့်သွင်းဝေဖန်ခဲ့သည်။

‘မင်းဆရာတို့ မည်သည် မဟုတ် သည်၌လည်း အဟုတ်ကဲ့သို့ သူ နှစ်သက်အောင် ဆိုရချေသည်။ မောင်းထောင်ဆရာတော်သည် လေးကြိမ်မြောက် အဝတည်မင်း တရား၏ မိဖုရားခေါင် ရှင်မင်းနု ကို အသမ္ဘိန္ဒုခတ္ထိယ အနွယ်ဖြစ် တော်မူသော ရှင်မိဖုရားခေါင်

ကြီးသည် - ဟု နိဂုံးအုပ် သမိုင်း
တိုးရချေသည်။ စင်စစ်ကား ထို
ရှင်မိဖုရားသည် ဒီပရင်း ကျေး
ဖလံကုန်းရွာသူ သမီးဖြစ်သည်။
ထို့ကြောင့် မင်းဆရာအဖြစ်ဖြင့်
အပြစ်များသည်။ အာဇီဝပါရီ
သုဒ္ဓသီလ ဖြစ်ခဲ့သည်။’

နမော်ဆရာတော်၏ သီလဝိ
သော ဓနီကျမ်းသည် သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ -
ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁၂ - ရက်
နေ့၌ ပြီးသည်။ ထိုကာလ၌ ဘကြီးတော်
မင်းတရား ထီးနန်းစွန့်ရချိန် ဖြစ်နေပေပြီ။

နန်း မ တော် မယ် နု ကို
အကြောင်းပြုပြီး သူ၏မောင်တော်သူ
စလင်းမင်းသားကြီး မောင်အိုသည်လည်း
တစ်မျိုး ဩဇာကြီးခဲ့သည်။ မင်းသားကြီး
မောင်အိုသည် မဟာဇေယပထ တံတား
ကြီး တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ထိုတံတားကြီး
ဘွဲ့လေးချိုးကြီး နှစ်ပုဒ် ရေးဖွဲ့ထားသည် ကို
တွေ့ရသည်။ တစ်ပုဒ်မှာ လူဦးမင်း ရေး
သားပြီး တစ်ပုဒ်မှာ ဦးဘုန်း ရေးသားခြင်း
ဖြစ်သည်။ ဦးမင်း၏ လေးချိုးကြီးတွင် -

‘တံထားတူးကို၊ ဘူးဗောဓိရန်၊ ရွှေ
လင်းမှန်နှင့်၊ စံညာတော်နေ၊ မဂ်
လမ်းငယ်ဘွေသောအခါ’

ဟူသော အဖွဲ့အနွဲ့ပါသည်။
‘ဘူးဗောဓိရန်’ သည် မင်းသားကြီး မောင်
အိုကို ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအသုံးမှာ
မင်းသားကြီး မောင်အိုကို အိမ်ရှေ့ဥပ
ရာဇာအဖြစ် တင်စားသော စကားဖြစ်
သည်ဟု ဆရာကြီး ရွှေပြည်ဦးဘတင်က
ရှင်းပြဖူးသည်။ ဘကြီးတော်ဘုရားကို သာ
ယာဝတီမင်းက နန်းချပြီး ထီးနန်းစည်းစိမ်
သိမ်းယူသောအခါ နန်းမတော်မယ်နှင့်
စလင်းမင်းသားကြီး မောင်အိုတို့မှာ ရာ

ဇဝတ်သားများ ဖြစ်သွားကြပြန်သည်။
သာယာဝတီမင်း အရေးတော်ပုံကို ဒုတိယ
နဝဒေးပင် ‘ရဲတင်းမော်ကွန်း’ ဟူ၍ ရေး
ဖွဲ့ခဲ့သေးသည်။ ထိုမော်ကွန်းသည် ၁၂၀၂
ခုနှစ် ဝါခေါင်လတွင် ပြီးစီးသည်။ ထို
မော်ကွန်းထဲ၌ သူတို့မောင်နှမ အကြောင်း
ကို ဤသို့ ထည့်ရေးပြန်သည်။

‘မနောပဒုဌ၊ ယုတ်စွဲငြိုးသို့၊ ငအို
လူလောင်၊ မောင်စလင်းစား၊
မိဖုရားနှမ၊ တကွ နှောနှီး’

‘ညနေနန်းအိမ်၊ ပတိပွရာ၊ မျက်နှာ
ကွယ်ထောင့်၊ မဖြောင့်ကျင့်မှု၊
ထီးပြုသရေ၊ ချေသူနှင့်ကွ၊ နှမ
သားချင်း၊ စလင်းငအို၊ တကိုယ်
တစိတ်၊ ခဲကြိတ်ကြိသီး’

‘လူမညွတ်မြတ်၊ နတ်မကြည်ညို၊
ပြည်မလိုသည်၊ ငအိုတောထုတ်၊
ဂေါမုတ်ဝင်၊ နှမတမည်၊ လော်
လည်လိမ်ကောက်၊ မျောက်နှင့်
မပြောင်း၊ အိုးနှယ်စောင်းလျက်’

ထိုအချိန် ထိုအခါ၌ ‘ပြည်လုံး
ကျက်သရေ မြူတေဝင်းညီ’ မဟုတ်တော့ ပြီ။
‘ဘူးဗောဓိရန်’ အသံမကြားရတော့ပြီ။
နမော်ဆရာတော်၏ ဝေဖန်ချက်တွင် ‘အာ
ဇီဝပါရီသုဒ္ဓသီလ ဖြစ်ခဲ့သည်’ ဟူသော
စကားရပ်ပါသည်။ ထိုသီလကို ဆရာ
တော်က မြူဆွယ်မြောက်ပင့်ပြီး သဒ္ဓါ အောင်
ပြောဆိုမှရသည် ပစ္စည်းကို ကြည့် ၍
တရားသဖြင့် ရသောပစ္စည်းကို သာ
သုံးဆောင်ခြင်းဟု ရှင်းပြထားသည်။
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုကို အကြောင်း
ပြုပြီး ဩ၊ အင်လိုက်ရခြင်းဟု ဆိုနိုင်သည်။
ဤသည်တို့မှာ သမိုင်းခေတ်ကို ဖြတ်သန်း
နေကြသော စာဆိုတို့၏ အတ္ထဘဝ ပုံရိပ်
များ ဖြစ်သည်။

ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဘဝ ပုံရိပ်များလည်း သူတို့၏ စာများ၌ ထင်ဟပ်နေသည်ကို တွေ့ရပြန်သည်။ စလေဦးပုညသည် တစ်ကြိမ်သောအခါက ဦးဆန်းနှင့် ပြဿနာ ဖြစ်ဖူးသည်။ ထိုစဉ်က ဦးပုညသည် ရှင်ပုညဘိဓဇဘွဲ့ဖြင့် သာသနာ့ဘောင်၌ ရှိနေသည်။ ဦးဆန်းက ‘ရှင်ပုညဘိဓဇသည် လောကကို လိုက်စား၍ မင်းပါးစိုးခွင့်၊ ထွက်ဝင်ရအောင်၊ ကြံဆောင်အားဆဲ၊ ငါတကားခွဲသော်လည်း၊ မင်းပွဲသို့ မဝင်နိုင်’ ဟု စွပ်စွဲသည်။ ထိုစွပ်စွဲချက်ကို ဦးပုည ဆတ်ဆတ်ခါနာသည်။ ထို့ကြောင့် ပြန်မေးမေတ္တာ စာရေးသည်။ မေတ္တာစာထဲ ၌

-

‘မင်းစစိုးစ၊ ပမာမောင်မောင်၊ ထိပ်ခေါင်တင်ဘုရား၊ ထားထားတင်တင်၊ ခင်လေးခင်ပု၊ စုစုစွာစွာ၊ မျက်နှာများဂုဏ်လိုက်၍၊ အကြိုက်ကိုပြောကြသည်၊ ဝေါဟာရသတ္တဝါကို၊ ဗြဟ္မာနှင့် ကမျဉ်းနီကဲ့သို့၊ တန္တိစံမျှ၊ ဒဠိကမ္မ၊ ဥပမာပမေယျ၊ ဆရာသဘော၊ ငါ့မနော၌၊ ချောချောကြီး ကျသောကြောင့်၊ ကယ်မပါ ကြည့်ရှုပါ၊ ပြုစုပါထောက်ပံ့ပါ၊ မွဲသွေ့သွေ့၊ မျက်နှာနှင့်၊ ကိုယ့်ချမ်းသာရကြောင်း၊ ငယ်ငေါင်းစုပ်ပဲ၊ နံနံသည့် စကားများကို မေ့မှားလို့ ဆိုမိလျှင်၊ လျှာတိုအောင် ရိတ်ချင်၏’

ဤစာကို ဖတ်ရသည့် အခါ ဦးပုညအပေါ် လေးစားအထင်ကြီးသွားမိပေ၏။ သို့သော် . . . ။ ဦးပုညသည် နောင်တွင် လူထွက်၏။ လက်ဖက်ရည်တော် ရာထူးဖြင့် ခစား၏။ စာဆိုတော်အရာ မင်းလှသင်္ခယာဘွဲ့နှင့် ရွာစည်ရွာ ကို

စားရ၏။ မင်းတုန်းမင်းသည် ၁၂၂၄ - ခုနှစ်တွင် ရွှေလောင်းချောင်းကို ပြင်ပြီး ရတနာနဒီဟု သမုတ်သည်။ ထိုအခါ စာဆိုတော် ဦးပုညသည် ရတနာနဒီ မော်ကွန်းကို ရေးရပြန်သည်။ မင်းမော်ကွန်း တွင် -

‘တစ်ကမ္ဘာလျှင်၊ မဟာဗြဟ္မေ၊ လျှာကုဋေဖြင့်၊ ဆန်းနေဂိုဏ်းညီ၊ ဂါထာစီ၍၊ ကြူးချိုမြွက်ဖော်၊ ဆိုလှည့်သော်လည်း၊ ဘုန်းတော်ကဲ လွန်၊ အနေကန်ကို၊ ဝေဖန်ချီး မြှောက်၊ ပြီးမရောက်လိမ့်’

ဟူ၍ ထည့်ဆိုထားသည်။ ဤအဖွဲ့ကို မင်းတုန်းမင်းက ‘မောင်ပုည ငါ့ ကိုမြှောက်လွန်းသည်။ ဒေါသသင့်နေပါ့ မယ်’ ဟု ဆိုကြောင်း အမှတ်အသားများ တွေ့ရသည်။ ဦးပုညသည် ငယ်စဉ်က လျှာတိုအောင် ရိတ် ခဲ့၍ လာမသိ၊ စာဆို တော်ဖြစ်လာသောအခါ မဟာဗြဟ္မေ၏ လျှာကုဋေကို အကူတောင်းယူရလေသည်။ ဦးပုည၏ အဖွဲ့အနွဲ့၌ မင်းတုန်းမင်း ပြောသလို ဒေါသ သင့်မသင့်ကိုမူ အကဲမဖြတ်တတ်ပါ။ သို့ရာတွင် ဦးပုည အနေ နှင့်မူ ရွှေ့နောက် မညီညွတ်သော စကား ကို ပြောဆိုမိခြင်းကြောင့် ဩစိတျဟီန ဒေါသသင့်နိုင်ဖွယ် ရှိသည်ဟုထင်သည်။

စာကို ရေးချင်သောကြောင့် ရေးလျှင်လည်း ရေးနိုင်ပါသည်။ ရေးချင်ရာများကို မရေးမိရန်တော့လိုသည်။ ရေးသင့်သောကြောင့် ရေးလျှင်ကား ‘ဆိုစများလျား၊ ထားပချေမိ၊ ငါ့ဝန်ရှိခဲ့’ ဟု သတိချပ်မိပြီး ဩအင်မလိုက်၊ မနှစ်ခြိုက် ဝမ်းသာရေးခဲ့ပါမူ စာမွန်စာကောင်း ဖြစ်ပေကြောင်းဟု ။

ဦးအေးချို (မဟာဝိဇ္ဇာ)

မဏ္ဍိုင်ငါးပါးနှင့် ကမ္ဘာ့အကောင်းဆုံး နေရာတို့ကို ရှာပုံတော် ဖွင့်ခြင်း

မောင်စူးဝမ်း

အကောင်းဆုံး နေရာ

ဤကမ္ဘာမြေပေါ်ရှိ မင်္ဂလာအပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံသောဘဝ Good life on earth ကို သုတေသီတို့က ရှာပုံတော်ဖွင့်ကြသည်။ နေရာတိုင်းသည် သူ့အလှနှင့်သူ ထူးခြားစွာ ရှိသည်။ အရေးပါ အရောက်ရောက်မှုနှင့် အဓိပ္ပာယ်တို့ကလည်း သူ့နေရာနှင့်သူ ထူးခြားနေပါသည်။ အာဖရိကမှ ဆဗားနားမြက်ခင်းလွင်ပြင်သည် ရသခံစားမှုအသိတို့ကို နိုးကြားအောင် ပြုသည်။ မင်တန်ဟန်၊ ရှန်ဟိုင်းနှင့် ပါရီတို့သည် မြို့ပြအောင်မြင်မှုအထွတ်အထိပ်သို့ လူသားတို့အား သယ်ဆောင်သွားသည်။ အရှေ့ အာရှတောင်ပိုင်း ကျေးလက်တို့မှ စိမ်းလန်းစိုပြည်သော လယ်ကွင်းတို့သည် မနှိုင်းယှဉ်သာအောင် လှပသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာမြေပေါ်တွင် တစ်ခုတည်းသော အကောင်းဆုံးနေရာ Single best spot ကို ရှာဖွေလျှင် အချည်းအနီးသာဖြစ်မည်။

ဤကမ္ဘာမြေ၌ တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော ပဒေသာစုံမှု priceless diversity ရှိသည်။ သို့ရာတွင် အချို့နေရာတို့က ကျန်းမာရေး၊ ဓနနှင့် လူမှုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပြဿနာတို့ကို ဖြေရှင်းရာ၌ အခြားနေရာတို့ထက် ပို၍ ထိထိရောက်ရောက်ဖြေရှင်းနိုင်ကြသည်။ အချို့နေရာတို့တွင် လူသက်တမ်း အသက် ၈၀ အထိရှည်သည်ကို ဂုဏ်ယူပြောဆိုကြသော်လည်း အချို့

နေရာတို့၌ လူသက်တမ်းမှာ ထိုတစ်ဝက်မျှသာ ရှိနေသည်။ ထိပ်သီးခြောက်နိုင်ငံက သမိုင်းတွင် တစ်ခါမျှ မကြုံဖူးသော ဝင်ငွေအဆင့်ကို ရောက်ရှိနေကြောင်း ကြွားပါသည်။ သို့သော် အောက်ဆုံးခြောက်နိုင်ငံကမူ မသေရုံတမယ် ရုန်းကန်နေရသည်။

ဤတွင် မေးစရာ မေးခွန်းကြီးတစ်ခု ပေါ်လာသည်။ ဤမေးခွန်းမှာ တိုင်းပြည်တစ်ပြည် ကြံဖန်အလုပ်ဖြစ်မြောက်အောင် မည်သည့်အရာက ဖန်တီးသနည်း။ What makes a country work? ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ဤမေးခွန်းကို ဖြေကြားရာ၌ ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း၏ အလှတစ်ပါးကို ထည့်တွက် သည်။ ဤအလှမှာ ‘ကမ္ဘာ၏ မည်သည့်ထောင့်ကမဆို အခြားထောင့်မှ လေ့လာသင်ခန်းစာ ယူနိုင်သည်’ ဆိုသော အချက်ဖြစ်သည်။ ဤမူဖြင့် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အကောင်းဆုံး တိုင်းပြည်တို့ကို ရှာဖွေသည်။ လေ့လာမှုတစ်ရပ်က ၁၉ နေရာကို ရွေးသည်။

အကောင်းဆုံး နိုင်ငံများကို ရှာပုံတော်ဖွင့်ခြင်းကို ကမ္ဘာ့တန်ဖိုးဆာဗေး World Value Survey ဟုခေါ်သည်။ ဤ ဆာဗေးက မဏ္ဍိုင်ငါးရပ်ကို အခြေခံ အုတ်မြစ်အဖြစ် တည်ဆောက်သည်။ ၎င်း တို့မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

(၁) နိုင်ငံအစိုးရ- State

(က) တက္ကနီကရက်က ဦးဆောင်နေသလား။ (ခ) အတွေးအမြင် ပဓာနဝါဒီ

သမား-Idealist က ဦးဆောင်နေသလား။
(ဂ) စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမား
က ဦးဆောင်နေသလား။

(၂) လူထု People

(က) လူငယ် (ခ) ဆင်းရဲမွဲတေနေ
သူများ စိတ်ကျရောဂါစွဲသူ (ဂ) အမျိုးသမီး
(ဃ) ကျောင်းသား။

(၃) စီးပွားရေးဘီစနက် Business

(က) ချမ်းသာသူ၊ (ခ) နိုင်ငံခြား
ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသမား - Foreign Investor (ဂ)
ပြည်တော်ပြန်ပြည်ပြေး - Expatriate (ဃ)
လူလတ်တန်းစား။

(၄) သိပ္ပံပညာ-Science

(က) ဇီဝသုတေသနပညာရှင် (ခ)
နေရောင်ခြည်စွမ်းအင် အင်ဂျင်နီယာ (ဂ)
ကာဗွန်ကုန်သည်-Carbon trader၊ (ဃ)
ဆော့ဖ်ဝဲ ဖွံ့ဖြိုးရေးသမား Software De-
veloper

(၅) ဝိဇ္ဇာ အနုပညာ-Arts

(က) ပန်းချီအနုပညာ (ခ) တေးဂီတ
မြူးဖော်သမား (ဂ) ဖက်ရှင်ဒီဇိုင်းဆရာ (ဃ)
စာရေးဆရာ။

အထက်ပါအတိုင်း မဏ္ဍိုင်ကြီးငါး
ရပ်နှင့် မဏ္ဍိုင်ငယ်များခွဲ၍ ဇယားချပြီး
သည့်နောက် တိုင်းပြည်အားလုံးကို လေ့
လာသည်။ သူ့မဏ္ဍိုင်နှင့်သူ၊ သူ့ကဏ္ဍနှင့်
သူ အကောင်းဆုံး ဖြစ်နေသော တိုင်းပြည်
တို့ကို ရွေးထုတ်သည်။ ဤတိုင်းပြည်တို့ မှ
တစ်တိုင်းပြည်စီ၏ အကောင်းဆုံးအားသာ
ချက်တို့ကို ရွေးချယ်လိုက်ခြင်းကို ထပ်မံ
ဖော်ပြရလျှင် ဤသို့ဖြစ်မည်။

တက္ကနီကရက်

(၁) တရုတ်ပြည်-တက္ကနီကရက်ဖြစ်
ရန် အကောင်းဆုံး နေရာဖြစ်သည်။
တရုတ်ပြည်ကို အင်ဂျင်နီယာတစ်စုက ဦး

ဆောင်နေသည်။ သူတို့သည် ပရိုဂျက်-
Projects တို့ကိုသာ မြတ်နိုးသည်။ တရုတ်
ပြည်သည် မိုက္ကရို မန်နေဂျာတို့၏ နိုင်ငံ a
nation of micro-managers ဖြစ်သည်။

တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ပေါ်လစီပြု
အဖွဲ့ဝင် ၂၄ ဦးရှိရာ၊ ၂၄ ဦးစလုံးသည်
အင်ဂျင်နီယာဘွဲ့တွေ ရရှိထားကြသည်။
ပေါ်လစီပြုရုံ၌ အမြဲတမ်း ကော်မတီဝင်
ကိုးဦးရှိပြီး ကိုးဦးစလုံး အင်ဂျင်နီယာတွေ
ဖြစ်သည်။

(၂) နယ်သာလင်နိုင်ငံ- အတွေး
အခေါ် ပဓာန၊ စိတ်ကူးယဉ်သမားဖြစ်ရန်
အကောင်းဆုံး နေရာသည် နယ်သာလင်
နိုင်ငံဖြစ်သည်။ ပရဟိတဝါဒ Altruism နှင့်
အခွင့်အရေးသမားဝါဒ Opportunism
ဒွန်တွဲ၍ အကောင်းဆုံး ခေတ်ရောက်နေ
သော နေရာဖြစ်သည်။ ဆင်းရဲသောနိုင်ငံ
တို့ကို အကူအညီအပေးဆုံး နိုင်ငံဖြစ်သည်။
ဤသို့ ပရဟိတဝါဒ ထွန်းကားရသည်မှာ
လည်း ဒါနစိတ် ပြင်းထန်သော ပရိုတက်
စတင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လှိုင်းဂယက်
သည် နယ်သာလင်သို့ ၁၆ ရာစုနှစ်၌ စတင်
ရိုက်ခတ်ခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

၁၇ ရာစုနှစ်၌ မြောက်ပိုင်းပင်လယ်
ကုန်သွယ်ရေး ထွန်းကားခဲ့သည့် အတွက်
လည်း အခွင့်အလမ်း ပေါ်လျှင်ပေါ်သလို
ရအောင် အသုံးပြုနိုင်ခဲ့ကြသည်။ သို့ဖြင့်
ပရဟိတဝါဒနှင့် အခွင့်အရေးဝါဒ အကောင်း
ဆုံး ထွန်းကားရာနေရာဟု
သတ်မှတ် သည်။

(၃) ဗီယက်နမ်- စီးပွားရေးပြုပြင်
ပြောင်းလဲမှု အကောင်းဆုံး ပြုလုပ်နိုင်သော
နိုင်ငံသည် ဗီယက်နမ်ဖြစ်သည်။ ပထမ၌
စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်း
များ မအောင်မြင်။ သို့သော် နောက်ပိုင်း

လူငယ်ခေါင်းဆောင်များ တက်လာရာ စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမား တစ်ယောက်ဖြစ်ရန် အကောင်းဆုံးနေရာ သည် ဗီယက်နမ်ဖြစ်သည်ဟုပင် ပြောစ မှတ် ရှိလာသည့်အထိ အောင်မြင်သည်။

ကဖေးလူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် မိုက်ခဲ

(၄)- ပါကစ္စတန်- ပါကစ္စတန်သည် အကောင်းဆုံး ဒုက္ခသည်စခန်း ဖြစ်သည်။ ဒုက္ခပေါင်းစုံကို လက်ကမ်းကြိုဆိုသည်။ ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိ နေရာချထားပေးသော နိုင်ငံဖြစ်၍ ဒုက္ခသည် ပြုစုမှု၌ ပါကစ္စတန် သည် အကောင်းဆုံး နေရာအဖြစ် နာမည် ရသည်။

(၅) တူရကီ- တူရကီသည် လူငယ် ဖြစ်ရန် အကောင်းဆုံးနေရာ ဖြစ်သည်။ ကျေးလက်လူငယ်တွေ အစ္စတန်ဘူလ်သို့ ပြေးဝင်လာကြပြီး ခေတ်မီဘဝကို ခံစားနေ ကြသည်။ တူရကီ လူဦးရေ၏ ပျဉ်းမျှအရွယ် သည် ၂၅ နှစ်သာရှိရာ အလွန်ငယ်ရွယ် သည်။ ကလေးလူ့အဖွဲ့စည်းဟု ခေါ်ရ လောက်အောင် ကဖေးတို့တွင် လူငယ်တွေ ကျိတ်ကျိတ်တိုးနေသည်။ ကျေးလက်၏ ရွေးရိုးဆန် မွတ်ဆလင် တင်းကျပ်မှုတို့ကို ရုန်းကန်ထွက်ပြီး မြို့ပေါ်၌ လူငယ်တွေ များနေသည်။ တူရကီအမျိုးသမီး လူငယ် တို့ကလည်း ဥရောပသူများနှင့် မခြားပေ။

(၆) အာဂျင်တီးနား- စိတ်ကျရောဂါ အကောင်းဆုံး ကုသနိုင်သော နေရာဖြစ် သည်။ အာဂျင်တီးနားမြို့တော်တွင် စိတ်ကျဆရာဝန်ဦးရေသည် နယူးယောက် ရှိ စိတ်ကျဆရာဝန် ဦးရေထက် သုံးဆပို များသည်။

(၇) ပိုလန် - အမျိုးသမီး တစ်ယောက် အတွက် စိတ်အလှုပ်ရှားရဆုံး နေရာသည် ပိုလန်ဖြစ်သည်။ ရိုမန်ကက်သလစ် ကြီးစိုး

ရာနေရာ ဖြစ်သော်လည်း ယခုအခါ အမျိုး သမီးဝါဒ Feminism သည် ခေတ်ရေစီး ကြောင်း ဖြစ်လာသည်။ မိဘ၏ ထိန်းချုပ် မှုအောက်၌ တင်းတင်းကျပ်ကျပ်နေရသော ယဉ်ကျေးမှုသည်လည်း ယိုင်လဲသွားပြီ။

(၈) ဖင်လန်- ကျောင်းသားဖြစ်ရန် အကောင်းဆုံးနေရာသည် ဖင်လန်ဖြစ် သည်။ ဆရာနှင့် ကျောင်းသား၊ နှစ်ဦးစလုံး ကို တန်ဖိုးထားသည်။ တက္ကသိုလ်ပညာ ရေးအထိ အစိုးရက ကျောင်းစရိတ် ထောက် ပံ့သည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား အများ စု မဟာဘွဲ့ ရရှိကြသည်။ ဥရောပ၌ အမှတ် အများဆုံး ရကြသည်။

(၉) အမေရိကား- ချမ်းသာရန် အကောင်းဆုံး နေရာသည် အမေရိကား ဖြစ်သည်။ အမေရိကား ရွှေတွင်းတူးသမား တို့၏ ဆိုရိုးစကားတစ်ခု ရှိခဲ့ သည်။ ချမ်းသာအောင် တူး Strike if rich ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ဤစကားသည် မိုက်ခဲ အကောင်းမြင်ဝါဒ Guts level optimism ဖြစ်လာသည်။

(၁၀) အိန္ဒိယ-အိန္ဒိယသည် နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတို့အတွက် အကောင်းဆုံး နေရာဖြစ်သည်။ တက္ကနိုလိုဂျီကျွမ်းကျင်သူ တွေ ပေါများသည့်အပြင် စတော့အိတ် ချိန်းလည်း အင်အားကောင်းသည်။

(၁၁) ဗြိတိန်- ရွှေ့ပြောင်းအခြေချ နေထိုင်သူတို့အတွက် အကောင်းဆုံး နေ ရာဖြစ်သည်။

(၁၂) ဒိန်းမတ် - သာတူညီမျှအရှိ ဆုံး နေရာဖြစ်သည်။ လူလတ်တန်းစားပေါ် သည်။ စိတ်ချမ်းသာကြသည်။

စာရေးဆရာ

သိပ္ပံပညာ မဏ္ဍိုင်နှင့်ပတ်သက်၍ အကောင်းဆုံးနေရာ နှစ်နေရာပြသည်။

(၁၃) ဆွိဒင်နှင့် ဂျပန်တို့ဖြစ်ကြသည်။ (၁၄) ကာဗွန်ထရိတ်ဒါကိုမူ ရုရှနိုင်ငံအား အပ်နှင်းသည်။ လေထုညစ်ညမ်းသော ကာဗွန်တို့ကို အထုတ်လုပ်ဆုံးဟု သတ်မှတ်ကြသည်။ (၁၅) ဆော့ဖ်ဝဲထုတ်လုပ်ဖွံ့ဖြိုးရန် အကောင်းဆုံး နေရာသည် အက်စ်တိုနီးယားဖြစ်သည်ဟု အကဲဖြတ်သည်။

(၁၆) သုခုမ အနုပညာရှင်သမားဖြစ်ရန် အကောင်းဆုံးနေရာသည် ဂျာမနီဖြစ်သည်။ အစိုးရ၏ ကူညီထောက်ပံ့မှုနှင့် စရိတ်မကြီးသော နေရာများရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဘာလင်သည် တီထွင်ဖန်ဆင်းမှုကောင်းကင်ဘုံ -Creative heaven ဖြစ်လာသည်။

(၁၇) ဂီတမြတ်နိုးသူအဖို့ အကောင်းဆုံးနေရာသည် ပြင်သစ်ဖြစ်သည်။

(၁၈) အဝတ်အစား ဒီဇိုင်းအကောင်းဆုံးနေရာသည် တောင်အာဖရိက ဖြစ်သည်။

(၁၉) စာပေပညာရှင် စာရေးဆရာတို့အကောင်းဆုံး နေရာသည်ကား ကနေဒါဖြစ်နေသည်။ ကနေဒါတွင် စာဖတ်ပရိသတ် အလွန်အားကောင်းသည်။ စာပေဆုတွေလည်း တစ်ပြိုင်တည်းရှိသည်။

အထက်ပါတို့အတိုင်း သို့မဟုတ် အလိုက် အကောင်းဆုံး နေရာတို့ကို ရွေးချယ်ပြီးသည့် နောက်၊ နောက်ထပ် ပြဿနာတစ်ရပ်ကို ကိုင်တွယ်ကြသည်။ ဤကား အပြုံး၏ နောက်ဝယ်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

မောင်စူးစမ်း

Ref: Newsweek

စာမျက်နှာ(၇၁)မှ

ဦးဆောင်ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ဖော်ပြခဲ့တဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုနဲ့ အရည်အသွေးကိုးချက်ကို နားလည်သဘောပေါက်ပြီး လေ့ကျင့်သွားမယ်ဆိုရင် လူထုအတွက် အကျိုးပြုနိုင်တဲ့ ဦးဆောင်သူများ ဖြစ်မှာ မလွဲပါဘူး။

မှန်ကန်ကောင်းမွန်သော ဦးဆောင်သူ

- ၁။ စာရိတ္တနှင့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာကောင်းရမည်။
- ၂။ စိတ်ရင်းကောင်းဖြင့် စာနာတရားရှိပြီး တရားမျှတမှု ရှိရမည်။
- ၃။ အနစ်နာခံ၊ သည်းခံ၍ စိတ်ရှည် ပြီးစွဲရှိရမည်။

- ၄။ စည်းစနစ် ရှိရမည်။
- ၅။ တက်ကြွနိုးကြားမှု ရှိရမည်။
- ၆။ တိကျပြတ်သား၍ ရဲရင့်စွန့်စား သော သတ္တိရှိရမည်။
- ၇။ အမှားအမှန် ဝေဖန် ပိုင်းခြားတတ်ရမည်။
- ၈။ နည်းလမ်းဟောင်းများကို ကျော်လွန်၍ တီထွင်ကြံဆမှု ရှိရမည်။
- ၉။ ပြောသလိုလုပ်၍ စံနမူနာကောင်းပြသနိုင်ရမည်။
- ၁၀။ ရိုးသားပွင့်လင်း၍ အမှားရှိလျှင် ဝန်ခံပြုပြင်ရဲသူ ဖြစ်ရမည်။

စံမြင့်ကြည် (ဘားအံ)

မှီငြမ်း

H. Win - LcA
H. Win - project. Cycle Management

ဒီအစီအစဉ်တွေကို ချမှတ်ခဲ့သူ တွေက ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေး
အဖွဲ့ကြီး (WTO) ကို ချုပ်ကိုင်ထားတဲ့ ‘စတုဂ် နိုင်ငံများ’
ဖြစ်ကြတဲ့ အမေရိကန်၊ ဥရောပ၊ ကနေဒါနဲ့ ဂျပန်တို့အပြင်
‘ဝါရှင်တန် တြိဂံ’ လို့ ခေါ်ကြတဲ့ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အိုင်အမ် အက်စ်နဲ့
အမေရိကန် ဘဏ္ဍာရေးဌာနတို့ ဖြစ်ကြတယ်

လူထုစိန်ခင်း

ကမ္ဘာကြီးရဲ့ အရှင်သခင်သစ်များ

ဒီနေ့ခေတ်ဟာ နိုင်ငံစုံ ကော်ပိုရေးရှင်း
ကြီးများ MNC (Multi - National Corpo-
rations) ရဲ့ခေတ် ဖြစ်တယ်။ အစဉ် အလာ
မိသားစုတစ်ခု၊ နိုင်ငံတစ်ခုက အရင်းရှင်
ကြီးများက ကုမ္ပဏီကြီးတစ်ခုကို ချုပ်ကိုင်
ထားတဲ့ ခေတ် မဟုတ်တော့ဘူး။ အမေရိ
ကန်က ပါရမောင့် ရုပ်ရှင်လုပ်ငန်းကြီးရဲ့
ရှယ်ယာအများစုကို ဂျပန်ဆိုနီကုမ္ပဏီက
ဝယ်ယူပိုင်ဆိုင်ထားသလို ဂျပန်နိုင်ငံက
မော်တော်ကား ကုမ္ပဏီကြီး တချို့ရဲ့
ရှယ်ယာတွေကိုလည်း ဖွဲ့စည်းကားကုမ္ပဏီ
ကြီးက ဝယ်ယူပိုင်ဆိုင်ထားခဲ့တယ်။

စီးပွားရေးလောက အဖို့တော့
အမျိုးသားနိုင်ငံ (Nation State) ဆိုတာ
များရဲ့ နယ်နိမိတ် မျဉ်းကြောင်းတွေဟာ
ကန့်သတ်ချက်အနေနဲ့ ရှိမနေတော့ဘူး။
အမေရိကန် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းကြီးတွေက
ကမ္ဘာတစ်ခုလုံးကို စီးပွားရေး ဖြန့်ကျက်
ထားသလို အမေရိကန်နိုင်ငံရဲ့ ဘဏ်လုပ်
ငန်း၊ ငွေကြေးဈေးကွက် ရောင်းဝယ်ရေး
လုပ်ငန်း၊ မီဒီယာလုပ်ငန်း စတဲ့ နယ်ပယ်
တွေမှာလည်း ဂျူးသူဌေးကြီးတွေက လက်

ဝါးကြီးအုပ် ပိုင်ဆိုင်ထားနိုင်ခဲ့ကြတယ်။

အလားတူပဲ မော်တော် ကားနဲ့
လူသုံး အီလက်ထရောနစ် ကုန်ပစ္စည်း
ဈေးကွက်ကို ဂျပန်က အခိုင်အမာ ခြေ
ကုပ်ရထားပြီး ဖြစ်တယ်။ အင်္ဂလန်က
နာမည်ကြီး ချယ်လ်ဆီး ဘောလုံးကလပ်
ကို ရုရှားခေတ်ပျက် ရေနံသူဌေးက ဝယ်
ယူပိုင်ဆိုင်ထားသလို ဖူလ်ဟမ် ဘောလုံး
အသင်းဆိုရင်လည်း အရှေ့အလယ်ပိုင်း
သား မူဆလင် သူဌေးတစ်ယောက်က ပိုင်
ဆိုင်နေတာ ဖြစ်တယ်။ ကမ္ဘာ့ အချမ်းသာ
ဆုံး မန်ချက်စတာ ယူနိုက်တက် အသင်း
ကိုတောင် အမေရိကန် သူဌေးတစ်ယောက်
က ဝယ်တော့မလိုလို သတင်းကြားနေရ
တယ်။

အမေရိကန် လစ်ဘရယ်ဝါဒီတွေ နဲ့
တက္ကသိုလ် အဝန်းအဝိုင်းက လစ်ဘရယ်
ပညာတတ်တွေက (MNC) တွေကြောင့်
ကမ္ဘာကြီးရဲ့ နိုင်ငံရေးစနစ်တွေ မလွဲမသွေ
ပြောင်းလဲလာလိမ့်မယ်။ နိုင်ငံတစ်ခုက
ကမ္ဘာကြီးကို ချယ်လှယ်တဲ့ လက်ဝါးကြီး
အုပ် အရင်းရှင်စနစ် ကွယ်ပျောက်သွား

လိမ့်မယ်။ အဲဒါကြောင့် နယ်ချဲ့စနစ်ဆို တာလည်း မရှိတော့ဘူး။ အမျိုးသားအစိုးရ (National Government) များရဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအပေါ် ထိန်းချုပ်မှုများလည်း တဖြည်းဖြည်း လျော့ပါးသွားလိမ့်မယ်။ စီးပွားရေး ကမ္ဘာပြုမှုကတစ်ဆင့် နိုင်ငံရေး ကမ္ဘာပြုမှုကို ရောက်ရှိသွားစေလိမ့်မယ် စသဖြင့် ဟောကိန်းအမျိုးမျိုး ထုတ်ခဲ့ကြတယ်။ ထုတ်နေဆဲလည်း ဖြစ်တယ်။

ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စီးပွားရေး၊ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေး စသဖြင့် အရာရာ မှာ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အမြင်တွေနဲ့ တွေးခေါ်မြော်မြင်ကြတဲ့အတွက် ကျဉ်းမြောင်းတဲ့ အမျိုးသား အကျိုးစီးပွားကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရတဲ့ ပဋိပက္ခတွေ လျော့ပါးကျဆင်းသွားလိမ့်မယ်လို့လည်း ဟောကိန်းထုတ်ကြတယ်။ ဒီနေ့ခေတ်ရဲ့ အကြီးမားဆုံး အန္တရာယ်ဟာ ရှေးခေတ်တွေကလို နယ်ချဲ့စနစ်တို့၊ အရင်းရှင်စနစ်တို့၊ ကွန်မြူနစ်စနစ်တို့ မဟုတ်တော့ဘူး။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံတိုင်းလိုလိုမှာ (MNC) တွေနဲ့အတူ ကျွဲကူးရေပါ လိုက်ပါလာကြတဲ့ လူမျိုးပေါင်းစုံတို့ကြားမှာ ဖြစ်ပွားလာမယ့် ‘ယဉ်ကျေးမှုချင်း ပဋိပက္ခဖြစ်ခြင်း’ သာလျှင် ဖြစ်တယ်လို့လည်း ဟောကိန်းထုတ်သူများက ထုတ်လာကြတယ်။

ဒီဟောကိန်းတွေဟာ ‘ရီးဒါးဒိုင်ဂျက်အမြင်’ မျိုးသာ ဖြစ်တယ်လို့ သုံးသပ်ဝေဖန်သူတစ်ဦးက ဆိုထားတာ ဖတ်လိုက်မိပါတယ်။ ရီးဒါးဒိုင်ဂျက်ဆိုတာက ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးက အထွေထွေ စာဖတ်ပရိသတ်အတွက် ရည်ရွယ်ထုတ်ဝေတဲ့ ‘Popular Reader’ စာအုပ်မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်စကားပြောလူမျိုးမဟုတ်တဲ့နိုင်ငံတွေက စာဖတ်ပရိသတ်များ ဖတ်နိုင်

အောင်ဆိုပြီး အာရှထုတ်စာအုပ်တွေမှာ ခပ်လွယ်လွယ် အင်္ဂလိပ်စကားနဲ့ ရေးထားပါတယ်။ ဒါ့အပြင် နာမည်ကျော် ဝတ္ထုစာအုပ်ကြီးတွေဖတ်ဖို့ အချိန်မပေးနိုင်သူတွေ၊ မူရင်းစာအုပ်ရဲ့ အင်္ဂလိပ်စာကို မလိုက်နိုင်သူတွေအတွက် ခပ်လွယ်လွယ် ခပ်တိုတို ပြန်ရေးထားတဲ့ အကျဉ်းချုပ်စာအုပ်ကဏ္ဍလည်း လစဉ် ပါဝင်ပါတယ်။ ရီးဒါးဒိုင်ဂျက်အမြင်လို့ ဆိုလိုက်တာက ခပ်လွယ်လွယ် အပေါ်ယံကလေး ချပ်ပြီး ကြည့်မြင်သုံးသပ်ချက် ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို ဟောကိန်း ထုတ်သူ ပညာရှင်များကိုလည်း (Academic - Populists) ‘ပေါ်ပြူလာ ပညာရှင်တွေ’ လို့ ကင်ပွန်းတပ်ပေးထားပါတယ်။

ဖတ်ခဲ့တဲ့ စာအုပ်က (The New Rulers of the World) ဖြစ်ပါတယ်။ စာအုပ်ရေးသူက အင်္ဂလန်မှာနေတဲ့ ဩစတြေးလျနိုင်ငံသား သတင်းစာဆရာ (John Pilger) ပါ။ အင်္ဂလန်နိုင်ငံရဲ့ အမြင့်ဆုံးဆုဖြစ်တဲ့ ‘Journalist of the Year’ ဆု နှစ်ကြိမ်ရခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းထောက်သက်တမ်းအများစုကို စစ်သတင်းထောက်အဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့ရပါတယ်။ မှတ်တမ်းရုပ်ရှင်တစ်ခု ရိုက်ကူးခဲ့ ရာက ‘နယ်စည်းမခြား သတင်းထောက် များ’ အဖွဲ့ရဲ့ ဆု ရပါတယ်။ အမေရိကန် ရုပ်မြင်သံကြား အမြင့်ဆုံး (Emmy) ဆုနဲ့ အင်္ဂလန်က ဗြိတိသျှရုပ်ရှင်နဲ့ ရုပ်မြင်သံကြား အကယ်ဒမီ အဖွဲ့ကြီးကပေးတဲ့ (Richard Dimbleby) ဆုလည်း ရရှိခဲ့ပါတယ်။

စာအုပ်ရေးသူ ဂျွန်ပီးလ်ဂျားက ‘ကမ္ဘာပြုမှု (ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း) မှာ နိုင်ငံအစိုးရများရဲ့ အာဏာလျော့ပါးသွားတယ်ဆိုတာ မဟုတ်ဘူး။ အစိုးရတွေက

ယူရမယ့် လူမှုရေးတာဝန်တွေကို မယူ
တော့ဘဲ လျစ်လျူရှုထားလိုက်တာသာ ဖြစ်
တယ်’ လို့ ဆိုပါတယ်။ ပြီးတော့ ‘ခေတ်
ဟောင်း နယ်ချဲ့စနစ်က ‘ကမ္ဘာပြုမှု’ တို့
‘အကြမ်းဖက်မှု တိုက်ဖျက်ရေး’ တို့ဆိုတဲ့
စကားလုံးတွေနဲ့ လူရိုသေ ရှင်ရိုသေ ဖြစ်
အောင် လုပ်ပြီး ပြန်ဝင်လာတာ ဖြစ်တယ်’
လို့လည်း ဝေဖန်ပါတယ်။

အပေါ်ယံကြည့်ရင်တော့ ငွေ
ကြေးဈေးကွက်ကြီးတွေ၊ လက်ကိုင်ဖုန်း တွေ၊

**ကမ္ဘာ့လူဦးရေ
အများစုကြီးဟာ
တယ်လီဖုန်း
ဆိုတာတောင်
ဘာမှန်းသိကြတာ
မဟုတ်ပါဘူး။ တစ်နေ့ကို
ဝင်ငွေ
နှစ်ဒေါ်လာတောင်မှ
ရကြတာ မဟုတ်ပါဘူး**

မက်ဒေါ်နယ်တွေ အင်တာနက်က တစ်ဆင့်
ရက်အားခရီးထွက်ဖို့ ဟိုတယ်ခန်း
လှမ်းငှားတာတွေနဲ့ တကယ့်ကို အပျံ့စားပဲ။
ဒါပေမယ့် အဲဒီ အပျံ့စားရဲ့ အနှစ်
သာရကတော့ ‘အငတ်ဘေး ကမ္ဘာပြုမှု
ကြီး’ သာ ဖြစ်တယ်။ ကမ္ဘာ့လူဦးရေ
အများစုကြီးဟာ တယ်လီဖုန်း ဆိုတာ
တောင် ဘာမှန်းသိကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။
တစ်နေ့ကို ဝင်ငွေ နှစ်ဒေါ်လာတောင်မှ
ရကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။ သုံးရေသောက်
ရေ ကောင်းကောင်းမွန်မွန် မရရှိလို့ တစ်
နေ့ကို ကလေးသူငယ် ၆၀၀၀ လောက်
နေ့စဉ် ဝမ်းရောဂါအမျိုးမျိုးနဲ့ သေဆုံးနေ
ကြရတာပါ။

‘စီးပွားရေး ကမ္ဘာပြုမှုဆိုတာ
ခေတ်သစ်အော်ဝဲ အယူအဆသာလျှင်
ဖြစ်တယ်။ (အော်ဝဲဆိုတာက နာမည် ကျော်
Animal Farm တို့ Nineteen Eighty-Four
တို့ကို ရေးခဲ့တဲ့ George Orwell ကို ဆိုလိုတာ
ဖြစ်ပါတယ်။ စာရေးသူ)။

ဒီကမ္ဘာကြီးထဲမှာ ကျွန်ုပ်တို့ ကမ္ဘာ
မြောက်ခြမ်းနေ လူအများစုကြီး မသိကြ
ရတဲ့ နောက်ဆုံးပေါ် ဖြုန်းတီးရေးစနစ်
အမျိုးမျိုးကြောင့် နိုင်ငံပေါင်း ၉၀ ကျော်
တို့ဟာ ၈၀ - ခုနှစ်များအတွင်း ခေတ်
စားခဲ့တဲ့ ‘Structural adjustment
programmes’ ဆိုတဲ့ အခြေခံ ပြုပြင်ရေး
အစီအစဉ်တွေရဲ့ စမ်းသပ်ခံသားကောင် ဘဝ
ကျရောက်ခဲ့ကြရတယ်။ အစီအစဉ် တွေကို
‘နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး’ (Nation
building)၊ ‘ကောင်းမွန်တဲ့ အုပ်ချုပ်ရေး’
(good governance) စတဲ့ အမည်အမျိုး
မျိုးတွေ ကင်ပွန်းတပ်ပေးခဲ့တယ်။

ဒီအစီအစဉ်တွေကို ချမှတ်ခဲ့သူ
တွေက ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေး အဖွဲ့ကြီး
(WTO) ကို ချုပ်ကိုင်ထားတဲ့ ‘စတုဂ်
နိုင်ငံများ’ ဖြစ်ကြတဲ့ အမေရိကန်၊ ဥရောပ၊
ကနေဒါနဲ့ ဂျပန်တို့အပြင် ‘ဝါရှင်တန် တြိဂံ’
လို့ ခေါ်ကြတဲ့ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အိုင်အမ်
အက်ဖ်နဲ့ အမေရိကန် ဘဏ္ဍာရေးဌာနတို့
ဖြစ်ကြတယ်။

ဒီစတုဂ်နဲ့ တြိဂံတို့က ဖွံ့ဖြိုးဆဲ
နိုင်ငံတွေက အစိုးရ မူဝါဒတွေကို အသေး
အဖွဲ့ကိစ္စလေးကအစ ထိန်းချုပ်ထားတာ
ဖြစ်တယ်။ ဒီလို ထိန်းချုပ်နိုင်တဲ့ အာဏာ
ကို အဓိက ရယူထားတာကတော့ ဖွံ့ဖြိုး
ဆဲ နိုင်ငံတွေအနေနဲ့ အနောက်က ကြွေး
ရှင် နိုင်ငံတွေကို ဘယ်လိုမှ ပြန်ဆပ်နိုင် စွမ်း
မရှိတဲ့ အကြွေးတွေအတွက် နေ့စဉ်

ဒေါ်လာသန်း ၁၀၀ လောက် ပေးနေရတဲ့ အခြေအနေပေါ်က ရယူထားတာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို ထိန်းချုပ်ထားခြင်းရဲ့ ရလဒ်ကတော့ လူဦးရေ သန်း ၁၀၀၀ တောင် မပြည့်တဲ့ ချမ်းသာတဲ့ နိုင်ငံကြီးများက အခွင့်ထူးခံ လူချမ်းသာများက ကမ္ဘာကြီးရဲ့ ဓနဥစ္စာ ၈၀ ရာနှုန်းကို ရယူထားခြင်း ဖြစ်တယ်။

ဂျန်ပီးလ်ဂျားက အဲဒီလို ရေးခဲ့တာဟာ စိတ်ထင်ရာ ရေးခဲ့တာ မဟုတ်ကြောင်း အထောက်အထား ခိုင်လုံစွာ ရှိကြောင်း ထုတ်ပြပါတယ်။ ဆူဟာတို့ ပြုတ်ကျသွားပြီး နောက်ပိုင်းကျမှ လူအများ ဖတ်ရှုခွင့်ရတဲ့ စာရွက်စာတမ်း မှတ်တမ်း မှတ်ရာတွေကို သူက ထောက်ပြပါတယ်။ အဲဒီ လျှို့ဝှက်မှတ်တမ်းများအရ အာရှတိုက်မှာ 'စီးပွားရေး ကမ္ဘာပြုမှု' ဟာ ၁၉၆၅ - ၆၆ ဆူဟာတို့ရဲ့ လူ တစ်သန်းလောက် သတ်ဖြတ်မှုကြီး ပြီးစမှာ ကလလရေကြည် သန္ဓေတည်ခဲ့တယ်လို့ ပီးလ်ဂျားက ဆိုထားပါတယ်။

'ဒီကိစ္စက တော်တော် အံ့ဩစရာ ကောင်းတဲ့ပုံစံနဲ့ လုပ်ခဲ့ကြတာမျိုးလို့ ချီကာဂို Northwestern တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခ ဂျက်ဖရီဝင်းတားက ကျွန်တော့်ကို ပြောခဲ့တယ်။ သူတို့က အုပ်စု ငါးစုခွဲပြီး တစ်ခန်းမှာ သတ္တုတွင်းအကြောင်း နောက်တစ်ခန်းမှာ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း၊ နောက်တစ်ခန်းမှာ အပေါစား စက်မှုလုပ်ငန်း၊ နောက်တစ်ခန်းမှာ ဘဏ်လုပ်ငန်းနဲ့ ငွေကြေးလုပ်ငန်းဆိုပြီး ဆွေးနွေးကြတာ။ ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးကြီးတွေက လူတွေက အင်ဒိုနီးရှား အစိုးရ အရာရှိတွေကို သူတို့လိုချင်တာတွေ စာရင်းထုတ်ပြပြီး ဒါတွေ ဒါတွေ ဒါတွေလို့ လက်ညှိုးထိုးပြလိုက်

တာပဲ။ ဟိုဘက်ကလည်း လိုချင်တာ ယူစေပေါ့။

အဲဒီတော့မှ သူတို့ လိုချင်တာ တွေ ဥပဒေနဲ့ ညီညွတ်အောင် အင်ဒိုနီးရှား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေကို ဒီလိုဒီလို ရေးဆိုပြီး အသေးစိတ် ချပေးကြတယ်။ ဒီလိုနဲ့ပဲ ကြေးနီ၊ ရွှေ၊ နီကယ်၊ ဘော့ဆိုက် သတ္တုမျိုးစုံ ပါတဲ့ တောင်ကြီးတစ်တောင်လုံးကို အမေရိကန် ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးတွေက ယူသွားကြတယ်။ အမေရိကန်၊ ဂျပန်၊ ပြင်သစ် ကုမ္ပဏီကြီး တစ်စုက ဆူမတြားကျွန်းကြီးပေါ်က သစ်တောကြီးတွေကို ရသွားကြတယ်။

ဒါအပြင် တာလီဘန်တို့ကို စီအိုင်အေက ဘယ်လို ထောက်ပံ့ ကူညီပြီး ဘယ်လို လေ့ကျင့် ပေးခဲ့တယ်ဆိုတာများနဲ့ ဂျော့ဘုရ်နဲ့ ဒုတိယ သမ္မတ ချင်နီ မိသားစုကြီးများနဲ့ ဘင်လာဒင် မိသားစုကြီးများ အကြား စီးပွားရေး ဆက်ဆံမှုတွေ ဘယ်အချိန် အခါက စပြီး ရှိခဲ့တယ်ဆိုတာများလည်း ပီးလ်ဂျားက အခန်း တစ်ခန်း သပ်သပ် ရေးထားပါသေးတယ်။

ပီးလ်ဂျားရဲ့ စာအုပ်က စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းသလို သူ့ရဲ့ အရေးအသားကလည်း သတင်းသမားပီပီ 'လိုတိုရှင်း' နဲ့ တိကျပြတ်သားပါတယ်။ သူ့ရဲ့ သတင်းထောက် မျက်လုံးကလည်း စူးရှပါတယ်။ အပေါ်ယံ အဆင်တန်ဆာတွေကို ထွင်းဖောက်ပြီး နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း မြင်နိုင်စွမ်းပါတယ်။ ဒီစာအုပ်အကြောင်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သိနိုင်အောင် တတ်စွမ်းသမျှ အလျဉ်းသင့်သလို ပြောပြသွားပါဦးမယ်။

လူထုစိန်ဝင်း

အဖွဲ့အစည်း

အလုပ်

နှင့်

လူ

ဆက်ဆံရေး

ကျော်လင်းနိုင်

လူနှင့် လူ၏အလုပ်ကို စီမံခန့်ခွဲခြင်းသည် ခက်ခဲသည့် သဘောတရားဖြစ်ပြီး အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံသော ချဉ်းကပ်နည်းများကို အခါအားလျော်စွာ တင်ပြခဲ့ဖူးကြပေပြီ။ အထင်ရှားဆုံး ချဉ်းကပ်နည်း နှစ်ခုကို သီအိုရီ X နှင့် သီအိုရီ Y ဟု ခေါ်ဆိုကြ

သည်။ သီအိုရီ X သည် သမားရိုးကျ သဘောတရားဖြစ်ပြီး သီအိုရီ Y မှာမူ ဒေါက်ကလပ်မက်ဂရီဂေါ တင်ပြသည့် သဘောတရား အသစ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ သူ့အဆိုအရ ဤသဘောတရား နှစ်ခု သည် လုံးဝ ကွဲပြားခြားနားသော အမြင် နှစ်မျိုးကို ကိုယ်စားပြုပေသည်။ ဤ သဘောတရား ကို ကျွန်တော်တို့ အကျဉ်းချုံး၍ သုံးသပ် ကြပါစို့။

သီအိုရီ X ၏ လူဆချက်

အောက်ပါအချက်များသည် သီအိုရီ X သဘောတရားနှင့် ပတ်သက်၍ အဓိက ခံယူချက်များ ဖြစ်သည်။

- ၁။ လူသည် သဘာဝအားဖြင့် ယှဉ်းရဲ၏။ အလုပ်လုပ်ရသည်ကို မနှစ်သက်ချေ။ အလုပ်ကို တတ်နိုင်သမျှ ရှောင်တိမ်း၏။
- ၂။ လူတွင် ရည်မှန်းချက် အနည်းအပါးသာ ရှိသည်။ လူသည် တာဝန်ကို ပခုံးထမ်းလိုစိတ် မရှိပေ။ ဘဝလုံခြုံရေးကိုသာ သူ့အလိုရှိ၏။
- ၃။ လူတို့ကို ချောမြူခြင်း၊ ထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် ညွှန်ကြားခြင်းဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ အမြဲမပြတ် ဆုကြေးပေးခြင်း သို့မဟုတ် လာဘ်ထိုးခြင်းဖြင့်သာလျှင် အလုပ်လုပ်အောင် စေ့ဆော်ခိုင်းစေနိုင်သည်။

ဤခံယူချက်များကို လက်ခံသော အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုတွင် လုပ်ငန်းများ၊

တာဝန်များနှင့် အာဏာတို့ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ခွဲခြားထားသည်။ အုပ်ချုပ်မှု ချိတ်ဆက် ပီပီပြင်ပြင်ရှိသည်။ ဆောင်ရွက်မှုတိုင်းကို မပြတ်စောင့်ကြည့်ကာ တင်းကြပ်ကြပ်ဖြင့် စည်းကမ်းချမှတ် ကျင့်သုံး၏။

သီအိုရီ Y ၏ ခံယူချက်

ဤသဘောတရား၏ ခံယူချက် ကို အောက်ပါအတိုင်း ဖွင့်ဆိုနိုင်၏။

၁။ အလုပ်သည် သဘာဝ လှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ကစား ခုန်စားမှု သို့မဟုတ် နားနေမှုကဲ့သို့ မရှိမဖြစ် သော ကိစ္စဖြစ်၏။ လူတိုင်း တစ်ခုခု လုပ်ရသည်ကို နှစ်သက်သည်။

၂။ လူတိုင်းလူတိုင်းတွင် သူ့ကိုယ်သူ အပြည့်အဝ ဖွံ့ဖြိုးစေရန် သဘာဝ စေ့ဆော်အားရှိသည်။ လူတို့သည် တာဝန်ယူရသည်ကို နှစ်သက်သည်။ ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုသည်။ ဤသို့ဖြင့် သူတို့ အစွမ်းကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည် ဖော်၏။ ဤသည်ကိုပင် ကိုယ့်ကိုယ် ကိုယ် ဖြစ်ထွန်းအောင် ကြိုးစားခြင်းဟု ခေါ်သည်။ လူသားတို့တွင် ယင်းအချက်က အရေးအကြီးဆုံး လိုအပ်ချက်ပင် ဖြစ်၏။

လူသည် သူ၏အလုပ်မှ နည်းလမ်းနှစ်သွယ်ဖြင့် ကျေနပ်မှုကို ရရှိသည်။ လူတစ်ယောက်သည် ရာထူးတိုးမြှင့်ခံရ

လျှင် သို့တည်းမဟုတ် သူ့အလုပ်အတွက် ချီးကျူးခံရလျှင် ပျော်ရွှင်ကျေနပ်တတ်၏။ သို့သော်လည်း ဤအဖြစ်က အပြင်းပန်းကျေနပ်မှုပင် ဖြစ်ပါ၏။ လူသည် ပြဿနာတစ်ရပ်ကို ဖြေရှင်းရန် ကြိုးစားနေပြီး နောက်ဆုံး အဖြေတစ်ခု ရှာတွေ့သော အခါတွင် သူသည် ရင်ထဲက နှလုံးသားထဲက ပျော်ရွှင်သည်။ ဤခံစားမှုက အတွင်းစိတ်ထဲမှ ပျော်ရွှင်ခြင်းဖြစ်ပြီး ပထမ ပျော်ရွှင်မှုမျိုးထက် ပို၍ ရေရှည် တည်မြဲသည်။

ပြင်းပ ထိန်းသိမ်းမှုနှင့် အပြင် ဘက်စောင့် စည်းမှုက တခဏသာ ထိရောက်မှုရှိသည်။ မိမိကိုယ်မိမိ ထိန်းသိမ်းမှုနှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ညွှန်ကြားမှုကသာ ရေရှည် အကျိုးရလဒ်ရှိ၏။ လူသည် သစ္စာ ရှိရှိ အလုပ်လုပ်ပြီး မိမိကိုယ်မိမိ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေမှသာ အဖွဲ့အစည်းလည်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရှိ၏။ ဤပုံစံဖြင့် လူတို့ အလုပ်လုပ်ကြသောအခါ အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် ပိုမိုထိရောက်မှုရှိပြီး ဖန်တီးနိုင်မှု သို့မဟုတ် တွေးခေါ်နိုင်မှု စွမ်းအား ကြွယ်ဝ သည်။ မိမိကိုယ်မိမိ သစ္စာတရား သို့မဟုတ် စင်ကြယ်သော ကိုယ်ကျင့်သီလ စောင့် စည်းဖို့ ကျင့်ကြံမှု၊ နေထိုင်မှု မပြုဘဲ အခြားသူကို ဦးဆောင်၍ မရနိုင်ပေ။ မိမိကိုယ် မိမိ မှန်မှန်ကန်ကန် ဦးဆောင်နိုင်မှသာ တစ်ပါးသူများအပေါ် မှန်ကန်စွာ ဦးဆောင်မှု ဖြစ်မည်မှာ သေချာ၏။

စီမံခန့်ခွဲရေး၏ အဓိက အလုပ်မှာ အဖွဲ့အစည်းနှင့် လူတို့တစ်ပြိုင်တည်း ဖွံ့ဖြိုးစေသည်။ ပုံစံဖြင့် စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း သာ ဖြစ်ပါ၏။

ဤကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်း အမျိုးအစားတွင် စည်းမျဉ်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများက အဓိက သော့ချက်

မဟုတ်ပေ။ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ဆိုသည်မှာ မိမိကိုယ်မိမိ အသိဉာဏ်ဖြင့် စောင့်စည်း ထိန်းသိမ်းခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ စည်းကမ်း ထုတ်သူ ခေါင်းဆောင်သည် မိမိကိုယ်မိမိ အကောင်းဆုံး ကိုယ်ကျင့်သီလကို မဖောက်မဖျက် စောင့်စည်းနေထိုင် ပြုမူနိုင်မှသာ အများအတွက် စည်းကမ်း သတ်မှတ်ပေးရမည်။

ဆိုလိုသည်မှာ ‘ငါပြောသလို လုပ်.....’ ဟူသော အရည်အချင်းမဲ့ တဇာတ်ကမ်း ခေါင်းဆောင် မဖြစ်စေရပေ။ လူတိုင်းက အဖွဲ့အစည်း၏ ဦးတည်ချက်ပေါ် ရပ်တည်နေရပေမည်။ ယင်းသို့ ရပ်တည်ရာတွင် ခေါင်းဆောင်သည် အများနှင့် တစ်သားတည်း တစ်စိတ် တစ်ဝမ်းတည်း ဖြစ်ဖို့လို၏။ သို့မဟုတ်ပါက ခြံစည်းရိုး အခိုင်အမာ ပြုလုပ်ထားပြီး ထည့်သွင်း ပိတ်ဆို့ထားသည့် အသက်မဲ့သော အဖွဲ့အစည်းသာ ဖြစ်၏။ အထက်နှင့် အောက်သာမက တန်းတူ အချင်းချင်းလည်း အပြန်အလှန် ယုံကြည်မှု ရှိရမည်။ ထိုသို့ ယုံကြည်မှုရဖို့ အဓိကမှာ ဖြောင့်မတ်ဖြူစင်မှသာ ဖြစ်ပေမည်။ လွတ်လပ်သော အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်မှု၊ ဆွေးနွေးမှု ရှိရမည်။ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း လိုလို လားလား (ဟန်ဆောင်မှု၊ အပေးအယူမျိုး မရှိဘဲ) ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ရှိသည်။ သဘာဝကျစွာပင် ကိုယ်စိတ်ကကြံမှု၊ ဖန်တီးမှုစွမ်းတို့ ရှိကြသည်။ ဤအဖွဲ့အစည်းမျိုးကသာလျှင် မြန်စွာ ဖွံ့ဖြိုးမှု ရှိ၏။ အပေါ်စီး တွန်းအားပေး ပွင့်လင်းသော ဆက်ဆံမှု မရှိ၊ မြန်မြန်ပြီးလျှင် ဆုပေးစသည်တို့က အရည်အသွေးမဲ့ ပြရုပ် စီမံခန့်ခွဲမှုသာ ဖြစ်ပါ၏။

စီမံခန့်ခွဲမှု သဘောတရား Y ၏ တုံ့ပြန်သက်ရောက်မှုများ

မက်ဂရီဂေါ၏ သီအိုရီ Y သည် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းတွင် လက်ခံမှု ရရှိခဲ့သည်။ သူ့ကိုယ်တိုင်ကလည်း ဤသီအိုရီသည် အသစ်အဆန်း တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း ဆိုခဲ့ ၏။ သို့သော် သူ၏ ခံယူချက်များကို အပြီး သတ်အတည်ပြုမှု မရှိသေးပါဟုလည်း သူက ဖြည့်စွက် ပြောဆိုပြန်သည်။

မန်နေဂျာများ အနေဖြင့် နောက်ပိုင်းတွင် ရှုပ်ထွေးမှု ဖြစ်ရ၏။ သီအိုရီ X ၏ ခံယူချက်ဖြင့် ပီပြင်စွာ အောင်မြင်နေသော အဖွဲ့အစည်း အတော်များများ ရှိ ခဲ့သည်။ သီအိုရီ Y မှာမူ ကျေနပ်လောက် သော ရလဒ်ကို အမြဲတစေ မပေးနိုင်ခဲ့ ပေ။ သီအိုရီ Y ကို လက်ခံသော အဓိက ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည့် ဝါရင်းဘန်နစ်သည် ဘတ် ဖဲလိုး တက္ကသိုလ်ကို သီအိုရီ Y ၏ လမ်း ကြောင်းပေါ်တွင် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရန် ကြိုး စားခဲ့သော်လည်း သူ့ကြိုးပမ်းချက်က ဆိုး ဆိုးရွားရွား အဆုံးသတ်သွားခဲ့၏။

သီအိုရီ Y ၏ ခံယူချက်များမှာ ခိုးစင်းလွန်းသည်ဟု ယူဆကြသည်။ လူ သည် သီအိုရီ Y ပုံဖော်ချက်ထက် များ စွာ ရှုပ်ထွေးသူပင် ဖြစ်၏။ ဥပမာ လူတို့ သည် အဖွဲ့အစည်းပိုင်းဆိုင်ရာ အလုပ်မှ တစ်ဆင့် ကိုယ့်ဘဝကို ဖြစ်ထွန်းအောင် ကြိုးပမ်းသည်ဟု သီအိုရီ Y က ယူဆ သည်။ တကယ်တမ်းတွင်မူ လူအများစု အဓိက အားဖြင့် ငွေအတွက် အလုပ်လုပ် ကြပြီး ကိုယ့်ဘဝ ဖြစ်ထွန်းရေးအတွက်မူ အခြား တစ်နေရာသို့ ရှုကြည့်ကောင်း ရှုကြည့်ပေမည်။ သို့မဟုတ်ပါကလည်း ဤအထိ တွေးချင်မှ တွေးပေမည်။

စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ အတွေး

အခေါ်ရှင်များကမူ အမှန်တရားသည် သီ
အိုရီ X နှင့် သီအိုရီ Y ၏ တစ်ဘက်
လွန်ရာတွင် တည်နေသည်ဟု ယူဆကြ၏။
စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ ဖြစ်ရပ်မှန်များကို ပို၍
လုံလောက်စွာ ရှင်းလင်းရန်အတွက်
သဘောတရားအသစ်တစ်ခု ဖြစ်သော
အဆက်အစပ် သဘောတရားကို တင်ပြ
လာကြသည်။

အဆက်အစပ်သဘောတရား။

အလုပ်၊အဖွဲ့အစည်းနှင့်

လူတို့အကြား အံဝင်ဝင်ကျမှု

အဖွဲ့အစည်းများကို အသေအချာ
ဆန်းစစ်ကြည့်သောအခါတွင် အောင်မြင်
ပြီး ထိရောက်သော အဖွဲ့အစည်းများသည်
ပုံတူ တည်ဆောက်မှုနှင့် ပုံတူ စီမံခန့်ခွဲရေး
ပုံစံ မရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ လုပ်ငန်း
နှင့် အဖွဲ့အစည်း တည်ဆောက်ပုံတို့ ကွက်
တိ အံဝင်ဝင်ကျ ဖြစ်သောအခါတွင် အဖွဲ့
အစည်း တစ်ခုခု အကောင်းဆုံး အလုပ်
လုပ်လေ့ ရှိသည်။ ထိုသို့သော စံပြ အဖွဲ့
အစည်း မရှိပေ။ လူနှင့်အလုပ် လိုအပ်
ချက်ကို လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင်
အဖွဲ့အစည်းကို ပုံဖော်ရသည်။ ဤအချက်
က အဆက်အစပ် သဘောတရား၏
အနှစ်ချုပ်ပင် ဖြစ်၏။

ပို၍ တိကျအောင် ပြောရလျှင်
ယင်းခံယူချက်များကို အောက်ပါအတိုင်း
ဖွင့်ဆိုနိုင်သည်။

- ၁။ လူတို့သည် ကွဲပြားခြားနား
သော လိုအပ်ချက်များ ရှိ၏။
သူတို့၏ အကျင့်စရိုက်
ပုံစံများလည်း သိသာထင်
ရှားစွာ ကွဲပြားခြားနား၏။
သို့သော်လည်း လူအများစု
မှာ မျှဝေခံစားသော ရည်

ရွယ်ချက်ရှိသည်။ ဤသာ မန်
ရည်ရွယ်ချက်မှာ လူ
အစွမ်းကို အကဲခတ်ရန်ပင်
ဖြစ်၏။

- ၂။ သို့သော် လူတို့တွင် ဩဇာ
အာဏာ ထင်ရှားမှု၊ ပွဲဝင်မှု နှင့်
ငွေကြေး စသည်ဖြင့် အခြား
ဆန္ဒ များစွာ ရှိသည်။
အစွမ်းရှိမှုကို အခြားနည်း
လမ်းများဖြင့် ဖြည့်ဆည်း
ပေးသည်။ ဥပမာအားဖြင့်
မိသင်္ဂဟ အဖွဲ့အစည်းတွင်
အစွမ်းပြလိုစိတ်ကို ချိုးနှိမ်
ထားသည်။ သူသည် မိမိ၏
မိတ်ဆွေများအပေါ် မော်
ကြွားရမည်ကို မနှစ်သက်ကြ
သလို အုပ်စု၏ ပုံမှန်လေ့ ကို
လေးစား စောင့်ထိန်း၏။

- ၃။ လက်ဝယ်ရှိ အလုပ်အတွက်
အဖွဲ့အစည်းကို အသေ အချာ
တည်ဆောက်ထား
သောအခါတွင် စွမ်းရည်ပြ ခွင့်
ရသည်။ ဥပမာ - ပညာ
ရေးဆိုင်ရာ သိပ္ပံကျောင်း
တစ်ခုကို တပ်ရင်းတစ်ခုပုံစံ ဖြင့်
ကိုင်တွယ်၍ မရပေ။
ကျောင်းဆရာသည် လွတ်
လပ်မှု ရှိပြီး ယုံကြည်စိတ်ချ မှု
ရှိသော ဝန်းကျင်တွင်
အကောင်းဆုံး တာဝန် ထမ်း
ဆောင်လှုပ်ရှားသည်။

- ၄။ လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်း ရှိသည်ဟူ
သော စိတ်သည် မည်သည့်
အခါမှ ပြည့်လျှံသည်ဟု မရှိ
ချေ။ ပို၍ ကောင်းမွန်

အောင် ကြိုးပမ်းသည့် စိတ်
ဆန္ဒ တွန်းအားက အဆုံး
မရှိပေ။ အောင်မြင်သည်နှင့်
အမျှ ပို၍ မြင့်မားသော စံ
နှုန်းများဆီသို့ ဆက်၍
တည်ဆောက်သွား၏။

**စတော့တွန် ဓာတ်ခွဲခန်းနှင့်
အက္ခရစ်စက်ရုံ**

ဤသဘောတရားအရ အောင်
မြင်သော အဖွဲ့အစည်းများသည် ယင်းတို့
၏ အလုပ်နှင့် အံဝင်ဝင်ချဖြစ်သော တည်
ဆောက်မှု ရှိကြ၏။ အလုပ်နှင့် အဖွဲ့
အစည်းကြား အံဝင်ဝင်ကျမှု ရှိပါက လူ
တို့ကို ပို၍ ကောင်းစွာ အလုပ်လုပ်ရန်
တွန်းအားပေး၏။ အောင်မြင်မှု သရုပ်ပြ
ချက်အဖြစ် အကောင်းမြင်ရဖွယ် ဖြစ်
သော်လည်း ဆန့်ကျင်ဘက် အနေအထား
ရှိသော အဖွဲ့အစည်း နှစ်ခုဖြစ်သည့်
စတော့တွန် သုတေသန ဓာတ်ခွဲခန်းတစ်ခု
နှင့် အက္ခရစ် စက်ရုံ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်း
တစ်ခုကို ဆန်းစစ်ကြည့်ခြင်းက ပို၍
အထောက်အကူပြုနိုင်သည်။ ယင်းဌာန
နှစ်ခုလုံးသည် အလွန် ကျေနပ်ဖွယ်ကောင်း
လောက်အောင် လည်ပတ်နေကြသည်။

စတော့တွန် ဓာတ်ခွဲခန်း

ဤဓာတ်ခွဲခန်းသည် ဆက်သွယ်
ရေးဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်းတွင် ပါ
ဝင်ပြီး ဤဌာနတွင် သိပ္ပံပညာရှင်များနှင့်
နည်းပညာရှင်များ ပါဝင်၏။ အဖွဲ့အစည်း
၏ အလုပ်မှန်သမျှကို စည်းမျဉ်းများ၊ စည်း
ကမ်းများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဟု ခေါ်
တွင်နေသည့် ဗုံးဘောလအော ဝေါဟာရ
များဖြင့် တင်းကြပ်စွာ ထိန်းချုပ်ထားခြင်း

မျိုး အလျဉ်းမရှိပေ။ အဖွဲ့အစည်းအတွင်း
လွတ်လပ်ပွင့်လင်းမှု ရှိသည်။ ရိုးသား
ဖြောင့်မတ်မှုနှင့် မြင့်မြတ်သော စေတနာ တို့
ရှိသည်။ လိုရာဆွဲ ‘ငါ့မြင်းငါစိုင်းနှင့်
ငါ့လှေငါထိုး’ သမားများ မရှိပေ။ သာတူ
ညီမျှမှု ရှိ၏။ အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးမှု၊
လေးစားမှု၊ ယုံကြည်သက်ဝင်မှုကို ကျင့်
သုံးသည်။ ကိုယ်တိုင်က ဟန်ဆောင်လိမ်
ညာဖို့ ကြိုးစား ဘယ်သူမှ မလိုဝါဒီတွေ
မပါဝင်ပေ။

သုတေသနအလုပ်သည် အလွန် ပင်
ကာလကြာမြင့်မှသာ သီးပွင့်နိုင်မှု ရှိ တတ်ပြီး
သိပ္ပံပညာရှင်တို့က သူတို့၏ စူး
စမ်းမှုလမ်းကြောင်းကို အနှောင့်အယှက်
ကင်းစွာဖြင့် လျှောက်လှမ်းနိုင်ဖို့ လိုအပ် ၏။
တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ရည်မှန်းချက်
ပြည့်မီစေရန်အတွက် စနစ်တကျ ညှိနှိုင်း
မှုပြုရန် လိုအပ်သည်။ ဤကိစ္စများအတွက်
အပြန်အလှန် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုနှင့် အကြံ
ဉာဏ် တောင်းမှုများ ပြုလုပ်သည်။ ဤ
နေရာတွင် စီမံခန့်ခွဲရေး အဖွဲ့သည် သီအိုရီ
Y ခံယူချက်ပေါ်တွင် အခြေခံသည်။

အက္ခရစ်စက်ရုံ

ဤစက်ရုံသည် ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်း
တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ယင်း၏ လုပ်ငန်းဆောင်
တာ မှန်သမျှမှာ စံနှုန်းသတ်မှတ်ပြီးသား
ဖြစ်၏။ ပုဂ္ဂလိက ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုရေး၊
တီထွင်ကြံဆရေးတို့ကို အသုံးပြုရန် နေ ရာ
မရှိပေ။ အလွန် တင်းကြပ်မှုရှိပြီး
အလုပ်ငန်းခွင် အားလုံးကို တင်းကြပ်စွာ
ထိန်းချုပ်ထားသည်။ ကဏ္ဍတိုင်းအတွက်
စည်းကမ်းချက် ရှိသည်။ ဥပမာ အိမ်သာ
ဆေးကြောရေးအတွက် အသုံးပြုသော
ဆပ်ပြာမှုန့် ပမာဏကိုပင် အတိအကျ

သတ်မှတ်ထားသည်။ သို့သော်လည်း ဤအခြေအနေအောက်တွင် အလုပ်လုပ်နေသူတို့က သဘောကျကြ၏။ သူတို့သည် အဆင့်မြင့်ဆုံး စွမ်းဆောင်နိုင်ခွင့် ရှိသည်။ ဤအခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝရရှိကြ၏။ သို့ပေမင် ဤသူများသည် အဆင့်မြင့် သိပ္ပံပညာတတ်နှင့် ပညာရှင်များ မဟုတ်သည်ကို သတိပြုရမည်။

သူတို့သည် တင်းတင်းကြပ်ကြပ်ကြီး ကြီးကြပ်မှုအောက်တွင် အလုပ်လုပ်ရသည်ကို နှစ်သက်ပြီး ထိုကဲ့သို့သော တင်းကြပ်မှုဖြင့် ထိန်းချုပ်ထားသော အဖွဲ့အစည်း မရှိလျှင် ထုတ်လုပ်ရေးပိုင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်မှုတွင် အထိရောက်ဆုံး အတိုင်းအတာ ဖြစ်ထွန်းနိုင်မည် မဟုတ်ဟု ခံယူကြသည်။ ဤအဖွဲ့အစည်းသည် သီအိုရီ X ၏ ချဉ်းကပ်ပုံကို ကိုယ်စားပြုသည်။

အနှစ်ချုပ်

အဖွဲ့အစည်းများကို လေ့လာရာတွင် ထွေပြားသော အချက်အလက်များကို ဆန်းစစ်ရန် လိုအပ်သည်။ ယင်းအချက်များမှာ အောက်ပါတို့ပင် ဖြစ်၏။

- ၁။ ဗဟိုဦးစီးအဆင့် သို့မဟုတ် ဗဟိုဦးစီး မဟုတ်သော အဆင့် မည်မျှ အတိုင်းအတာထိ ရှိသနည်း။
- ၂။ အလုပ်ကို စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတို့ဖြင့် မည်မျှထိ ကွပ်ကဲ ထိန်းချုပ်ထားသနည်း။
- ၃။ အဖွဲ့အစည်း၏ စီမံခန့်ခွဲရေးဟန်မှာ အမိန့်ပေး ခိုင်းစေဟန်လား။ ပူးပေါင်း ပါဝင် ဆောင်ရွက်ဟန်လား။

၄။ လုပ်ငန်းသဘာဝက ပုံမှန်လား၊ ထပ်ကျော့လုပ်စေမှုလား သို့မဟုတ် ဖန်တီးမှုလား ဦးဆောင်ဦးရွက် ပြုမှုလား။

၅။ လူသားရင်းမြစ်၏ အရည်အသွေးက တကယ်တတ်ကျွမ်းသလား၊ တတ်ယောင်ကားလား။ သို့မဟုတ် အဆင့်မြင့် ပညာရှင်လား၊ သာမန်စာတတ် (ဘွဲ့ရ) လူညာလား။

အခြေအနေ အရပ်ရပ်တိုင်း အတွက် သီအိုရီ X သို့မဟုတ် Y တစ်မျိုးတည်းဖြင့် ချဉ်းကပ်လုပ်ကိုင်၍ မဖြစ်ပေ။ အဖွဲ့အစည်းတည်ဆောက်ပုံသည် လုပ်ငန်းနှင့် လူသင့်တင့်မျှတမှု ရှိရမည်။ အစိတ်အပိုင်းအားလုံးတွင် အဖွဲ့အစည်း၊ အလုပ်နှင့် လူတို့ တိကျသော အံဝင်ဝင် ကျမှု ဖြစ်ရမည်။ အဖွဲ့အစည်း၏ သဘာဝ ကျသော စရိုက်လက္ခဏာကား လူတို့ သည် စွမ်းဆောင်ရည် အဆင့်မြင့်မား အောင်ဆောင်ရွက်တတ်သည့် သဘော ရှိခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ စတော့တွန် ဓာတ်ခွဲ ခန်းနှင့် အကွရွန်စက်ရုံမှ ဝန်ထမ်းများကို စိတ်ပညာပိုင်းဆိုင်ရာ စစ်ဆေးကြည့်သော အခါ သူတို့သည် သူတို့အလုပ်ကို စွမ်းရည်ပြည့်ဝစွာ ဆောင်ရွက်နေသည်ဟု ယူဆကြောင်း တွေ့ရသည်။

ထို့ကြောင့် အဆက်အစပ် သဘောတရားသည် စီမံခန့်ခွဲရေး ပြဿနာကို ပို၍ လက်တွေ့ကျကျ ချဉ်းကပ်မှု ရှိသည်။ အတိုချုပ် ပြောရလျှင် လူသည် လိုအပ်ချက်များစွာ ရှိသည့်အပြင် အစွမ်းပြသ

စာမျက်နှာ(၁၀၅)သို့

တစ်မျိုးမျိုး တစ်ခုခု

စိတ်ဆိုတာက အခက်သားကလား။

စာရေးစာဖတ် အင်မတန် ဝါသနာကြီးပေမယ့် တစ်ခါတစ်ရံကျတော့ စာဖတ်ရတာက ခရီးမပေါက်။ ဟိုအပုဒ် ဖတ်လည်းသမ်း၊ ဒီတစ်ပုဒ် ဖတ်လည်းညောင်း။ ဒါနဲ့ စာထရေးပြန်တော့လည်း ဘာရေးရမှန်း မသိ။ အတွေးတွေကို ဖျစ်ကြည့်တော့လည်း စာတစ်ကြောင်းမှ အန်ထွက်မလာ။ စိတ်ကူးတွေက သူညနယ်ထဲမှာ အထိန်းအကွပ်မရှိ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ကူးခတ်နေကြဟန် တူပါရဲ့။

ဒါနဲ့ အိမ်ရှေ့ထွက်ပြီး ခုံတန်းက လေးပေါ်မှာ ထိုင်လိုက်တယ်။ စိတ်ကို လမ်းမကြီးတစ်ကျော လွင့်ချင်သလို လွင့်မျောစေတော့ ဆိုပြီး လွှတ်ပေးလိုက်တယ်။

ဪ ... ဒီကလေးမတောင် ဈေးသိမ်းလာပြီပဲ။ ဒီ သူတောင်းစားကြီး ဘယ်လောက်ရလာရှာခဲ့ပြီလဲ မသိ။ ဒီဆိုက်ကားသမား မျက်နှာ ဖောသွပ်နေပြီ။ ဒီစပယ်ရာတော့ လိပ်ခေါင်း ထွက်တော့မှာပဲ။

ဖတ်ပြီးသား စာမျက်နှာဟောင်း တွေ ပြန်ဖတ်ကြည့်နေမိသလို စာမျက်နှာ သစ်တချို့ကိုလည်း ငေးလိုက်မိပါရဲ့။ သတိပြုမိလိုက်တဲ့ သူတို့ အမူအရာသစ်တွေကို စူးစိုက်ကြည့်နေမိသလို သူတို့ တစ်တွေကလည်း ကိုယ့်ကို ပြန်လေ့လာနေကြတယ်။ ဒီလူကြီး လမ်းမထွက် ဘာငေါင်နေတာလဲ။ ကိုယ်ကလည်း လေလှိုင်းထဲကနေ အသံတိတ် လှမ်းမေးလိုက် တယ်။ ဘာကိစ္စနဲ့မို့ ဒီလောက် ပျာယာခတ်နေကြတာလဲ။

ကြည့်ရင်း ကြည့်ရင်းနဲ့ မြင်မြင်လာတယ်။ မြင်ရင်း မြင်ရင်းနဲ့ မေးခွန်းတွေပေါ်ပေါ်လာတယ်။

သူတို့ ဘာလို့ လှုပ်ရှားသွားလာနေကြတာလဲ။

ဒီလှုပ်ရှားမှုတွေက ဘယ်တော့မှ ရပ်ကြမှာလဲ။ (လောကုတ္တရာ အဖြေတော့ ရှိတယ်။ ရုပ်နာမ်ပြတ်မှ ဆင်းရဲအားလုံး ရပ်မယ်တဲ့) ဒါပေမယ့် ခုဟာက ခုဘဝ ကို ကြည့်နေတာ။ လှုပ်ရှားနေရတာကိုက ‘ဘဝ’ မဟုတ်လား။ ဒါတွေကို စာဖွဲ့ရရင် မကောင်းဘူးလား။ ဒါတွေက တကယ့်အရိုးခံဘဝတွေ မဟုတ်ဘူးလား။ အနုပညာအတွက် အကြမ်းထည်တွေ မဟုတ်ဘူးလား။

ဟုတ်တယ်။ ဒါတွေကို အနုပညာ မှော် သွင်းရေးလိုက်ရရင် အနုပညာ မြောက်တဲ့ ပစ္စည်းတွေ ဖြစ်လာမှာ အမှန် ပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒါတွေကို သရုပ်မှန်နည်း နဲ့ ရေးရကောင်းမလား။ ပို့စ်မောင်ဒန်နည်း နဲ့ ရေးရကောင်းမလား။ သိစိတ် အလျဉ် ရေးနည်းနဲ့ ရေးရကောင်းမလား။ စာကဗျာ နဲ့ ရေးမရရင်လည်း ပန်ချီပညာအရ ဆာရီ ရယ်လ်လစ်ဇင်မ်နည်းနဲ့ ဆွဲရကောင်း မလား။

နေပါဦး။ ရေးနည်းတွေ၊ ဆွဲနည်း တွေ အသာထားစမ်းပါဦး။ အခုဟာက အရိုးခံ အကြမ်းထည်တွေကို ဘယ်လို အချောကိုင်ရမှန်း မသိတာ။ သူတို့ဘဝ လှပအောင် ဘယ်လို ထုဆစ်ရမှန်းမသိ ဖြစ်နေတာ။ အဖြူပေါ် အမည်းတင်နိုင် အောင် ဘယ်စကားလုံးတွေကို ရွေးချယ် ရမှန်း မသိနိုင်အောင်ကိုပဲ အစွမ်းအစ မဲ့ နေတာ။ ဒီတော့ အားလုံးဟာ ကွက်လပ်။

ခက်တော့ ခက်နေပြီ။ ကုန်ကြမ်း တွေ တစ်ထွေးကြီး ရှိနေပါလျက်ကယ်နဲ့ ကုန်ချော မလုပ်နိုင်တဲ့ဘဝ။ မလုပ်တတ် တဲ့ ဘဝ။ မလုပ်သာတဲ့ ဘဝ။ ဗလာ နတ္ထိ သူည။

ငါးစိမ်းနဲ့ကို ရယ်ဗလွန်အမှတ်နဲ့ သုံးနေရတဲ့မိန်းမ။ အမျိုးသမီးတစ်ယောက် အနေနဲ့ ရှိသင့်ရှိအပ်တဲ့ စွဲမက်စရာ ကောက်ကြောင်းတွေ ရှုံ့တွ ပျောက်ပျက် နေရတဲ့ ဘဝ။ အိမ်က လူကို ဘာနဲ့ ညှို့ ယူ ဖမ်းစားမှာလဲ ကလေးမရယ်။

နေပါဦး။ ညှို့ယူဖို့ အသာထား စမ်းပါဦး။ ကိုယ့်ယောက်ျား မျက်နှာကို တောင်မှ ကြည့်ချင်စိတ် ရှိသေးရဲ့လား သမီးရယ်။

ကြည့်စမ်း။ ပါဂျယ်ရိုးပေါ်က ဆေးရောင်စုံ မိန်းမလှကလေး မျက်နှာက

ငူတူတူနဲ့။ လက်ထဲက ပန်းသီးကိုတောင် မှ မက်မက်စက်စက် ဝါးမစားနိုင်။ ဘယ် လို ဖြစ်နေတာလဲ။ ကိုယ်မစားချင်ရင် လည်း တစ်ယောက်ယောက်ကို ပေးပစ် လိုက်ပါလား။

လမ်းဘေးဈေးသည်က ကလေး တွေကလည်း ဖြတ်လျှောက်သွားတဲ့ လူ တိုင်းကို မျှော်လင့်တကြီး လိုက်ကြည့်နေ ကြတယ်။ အသုတ်ကလေး စားသွားဦး မလား။ တုတ်ထိုးကလေး စားသွားပါဦး လား။ ယပ်ကလေး တခပ်ခပ်၊ မျက်လုံး ကလေး တဖျပ်ဖျပ်။

ခမျာများလည်း လမ်းဘေးမှာ ဘယ်ရောင်းချင်ရှာပါမလဲ။ ရက်စိတ်ထွန်း ကြီး ဖွင့်ချင်ရှာမှာပေါ့။ အင်တာနက်ကဖေး ဘားကလေး ဖွင့်ချင်နေမှာပေါ့။ ဒါပေမယ့်

လမ်းထိပ်က ကွန်ပျူတာ သင် တန်းကျောင်းမှာ တက်ကြမယ့် စုံတွဲ ကလေး စူပါကပ်ကလေးနဲ့ ဖြတ်သွား တယ်။ သူတို့ချစ်တာ အပြစ်ရှိသလား။ မရှိပါ။ သူတို့အတွဲကလေး မလှဘူးလား။ လှတယ်။ ကောင်ကလေးရဲ့ ဂျင်းဘောင်း ဘီကလေးက လှတာမဟုတ်။ ကောင် မလေးရဲ့ စကပ်ကွဲကလေးက လှတာ မဟုတ်။ အတူတူ နေကြရတော့မယ့် တစ် နေ့အတွက် ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ကြည်ကြည် နူးနူး ပြင်ဆင်နေကြပုံကလေးက ချစ်စရာ ပါ။ ဒါဖြင့် ကူညီလိုက်ကြရအောင်လား။ ဘယ်လို ပံ့ပိုးပေးရမှာလဲ။ မသိဘူး။

ဘုရားထီးတင်ချင်လို့တဲ့။ တံဆိပ် တုံး အမျိုးမျိုး ရိုက်ပြထားတဲ့ ဖြူဖြူကတ် ပြားရှည်မျောမျောကြီး ထုတ်ပြနေတယ်။ စိတ်ထဲမှာ ယုံတစ်ဝက်၊ မယုံတစ်ဝက်။ ကျပ်တန်ကလည်း မရှိ။ ကန်တော့ဆွမ်း လောင်းလိုက်ရကောင်းမလား။ ခေါင်း

ကုတ်နေတုန်း သူတို့ ဘောက်ဆတ်
ဘောက်ဆတ်နဲ့ လှည့်ထွက်သွားကြပြီ။
ဘုရားထီး ဘယ်တော့တင်မှာလဲ။ စိန်ဖူး
တော်ပါ တင်ဦးမှာလား။ ငါးကျပ်လောက်
မှ မလှူလိုက်ရ။ နေကလည်း ပူလိုက်တာ။

ခံတွင်းတွေ ချဉ်တင်တင် ဖြစ်လာ
တယ်။ အိမ်ထဲဝင် ရေနွေးကြမ်း သောက်
လိုက်တယ်။ တစ်ငုံ တစ်ငုံ သောက်လိုက်
တိုင်း တစ်ကမ္ဘာ တစ်ကမ္ဘာ မြိုမိသွား တယ်။
ဒီတော့ ရင်ပြည့်ရင်ကယ် ဖြစ်တာ ဘာမှ
မဆန်းတော့ဘူး။ အေ့ခနဲ တစ်ကမ္ဘာစာ
လေပူလှန်ထွက်လာတယ်။ ဒါပေမယ့်
ကမ္ဘာများစွာ အူသိမ်အူမတွေထဲ
ဝင်မွေနေလေရဲ့။

လမ်းပေါ်မှာ လူတွေ သွားလာ
လှုပ်ရှားနေကြတာတွေ ဘယ်တော့ ရပ်
ကြမှာလဲ။ သူတို့ ကြည့်ရတာ ပင်ပန်း
လိုက်တာ။ ချွေးစက်တွေ ကိုယ့်ကို ရင်ပို
ကြပ်စေတယ်။

ထမင်းစားရင်း (အေးအေးဆေး
ဆေး စားမယ်ဆိုရင်တောင်မှ) အလွန်ဆုံး
ကြာလှ ၁၅ - မိနစ်၊ မိနစ် ၂၀ ပေါ့။ ဒါ
ပေမယ့် ချက်ပြုတ်ရတာက တစ်မနက်
လုံး။ ညမနက် မိနစ်သုံးဆယ်၊ တစ်နာရီ
ဝမ်းတစ်ထွာအတွက် ရှာရဖွေရတာက
တစ်နေ့လုံး။ မိုးရွာမရွှောင် နေပူမရွှောင်။
အသက်ရှင်နေသရွေ့ လှုပ်ရှားမှုကို ကိုယ်
က ခွာလို့မရ။

ဒါပေမယ့် ဘဝဟာ ထမင်းစားဖို့
အတွက်ချည်းထဲပဲလား။ အမေ့ကို ရိုရို
သေသေ ကန်တော့ဖို့ မပါဘူးလား။ တူ
နှစ်ကိုယ် ကြည်ကြည်နူးနူး ဘုရားတက်ဖူး
ဖို့ မပါဘူးလား။ တေးသီချင်းတွေ လွတ်

လွတ်လပ်လပ် သီကြူးကြဖို့ မပါဘူးလား။
စောင်းကာမြောင်းကာနဲ့ ဟက်ဟက်ပက်
ပက် ပျော်ရွှင်ရယ်မောကြဖို့ မပါဘူးလား။
.... မပါဘူးလား။ မပါဘူးလား။

ပါတယ် မပါဘူး။ ရက်စံ ဒါမှ
မဟုတ် နိုး တစ်ခုပဲ ထွက်လာမယ် ထင်
နေတာ။ ဒါပေမယ့် အဖြေတွေက တစ်ခု
ထက်မက ပိုများနေတယ်။ အကြောင်းပြ
ချက်တွေက ထင်ထားတာထက် ပိုချည်
လျားနေတယ်။ ဘယ်ဟာ အဖြေမှန်လဲ
မသိ။ အဖြေမှန်ကို ဘယ်လို ရွေးထုတ်ယူ
ရမလဲ မသိ။

မရှိတဲ့ ကွက်လပ်ထဲမှာ မသိမှု
ဗလာတွေက ဝင်နေရာယူလာကြတယ်။
နတ္ထိထဲမှာ သုညတွေက ဝင်ပူးနေကြ
တယ်။

ဗလာကွက်လပ်က အလှသဘော
မဆောင်။ နတ္ထိသုညက အလင်းသဘော
မရှိ။

မလှတာတော့ သူများ မမြင်စေ
ချင်။ အမှောင်ထဲ ရောက်နေရတဲ့ ကိုယ့်
ဘဝလည်း သူများ မသိစေချင်။

ဒီတော့ -
ကိုယ့်အတွေးခန်းထဲ ကိုယ်ပြန်
ဝင်လိုက်တယ်။ ခင်ဗျားတို့လည်း ဝင်ခဲ့ကြ
ပါလို့ ဖိတ်ခေါ်ပါရစေ။

တစ်မျိုးမျိုးတော့ ချိန်ချိန်ဆဆနဲ့
သေသေချာချာ ရွေးကြမှဖြစ်မယ်။ တစ်ခု
ခုတော့ စဉ်းစဉ်းစားစားနဲ့ ကြိုးကြိုးစားစား
လုပ်ကြမှ ဖြစ်တော့မယ်။

စံမြတ်

ကျွန်တော် ရောက်ဖူးသည့် နိုင်ငံများနှင့် စာတွေ့လေ့လာဖူးသော
နိုင်ငံများအနက် ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံသည် ဘတ်စ်ကားပေါ်တွင်
စပယ်ယာ၏ ကြိမ်းမောင်းမှုကို အခံရဆုံးနိုင်ငံပင် ဖြစ်သည်

ကျွန်တော်တို့တစ်တွေအတွက် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး

ဒေါက်တာခင်မောင်ညို

‘ကားတွေ ကြပ်လိုက်တာ၊ ရုံးသွားဖို့ နာရီ
ဝက် စောထွက်ရင် သေချာပေါက် နောက်
ကျတော့တာပဲ’ ဟု တာမွေက သူငယ်ချင်း
က ပြောသည်။

‘အရင်ကဆို မြို့ထဲရောက်ဖို့ ၁၅
မိနစ်ပဲ၊ အခုဆို ၄၅ - မိနစ်လောက်ကို
အချိန်ပေးရတယ်’ သူက ဆက်ပြောပြ
သည်။ တာမွေဘက်က လမ်းကြပ်ပါ
သည်။ အလုံ၊ ကြည့်မြင်တိုင်ဘက်ကရော။

‘ကျွန်တော် အလုံမှာ နေတယ်။
အဲဒီက ကားစောင့်ရတာ ကြာတယ်။
ညနေဘက် အပြန်လည်းခက်တယ်’ ဦးလူနီ
လမ်းမှ ဘတ်စ်ကား အားပြုနေတဲ့ မိတ်
ဆွေတစ်ဦးက ပြောပြသည်။

ပြည်သူ့ပို့ဆောင်ရေးယာဉ် (Pub-
lic Transport) များသည် ကြာလေခက်ခဲ
လေပါပဲ။

ဘာကြောင့်လဲ။

ရန်ကုန်မြို့တွင် လူဦးရေ များလာ
သည်။ စုစုပေါင်း ငါးသန်းခန့် ရှိသည်။
နောက် ငါးနှစ်မှာ ခြောက်သန်းအထိ တိုး
လာမည်။ ဤကိန်းဂဏန်းသည် မြို့ကြီး
တစ်မြို့အတွက် ပြောပလောက်အောင်
များပြားသော ပမာဏ မဟုတ်ပေ။

ဥပမာ ကမ္ဘာ့လူဦးရေ အများဆုံး
မြို့တော်မှာ ဂျပန်နိုင်ငံမှ တိုကျိုမြို့ဖြစ်၍ လူ
၂၇ သန်းခန့် နေထိုင်ကြသည်။ နေခင်း
ဘက်တွင် ရွာနီးချုပ်စပ်က လာရောက်
အလုပ်လုပ်သူတွေနှင့် ပေါင်းပါက သန်း ၄၀
ထိ ရှိသည်။ ရုံးတက်ရုံးဆင်းတွေလို
အချိန်မှာတော့ သူတို့ဆီလည်း ကားတွေ
ရထားတွေ ကြပ်ကြတာပါပဲ။ ကျွန်တော် တို့
ကားဦးရေတွေ တိုးချဲ့ပါသော်လည်း ကားကို
လူကနိုင်သွားသည်။ ထို့ကြောင့် လူတွေ၏
ဆက်သွယ်သွားလာမှု စနစ်ကို ပြင်ဆင်ရန်
သင့်တော်ပြီဟု ယူဆကြ သည်။

နှစ်ပိုင်းပိုင်း

‘ကျောင်းတွေကို နှစ်ချိန်ဖွင့်ပြီး နှစ်
ပိုင်းပိုင်းတဲ့ စနစ် အချို့နိုင်ငံတွေမှာ ရှိ
တယ်။ ဒီလိုပဲ အလုပ်တွေကို အပိုင်းတွေ
ပိုင်းရင် ဘယ်လိုနေမလဲ’ လန်ဒန် စီးပွား
ရေး တက္ကသိုလ်မှ ဘွန်ဆင်က ပြောကြား
သွားခြင်း ဖြစ်သည်။ သူက ‘အနာဂတ်မှာ
လူတွေရဲ့ နေထိုင်မှု စနစ်ကို ပြောင်းလဲ
ပေးဖို့ လိုအပ်တယ်’ လို့ ဆက်လက် ပြော
ကြားသွားသည်။

သူ ဘာကို ဆိုလိုပါသလဲ။

ကျွန်တော်တို့သည် စက်မှုတော် လှန်ရေး ကာလမှာ လူနေမှုပုံစံကို ပြောင်းလဲခဲ့ဖူးသည်။ လူအများအပြား မြို့ကြီး တွေ ရောက်ကုန်ကြသည်။

မြို့တွေမှာ လျှပ်စစ်မီးတွေ ထိန်ထိန်လင်းလာသည်။ ညကို နေ့အဖြစ် ပြောင်းလဲသည်။ မြို့တွင် အလုပ်လုပ်သူတွေအထဲမှ အလုပ်လုပ်သူအချို့သည် နေ့ဘက်လုပ်ပြီး အချို့မှာ ညဘက်တွင် လုပ်ကြသည်။ သာမန်လူတွေ မလုပ်ခဲ့ကြသော အလုပ်တွေလည်း ပေါ်ပေါက်လာသည်။ သို့သော် လူအများစုမှာ နေ့ဘက်တွင် သာ အလုပ်လုပ်ကြသည်။ ဒီတော့ နေ့ ဆိုင်း ညဆိုင်းတွေနဲ့ဖွဲ့ကာ ဆောင်ရွက် သည်။ ထိုကိစ္စတွေသည် စက်ရုံအလုပ်ရုံ များတွေ သာ ဖြစ်လေ့ရှိသည်။ ဘယ်အစိုးရရုံး၊ ကုမ္ပဏီရုံးခန်းတွေကိုမှ နေ့ဆိုင်းညဆိုင်း ခွဲမလုပ်ကြပေ။ ဆိုလိုသည်မှာ နေ့ ဆိုင်း ညဆိုင်းသည် ဆက်တိုက် အလုပ် လုပ်ရန် လိုအပ်ချက်အရသာ ခွဲခြင်း ဖြစ်သည်။

ဒေါက်တာဘွန်ဆင် ပြောကြား ချက်အရ နေ့စဉ် ၂၄ - နာရီ ဆက်တိုက် ဆောင်ရွက်ရန် မလိုအပ်သော ကုမ္ပဏီ၊ ရုံးခန်း စသည်တို့ကို အဆိုင်းတွေခွဲကာ ဆောင်ရွက်စေသော နည်းကိုသုံးရန် တင်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

ယနေ့တွင် အီလက်ထရွန်နစ် အင်တာနက်၊ အီးမေးလ်တွေနှင့် ဒစ်ဂျစ်တယ် ကင်မရာတွေကြောင့် ဒီလိုလုပ်ငန်းတွေ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပြီး အချို့ကို ရုံးသွားရန် မလိုဘဲ အိမ်မှပင် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အကြောင်း သူက ဆိုသွားသည်။ ဒါဆို ဘတ်စ်ကားတွေ တက္ကဆီတွေရဲ့ အခက်အခဲကို ကျော်လွှားနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

မဟာရန်ကုန်မြို့ရဲ့ လမ်းမကြီးမှာ

တက္ကစီကား တစ်စီးပြီးတစ်စီး သွားနေသည်။ တားလို့မရပါ။ လူတွေပြည့်နေသည်။ ‘ဒုက္ခပါပဲ၊ အရေးကြီးကာမှ’

ကျွန်တော် ဒီလိုပဲ ညည်းလိုက်မိသည်။

ကျွန်တော့်လိုပါပဲ။ လူတိုင်းလူတိုင်း အရေးကြီးမှ တက္ကစီ စီးတတ်ကြ သည်။ ငွေကြေးဘတ်လျက်အရ ဘတ်စ် ကားကိုသာ ဦးစားပေးရသည်။ ဘတ်စ်ကား စီးကြသည်။ လူတကာ တက္ကစီ တားသည်ကို ကျွန်တော် တွေ့ဖူးသည်။ တက္ကစီ ရပ်လိုက်လျှင် ယာဉ်မောင်းကို ဘာလို့ အကြာကြီး စကားပြောနေကြသလဲ။ အရေးကြီးလို့ တက္ကစီ စီးတာပဲ။ ကားထဲ ဝင်ကြလေ။

‘ဘာတွေ ပြောနေတာလဲ’

တက္ကစီတွေ ရပ်တိုင်း ဒီလိုပါပဲ လား။

‘ဈေးနှုန်း ညှိကြတာ’

တက္ကစီတွေမှာ သတ်မှတ်ဈေးနှုန်း ထားပေးသင့်သည်။ တစ်မိုင် ဘယ်လောက်။ ဘယ်နေရာက ဘယ်နေရာကို ဘယ်လောက် ဆိုတာမျိုး ကြေညာထားသင့်သည်။ ဘတ်စ်ကားကနေ တက္ကစီ ပြောင်းစီးတာဟာ ဟင်းအိုးထဲက မီးပုံထဲ ခုန်ချသလိုပါပဲ။

တစ်ခေတ်က တက္ကစီ

‘ဟိုခေတ်က တက္ကစီဆိုတာ သုံးဘီးပဲဟေ့’

အဖေက ပြောသည်။

ဈေးခေတ်ကတော့ လျစ်ကား အငှားကားတွေ ရှိဖူးပါသည်။ လသာလမ်း (လတ္တာလမ်း) မှာ ဂိတ်ထိုးကြသည်။ သိပ်တော့ မကျယ်ပြန့်ပါ။ လူအချို့သာ သုံး သည်။ လူထု မသုံးပါ။ လူထုက ‘မြင်းလှည်း’သုံးသည်။

ရန်ကုန်မြို့နေ လူထုအတွက် ဘတ်စ်ကား၊ မြင်းလှည်း၊ ဆိုက်ကားအပြင် မြို့ပတ်ရထားတွေနှင့် အဆင်ပြေခဲ့သည်။ (ထိုခေတ်က ရန်ကုန်လူဦးရေမှ သိန်း ဂဏန်းသာ ရှိသေးသည်) နောက်တော့ ရန်ကုန်မှာ မြင်းလှည်းတွေ ဖြုတ်တော့ သည်။ မြင်းလှည်းနေရာတွင် သုံးဘီးတွေ ဝင်လာသည်။ နာမည်ကြီးတဲ့ သုံးဘီး နှစ်မျိုးမှာ ဟမ်းဘီး (Humbee) နှင့် မာ ဇဒါ (Mazda) တို့ဖြစ်သည်။ ဟမ်းဘီးက မော်တော်ဆိုင်ကယ် လက်ကိုင်နှင့်ဖြစ်ပြီး စတာတာ (Starter Motor) မပါပေ။ လက်နဲ့ကြိုး သုံးနှိုးရသည်။ မာဇဒါမှာမူ ကားနှင့်တူသည်။ ကားလက်ကိုင်နှင့် စတာ တာ ပါသည်။ ဟမ်းဘီးက ပိုဆူသည်။

‘ဟိုတုန်းက တစ်မိုင်ကို ပြားငါး ဆယ်ကွ၊ သုံးဘီးတွေမှာ မီတာတွေ ပါ တယ်။ တစ်မိုင် အကွာအဝေး စစ်ဆေးဖို့ သုံးဘီးတွေကို မြို့တော်ခန်းမ ရှေ့ကနေ ကညနရုံး (ယနေ့ မီးရထားဟော်တယ် နေရာ) ကို မောင်းခိုင်းသည်။ သုံးဘီး မီ တာ မခိုးနိုင်အောင် စံတိုက်ခြင်း ဖြစ် သည်။

ထို့ကြောင့် တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ် သီ ချင်းထဲမှာ ‘ပြားခြောက်ဆယ် ပိုက်ဆံ အကြွေ ပေးလိုက်စမ်းပါ ကလေးတို့အဖေ’ ဆိုတာ ပါလာတာပါပဲ။

တစ်မိုင်ရဲ့ ငါးပုံတစ်ပုံ ၁၀ ပြား အပိုပေးရသည်။ နောက် လေးဘီး တက္ကစီ တွေ ပေါ်လာသည်။ အမှန်မှာ ကား အများစုသည် လေးဘီးပဲ ဖြစ်သည်။ သည် ကားကိုမှ လေးဘီးလို့ ခေါ်ရသည်မှာ သုံးဘီးတက္ကစီတွေ နေရာတွင် လေးဘီး တက္ကစီတွေ ဝင်ရောက် အစားထိုးလာလို့ ပဲ ဖြစ်သည်။ လေးဘီးကား တက္ကစီတွေ အတွက် မီတာတွေ ပါလာပါသည်။

လေးဘီးတက္ကစီများသည် သုံးဘီး တွေ နယ်နှင်မှ ပိုခေတ်စားလာသည်။ လေးဘီးများတွင်လည်း ဗင်နှင့်ပစ်ကပ် ဆိုပြီး မော်ဒယ်နှစ်မျိုး ကွဲသေးသည်။ နှစ်မျိုးလုံး တက္ကစီတွေ ဆွဲရင် မီတာတပ် ရသည်။

‘အဲဒီလေးဘီး ကားတွေရဲ့ မီတာ တွေ နှုန်းထားတွေကတော့ သုံးဘီးတွေနဲ့ အတူတူပဲ’ ဟု အဖေက ပြောပြသည်။ ဒါ ပေမယ့် နောက် ဖင်မီလီယာ ပစ်ကပ်ကား ဟာ တက္ကစီ လုပ်လာကြတယ်။ ဒီကား တွေဟာ မြန်တယ်၊ မဆူညံဘူး။ လူလည်း ပိုဆန့်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီကားတွေရဲ့ ဈေးနှုန်းမီတာဟာ ရိုးရိုးလေးဘီးတွေထက် နှစ်ဆပိုတယ်။ တစ်မိုင်ကို တစ်ကျပ် ကောက်တယ်။

အဖေက တိတိကျကျ ပြောတာ ကြိုက်တယ်။ သူလည်း တိတိကျကျ ပြော တတ်သည်။ ‘ဒီတော့ နှစ်ဆတိုးကောက်တဲ့ ကားမို့လို့ ဘိုးဘိုးအောင်ကားလို့ လူတွေ ခေါ်ကြတာပဲ’

ခင်မောင်ရင်ရဲ့ ဘိုးဘိုးအောင် သီချင်းမှာ ‘နှစ်ဆတိုးပါပြီး၊ ကျွန်တော်တို့ စမတန်ခိုးပါဗျ။ ဘိုးဘိုးအောင် တဘောင် နဲ့ ပေါ်လာပြီ’ တဲ့။ ထို့ကြောင့် အဲဒီတက္ကစီ တွေကို ‘ဘိုးဘိုးအောင်ကား’ များဟု ခေါ် ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

မီတာတွေပျောက်

မီတာစနစ် ဘာကြောင့် ပျောက် သွားလဲ။

ထိုမေးခွန်း၏ အဖြေသည် အလွန် ကျယ်ပြန့်ပေမည်။ ပထမက မှန်ကန်တိကျ သည့် ငွေကြေးကုန်ကျမည့် မီတာတွေ ရရှိရန် လိုသည်။ မီတာအတွက် ကြီးကြပ်

ရန်၊ ထိန်းသိမ်းရန် ပြဿနာပေါင်းစုံ ရှိသေးသည်။ အထူးသဖြင့် မြို့လယ်ခေါင် မှာ ယာဉ်ပိတ်ဆို့မှု (Traffic Jam) တွေ အကြား တက္ကစီသမားများသည် မိတာ ချိုးကာ မောင်းနှင်လိုခြင်း မရှိပေ။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မိတာသည် ဘီးလိမ့်မှတက်သည်၊ အချိန်နှင့် တက်သည် မဟုတ်ပေ။ ယနေ့ခေတ် ‘မိတာ’ စနစ်တွင် စောင့်သောကာလတွင် အလိုလိုတက်သော စနစ် တီထွင်ထားခြင်း ရှိကောင်းရှိမည် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သုံးစွဲကြောင်း မသိရပေ။

နိုင်ငံခြား တိုင်းပြည်များတွင်လည်း မြို့လယ်မောင်းသည့် တက္ကစီများသည် မိတာဖြင့် သွားတတ်ကြောင်း ကြုံဖူးကြမည် ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူတို့မှာတော့ မိတာစနစ်တွေ ရှိနေသေးသည်။

တက္ကစီများသည် အဝေးအနီး အပြင် အခြားသော အချက်များစွာပေါ်မူတည်ကာ ပိုက်ဆံတောင်းတတ်ကြသေးသည်။ ဥပမာ လမ်းပေါ်မူတည်ကာ လမ်းဆိုးလမ်းကောင်း၊ မြို့ပြင်မြို့ထဲ စသည် အချိန်ကို မူတည်ကာ မနက်၊ ည ရုံးဆင်းချိန် စသည် ရာသီဥတုကို မူတည်ကာ မိုးရွာနေပူ စသည် ...

၎င်းတို့သည် မိတာပေါ်တွင် မပေါ်နိုင်သော အချက်များ ဖြစ်သည်။

တက္ကစီကို ဘယ်အခါစီး

‘နင့်ကိုပေးတဲ့ ပိုက်ဆံတွေနဲ့ တက္ကစီ စီးတာကိုသိရင် ငါတော့ နောက်ဘယ်တော့မှ မုန့်ဖိုး မပေးတော့ဘူး’ တဲ့။ အမေတစ်ယောက်က သူ့သားကို ပြောနေတာ ကြားဖူးသည်။

‘ဘယ်နှယ်တော်၊ ဘတ်စ်ကား စီး

လို့ရရဲ့သားနဲ့၊ ကျော့လို့မော့လို့ တက္ကစီ စီးချင်သေးတယ်’

‘ဒီအရွယ်မှာ သွားစရာ၊ လာစရာ တွေ ဒီလောက် မခက်ခဲပါဘူး။ ဘတ်စ်ကား စီးတာ အတိုးခံရမှာ ကြောက်လို့ လား’

တက္ကစီ စီး၍ ကုန်မည့်ပိုက်ဆံ များကို နှမြောကြသူတွေ များသည်။

‘မစားရ မသောက်ရ ကုန်သော ငွေကြေး’ ဟု နှမြောကြသည်။ ဖြစ်နိုင် လျှင် လူထုဆက်သွယ်ရေးယာဉ်များ (Commuter Trains or Bus) တွေနှင့် သာ သွားလိုကြသည်။ တစ်ခါတစ်ခါတော့လည်း ‘ကြက်အီးကား အဲလေ အက်စအီးကားလေး’ တော့ စီးချင်တဲ့ ဆန္ဒရှိကြပါသည်။ မင်္ဂလာဆောင်တို့ ဘွဲ့ယူတာတု အတွက်တော့ တက္ကစီလိုပါသည်။

ထိုကိစ္စလိုမျိုးတွင် (Black Taxi) ဟုခေါ်သည့် နံပါတ်မည်း တက္ကစီတွေက ပိုပြီး ဂုဏ်ရှိစေသည်။ တစ်ဆက်တည်းမှာ (Black Taxi) ကို စီးပြီး မိုဘိုင်းဖုန်းလေး တစ်လုံးကို ငှားပြီး သူများအထင်ကြီးတာကို ရယူကာ လိုက်လံ လိမ်လည် လှည့်ဖျားသူတွေလည်း ရှိပါသေးကြောင်းလည်း သတိပေးလိုသေးသည်။

ယနေ့မှာတော့ လူတန်းစားအလွှာ မခွဲဘဲ ပိုက်ဆံရှိလျှင် ‘ဆလွန်းကား’ စီးနိုင်သောခေတ် ရောက်ပြီဖြစ်သည်။ အင်မတန် ကောင်းပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်က ဆလွန်းကားကို ကိုင်ကြည့်လျှင်တောင် ကားပွန်းမည်စိုး၍ ဒရိုင်ဘာက အော်ထုတ်တတ်သည်။ (၁၀ - ပြားစေ့နှင့် ခြစ်မှာစိုး၍ ဖြစ်ဟန်တူသည်)

ခုတော့ လင်ဆာစီးမလား၊ မာစီ ဒီးစီးမလား၊ တောင်းအော့ စီးမလား အား

လုံးရသည်။ လင်းခရုဆာတို့၊ ပါရာဒိုတို့
ရော။ ဒါတွေလည်း နောင်တစ်ချိန်မှာ
ပိုက်ဆံနဲ့ လက်လီစီးလို့ရတဲ့ တက္ကစီတွေ
ဖြစ်လာနိုင်သည်။

ကျွန်တော် ကမ္ဘောဒီးယားရောက်
တော့ တက္ကစီ ဆိုသည်မှာ မော်တော်တုပ်
ခေါ် မော်တော်ဆိုင်ကယ် တက္ကစီများသာ
ဖြစ်သည်။ ဆိုင်ကယ် ခေါ် ရှေ့တွဲဆိုင်ကယ်
ကားတွေကိုတော့ နိုင်ငံခြားသားတွေ
အပျော်စီးကြသည်။ ဘတ်စ်ကား မရှိပါ။
မော်တော်ဆိုင်ကယ် တက္ကစီများသည်
ဖန္ဒမ်းပင်လို မြို့ငယ်လေးအတွက်တော့
အင်မတန် အဆင်ပြေသည်။ ခရီးတစ်ခု
တွက် တစ်ယောက်ကို မြန်မာငွေ ၂၅၀
ကျပ်လောက်သာ ကျသည်။ တစ်စီးမှာ
ပါဆင်ဂျာ ခရီးသည် နှစ်ယောက်လိုက်လေ့
ရှိသည်။ လူစောင့် မတင်ပါ။ အဖော်တွေ
သာ တင်ပါသည်။ ယာဉ်တိုက်မှုလည်း
နည်းပါသည်။

မော်တော်ဆိုင်ကယ် တက္ကစီတွေ
အလွန်ပေါ့၍ တာရှည် ရပ်မစောင့်ရပါ။
တစ်ခါတစ်ရံ မြန်မာနိုင်ငံမှာလို ဈေးနှုန်း
တော့ ညှိရသေးသည်။ များသောအားဖြင့်
သူတို့လူမျိုး ခမာတွေကတော့ ဈေးစကား
မပြောပါ။ ဆင်းမှ ကျသင့်ငွေပေးကြသည်။
သူတို့ဈေးနှုန်း သူတို့ သတ်မှတ်ပြီး ဖြစ်
နေလေ့ရှိသည်။

နေ့စဉ် သွားလာလှုပ်ရှားနိုင်ဖို့
အတွက် ခရီးသည် ပို့ဆောင်ရေးယာဉ်
စနစ်ကို စနစ်တကျ ပိုမို ဂရုစိုက်စီစဉ် ပေး
သင့်သည်။ တစ်ခေတ်က ရန်ကုန်မှာ
ဘတ်စ်ကား မကြပ်စေဖို့ ဘာလုပ်ရမလဲ
ဟူသော အဖြေရရှိရေးအတွက် သုတေ
သန ပြုလုပ်ခဲ့ဖူးသည်။ ငွေသိန်းပေါင်း
များစွာနှင့် နှစ်ရှည်ကြာစွာ ဆောင်ရွက်

ကြသည်။ နောက်ဆုံး ရရှိသည့် အဖြေမှာ
မြို့တော်တွင် ဘတ်စ်ကားဦးရေ တိုးပေး
ပါဟူ၍သာ ဖြစ်သည်။ စင်စစ် ထိုအဖြေ
မှာ အမှန်အကန်ပင် ဖြစ်သည်။

ယနေ့တွင် မြို့ပတ်ရထားလို
ရထားတွေ တိုးပေးကာ ရထားလမ်းတွေ
ထွင်ပေးလျှင် ပြဿနာ ရှင်းလာနိုင်သည်
ဟု လေ့လာသူများက ဆိုသည်။

(Mega - city) ဟု ခေါ်သည့်
လူဦးရေ အလွန်ထူသည့် မြို့တွေအားလုံး
တွင် ဤပြဿနာမျိုး ကြုံရပါသည်။ သို့
သော် ကျွန်တော် ရောက်ဖူးသည့် နိုင်ငံ
များနှင့် စာတွေ့လေ့လာဖူးသော နိုင်ငံ
များအနက် ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံသည်
ဘတ်စ် ကားပေါ်တွင် စပယ်ယာ၏ ကြိမ်း
မောင်းမှုကို အခံရဆုံးနိုင်ငံပင် ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံအများသည် ခရီးသည်ကို
ချိုသာစွာ ဆက်ဆံကြသည်။ သူတို့က
'ခရီးသည် မှန်သည် (Customer is Right)'
ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ကို လက်ကိုင်ထား
သည်။ အခြားနိုင်ငံများတွင် ကားပေါ်
တက်ပြီးနောက် 'ဆံမြိတ်မပြေ၊ ပန်းမကြွေ
နိုင်' သည့် (Commuter) ဘတ်စ်ကားများ
ရှိသည်။ (Commuter) ရထားများ ရှိသည်။

သည်လို (Commuter) ဘတ်စ်
ကားများ၊ ရထားများ ပေါ်ပေါက်ရေး
အလေးထားသင့်ကြောင်း တင်ပြအပ်ပါ
သည်။

ဒေါက်တာခင်မောင်ညို

ဇူးမခြားနား

မောင်သန်းဆွေ (ထားဝယ်)

ကျွန်တော့်မှာ သားသမီး လေးယောက် ရှိပါတယ်။ အကြီးဆုံး သုံးယောက်က သမီးတွေသာ ဖြစ်ပြီး အငယ်ဆုံးကျမှ သား ယောက်ျားလေး မွေးတာဆိုတော့ ဒီသားလေးကို အချစ်ဆုံးပေါ့။ ဒါဖြင့် သမီးတွေကို မချစ်တော့ဘူးလား မေးရင်း ချစ်တာပါပဲလို့ ဖြေရပါလိမ့်မယ်။ အကြီးဆုံးကို သမီးဦးဖြစ်လို့နဲ့ ပညာတော်လို့ရယ် ချစ်ရတယ်။ ဒုတိယသမီးကိုလည်း မိဘအပေါ် သိတတ်လို့ ချစ်ရပြန်ရော။ တတိယသမီးကလေးကျတော့ ကျွန်တော့်အဒေါ် ဝင်စားတယ်ဆိုတဲ့ အစွဲနဲ့ ချစ်ရတာပါပဲ။ သမီးသုံးယောက်လုံးဟာ ဒီနေ့အထိ လိမ္မာရေးခြား ရှိကြလို့ ချစ်ရတုန်းပါ။ အချစ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ သားလေးအပေါ် သူ့အသက် ၅နှစ်၊ ၆နှစ်အရွယ်ရောက်တဲ့အထိပဲ ချစ်စရာကောင်းတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ကြီးလာလေလေ ချစ်စရာကောင်းလာလေလေပဲ။ ခုတော့ အမုန်းဘက်ကို ကူးပြောင်းလာပြီ။

ပင်ကိုယ်ဉာဏ် ကောင်းပေမယ့် ယောက်ျားလေးဆိုတော့ စာမကြိုးစားချင်ဘူး။ တစ်နှစ်တစ်တန်း မှန်မှန်အောင် အောင် နောက်က တွန်းအားပေးနေရတယ်။ ဒီလိုနဲ့ပဲ ဆယ်တန်းရောက်တော့ အရပ်ကူပါ လူမပါနဲ့ ဝိုင်းပြီး လုပ်ပေးလို့ နှစ်ချင်းပေါက် အောင်သွားတာ။ အစ်မတွေလို ဂုဏ်ထူး ဘယ်နှစ်ခု ပါတယ်ရယ်လို့တော့ မဟုတ်ဘူးပေါ့။ ရှော့ရှော့ရှူရှူ အောင်သွားတာကိုပဲ ကျေးဇူးတင်နေရတယ်။ တက္ကသိုလ် ရောက်ပြန်တော့ ဒုတိယနှစ် အောင်တဲ့အခါ ဂုဏ်ထူးတန်းတက်ဖို့ အမှတ်မီပေမယ့် အတက်ချင်ဘူးလုပ်နေပြန်ရော။ ဘယ်တက်ချင်ပါ့မလဲ။ စာမှ မကျက်ချင်ပဲကိုး။ အဖေက ဆူဆူပူပူလုပ်လို့ နောက်ဆုံး တက်ဖြစ်သွားတယ်။

ဂုဏ်ထူးတန်းနဲ့ ဘွဲ့ရပြန်တော့လည်း မဟာတန်းတက်ဖို့ အဆင့်မီရဲ့သား

နဲ့ ကျောင်းဆက်မနေတော့ဘူး။ စီးပွားရေး ပဲလုပ်တော့မယ်ဆိုလို့ အရင်းအနှီး ထုတ် ပေးပြီး သူ့အလိုလိုက်ခဲ့ရတယ်။ အမျိုးမျိုး ချော့မော့ပြီး ပြောမှ မဟာတန်း တက်ဖြစ် တယ်။ မိဘတွေရဲ့ ဝတ္တရားအရ ‘ပေးဝေနှီး ရင်း’ ဆိုလို့သာ အရင်းအနှီး ထုတ် ပေးလိုက်ရတာ။ အမှန်တော့ ပညာစုံမှပဲ စီးပွားရေး လုပ်စေချင်တယ်။ ကိုယ့်မှာလည်း ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် လုပ်ကိုင်လာခဲ့တဲ့ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းကြီး တစ်ခုရှိရဲ့ သားနဲ့ ဒါကိုဆက်ပြီး ဇောက်ချ မလုပ်ချင်ဘူး။

အမှန်တော့ ဖခင်က အိုလာပြီ။ သူ့အလုပ်ကို ဝင်ပြီး ပခုံးကူထမ်းမယ်လို့ စိတ်မကူးဘူး။ ခိုင်းရင်တော့ ချီကောက် လုပ်ပေးတယ်။ ဒါက မလွဲသာလို့ ထင်ပါတယ်။ နို့ ... သူ့မှမလုပ်ရင် ဘယ်သူ လုပ်မလဲ။ အစ်မတွေက အသီးသီး မဟာဘွဲ့တွေရပြီး တက္ကသိုလ်မှာ ဆရာမ လုပ်နေ

ကြတာလေ။ သူ့ဟာသူ စီးပွားရေး လုပ်
တော့မယ်ဆိုတော့ ကိုယ်ပိုင်စီးပွားရေး လုပ်
မယ်ဆိုရင်လည်း အရင်းအနှီးကို အမွေပုံ
ထဲက နုတ်ပြီး ပေးမယ်လို့ ပြောတဲ့အခါ
မိသားစုအတွက် စီးပွားရေး လုပ်မှာပါလို့
ပြောတယ်။ အရင်းအနှီး ထုတ်ပေးလိုက်
ရပေမယ့် ဒီနေ့အထိ ဘယ်လောက်
အကျိုးအမြတ် ရှိတယ်လို့ တစ်ခါမှ မပြော
ဘူး။ မေးရင်လည်း မဖြေချင်ဘူး။ ထပ်ပြီး
တော့သာ အလုပ်သစ်ချဲ့ဖို့ အရင်းအနှီး
တောင်းနေတော့တာပဲ။

သူက ကားပစ္စည်း အမျိုးမျိုး
ရောင်းတယ်။ အကွက်အကွင်းကျတဲ့ နေ
ရာမှာ ကိုယ်ပိုင် အဆောက်အဦရှိလို့
အဆင်ပြေပါတယ်။ ကုန်ပစ္စည်း ဆိုင်တင်
ဖို့ပဲ အရင်းအနှီး ထုတ်ပေးရတယ်။ သူ
ဆိုင်ဟာ မနက်ဆိုရင် သူငယ်ချင်းတွေရဲ့
စုရပ်ပေါ့။ ဆိုင်ကူရောင်းမယ့်သူ နှစ်
ယောက်ရှိတော့ ဒီနှစ်ယောက်က ဆိုင်ကို
အရင် ဖွင့်ထားရတယ်။ သူက နေဖင်ထိုး
မှ ထပြီး ဆိုင်ကိုသွားတယ်။ ဆိုင်ပြန်
ရောက်တော့ အဆင်သင့် စောင့်နေတဲ့
သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်
ရောက်သွားပြန်တယ်။

ဒီသူငယ်ချင်းအုပ်နဲ့ ဆိုင်ပြန်
ရောက်လာတော့လည်း ဆိုင်ထဲမှာ ကက်
ဆက်သံ တည့်ညံ့နဲ့ ကျားထိုးတဲ့လူကထိုး၊
ဇယ်တောက်တဲ့လူက တောက်နဲ့ ကစား
နည်း အမျိုးမျိုး ကစားနေကြပြန်ရော။ ဒါ
ကြောင့် သူ့ဆိုင် ဒီထက်ကျယ်ရင် ဘိလိ
ယက်ခုံ လုပ်ပေးမယ်လို့ ငေါ့ပြီး ပြောရ
တယ်။ ဆိုင်မှာရှိတဲ့ တယ်လီဖုန်းကလည်း
'ဘုံစာဟိ' ဖြစ်နေတော့ တစ်လတစ်လ ကျ
သမျှ တယ်လီဖုန်းခကို အိမ်ကပဲ ရှင်းနေ
ရတယ်။

ဆိုင်ကတော့ ဖြစ်ထွန်းလာပါရဲ့။
အကျိုးအမြတ်ကိုသာ တစ်ခါမှ မသိရ တာ။
အကျိုးခံစားချင်လို့ ပြောတာ မဟုတ် ပါဘူး။
အရင်းအနှီး ထုတ်ပေးလိုက်ရတဲ့ မိဘအနေနဲ့
တိုးတက်မှု၊ ဆုတ်ယုတ်မှုဆို တာတွေကို
သိချင်တာပေါ့။ ဒီဆိုင်လုပ် ငန်းတင် မကဘူး
တခြားလုပ် ငန်းသစ်တွေ ချဲ့ပြီး
လုပ်လာတဲ့ အခါ လိုတဲ့ အရင်းအနှီး
အစုအပုံကိုတော့ ထပ်ထပ်ပြီး သာတောင်း
လို့ တိုးတိုးပြီးသာ ပေးနေရတယ် မိဘ ရှိရင်းစွဲ
လုပ်ငန်းကို မလုပ်ဘဲ တခြား လုပ်ငန်း
လုပ်တယ်ဆိုရင်လည်း တစ်ခု မှတ်မှတ်
ဇောက်ချပြီး လုပ်စေချင်တယ်။
အလုပ်ဆိုတာက အရာရာမှ ကိုယ်တိုင်
လုပ်နိုင်မှ ကောင်းတာလေ။ ကိုယ့်အလုပ် ကို
ကိုယ်နိုင်နင်းရမယ်။ အလုပ်တွေ များ ပြီး
မနိုင်နင်းရင်း အလှမ်းကျယ်လို့ အလယ်
လတ်ပြီး အိတ်ပေါက်နဲ့ ဖားကောက်သလို
ပေါ့လို့ ပြောပြတဲ့အခါ -

‘အဖေတို့ ခေတ်ကလို မဟုတ်
တော့ဘူး။ ခုခေတ်က သုံးလေးခု တစ်ပြိုင်
နက် ဈေးကွက်ကို ကြည့်ပြီး လုပ်ရတာ’ လို့
ဆင်ခြေပေးတယ်။ သူ့စီးပွားရေး သီ
အိုရီလိုပဲ၊ အချစ်ရေးမှာလည်း အဖေတို့
ခေတ်ကလို ချစ်သူတစ်ယောက်မှတ်မှတ်
ထားပုံ မရဘူး။ ချစ်သူဝိုင်းဝိုင်းလည် ထား
နေတဲ့ ပုံပါပဲ။

ကဲ ... ဒီလိုဆိုတော့ ဒီသားအပေါ်
မှာ ဘာတွေ မကျေနပ်နေတာလဲ။
သောက်စားရမ်းကား မူးယစ်ဆေးဝါး သုံး
စွဲနေလို့လား။ ဒီလိုလည်း မဟုတ်ပါဘူး။
ယောက်ျားလေးဖြစ်လို့ သောက်တော့
သောက်၊ အရက်သမား မဖြစ်စေနဲ့လို့ ဆုံးမ
ထားတဲ့အတိုင်းပဲ သောက်တယ်ဆိုရုံ
လောက် သောက်တာကို အကဲခတ်ရမိ

တယ်။ မူးယစ်ဆေးဝါးလည်း မသုံးစွဲပါဘူး။ ဆေးလိပ်တောင် မိဘရှေ့ မသောက် ဘူး။ အလောင်းအစား လုပ်နေသလား ဆိုတော့ လည်း မလုပ်ပါဘူး။ မိန်းမမှု ပွေ လား ဆိုပြန်တော့လည်း ဒီခေတ်က ရောဂါဆန်းတွေ စုံနေတာ အသိနဲ့ပဲ ဆင်ခြင်ပုံရပါတယ်။ အိမ်မှာ အိပ်ချိန်နဲ့ စားချိန်လောက် နေတာ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ ထိုင်ပြီး ညနက်မှ အိမ်ပြန်လာတာ ဆိုတဲ့ အသေးအဖွဲ့ကိစ္စ တွေတော့ ရှိတယ်။ ဒီတော့ လူဆိုးလူတေ လူပေလူရှုပ် လူရမ်းကားလေး မဟုတ်ဘဲ နဲ့ ဘာဖြစ်လို့ ဒီသားလေးအပေါ်မှာ မကျေနပ်နေရတာလဲလို့ ကိုကြီးဖေက ကျွန်တော့်ကို မေးတယ်။ ကိုကြီးဖေ ဆိုတာက ကျွန်တော့်အစ်ကိုကြီး အရင်းတစ်ယောက်လို ခင်မင်အားကိုးရတဲ့ မိတ်ဆွေရင်းမိတ်ဆွေကောင်းတစ်ယောက်ပါ။

‘ဒီမှာ သူငယ်ချင်း၊ ခင်ဗျားလည်း တစ်ဦးတည်းသောသား၊ ခင်ဗျားသားလည်း တစ်ဦးတည်းသော သား။ ဒါပေမယ့် ခေတ်အချိန်အခါနဲ့ ဘဝပေး အခြေအနေက မတူကြဘူး။ ဒီတော့ မျိုးဆက်ကွာခြားမှုကို ခင်ဗျား ဂရုပြုရလိမ့်မယ်။ သူတို့ခေတ်က လောကသဘောကို ပိုမိုသိချင်ကြတယ်။ အနာဂတ်ကို ကိုယ်တိုင် တည်ဆောက်လိုတဲ့ အတွေးအခေါ် ရှိတယ်။ အစစ အရာရာ မိဘကို အသိမပေးချင်ကြဘူး။ မလိုအပ်ဘူးလို့ ထင်ကြတယ်။’

စာရင်းအင်းပညာရပ်၊ ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်း ရေးဆွဲရာမှာ အသုံးပြုတဲ့စကားရပ် နှစ်ခုရှိတယ်။ ‘ပေးရန် တာဝန်ရှိ’ နဲ့ ‘ရရန်ပိုင်ခွင့်’ ဆိုတာပဲ။ သူတို့ကတော့ စိတ်ပိုင်းရပ်ပိုင်း ဆိုင်ရာတွေကို ‘ရရန်ပိုင်ခွင့်’ နဲ့ပဲ စဉ်းစား တွေးတောမယ်ကွ။ ကိုယ်

တို့ကသာ ‘ပေးရန်တာဝန်ရှိ’ နဲ့သာ စဉ်းစားပေးပေတော့’

လို့ ကိုကြီးဖေက ပြောပြပါတယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်က အမျိုးသားကျောင်းအုပ်ဆရာမကြီး လုပ်ခဲ့တဲ့ အဒေါ်အပျိုကြီး လက်ပေါ်မှာ ကြီးပြင်းခဲ့ရတဲ့သူ။ စည်းနဲ့ကမ်းနဲ့၊ စနစ်နဲ့ နေခဲ့ထိုင်ခဲ့ ပညာသင်ခဲ့ရတာ။ အင်္ဂလိပ်စာမှာ အသံထွက်မပီသရင် ရှာကို ငရုတ်သီးစိမ်းနဲ့ အပွတ်ခံခဲ့ရတယ်။ တစ်နေ့စာ တစ်နေ့ပြီးအောင် အဒေါ်ရှေ့မှာ ပြန်အံ့ရတယ်။ လူကြီးတွေနဲ့တောင် ထမင်းတစ်ပိုင်းထဲ စားရတာ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်စားပွဲ ကိုယ့်ခွဲနဲ့ သီးခြားစားခဲ့ရတယ်။ ဟင်းကိုလည်း အတိုင်း အတာနဲ့ ကျွေးတယ်။ ဒီလို ကြီးပြင်းခဲ့ရ တဲ့ စည်းကမ်းတွေကြောင့် ဒီနေ့အထိ ဒီ ပုံစံတွေ ဝင်နေတာပေါ့။ ကျွန်တော့်သား ကျတော့ ကျွန်တော် ကြီးပြင်းခဲ့ရသလို မဟုတ်ဘူး။ အဖေက စည်းကမ်းလုပ်ပေ မယ့် အမေက အလိုလိုက်ခဲ့တယ်။ ပညာ သင်တော့လည်း ကျူရှင်ဆရာ လက်ထဲပဲ အပ်ခဲ့ရတာကလား။ ကိုကြီးဖေ ပြော လည်း ပြောစရာပေါ့။

ကိုကြီးဖေက သူ့သား သုံးယောက် နဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြီး ပြောပြတယ်။ ကိုကြီးဖေရဲ့ သားသုံးယောက်ဟာ အကြီးဆုံးက မိသားစုရဲ့ သိုးမည်းကလေး ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဆိုးခဲ့ပေခဲ့ တေခဲ့ လေခဲ့လို့ နောက်ဆုံးတော့ မူးယစ်ဆေးဝါးကြောင့် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် နဲ့ ဘဝဆုံးခဲ့ရတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ကိုကြီးဖေက သိပ်စာဖတ်တဲ့သူ။ ဒီတော့ သူ့မှာ ကိုယ်ပိုင် ဒဿနရှိတယ်။ သူက ဆုံးသွားတဲ့ သူ့သားကြီးအပေါ် အကောင်းမြင်လိုက်သေးတယ်။

‘ဒီကောင်ဟာ သူ့ဟာနဲ့သူသာ ဆိုး

တာ။ ကိုယ့်ကိုတော့ ဒုက္ခမပေးခဲ့ဘူး သူ
ငယ်ချင်း။ ဒီတစ်ချက်နဲ့ပဲ သူ့ကို ကျေးဇူး
တင်နေရတယ်’

‘ဘာဖြစ်လို့လဲ’

‘သူနေချင်သလို နေခဲ့ပေခဲ့ပေ မယ့်
မိန်းမတော့ မယူခဲ့ဘူးလေကွာ။ သူ သာ
မိန်းမယူခဲ့ရင် ခုနေခါ သူ့မိန်းမနဲ့
ကလေးတွေ တာဝန်ဟာ ကိုယ့်ခေါင်းပေါ်
မှာ ပုံနေမှာပေါ့ကွ’ လို့ ပြောတယ်။

ဟုတ်တော့လည်း ဟုတ်တာပါပဲ။
ကိုကြီးဖေလို အကောင်းမြင် ဝါဒမျိုး လူ
တိုင်းမှာရှိရင် ကြိမ်နီပြီး စိတ်ချမ်းသာမှု ရ
ကြမှာပါ။ ကျွန်တော်က ကိုကြီးဖေလို
မဟုတ်ဘူး။ အဆိုးမြင်ဝါဒ သမား။ ကိုကြီး
ဖေရဲ့ ဒုတိယသားလေးကတော့ ငယ်ငယ်
ရွယ်ရွယ်နဲ့ ပညာမစုံခင် အိမ်ထောင်ကျ
သွားတယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုကြီးဖေက ဒါကို
အပြစ်တင်မနေဘူး။ ကြည်ကြည်ဖြူဖြူ
လက်ထပ်ပေးတယ်။

ဟော ... ခုတော့ ကိုကြီးဖေ
မိန်းမက ပြုန်းခနဲဆို ဆုံးသွားတဲ့အခါ ဒီ
ချွေးမကလေးကပဲ အိမ်မှုကိစ္စတာဝန်တွေ
ယူနေလို့ ကသီလင်တ မဖြစ်ရဘူး။ ကို
ကြီးဖေက ကုန်မျိုးစုံ ရောင်းတဲ့ဆိုင်ရှိတယ်။
သားလတ်ကို သူ့ဆိုင်ရှေ့မှာ အရင်းအနှီး
ထုတ်ပေးပြီး နာရီအရောင်းဆိုင်လေး ဖန်
တီးပေးတယ်။ ဒါကလည်း သူ့သားက လုပ်
ချင်တယ်ဆိုလို့ လုပ်ပေးရတာပါ။ နာရီ
အရောင်းမှန်ပုံဟာ တစ်လုံးက နှစ်လုံး ဖြစ်
လာပေမယ့် သူ့သားကတော့ နာရီပုံနား မှာ
ဘယ်တော့မှ မရှိဘူး။ မရှိဘူးဆိုလို့
အလေလိုက်နေတာတော့ မဟုတ်ဘူး။ သူ
ဟာသူ လေ့လာလိုက်စား တတ်ကျွမ်းလာ
တဲ့ ပညာနဲ့ တီဗွီစလောင်း လိုက်တပ်ဆင်
တဲ့ အလုပ်လုပ်တယ်။ ဝင်ငွေလည်း မဆိုး

ဘူး။ ဒီတော့ ဆိုင်မှာ မရှိတာများတာပေါ့။
သူ့နာရီ ဝယ်မယ့်သူ လာရင်တော့ ကိုကြီး
ဖေ ဆိုင်က အရောင်းစာရေးမလေးတွေ က
ရောင်းပေးရတယ်။ တစ်ခါတလေ သူ
ကိုယ်တိုင် ထရောင်းရတဲ့အခါ ပါးစပ်က
တော့ တစ်ဗျစ်တောက်တောက်ပေါ့။ ဒါ
ပေမယ့် အကောင်းမြင် ဝါဒသမားဆိုတော့
ဆူဆူပူပူတော့ မရှိဘူး။ ညည်းရုံလောက်
ပဲ။ သူ့သားက သူ့အလုပ်အတွက် ရန်ကုန် မှာ
ကုန်ကြမ်းမှာတဲ့အခါ တယ်လီဖုန်းခ က
အကျများလာ ပြန်ပါရော။ ဒါတွေ လည်း
ကိုကြီးဖေပဲ ရှင်းရတာပေါ့။

ကိုကြီးဖေဟာ သူ့သားအပေါ်မှာ
မကျေနပ်တာတွေ ရှိပေမယ့် ကျွန်တော်
ခံစားရပုံမျိုး မရှိဘူး။ နားလည်မှု ထား
တယ်။ ကျွန်တော့်ကိုလည်း နားလည် ခွင့်
လွှတ်နိုင်အောင် စိတ်ပြေရာပြေကြောင်း
ဖြစ်အောင် နှိုင်းယှဉ်မှုတွေနဲ့ ပြောပြ နှစ်
သိမ့်လေ့ ရှိတယ်။

ကျွန်တော့် ရခိုင်သူငယ်ချင်း ထွန်း
မရဲငြိမ်းမှာလည်း သားလေးတစ်ယောက်
ရှိတယ်။ ဒီသားလေးဟာလည်း တစ်ဦး
တည်းသောသားပီပီ ဆိုးလိုက်တာ လွန်ပါ
ရော။ ဒီတော့ ထွန်းမရဲငြိမ်းနဲ့ တွေ့တိုင်း
သူ့သားအကြောင်း ပြောပြီး ညည်းလေ့
ရှိတယ်။ ကျွန်တော်ကလည်း ကျွန်တော့်
သားအကြောင်း ပြောပြီး ညည်းလေတော့
အညည်းခြင်း တူတဲ့ ခိုနှစ်ကောင် ဖြစ်သွား
ကြတော့တာပါပဲ။ သူ့သားမှာ ချစ်သူရှိ
တယ်ဆိုတော့ ငြိမ်သွားမလားလို့ ချက်ချင်း
ပဲ အားရဝမ်းသာ ပေးစားလိုက်တယ်။ ဒါ
ပေမယ့် ကလေးသာ တစ်ယောက်ရရော
လင်မယား နှစ်ယောက်က တစ်နေ့ကို
အနည်းဆုံး သုံးကြိမ်လောက် ရန်ဖြစ်ကြ
သတဲ့။ ရန်ဖြစ်တာမှာလည်း သူ့သား

အလွန်ပါတဲ့။ မိဘလက်ငုတ်လက်ရင်း မလုပ်လို့ သီးခြားစတိုးဆိုင် ဖွင့်ပေးပြန် တော့လည်း ချွေးမကပဲ ဆိုင်ထိုင်ရောင်း ရတယ်။ သူ့သားကတော့ မနက်ဆို အဲဒီ ဆိုင်မှာ သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ စုရပ်လုပ်ပြီး လူစုံရင် ထွက်သွားကြပါရော။ ကျွန်တော့် သားကို ကားပစ္စည်းဆိုင် ဖွင့်ပေးတော့ မယ်ဆိုတော့ သူက သူ့သားနဲ့ နှိုင်းယှဉ် ပြီး

‘မင်းသားရဲ့ ဆိုင်မှာ သူငယ်ချင်း စုရပ် မဖြစ်စေနဲ့’ လို့ ကြိုပြီး သတိပေးရှာ တယ်။ ဒါပေမယ့် ထင်တဲ့အတိုင်း ဖြစ် တာပါပဲ။ သူ့သားအပေါ်မှာ အတွင်းရေး တွေ ဘယ်လောက်အထိ မကျေမနပ် ဖြစ် တယ်ဆိုတာတော့ မသိကောင်းလို့ မသိရ ပေမယ့် -

‘ငါ တစ်ခါတစ်လေ စိတ်ညစ်လွန်း လို့ ရဲကို ဖမ်းခိုင်းရမလားလို့တောင် စိတ် ကူးမိတယ်ကွာ’ လို့ ရင်ဖွင့်ဖူးတယ်။ ဒီ တော့ ကျွန်တော်က -

‘ဒီလိုတော့ မလုပ်ပါနဲ့ သူငယ်ချင်း၊ ကိုယ်တို့မြို့က မိတ်ဆွေ ဦးဝင်းဆိုသူမှာ သားနှစ်ယောက် ရှိတယ်။ ဘယ်လောက် ဆိုးလဲဆိုရင် အိမ်ရှေ့မှာ အဖေကို ဓား ကြိမ်းကြိမ်းလို့ အဖေက ဂတ်တိုင်ပြီး အချုပ်ထဲ ထည့်ထားလိုက်ရတယ်။ ဒီတော့ မှ ပိုဆိုးပြီး အဖေအပေါ် နေရာတကာ မျက်မှန်စိမ်း တင်ကြည့်ကြ မြင်ကြတော့ တာပဲကွ။ သူတို့သားအဖတွေရဲ့ ဆက်ဆံ ရေးဟာ အဘိုးကြီးသေတဲ့အထိ ပြေလည် ခဲ့ပုံ မရှိဘူး’ လို့ ပြောပြရပါတယ်။

ကျွန်တော့် ညီမဝမ်းကွဲ မူမူဟာ အိမ်ထောင်ရေး ပြိုကွဲသွားတော့ သူ့လက် ထဲ သားတစ်ယောက် ကျန်ခဲ့တယ်။ ဒီ တော့ သူ့ဘဝဟာ ဒီသားလေးပဲပေါ့။ ခု ခေတ်

နိုင်ငံခြားမှာ ပညာသွားသင်တာ ခေတ်စား လာတော့ သူ့သားလေးဟာ နိုင် ငံခြားသွား ပညာသင်ချင်တယ် ဖြစ်ပါ ရော။ ဒီတော့ မူမူဟာ ဘဝမှာ စွန့်လွှတ် သင့်တာ စွန့်လွှတ်ပြီး သားကို နိုင်ငံခြား ပို့လိုက်တယ်။ သားလေးက မသိတတ်ဘူး။ နိုင်ငံခြားမှာ ဒေါ်လာခြောက်ထောင်ကျော် ပျောက်သွား တယ်ဆိုလို့ သားလေး ဒုက္ခမရောက်အောင် ကြံဖန်ပြီး ငွေပို့ လိုက်ရတယ်။ ဒီကြားထဲ မြန်မာပြည် ပြန်လာရင်လည်း သူငယ်ချင်း တွေကို ညစာ ကျွေးလိုက်တာက ဆယ်သိန်း ကုန်သွား တယ်ဆိုတာမျိုး ရှိလားရှိရဲ့။ နိုင်ငံ ခြား ပြန်သွားပြန်တော့လည်း ဒေါ်လာ တစ် သောင်း အခိုးခံရတယ်လို့ ဆိုပြန်ရော။ ဒီ တော့ မယုံနိုင်စရာ ဖြစ်လာပြီး စုံစမ်း ကြည့်တဲ့အခါ ကာစီနိုဝိုင်းမှာ အလောင်း အစား လုပ်နေတာလို့ သိလာရတယ်။

ဒီတော့ မူမူဟာ သားအတွက် မထွေးနိုင် မအံ့နိုင် ဖြစ်ရတော့တာပေါ့။ သားကို ပြန်ခေါ်ရမှာကလည်း ပညာ တစ်ပိုင်းတစ်စနဲ့ ပြန်ခေါ်လို့ မဖြစ်ဘူး။ ဆက်ထားပြန်ရင်လည်း ဆက်ပြီး ဖြုန်း နေသမျှ ပို့နေရမယ်။ ဘယ်လောက် အတိုင်းအတာထိ ပို့နေနိုင်မလဲ။ မူမူ ဒုက္ခ ကလည်း မသေးဘူး။

ဒီတော့ ကိုကြီးဖေရဲ့ နှစ်သိမ့်မှု တွေကြောင့် ကျွန်တော့်သားအပေါ်မှာ နားလည် ခွင့်လွှတ်နိုင်အောင် စိတ်ကို လျော့ရမယ်။ ကိုကြီးဖေရဲ့ သားအကြီးဆုံး လို ကျွန်တော့်သားဟာ ဘဝဆုံး မသွား သေးဘူး။ ဦးဝင်း သားနှစ်ယောက်လိုလည်း မမိုက်ရိုင်း မရမ်းကားသေးဘူး။ သူငယ်ချင်း ထွန်းမရငြိမ်း သားလိုလည်း အလုပ် မလုပ် တာ မဟုတ်ဘူး လုပ်နေတာပဲ။ ညီမ မူမူရဲ့

စာမျက်နှာ (၁၁၆) သို့

သွေးထွက်အောင်မှန်တဲ့ ဗေဒင်ဆရာ

အောင်သန်းချစ်

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ဖက်ဆစ် ဟစ်တလာနဲ့ မဟာမိတ်တို့ စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေး တိုက်ပွဲမှာ ဗေဒင်အခန်းကဏ္ဍကိုလည်း ပစ်ပယ်လို့ မရပါ။ ဟစ်တလာနဲ့ သူ့နောက်လိုက် နောက်ပါတွေ ကြမ္မာဆိုးနဲ့ တိုးကြရမှာကို ဟန်ဂေရီ အကြားအမြင် ဗေဒင်ဆရာ လူးဝစ်ဒီဝိုင်းလ်က အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုတစ်ခွင် ခရီးလှည့် ရင်း ကြိုတင် ဟောကိန်းထုတ်ခဲ့ပါတယ်။

အမေရိကန် ပြည်သူပြည်သားတွေက ဒီဝိုင်းလ်ကို အကြားအမြင် ပါရမီရှင်လို့ လက်ခံယုံကြည်ထားခဲ့ကြပါတယ်။ အခုလို လက်ခံ ယုံကြည်ရတဲ့ အကြောင်းကလည်း ဒီဝိုင်းလ်က ဥရောပ စစ်မြေပြင်မှာ ဆင်နွှဲနေတဲ့ မဟာမိတ်တပ်တွေနဲ့ နာဇီတပ်တို့ရဲ့ တိုက်ပွဲ အနှုံးအနိုင်ရော အလားအလာကိုပါ အတိအကျ ကြိုတင် ဟောပြောနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်နေလို့ပါ။

တကယ်တော့ ဒီဝိုင်းလ်က ဗြိတိသျှတပ်မတော်ရဲ့ ဗိုလ်ကြီးတစ်ဦးပါ။ ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လထဲမှာ ဗြိတိသျှ လုံခြုံရေးအဖွဲ့ဝင်အဖြစ်နဲ့ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုကို ပြောင်းရွှေ့ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ရသူပါ။ သူ့တာဝန်ကတော့ ဟစ်တလာရဲ့ ကံကြမ္မာကို ကမ္ဘာသူကမ္ဘာသားတွေ ကွက်

ကွက်ကွင်းကွင်း အထင်အရှား မြင်လာအောင် ဝါဒ ဖြန့်ပေးဖို့ပါ။ တစ်နည်းအား ဖြင့် စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေး ဆင်နွှဲဖို့ပါ။

အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုမြေပေါ် သူ့ခြေချလိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် သူ့ရဲ့ ဥရောပ စစ်မြေပြင် ဟောကိန်းတွေက အတိအကျ မှန်ခဲ့တာကြောင့် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးရဲ့ ရှေ့ဖြစ်အဟောတွေကို သူထံမှ သိချင်ကြတဲ့ သတင်းထောက်တွေ ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေပါတော့တယ်။ သူက ဗြိတိသျှ ထောက်လှမ်းရေးနဲ့ လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေထံက စစ်ရေးလျှို့ဝှက် ညသတင်း အပြည့်အစုံကို ရနေသူမို့ သူ့ဟောချက်တွေက သွေးထွက်အောင် မှန်နေပါတော့တယ်။

ဟစ်တလာရဲ့ ဇာတာခွင် အလိုအရ နက်ပကျွန်းဂြိုဟ် မရဏအိမ်မှာ ရောက်နေပြီမို့ ဟစ်တလာ သေကိန်း ကြုံရတော့မယ်လို့ သတင်းထောက်တွေကို သူက ဟောကိန်း ထုတ်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ၎င်းအဟောထုတ်ပြီး တစ်လအကြာမှာ အမေရိကန် သိပ္ပံနည်းကျ နက္ခတ္တဗေဒ ပညာရှင်များ အဖွဲ့ကလည်း ‘ကမ္ဘာကျော် ဟန်ဂေရီ နက္ခတ္တဗေဒ ပညာရှင် လူးဝစ် ဒီဝိုင်းလ်’ ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်နဲ့ ဆောင်းပါး ရေး

ပြီး ဒီဝိုးလ်ကို ပိုပြီး အထင်ကြီးလာအောင် ပို့ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် အေပီသတင်း ကလည်း နက္ခတ္တဗေဒ ပညာရှင်တွေက လာမည့်ရက် အနည်းငယ် အတောအတွင်း မှာ ဟစ်တလာ ကံကုန်ရတော့မယ်လို့ အဟောထွက်နေကြောင်း ဝါဒ ဖြန့်ပေး ခဲ့ပါတယ်။

သတင်းစာဆရာတွေရဲ့ အင်တာ ဗျူး တစ်ခုမှာ ဒီဝိုးလ်က -

‘အတုအယောင် ဗေဒင်ဆရာတွေ အင်မတန် များနေတယ်’ လို့ ခပ်တည် တည်နဲ့ ကြေညာခဲ့ပါသေးတယ်။

ဒီဝိုးလ်ကို ခေတ်မီ ဟော်တယ်ကြီး တစ်ခုမှာ လုံလုံခြုံခြုံ ထားပေးပြီး ကြိုတင် သတ်မှတ် ချိန်းချက်ထားတဲ့ ညရောက် တော့ ဘီအက်စီ လူယုံတစ်ဦးက အရေး ပေါ် ထွက်ပေါက်မှတစ်ဆင့် ခိုးဝင်လာပြီး ဒီဝိုးလ်အတွက် ထောက်ပံ့ကြေး ဒေါ်လာ တွေကို အခန်းထဲ ထည့်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒေါ်လာတွေနဲ့အတူ ထောက်လှမ်းလို့ ရ ခဲ့သမျှ ဟစ်တလာ သတင်းတွေကိုလည်း ဒီဝိုးလ် လက်ထဲ ထည့်ပေးခဲ့ပါသေးတယ်။ အဲဒီ ထောက်လှမ်းရေး သတင်းတွေကို အခြေခံပြီး အကြားအမြင် ဗေဒင်ဆရာ ကြီးရဲ့ ဟစ်တလာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဟော ကိန်းများ အခန်းဆက် ဆောင်းပါးကို (Stars Foretell) တစ်စောင်မှာ ဒီဝိုးလ် ရေးပါတော့တယ်။

တကယ်တော့ ထောက်လှမ်းရေး က ရခဲ့တဲ့ သတင်းတွေကို ဗေဒင်ဝေါဟာ ရတွေနဲ့ ယှက်နွယ် ပေါင်းစပ်ပြီးလုပ်ကြံ ဝါဒ ဖြန့်ခဲ့တာပါ။ အဲဒီအချိန်မှာပဲ ဗြိတိသျှ စိတ်ဓာတ် စစ်ဆင်ရေး ပါရဂူတွေကလည်း ဒီဝိုးလ်ကို ပြိုင်စံရှား ကမ္ဘာ့ဗေဒင် ပညာ ရှင်ကြီးလို့ ချိန်ကိုက်သတင်း ထုတ်ပြန်ပေး

ခဲ့ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် နက္ခတ္တ ဗေဒင် ကွန် ဖရင်းကြီးအပြီး ရက်အနည်းငယ် အကြာ မှာ ကိုင်ရီရဲ့ မိတ်ဆွေ အီဂျစ်ဗေဒင်ဆရာ ရှိတ်ယူဆွတ် အက်ဖ်ဖီဖီက ‘လာမယ့် လေးလအတွင်း အရှေ့ကောင်းကင်ပြင် မှာ ဂြိုဟ်နီကြီးတစ်လုံး ပေါ်ထွန်းလိမ့် မယ်။ ဒါဟာ ကမ္ဘာကြီးကို သွေးချောင်း စီးစေခဲ့တဲ့ အန္တရာယ်ကောင် မာရ်နတ် ပျက်သုဉ်း ဆုံးခန်းတိုင်တော့မယ့် နိမိတ် လို့ ထုတ်ဖော် ကြေညာခဲ့ပါတယ်။

နိုင်ဂျီးရီးယား ဘုန်းတော်ကြီး တစ် ပါးကလည်း ‘ကျောက်တုံးတစ်တုံးပေါ်မှာ လူသုံးဦးကို မြင်ခဲ့ရကြောင်း တစ်ဦးက ဆံပင် အနက်ရောင် (ဟစ်တလာ)နောက် တစ်ဦးက ဝဝဖိုင်ဖိုင် (ဂိုးအားရင်း) နဲ့ ကျန် တစ်ဦးကတော့ မျောက်မျက်နှာနဲ့ ခြေ ကျိုးနေသူ (ဂိုးဘဲလ်) လို့ ပုံသဏ္ဌာန် အတိအကျ ဖော်ပြပြီး ဟောကိန်းထုတ် ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ သုံးဦးအနက် ဆံပင် အနက်နဲ့ လူ ကျောက်တုံးပေါ်က ရုတ် တရက် ဂျမ်းထိုးကျပြီး သေဆုံးသွားတာ ကို မြင်လိုက်ရတယ်လို့ ဘုန်းတော်ကြီးက ကမ္ဘာသိ ကြေညာလိုက်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် မဟာမိတ် စိတ်ဓာတ် စစ်ဆင်ရေး ဌာနက အခုလို စနစ်တကျ ပြင်ဆင် ထုတ်လွှင့်ခဲ့တဲ့ ဟစ်တလာ ကွယ် လွန်တော့မယ့် သတင်း ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံး ပြန့်နှံ့သွားခဲ့ပါတယ်။

မလေးရှား၊ ဆွီဒင်၊ တရုတ်ပြည်၊ စပိန်နဲ့ ဟောင်ကောင်တို့မှာ ဟစ်တလာ ကွယ်လွန်တော့မယ်ဆိုတဲ့ သတင်းကို ဘီ အက်စီက နည်းမျိုးစုံနဲ့ ဖြန့်ထုတ်ပေးတာ ကြောင့် ဖက်ဆစ်သံဖနောင့် အောက်မှာ ပြားပြားမှောက်နေရသူတွေတိတ်တိတ်ပုန်း အားတက်နေကြပါတော့တယ်။

မဟာမိတ်တို့ နည်းတူ ဟစ်တလာ ကလည်း ပြင်သစ်ကို ဝင်မတိုက်မီကတည်းက အကြားအမြင် ပါရမီရှင် ဆရာကြီး နော်စတာ ဒါမတစ်ရဲ့ တဘောင်တွေကို လိုသလို ဆွဲပြီး အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ကာ စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေး လုပ်ခဲ့ပါသေးတယ်။

ခေတ်သစ် သိပ္ပံနယ်ပယ်မှာ ထိပ်ဆုံးက ရောက်နေတဲ့ အနောက်ကမ္ဘာက ဗေဒင်နဲ့ ပရိယာယ်ဆင် ဝါဒဖြန့်ခဲ့ကြတဲ့ မဟာမိတ် စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေး ပါရဂူတွေကို ကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးတော့ မေးမြန်းကြည့်တဲ့အခါ ဗေဒင်ကို ယုံကြည်တာ မယုံကြည်တာထက် စစ်နိုင်ဖို့အတွက် ဒေါ်လာသန်းပေါင်းများစွာ အချိန် အနန္တ အကုန်ခံပြီး စိတ်ဓာတ် စစ်ဆင်ရေး ဆင်နွှဲခဲ့တာ ပါလို့ ဝန်ခံခဲ့ကြပါတယ်။

အကယ်၍သာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက ထိပ်တန်းလျှို့ဝှက်ချက်တွေ ကို အခုလို မဖွင့်ဟခဲ့ရင် တစ်ကမ္ဘာလုံးက ဒီဗိုးလ်ကို သွေးထွက်အောင် မှန်တဲ့ ဗေဒင်ဆရာအဖြစ် သမိုင်းတင်ထားကြမှာပါ။ ဗေဒင်ယတြာအားကိုး နေကြသူတွေ ကမ္ဘာနဲ့အဝန်း အလိမ်ခံခဲ့ကြရတာကတော့ သင်ခန်းစာ ယူစရာပါ။ တကယ်တော့ ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရားက မိမိကိုယ်သာ အားကိုးရာလို့ ဟောကြားခဲ့တာပါ။

(ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ရဲ့ ထိပ်တန်းလျှို့ဝှက်ချက်များမှ)

အောင်သန်းချစ်

Ref:
Hitler's Doom Seen In the Stars
by William B. Breuer.

စာမျက်နှာ(၈၉)မှ

ရေးကိုလည်း လိုလားကြောင်း တွေ့ရ၏။ အဖွဲ့အစည်း၊ အလုပ်နှင့် လူတို့ အံဝင်ဝင်ကျ ရှိသောအခါ ဤအချက်က ပီပြင်စွာ ဖြစ်ထွန်းသည်။

တင်းကြပ်စွာ ကွပ်ကဲထားသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြင့် လုပ်ကိုင်ရန် လိုအပ်ကြောင်း အလုပ်က တောင်းဆိုလာခဲ့ပါက လူတို့သည် ဤအဖွဲ့အစည်းတွင် ကျေနပ်စွာ အလုပ်လုပ်မည် ဖြစ်၏။ သူတို့သည် ပညာရှင်နှင့် ပညာတတ်များတော့ မဟုတ်ကြပေ။ တစ်ဘက်တွင် လွတ်လပ်မှု၊ ဖန်တီးမှုကို နှစ်သက်လိုလားသော သိပ္ပံပညာရှင်နှင့် အတတ်ပညာရှင်များ တို့ကဲ့သို့သော ပတ်ဝန်းကျင်တွင်မူ တင်းကြပ်မှု ပုံစံကို မနှစ်သက်ကြပေ။ သူတို့သည် ပို၍ လွတ်လပ်မှု၊ ပို၍ ဖန်တီးမှု၊

ညီမျှမှု၊ အပြန်အလှန် လေးစား ယုံကြည်မှု စသည်တို့ ပြည့်ဝသည့် အဖွဲ့အစည်း မျိုးကို လိုလားကြိုဆို၏။ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတို့ဖြင့် ထိန်းချုပ် ထားခြင်းက ဖန်တီးမှု စွမ်းရည်ကိုမွန်းကြပ် စေသည်။

သို့ဆိုလျှင် အမှန်တကယ် ဖွံ့ဖြိုးမှု၊ တိုးတက်မှုနှင့် အေးချမ်းသာယာသော ဦးတည်ချက်အတွက် ရိုးသားသော လိုက်လျောညီထွေရှိမှုနှင့် စိတ်ထားမြင့်မြတ်သော ပျော့ပြောင်းမှုရှိဖို့ အမှန်ပင် လိုအပ်ကြောင်းပါဗျာ။

ကျော်လင်းနိုင်

Ref: The Relationship between Organization, Task and People,
by . C. Northcate Parknoon.

ကျွန်တော်တို့ ငယ်စဉ်က သင်္ကြန်ရက်များ အတွင်း ဝါးခယ်မမြို့ရှိ ‘ဘုရားကြီး’ ဟု အလွယ်ခေါ်သော သကျမဟာသီရိ မြတ်စွာဘုရားကြီးအား ရေသပ္ပာယ်ရန် ကျောက်တိုင်ဆိပ် (သင်္ဘောဆိပ်) မှ ရေ ပိုက်များဖြင့် လမ်းထိပ်အထိ ရေစက်မောင်း တင်ပေးသည်။ ထိုလမ်းထိပ် (မြို့မလမ်း နှင့်

တော် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ကျောင်း သားလူငယ်ဖြစ်သော ကျွန်တော်တို့သည် နံနက် ၈ - နာရီလောက်မှ ညနေ ၂ နာရီလောက်အထိ ပြုလုပ်သော ထို ပွဲတော်တွင် မချမ်းမစီး၊ မမောမပန်း ပျော် ရွှင်စွာ ပါဝင်ကြသည်။ ထိုစဉ်က ပျော်ရွှင် ခဲ့သော ‘ဘုရားကြီး ရေသပ္ပာယ်ပွဲ’ ရေ သယ်ခြင်းကို ယခုတိုင် အမှတ်ရသော မမေ့နိုင်ပွဲ တစ်ခုအဖြစ် ပြန်လည် မြင် ယောင်မိပါသည်။ ယခုအခါ ထိုပွဲတော် ရှိမရှိ မသိတော့ပါ။

ငယ်စဉ်က အတွေ့များ

မောင်ကောင်းမြင့်

လွန်ခဲ့သော သုံးလေးနှစ်က ဝါး ခယ်မမြို့နယ် အသင်းပြကွဒိန်နှင့် ရွှေရတု မဂ္ဂဇင်းအတွက် ဘုရားကြီးနှင့် မြို့နယ်၏ ထင်ရှားသော နေရာအဆောက်အဦများ ကို ဓာတ်ပုံရိုက်ကူးရန် ပြန်ရောက်ပါသည်။ ထိုအခါ ဘုရားကြီးလမ်းသို့ ရောက်လျှင် ရောက်ခြင်း ထို ရေသယ်ပွဲကို သတိရမိ ပါသည်။ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင်ပင် ဘုရား ကြီး တန်ဆောင်မုန်းလ အရုဏ်ခံ လှည့် လည်ပွဲကို ထိုညတွင် ပြန်လည် တွေ့ရပါ သည်။

ဘုရားကြီးလမ်း) ဆုံရာမှ ဘုရားကြီး အာရုံခံတန်ဆောင်းအတွင်း ရေသပ္ပာယ် ရာအထိ လူအများက ဖလားများ၊ ပုံးများ ဖြင့် သယ်ပို့ပေးကြသည်။ လမ်းဖြတ်လမ်း နှစ်ဖြတ် သယ်ရသဖြင့် ဘောလုံးကွင်း နှစ် ကွင်းစာမျှ ဝေးပါလိမ့်မည်။ သင်္ကြန် အတက်နေ့တွင် ပျော်စရာ (ထိုစဉ်က ကုသိုလ်ရခြင်း အကြောင်းကို သေချာစွာ မသိသေး၍) အကောင်းဆုံး ဖြစ်ပါသည်။

ထိုရေသပ္ပာယ်ပွဲသည် ဝါးခယ်မ မြို့၏ ပွဲတော်များအနက် အများ ပျော် ရွှင်နိုင်သော အကုန်အကျ အနည်းဆုံး ပွဲ

ထိုအရုဏ်ခံ ပွဲတော်ကိုကြည့်ရင်း ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်က ‘ဈေးဦးအသင်း’ (ဝါးခယ်မမြို့၊ ကမ်းနားလမ်း ဈေးထိပ်ရှိ ဝတ်အသင်း) ၏ အဖိတ်နေ့ည ဝတ်လှည့် ပွဲကို သတိရအောက်မေ့မိပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ အလယ်တန်းကျောင်းသား က အဖိတ်နေ့ညနေ ၅ - နာရီခွဲလောက် မှာ စပြီး ည ၇ - နာရီ ၈ - နာရီအထိ တစ်မြို့လုံး ပန်း၊ သစ်သီး၊ ဆွမ်းဆန် အလှူ ငွေများကို လှည့်လည် အလှူခံကြပါသည်။ လူငယ်လူရွယ်များ၊ လူကြီးလူလတ်များ အတော်စုံလင်၍ အောက်လင်းဓာတ်မီး များ၊ လက်ဆွဲ ဓာတ်မီးများ ထွန်းညှိကာ

ကြေးစည်သံ တီးမှုတ်သံ တည်ညံ့ဖြင့် အတော်ပျော်ကြသော ပွဲတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ယခုတော့ မရှိတော့ဟု သိရပါသည်။

မြို့နယ်ကလေး တစ်ခု၏ ဘာသာရေးပွဲများ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ မြို့ကလေးတွင် မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာက အများစု ဖြစ်သည်။ မြို့နယ်ဝန်းကျင် ကျေးရွာများတွင် ကရင်ဗုဒ္ဓဘာသာက ဒုတိယ အများဆုံး ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ခရစ်ယာန်သည် တတိယအနေအထားတွင် ရှိမည် ထင်သည်။ ကရင် ခရစ်ယာန်များသည်။ မြို့နယ်တွင် အခြားဘာသာ၌ ဘာဘူနှင့် တုံကင်းကုလား၊ ကွင်းကုလား အနည်းငယ်ရှိသည်။ ကျွန်တော်တို့ ငယ်စဉ်က မူဆလင် အတော်နည်းသည်။ ဘာဘူ၊ ချစ်တီး၊ ဟိန္ဒူလောက်ပဲ ရှိသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ သူငယ်ချင်းများထဲတွင် မွတ်စလင် တစ်ယောက်နှစ်ယောက်သာ ရှိသည်။ အများစုက ဘာဘူကလေးများ ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်၏ ငယ်စဉ်က အတွေးများထဲတွင် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ပွဲတော်များကို ကလေးလူငယ် သဘာဝ ပျော်ရွှင်စွာ ပါဝင်ခဲ့ရခြင်းသည် မိမိဘဝအတွက် အရေးပါမှုတစ်ခု ဖြစ်ကြောင်း နောင်အခါ သိလာပါသည်။

မြောင်းမြခရိုင်သည် ဘာသာရေးတွင် အတော်ထင်ရှားသည့်အထဲ၌ ပါဝင်ပါသည်။ နိုင်ငံရေး၊ ဘာသာရေးတို့တွင် မြောင်းမြခရိုင်သည် ထင်ရှားသကဲ့သို့ ဝါးခယ်မမြို့သည်လည်း ဘာသာရေး၌ အများစုဖြစ်သော ဗုဒ္ဓဘာသာပွဲတော်များသည် ထူးခြားပါသည်။ ကျေးလက်ဘုရားပွဲများတွင် သော်ကဘုရားပွဲသည် ကျေး

ရွာခလေး နွားလှည်းပွဲများ ပါဝင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ယခုအခါ မရှိတော့ပြီဖြစ်သော ‘ဝက်ဘာပွဲတော်’ သည် စိတ်ဝင်စားဖွယ် ထူးခြားပျော်ရွှင်ဖွယ် ဖြစ်သည်။ လူကြီးတစ်ယောက် ခါးသာသာ ဝါးထရံများဖြင့် အကွက်ဖော်ထား၍ ထွက်လမ်းရှာရသော ဝက်ဘာသည် ကလေးလူငယ်များအတွက် စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ် ပျော်ရွှင်ဖွယ် ဖြစ်သည်။ ဝက်ဘာထဲတွင် တလည်လည် ဖြစ်ရသော စိတ်ညစ်ခြင်းနှင့် ပျော်ရွှင်ခြင်း ပေါင်းစပ်ထားသော အရသာများကို ယခု ပြန်တွေးလိုက်တိုင်း အမှတ်ထင်ထင် ဖြစ်နေပါသည်။

ကျွန်တော် ငယ်စဉ်က နေခဲ့ရသော ကျောင်းအစမှာ ‘တာဝတိံသာ’ ကျောင်း ဖြစ်သည်။ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းနှင့် တွဲထားသော မူလတန်းကျောင်း ဖြစ်သည်။ နံနက် ခြောက်နာရီခွဲလောက်မှ ၈ နာရီလောက်အထိ ဘုန်းတော်ကြီးများက ပို့ချပေးသော ပရိတ်ကြီးများ၊ ဝတ်ရွတ်စဉ်များကို သင်အံ့ရသည်။ နံနက် ၉ - နာရီခွဲမှ စပြီး လောကဓာတ်ကျောင်းဟု ထိုစဉ်က ခေါ်သော အစိုးရအသိအမှတ်ပြု အစိုးရ မူလတန်းကျောင်းတွင် ဆရာ၊ ဆရာမများက ပို့ချသော သင်ခန်းစာများ သင်ရ၏။ အခြား မူလတန်းကျောင်း တစ်ကျောင်း နှစ်ကျောင်း ရှိသော်လည်း ဘာသာရေး သင်ခန်းစာ မသင်ကြားကြရပါ။ ဗုဒ္ဓဘာသာ အခြေခံကို လေးတန်းအထိ သင်ကြားခဲ့ရသောကြောင့် မိမိဘဝအတွက် အရေးပါမှုဖြစ်ကြောင်း ထပ်မံတွေးမိပါသည်။

ငယ်စဉ်က ပျော်ရွှင်ခဲ့ရသော ဤဘာသာရေး ပွဲတော်များသည် လူငယ်ကလေးတစ်ယောက်အတွက် ပျော်ရွှင်

စရာသာ ဖြစ်ပါ၏။ ထိုစဉ်က အတွေးများ
ထဲတွင် ထိုပွဲတော်ရက်များကို ရောက်လာ
စေလိုသော မျှော်လင့်ချက် အတွေးသာ
ဖြစ်ပါ၏။ သို့သော် နုနယ်ငယ်ရွယ်သူ တစ်
ယောက်၏ (ဦးနှောက်နှင့် နှလုံးသား -
ဤအသုံးအနှုန်းကို ယခုအရွယ်မှ စဉ်းစား
မိခြင်း ဖြစ်ပါသည်) အသိတွင် ဘာသာ
ရေးအသိ၊ ဘာသာရေး ခံစားမှုတို့သည်
ပုံရိပ်ထင်နေသည်ဟု ပြန်လည် စဉ်းစား
မိပါသည်။ မသိမသာ အသွေးအသားထဲ

**ဥပုသ်နေ့ အချို့တွင်
ဆရာကို အားနာ၍
စောင့်ခဲ့ရသော်လည်း
နောင်အခါ
ဥပုသ်စောင့်သော
အလေ့အကျင့်
ရလာခြင်းကြောင့်
တရားနှင့်
ပိုနီးလာခဲ့ပါသည်**

တွင် စိမ့်ဝင်နေခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ယခု အခါ
ပြန်လည် စဉ်းစားမိပါသည်။ ဗုဒ္ဓ ဘာသာ၏
ဂုဏ်သတ္တိများသည် မိမိ၏ အသွေးအသား
ထဲတွင် ကူးစိမ့်ဝင်နေခြင်း ကို ဆိုလိုပါသည်။
ပြန်လည် စဉ်းစားမိသော အဖြစ်အပျက်
အချို့ကို ပြောပြလိုပါသည်။

ငယ်စဉ်က သင်ခဲ့ရသော ဓမ္မ
စကြာ၊ ပရိတ်တရားတော်များ၊ မင်္ဂလ သုတ်
စသော ဗုဒ္ဓ၏ တရားတော်များသည်
အလွတ်ကျက်မှတ်၍ ရသည်ပဲ ထားပါဦး။
ထိုရသော 'ကြက်တူရွေးတရား' များသည်
ပင် ယခု ကြီးပြင်းလာသောအခါ ဘုန်း

တော်ကြီးကျောင်း မနေခဲ့ရသော မိမိ နှင့်
သက်တူနီးပါး မိမိထက် အသက်ငယ်
သောသူများသည် 'ပါဠိ' မဖတ်တတ်၊
မရွတ်တတ်ဘဲ ဖြစ်နေကြကာ မြန်မာအသံ
ထွက်ဖြင့် အလွယ်နည်း ရေးထားသော
အသံထွက် ရွတ်ဖတ်နည်းများကို အားပြု
နေရသော မိမိမိတ်ဆွေများထက်တော့ မိမိ
က ပို၍ ဗုဒ္ဓတရားတော်နှင့် နီးစပ်ပါသည်။
(တပန်းသာသည်ဟု မရေးလိုက်တော့ပါ)

အလားတူပင် သစ္စာလေးပါး၊
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် ၁၀ ပါး၊
၃၈ ဖြာ မင်္ဂလာ စသည်တို့ကို ခွဲခွဲခြားခြား
ကြီး ထိုစဉ်က မသိသေးသော်လည်း မူလ
တန်းကျောင်းသား ဘဝကပင် အရွတ်ဖတ်
ရွတ် ရေတွက်နိုင်ခြင်းသည် မိမိအတွက်
ကုသိုလ်ကောင်းခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။
အဆုံးစွန်အားဖြင့် ငယ်စဉ်က (ကျွန်တော် ၏
ဘာသာရေး ဆရာတစ်ယောက်က လူ
ကလေး တစ်ယောက်အား ချော့မော့၍
ဥပုသ်စောင့်ခိုင်းခြင်းကြောင့်) ဥပုသ်နေ့
အချို့တွင် ဆရာကို အားနာ၍ စောင့်ခဲ့
ရသော်လည်း နောင်အခါ ဥပုသ်စောင့်
သော အလေ့အကျင့် ရလာခြင်းကြောင့်
တရားနှင့် ပိုနီးလာခဲ့ပါသည်။

အတော်အတန် သိတတ်သော
အထက်တန်း ကျောင်းသားဘဝတွင်
တရားစာအုပ်ဖတ်ခြင်း၊ တရားနာခြင်း
စသော ကိုယ်ကျင့်သီလ စောင့်ရှောက်
ခြင်းကို လုပ်လာခြင်းသည် မိမိအတွက်
ငယ်စဉ်က ဘာသာရေးနှင့် နီးစပ်ခဲ့ခြင်း၏
အကျိုးများဟု ပြန်လည် မြင်လာပါသည်။
မိမိနှင့် ရွယ်တူများသည် ယနေ့အထိ
ဘာသာရေးနှင့် အလှမ်းဝေးလှသော မိတ်
ဆွေ အပေါင်းအသင်း တော်တော်များများ
ကို တွေ့နေရသောကြောင့် မိမိ၏ ရခြင်း

ကောင်းခြင်းကို ပြန်လည် ဆင်ခြင်မိပါသည်။

ဤနေရာတွင် အကြောင်းသင့်သဖြင့် အချို့သူများက ‘စိတ်ကောင်းထား၊ အကုသိုလ် မလုပ်ရင် ပြီးတာပဲ၊ ကုသိုလ်အထူး လုပ်စရာ မလိုပါဘူး’ ဟု ဆိုတတ်ကြသော မိတ်ဆွေများအား ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်နှင့် ပတ်သက်၍ တရားနှင့်ဝေးလှသောကြောင့် မိမိက ပြောသည်ထက် ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးအတွက် အထူး ဟောထားသော တရားတစ်ပုဒ်ကိုသာ ညွှန်းလိုပါသည်။ အရှင်ဆန္ဒမိက၏ ‘နိန္ဒာလုံးဘိုးကျေပါတယ်’ (ရွှေပါရမီ စာပေ၊ ၂၀၀၄ ဇန်နဝါရီလထုတ်စာအုပ်) ၏ စာ ၁၁၅ တွင်ပါရှိသော ‘ယမမင်းနှင့် ရူးကြောင်းမူးကြောင်း’ ကို ဖတ်ကြည့်စေချင်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ ငယ်စဉ်က အထက်တန်းကျောင်းသား ကာလလောက် (၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်ဝန်းကျင်) တွင် ‘အနုပဋိ လောကရုပ်ဝါဒ’၊ ‘အနုလုံ ပဋိလုံရုပ်ဝါဒ’ စသော ရုပ်ဝါဒနှင့် ပတ်သက်သည့် စာအုပ်များနှင့် အတွေးအခေါ်များ အတော် ကျယ်ပြန့်လာခဲ့ပါသည်။ စာရေးဆရာကြီး တစ်ဦး၏ အတန်းပညာထက် ဘဝပညာက အရေးကြီးသော အတွေးအခေါ် ဝတ္ထုများ၊ အခြေခံလူတန်းစား (ဆင်းရဲသား၌သာ) သစ္စာတရား ရှိသည်ဟူသော အတွေးအခေါ် ဝတ္ထုများသည် အတော် တွင်ကျယ်လာသည်။ ဘာသာရေးကို ပစ်ပယ်လျက် မျက်မှောက်လောကကို တိုးတက်ထွန်းကားရေးနှင့် လူတန်းစား အခြေခံသော (အထက်တန်းစားခေါ် ငွေရှင် ကြေးရှင်များကို လှောင်ပြောင်ပြက်ရယ် ပြုသော) ဝတ္ထုများ ထွန်းကားလာသည်။

တချိန်တည်းမှာပင် အရက်ကို

ပြဿနာများ ဖြေရှင်းရာ၊ မေ့ပျောက်ရာ အသုံးအဆောင်အဖြစ် ဖွဲ့နွဲ့လာသော ဝတ္ထုများ အရောင်းသွက်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့၏ မိတ်ဆွေအရွယ်၊ အစ်ကိုအရွယ် လူလတ်ပိုင်းတို့သည် ‘ဝါဒ’ ၌ သက်ဝင်ယုံကြည်ကာ ပညာတစ်ပိုင်း တစ်စ ဖြစ်သူများ၊ ဘာသာရေးကို ပစ်ပယ်သူများ တွေ့လာရ၏။ (ထင်ရှားလှ သော စာရေးဆရာကြီး တစ်ဦးသည် ‘နောင်ဘဝမရှိ’ ဟူသော အယူအဆကို ၎င်းကွယ်လွန်သည်အထိ ယုံယုံကြည်ကြည် လက်ခံသွားသည်ကို ကျွန်တော်နှင့် စကားစမြည်ပြောတိုင်း သူ၏ ပြောဆိုချက်များအရ သိရပါသည်။ ဆရာသည် စာစုံအောင် ဖတ်၍ စာစုံအောင် ဘာသာပြန်ခြင်း၊ ရေးသားခြင်းများ ပြုခဲ့သော်လည်း သူ့ဘဝအတွက် နောက်ဆုံးအချိန်အထိ ‘ဘဝမရှိ’ ဟု ယုံကြည်ကာ စိတ်ကောင်းထားခြင်း၊ အကုသိုလ် မလုပ်ခြင်း၊ ရိုးသားလှခြင်းမှတစ်ပါး ကုသိုလ်နှင့်ဆိုင်သော၊ ဘာသာရေးနှင့်ဆိုင်သော ကျင့်ဝတ် အားထုတ်မှုများကို ပြုလုပ်မသွားခြင်းကို ပြန်သတိရမိပါသည်။)

ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်၏ လူငယ်ကလေးတစ်ဦး၏ ဘဝ၌ ဖြတ်သန်းခဲ့ရသော ဘာသာရေးပွဲတော်များကို ပြန်တွေးမိတိုင်း ထိုစဉ်က လူငယ်ကလေးတစ်ယောက်၏ အတွေးအတိုင်း ပျော်ရွှင်နေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

မောင်ကောင်းမြင့်

မယုံကြည်တော့သော ယုံကြည်ချက်များနှင့် ယုံကြည်လျက်ရှိသော ယုံကြည်ချက်များ

ညီထွက်အောင်

ကျွန်တော့် ကိုယ်ပိုင်အတွေး၊ ကိုယ်ပိုင် ဒဿနများ စတင် ထုတ်ခဲ့သည်မှာ ၁၈၉၈ ခုနှစ်လောက်တုန်းက ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ ဂျီအီမိုး၏ အားပေး တိုက်တွန်းမှုကြောင့် ဟေဂယ်၏ အယူဝါဒများကို ကျွန်တော် စွန့်ပစ်ခဲ့သည်။ လန်ဒန်မြို့တွင် ဆိုးဆိုးရွားရွား နှင်းများထူထဲ သိပ်သည်းစွာ ကျနေခိုက် ကျွန်တော်တို့ထံ ချဉ်းကပ်လာသော ဘတ်စ်ကားတစ်စီးကို ကျွန်တော်တို့ စောင့်ကြည့်ကြမည်ဆိုလျှင် ပထမဆုံး အမှောင်ထုထဲရှိ ဘာမှ မသဲကွဲသော ဝိုးတဝါးမြင်ကွင်းကို စတင် မြင်တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ ထို့နောက် တဖြည်းဖြည်းနှင့် ဘတ်စ်ကားကို ယာဉ်တစ်စီးအဖြစ် ယာဉ် ၏ အစိတ်အပိုင်းများ၊ ခရီးသည်များ စသည်ဖြင့် မြင်တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

ဟေဂယ်၏ အလိုအရ ဆိုရပါမူ ကျွန်တော်တို့ စတင်မြင်တွေ့ရသော ဝိုးတဝါးမြင်ကွင်းသည် နောက်ပိုင်း သဲသဲကွဲကွဲ မြင်တွေ့ရသော မြင်ကွင်းထက် ပို၍ မှန်ကန်မှု ရှိသည်ဟု ဆိုပါသည်။

အကြောင်းကား ဒုတိယမြင်ကွင်းသည် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာထားသော သညာ၏ ထင်ယောင်ထင်မှား ဖြစ်နေသည့် စေတသိတ်များက လွှမ်းမိုးနေသောကြောင့် ဟုဆို၏။ ကျွန်တော့် စိတ်ထဲမှာတော့ ထို

ရှုမြင်ချက်ကို သိပ်သဘောမတွေ့လှပါ။ ရှေးဂရိခေတ် ဒဿနဆရာများကဲ့သို့ပင် ကျွန်တော်သည်လည်း ကြည်လင်ပြတ်သားသော ကောက်ကြောင်းများ အကောင်အထည်ဖြစ်နှင့် တိတိကျကျ သီးခြား ဖြစ်တည်မှုများကို ပိုသဘောကျပါသည်။

ဟေဂယ်ကို ကျွန်တော် ကျောခိုင်းလိုက်သည့်အခါ ကမ္ဘာလောကကြီး တွင် အထိုထိုသော အရာများ မျိုးပေါင်း စုံလင်စွာ တည်ရှိနေကြသည်ဟု ယုံကြည် ထားလိုက်ရသည်ကိုပင် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်နေမိခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော် တစ် ကိုယ်တည်းတွေးကြည့် နေမိပါသည်။ ‘ဟေဂယ်က လောကကြီးထဲမှာ အမျိုး အမည် တစ်ခုတည်းပဲ ရှိတယ်လို့ဆိုတယ်။ ဒါပေမယ့် ကန့်ရဲ့ ဒဿနထဲမှာတော့ အမျိုးအမည် ပေါင်းတစ်ဒါဇင် ရှိတယ်လို့ ဆိုတယ်’ အမှန်တော့ ဗဟုဝါဒကို ကျွန်တော် တကယ်ပဲ စွဲလမ်းနေမိခြင်း ဖြစ် ပါသည်။ ကန့်၏ ဒဿနထဲမှ ကျွန်တော် ထုတ်ပြ နေသည့် ဗဟုသဘော သာဓက သည် နည်းနည်းတော့ အူကြောင်ကြောင် နိုင်လှပါသည်။ မည်သို့ဆိုစေ ကျွန်တော် သည် အမှန်ကို အမှန်အတိုင်း အချို့ကို အချို့အတိုင်း မကွယ်မထောင် တင်ပြဖို့ကို သာ စိတ်စောနေမိပါသည်။

ဟေဂယ့်ကို ပစ်ပယ်ခဲ့ပြီးနောက် နှစ်ပေါင်းများစွာကြာအောင် ဟေဂယ်က အဖြူဆိုလျှင် ကျွန်တော်က အမည်းလိုက် လုပ်သည့် ဆန့်ကျင်ဘက် ယုံကြည်မှု ပုံ ကန်ထကြွသည့် တိုက်ပွဲကို ကျွန်တော် ယုံ ယုံကြည်ကြည် ဆင်နွဲ့ခဲ့ပါသည်။ ဟေဂယ် က ပစ်ပယ်ခဲ့သည့် ဘယ်အရာမဆို ကျွန်တော်က ပြောင်းပြန်ယူကာ အမှန် ချည်း ဖြစ်ရမည်ဟု ကျွန်တော်က လုပ်ပါ သည်။ သူက ပရမတ္တသစ္စာဟူသည် မရှိ ဟု ယုံကြည်ပါသည်။

ပရမတ္တသစ္စာဆို အနီးကပ်ဆုံး ချဉ်းကပ်နိုင်ခြင်းသည်သာ ပရမတ္တသစ္စာ မည်၏ဟူ၍ ဆိုသည်။ ဤသည်မှာလည်း တိကိကျကျ မှန်ကန်သည် မဟုတ်သေး။ အရှုခံနှင့် အရှုဉာဏ်ဟူ၍ နှစ်ပိုင်းပြတ်နေ ခြင်းသည် လျော်ကန်မှု မရှိဟု ဆိုပါ သည်။ သူ့အား ပုန်ကန်သည့် သဘောဖြင့် ကျွန်တော်က ပရမတ္တသစ္စာတရားများ သည် မရေမတွက်နိုင်အောင်ပင် များပြား လှသည်။ အထူးသဖြင့် သင်္ချာပညာရပ် နယ်ပယ်တွင် ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ထား လိုက်ပါသည်။

ထို့အပြင် ဟေဂယ်က ရုပ်ဒြပ် အကောင်အထည်များ သီးခြား ဖြစ်တည် နေသည်ဟု မြင်နေခြင်းမှာ ထင်ယောင် ထင်မှား ဖြစ်နေခြင်းသာဖြစ်ပြီး စကြာဝဠာ ကြီးသည် ဆူဆူညည် အသံများ ရော ထွေးနေသည့် အသံဗလံပုံကြီးတစ်ခုထက် သကာရည်အိုးကြီး တစ်လုံးနှင့် ပိုတူသည် ဟု ယုံကြည်ထားပါသည်။

သို့ဖြင့် ကျွန်တော်က ‘စကြာဝဠာ ကြီးသည် အသံဗလံပုံကြီးနှင့် လုံးဝ ချွတ် စွပ်တူသည်’ ဟု ယုံလိုက်ပါသည်။ အသံ တစ်သံချင်းစီတွင် တိကျပြတ်သားသော

မာကျောသည့် အနားသတ်များ ရှိနေပြီး ဟေဂယ်၏ ပရမတ္တသစ္စာလိုပင် အကြွင်း မဲ့ မှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်တော်က ယုံကြည် လိုက်ပြန်ပါသည်။

ဟေဂယ်က ယုတ္တိဗေဒကို အသုံးပြု၍ ကိန်းဂဏန်းများ၊ ဟင်းလင်းပြင်၊ အချိန်နှင့် ဒြပ်ဝတ္ထုတို့ဟူသည် တကယ် မရှိ။ အရှိဟု သက္ကာယဒိဋ္ဌိအမြင်ဖြင့် ရှု မြင်ထားသည့် အရာများသာ ဖြစ်သည်ဟု သက်သေပြခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော် က ယုတ္တိဗေဒသစ် တစ်ရပ်ကို တည်ထွင် ကာ ယင်းယုတ္တိဗေဒသစ်ဖြင့် ယင်းအရာ များအားလုံးသည် ဧကန်ရှိသော အရာ များအဖြစ် မှတ်ယူနိုင်သည်။ မည်သည့် သင်္ချာပညာရှင်မဆို လိုအပ်လျှင် ဤယူဆ ချက်ကို အသုံးပြုနိုင်သည်ဟု ကျွန်တော် က ဆိုခဲ့ပါသည်။ ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ် ပါရီမြို့ တွင် ကျင်းပသည့် ဒဿနိက ဗေဒဆိုင်ရာ ကွန်ဂရက်တွင် ကျွန်တော် စာတမ်းတစ် စောင် တင်သွင်းခဲ့သည်။ ထိုစာတမ်းထဲ တွင် အစက်အမှတ်များ (နေရာ) နှင့် အခိုက်များ (အချိန်) သည် အမှန်တကယ် တည်ရှိကြောင်း အကျိုးအကြောင်း ထောက်၍ သက်သေပြခဲ့ပါသည်။

ဒြိုပြောရလျှင် ဟေဂယ်က မရှိ သောအရာသည် မမှန်ဟု သက်သေပြ ချက်ကို ကျွန်တော်က မိမိထည့်သွင်း စဉ်း စားနေသည့် တစ်စုံတစ်ရာသည် (သင်္ချာ ပညာရှင်တစ်ဦး အနေဖြင့် ယူဆလိုက) တကယ်ရှိနေသည်ဟု ယူဆနိုင်သည်ဟု သော အမြင်ကို စွဲကိုင်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ ပိုက်သာဂိုးရပ်နှင့် ပလေတိုတို့က စကြာဝဠာကြီးကို သင်္ချာပညာဖြင့် ပုံဖော် ကြည့်နိုင်သည်ဟု မိန့်ဆိုထားသည့်အတိုင်း ကျွန်တော်သည်လည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကျော်

တို့၏ လမ်းအတိုင်း ပျော်ပျော်ကြီး
လျှောက်ခဲ့ပါသည်။

တစ်ခါတုန်းက ကျွန်တော့်ကို ဝိုက်
ဟက်က ဤသို့ပြောဖူးပါသည်။ ‘ရပ်ဆယ်
နဲ့ ခင်ဗျားက လောကကြီးကို ရာသီဥတု
သာယာတဲ့ မွန်းတဲ့ချိန်မှာ မြင်နေရတဲ့
လောကဝန်းကျင်လို့ မှတ်ယူထားတာက
လားဗျ။ ကျုပ်ကတော့ဖြင့် အဲ့သည်လို
မဟုတ်ဘူး။ လောကကြီးဆိုတာ ခပ်စော
စော မနက်ခင်းရဲ့ ဝန်းကျင်တစ်ခုလို့ပဲ
မြင်တယ်။ နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် အိပ်ပျော်ပြီး
နိုးထလာသူ တစ်ယောက်ရဲ့ နံနက်ခင်း
မြင်ကွင်းတစ်ခုပေပဲဗျ’

သူမှတ်ချက်သည် ကျွန်တော့်အဖို့
အတော့်ကို သွေးပျက်လောက်ပါသည်။
သို့သော် ကျွန်တော့်လောက အမြင်သည်
သူ့လောကအမြင်ထက် သာကြောင်း မည်
သို့မည်ပုံ သက်သေပြရမည်ကို ကျွန်တော်
တွေးမရအောင် ဖြစ်နေမိခဲ့သည်။ နောက်
ဆုံးတွင် သူက စောစောစီးစီး နံနက်ခင်း
၏ ဝိုးတဝါးနိုင်၍ ကစင့်ကလျား ဖြစ်နေ
သော လောကကြီးကို ယုတ္တိသင်္ချာဖြင့်
မည်သို့မည်ပုံ တန်ဆာဆင်နိုင်ကြောင်း
ကျွန်တော်ကို ပြပါသည်။ ထို့နောက်
ကျွန်တော် ထိတ်ထိတ်လန့်လန့် မဖြစ်စေ
ဘဲ ကြည့်ရှုနိုင်အောင် သူက ထိုလောက
ကြီးအား တနင်္ဂနွေဝတ်စုံဖြင့် ဝတ်စုံပြည့်
ဆင်မြန်းပေးလိုက်ပါသည်။ သို့နှင့် သူထံမှ
ကျွန်တော် ဆည်းပူးခဲ့သော ယုတ္တိ သင်္ချာ
နည်းများကို ကျွန်တော် သဘောဓမ္မနေခဲ့
ကာ အကောင်းဆုံးတနင်္ဂနွေဝတ်စုံ ဆင်မြန်း
ထားသော အမှန်တရား နည်းတူ ဗလာ
ကျင်းထားသော အမှန်တရားသည်လည်း
ဆတူမှန်ရမည်ဟု စောဒကပင် မတက်
မိခဲ့သလောက် ဖြစ်ပါသည်။

လောကကြီးနှင့် ပတ်သက်၍ ကိုင်
တွယ်ဖြေရှင်းမှုတွေ လုပ်ရပြီဆိုလျှင် သိပ္ပံ
နည်းကျ ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် မှန်ကန် သော
လမ်းစဉ်ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော် ထင်
မြင်ဆဲပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ပကတိ
အမှန်တရားကို ဆင်မြန်းပေးထားသော
သင်္ချာနှင့် ယုတ္တိဝတ်စုံများသည် ကျွန်တော်
ထင်ထားခဲ့သည်ထက် အထပ်တွေ ပိုများလှ
ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ပကတိအမှန်တရား
၏ အရေပြားဟု တစ်ချိန်က ကျွန်တော်
တွေးထင်ထားခဲ့သော အရာများသည်
အမှန်တော့ အရေပြား စစ်စစ် မဟုတ်ဘဲ
သေသပ်ကျနစွာ ရက်လုပ်ထားသော
အဝတ်များသာလျှင် ဖြစ်နေပါတော့သည်။

သာဓကဆိုရလျှင် ကိန်းဂဏန်း
များသည် အဝတ်အထည်များသာ ဖြစ်ပါ
သည်။ တစ်၊ နှစ်၊ သုံး၊ လေး စသည်ဖြင့်
ကျွန်တော်တို့ ရေတွက်ကြည့်လိုက်ခြင်း သည်
‘အရာဝတ္ထုများ’ ကို ရေတွက်လိုက်
ကြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ‘အရာဝတ္ထုများ’
ဟူသည်လည်း လူသားတို့က မိမိတို့ ဘာ
သာမိမိ အဆင်ပြေအောင် ဖန်တီးထား သည့်
ဖန်တီးချက်များသာ ဖြစ်ပါသည်။

ဤစကားရပ်သည် ကမ္ဘာ့မြေမျက်
နှာပြင်ပေါ်တွင် ကွဲကွဲပြားပြားနားလည်
သဘောပေါက် နားလည်ရန် ခက်ပါလိမ့် မည်။
ကမ္ဘာ့မြေမျက်နှာပြင်တွင် အပူချိန် သည်
အလွန်နိမ့်သောကြောင့် အရာဝတ္ထု တို့သည်
တည်မြဲသယောင်သဘော ရှိ၏။ ဓာတ်ငွေ့
လေပွေများ မခါမလတ် တိုက်
ခတ်နေသည်မှအပ အခြားဘာမှမရှိသော
နေလုံးကြီးဆီ သွားနေကြည့်မည်ဆိုလျှင်
ကျွန်တော် ဆိုခဲ့သော စကား၏ အနက်
အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်
နိုင်ပါလိမ့်မည်။

နေတွင်သွားနေကြည့်လျှင် ‘အရာဝတ္ထုများ’ ဆိုသည့် နာမပညတ်သည် အတွေးစိတ်ကူးထဲ ပေါ်လာမည် မဟုတ်သလို ရေတွက်ခြင်းဆိုသည်လည်း ရှိမည် မဟုတ်။ ရေတွက်စရာ ဆို၍လည်း ဘာမှ ရှိသည် မဟုတ်ပါလော။ နေကဲ့သို့သော ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဟေဂယ်၏ ‘ဧကသဘော’ ဒဿနသည် သာမန်ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ယူနိုင်သော ကိစ္စမျှသာ ဖြစ်နေမည်ဖြစ်ပြီး ဤကမ္ဘာမြေပေါ်ဝယ် သာမန်ဆင်ခြင်ဉာဏ်သဖွယ် သဘောပိုက်ထားသော ‘ရေတွက်ခြင်း’ အမှုသည်လည်း ထိုဝန်းကျင်၌ အံ့ချီးဖွယ်ရာ ရုပ်လောက ဆင်ခြင်မှုကြီး တစ်ရပ်သဖွယ် ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်။

ဤသို့သော အခြင်းအရာများကို အနုလုံ ပဋိလုံ ကျွန်တော် ပြန်ပြောင်း ဆင်ခြင်ကြည့်သည့်အခါ တိကျလှပါသည်ဆိုသော သင်္ချာပညာရပ် ဆိုသည်မှာလည်း အရှိတရားကို အရှိတရားအတိုင်း အနီးစပ်ဆုံး သိနိုင်လောက်သော ဂုဏ်သတ္တိတွေ ရှိသည်ဟု ကျွန်တော် မထင်မှတ်တော့ဘဲ လူသားတို့၏ အိပ်မက် တစ်ခုအဖြစ်သာ တွေးထင်လာမိပါသည်။ မည်သည့်အရာမဆို သက်သေပြရန် ခက်ခဲ ချင်ခက်ခဲမည်။ ထို့ထက်မက ကျိုးကြောင်းခိုင်လုံစွာပြရန် လုံးဝ မဖြစ်နိုင်ဟု ဆိုစေဦးတော့ တိကျသည့် အမှန်တရားတစ်ခုတော့ ကျိန်းသေပေါက် ရှိရမည်ဟု ကျွန်တော် ဟိုတစ်ချိန်တုန်းက ထင်မှတ်ခဲ့ပါသည်။

ဥပမာပြရလျှင် ကျွန်တော်တို့ထံတွင် တစ်ကိုက်ခန့်ရှိသော တုတ်တံတစ်ချောင်း ရှိသည်ဆိုပါစို့။ သင်္ချာပညာရပ်အပေါ် ယုံကြည်စိတ် အပြည့်ထား

သော ကျွန်တော် စိတ်ကောင်းဝင်နေသည့် နေ့များတွင် တုတ်ချောင်းသည် တစ်ကိုက်ထက် ပိုရှည်သည်။ သို့မဟုတ် တစ်ကိုက်မပြည့်တပြည့် ရှိသည် သို့မဟုတ် တစ်ကိုက်တိတိ ရှိသည်ဟု ကျွန်တော် ပြောမိပါလိမ့်မည်။ အခုနေ ကျွန်တော် ထုတ်ဖော်ဝန်ခံရလျှင် တုတ်ချောင်းသည် တစ်ကိုက်ထက် ပိုရှည်သည် ပိုတိုသည်ဟုသာ ကျွန်တော် ပြောပါလိမ့်မည်။ မည်သည့်တုတ်ချောင်းမှ တစ်ကိုက် အတိအကျမရှိပါ။ စင်စစ် ‘တစ်ကိုက်တိတိ’ ဆိုသော ပုဒ်စုသည် တိကျသော အဓိပ္ပာယ် လုံးဝမရှိ။

‘အတိအကျ’ ဆိုသည့် ဝေါဟာရသည် အမှန်တော့ ကောင်းကင်ဘုံထဲက ဂရိဒဏ္ဍာရီတစ်ပုဒ်သာ ဖြစ်သည်ဟု ပလေတိုက ဆိုခဲ့သည်။ သူ့အတွေး မှန်သည်ဟု ဆိုရမည်။ အကြောင်းမူ ‘တိကျမှု’ သည် ဤကမ္ဘာမြေတစ်ခွင်တွင် နေထိုင်ဖို့ရာ အိမ်ယာမရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်၏ သင်္ချာပညာနှင့် ပိုက်သာဂိုးရပ်နှင့် ပလေတိုတို့၏ အမြင်များ သဘောသဘာဝအားဖြင့် တစ်သဘောတည်းလို့ ဖြစ်သွားခြင်းသည် တကယ်တော့ ဝမ်းနည်းစရာ ကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

သင်္ချာပညာရပ်သည် သဘာဝတရားကြီးအား အသုံးပြုရေးအတွက် အလွန် လိုအပ်သည့် ကိရိယာတန်ဆာပလာတစ်ခု ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော့်ကို ကျွန်တော် ဖြောင့်ဖြန့်သိမ့်ဖို့ ကြိုးစားပါသည်။ စစ်သင်္ဘောတစ်စီး၊ ဗုံးတစ်လုံး တည်ဆောက်လိုလျှင် မြောက်ဘက်စွန်းဒေသတစ်ခုတွင် စိုက်ပျိုး ဖြစ်ထွန်းလိုသည့် ယခင်မျိုးနှင့် မတူသော ဂျုံသစ်တစ်မျိုးကို

တည်ထွင်ဖို့ဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ သင်္ချာပညာရပ်ဆီ မဖြစ်မနေ ဦးလှည့်ရ ပါလိမ့်မည်။

လူတစ်ယောက်ကို တိုက်ပွဲသုံး ပုဆိန်ဖြင့်ဖြစ်စေ ခွဲစိတ်ခန်းသုံး ဓား တစ် လက်ဖြင့်ဖြစ်စေ ကိစ္စတုန်းပစ်နိုင်ပါသည်။ ထိရောက်ပုံမှာ အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဟိုယခင်က ခွဲစိတ်ခန်းသုံး ဓားတစ်လက် ယောင်ယောင် ကျွန်တော်ထင်ခဲ့သော သင်္ချာပညာသည် အကြမ်းစားတိုက်ပွဲသုံး ပုဆိန်တစ်လက်နှင့်တူသည်။ သို့သော် သင်္ချာနယ်နိမိတ်ထဲတွင်တော့ ခွဲစိတ်ခန်း သုံး ဓားတစ်လက်လို သေသပ်တိကျလှ ပါသည်။ သင်္ချာနှင့် ယုတ္တိဗေဒတို့၏ လော က ရပ်ဝန်းသည် ပျော်မွေ့စရာ ကောင်း လှပါသည်။

သို့သော် ဤရပ်ဝန်းမှာ စိတ်ကူး ယဉ် ရပ်ဝန်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ သင်္ချာ ပညာရပ်သည် ဖုန်တသောသော ဖုတ် တလူးလူး ဖြစ်နေသော လောကထဲတွင် မရှင်သန်နိုင်ဘဲ လူတွေ ဖန်တီးထားသည့် အနုအလှ နယ်ပယ်ထဲရှိ ဂီတ၊ ကဗျာတို့ နှင့်အတူ ရှင်သန်နေထိုင်နိုင်ပါသည်။

ဟေဂယ့်ကို ကျွန်တော် ပုန်ကန် ခဲ့ပြီးသည့်အခါ လောကကြီးသည် သကာ အိုးကြီးတစ်လုံးထက် အသံအလံပုံကြီး တစ်ခုအဖြစ် ကျွန်တော် တွေးထင်လာမိ ကြောင်း ကျွန်တော် ခုတင်က ပြောခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ခြုံပြောရလျှင် ထိုအမြင် သည် မှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်တော် ထင် မြင်ဆဲပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် တစ်စ တစ်စနှင့် ကျွန်တော် တွေ့မြင်လာသည့် အချက်မှာ ထို အသံ ပုံ ကြီးထဲမှ ကြည်လင် ပြတ်သားသော သီးခြားဖြစ်နေကြသော အသံများဟု ကျွန်တော် ထင်မှတ်ထားခဲ့

သော တချို့သော အရာများသည် ကျွန်တော်မှတ်ယူထားသလို မဟုတ်ဘဲ ဖြစ်နေပါသည်။

အက်တမ်းများ တည်ဆောက်ပုံ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူညီမှုကို ကျွန်တော် စိတ်အားထက်သန်စွာ ယုံကြည်မိ စက အဓိပ္ပာယ်ပါ၍ အသုံးပြုနိုင်သော ဝေါ ဟာရတိုင်းသည် တစ်စုံတစ်ရာသော ဆိုလိုမှု ရှိရမည်ဟု ကျွန်တော် အထင် ရှိခဲ့သည်။ သို့သော် ယုတ္တိဗေဒပညာရှင် များ စိတ်အဝင်စားဆုံး စကားလုံး များသည် ဤသို့ပြောဖို့ ခက်လှပါသည်။

ထုတ်နှုတ်ပြရလျှင် ‘အကယ်၍’ ‘သို့မဟုတ်’ ‘မဟုတ်’ ဆိုသည့် စကားလုံး များ ဖြစ်ပါသည်။ ယုတ္တိဗေဒပညာရှင်များ ဝေခွဲမရ ဖြစ်နေသည့် ကြားအခြေအနေ တစ်ရပ်ရှိ အကြောင်းအချင်းများကို ဖော် ပြရန် ယင်းဝေါဟာရများသည် အနက် အဓိပ္ပာယ်တစ်ခုကို ဆောင်နေမည်ဟု ကျွန်တော် ကြိုးစား ယုံကြည်ခဲ့ပါသည်။ ပိုမို ဇွဲကောင်းသည့် ယုတ္တိဗေဒပညာရှင် များသည် နောင်အနာဂတ် တစ်ချိန်ချိန် တွင် ယခုထက် ပိုမိုနက်ရှိုင်းသော ယုတ္တိ စကြဝဠာကြီးထဲ လှည့်လည် ကျက်စား ရင်း ယင်းတို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ရင်း ကို တွေ့ရနိုင်ကောင်း၏ ဟူ၍လည်း ကျွန်တော် ကြိုးစား ယုံကြည်ခဲ့ပါသည်။

‘အကယ်၍’ ‘သို့မဟုတ်’ နှင့် ‘မဟုတ်’ ဆိုသည့် စကားလုံးများ၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ကျေနပ်မှု အတန်အသင့် ရှိ သည့်တိုင် ‘မည်သို့ပင် ဆိုစေကာမူ’ ဆို သည့် စကားလုံးမျိုးများကိုတော့ ကျေကျေ နပ်နပ် လက်ခံဖို့ နောက်တွန့်နေမိခဲ့သည်။

ကျွန်တော်၏ ထူးဆန်းသည့် တိရစ္ဆာန်ရုံကြီးထဲတွင် ရွှေဝါရောင် တောင်

တန်းကြီးလို လက်ရှိပြင်သစ်ဘုရင်လို အလွန် ဂွတီးဂွကျနိုင်လွန်းသည့် သတ္တဝါကြီးတွေ ရှိပါသည်။ သူတို့သည် ကျွန်တော့် တိရစ္ဆာန်ရုံကြီးထဲတွင် စိတ်ရှိတိုင်း လွတ်လွတ်လပ်လပ် သွားလာနေကြသော်လည်း ‘ဘုံမဲ့ခြင်း’ ဆိုသည့် ထူးထူးဆန်းဆန်း ဂုဏ်သတ္တိတစ်ခုကိုလည်း သူတို့ပိုင်ဆိုင်ထားကြပါသည်။ ဤသို့သော အချင်းအရာကို ယုံကြည်ကြသော ဒဿနဆရာအချို့ ယခုရှိနေပါသည်။

သူတို့၏ ယုံကြည်မှုများသည် ဖြစ်တည်မှု ပဓာနဝါဒ၏ အခြေခံ ဒဿနအုတ်မြစ်အဖြစ် ပေါ်ထွန်းနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော့်အနေနှင့်တော့ ဝေါဟာရ အတော်များများနှင့် စကားစု အတော်များများတို့သည် သူတို့ချည်းဆိုလျှင် ဘာမှ အဓိပ္ပာယ် မယ်မယ်ရရ မရှိဘဲ ဝါကျတစ်ခုလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ကျူးရာ၌သာ သူတို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်မှာ ပေါ်လွင်လာသည်ဟု ကျွန်တော် အတွေးပေါက်လာခဲ့ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ‘အကယ်၍’ ‘သို့မဟုတ်’ နှင့် ‘မဟုတ်’ ဆိုသည့် ဝေါဟာရ များကို ကောင်းကင်ဘုံရောက်မှ တွေ့ရချေတော့မည်ဟု မျှော်လင့်ထားခဲ့သော ကျွန်တော်၏ မျှော်လင့် ထားချက်ကို ဖျက်သိမ်းပစ်လိုက်ပါသည်။ သို့နှင့် ဟိုယခင် ကနက်နက်နဲနဲတွေး ဆင်ခြင်မှုများကို ကျွန်တော် ဘေးအသာချိတ်ထားလိုက်ပါသည်။ စင်စစ် ကျွန်တော်သည် ရှုပ်ထွေး ပွေလီသော နည်းများကို ကွေ့ပတ်ထားသော ပတ်လမ်းမှနေ၍ သာမန် ဆင်ခြင်တုံတရားနှင့် ပိုမို နီးစပ်သော အမြင်များဆီ ပြန်ရောက်လာနိုင်ပါတော့သည်။

ဤသို့သော အပြောင်းအလဲများ

ရှိခဲ့သော်လည်း လွန်ခဲ့သော နှစ် ၅၀က ကျွန်တော် ထားရှိခဲ့သော ကျွန်တော်၏ ယုတ္တိဗေဒ ယုံကြည်ချက် အများစုကို ယခင်အတိုင်း စွဲကိုင်ထားဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာလောကကြီးသည် မရေတွက်နိုင်အောင် များပြားလှသည့် အစိတ်အပိုင်းလေးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားကြောင်း ကျွန်တော် သဘောပေါက်ထားသလို၊ ယုတ္တိဗေဒက ဆန်းစစ်ပြနိုင်သလောက် အစိတ်အပိုင်း အသီးသီးသည်လည်း သူ့အတိုင်းအဆတိုင်း (အချို့မှာ မရှိကြသည့်တိုင်) တည်ရှိနေကြသည်ဟုလည်း နားလည်မိပါသည်။

ဟေဂယ်ဝါဒီတို့ ယုံကြည်ထားကြသည့် အစစ်အမှန်တရား အားလုံးကို စိတ်ဖြင့်သာ သိရှိနိုင်သည် ဆိုသည့်အချက်ကို ကျွန်တော် အကြွင်းမဲ့ ပစ်ပယ်ပါသည်။ အစစ်အမှန်ဆိုသည် မည်သို့သောအရာသာ ဖြစ်ရမည်ဟု တစ်စုံတစ်ဦးက ကြောင်းကျိုး ထောက်ပြနိုင်သည်ဟု ကျွန်တော် မထင်ပါ။

ဝှိုက်ဟက်က သင်္ချာပညာရှင် တစ်ဦး၏ အချိန်နှင့်ဟင်းလင်းပြင် ဆိုသည်မှာ ပြောင်လက်အောင် တိုက်ချွတ်ထားသည့် လူလုပ်ကိရိယာ တန်ဆာပလာများသာ ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော့်အား နာချသည့် အခါ သူကျွန်တော့်အား ထည့်မပြော သည့် (သူ့ကိုယ်တိုင်ပင် မသိဟု ကျွန်တော် ယုံကြည်ပါသည်) အချက်တစ်ခု ရှိပါသည်။

ယင်းအချက်မှာ ယင်းကိရိယာများကို ပြုလုပ်ထားသောအရာသည် သဘာဝတွင် မရှိဟူသည့် အချက်ဖြစ်ပါသည်။ သက်ရှိလူသားတို့၏ ခံစားချက်များနှင့် အတွေးများ ပြင်ပရှိ ဩကာသလောကကြီးအကြောင်းကို ကျွန်တော်တို့

သိချင်သည်ဆိုလျှင် လောကဓာတ် သိပုံ ပညာဖြင့်သာလျှင် ကျွန်တော်တို့ သိရှိ နိုင်လိမ့်မည်ဟု ကျွန်တော် ထင်မှတ်နေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ လောက ကြီးအကြောင်းကို သိရှိနိုင်ဖို့ရာ လောက ကြီးသည် မည်သို့မည်ပုံသာ ဖြစ်ရမည်ဟု သော ရှုပ်ထွေးလှသည့် ငြင်းခုံမှုများနှင့် အဖြေထွက်လာလိမ့်မည် မဟုတ်ဘဲ လက် တွေ့ စူးစမ်းလေ့လာမှုများဖြင့်သာလျှင် ကျွန်တော်တို့ သိလာနိုင်မည်ဟုလည်း ကျွန်တော် ထင်မြင်လျက်ပင် ရှိပါသည်။

ကျွန်တော့်ဦးနှောက်ထဲ ယုတ္တိ သင်္ချာများဖြင့် နှစ်မြောနေသည့် အချိန် များတွင်ပင် တစ်ချက်တစ်ချက် လူမှုဗေဒ ပြဿနာရပ်များဆီ ကျွန်တော့်စိတ်က ရောက်သွားတတ်ပါသည်။ အနားယူချိန် တွင်ပင် အနားမယူနိုင်တော့ဘဲ ယင်း ပြဿနာရပ်များထဲ၌သာ ကျွန်တော် ဈာန် ဝင်နေမိပါတော့သည်။

သွင်းကုန် အခွန်စည်းကြပ် ကောက်ခံမှု ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေး ကိစ္စကို ဆန့်ကျင်ကြဖို့ ကျွန်တော် ဦးဆောင် တိုက် ပွဲဝင်ခဲ့သည်။ အမျိုးသမီးများ မဲပေးပိုင် ခွင့်ကို ကျွန်တော် ထောက်ခံ တိုက်ပွဲဝင် ခဲ့သည်။ ပါလီမန်တွင် ဝင်ရောက် အရွေး ခံခဲ့သည်။ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲများ တွင် ကိုယ်ရောစိတ်ပါ နှစ်မြှုပ်၍ တစ်တပ် တစ်အား ပါဝင်ခဲ့သည်။ ဤသို့နှင့် ၁၉၁၄ ခုနှစ်သို့ ရောက်သည့်အခါ ကျွန်တော့် ဦးနှောက်ထဲတွင် ယုတ္တိသင်္ချာများ မရှိ တော့ဘဲ လူမှုပြဿနာများဖြင့်သာ အမြဲ တစေ လွှမ်းမိုးနေပါတော့သည်။

ညီထွက်အောင်

ရည်ညွှန်း

Beliefs: Discarded and Retained
by Bertrand Russell

စာမျက်နှာ(၁၀၂)မှ

သားလိုလည်း မသိတတ်တာ မဟုတ် ဘူး။ ပညာအရာမှာလည်း မဟာတန်းနဲ့ ဘွဲ့ရဖို့ တစ်နှစ်ပဲ လိုတော့တယ်။ မိဘ တတ်နိုင်တယ်ဆိုပြီး လက်ဖြန့်တောင်းသုံး မနေဘဲ သူစီးပွားရေး သူရှာနေတာကိုပဲ ကျေးဇူးတင်ရမယ်။ ကျန်တဲ့ မကျေနပ် ချက်တွေကိုတော့ ကိုကြီးဖေ ပြောသလို မျိုးဆက် ကွာခြားမှုအပေါ် နားလည်မှု ထားလိုက်ရင် စိတ်သက်သာရာ ရပါလိမ့် မယ်။ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်း ထွန်းမရငြိမ်း နဲ့ ညီမ မူမူတို့ သားတွေအကြောင်းကို ကိုကြီးဖေကို ပြောပြတော့ -

‘ဒီမှာ သူငယ်ချင်း မိသားစုတိုင်း မှာ

ဒီပြဿနာတွေ ရှိတာပါပဲကွာ။ ကိုယ် တစ်ယောက်တည်းပဲ ခံစားနေရတယ်လို့ မမှတ်လေနဲ့။ အားလုံးဟာ ထူးမခြားနား ပါပဲ’ လို့ မှတ်ချက်ချတယ်။

စာရှုသူရဲ့ မိသားစုမှာရော ဒီ ပြဿနာမျိုး ကြုံတွေ့နေရပါသလား။ တကယ်လို့များ ကြုံတွေ့နေရတယ်ဆိုရင် ကိုကြီးဖေရဲ့ ‘ထူးမခြားနား’ သီအိုရီနဲ့ပဲ ဖြေသိမ့်ကြည့်ပါ။

မောင်သန်းဆွေ (ထားဝယ်)

မော်လမြိုင် မြို့သူမြို့သားများက သတင်းစာပါ
ဓာတ်ပုံကိုကြည့်ပြီး ဝေဖန်သူက ဝေဖန်၊ အပြစ်တင်သူက
အပြစ်တင်၊ ဒေါသထွက်သူက ဒေါသထွက်နှင့်

သတင်းထောက်၏ ဓာတ်ပုံတစ်ပုံ

အေးသိန်း

၁၉၆၂ - ခုနှစ်က စာရေးသူသည် မော်လမြိုင်မြို့ အမှတ် (၁) အထက တွင် ကျောင်းတက်နေသော ၁၀ - တန်း ကျောင်းသား ဘဝ ရှိပါသေးသည်။

ထိုစဉ်က မော်လမြိုင်မြို့မှ ထုတ်ဝေသော ‘တနင်္သာရီ သတင်းစာ’ တွင် သတင်းနှင့် ယှဉ်လျက် ဓာတ်ပုံတစ်ပုံ ပါလာပါသည်။ (ရက်နှင့်လကို မမှတ်မိတော့ပါ။)

သတင်းမှာ ကရင်ပြည်နယ်၊ ဘားအံမြို့၊ ကမ်းနားလမ်းရှိ သံလွင်မြစ်တွင် လူတစ်ယောက် ရေနစ်နေစဉ် သတင်းထောက် တစ်ဦးက ဓာတ်ပုံရိုက်၍ ဖော်ပြထားသော ဓာတ်ပုံတစ်ပုံ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းဓာတ်ပုံတွင် ရေနစ်နေသူ ရေနစ် မသေ ဆုံးမီ စက္ကန့်ပိုင်းအလိုတွင် လက်နှစ်ဖက် ရေပေါ်တွင် ပေါ်နေသော အချိန်က ရိုက်ထားသော ဓာတ်ပုံဖြစ်ပါသည်။

မော်လမြိုင် မြို့သူမြို့သားများက သတင်းစာပါ ဓာတ်ပုံကိုကြည့်ပြီး ဝေဖန်သူက ဝေဖန်၊ အပြစ်တင်သူက အပြစ် တင်၊ ဒေါသထွက်သူက ဒေါသထွက်နှင့် တစ်ပတ် ဆယ် ရက် ခန့် ပြောမဆုံးအောင် ရှိခဲ့ကြပါသည်။

‘လူတစ်ယောက် ရေနစ်နေသည် ကို မြင်နေပါလျက်နှင့် ဆင်း၍ မကယ်ဘဲ ဓာတ်ပုံ ရိုက်နေရသလား’

‘တော်တော်မိုက်တဲ့ သတင်းထောက်’

ထိုစဉ်က ယင်းအဖြစ်အပျက်ကို လူငယ်တစ်ဦး အနေဖြင့် ဘာပြောရမှန်း မသိခဲ့ပါ။ ထိုတဒဏ် အဖြစ်အပျက်ကလေးသည် နှစ်ပေါင်း ၄၀ ပင် ကျော်လွန်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ဝေဖန်ခဲ့ကြသူများ ဒေါသထွက်ခဲ့ကြသော လူများမှာလည်း နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာညောင်းခဲ့ပြီဖြစ်၍ သတိရချင်မှ ရကြပါတော့မည်။ ကိုယ့် ကိစ္စမဟုတ်၍ မေ့လောက်မည် ဆိုလျှင် လည်း မေ့သင့်ပါပြီ။ စာရေးသူပင် အသက် ၆၀ ကျော်၍ ကလေး လေးယောက်အဖေ ဖြစ်နေပါပြီ။ ထိုစဉ်က အမှတ်မထင် မြင်လိုက်ရသော ဓာတ်ပုံနှင့် ကြားခဲ့ရသော ဝေဖန်သံများသည် ယနေ့ထိ ကြားယောင်နေဆဲ။

‘သတင်းထောက် လုပ်ရပ်သည် မှားသလား’

‘မော်လမြိုင်မြို့သူ၊ မြို့သားများ၏ ဝေဖန်မှုသည် မှန်သလား’

အဖြေမထွက်သော ပုစ္ဆာတစ်ခု အဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာ ရင်ထဲ ကိန်း အောင်းလျက် ရှိခဲ့ပါသည်။ နှစ်ပေါင်း ၄၀ ကျော်ခန့် မီးခဲပြာဖုံး ဖြစ်ခဲ့သော ခံစား ချက်သည် မမျှော်လင့်ဘဲနှင့် တိုက်တိုက် ဆိုင်ဆိုင် ပုံစံတူ အဖြစ်အပျက်တူ ကိစ္စ တစ်ရပ် အစားထိုး ဝင်ရောက်လာပါ သည်။ ‘တော်ဝင်မင်းသမီး ဒိုင်ယာနာ ပြင် သစ်နိုင်ငံ ပဲရစ်မြို့တွင် ကားတိုက်ခံရစဉ် က

**ကားတွင်ညပ်နေသော
ဒိုင်ယာနာကို
အရေးပေါ် ဆွဲမထုတ်ဘဲ
သတင်းထောက်များက
တဖျတ်ဖျတ်နှင့်
ဓာတ်ပုံရိုက်နေ
ကြသည်ဟု**

ကားတွင်ညပ်နေသော ဒိုင်ယာနာကို အရေးပေါ် ဆွဲမထုတ်ဘဲ သတင်းထောက် များက တဖျတ်ဖျတ်နှင့် ဓာတ်ပုံရိုက်နေ ကြသည်ဟု ပြစ်တင်ဝေဖန်သော သတင်း တစ်ရပ် ထွက်ပေါ်လာသည်။ တရားစွဲ မည်ဟုပင် သတင်းတစ်ရပ်က ဆိုထား သည်။

လွန်ခဲ့သော နှစ် ၄၀ ကျော်ကာလ က မော်လမြိုင်မြို့သူ၊ မြို့သားများက ပြစ် တင်ဝေဖန်ခဲ့ကြသည်နှင့် ထပ်တူ လာကျ ပါသည်။ ယခု ဥရောပတိုက်သားများက လည်း သတင်းထောက်ကို အပြစ်ဖို့လာ ကြသည်။ အနီးအနားတွင် ရှိသော သတင်းထောက်များက အကူအညီ မပေး ခဲ့၍ တရားစွဲဆိုမည်ဟု သတင်းများ ထွက် ပေါ်လာခဲ့သည်။

သတင်းထောက် တစ်ဦး၏ အဓိက လုပ်ဆောင်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရား သည် သတင်းရယူခြင်းနှင့် လျှပ်တပြက် အတွင်း သတင်းဓာတ်ပုံ ရိုက်ယူရမည့် အလုပ်သည် သတင်းထောက် တစ်ယောက်၏ အဓိက လုပ်ဆောင်ရမည့် အလုပ်ဖြစ်သည်။

သတင်းထောက်၏ လက်ထဲတွင် စာရွက်၊ ဘောပင်၊ ကင်မရာဟူ၍ ပစ္စည်း သုံးမျိုးသာ ပါရှိသည်။ သင်ယူထားသော ပညာသည်လည်း သတင်းရေးရန်နှင့် အဖြစ်အပျက် တစ်ခုကို တစ်စက္ကန့်၏ အပုံ တစ်ထောင်ပုံ တစ်ပုံအတွင်း မိမိရရ ဓာတ်ပုံ ရိုက်ယူနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့် အလုပ် ဖြစ်သည်။

ရေနစ်သူတစ်ယောက်ကို လာတွေ့၍ ရေဆင်းကူးပြီး ကယ်ဆယ်ရန် သူ့ မှာ ကြိုတင်ပြီး သင်ယူထားသော မည် သည့်ပညာမှ သူ့ခန္ဓာကိုယ်တွင် မရှိပါ။ ရေ ကူးလည်း တတ်ချင်မှတတ်မည်။ ရေနစ် နေသူ လူတစ်ယောက်ကို တွေ့၍ ချက် ချင်း ဆင်း၍မကယ်နိုင်ပါ။ မိမိအသက်ပါ ဆုံးရှုံးသွားနိုင်သည်။ ကြက်ခြေနီ မဟုတ် ၍ အသက်ရှူ ရှေးဦး သူနာပြုစုနည်း အလုပ်လည်း သူမတတ်ပါ။ အကယ်၍ သတင်းထောက် နေရာတွင် ကြက်ခြေနီ ရဲဘော်တစ်ဦး ရှိခဲ့လျှင် ရေနစ်နေသူ အသက်ရှင်ရန် ကိုးဆယ်ရာခိုင်နှုန်း သေ ချာပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ‘စိုင်းအောင် လှိုင်မြင့်’ သည် ‘ဟင်နရီဒူးနန့်ဘွဲ့’ ကို ရယူ ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် သူသည် သတင်းထောက် မဟုတ်၍ ဓာတ်ပုံကို ဖော်ပြနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။

ဤနေရာတွင် သတင်းထောက် အလုပ်နှင့် သတင်းထောက်ဆိုသော လူ တစ်ယောက်၏ ဘဝကို မြင်တတ်ရန် လွန်

စွာ အရေးကြီးပါသည်။ ဒုက္ခရောက်နေသော လူတစ်ယောက်ကို အသက်မကယ်ဘဲ သူ၏ အသက်နှင့်လဲ၍ ဓာတ်ပုံ တစ်ပုံအတွက် မိမိအသက်ကို စတေးရသည်ကို သိရန် လိုအပ်ပါသည်။

သတင်းထောက် တစ်ယောက်၏ ဘဝဖွင့်ဆိုချက်သည် ဤနေရာတွင် ပေါ်လာပါသည်။ သတင်းဓာတ်ပုံ တစ်ပုံသည် လူတစ်ယောက်၏ အသက်နှင့်ထပ်တူတန်ဖိုး ရှိလာပါသည်။ အလားတူ မှုခင်း သတင်းထောက် (သို့) မှုခင်း ရဲဝန်ထမ်းတစ်ဦး ဆိုကြပါစို့။

လူတစ်ယောက် ဓားထိုးခံရ၍ ဓားတန်းလန်းနှင့် သေအံ့ဆဲဆဲ အချိန်တွင် လာတွေ့လျှင် သူ ဘာလုပ်မည်နည်း။ ‘မင်းကို ဓားနဲ့ထိုးတာ ဘယ်သူလဲ’ ဟု ပထမဆုံး မေးပြီး သေတမ်းစာ စစ်ချက်ကို ဦးစွာ မေးမြန်းပါလိမ့်မည်။ ပြီးမှ လူနာတင်ကားကို ဖုန်းဆက်၍ ခေါ်ပါလိမ့်မည်။

ရှေ့တန်း စစ်မျက်နှာတွင် သတင်းယူနေသော စစ်သတင်းထောက်တစ်ဦးသည် မိမိအနားတွင် ရဲဘော်များ အတုံးအရုံး သေဆုံးနေသည်ကို မြင်တွေ့နေရပါလျက်နှင့် သေနတ်တစ်လက်ကို ယူ၍ ရန်သူများကို တစ်ချက် မပစ်ခတ်ရကောင်းလားဟု အပြစ်ဆိုဖွယ်ရာ ရှိပါသည်။ ရဲဘော်များသည် ရှေ့တန်းတွင် အသေခံ၍ စစ်တိုက်နေချိန်တွင် စစ်သတင်းထောက်များကလည်း ကျည်ဆန်မိုးရွာနေသည့်ကြားက အသေခံ၍ သတင်းကို ရေးပြီး ကင်မရာကို ကိုင်၍ အများပြည်သူ သတင်းအတွက် ဓာတ်ပုံတဖျတ်ဖျတ် ရိုက်နေရပါသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ် အတွင်းက ‘အိုကီနာဝါကျွန်း’ အနီး ‘ဆူရီဗချီကျွန်းသိမ်း

တိုက်ပွဲ’ တွင် မဟာမိတ်တပ်များ သိမ်းပိုက်၍ အလံစိုက်ထူနေစဉ် သတင်းထောက် ‘အာနီပိုင်’ သည် ဓာတ်ပုံတစ်ပုံအတွက် အသေခံ ရိုက်ယူခဲ့ပါသည်။ သူသေပြီးမှ ကျွန်းသိမ်းအလံစိုက် ဓာတ်ပုံကို သူ၏ ကင်မရာထဲမှ ရရှိခဲ့ပါသည်။

သတင်းထောက် ဟူသည် သတင်းနှင့် သတင်းဓာတ်ပုံတစ်ပုံ ရရန်အတွက် လျှပ်တပြက် ကြိုးစားနေချိန်တွင် ရေနစ်

မိမိအလုပ်
ဘေးချထားပြီး
သူများအလုပ်ကို
မလုပ်နိုင်ပါ။ သတင်း
ထောက်သည်
သတင်းထောက် အလုပ်
ကိုသာ
မိမိအသက်နှင့်လဲ၍
လုပ်ပါလိမ့်မည်

နေသူကို မကယ်နိုင်သလို ကင်မရာကို ဘေးချပြီး ကားထဲတွင် ညပ်နေသော ‘ဒိုင်ယာနာ’ ကိုလည်း ကားထဲမှ ဆွဲမထုတ်နိုင်ပါ။ ကားထဲညပ်နေသော ဒိုင်ယာနာသည် သတင်းထောက်အတွက် အလွန်ရတောင့်ရခဲသော ဓာတ်ပုံတစ်ပုံ။ ကားထဲက ဆွဲထုတ်လိုက်ပြီးမှ ရိုက်လိုက်သော ဓာတ်ပုံသည် သတင်းဓာတ်ပုံကောင်း တစ်ခုမဟုတ်တော့ပါ။ မိမိအလုပ် ဘေးချထားပြီး သူများအလုပ်ကို မလုပ်နိုင်ပါ။ သတင်းထောက်သည် သတင်းထောက် အလုပ်ကိုသာ မိမိအသက်နှင့်လဲ၍ လုပ်ပါလိမ့်မည်။

အေးသိန်း

ကြိတ်ပန်ပန် ဂျပန်တို့ စီးပွားရှာနည်းများ

ဂျပန်ပြည်တွင် စာရေးသူ နေထိုင်စဉ်ကာလများအတွင်း နေရာအတော်များများ ချောင်ကြိုချောင်ကြားမကျန် အတော်ပင် နံ့နံ့စပ်စပ် ခြေဆန့် ခရီးပေါက် ခရီးရောက်ခဲ့ပါသည်။ မိသားစုပါ အတူနေထိုင်စဉ်ကာလည်း မိသားစုနှင့်အတူ သွား၏။ မိခင်ရောက်လာတော့လည်း အမေနှင့် နှစ်ယောက်သား နေရာအနံ့အပြားသို့ ရောက်ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့်လည်း အောက်ပါ အကြောင်းအရာများကို သိခွင့်ရရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ချင်ခွန်ယာစံ (ခေါ်) ဈေးဆိုင်သစ် ဖွင့် ကြော်ငြာလှည့်အဖွဲ့

မြန်မာပြည်တွင် ရှိရန်ပင် မဆိုထားဘိ၊ ကြားပင်ကြားဖူးကြမည် မဟုတ်ပါ။ စာရေးသူတော့ မကြားဘူးပါ။ တစ်ခေတ်တစ်ခါကမူ မြန်မာပြည်ရှိ အချို့ အရပ်ဒေသများတွင် ဇာတ်ပွဲသဘင်များ၊ ရုပ်ရှင်ပြ သတင်းများကို မောင်းသမားက မောင်းအသေးတစ်လုံးကို ထု၍ မြို့ထဲရွာထဲတွင် လိုက်လံကြော်ငြာလေ့ ရှိပါသည်။ ယခုလည်း အချို့အရပ်များတွင် ရှိနိုင်ပါသေးသည်။ ရှေးမြန်မာဘုရင်များခေတ်က ပြန်ကြားရေးနည်း ဖြစ်၏။ စာရေးသူတို့ ငယ်စဉ် စစ်မဖြစ်မီက စာရေးသူ၏ ဇာတိတောင်ငူမြို့တွင် မောင်းသမား ‘ဦးမိုး’ ဆိုသူသည် ထိုကြော်ငြာမောင်းကို တီးခတ်ကြော်ငြာလေ့ ရှိ၏။ သူ အော်သွားတုန်း မမိလိုက်ပါက သူ့ကို ‘ဦးမိုး၊ ဘာမောင်း တုန်း’ ဟုမေးလျှင် သူက စိတ်မဆိုးဘဲ စိတ်ရှည်စွာ ချက်ချင်း အစမှအဆုံး ပြန် အော်ပေး၏။ စာရေးသူတို့က ကလေး ဘဝ တစ်ခါတစ်ရံ နောက်ပြောင်သည့် အနေဖြင့် ‘ဦးမောင်း ဘာမိုးလဲ’ ဟု မေး လျှင်လည်း သူက ထပ်အော်ပေး၏။ စော စောက စကားနှင့် ‘၏’ ‘သည်’ မလွဲပေ။

အမှန်တော့မူ ယခုရေးသား ဖော်ပြမည့် ကြော်ငြာအဖွဲ့ကို ဂျပန်လို ‘ချင် ခွန်ယာ’ ဟု ခေါ်၏။ ‘စံ’ ဟူသော လေး စား ဂုဏ်ပြု ယဉ်ကျေးသည့် စကားလုံး တစ်လုံးကို ထည့်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် ‘ချင် ခွန်ယာစံ’ ဖြစ်သွားခြင်းပေတည်း။ ဥပမာ သူတို့ ဂျပန်များ အထွတ်အမြတ်ထား လေး စားသော ဖူဂျီမီးတောင်ဟောင်းကြီးကို ဖူဂျီစံ။ ဦးသိန်းတင်ကို သိန်းတင်စံ၊ ဒေါ်အေးအေးသွင်ကို အေးအေးသွင်စံ ဟူ၍

ခေါ်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

တစ်နေ့တွင် စာရေးသူတို့ သား အမိနှစ်ယောက်သည် ဂျပန်မိတ်ဆွေ တစ် ဦးဖြစ်သူ မစ္စတာ ကီမူရာနှင့်အတူ တိုကျို မြို့တွင်းရှိ ဂျပန်ရပ်ကွက် တစ်ခုအတွင်း သို့ ရောက်သွားခိုက် ဂျပန်ရိုးရာ ဝတ်စုံ များဝတ်၊ ဂျပန်ရိုးရာအတိုင်း ဖီးလိမ်း ပြင် ဆင်ထားပြီး ဂျပန်ရိုးရာဆိုင်များ၊ ဗုံများ တီးမှုတ် လှည့်လည်လာသော အဖွဲ့တစ် ဖွဲ့နှင့် ဆုံတွေ့လေသည်။ ယောက်ျား၊ မိန်းမ လူလတ်ပိုင်းများ ဦးရေအားဖြင့် ၁၅ ၂၀ ခန့် ပါလေသည်။ အချို့က ဂျပန် ဘာသာဖြင့် သီဆိုကြသည်။ လမ်းဘေး တစ်ဖက်တစ်ချက်မှ လမ်းသွားလမ်းလာ များရော၊ အိမ်များဆိုင်များမှ လူများပါ ပြုံးရွှင်ကြည်နူးစွာ ကြည့်နေကြ၏။ လမ်း ပေါ်တွင် လှည့်လည် လျှောက်လာသော် လည်း လမ်းစည်းကမ်းကို မဖောက်ကြ။ ဂျပန်ဘာသာဖြင့် ရေးထားသော ဆိုင်း ဘုတ်များကိုလည်း အချို့က ကိုင်ထား ၏။

ဂျပန်စာသုံးမျိုးအနက် ခက်သော (ခန်းဂျီး) စာများနှင့် ရေးသားထားသော ကြောင့် စာရေးသူ မဖတ်တတ်။ ထို့ ကြောင့် မစ္စတာ ကီမူရာအား မေးကြည့် သောအခါကျမှ ရှင်းသွား၏။ ဤနေရာနှင့် မနီးမဝေးရှိ လမ်းတွင် ဖိနပ်၊ ဦးထုပ် စသည့် လူသုံးကုန်ပစ္စည်းများ ရောင်းသောဆိုင် ကြီး ဖွင့်တော့မည် အကြောင်း၊ အမျိုးမျှန် ပစ္စည်းများကို ဈေးနှုန်းချိုသာစွာ ရောင်း ချမည် ဖြစ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် အများ သိအောင် တူရိယာ ဂီတများဖြင့် တွဲဖက် ကာ ကြော်ငြာနေခြင်း ဖြစ်၏။ ကြော်ငြာ စာရွက်များကိုလည်း ဝေငှ၏။ ထိုအဖွဲ့ကို လုပ်ငန်းရှင်က အခပေး၍ ငှားရလေ သည်။

အသံမထွက်သော နှိုးစက်

အိပ်နေသူကို အိပ်နေရာမှ နှိုး အောင် နှိုးသောနှိုးစက် ဖြစ်ခါမှတော့ အသံ ဆူညံမှ၊ ကျယ်လောင်မှသာလျှင် အိပ်နေသူ နှိုးတော့ပေမပေါ့။ သို့သော် အသံမထွက်ဘဲနှင့် နှိုးစေသော နှိုးစက်ကို လုပ်ရောင်း၍ စီးပွားရှာကြသည်။ လူတွေ တကယ်လိုအပ်သဖြင့် ရောင်းကောင်းလှ ၏။ ဂျပန်ပြည်နှင့် သင့်တော်လှသည်။ လို အပ်လှသည်။ လိုအပ်ပုံကိုလည်း ကြည့် ပေတော့။

(Necessity is the mother of inven- tion) ဟူ၍ အင်္ဂလိပ်စကားပုံရှိရာ ‘လို အပ်ချက်သည် တီထွင်ကြံဆခြင်း၏ မိခင် ဖြစ်သည်’ ဟူသော ထိုစကားပုံ အရ တကယ် လိုအပ်လာသောအခါ တီထွင် ဖန်တီးကြသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံသည် လူဦးရေ နှင့် မလိုက်အောင် အရွယ်သေးငယ်လှပေ ရာ ဘယ်ကိစ္စမဆို ကြိုးစား ရုန်းကန်းရ၏။ မကြိုးစားလျှင် ငတ်သွားမည်မှာ သေချာ ၏။ ရေစုန်မျှော၍ အချောင်ခိုလိုမရ။ ဘဝ ရပ်တည်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်နေမှရ သည်။ ဒါကြောင့် လူတွေ ပိုတော်လာ သည်။ ‘ကျုပ်တို့ မလုပ်နိုင်တာ အချိန်နဲ့ မြေကြီးပဲ ရှိတယ်’ ဟု ဂျပန်တွေက ကျုံး ဝါးကြသည်။ ဟုတ်ပေသည်။ ဒါတောင်မှ ပင်လယ်ကို တောင်ဖြိုသော မြေများဖို့၍ ‘လူလုပ်မြေ’ များ ဖန်တီးကြသေးသည်။ ဂျပန်တို့သည် လှိုင်းလေ ပြန်းထန်သော မြစ်ထဲတွင် လှေလှော်ခရီးသွားနေရသော လှေသမားနှင့် တူ၏။ လှေ ကောင်းရ မည်။ တက် ကောင်းရမည်။ ရွက် ကောင်း ရမည်။ အမြဲ ကြိုးစားလှော်ခတ် နေရ မည်။ မခတ်လျှင် ငတ်သွားမည်။ သယံ ဇာတ အစစ ပြည်စုံ ကြွယ်ဝသော နိုင်ငံ

များကတော့ အေးအေးဆေးဆေး နေနိုင်ကြသည်။ တအားကြီးစားရန် မလို ‘ထမင်း ငတ်လို့ သေတဲ့မသာ မရှိ’ ဟု ပြော၍ပင် ဂုဏ်ယူကြသည်။

ယခုလည်း ဤနှိုးစက် ပေါ်လာပုံ ကိုကြည့်။ မြေရှားတော့ အိမ်တွေ ကျဉ်း သည်။ တချို့များ စားလည်း ဒီနေရာ၊ အိပ်လည်း ဒီနေရာ၊ တစ်ခန်းတည်းတွင် စုအိပ်ရသည်။ တစ်ယောက်က အစောကြီး သွားစရာရှိလျှင် ‘တဝှမ်းဝှမ်း’ အသံမြည် သော နှိုးစက်ကြီးနှင့်ဆိုလျှင် တခြားလူ တွေ အိပ်ရေးပျက်တော့မည်။ ထို့ကြောင့် စောစောထမည့် လူ၏ ခေါင်းအုံးအောက် တွင် သူနီးလိုသော အချိန်၌ သူ့ကို ခေါင်း အုံးအောက်က အသံမထွက်ဘဲ ခေါင်းအုံး ကို အရှိန်အနည်းငယ်ဖြင့် တွန်းကန် နှိုးသော ခပ်ပြားပြား စက်တစ်မျိုး ထွင်လိုက်၏။ ဓာတ်ခဲသုံး၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားသုံး နှစ်မျိုးရှိ၏။ အချိန်ပြ ကိရိယာကို တင်ထားလျှင် သူက တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ် လှုပ်နှိုးပါလိမ့်မည်။ စက်ကိုထားပြီး အိပ်သောခေါင်းအုံး ပိုင်ရှင် ထပေတော့။ တခြားလူတွေ ဖိမ်နှင့် ဆက်ကွေးပေတော့။

ကလေးထိန်းရင်း စီးပွားရှာသော ဂျပန်မများ

နေရာတော်တော် များများတွင် သူတို့ကို တွေ့ဖူးသည်။ ကလေးအမေများ ဖြစ်၏။ ရာသီဥတု သာယာကောင်းမွန်သော ညနေများတွင် ဖြစ်၏။ ကလေး ထိန်းလက်တွန်းလှည်းပေါ်တွင် ကလေး ကို တင်ကာ ရပ်ကွက်ထဲ၌ တွန်းတွန်းသွား ၍ ကလေးထိန်းရင်း တစ်ခါတစ်ရံ ပန်းခြံများထဲ၌ ကလေးထိန်းရင်း အချိန်ကို

အလကား အကျိုးမဲ့ မဖြစ်စေရ။ တစ်ချိန်တည်းတွင် အကျိုးရှိသော အလုပ်နှစ်မျိုး ကို လုပ်သွား၏။

တစ်မျိုးက ကလေးထိန်းခြင်း ဖြစ် ပြီး၊ ကျန်တစ်မျိုးမှာ အိမ်ဝယ်အိမ်ရောင်း လုပ်ငန်းများ၊ ဈေးဆိုင်များ၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်း စသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အမျိုးမျိုး မှ လက်ကမ်းကြော်ငြာ စာရွက်များကို လမ်းတစ်လျှောက် အိမ်ပေါက်စေ့ လိုက်ဝေ၊ လိုက်ထား၊ ပန်းခြံထဲရှိ ယူလိုသူ၊ လိုလိုလားလား လက်ခံသူများကို လိုက်ဝေကြ၏။ မယူလိုသူများကို အတင်းမပေး။ သူတစ်ပါး အနှောင့်အယှက် ဖြစ်အောင် တော့မလုပ်။ သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းရှင် များက ထိုသားသည် အမေများကို လုပ် အားခပေး၏။ ဤနည်းဖြင့် ကလေးထိန်း ရင်း ငွေရှာကြလေသတည်း။

အိမ်မှာနေရင်း ဝင်ငွေရသော အိမ်ရှင်မများ

ဂျပန်စက်ရုံကြီးငယ်များက လူသုံးကုန် ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးကို အလိုအလျောက် (အော်တိုမက်တစ်) စက်ကြီးများဖြင့် အဆက်မပြတ် ထုတ်လုပ်စေကာမူ လူ၏ လက်ဖြင့် အချောမသပ်လျှင် မရသည့် ပစ္စည်းများလည်း အများအပြား ရှိ၏။ ဥပမာ ကင်မရာ မှန်ဘီလူး၏ ပလတ်စတစ်ထိပ်ဖုံးများ၊ ဓာတ်ဘူးအဖုံးများ၊ စက်ဘီးတာယာများ၊ စက်ဘီးလက်ကိုင် အစွပ်များ၊ ကျောင်းသားသုံး ပလတ်စတစ် ကွန်ပါဘူး စသည့် မရေမတွက်နိုင်သော ပစ္စည်းအမယ် (မည်) များ ဖြစ်၏။ ထိုပစ္စည်းများကို စက်နှင့် ထုတ်လိုက်စဉ်က အစွန်းအစများ မသေမသပ်မူလေးများ ပါ၏။ ဒီအတိုင်းသုံး၍ မရ။ ဈေးကွက်သို့

မတင်နိုင်။ ဈေးကွက်က လက်မခံ။

စက်ရုံများတွင်လည်း ဤကိစ္စလေးများကို အချောသပ်ရန် အလုပ်သမားသတ်သတ်ခန့်လျှင် ဈေးကြီး၏။ လခ မှန်မှန် ပေးရ၊ လူမှုဖူလုံရေးခတွေ ပေးရ ဘာဘာညာညာ ကိစ္စတွေ ကြုံရနှင့် ဇာတ်ရှုပ်သဖြင့် အချို့စက်ရုံများက ဤအတွက် အလုပ်သမား မထား။ ထို့ကြောင့် သတင်းစာမှ ကြော်ငြာခေါ်ပြီး အိမ်များတွင် နေခင်းနေလယ် အားလပ်နေသော အိမ်အလုပ်နည်းသော အပိုဝင်ငွေ လိုချင်သည့် အိမ်ရှင်မများထံသို့ ထိုပစ္စည်းများကို ကားများနှင့် လိုက်ပို့၏။ အချောထည် ဖြစ်အောင် လုပ်ခိုင်းညှပ်ခိုင်း၏။ လုပ်ငန်းရှင်လည်း အကျိုးရှိ၏။ အိမ်ရှင်မများလည်း အတင်းအဖျင်းများ ပြောနေချိန်မရ။ အပိုဝင်ငွေ ရကြ၏။

ကြက်သွန်ကြော်ကို စက်ဖြင့်ကြော်ခြင်း

မြန်မာပြည်တွင် မုန့်ဟင်းခါးနှင့် ရောစားသော ကြက်သွန်နီကြော်မျိုး ဖြစ်၏။ မြန်မာ ကြက်သွန်နီကြော်ထက် အချပ်ပိုထူ၏။ အချပ်ကြီး၍ ပိုလေး၏။ သူတို့နိုင်ငံတွင် ဂျပန် မုန့်ဟင်းခါးဟု ခေါ်လိုလျှင် ခေါ်နိုင်သော ‘အူဒို’ ခေါ် ဂျပန် ရိုးရာအစားအစာတစ်မျိုးထဲတွင် ထည့်စားရသည်။ နန်းကြီးမုန့်တီအရွယ် မုန့်ဖတ်ကို ပဲခံပြာရည် အချိုရည် ထည့်ထားသည့်ဟင်းရည်ကျဲကျဲ၊ ကြက်သွန်မြိတ်၊ ငါးဖယ်ဆုပ် ပြုတ်ပြီးသားလိုလို အတုံးများအပြင် အထက်ပါ ကြက်သွန်ကြော်ကိုပါ အချပ်လိုက် ထည့်စားရပါသည်။ တချို့ ဆိုင်များက အနေတော် ညှပ်ပေး၏။ ဂျပန်ပြည်တွင် လူကြိုက်များသော အစားအစာ ဖြစ်၏။ လမ်းဆုံလမ်းခွလေးများတွင် ဆိုင်

လေးများ တစ်ခါတစ်ရံ တွန်းလှည်းလေးများတွင် တင်၍ ရောင်း၏။ အထူးသဖြင့် ဆောင်းတွင်းများတွင် ဂျပန်တွေ တရူးရူးအသံမြည်ကာ အားပါးတရ စားကြသော အစားအစာ ဖြစ်၏။ စာရေးသူလည်း အလွန်ကြိုက်၏။ တရူးရူးမြည်အောင် စား၏။

အကြော်ဖိုများတွင် ထိုကြက်သွန်ကြော်ကို စက်ဖြင့် အကြီးအကျယ်ကြော်ကာ ‘အူဒို’ ဆိုင်များသို့ မော်တော်ဆိုင်ကယ်များ၊ ကားများဖြင့် ဖြန့်ပါသည်။ စက်မှာ ဤသို့ ဖြစ်၏။ အလျား ၁၀ ပေခန့် အနံ ၃ ပေ၊ အမြင့် (စောက်) ၁၀ လက်မ ခန့်လေးထောင့် သံဒယ်အိုးအပက်ထဲတွင် ဆီကို အိုးပြည့်လုနီးပါး ထည့်၍ အိုးအောက်က ဓာတ်ငွေ့သုံး မီးဖိုများဖြင့် အပူမှန်မှန် ပေးထား၏။ ဆီပူထဲတွင် ချိန်းကြိုးရှစ်ကြိုးခန့်သည် အလျားလိုက် အချိန်မှန်မှန် ရွေ့လျားနေ၏။ ထိုသို့ ရွေ့လျားနိုင်အောင်လည်း ထိုချိန်းကြိုးများကို ဒယ်အိုးထိပ်ရှိ မော်တာနှင့် ဖြည်းဖြည်းလည်စေကာ ခွေးသွားစိပ် စက်ဝိုင်းတွင် ရစ်ပြီး ဆီပူထဲတွင် တရွေ့ရွေ့ ဖြတ်သွားစေခြင်း ဖြစ်၏။ ဆီပူထဲတွင်လည်း ခွေးသွားစိပ် တပ်ထားသော ဘီးများရှိ၏။

လူနှစ်ယောက်က ကြိုးစတင် ရွေ့လျားသော ဒယ်အိုးထိပ်ဘက်က ထိုင်ပြီး မုန့်နှစ်နှင့် နယ်ထားသော ကြက်သွန်နီလှီးပြီးသားများကို အချပ်အချပ်ပြုကာ ဆီပူထဲတွင် ဖြတ်သန်းရွေ့လျားနေသည့် ချိန်းကြိုးများပေါ်တွင် အသင့်တင်ပေးနေ၏။ ထိုကြက်သွန်ကြော် လောင်းလျာများသည် ချိန်းကြိုးပေါ်တွင် ပါသွားကာ ဆီပူထဲမှ တစ်ဆင့် တရွေ့ရွေ့ဖြင့် တစ်ဘက်ထိပ်သို့ ရောက်သွားပြီး ဆီပူထဲတွင် ဖြတ်သော

အချိန်မီနစ် (တိုင်မင်) ကလည်း မှန်၊ အပူ ကလည်း မှန်သဖြင့် တစ်ဘက်ထိပ်သို့ ရောက်သွားသောအခါ အကျက်ညီညီ ဖြစ်ကာ ချိန်းကြိုးကလည်း ဆီပူပေါ်က အတက်၊ ကြက်သွန်ကြော်များကလည်း ကျက်ပြီး တစ်ဘက်ထိပ်ရှိ ဆီစစ်ဆန်ကာ များပေါ်သို့ အလိုလို ကျသွားလေ၏။ လူ တစ်ယောက်က ထိပ်မှထိုင်ကာ မှန်မှန် ကောက်ယူရုံ ဖြစ်၏။ အချိန်တိုအတွင်း အရေအတွက် များများ အကျက်ညီညီ ကြက်သွန်နီကြော်များကို လူလုပ်အား နည်းနည်းဖြင့် ရရှိနိုင်သော နည်းဖြစ်ပါ သည်။

ဖူးစာရေးနတ် ကုမ္ပဏီများ

ဂျပန်ပြည်တွင်လည်း မြို့ပြနှင့် ကျေးလက် တိုးတက်ပြောင်းလဲပုံတွင် မြို့ က ပိုမြန်သဖြင့် စက်မှုထွန်းကားသော ပျော်ရွှင်ဖွယ်ပေါသော မြို့ကြီးများ၏ ဘဝ ကို လူအများက ပိုမို နှစ်သက်ကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် လူငယ်များဖြစ်၏။ ပို၍ အထူးသဖြင့် မိန်းမပျိုလေးများ ဖြစ်ပါ သည်။ မြို့က ပို၍ ဆွဲဆောင်မှုရှိကာ တော မှ မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့လာသူ မိန်းကလေး ဦးရေက ပိုများလာသဖြင့် ဒုက္ခရောက်ရ သူများမှာ ပစ္စည်းဥစ္စာ ပြည့်စုံပါလျက် အိမ်ထောင်ဘက်ရွေးရန် ဖူးစာရှင် ရှားပါး သွားသော ကျေးလက်နေသူ လူပျိုကြီးများ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာသော ကယ်တင်ရှင်များကား ဖူးစာရေးနတ် ကုမ္ပဏီများ ဖြစ်၏။ အိမ်ထောင်ဖက် ရှာ ပေးမည်ဟု ကြော်ငြာခေါ်ကာ ဖောက် သည်ရှာသော် ထိုကျေးလက်နေ လူပျိုကြီး များက ဆက်သွယ်ကြ၏။ မြို့ပေါ်မှ ဖူး စာရှင် ရှာလိုနေသော အပျိုကြီး၊ လူပျို ကြီး၊

အပျိုလေး၊ လူပျိုလေး၊ တစ်ခုလပ်၊ မုဆိုးဖို၊ မုဆိုးမ စသူတို့ ပါပါ၏။ သူတို့ ထဲတွင် အလုပ်များသဖြင့် ဖူးစာရှင် ရှာ ချိန် မရသူများလည်း ပါ၏။ ထို့ကြောင့် ထို ကုမ္ပဏီများ စီးပွားဖြစ်ကြ၏။ ထိုက် တန်သော အခကြေးငွေတော့ ယူသည်။ ဆက်သွယ်သူ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ငဲ့ပြီး အချက်အားလုံးကို လျှို့ဝှက်ထား၏။ သစ္စာ ရှိသည်။

ဆက်သွယ်သူက ကိုယ်ရေး အချက်များကို ဓာတ်ပုံနှင့်တကွ ပို့ရလေ ၏။ နိုင်ငံခြားများတွင် ရုံးခွဲများဖွင့်ကာ လုပ်ငန်းချဲ့ကြ၏။ ဖိလစ်ပိုင်၊ ဗီယက်နမ်၊ ထိုင်းနိုင်ငံတို့နှင့် အလုပ်ပိုဖြစ်ကာ ဂျပန် လူပျိုကြီးများ စွဲကုန်ကြ၏။ အိမ်ထောင် ရေး အဆင်ပြေကြတာ များ၍ ကုသိုလ် လည်းရ ဝမ်းလည်းဝကြ၏။

ဖုန်၊ သဲ၊ ခဲ၊ ပြာ ကင်းစင်သောစ ကန်စွန်းဥ မီးဖုတ်နည်း

အစားအစာ ပေါများသော တိုင်း ပြည်များတွင် အစားအစာ လေလွင့်မှုကို ဂရုမစိုက်ဘဲ ပေါ့ပေါ့ဆဆပင် ချက်ပြုတ် ပြင်ဆင်ကြသည်မှာ ထုံးစံ ဖြစ်ပါသည်။ ပေါများပေသကဲ့သို့ ဂရုမစိုက်စရာလည်း မလို။ ပိုလျှင်လည်း သွန်ပစ်လိုက်၏။ ‘ဆီ ကို ရေချိုး၊ ဆေးရိုးမီးလှုံ၊ စပါးတောင်လို ပုံ’ ဟူသော စကား’ ထမရေ (ထမင်းရည်) ချောင်းစီး ပေါင်းပြီးသွန်ရန်’ ဟူသော သီချင်းများပင် ရှိ၏။ ပေါများစဉ်ကတော့ ဟုတ်ပါသည်။ ရှားပါးချိန် ရောက်သော အခါ ကိုယ့်လည်ပင်း ကိုယ်ကြိုးတပ်သော ကိုယ့်သေတွင်း ကိုယ်တူးသော စကားများ ဖြစ်လာသည်။ အချို့ တိုင်းပြည်များတွင် မူ အသိပညာ ပိုမို မြင့်မားလာကာ အလေ

အလွင့်ကို ပိုမိုဂရုစိုက်ကြ၏။ ဥပမာ ယခု ရေးမည့် ကန်စွန်းဥ မီးဖုတ်သည့် ကိစ္စ ကလေးကိုပင် ကြည့်ပါ။

‘ကန်စွန်းဥ မီးဖုတ်တာများ အလွယ်လေး။ ဒါကို အဆန်းလုပ်လို့။ ကန် စွန်းဥကို မီးသွေးပူ၊ ပြာပူထဲ ထိုးထည့်ထား ပြီး ကျက်တော့ ဖော်စား။ ကျွမ်းသွားတော့ လည်း ကျွမ်းတဲ့အပိုင်းကို ဖဲ့ထုတ်ပစ်လိုက် ရုံပေါ့’ ဟု ခပ်ပေါ့ပေါ့ဆဆ ပြောပေလိမ့် မည်။ ချမ်းသာသော ဂျပန်ပြည်တွင်ပင် ကန်စွန်းဥကို မလေလွင့်အောင် ဘယ်လို ဖုတ်သနည်း။ ကြည့်ပါ။ ဂျပန်လို ကန် စွန်းဥမီးဖုတ်ကို ‘ယာကီအိမို’ ဟု ခေါ်ပြီး လမ်းဘေးဆိုင်များ၊ လက်တွန်းလှည်းဆိုင် များတွင်ရောင်း၏။ ကိတ်မုန့်နီးပါး ဈေး ကြီး၏။ အချိန်ကုန်ပြီး လုပ်အားများများ စိုက်ရပေသကဲ့။

ဆောင်းရာသီညများတွင် ‘ယာကီ အိမို’ ဟု အော်ကာ ချမ်းချမ်းစီးစီးပင် ဈေး ရောင်းထွက်ကြသော လက်တွန်းလှည်း ဆိုင်များမှ ကန်စွန်းဥ မီးဖုတ် ပူပူနွေးနွေး များကို စာရေးသူ အလွန်ကြိုက်သဖြင့် ဆောင်းအခါ ချမ်းချမ်းစီးစီးထဲမှာပင် ခက် ခက်ခဲခဲ ညဘက်အပြင်ထွက်၍ တပင် တပန်း ဝယ်ယူကာ အိမ်တွင် နှမ်းနက်ဆီ မွှေးမွှေးကို ဆားခပ်၍ မြန်မာပြည်ကို လည်း အလွမ်းပြေ စားလေ့ရှိ၏။

ဂျပန်တွေကလည်း ကန်စွန်းဥ မီး ဖုတ် ပူပူနွေးနွေးကို အလွန် ကြိုက်ကြ၏။ ဆီ၊ ဆားတို့နှင့် တို့စားသည်ကိုမူ မတွေ့ မိ။ သူတို့ပြည်တွင် နှမ်းဖြူဆီ၊ နှမ်းနက်ဆီ ဟူ၍လည်း ခွဲခြားရောင်းသည်။ နှမ်းနက် ဆီသည် ပိုဈေးကြီး၏။ ထမင်းကိုလည်း နှမ်းနက်လှော် ဖြူးစားလေ့ရှိ၏။ နှမ်းနက် သည် နှမ်းဖြူထက် ပို၍ဆေးဖက်ဝင်သည်

ကိုလည်း ဂျပန်တို့ လက်ခံ၏။

ဂျပန် ကန်စွန်းဥ မီးဖုတ်နည်းမှာ မြန်မာနည်းနှင့် အတော်ကွာ၏။ လက် တစ်ဆစ်ခန့်နှင့် ထို့ထက်သေးသော အရွယ်ရွယ် အစားစား ကျောက်စရစ်ခဲ၊ ဂဝံကျောက်ခဲလေးများကို ပြောင်စင် အောင် ရေဆေးပြီး ခြောက်သွေ့အောင် နေလှမ်းရ၏။ ခြောက်သွေ့သွားသောအခါ ပူလွယ်သော ဒယ်အိုးပါးပါးထဲတွင် ထို ကျောက်စရစ်ခဲလေးများကို ထည့်လှော် ပါ။ ကျောက်ခဲလေးများ ပူသော် ရေနှင့် စင်အောင် ဆေးပြီးသား ခြောက်သွေ့ပြီး သား ကန်စွန်းဥ အဖြူ အဝါများကို ထို ကျောက်စရစ်ပူများထဲသို့ မြှုပ်နှံလိုက်ရပါ သည်။ ချက်ချင်းတော့ မကျက်ပါ။ စိတ် ရှည်ရပါသည်။ ‘အစားပုပ်တော့ အလုပ် ကြာ’ ဟူသော ရှေးဟောင်း မြန်မာစကား ပုံအတိုင်း ကောင်းကောင်း စားချင်လျှင် သည်းခံပြီး စောင့်ရပါသည်။ မီးတော့ မပြတ် ထည့်ထားရပါသည်။ အပေါ်ပိုင်း ထက် ပိုပူသော အောက်ခြေမှ ကျောက် စရစ်ခဲလေးများကို အပေါ်သို့ ပြောင်းပေး ရသည်။

သင့်တင့်သော အချိန်တွင် အလွန် အရသာရှိ၊ သန့်ရှင်း စင်ကြယ် ဖုန်မှုန့် ပြာ မှုန့်၊ မီးသွေးစ၊ သဲကင်းစင်ပြီး အခွံအတူး လွန်တာ မရှိ။ အခွန်ပါးမှ အပ ဘာမှ မစွန့်ပစ်ရသော အနံ့သင်းယုံမွှေးကြိုင်လှ သည့် ကန်စွန်းဥမီးဖုတ်ကို ရပေလိမ့်မည်။ ဂျပန်ပြည်တွင် များသောအားဖြင့် အိမ် ကျဉ်းမြောင်းသည့်အပြင် ဂျပန်များသည် ကရိကထများသော အချိန်လည်းကုန် သော ကန်စွန်းဥ မီးဖုတ်ခြင်းအလုပ်ကို အိမ်တွင် လုပ်လေ့ သိပ်မရှိပါ။ ဂျပန်ပြည် တွင် စက်နှင့် ထုတ်လုပ်သော ပစ္စည်းသာ

ဈေးပေါ်၍ လူလုပ်အားကို အချိန်ပေးပြီး စိုက်ထုတ်လုပ်ကိုင်ရသော ပစ္စည်းများ အားလုံးမှာ ဈေးကြီး၏။

အချိန်သည် ငွေနှင့်အတူတူဟူသော စကားမှာသူတို့ဆီတွင် ပိုမှန်သည်။ စားသုတ်သုတ်၊ သွားသုတ်သုတ်၊ လာသုတ်သုတ် ဖြစ်ကြပြီး အချိန်ကို မိနစ်ပိုင်းက အစတန်ဖိုးရှိရှိ သုံးကြသည်မှာ တိုးတက်ခေတ်မီသော နိုင်ငံတိုင်းတွင် ဖြစ်၏။ ‘မရှိလို့ လုပ်စားတာပဲ ဖြည်းဖြည်းပေါ့’ ဟူသော စကားအဓိပ္ပာယ်ကို သူတို့ နားလည် အောင်ဘယ်လိုမှ ရှင်းပြ၍မရ။ ‘မရှိတဲ့ အထဲမှာ ဖြည်းဖြည်းလုပ်တော့ ပိုဆိုးတာ ပေါ့’ ဟု သူတို့က ပြန်ပြောကြ၏။

ခရမ်းချဉ်သီးကို

လေးဆထွက်အောင်စိုက်နည်း

ခရမ်းချဉ်ပင်ကို မြေပြင်တွင် ရိုးရိုးလွှတ်ပြီး သူ ‘ကား’ ချင်သလောက် ‘ကား’ စေအောင် ထားစိုက်လျှင် အပင်ကြီးလာသည်နှင့်အမျှ လေးဘက်လေးတန်သို့ ပြန့်ကားပြီး နေရာများစွာ ယူကာ ကြီးထွား၏။ မြေနေရာ ကျဉ်းသော ဂျပန်ပြည်တွင် မြေချွေတာသော မြေကွက်ကျဉ်းကျဉ်း ခူးသူလည်း သက်သာ၊ ရေလောင်းရ ပင်ပန်းသက်သာ အပင်အကြိုအကြားတွင် လူမတွေ့ဘဲ ပုပ်သွားသည့် အသီးများလည်း မရှိသောနည်းကို သုံး၏။ ရိုးရိုးစိုက်သည့် ခရမ်းချဉ်ပင် တစ်ပင်နေရာတွင် လေးပင်စိုက်နိုင်၍ ခရမ်းချဉ်သီးလေးဆ ပိုရသော စိုက်နည်းကို ဂျပန်တို့ သုံးကြ၏။ စိုက်နည်းမှာ ခရမ်းချဉ်ပင်၏ အနီးတွင် ခါးလောက်မြင့်သော ဝါးလုံးငယ်တစ်ခု စိုက်ထူပြီး ခရမ်းချဉ်ပင် ကြီးထွားလာသမျှ မြေလျှောက်မည့် အစား

ဘေးသို့ ကားမည့်အစား ဝါးလုံးအတိုင်း အပေါ်သို့ တက်စေ၍ သူတက်သမျှ ပင်စည်ကို ကြိုးကလေးများဖြင့် လိုက်စည်းပါက ခရမ်းချဉ်ပင်သည် သူသီးစရာ ဆက်သီးပြီး အပေါ်သို့သာ မြင့်တက်လိမ့်မည်။

မြေပြင်ပေါ်တွင် သူပြန့်ကားမည့် နေရာတွင် နေရာမပုပ်တော့ဘဲ ထိုနေရာတွင် တိုင်ထောင်ခရမ်းချဉ်ပင် သုံးပင်ခန့် နောက်ထပ် စိုက်နိုင်လောက်အောင် နေရာရသွား၏။ တိုက်ခန်းနှင့် နေသူများလည်း ဝရန်တာတွင် ပန်းအိုးနှင့် တစ်အိုးတစ်ပင် စိုက်နိုင်၏။ လွန်ခဲ့သော နှစ် ၃၀ ခန့်က စာရေးသူသည် ဤနည်းကို မြေရှားပါးသော အင်းလေးဒေသရှိ ကျွန်းမြောစိုက်ပျိုးရေးသမား မိတ်ဆွေတစ်ဦးကို ပေး၍ စိုက်ပျိုးစေရာ အထူးအောင်မြင်ကြောင်း သိရ၏။ ယနေ့ ရုပ်မြင်သံကြားတွင် ပြသော အင်းလေး ခရမ်းချဉ်ပင်များကို မြင်ရလျှင် စာရေးသူ သိပ်ဝမ်းသာ၏။

သစ်တော်ပင်ကို ထိပ်ဖြတ်ကာ

ဘူးစင်လိုလုပ်၍ သီးစေခြင်း

ဒါကျတော့ ခရမ်းချဉ်ပင်နှင့် ပြောင်းပြန်ဖြစ်၏။ သစ်တော်ပင် လူတစ်ရပ်စာလောက် ရောက်သောအခါ ခေါင်ညွန့်ပင်စည်ကို ဖြတ်၍ ဘေးသို့ ကားစေခြင်းဖြစ်၏။ ဘူးစင်ကဲ့သို့ စင်ခိုင်ခိုင်ထိုးပြီး အသီးများကို လက်တစ်ကမ်းစာအမြင့် တွင် သီးစေခြင်း ဖြစ်သည်။ အကိုင်းများ ကို အပေါ်သို့ ထောင်တက်ခွင့် လုံးဝမပြု။ အသီးများအားလုံး လက်လှမ်းမီရာတွင် သီးနေကြသဖြင့် မအောင်သော အသီးများကို ချွေနိုင်၏။ အောင်သော အသီးများကို ပိုးမကိုက်အောင် စက္ကူညိုအိတ်လေးများဖြင့် တစ်လုံးချင်း ထုပ်ကာ

အရွယ်တော် အချိန်တွင် ခူးဆွတ်ကြ၏။ ဟို အမြင့်ကြီးတွင် ခူးမရ၊ ဆွတ်မရ အမှည့် လွန် ပျက်စီး၊ ငှက်စား၊ ပိုးကိုက်၍ လေ လွင့်ခြင်းမျိုး မဖြစ်စေရ။ တစ်ခါသော် 'ကွတ်ခိုင်မြို့တွင် ဤအကြံကို ပေးဖူး၏။ သူတို့က 'ဝါးရှားတယ်' ဟု ပြော၏။

မျှစ်၊ ကညွတ်များကို နုနုစားရအောင် လုပ်နည်း

မျှစ်၊ ကညွတ် စသည့် မြေပေါက် အစို့အညောက်များကို မြေကြီးထဲမှ တူး ဖော် စားသုံးရာတွင် အရင့်များကို စွန့်ပစ် ရသဖြင့် လေလွင့်ဆုံးရှုံးကြရသည်က များ ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မျှစ်နှင့်ကညွတ်များ ကို စိုက်ရာတွင် မြေကို လွှစာမှုန့်များဖြင့် ရောကာ ခပ်ပွပွ ထူထူလုပ်ပြီး စိုက်သဖြင့် မျှစ်နှင့်ကညွတ်များသည် မြေကြီးထဲ၌သာ လွယ်လွယ်ကူကူ ကြီးထွားကြရပြီး မြေ ပေါ်သို့ အလွန်အကျွံ မထွက်ပေါ်ခင် ခပ် နုနု တူးယူစားသုံးနိုင်၏။ ထိုအခါ မျှစ်နှင့် ကညွတ်များသည် အရင်းပိုင်း ပါပင်ပါ သော်ငြားလည်း မြေသားစစ်စစ်ထဲတွင် အားထုတ်ကြီးထွားရသလောက် မရင့် တော့ဘဲ မြေပွလွှစာထဲတွင် သက်သက် သာသာ အလွန်အကျွံ မရုန်းကန်ရဘဲ နု ထွားကြီးများအဖြစ် ကြီးထွားလာရသဖြင့် နုနေကာ အလေအလွင့် နည်းပါးစွာ စား သုံးရလေတော့သည်။

ဆပ်ပြာတုံး အကျန်လေးများကို အသုံးပြုနည်း

ငွေရှာနည်း မဟုတ်သော်လည်း ချွေတာနည်း ဖြစ်၏။ ဂျပန်အိမ်ရှင်မတို့ သည် ပစ္စည်းမလေလွင့်တန် မလေလွင့်ရ လေအောင် အသုံးချသောနည်း ဖြစ်ပါ

သည်။ ဂျပန်ပြည်သည် ယနေ့ကမ္ဘာပေါ် ဝယ် စီးပွားရေးအရ ချမ်းသာသော နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံ ဖြစ်စေကာမူ အချို့သော ဂျပန် အိမ်ရှင်မများသည် ဤကဲ့သို့ အသေးအဖွဲ လေးကအစ စနစ်ရှိနေသည်ကို သတိပြု မိခဲ့ပါသည်။ အိမ်တိုင်းအိမ်တိုင်းလိုလို ဆပ် ပြာသုံးရာတွင် နောက်ဆုံး လက်မသာသာ ကလေး ကျန်ရှိပါက ရေဆွတ်ချေမှု၍ သုံး ပစ်လေ့ ရှိကြပါသည်။ လိုသည်ထက်ပို၍ ဆပ်ပြာဖြုန်းခြင်းလည်း ဖြစ်တတ်ပါသည်။ အချို့ကလည်း ထိုဆပ်ပြာအတုံးလေးကို အခြားသော ဆပ်ပြာတွင် ကပ်၍ သုံးကြ ပါသည်။

ဂျပန်အိမ်ရှင်မ အချို့ကမူ ထို ဆပ်ပြာတုံး လက်ကျန်လေးများကို စုကာ ခြင်ထောင်ဇာပါးပါးကလေးများကို အိတ် ကလေးချုပ်၍ လည်းကောင်း၊ လိမ္မော်သီး သုံးလေးလုံးကို နိုင်လွန်ဇကာ အိတ်ရှည် ကလေးများတွင် ထည့်ရောင်းရာ၌ လိမ္မော် သီးကို စားပြီး ပိုလျှံသော ထိုအိတ်ရှည် လေးများကို သုံး၍လည်းကောင်း ဆပ်ပြာ လက်ကျန် သုံးလေးခဲကို ထည့်ကာ ပန်း ကန်ဆေးသည့် နေရာအနီးတွင် ချိတ်ဆွဲ ထား၍ သုံးခါနီးတွင် ရေလေးဆွတ်ဆွတ် ပြီး ပွတ်ကာ လက်ဆေး၊ ပန်းကန်ဆေးခြင်း ပြုကြလေသည်။

ဘူးသီး၊ ဖရဲသီးများကို လေးထောင့်ပုံသဏ္ဌာန် သီးစေခြင်း

ထိုအသီးများ၏ ပုံသဏ္ဌာန်မှာ အများ သိကြသည့် အတိုင်း အနည်းငယ် ရှည်မျောမျော အလုံးအဝိုင်းများ ဖြစ်၏။ ထိုအသီးများကို လေးထောင့်စက္ကူ ကတ် ဘူးများတွင် ထည့်ပါက သို့မဟုတ် ကား များပေါ်တွင် တင်သွားပါက နေရာပိုကုန်

၏။ နေရာပုပ်၏။ သိပ်မဆုံး။ ထို့ကြောင့် ထွင်ဉာဏ် ရှိသူများက ထိပ်နှစ်ဘက်ပွင့် လေးထောင့် ပလတ်စတစ်ပုံ အဖြူရောင် အကြည်များကို ထိုဘူးသီး၊ ဖရဲသီး အရွယ် မရောက်မီ စွပ်ထားကာ ထိုဘူးသီးသည် စားရန် အရွယ်ရောက်လာသော် အလုံးပုံ သဏ္ဌာန်အစား လေးထောင့်ပုံသဏ္ဌာန် ဖြစ်ကာ ချွတ်လိုက်ပါက ထုပ်ပိုးရ သယ် ဆောင်ရ ပိုဆုံးသွားလေတော့သည်။

အိပ်ရာ၊ မွေ့ရာ အိမ်အရောက်ပို့၍ ငှားစားခြင်း

ဂျပန်ပြည်သည် မြေနေရာ ကျဉ်း ပြီး လူဦးရေ များလှသော တိုင်းပြည်ဖြစ် ပါသည်။ မြေ အလွန်ရှားပါသည်။ (မြေ ကွက်များ ရောင်းဝယ်ရာတွင် အတိုင်း အတာကို ပေနှင့်မီတာနှင့် မဟုတ်ဘဲ ပို့ စကတ်အရွယ်အစားနှင့် တိုင်းတာရောင်း ချပါသည်။) အိမ်များ အလွန်ကျဉ်းပြီး အပို ပစ္စည်းများ ထားရန် နေရာပို မရှိပါ။ ထို့ ကြောင့် ဧည့်သည်လာလျှင် ပေးရန်အိပ် ရာ၊ စောင်အပိုများစွာ သိမ်းထားစရာ နေ ရာ မရှိပါ။ ဆောင်းတွင်းအခါ အေးလှ သဖြင့် မွေ့ရာတူ စောင်တူ လိုပါသည်။ မြန်မာပြည်မှာလို စောင်ပါးပါး၊ ဖျာ၊ ခေါင်း အုံး၊ ခြင်ထောင်နှင့် မရပါ။ စာရေးသူတို့ ဘိုးဘွားများ ဆိုစကားတစ်ခု ရှိပါသည်။ ‘သူ့အရပ်သွားလျှင် အဝတ်အစားနှင့် ဂုဏ် ယူရသည်။ ကိုယ့်အရပ်လာလျှင် အိမ်နှင့် ပရိဘောဂနှင့် ဂုဏ်ယူရသည်’ ဟူသော စကားဖြစ်ပါသည်။ နယ်တွင်ဆိုလျှင် အိမ် ကျယ်သဖြင့် အဘွားတို့သည် ဖျာလိပ်များ သိမ်းရန် သွပ်ပုံးအဝိုင်းအရှည်ကြီးများပင် လုပ်ထား၏။

ထို့ကြောင့် နယ်ရှိ များသောအား

ဖြင့် မြန်မာအိမ် တော်တော်များများသည် ဧည့်သည် သုံးလေးယောက် လာလို့များက တော့ မွေ့ရာ၊ ခြင်ထောင်၊ စောင်၊ ခေါင်း အုံး၊ ဖျာ အပြည့်အစုံနှင့် ဧည့်ခံနိုင်အောင် အိမ်တွင် အသင့်ဝယ်ထား သိုလှောင်ထား သည်။ ဂျပန်အိမ်များမှာ ကျဉ်းလွန်း၍ ထို သို့ မလုပ်နိုင်ရှာကြပါ။

ထို့ပြင် ဂျပန်တွင် များသောအား ဖြင့် ရင်းနှီးလွန်းသူများမှ လွဲလျှင် သူများ အိမ်တွင် သွားတည်းသော အလေ့အထ မရှိကြပါ။ ထို့ကြောင့် အပိုပစ္စည်းများ မလို ပါ။ သို့သော် တစ်ခါတစ်ရံတော့ လိုပါ သည်။ ထို့အပြင် ကုမ္ပဏီများ၊ အလုပ်ဌာန များတွင် အချိန်ပိုဆင်းရခြင်း၊ တစ်ခါတစ် ရံ မီးရထား၊ မော်တော်ကားများ သပိတ် မှောက်သဖြင့် အိမ်မပြန်နိုင်ခြင်း၊ သပိတ် သမားများ ကိုယ်တိုင် အလုပ်ခွင်တွင် သပိတ်တာဝန်နှင့် အိပ်ရခြင်း၊ အိမ်သို့ ရင်း နှီးသော ဧည့်သည်များ ရောက်လာသဖြင့် ဧည့်ဝတ်ကျေလိုခြင်း စသည့်အကြောင်း များကြောင့် ထိုညများအတွက် မွေ့ရာ၊ ခေါင်းအုံး၊ စောင်များ လိုပါသည်။ (စာ ရေးသူ ဂျပန်ပြည်တွင် ရောက်ဖူးသမျှ ည အိပ်ခဲ့သမျှ နေရာများတွင် ခြင်ကို မတွေ့ ခဲ့ရသဖြင့် ခြင်ထောင်တော့ မလိုပါ။ ခြင် ထောင်ကိုလည်း မတွေ့ခဲ့ရဖူးပါ။ နွေတွင် ခြင် အနည်းငယ် ရှိသည်ဟု သိရသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသို့သော အရေးပေါ်ကိစ္စ များတွင် သုံးရန်အတွက်ကို စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများက ဖြည့်လိုက်ပါသည်။ သူတို့ က အိပ်ရာပစ္စည်း အငှားဆိုင်များ ဖွင့် ထားကြပါသည်။ မြန်မာပြည်တွင် သာရေး နာရေးကိစ္စများအတွက် စားပွဲ ကုလား ထိုင် ငှားစားသည့် လုပ်ငန်းများကဲ့သို့ ဖြစ် ပါသည်။ မွေ့ရာကို ဂျပန်လို (ဖူတု) ဟု

ခေါ်ပါသည်။ မွေ့ရာ၊ ခေါင်းအုံ၊ စောင်
ငှားရမ်းသည့် လုပ်ငန်းပိုင်ရှင်ကို (ဖူတိုယာ
စံ) ဟု ခေါ်ပါသည်။

ထိုအိပ်ရာပစ္စည်း ငှားရမ်းသည့်
လုပ်ငန်းရှင် တစ်ဦးသည် စာရေးသူနှင့်
မြန်မာအမည် ဦးချမ်းမြ (Mr. Kkataoka)
ကဲ့သို့ အလွန်ခင်သော မစ္စတာ အမ်၊ မာ
ဆူဒါ (Mr. M. Masuda) ဖြစ်ပါသည်။
မြန်မာပြည်ပြန် စစ်ပြန်ရဲဘော်ဟောင်းကြီး
တစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ စစ်အတွင်းက သူ
အသက် ၂၀ ကျော် မြန်မာပြည် မုံရွာ
ဘက်တွင် သင်္ဘောနှင့် စစ်ပစ္စည်း သယ်
ယူ ပို့ဆောင်ရေး တပ်၌ တာဝန်ထမ်းခဲ့ပြီး
စစ်ရှုံး၍ ဂျပန်ပြည်သို့ ပြန်ရောက်သော်
အထက်ပါ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းကို လုပ်
ပါသည်။

စာရေးသူ၏ မိသားစု တစ်စုလုံး နှင့်
ခင်ပြီး မြန်မာမိတ်ဆွေများကို အလွန်
ချစ်ခင် ကူညီသူ ဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူ
တို့ မိသားစုက မြန်မာစကား သင်ပေးရာ
အလွန်တတ်လွယ်၏။ စာရေးသူတို့နှင့်
တွေ့စဉ်က သူ့အသက် ၅၀ ကျော် အလွန်
ဖြတ်လတ်ပြီး မြန်မာပြည်သို့ နှစ်စဉ်လာ
ပါသည်။ ယခုအသက် ၈၀ ကျော်အထိ

စီးပွားရေးလုပ်တုန်း၊ ကားမောင်းတုန်း ဖြစ်
၏။ သူနှင့် ရင်းနှီးသဖြင့် မြန်မာမှု ပစ္စည်း
များ အပြည့်အလှ ဆင်ထားသော သူ့
အိမ်ကို ခေါ်သွားရာက သူ့စီးပွားရေး လုပ်
ငန်းအကြောင်းကို သိခဲ့ရခြင်း ဖြစ်၏။

လုပ်ငန်းကို အိမ်နှင့်တွဲထားသော
အခန်းကျယ် တစ်ခုတွင် ဖွင့်ထား၏။
အလုပ်သမား နှစ်ဦးရှိ၏။ အလုပ်ခန်းထဲ တွင်
သေသပ်၊ သန့်ရှင်းသော မွေ့ရာများ၊
စောင်များ၊ ခေါင်းအုံများ၊ မွေ့ရာစွပ်များ၊
ခေါင်းအုံစွပ်များကို စနစ်တကျ ထားရှိ၏။
ပစ္စည်းငှားရမ်းလိုသော ဌာနများ၊ အိမ်
များက တယ်လီဖုန်းဆက် အကြောင်း
ကြားပါလျှင် အလုပ်သမားက သွားပို့လိုက်
ပြီး ကိစ္စပြီးပါက အရေအတွက် အတိ
အကျကို ပြန်သိမ်းရ၏။ ကျသင့်သော ငှား
ရမ်းခကို ရ၏။ အရေးအကြီးဆုံးမှာ သန့်
ပြန့် စင်ကြယ်ရေး ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ကြိမ်
ပင် သုံးစေကာမူ အသေအချာ ပြန်လည်
ဖွပ်လျှော်ပြီး မီးပူတိုက်၏။ မွေ့ရာများကို
နေလှမ်းပစ်ရ၏။ ဤသို့ဖြင့် လုပ်ငန်း
အောင်မြင်လှပေ၏။ ဘယ်သူကမှ အနိုင်
ကျင့်ပြီး အခမဲ့ လာငှားခြင်း လုံးဝမရှိ။

မြန်မာ့အသံကျော်ဦး

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအနှံ့ ခြေဆန့်ခဲ့သည့် မြန်မာပညာတတ်တစ်ဦး၏ ရှုထောင့်စုံအမြင်များ

ဦးသက်ထွန်း(အငြိမ်းစားသံအမတ်ကြီး)

A Myanmar Looks at Others

မြန်မာတစ်ဦး၏ ကမ္ဘာ့အမြင်

စာမူခွင့်ပြုအမှတ် ၅၄/၂၀၀၄/ (၅)

အင်္ဂလိပ်မြန်မာ နှစ်ဘာသာတွဲ

ထွက်နေပါပြီ။

ဒေါင်းစာပေ၊ ၁၁၃/ ၃၃လမ်း(အလယ်)၊ ကျောက်တံတား၊ ရန်ကုန်။ ဖုန်း-၃၇၃၂၁၀

စာမဖတ်ရင် ဘယ်လိုမှ နေလို့မရဘူး ဆိုတဲ့ မွန်

ဒေါက်တာ
မင်းသန်း

ကျွန်တော်တို့ ယခုမျိုးဆက်သစ်ကလေး တချို့မှာ စာဖတ်အား အနည်းငယ် နည်း နေသေးကြောင်း သတိပြုမိပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ခေတ်ကလို အငြိမ့်ပွဲ၊ ဇာတ် ပွဲ၊ ရေဒီယို၊ ရုပ်ရှင်များထက် ပိုမို ထက် မြက် ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်းရှိသော တီဗီဂိမ်း၊

ဂြိုဟ်တုတီဗီ၊ ဗီဒီယိုအခွေ၊ ကာရာအိုကေ ဗီစီဒီ၊ ဒီဗီဒီ၊ အင်တာနက် စသည်တို့၏ လွှမ်းမိုးမှုများသည်လည်း အကြောင်းတစ် ရပ် ဖြစ်ကောင်းဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ မည်သို့ သော အကြောင်းကြောင့်ပင် ဖြစ်စေကာ မူ ကျွန်တော်တို့ လေးစားအားကျရသော ဆရာကြီးများ စာဖတ်ခဲ့ပုံ အားကျ အတု ယူစရာ ပုံစံကလေးများကို တင်ပြပါရစေ။

ကျွန်တော် ပထမဦးဆုံး တင်ပြလို သော ဆရာကြီးမှာ ကမ္ဘာသိ၊ မြန်မာသိ အင်္ဂလိပ် စာရေးဆရာကြီး ဝီလျံဆတ်မ ဆစ်မွမ် (William Somerset Maugham 1874 - 1965) ဖြစ်ပါသည်။ သူသည် ပါရီ တွင် ဖွားမြင်ခဲ့ပြီး ဆရာဝန်တစ်ယောက် ဖြစ်လာခဲ့သော်လည်း စာပေဝါသနာ ကြီး လွန်းသဖြင့် စာရေးဆရာဘဝဖြင့် သက် ဆုံးတိုင် အသက်ဝမ်းကြောင်းသွားပါသည်။

အာရှတိုက် အရှေ့ပိုင်းနိုင်ငံများ နှင့် ပတ်သက်သော ထူးထွေဆန်းကြယ် ဝတ္ထု တိုများ အရေးများပြီး မြန်မာနိုင်ငံကိုလည်း လည်ပတ်လေ့လာခဲ့ဖူးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး တစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပါသည်။ သူ၏ ဝတ္ထု ရှည်များထဲတွင် ‘ပုထုဇဉ်တို့၏ ကာမဂုဏ် နှောင်ကြိုး’ (Of Human Bondage) သည် ဘဝသရုပ်ဖော် ရသစာပေ အဖြစ်နှင့် လည်းကောင်း၊ သူ၏ ကိုယ်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ အဖြစ်နှင့် လည်း ကောင်း အထူးကျော်ကြား လူဖတ်များ လှပါသည်။ ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီခေတ်က အင်္ဂလိပ်ကြီးများ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပဋိညဉ် ခံနှင့် အခြားဝန်ထမ်းများ သွားရောက် အမှုထမ်းခွင့်ရကြပြီဆိုလျှင် မွန်၊ အောဝဲလ်၊ ဟောလ် နှင့် ဟားဗေးတို့၏ စာအုပ် များကို မရမက အင်္ဂလန်တွင် အပြေး အလွှား ရှာဖွေ ဖတ်ရှုကြရသည်ဟု ကြားဖူးပါသည်။

ကျွန်တော် ယခု တင်ပြလိုသော ဆရာကြီး စာပေ အစွဲအလမ်း ကြီးမားပုံ မှာ သူ၏ ၁၉၃၈ - ခုနှစ်ထုတ် ‘ပေါင်းရုံး ဖော်ပြချက်များ’ (The Summing - Up) စာအုပ်မှ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာအုပ် တစ် နေရာတွင် သူက ‘ကျွန်တော် သမိုင်း စာ အုပ် တော်တော်များများ ဖတ်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဒဿနက လိုဟာမျိုးတွေတော့ ဟုတ်တိ ပတ်တိ မဖတ်ဖြစ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် သိပ္ပံနဲ့ ပတ်သက်တာတွေတော့ အတော်လေး ဦးစားပေး ဖတ်ခဲ့ပါတယ်။’

ကျွန်တော် စပ်စုချင်စိတ်က အကြောင်းအရာ အတော်များများနဲ့ သက် ဆိုင်နေတော့ အကြောင်းအရာတစ်ခု တည်းကို စူးစိုက်သုံးသပ် ဆင်ခြင်တာမျိုး သိပ်လုပ်လေ့လုပ်ထ မရှိချင်ဘူး။ ကျွန်တော် စာတစ်အုပ်ကို ဖတ်ရင် ပြီး အောင်ထိ ဆက်မဖတ်နိုင်ဘဲ နောက် စာ အုပ် အသစ်တစ်အုပ်ကို ကောက်ကိုင် စ ဖတ်လိုက်တာမျိုး တော်တော်လုပ်ဖြစ် တယ်။

ကျွန်တော့်အတွက် စွန့်စားခန်း တစ်ခုပြီးခါနီးမှာ နောက်စွန့်စားခန်း တစ် မျိုး စထားလိုက်ချင်တဲ့ သဘောမျိုးပဲ။ နောက်တစ်ခုက နာမည်ကြီး ဒါမှမဟုတ် စာကြီးပေကြီး တစ်အုပ်ကို စဖတ်ခွင့်ရ တော့မယ်ဆိုရင် လူငယ်ဘဝတုန်းက ကိုယ့် ဘောလုံးအသင်းရဲ့ ဂိုးကို ရအောင်သွင်း ပေးလိုက်ရမယ့်သူ၊ မိန်းကလေးချောချော လေး တစ်ယောက်နဲ့ တွဲသွားခွင့် ရမယ့်သူ (ပန်းဖြူလိုဟာမျိုးကို ဆရာကြီး ဆိုလို ချင်ဟန် တူပါရဲ့) လို့ ခံစားရတယ်။

ဤနေရာတွင် ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ အသိအကျွမ်းတချို့ကို သတိရသွားမိပါ သည်။ သူတို့အိမ်ရောက်လျှင် ဖတ်လက်စ

စာအုပ်နှစ်အုပ်၊ သုံးအုပ်က ဧည့်ခန်းမှာ တစ်အုပ်က အိမ်သာထဲမှာ၊ နှစ်အုပ် လောက်က အိပ်ယာခန်းမှာ၊ အိမ်တွင်း လှေကားရင်းနှင့် လှေကားထိပ်မှာ တစ် အုပ်စီ စသည်ဖြင့် တွေ့ရတတ်ပါသည်။ သူတို့၏ အိမ်သူအိမ်သား၊ ကြင်သူ သက် ထား ဇနီးမယား၊ သားသမီးတို့၏ သူတို့ စာဖတ်ပုံ စည်းကမ်းမရှိပုံတို့ကို မြည်တွန် တောက်တီးသံများကိုလည်း မကြာခဏ ကြားရတတ်ပါသည်။

ကျွန်တော်က ‘စာတကယ်ဖတ်တဲ့ သူတွေရဲ့ အိမ်တွေဆို ဒီလိုပဲဗျ၊ ကျွန်တော့် အိမ်ဆို လာကြည့်လှည့်၊ ဒီထက်တောင် ဆိုးသေးတယ်’ ဟု လေပြေကလေး ထိုး ကြည့်သောအခါ ‘အလကားပါရှင်ရယ်၊ ဘယ်လိုလူမျိုးက စာအုပ်နှစ်အုပ်၊ သုံးအုပ် တစ်ပြိုင်တည်း ဖတ်နိုင်မှာလဲ၊ စာအုပ်ဆို တာ တစ်အုပ်ပြီးမှ တစ်အုပ် ဖတ်ရတာ မျိုးရှင်၊ ကျွန်မက စာဖတ်တာကို အပြစ် တင်တာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ပရမ်းပတာ လျှောက်ဖတ်တော့ အိမ်လည်းရှုပ်ပွ၊ သိမ်း ရတဲ့လူလည်း အလုပ်ပိုရတာတွေကြောင့် ပြောရတာပါရှင်’ ဟု ဆတ်ဆတ်ထိ ပြန် ပြောတတ်သောကြောင့် အိမ်ရှင် သူငယ် ချင်းနှင့် ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် တစ် ယောက်မျက်နှာ တစ်ယောက်ကြည့်ပြီး ပြုံးဖြူဖြူနှင့် ငြိမ်နေလိုက်ကြလေ့ရှိသည့် အဖြစ်မျိုးများပါသည်။

ဆရာကြီးမွန်က ဆက်ပြောသည် မှာ ‘ကျွန်တော့်ဆီ စာမူလာလာတောင်း တဲ့ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်း၊ စာနယ်ဇင်းသမား တွေ မကြာခဏ ကျွန်တော့်ကို မေးလေ့ ရှိတဲ့ မေးခွန်းတစ်ခုက ‘ဆရာကြီးရဲ့ ဘဝ တာ တစ်လျှောက်မှာ ရင်ဖိုပီတိအဖြစ်ရ ဆုံး အချိန်ဟာ ဘယ်လိုအချိန်မျိုးလဲ ခင်

ဗျာ/ရှင်' တဲ့ဗျာ။ တော်တော် ဖြေရခက် တဲ့ မေးခွန်းမျိုး၊ ကျွန်တော်ကတော့ အဖြေ ကို သေသေချာချာ မပေးဘဲ ဟိုလိုလို ဒီ လိုလို လုပ်ပစ်လိုက်တာပဲ။ မဖြေတာက လည်း ကျွန်တော့်အဖြေကို သူတို့ ကြား လိုက်ကြရင် သူတို့လည်း ရယ်ရမလို့လို့၊ ငို ရမလို့လို့ ဖြစ်သွားကြပြီး ကျွန်တော်ကို လည်း အူကြောင်ကြောင် လူကြီး တစ် ယောက်လို့ ထင်သွားမှာ စိုးရိမ်မိလို့ပါ။

တကယ်တော့ ကျွန်တော် ရင်ဖို ပီတီ အဖြစ်ရဆုံးအချိန်က ယိုဟန်းဂိုလ်ဖ် ဂန်းဂါးထာ (Johann Wolfgang Goethe 1749 - 1832) ရဲ့ ဖောက်စ်က (Faust) စာအုပ်ကြီး ပထမ စာလေးငါးမျက်နှာကို ဖတ်လိုက်ရတဲ့ အချိန်ကလေးပါပဲ။ အဲဒီ ခံစားမှုမျိုး ကျွန်တော် အဲဒီတစ်ခါတည်း ခံစားရတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အခုလည်းပဲ စာအုပ်ကောင်း တစ်အုပ်ရဲ့ ပထမ လေး ငါးမျက်နှာကို ဖတ်လိုက်ရရင် ဒီလို ရင်ဖို ပီတီ ဖြစ်ရတုန်းပါပဲဗျာ။ ကြက်သီးမွေး ညင်းထပြီး သွေးကြောတွေထဲမှာ သွေး တွေ တရှိန်ထိုး စီးဆင်းသွားတာကို သိ လိုက်ရတဲ့ ခံစားမှုမျိုးပေါ့ဗျာ။ ပြောမယုံ ကြုံဖူးမှ သိဗျနော်။

ကျွန်တော့်အဖို့ စာဖတ်တာဟာ တခြားသူတွေ အနားယူ အပန်းဖြေဖို့ အလာပသလ္လာပ စကားစမြည် ပြောကြ တာမျိုး၊ အပျင်းပြေ ပိုကာဆွဲ ဖဲရိုက်သလို မျိုးပါပဲ။ တကယ်တော့ ဒီထက်တောင် ပို သေးပါတယ်လေ။ ဒါက ကျွန်တော့် အတွက် အဓိက လိုအပ်ချက်ဖြစ်နေပြီ။ အကယ်၍သာ ကျွန်တော် စာမဖတ်ရတာ နည်းနည်းလေး ကြာသွားရင် မူးယစ်ထုံ ထိုင်းဆေး စွဲနေတဲ့သူ ဆေးရှာမရလို့ ဂနာ မငြိမ် ဆောက်တည်ရာမရသလိုမျိုး၊ ထိုင်

ရမလို့ ထရမလို့ ဖြစ်လာတော့တာပါပဲ။ ဘယ်မှ ဖတ်စရာ ရှာမရရင် ကား၊ ရထား၊ သင်္ဘော၊ လေယာဉ်ပျံ အချိန်စာရင်းတွေ ကြည့်လိုက်၊ ကြော်ငြာပစ္စည်း စာရင်း ကတ်တလေ့ စာအုပ်တွေ ထိုင်ဖတ်ရ တော့တာပါပဲ'

ဆရာကြီး၏ စာဖတ် အစွဲအလမ်း ကြီးပုံကို ဖတ်ရင်း တစ်ခါက ကျွန်တော် ကြည့်ဖူးသော 'Rainman' ဟူသော ရုပ်ရှင် ကားမှ ဇာတ်ဝင်ခန်း တစ်ခုကို သွားသတိ ရမိပါသည်။ ထိုဇာတ်ကားတွင် ရှေး ဟောင်းကားတစ်စီးမှလွဲ၍ ဖခင် သူဌေး ကြီးထံမှ ဘာအမွေမှ မရလိုက်သော သား ငယ် လူရှုပ်လူပွေ (Tom Cruise) သည် ကျန် သန်းပေါင်းများစွာသော အမွေများ ကို ရလိုက်သည့် ထိတ်ထိတ်ကြ အထက် တန်းစား အထူး ဆေးရုံကြီးမှ နာတာရှည် လူနာအစ်ကိုကြီး (Dustin Hoffman) ကို လိမ်ညာထုတ်သွားကာ လမ်းဘေး အပေါ် စား တည်းခိုခန်းတစ်ခုတွင် တစ်ညတာ တည်းခိုနေခိုက် ညဉ့် သန်းခေါင်ယံတွင် (au- tistic savant) အဖြစ် သရုပ်ဆောင်သူ (Hoffman) ထဖောက်ပုံ ကို တင်ပြ ထား ပါသည်။

အစ်ကိုကြီး (Hoffmann) သည် စိတ်ဝေဒနာ အထူးအဆန်းတစ်ခုကို ခံစား နေရသူ ဖြစ်လင့်ကစား စာအလွန်ဖတ်သူ ဖြစ်ပါသည်။ သူ့ကို ပေးထားသော အပေါ် စား တစ်ယောက်အိပ်ခန်းကလေးထဲတွင် မည်သည့် စာအုပ်မှ ရှာမရသည့်အဆုံး သူ ညီ (Cruise) နှင့် (girlfriend) ပျော်မြူး နေကြသော နှစ်ယောက်အိပ်ခန်းထဲ ယောင်နနနှင့် ဝင်ချသွားတော့သည်။ ညီ လုပ်သူ (Cruise) လည်း ကြောက်လည်း ကြောက်၊ ရှက်လည်းရှက်နှင့် သူ့အစ်ကို ကို

‘ခင်ဗျားကြီး၊ ကျုပ်တို့ အခန်းထဲ ဘာ လာ ဝင်လုပ်တာလဲဗျ’ ဟု ရှက်ဒေါသဖြင့် အော်မေးလိုက်သည့် အခါကျတော့မှ အစ်ကို (Hoffmann) က တုန်တုန်ရီရီ ထစ်ထစ်ငေါ့ငေါ့နှင့် ‘ငါ ... ငါ ဖတ်စရာ စာအုပ် လာရှာတာပါ’ ဟု ပြန်ဖြေရှာ သည်။

ညီကလည်း အစ်ကို စိတ်သိပ် မနဲ့တဲ့သူ ဖြစ်ကြောင်း သိထားတော့ ‘ဟာ ဗျာ ဒီအချိန်ကြီးမှ ဘာစာအုပ် ဖတ်ဦး မလို့လဲ၊ အိပ်တာမဟုတ်ဘူး။ ဒီလောက် တောင် ဖတ်ချင်ရင်လည်း ဒီစာအုပ်ကြီး ဖတ်ဗျာ’ ဆိုကာ တယ်လီဖုန်း ဒါရက်တြီ လမ်းညွှန်စာအုပ် အထူးကြီးကို ပစ်ပေး လိုက်သည်။ အစ်ကိုကြီးလည်း ကျေနပ် သွားကာ ထိုစာအုပ်ထူကြီးကို တစ်ညလုံး ထိုင်ဖတ်သည်မှာ မနက်မိုးစင်စင်လင်း တော့ တစ်ဝက်ကျော် ကျိုးနေပြီ။ မနက် စာကို အနီးအနားက စားသောက်ဆိုင် ကလေး တစ်ဆိုင်မှာ သုံးယောက်သား သွားစားကြသည်။

ဆိုင်က စားပွဲထိုးမ ကလေးက ဘာတွေမှာချင်သလဲ ဆိုပြီး သူတို့ စားပွဲနား ကပ်လာသည့်အခါ သူငယ်မလေး၏ ရင် ဘတ်မှာ ထိုးထားသော နာမည် တံဆိပ်ပြားကလေးကို အစ်ကိုကြီးက မြင်မြင်ခြင်း ‘နင့်ဖုန်းနံပါတ်က ဘာ၊ နင့်လိပ်စာက ဘာ စတာတွေကို ညက ဖတ်ထားသည့် တယ်လီဖုန်း လမ်းညွှန် စာအုပ်ကြီးထဲကအတိုင်း တစ်လုံးမကျန် လျှောက်ရွတ်တော့ ကလေးမကလေး လည်း ကြောက်လန့်ပြီး ‘ရှင် ဒါတွေ ဘယ်လိုလုပ် သိတာလဲ၊ ရှင်တို့ ဘာလူတွေ လဲ၊ ကျွန်မဆိုင်မှာ ဘာမှန်းမသိတဲ့ လူမျိုးတွေကို လက်မခံနိုင်ဘူး။ အခု

အားလုံး ထွက်သွားကြပါ’ ဟု နှင်ထုတ် ခြင်း ခံရတော့သည်။

ဆရာကြီး မွမ်ကတော့ (Hoffmann) သရုပ်ဆောင်ပြသွားသည့် (Autistice savant) မျိုး လုံးဝ မဖြစ်နိုင် ပါ။ စာဖတ်ဝါသနာ အလွန်ကြီးသလို ကမ္ဘာ့ထိပ်တန်း စာကောင်းပေမွန်များကို ရေးသွားနိုင်သော ကမ္ဘာကျော် စာရေး ဆရာကြီး တစ်ယောက် အစစ်အမှန် ဖြစ် ပါသည်။

သို့ရာတွင် အထူးသဖြင့် ယခု ခေတ်တွင် စာအုပ်အားလုံးသာမက သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်း၊ စာစောင် အစရှိသည်တို့ကို အကုန်လိုက်လျှောက် ဖတ်နေရန် လုံးလုံး မဖြစ်နိုင်တော့ပါ။ အကျိုးလည်း မရှိ၊ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့ ပြော လေ့ရှိသော (learned fool) တစ်ယောက် သာ ဖြစ်လာစရာ ရှိပါသည်။ ဖတ်သင့် ဖတ်ထိုက်သည့် စာကောင်းပေကောင်းတို့ ကို မည်သို့ ရွေးချယ် ဖတ်သင့်သည်ကို ကျွန်တော့်ကိုယ်တွေ့ကလေးများနှင့် ယှဉ်၍ နောင်တွင် တင်ပြချင်ပါသေးသည်။

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင့် ငါးရာကျော်က ပေါ်ထွန်းခဲ့သော တရုတ် ပညာရှင်ကြီး ကွန်ဖြူးရှပ်၏ ‘ပညာရှိ ဆို တာ အရာရာ အသေးစိတ် အားလုံးကို ဦးနှောက်ထဲ ပြတ်သိပ်ထည့်ထားဖို့ ကြိုး စားနေတဲ့ သူ မဟုတ်ဘူးကွယံ။ သူ သိဖို့ လိုတာက ဘယ်အကြောင်းချင်းရာ၊ ဘယ်အတတ်ပညာကို ဘယ်နေရာမှာ ရှာရင် ရနိုင်မလဲဆိုတာ သိထားရုံလောက် ပါပဲကွယံ’ ဟု သော အဆုံးအမသည် စဉ်း စားစရာ အလွန်ကောင်းလှပါသည်။

ဒေါက်တာမင်းသန်း

ပြဇာတ်ပညာ

ဒေါက်တာခင်မောင်ဝင်း

တေးဂီတ တစ်ခု၏ အရသာကို အပြည့်အဝ ခံစားနိုင်ရန် ထိုတေးဂီတကို နားထောင်ခြင်းသည် အမှန်ကန်ဆုံး နည်းလမ်းဖြစ်သည်။ ထိုနည်းတူစွာပင် ပြဇာတ်တစ်ခု၏ အရသာကို အပြည့်အဝ ခံစားနိုင်ရန် ထိုပြဇာတ် ကပြခြင်းကို ကြည့်ရှုခြင်းသည် အမှန်ကန်ဆုံး နည်းလမ်းဖြစ်သည်။

အကယ်၍ ပြဇာတ်ကို စာပေတစ်ခုအနေဖြင့် ဖတ်မည်ဆိုလျှင် တေးဂီတ တီးမှုတ်သူသည် ရေးသားထားသော တေးဂီတ သင်္ကေတများကို အသံဖြစ်အောင် အဓိပ္ပာယ်ဖော်သကဲ့သို့ ပြဇာတ်ထဲတွင် ရေးထားသော ဇာတ်ညွှန်းကို ဧကန်တကယ် ပြဇာတ်ကို ကြည့်နေသကဲ့သို့ ခံစားနိုင်အောင် အဓိပ္ပာယ် ဖော်နိုင်ရပါမည်။ ပြဇာတ်ထဲရှိ ဇာတ်ကောင်များ၏ သရုပ်ဆောင်ပုံကို မြင်ရသကဲ့သို့၊ ပြောသည့် စကားများကို ကြားရသကဲ့သို့ စိတ်ကူးကြည့်နိုင်ရမည်။ အချို့သော ပြဇာတ်ရေး ဆရာများသည် ဇာတ်ညွှန်းကိုပါ အတိအကျ ရေးသားကြသည်။ ဇာတ်ညွှန်းထဲတွင် အချိန်နှင့်နေရာကို အတိအကျ ဖော်ပြသည်။ ဤတွင်သာမကသေး ဇာတ်ကောင်များ၏ ပုံပန်းသဏ္ဌာန်၊ စိတ်နေသဘောထားများ စသည်တို့ကိုပါ သရုပ်ခွဲပြထားသည်။

သို့သော် ပြဇာတ်၏ အရသာကို ခံစားရာတွင် ဇာတ်ညွှန်း၏ အခန်းကဏ္ဍ

သည် နည်းပါသည်။ ဧကန်တကယ် အရေးပါသော အရာမှာ ဇာတ်ကောင်များ၏ သွားလာလှုပ်ရှားမှု၊ ပြောပုံဆိုပုံ၊ သရုပ်ဆောင်ပုံတို့သာ ဖြစ်ကြပါသည်။ ပြဇာတ်ကို စာအနေဖြင့် ဖတ်သောအခါ စိတ်ကူးယဉ်တတ်ဖို့ လိုပါသည်။ အရိပ်အမြွက်၊ သဲလွန်စများကို ချက်ချင်းအဓိပ္ပာယ် ဖော်နိုင်ရမည်။ သာမန်မျက်စိနှင့် မြင်ရုံသာမက စိတ်ကူးထဲတွင် မြင်ကြည့်တတ်ရမည်။ သာမန်နားဖြင့် ကြားခြင်း မဟုတ်ဘဲ စိတ်ကူးထဲတွင် ကြားယောင်နေတတ်ရမည်။

ပြဇာတ်ရေး ဆရာအပေါ်တွင် ဝတ္ထုရေးဆရာ အပေါ်၌ သတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိသော ကန့်သတ်ချက်များစွာ ရှိနေသည်ကိုလည်း သတိပြုဖို့ လိုပါသည်။ ကန့်သတ်ချက် အချို့မှာ ပွဲကြည့်ပရိသတ်၏ အချိန်ပေးနိုင်မှု၊ စိတ်ရှည်မှုနှင့် သည်းခံနိုင်မှုတို့ ဖြစ်သည်။ ၎င်းအပြင် ဇာတ်ခုံ၏ နေရာ ကန့်သတ်ချက်နှင့် ဇာတ်ရုံအနေ ဖြင့် ပေးစွမ်းနိုင်သော နောက်ခံကားချပ်များအပေါ်လည်း တည်နေသေးသည်။ အကြောင်းအရာအားဖြင့်လည်း ပွဲကြည့်ပရိသတ်၏ စိတ်ဝင်စားမှုနှင့် နားလည်နိုင်စွမ်းတို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရသေးသည်။

အရေးကြီးသည်မှာ ဇာတ်ဆရာအနေဖြင့် ပွဲကြည့်ပရိသတ်၏ စိတ်ဝင်စားမှုကို ချက်ချင်းရယူနိုင်စွမ်း ရှိပြီး ထိုစိတ်

ဝင်စားမှုကိုလည်း ရည်ရှည် ဆက်လက်၍ ထိန်းထားရန် လိုအပ်ပေသည်။ ပြဇာတ်သည် ခိုင်ယာလော့ (dialogue) ခေါ် ပြောသော စကားများအပေါ် များစွာ မှီခိုလျက် ရှိရာ အမှတ်တမဲ့ ပြောလိုက်သောစကားလေးများမှအစ စကားတိုင်းသည် အရေးပါသော စကားများ ဖြစ်ဖို့လိုသည်။ စကားတိုင်းသည် ဇာတ်ကောင်းများ၏ စိတ်နေသဘောထားကို ဖော်ပြရုံသာမကဘဲ နောင်အခါတွင် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အကျိုးဆက်များနှင့် ပတ်သက်၍လည်း အရိပ်အမြွက် ပေးရမည်။

ပြဇာတ် စစချင်း ပထမဦးဆုံး သောစာကြောင်းမှစ၍ ဇာတ်ဆရာသည် ဇာတ်လမ်းကို ဖော်ထုတ်နိုင်စွမ်း ရှိရမည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ပရိသတ်အား အဖြစ်အပျက်များ၊ ဇာတ်ကောင်များ ဆက်စပ်ပုံများ ဖြစ်ပေါ်နေသော ပဋိပက္ခ ပြဿနာများကို နားလည်စေရန် အချက်အလက်များကို ပေးနိုင်ရမည်။

ဤကဲ့သို့ အချက်အလက်များကို ပေးရာတွင် သမာရိုးကျ ပြောပြနေသလိုလည်း မဖြစ်စေရ၊ ပျင်းစရာလည်း မဖြစ်စေရ။ ယင်းအချက်အလက်များသည် သူ့သဘာဝအတိုင်း အလိုအလျောက် ထွက်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်စေရမည်။ ထို့ကြောင့် ဤနေရာတွင်လည်း ကျွမ်းကျင်လိမ္မာပါးနပ်မှုများစွာ လိုအပ်ပါသည်။

ပရိသတ်၏ စိတ်ဝင်စားမှုကို ဆက်လက် ထိန်းနိုင်ရန် ဇာတ်ဆရာသည် သူသိစေချင်သော အရာများကို အလုပ်ဖြင့် ပြရသည်။ ဤတွင် ‘အလုပ်’ ဟူသော အရာမှာ ရုပ်ရှင်ထဲမှာကဲ့သို့ လှုပ်ရှား သွားလာမှုမျိုးကို မဆိုလိုပါ။ ဥပမာဖြင့် ပြရသော် ဂျေအမ်ဘယ်ရီ (J.M. Barrie) ရေး

သော သေတမ်းစာ (The Will) အမည်ရှိသော ပြဇာတ်တွင် သူဌေးကြီး တစ်ယောက်၏ ကြွယ်ဝ ချမ်းသာမှု၊ စိတ်နေသဘောထား၊ အလိုဆန္ဒတို့ကို ဖော်ပြရန် သေတမ်းစာ ရေးခြင်းဟူသော အလုပ်ဖြင့် ပြသသည်။ သေတမ်းစာ ရေးသောလုပ်ရပ်ကို သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် အနှစ် ၂၀ စီခွဲ၍ လုပ်ပုံကို ပြသသည်။ သေတမ်းစာ တစ်ကြိမ် ရေးသည့်အခါတိုင်းတွင် ဇာတ်ကောင်များ၏ ဘဝ အမျိုးမျိုး ပြောင်းသွားပုံကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြသွားနိုင်သည်။

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း - ၃၀ လောက်က ရွှေမန်းတင်မောင် ကပြခဲ့သော ရွဲကုန်သည် ဇာတ်တွင် ဘုရား အလောင်းရွဲကုန်သည်နှင့် ဒေဝဒပ် ရွဲကုန် သည်တို့၏ စိတ်နေသဘောထားများကို သူတို့နှစ်ဦး တွေ့ဆုံသော အခန်းတွင် အပြန်အလှန် စကားများထဲ၌ ကောင်းစွာ ဖော်ပြနိုင်သည်။ နောက်တစ်ကြိမ် ရွှေခွက်မှန်း မသိသော ရွှေခွက်ကြီးနှင့် ရွဲလုံးများဖြင့် လဲရန် ကြိုးစားကြသော မြေးအဘွားအပေါ်တွင် ရွဲကုန်သည်နှစ်ဦး၏ ဆက်ဆံပုံတွင်လည်း သူတို့၏ သဘောထားများ ကောင်းစွာ ပေါ်လွင်နေပါသည်။

ခွက်ဟောင်းကြီးကို ကြည့်လိုက်ရုံဖြင့် အသပြာ တစ်သိန်းထိုက်သော ရွှေခွက်ကြီးမှန်းကို ရွဲကုန်သည်နှစ်ဦးစလုံး သည်ကောင်းစွာ သိကြပုံတွင် သူတို့ နှစ်ဦးစလုံး၏ ပညာရည်တူ ဖြစ်ခြင်းကို ဖော်ပြသည်။ သို့သော် ဤအသိအပေါ်တွင် သူတို့နှစ်ဦး၏ တုံ့ပြန်ပုံမှာ ကွာခြားလှသည်။ ဒေဝဒတ်သည် ထိုရွှေခွက်ကြီးကို အလကားနီးပါးလောက် ရရန်နှင့် အမြတ်

ထုတ်ရန် ကြိုးစားသည်။ ဘုရားအလောင်းသည် အမှန်ကို ထုတ်ပြောပြီး သူ့တွင် ပါလာသော ပစ္စည်းနှင့် ငွေအားလုံးပေါင်းလျှင်ပင်လျှင် ဤခွက် တန်ဖိုး၏ ဆယ်ပုံတစ်ပုံ မရှိကြောင်းကို ပြောပြပုံတို့တွင် သူတို့၏ စိတ်နေသဘောထားများ ပေါ်လွင်စေသည်။

ဘဝတစ်ခုကို ဖန်တီး၍ ပြသရာတွင် အချိန်နှင့်နေရာ အတိအကျကို ဖော်ညွှန်းရန်လည်း လိုအပ်သည်။ ဇာတ်ကောင်များ သွားလာ လှုပ်ရှားနေသော ပတ်ဝန်းကျင်ကို တိတိကျကျနှင့် ထင်ထင်ရှားရှား ဖော်ပြရမည်။ မကြာမကြာ ဇာတ်ဆရာသည် ဇာတ်ကောင်များ၏ လူမှုရေး အစရှိသော အခြေအနေကို ဖော်ပြရန် နောက်ခံ ပန်းချီကားများကို အားကိုးရသလို အခန်း၏ ပြင်ဆင်မှု၊ အိမ်ထောင်ပရိဘောဂများ စသည်တို့သည်လည်း မိသားစု၏ အဆင့်အတန်း၊ စီးပွားရေး အခြေအနေ၊ အလုပ်အကိုင်တို့ကို ဖော်ပြနိုင်သည်။ အချိန်နှင့်နေရာကို ဖော်ညွှန်းရာတွင် အဝတ်အစား၊ စကားပြောပုံဆိုပုံ၊ သွားလာလှုပ်ရှားပုံ၊ ပစ္စည်းများ ကိုင်တွယ်ပုံတို့သည်လည်း အချိန်နှင့်နေရာကို သတ်မှတ်ရာတွင် အရေးပါပါသည်။

ဇာတ်ဆရာသည် ဇာတ်ကောင်များကို မိတ်ဆက်ပေးသောအခါ သူတို့၏ စိတ်သဘောထားများကို သိရှိရန်၊ မှတ်မိရန်သာမက သူတို့အကြောင်းကိုပါ ပရိသတ်အနေဖြင့် ဆက်လက်၍ သိချင်နေအောင် လုပ်နိုင်ရမည်။ နောက်ပိုင်း ဘယ်သူက ဘာလုပ်မည်၊ ဘာတွေ ဆက်ဖြစ်မည်ဟူသည်မှာလည်း ဤစိတ်နေသဘောထားများအပေါ် တည်နေသည်။ ပွဲကြည့်ပရိသတ်အနေဖြင့် နောင် ဘာ ဖြစ်

မည်ကို သိလိုစိတ်က အမြဲဆွဲဆောင်နေစေရမည်။

နောက် အရေးပါသော အရာမှာ ပဋိပက္ခဖြစ်သည်။ ပဋိပက္ခဟူသည် အမျိုးမျိုးရှိသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သက်သက်ဖြစ်တတ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် လူတစ်ယောက်နှင့် သူ ကျင်လည်နေရသော ခေတ်၊ ပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုရေး အခြေအနေတို့၏ ပဋိပက္ခလည်း ဖြစ်တတ်သည်။ ထိုပဋိပက္ခမျိုးသည် တင်ပြရန် ခက်ခဲသလို နားလည်ရန်လည်း ခက်ခဲပါသည်။

ပဋိပက္ခသည် တဖြည်းဖြည်း အရှိန်မြင့်တက်လာသည်။ အမြင့်တက်ဆုံးအချိန်တွင် ဆုံးဖြတ်ချက် တစ်ခုခုကို ချရသည့် အချိန်သို့ ရောက်လာသည်။ ထိုအခါတွင် တစ်ခုခု အောင်မြင်သလို ဆုံးရှုံးမှုလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ဘာဖြစ်လာမည်နည်း၊ မသေချာ မရေရာ ဖြစ်နေသော ကိစ္စများသည် နောက်ဆုံးတွင် ရှင်းသွားသောအခါ ပြဇာတ်၏ ရည်ရွယ်ချက်သည်လည်း ထင်ထင်ရှားရှား ပေါ်လာတော့သည်။

ဇာတ်ဆရာသည် အတွေးအခေါ်ဝါဒ သဘောတရားများကို ဝါဒဖြန့်သကဲ့သို့ တိုက်ရိုက်ဆွေးနွေးပြောဆိုခြင်းကို ရှောင်ရသည်။ ဤသို့ လုပ်မည့်အစား လူကို သူ၏ အလုပ်များ၊ ပြောဆိုမှုများ၊ လှုပ်ရှားမှုများဖြင့် ပြသသည်။ ဒဿန အတွေးအခေါ်များကို ပြောမည့်အစား အလိုအလျောက် ပရိသတ်၏ စိတ်ထဲတွင် ဝင်သွားအောင် ဇာတ်လမ်းထဲတွင် ထည့်သွင်းပေးသွားရသည်။

ဤသည်ကား ပြဇာတ်ကောင်းတစ်ခု၏ အရည်အချင်းများ ဖြစ်ပါသည်။

ပြဇာတ်ပညာ

၁၃၇

ပြဇာတ်တွင် အပြန်အလှန် စကားပြောခြင်း သို့မဟုတ် ဒိုင်ယာလော့ (dialogue) ဖြင့် ဇာတ်လမ်းကို တင်ပြသော နည်းဗျူဟာကို သုံးရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဖြစ်နေသော အခြေအနေနှင့် အပြန်အလှန် စကားများသည် မထင်မှတ်ဘဲ ဟာသဆန်ဆန်လေး ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရတတ်ပါသည်။ ဥပမာ ဂျော့ဘားနပ်ရှော့ (George Bernard Shaw) ၏ (The Devil's Disciple) ပြဇာတ်၏ ဇာတ်ဝင်ခန်းတစ်ခုကို ကြည့်ပါ။ ဤအခန်းတွင် ထောင်မှူး၏ ရုံးခန်းသို့ ကြိုးဆွဲချ အသတ်ခံရမည့် အကျဉ်းသားတစ်ဦးကို ထောင်ဝန်ထမ်းများက ခေါ်လာသည့် အခန်းဖြစ်သည်။

ထောင်ဝန်ထမ်း - ဒီမှာ ဒီနေ့ ကြိုးပေးရမည့် အကျဉ်းသားပါ။

ထောင်မှူး - ဒီလိုဆိုလည်း သတ်လိုက်တော့လေကွာ။ ဒီကို ဘာလို့ ခေါ်လာတာလဲ။

ဝန်ထမ်း - ကြိုးစင်ကို ဆောက်လို့ မပြီးသေးလို့ပါ။

ထောင်မှူး - ဟာ မင်းတို့တွေကို မနေ့ကတည်းက ပြီးအောင် ဆောက်ခိုင်းထားတာ၊ ဘယ်လို ဖြစ်တာလဲ။

ဝန်ထမ်း - ဒီလိုပါ ၊ သစ်သား...

ထောင်မှူး - ထားပါတော့ကွာ။ အခု မြန်မြန် ပြီးအောင် ဆောက်

ကြ။ အကျဉ်းသားကို ဒီမှာ ခဏ ထိုင်ခိုင်းထား။

(ထောင်မှူးသည် ပြတင်းပေါက်မှ လှမ်းကြည့်ပြီး ဟစ်အော်လိုက်သည်။)

ထောင်မှူး - ဟေ့ ကောင်တွေ၊ မြန်မြန် ဆောက်ကြကွာ။ ဒီမှာ သေရမည့်လူက စောင့်နေရတာ အားနာစရာကြီး။

(အကျဉ်းသားဘက်သို့ လှည့်လိုက်သည်။)

ထောင်မှူး - အေးဗျာ၊ ခင်ဗျားလည်း စောင့်နေရတာ အားနာစရာကြီးဗျာ။ အပျင်းပြေသတင်းစာလေး ဘာလေး ဖတ်ပါဦး။

အကျဉ်းသား - ကိစ္စ မရှိပါဘူးခင်ဗျာ။ ရပါတယ်။ (ခဏ တိတ်ဆိတ်နေသည်။)

အကျဉ်းသား - ထောင်မှူး ကို ကျွန်တော် တစ်ခု မေးလို့ရမလား။

ထောင်မှူး - မေးပါခင်ဗျာ။

အကျဉ်းသား - ဒီလိုပါခင်ဗျာ၊ ဆရာတို့အနေနဲ့ ကြိုးစင်မဆောက်ဘဲ သေနတ်နဲ့ ပစ်သတ်လိုက်ရင် ကိစ္စလွယ်လွယ်နဲ့ မပြီးဘူးလား။

ထောင်မှူး

- ဒါ ဒီလိုရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆီက သေနတ်တွေက သိပ်မကောင်းတာ ရယ်။ ဝန်ထမ်းတွေကလည်း လက်ကမတည့်၊ ဒီတော့ ပစ်လိုက်တဲ့အခါ သေတဲ့နေရာကို ချက်ချင်း မထိဘဲ မျက်စိထိသွားမယ်၊ ဒါမှမဟုတ် ခြေကျိုး၊ လက်ကျိုး ဖြစ်သွားမယ် ဆိုရင် တော်တော် ဒုက္ခများမှာ။ သတ်ရတဲ့ လူအတွက်ရော သေရမယ့် လူအတွက်ရော တော်တော် ဒုက္ခရောက်တယ်ဗျ။ ဒီတော့ ခင်ဗျားအနေနဲ့ စိတ်ကူးမလွဲပါနဲ့ဗျာ။ ကြိုးဆွဲချ သတ်တာကိုပဲ ခံလိုက်ပါနော်။

အကျဉ်းသား

- ဟုတ်ပါတယ်ဗျာ။ ဆရာက ဒီလို ရှင်းပြတော့လည်း လက်ခံရမှာပေါ့။ ခင်ဗျားတို့ ကြိုးစင် ဆောက်တာ တော်တော် ကြာသားပဲ နော်။

ထောင်မှူး

- ဟုတ်ပဗျာ။ အခုထိ မပြီးသေးဘူး။ ခင်ဗျား စောင့်နေရတာ

ပျင်းနေရောပေါ့။ အားလည်း နာပါတယ်။

အချို့သော ပြဇာတ်များတွင် ပွဲကြည့်ပရိသတ်အား ဇာတ်လမ်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပြောပြသော လူတစ်ယောက် ပါဝင်တတ်သည်။ ထိုလူသည် ပြဇာတ်ထဲ တွင် ပါဝင်သော ဇာတ်ကောင်တစ်ဦး ဖြစ်ချင်ဖြစ်မည် သို့မဟုတ် ဇာတ်လမ်းတွင် လုံးဝ မပါဝင်သောသူတစ်ယောက် ဖြစ်ချင်ဖြစ်မည်။

ဥပမာ - အမေရိကန် စာရေးဆရာ တင်နစီဝီလျံ (Tennessee William) ၏ (The Glass Menagerie) ပြဇာတ်၏ ပထမအခန်းကို ကြည့်ပါ။

ဇာတ်ခုံပေါ်သို့ လူတစ်ယောက် ထွက်လာသည်။ အလယ်တွင်ရပ်။ စီးကရက်ကို မီးညှို့။ ပရိသတ်ဘက်သို့ လှည့်၍ ဤသို့ ပြောလိုက်သည်။

Tom - ကျွန်တော်နာမည် တွမ် (Tom) ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ ဒီဇာတ်ကို တင်ပြသူလည်း ဖြစ်၊ ဒီဇာတ်ထဲက ဇာတ်ကောင်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဇာတ်ထဲက အခြားဇာတ်ကောင်တွေကတော့ ကျွန်တော့်အမေ၊ အာမန်ဒါ (Armanda) ၊ ကျွန်တော့်ညီမ လော်ရာ (Laura) နောက်ပြီး အိမ်ကို မကြာခဏ လာတတ်တဲ့ ယောက်ျား တစ်ယောက်။ ဒီဇာတ်ကောင်ဟာ ထူးခြားပါတယ်။

အကြောင်းကတော့ သူဟာ ကျွန်တော်တို့ လူသားတွေမှာ ထားရှိတဲ့ မျှော်လင့်ချက် တစ်

ခုကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ အမှတ်
သင်္ကေတ ဖြစ်ပါတယ်။
နောက် ဇာတ်ကောင် တစ်
ယောက် ရှိပါသေးတယ်။ သူ
ကိုတော့ ဒီဇာတ်ခုံပေါ်မှာ
ဘယ်တော့မှ မြင်ရမှာ မဟုတ်
ပါဘူး။ သူ့အကြောင်းကို ပြော
သံကြားရမယ်။ သူ့ရဲ့ ဓာတ်ပုံ ကို
မြင်ရမယ်။ သူကတော့
ကျွန်တော်တို့ကို ခွဲခွာသွားခဲ့တဲ့
ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အဖေ ဖြစ်ပါ
တယ်။ သူ့ဆီက နောက်ဆုံးရ
ရှိခဲ့တာကတော့ မက်ဆီကို နိုင်ငံ
က ပို့လိုက်တဲ့ ပို့စကတ် လေး
ဖြစ်ပါတယ်။ ပို့စကတ် ပေါ်မှာ
စာကြောင်းနှစ်ကြောင်း ပဲ ရေး
ထားပါတယ်။ ‘နေကောင်းကြ
လား။ သွားတော့မယ်’ လိပ်စာ
ရေးမထားပါဘူး။

ဤသည်ကား ပြဇာတ်တစ်ခုကို
တင်ပြနည်း တစ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။

အချို့သော ပြဇာတ်များတွင်
ဆော်လီလိုကွီ (soliloquy) ခေါ် တစ်ဦး
တည်း အသံထွက်၍ စဉ်းစားခန်းဖြင့်
ပရိသတ်ကိုလည်း စဉ်းစားစရာများ၊
အချက်အလက်များ၊ အတွေးအခေါ်များ
စသည်တို့ကို ပေးတတ်ပါသည်။ ဥပမာ
ရှိုက်စပီးယား (Shakespeare) ၏ ဟင်း
မလက် (Hamlet) ပြဇာတ်သည် တစ်ဦး
တည်း အသံထွက်၍ စဉ်းစားခန်း၊ စကား
ပြောခန်း အများဆုံး ပါဝင်သော ဇာတ်
တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဤပြဇာတ်၏ နာမည်
အကြီးဆုံး ဆော်လီလိုကွီ တစ်ခုတွင် မင်း
သား ဟင်းမလက်က ဤသို့ ပြောသည် ကို
ကြားဖူးပါသည်။

အင်း ... ဘာလုပ်ရင် ကောင်း
မလဲ။ ဒါက တကယ့် ပြဿနာပဲ။ ဒုက္ခ တွေ
ပင်လယ်ဝေလာပြီဆိုရင် ဘာလုပ်
သင့်သလဲ။ ကိုင်း ... ဖြစ်ချင်ရာဖြစ်စမ်း
ဆိုပြီး ခံတာကို မြင့်မြတ်တယ်လို့ ခေါ်
မလား။ ဒါမှမဟုတ် ဒီဒုက္ခတွေကို ပြန်ပြီး
တွန်းလှန် တိုက်ခိုက်သင့်သလား။ ဒီလို
တိုက်ခိုက်ရင်းနဲ့ အသက်ဆုံးရှုံးသွားခဲ့ရင်
ဒီဒုက္ခတွေလည်း မရှိတော့ဘူး။ ဒါကို မြင့်
မြတ်တယ်လို့ ခေါ်မလား အချောင်ခို
တယ်လို့ ပြောမလား။

ဤသည်ကား ဥပမာတစ်ခု ဖြစ်
ပါသည်။

တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဇာတ်ဆရာ သည်
ဇာတ်ကောင်များ၏ စကားများထဲ တွင်
အဆိုအမိန့်ဆန်သော စကားများကို
ထည့်သွင်းပေးတတ်ပါသည်။ ဥပမာ ရှိုက်
စပီးယား၏ ဂျူးလက်စီဇာ (Julius Caesar)
ပြဇာတ်တွင် သူ သေရမှာကို မကြောက်
သည့် အကြောင်းကို ပြောရင်းဖြင့် သတ္တိ
ရှိသူနှင့် မရှိသူတို့၏ ကွာခြားချက်ကို ဤ
သို့ ပြောလိုက်သည်။

‘သူရဲဘောနည်းသူတို့သည် သေ
ခြင်း၏ အရသာကို မသေမိကတည်းက
အခါပေါင်းများစွာ ခံစားကြရကုန်၏။ အာ
ဇာနည် ယောက်ျားတို့အဖို့ကား တစ်သက်
တွင် တစ်ကြိမ်သာ သေကြ၏။ သေခြင်း
တရားကို နောက်ဆုံးတစ်နေ့တွင် တွေ့
ကြရမည် ဖြစ်ပါလျက်နှင့် လူများသည်
သေရမည်ကို ကြောက်ကြသည်ကား
ကျွန်ုပ် ကြားဖူးခဲ့သမျှတို့တွင် အထူးဆန်း
ဆုံး ဖြစ်တော့သည်’

(ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်၏ ရှိုက်စပီးယား
ပုံပြင်များ စာအုပ်မှ ကောက်နုတ်ချက်
ဖြစ်သည်)

ဇာတ်လမ်းကို စကားဖြင့် သရုပ်
ဖော်ပုံနှင့် ပတ်သက်၍ ပြင်သစ်စာရေး
ဆရာ ဟင်နရီ ဒီမွန်တာလန် (Henry de
Monterlant) ၏ (La Rein Morte) ပြ
ဇာတ်၏ အဖွင့်သည် အလွန်ကောင်းသော
ဥပမာ ဖြစ်ပါသည်။

မင်းသမီး - ကျွန်မ ဒုက္ခ
ရောက်နေပြီ။
ကျွန်မအသည်းကို
ဓားနဲ့ ထိုးသလို
ခံစားနေရပါတယ်။

ပထမအထိန်းတော် - မင်းသမီးလေး
သနားပါတယ်။

ဒုတိယ - သူ တော်တော်
ခံစားနေရတယ်။

တတိယ - သူ့ခမျာ နဘား
(Navarre) က
တောင် လာခဲ့ရ
တယ်။

မင်းသမီး - အရှင်မင်းကြီး
ကျွန်မ ပြောတာ
ကို နားထောင်ရင်း
ကျွန်မ ဘယ်
လောက် ခံစား
နေရတယ် ဆို
တာကို နား
လည် မှာပါ။
ပေါ်တူဂီ (Portu-
gal) နိုင်ငံကို
အုပ်စိုးရတဲ့
အရှင်မင်းကြီး
ဟာ ကျွန်မရဲ့
နိုင်ငံဖြစ်တဲ့ နာ

ဘား (Navarre) ကို
ရောက်လာ ခဲ့ပြီး
ကျွန်မ မရဲ့
ခမည်းတော်၊ နာ
ဘားဘုရင်နဲ့ နှစ်
နိုင်ငံ အကျိုး တွေ
ဆွေ : ဆွေ :
ခွဲကြပါတယ်။
ပြီးတော့ အရှင်
မင်းကြီးရဲ့ သား နဲ့
ကျွန်မ မနဲ့ ကွဲ
လက်ဆက်ပေး ဖို့
သဘောတူ
ခဲ့ပါတယ်။ ပြီးတော့
အရှင်မင်း ကြီးဟာ
ပေါ်တူဂီကို
ပြန်သွားပါတယ်။
အရှင် မင်းကြီးနဲ့
ကျွန်မ ရဲ့
ခမည်းတော် တို့
သဘောတူ ခဲ့တဲ့
အတိုင်း ကျွန်မဟာ
ကျွန်မ ရဲ့
အထိန်းတော်
များနဲ့အတူ ပေါ်
တူဂီကို လာခဲ့
ပါတယ်။ ဒီကို
ရောက်လာပြီး
သုံးရက်အကြာ
တော့မှ အရှင်
မင်းကြီးရဲ့ သား နဲ့
တွေ့ပါတယ်။ သူ
ပြောပြချက် အရ
သိရတာက
စာမျက်နှာ(၁၄၄)ဆို

လူးဝစ်ကာရိုးလ်ရဲ့ အဲလစ်

ဂျူနီယာဝင်း

သင်္ချာပညာရှင်လည်းဖြစ်၊ စာရေးဆရာလည်းဖြစ်တဲ့ လူးဝစ်ကာရိုးလ် (Lewis Carroll) က (Alice's Adventures in Wonderland) ‘အဲလစ်၏ ထူးဆန်းတဲ့ ကမ္ဘာထဲက စွန့် စားခန်းများ’ ဆိုတဲ့ ပုံပြင် ဇာတ်လမ်းဟာ ကလေးတွေ အကြိုက်၊ လူကြီးတွေ နှစ်သက်စရာ ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒီပုံပြင်ကို ‘အဲလစ်နှင့် ထူးဆန်းတဲ့ကမ္ဘာ’ ဆိုတဲ့ အမည်နဲ့ ရုပ်ပြဇာတ်လမ်းတွေ အခန်းဆက် ဖတ်ခဲ့ရဖူးတယ်။ နောက်တော့ (Walt Disney) ရဲ့ (Alice in Wonderland) ဆိုတဲ့ ကာတွန်းလက်ရာတွေကိုလည်း စိတ်ဝင်တစား ကြည့်ခဲ့ရပါတယ်။ စကားပြောတတ်တဲ့ ယုန်ကလေးနောက် ကိုလိုက်ရင်း တွင်းထဲကျပြီး ထူးဆန်းတဲ့ ကမ္ဘာထဲ ရောက်သွားခဲ့တဲ့ အဲလစ်ရဲ့ အကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အဲလစ်ရဲ့ အကြောင်းတွေကို ရုပ်ပြတွေထဲ၊ ကာတွန်းတွေထဲမှာ သိခဲ့ရပြီးတဲ့နောက် လူးဝစ်ကာရိုးလ် (Lewis Carroll) ရဲ့ မူရင်း အဲလစ်နဲ့ သူ့ရဲ့ ထူးဆန်းတဲ့ကမ္ဘာ စာအုပ်ကို ဖတ်ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီမှာ ရုပ်ပြတွေထဲ ကာတွန်းတွေထဲမှာ မပါဖြစ်ခဲ့တဲ့ တချို့သော အဲလစ်ရဲ့ အတွေးတွေ၊ စဉ်းစားတွေးခေါ်ပုံတွေကို တွေ့လိုက်ရတာ စိတ်ဝင်စားစရာပါ။

စကားပြောတတ်တဲ့ ယုန်ကလေး

နောက်ကို လိုက်ရင်း မီးရထား လိုက်ခေါင်းလို ရှည်လျားမတ်စောက်တဲ့ တွင်းထဲကို အဲလစ် ပြုတ်ကျခဲ့တယ်။ ကျပုံကျနည်းကလည်း ဖြည်းဖြည်းနှေးနှေးလေးမို့ သူ့မှာ တွေးစရာတွေ၊ စိတ်ကူးယဉ်စရာတွေ၊ နံရံပေါ်က စာတွေ၊ စာအုပ်စင်တွေ၊ ဗီရိုတွေ စတဲ့ စပ်စုစရာတွေကလည်း အပြည့်လို့ ဆိုပါတယ်။ သူ့မှာ အချိန်တွေကလည်း ပို၊ နောက် ဘာဖြစ်ဦးမလဲလို့ စဉ်းစားရင်း စဉ်းစားရင်းနဲ့ ကျလာတဲ့ အဲလစ်အကြောင်းကို လူးဝစ်ကာရိုးလ်က အခုလို ရေးဖွဲ့ထားပါတယ်။

အရင်ဆုံး အဲလစ်က အောက်ကို ငုံ့ကြည့်ဖို့ ကြိုးစားတယ်။ သူ ဘယ်နေရာကိုများ ကျမှာပါလိမ့်လို့ တွေးမိတယ်။ ဒါပေမယ့် မည်းမှောင်လွန်းလို့ ဘာမှ မမြင်နိုင်ဘူး။ တွင်းရဲ့ ဘေးပတ်ပတ်လည်က နံရံတွေကို ကြည့်လိုက်တော့ နံရံတွေမှာ စာအုပ်ဗီရိုတွေ၊ စင်တွေအပြည့်ပါလားဆိုတာ သတိထားမိ သွားတယ်။ နံရံတွေပေါ်မှာလည်း မြေပုံတွေ၊ ရုပ်ပုံကားချပ်တွေ ချိတ်ဆွဲထားတယ်။

အဲလစ်က သူ့ကျလာရာကနေ သူ ဖြတ်သွားရာတစ်လျှောက် တစ်နေရာတစ်နေရာမှာ စင်တစ်ခုပေါ်က ခရားတစ်ခုကို ဆွဲယူလိုက်တယ်။ ခရားပေါ်မှာ ‘လိမ္မော်ယို’ လို့ စာကပ်ထားတယ်။ ဒါပေ

မယ့် ဘာယိုမှ မရှိတာတော့ စိတ်ပျက်စရာပဲ။ အဲလစ်က ဒီခရားလွတ်ကို အောက်တော့ ပစ်မချချင်ပါဘူး။ မတော်တဆ အောက်က တစ်ယောက်ယောက်ပေါ် ကျရင် ဒုက္ခရောက်လိမ့်မယ်။ ဒီတော့ သူ့မျက်စိရှေ့မှာ တခြားစင်တစ်ခု တွေ့တာ နဲ့ အဲဒီပေါ် လှမ်းတင်လိုက်တယ်။

တွင်းထဲကို အဲလစ်ကျပုံကတော့ နှေးနှေးနဲ့ ဖြည်းဖြည်းပဲ။ ‘အင်း ... ဒီအတိုင်း ကျသွားပြီးတဲ့အခါကျရင် ဒီလို ကျတဲ့ အရသာမျိုး စဉ်းစားလို့တောင် ရတော့မှာ မဟုတ်ဘူး’ လို့ အဲလစ်က တွေးမိတယ်။ ကျနေလိုက်တာ အဆုံးသတ်ပါဦးမလား။ အဲလစ်က ‘ငါ ဘယ်နှစ်မိုင် လောက်များ ရောက်နေပြီလဲ’ လို့ ခပ်ကျယ်ကျယ်ပဲ ပြောလိုက်တယ်။ ‘အခု ကျနေတာ ကမ္ဘာ့ အလယ်ဗဟိုနားဆီ တစ်နေရာရာကို ဖြစ်ရမယ်။ စဉ်းစားစမ်း ဒါ မိုင်လေးထောင်လောက် ဖြစ်မလား’

ကြည့်စမ်းပါဦး။ အဲလစ်က သူ့ကျောင်းစာတွေ တော်တော် လေ့လာထားပုံပဲ။ သို့သော်လည်း သူ တတ်ထားတာတွေ ပြသဖို့ရတဲ့ အခွင့်အရေးက သိပ်တော့ မကောင်းလှဘူး။ သူ ပြောတာတွေကို နားထောင်ပေးမယ့်သူလည်း မရှိ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် အလေ့အကျင့်လုပ်တာတော့ ကောင်းတာပါပဲ။

‘.... ဟုတ်တယ်။ မိုင်လေးထောင်ဆိုတာ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒီအကွာအဝေး လောက်တော့ ရှိပြီ။ ဒါပေမယ့် လတ္တီကျူနဲ့ လောင်ဂျီတွဒ်က ဘယ်လောက်ပါလိမ့်’

အဲလစ်ရဲ့ ခေါင်းထဲမှာ လတ္တီကျူနဲ့ လောင်ဂျီတွဒ် အကြောင်း အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ချက်တွေ ဘာမှ မရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီစကားလုံးတွေ ရွတ်နေရတာ

တော်တော် အရသာ ရှိတာပဲ။

အဲလစ်က တွေးပြန်တယ်။

‘ငါဟာ တကယ်ပဲ ကမ္ဘာ့အတွင်းပိုင်းကို တည့်တည့်ကြီး ကျသွားနေတာပဲလား။ အကယ်၍ များ ခေါင်းတွေပြောင်းပြန်ထားပြီး ဇောက်ထိုးလမ်းလျှောက်ကျတဲ့လူတွေကြားထဲ ရောက်သွားရင် ဘယ်လောက် ရယ်စရာကောင်းလိမ့်မလဲနော်။ အင်း ... အဲဒီလို လူမျိုးတွေကို (Antipathies) လို့ခေါ်တယ်ထင်တယ်’

အဲလစ်ကတော့ ဒီနေရာမှာ သူ့စကား နားထောင်မယ့်သူ တစ်ယောက်မှ မရှိတာ သဘောကျမိသလိုပဲ။ ပြောချင် ရာလျှောက်ပြော။ ကိုယ့်ကို အရူးလို့ စူးစမ်းကြည့်မယ့်သူလည်း မရှိ။

‘အင်း ... ငါသူတို့တွေနဲ့ တွေ့မှသူတို့တိုင်းပြည်နာမည် ဘာလဲဆိုတာ သေချာမေးကြည့်ရမယ်။ ‘အို ... ဒီမှာရှင့် ဒါနယူဇီးလန်လား၊ ဩစတြီးယားလား’

အဲလစ်က သူတစ်ယောက်တည်း ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး ပြောဖို့ ကြိုးစားနေတယ်။ အခုလို အခြေအနေမျိုးမှာ ရယ်စရာ ယဉ်ကျေးမှုဆိုတာ ရှိသတဲ့လား။

‘အင်း တော်ကြာ သူတို့က ငါ့ကို ဒါလောက်တောင် မသိရကောင်းလားလို့ ထင်သွားတော့မှာပဲ။ တော်ပြီ မမေးတာပဲ ကောင်းတယ်။ တိုင်းပြည်နာမည်ဆိုတာ တစ်နေရာရာမှာတော့ ရေးထားမှာပဲ’

ကျရင်း ... ကျရင်း ... ကျရင်းနဲ့။ အဲလစ်မှာ တခြားဘာမှ လုပ်စရာလည်း မရှိ။ ဒီတော့ စကားတွေပြောမယ်။ ‘Dinach ကတော့ ဒီည ငါ့ကို သတိရနေမှာ’ (Dinach ဒီနက်(ရှ်) ဆိုတာ အဲလစ်ရဲ့ ကြောင်ကလေး) ‘လက်ဖက်ရည်

သောက်ချိန်မှာ သူ့ကိုကျွေးနေကျ။ နွားနို့ကို သတိရမယ် ထင်ပါရဲ့။ အင်း ... ဒီလေဟာနယ်ထဲမှာ ဘာကြွက်မှလည်း မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် လင်းနို့တော့ ဖမ်းလို့ ရနိုင်တယ်။ သူတို့က ကြွက်နဲ့လည်း တူတာကိုး။ ဒါပေမယ့် ကြောင်က လင်းနို့ကို စားလို့လား’

ဒီနေရာမှာတော့ အဲလစ် တစ်ယောက် အိပ်ချင်စိတ်က ပိုနေတယ်။ အိပ်ငိုက်နေရင်းနဲ့ စကားတွေ ဆက်ပြီး လျှောက်ပြောနေတယ်။ ‘ကြောင်က လင်းနို့ကို စားသလား၊ ကြောင်က လင်းနို့ကို စားသလား’ ပြောရင်းကနေ ‘လင်းနို့က ကြောင်ကို စားသလား’ ဖြစ်သွားပြန်ရော။ ပြောရရင်တော့ အဲလစ် ဘယ်မေးခွန်းမှ မဖြေနိုင်ပါဘူး။

အဲလစ် အိပ်ပျော်သွားသလို ခံစားမိတယ်။ အိပ်မက်ထဲမှာ Dinach နဲ့ အတူ လက်တွဲပြီး လမ်းလျှောက်လို့။ ပြီးတော့ ‘ဟေး Dinach မှန်မှန်ပြောစမ်းပါ။ မင်း လင်းနို့ကို စားသလားဟင်’ လို့ စိတ်ဝင်တစား မေးနေတယ်။ ရုတ်တရက် အဲလစ် တုတ်ချောင်းတွေ၊ သစ်ရွက်ချောက်ပုံတွေပေါ် ကျသွားတယ်။ အင့် ...

ဒါဆို အဲလစ် ပြုတ်ကျလာတဲ့ ခရီးက လွန်မြောက်ပြီပေါ့။

လူးဝစ်ကာရီးလ် က အဲလစ် ရေတွင်းလို ရှည်ရှည်မျောမျော တွင်းကြီးထဲ ကိုပြုတ်ကျလာတဲ့ ခရီးကို အဲဒီမှာအဆုံးသတ်ထားတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာတော့ အဲလစ်ရဲ့ စွန့်စားခန်းတွေ တပုံတပင် တွေ့ရပုံတွေ တဝကြီး ဖတ်ကြရပါတယ်။ အဲလစ်ဟာ ကလေးပီပီ သူ့ရဲ့ အိပ်မက်လိုလို တကယ့်အဖြစ်အပျက်လိုလို ထူးဆန်းတဲ့ ကမ္ဘာထဲမှာ လှုပ်ရှားသက်ဝင်နေပါတယ်။

ဒါ ကြောင့်လည်း သူ့ရဲ့ တွေးခေါ်စဉ်းစားပုံတွေအပြင် စာရေးဆရာ လူးဝစ်ကာရီးလ်ရဲ့ နောက်တီးနောက်တောက် စကားလုံးတွေက အဲလစ်ကို အားဖြည့်ပေးထားတာတွေကိုလည်း တွေ့ကြရပါတယ်။

နောက်တော့ အဲလစ်ဟာ ယုန်ကလေးနောက်ကို လိုက်ရင်း ပတ်ပတ်လည်မှာ တံခါးပေါက်တွေရှိတဲ့ ခန်းမတစ်ခုထဲ ရောက်သွားတယ်။ တံခါးတွေက အကုန်သေ့ခတ်ထားတယ်။ စားပွဲတစ်ခုပေါ်မှာ သေ့သေးသေးလေး တစ်ချောင်းရလို့ ၁၅ - လက်မအရွယ် တံခါးပေါက်က ဖွင့်လို့ရသွားပါတယ်။ အဲဒီမှာ အလွန် သာယာလှပတဲ့ ပန်းခြံကလေးကို တွေ့လိုက်ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲလစ်က ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ဝင်လို့ရပါ့မလဲ။ အဲလစ် ရဲ့ ခေါင်းတောင် သွင်းလို့မရဘူး။ အဲဒီအကြောင်းကို လူးဝစ်ကာရီးလ်က အခုလို ရေးသားထားပါတယ်။

အဲလစ်က ခန်းစီးတိုတို့ရဲ့နောက်မှာ ၁၅ - လက်မအရွယ် တံခါးပေါက် ကို တွေ့လိုက်ရတယ်။ အဲလစ်က ရွှေသေ့ကလေးနဲ့ သေ့ပေါက်ကို ကြိုးစားပြီး ထိုးကြည့်လိုက်တော့ တော်နေတာတွေ့လိုက်ရတာ အရမ်းပျော်စရာပေါ့။ အဲလစ်က တံခါးကို ဖွင့်လိုက်တယ်။ အဲဒီမှာ သေးငယ်တဲ့ လမ်းကို တွေ့လိုက်ရတယ်။ လမ်းက ကြွက်တွင်းထက်တောင် ပိုမကျယ်ပါဘူး။ အဲလစ်က ဒူးထောက်ပြီး အပေါက်ကို ကုန်းကြည့်လိုက်တော့ လမ်းကလေးက လှပတဲ့ ပန်းခြံတွေ ရှိရာကို ဦးဆောင်သွားနေတာ တွေ့လိုက်ရပါတယ်။ ဒီအမှောင်ခန်းထဲကနေ အိမ်က ညက်ညောတဲ့ ပန်းမွှေရာတွေနဲ့ အေးမြတဲ့ ရေပန်းတွေကြားထဲမှာ ဟိုဒီ လျှောက်

သွားတဲ့ အရသာကို အဲလစ်ရဲ့ ခေါင်း
တောင် သွင်းလို့မရတဲ့ အပေါက်ကနေ
ထွက်ပြီး ဘယ်လိုများ ခံစားလို့ရမှာတဲ့လဲ။
အဲလစ်က အခုလို တွေးမိတယ်။

‘ငါ့ခေါင်း ဝင်သွားခဲ့ရင်တောင် ငါ
ကိုယ်မပါဘဲ ဘာမှ လုပ်ရမှာ မဟုတ်ဘူး။
အိုး ... အကယ်၍များ ငါမှန်ပြောင်း တစ်
ခုလို ပိန်ပိန်ရှည်ရှည်လေး ဖြစ်သွားအောင်
ကျွန်လို့ရမယ်ဆိုရင် ဘယ်လောက် ကောင်း
မလဲ။ ဒါဆိုရင် ငါ အေးအေးဆေးဆေး
ဝင်လိုက်ရုံပဲ’

အဲလစ်က လမ်းကလေးကို ကြည့်
ပြီး လျှောက်တွေးနေတယ်’

အဲဒါတွေကတော့ လူးဝစ်ကာရိုးလ်
ရဲ့ အဲလစ်အကြောင်း ပထမပိုင်း အခန်း
တွေထဲက စိတ်ဝင်စားစရာတွေပဲ ဖြစ်ပါ
တယ်။

တစ်ခါတစ်ခါတော့ ပုံပြင်တွေ

ဖတ်လိုက်ရတာ စိတ်ထဲမှာ ထူးခြားသွား
လေမလားလို့ တွေးစရာပါ။ စိတ်ရှုပ်စရာ
ဗဟုသုတ ဖြစ်စရာ၊ တွေးစရာ၊ ဆွေးစရာ၊
မှတ်စရာတွေ ရောပြွန်းထားတဲ့ စာအုပ်ပုံ
တွေ ကြားထဲမှာ ဟိုလှန်သည်လှန် နေရာ
ကနေ ပုံပြင်စာအုပ် တစ်အုပ်ကို ဖတ်ပြီး
စိတ်ထဲမှာ ပြုံးမိသွားရရင် မဆိုးဘူးလို့
တွေးမိတယ်။ လူ့ဘဝထဲမှာ ရင်ဆိုင်ကြုံ
တွေ့ရတာတွေထဲမှာ ခါးသည်းစရာတွေ
များလာရင် စိတ်ဖြေစရာတစ်ခုကို တမ်း
တမိတတ်တယ်။ အဲဒီလို အခါမျိုးမှာ ပုံ
ပြင်စာအုပ်လေး တစ်အုပ်က ကိုယ့်ရဲ့
ညစ်နွမ်းနေတဲ့ စိတ်ကို လန်းဆန်းသွားစေ
တဲ့ အဖြစ်မျိုး အပြင်ဘဝ လက်တွေ့မှာ
ရော တကယ် ကြုံနိုင်မလားလို့ တွေးလိုက်
မိပါတယ်။

ဂျူနီယာဝင်း

စာမျက်နှာ(၁၄၀)မှ

သူဟာ သူ့ခမည်း
တော်ရဲ့ ရည်
ရွယ်ချက်ကို သူ
ခမည်းတော်
ပြန်လာတော့မှ
သိခဲ့ရတယ်။ ဒါ
ပေမယ့် သူနဲ့
ကျွန်မတို့ဟာ
ပေါင်းသင်းလို့
မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။
အကြောင်းက
သူရဲ့ အသည်း
နှလုံးကို ဒီနိုင်ငံ
က သာမန် မိန်း
ကလေးတစ်ဦး ကို

ပေးအပ်ပြီး ဖြစ်
နေလို့ပါတဲ့။
ကိုင်း ... ဘယ်
လို လုပ်ကြမလဲ။
ကျွန်မ ရှက်လိုက်
တာ။ ကျွန်မရဲ့
အဖေက ချစ်
ဘယ်လို ပြန်
ပြောရမလဲ။

ဤသည်ကား ပြဇာတ်ပညာ
သဘောတရားနှင့် ဇာတ်ဆရာ အမျိုး
မျိုးတို့၏ တင်ပြပုံ တင်ပြနည်းအမျိုးကို
အမြည်းအဖြစ် လက်လှမ်းမီသလောက်
ဖောက်သည်ချခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဒေါက်တာခင်မောင်ဝင်း

ဟင်းနစ်ရှလီမင်

HEINRICH SCHLIEMANN

(1822 - 1890)

တက္ကသိုလ် ရွှေရိဝင်း

ဟင်းနစ်ရှလီမင်ကို ဂျာမနီနိုင်ငံ (Neu Beckow) တွင် ၁၈၂၂ - ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၆ - ရက်တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ သူ့အသက် ၇ - နှစ်မှာ သူ့ဖခင်က ခရစ်စမတ်လက်ဆောင်ပေးသော (Ludwig Jener ၏ History of the World) ရုပ်ပြစာအုပ်လေးမှတစ်ဆင့် ဟိုးမား (Homer) ၏ ထရွိုင် (Troy) ကို စိတ်ဝင်စားခဲ့ပါသည်။ သူ ၉ - နှစ်တွင် မိခင် ကွယ်လွန်၍ ဦးလေးနှင့် နေခဲ့ရသည်။

ငယ်စဉ်က ပညာသင်ကြားဖို့ မတတ်နိုင်သောကြောင့် (Furstenburg) မှ စတိုးဆိုင်တွင် အလုပ်လုပ်ခဲ့ရသည်။ သူ၏ နောက်ပိုင်း ပြောဆိုချက်များအရ သူ၏ မိတ်ဆွေ စက်ပိုင်ရှင်လေးက ဟိုးမား၏ ရှေးခေတ် ရောမကဗျာများ စာကြောင်းရေတစ်ရာလောက်ကို အလွတ် ရွတ်ပြသည်ကို အလွန် အားကျခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ သူသည် ဟိုးမား၏ ဂရိ ဘာသာ စကားများကို နားမလည်ခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့် တစ်ချိန်ချိန်တွင် ဂရိဘာသာ ကို သင်ရန် အခွင့်ပေးရန် ဘုရားသခင်ထံ ဆုတောင်း ခဲ့သည်။

၁၈၂၄ - ခုနှစ်တွင် ပရပ်ရှားရှိ (F.C Quion and Co.) တွင် အလုပ်ရခဲ့သည်။ သူ၏ ကြွယ်ဝချမ်းသာလိုသည့် စိတ်ဓာတ်ကို အကောင်အထည် ဖော်ရန် နည်းလမ်းများ ရလာခဲ့သည်။ သူရရှိသော နည်းလမ်း

မှာ အပျော်အပါးအတွက် အချိန်မဖြုန်းဘဲ ပညာရရှိဖို့သာ ဂရုတစိုက် ရှာဖွေခြင်း ဖြစ်သည်။ ပညာရေးအတွက်သာ ငွေကို သုံးခဲ့သည်။ ကိုယ့်ဘာသာ ကိုယ် ကြိုးစားသင်ယူသဖြင့် ဒတ်ချ်၊ အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်၊ စပိန်၊ အီတလီနှင့် ပေါ်တူဂီ ဘာသာများကို နှစ်နှစ်အတွင်း ကောင်းမွန်စွာ ပြောတတ်ခဲ့သည်။

၁၈၄၄ - ခုနှစ် မတ်လ ၁ - ရက်နေ့တွင် သွင်းကုန်ပို့ကုန်လုပ်သော (Herr Schrodos) ၏ ရုံးတွင် အလုပ်လုပ်ရပါသည်။ ၁၈၄၆ - ခုနှစ်တွင် ရုရှားတွင် အခြေစိုက်ပြီး (Schrodos) ရုံးကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ပေးရင်း ကျွမ်းကျင်မှုများရလာပါသည်။ ဤကဲ့သို့ အောင်မြင်မှုများ ရရှိလာသောအခါ ဥရောပတစ်ခွင်သို့ လုပ်ငန်းကိစ္စနှင့် ကိုယ်ပိုင် ပျော်ရွှင်မှုတို့အတွက် သွားရောက်ခဲ့ပါသည်။

၁၈၅၀ - ခုနှစ်မှာ သူ၏အစ်ကို ဘဏ်သူဌေး ကွယ်လွန်သွား၍ အမွေများရခဲ့ပါသည်။ ထိုငွေများနှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံသို့ သွားခဲ့ပါသည်။

ရှလီမင် သည် ၁၈၅၁ ခုနှစ် စောစောပိုင်းမှာ (Sacramento) မြို့ ကို ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုနေရာတွင် ရွှေကျင်သည့် လုပ်ငန်းရှိပြီး ရွှေမှုန့်များ ဝယ်

သော အလုပ်လုပ်ပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ချမ်းသာလာသည်။ ပစ္စည်းဥစ္စာ ချမ်းသာ ကြွယ်ဝလာသည်နှင့်အမျှ အထီးကျန်သည့် ဘဝကို ရင်ဆိုင်ရပါသည်။ သူ့ပစ္စည်းများ ကို တခြားလူက လူယူမည်ကို စိုးရိမ်နေ ခဲ့သည်။

၁၈၅၂ - ခုနှစ်မှာ သူ့လုပ်ငန်းကို ဖျက်သိမ်းပြီး ရုရှားကို ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ရုရှား မှာ သူ့ဌေးကြီး တစ်ယောက်လို နေထိုင် ခဲ့ပါသည်။ အပြင်ပန်းတွင် အစစ အဆင် ပြေသလို ရှိနေပေသော်လည်း သူ၏ အတွင်းစိတ်မှာ ရည်မှန်းချက်ကြီးမားမှု၊ စိုးရိမ်စိတ်များကြောင့် ဒုက္ခရောက်ရ သည်။

၁၈၅၂ - ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ တွင် ကြွယ်ဝချမ်းသာသူ သူငယ်ချင်း၏ တူမ (Ekaterina Lishin) နှင့် လက်ထပ် ခဲ့သည်။ ရှုလီမင်မျှော်မှန်းထား သလို သာယာသော အိမ်ထောင်ရေး မဖြစ်ခဲ့ပါ။ အိမ်ထောင်ရေး မသာယာ သဖြင့် ဇနီးသည်ထံမှ ပျော်ရွှင်မှုကို ငွေ ကြေးဖြင့် အလဲအလှယ် ပြုရန် ငွေရှာ သည့် လုပ်ငန်းဆီသို့ ဦးလှည့်ခဲ့သည်။ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတွင် အဆင်ပြေသလို ဇနီးသည် နှင့်လည်း ခေတ္တခဏမျှ အဆင် ပြေခဲ့သည်။ (Sergey) ခေါ် သားတစ်ယောက် ထွန်းကားခဲ့သည်။ သူ၏ အိမ် ထောင်ရေး အဆင်ပြေနေသည့် ကာလတွင် ရှေး ဟောင်းနှင့် ခေတ်သစ် ဂရိ ဘာသာကို လေ့လာ တတ်ကျွမ်းခဲ့သည်။

၁၈၅၈ - ခုနှစ်တွင် သမီး တစ် ယောက် ထပ်၍ရခဲ့သည်။ သို့သော် အိမ် ထောင်ရေး အဆင်မပြေမှုမှာ ပို၍ ကြီး ထွားလာသည်။ ထို့ကြောင့် မသာယာ သော အိမ်ထောင်ရေးမှ လွှဲရှောင်ရန် အတွက်

ဂရိနိုင်ငံသို့ ပထမဆုံးအကြိမ် သွားရောက် ခဲ့သည်။ ဂရိနိုင်ငံတွင် ပျော် စရာများ ရှိသော်လည်း အိမ်ထောင်ရေး ကိစ္စနှင့် တရားရုံးတွင် ရင်ဆိုင်ရန်အတွက် ရုရှားသို့ ပြန်လာခဲ့ရသည်။

တရားရုံးတွင် သူ့အနိုင်ရသဖြင့် (Ekaterina) နှင့် ဆက်လက် ပေါင်းသင်း ကာ တတိယကလေး ရခဲ့သည်။ ရုရှား တွင် နောက်ထပ် ငါးနှစ် နေထိုင်ပြီး ပစ္စည်း ဥစ္စာလည်း ပိုမို ကြီးထွားလာခဲ့သည်။ သူသည် ရုရှားမှနေပြီး မကြာမကြာ ခရီးသွားခဲ့သည်။ သူ သွားရောက်သော နိုင်ငံများမှာ အိန္ဒိယ၊ စင်ကာပူ၊ ဂျာဗား၊ တရုတ်၊ ဂျပန်၊ နီကာရာဂွာ၊ ဟာဗာနာ၊ မက္ကဆီကိုနှင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ ဖြစ်သည်။ ဂရိနိုင်ငံသို့မူ မရောက်ခဲ့ချေ။ နောက်ဆုံး တွင် ပဲရစ်တွင် အခြေချပြီး သူ့ဇနီးနှင့် ကလေးများကို သူနှင့်အတူ လာနေရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။ သို့ အကြံအစည် မအောင်မြင်ခဲ့ပါ။

၁၈၆၈ - ခုနှစ်တွင် အမေရိကား သို့ သွားပြီး (Indiana) တွင် နိုင်ငံသား အဖြစ် ခံယူခဲ့သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ဇနီး သည်နှင့် တရားဝင် ကွာရှင်းခဲ့သည်။ သူ ပါရီသို့ ပြန်ခဲ့ပြီး မကြာမီ သူ့ညီမဝမ်းကွဲ (Sphhie) ကွယ်လွန်သဖြင့် စိတ်မချမ်း မသာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ သူ့စိတ်ကို သူ မထိမ်း နိုင်လောက်နိုင်ဖြစ်ပြီး ဘဝ၏အဓိပ္ပာယ်နှင့် အသက်ရှင်နေရခြင်း အကြောင်းရင်းများ ကို မေးခွန်းထုတ်လာခဲ့သည်။ ထိုအဖြေ ကိုရှာရင်း (Homer) ၏ (Odyssey) ကဗျာ ကို ဖတ်ရင်း စိတ်သက်သာရာ ရခဲ့သည်။ အကြောင်းမှာ ထိုကဗျာထဲမှ ဇာတ်ကောင် (Odysseus) ၏ အိမ်အပြန်ခရီးကို အားကျ မိ၍ ဖြစ်သည်။ သူသည်လည်း (Odyss-

eus) ကို နမူနာယူ၍ (Odysseus) အုပ်စိုး
ခဲ့သော (Iltahca) ကို သွား၍လေ့လာ
ချင်လာသည်။

ရှလီမင်သည် ဂရိနိုင်ငံသို့ ၁၈၆၈
- ခုနှစ်တွင် လှည့်လည် သွားခဲ့ သည်။
သူ့ကိုယ်သူ ရှေးဟောင်းမြို့များ တူးဖော်သူ
ပညာရှင် ဖြစ်ချင်ခဲ့သည်။ သူ (Ithaca) သို့
ရောက်သောအခါ (Odysseus) ၏ နန်း
တော်ကို ရှာခဲ့သည်။ သူ နန်းတော်နေရာ
ရှာပုံမှာလည်း (Homer) ၏ ကဗျာများနှင့်
ဒေသခံ လူ ကြီးများ ပြောကြသော သမိုင်း
ဝတ္ထုများကို အခြေခံပြီး ရှာခြင်းဖြစ်သည်။
သူသည် ကျွန်းကို ဆက်ထားသော
မြေပြန့်နေရာတွင် ပြာများအပြည့်ဖြစ်
နေသော အိုး ၂၀ ကျော်ကို အစုလိုက်
တူးဖော်ရရှိသည်။

ရှလီမင် က ဤပြာများ သည်
လူ၏အရိုးပြာများဟု ယူဆသည်။ ၎င်းပြင်
ခြောက်လက်မရှည်သော ဓား၊ ရွံ့ နှင့်
ထုထားသော နတ်သမီးပုံ ရုပ်ထု တစ်ခုနှင့်
တိရစ္ဆာန် အရိုးစုများ တူးဖော် ရရှိသည်။
သူ၏ ဂျာနယ်ထဲမှာ ‘ဒီအိုးတွေ ထဲက
ပြာတွေဟာ (Odysseus) နဲ့ (Penelope)
တို့ရဲ့ အရိုးပြာတွေ ဖြစ်နိုင် ပါတယ်။
ဒါမှမဟုတ် သူတို့ရဲ့ ဆွေမျိုးတွေ ရဲ့ ပြာတွေ
ဖြစ်နိုင်တယ်’ လို့ ရေးခဲ့ပါ သည်။

(Ithaca) မှာ နောက်ထပ် ရှာဖွေ
၍ မရတော့သောအခါ ရှလီမင် သည်
(Troy) ကို ရှာခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က
(Bunarbarhi) အရပ်သည် (Troy) မြို့၏
နေရာ ဖြစ်နိုင်သည်ဟု လက်ခံခဲ့ကြသည်။
သို့သော် ရှလီမင် က ထိုနေရာအနီး ရှိ
(Hissadik - Hissarlik) တောင်ကုန်း
နေရာက ပို၍ ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ယူဆ သည်။
ထိုတောင်ကုန်း၏ အရှေ့ဘက် တစ်ဝက်မှာ

အင်္ဂလိပ်လူမျိုး (Frank Calvert)
ပိုင်ဆိုင်လေသည်။

(Frank Galvert) သည် ထို
တောင်ကုန်းတွင် ကျောက်တုန်းကြီးများကို
ဖယ်ရှားပြီး ပျက်စီးနေသော နန်းတော် သို့
မဟုတ် အဆောက်အဦတစ်ခုကို တွေ့ရှိ
သည်။ သူက ရှလီမင်ကို မြို့ ဟောင်း
ရှာဖွေရန် သဘောတူခဲ့သည်။ ရှလီမင်သည်
(Calvert) ၏ အကူအညီကို
တောင်းခံခဲ့ သည်။ (Calvert) သည်
သူ့မြေနေရာကို တူးဖော်ခွင့် ပေး
သည့်အတွက် ရှလီမင် ထံမှ တောင်းဆိုမှု
တစ်စုံတစ်ရာမှ မရှိသည်ကို အံ့သြစရာ
ဖြစ်ခဲ့သည်။

ရှလီမင်သည် သူ့ဇနီး (Ekaterina) နှင့်
တရားဝင် ပြတ်စဲရန် ကိစ္စ မှာ
အဆင်ပြေတော့မည် ဖြစ်၍ သူ့မိတ် ဆွေ
တစ်ယောက်ထံ စာရေး၍ ဆင်းရဲပြီး
လှပသော ဆံပင်နက်ပိုင်ရှင် ဂရိပညာတတ်
အမျိုးသမီး တစ်ယောက်ကို သူ့အတွက်
ရှာဖွေခိုင်းပါသည်။ ထိုဂရိအမျိုးသမီးသည်
ဂရိကဗျာဆရာကြီး ဟိုးမား (Homer) ကို
လည်း စိတ်ဝင်စား အထင်ကြီးရမည် ဖြစ်
ပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် သူ့သူငယ်ချင်း ၏
ပြန်စာအရ (Colonus) မြို့သို့ ၁၈၆၉ ခုနှစ်
ဇူလိုင်လကုန်တွင် ဇနီးလောင်း (Sophie
Engastornenos) နှင့် တွေ့ရန် လာခဲ့သည်။
၁၈၆၉ - ခုနှစ် စက်တင်ဘာ လ ၂၃ -
ရက်တွင် လက်ထပ်ခဲ့သည်။

၁၈၇၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရှလီမင်သည်
(Hissachik) ကို ပြန်လာခဲ့ သည်။
သူ၏စိတ်တွင် တူရကီလူမျိုး နှစ် ယောက်
ပိုင်ဆိုင်သော တောင်တန်း၏ အနောက်
ဘက်ခြမ်းတွင် သူ တူးဖော်လို သော မြို့ကို
တွေ့မည်ဟု ယုံသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

မြေပိုင်ရှင်များက မြေကြီး တူး ခွင့်ကို ပေးသော်လည်း သူတူးဖော်ရရှိ သည့် ကျောက်တုန်းကြီးများကို သူတို့ တည် ဆောက်လျက် ရှိသော တံတား ဆောက် လုပ်သည့် နေရာကို ပေးရမည် ဟူသည့် သဘောတူညီချက်ဖြင့် သဘောတူခြင်း ဖြစ်သည်။

ရှုလီမင် က ချက်ချင်း သဘောတူ ခဲ့ပြီး တူးဖော်ခဲ့ရာ ဧပြီလ ၂၁ ရက်သို့ ရောက်သောအခါ ပိုင်ရှင်က တူး ဖော်ခွင့်ကို ရပ်တန့်စေခဲ့သည်။ အကြောင်း မှာ သူတို့ တည်ဆောက်နေသော တံတား အတွက် ကျောက်တုန်းများ မလိုအပ် တော့၍ ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်မှစပြီး အောက်တိုဘာ လ (၁၈၇၁) ခုနှစ်အထိ တူရကီအစိုးရနှင့် သဘောတူညီမှု ရရှိ၍ ကြိုးပမ်းခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံး အောက် တိုဘာလ ၁၁ - ရက် တွင် (Troy) မြို့သို့ ပြန်လာပြီး (Priam) ၏ နန်းတော်နေရာ ကို တူးဖော်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

ထိုတူးဖော်ရာတွင် သူ့အတွက် အရေးပါသော ပစ္စည်း သိပ်မရခဲ့ပါ။ သူ တူးဖော်၍ ရခဲ့သည်မှာ ဇီးကွက်ခေါင်းပုံ ရေးဆွဲထားသော ရွှံ့ပြားများ၊ စဉ်းနှင့် ပြု လုပ်ထားသော အဖုံးပုံပစ္စည်းများ၊ ရှေး ကျသော ဓားများနှင့် စစ်တိုက်နေပုံ ပုံ ဖော် ရေးထားသော ရွှံ့ပြားများကို တွေ့ ခဲ့သည်။

၁၈၇၂ - ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၂ - ရက် တွင် နေနတ်သား (Apolo) သည် မြင်း လေးကောင်ဆွဲသော နေရထားကို စီးနေ ပုံကို အပြားပေါ်တွင် ပုံဖော်ထားသည့်ပုံ ကို တူးဖော်ရရှိသည်။ (ထိုပုံတွင်းထားသော အပြားသည် အရှည် ခြောက်ပေ၊ အမြင့် သုံးပေနှင့်အတူ ၂၂ လက်မ ရှိသည်ဟု (Irving Stone) ရေးသားသော (The Greek

Treasure) ဝတ္ထုတွင် ရေးထား သည်။ ဘာသာပြန်သူ) ဤပုံသည် (Ptolemaic) ကာလက ပုံနှင့် အတော်ဆင်တူပါသည်။ (Trojan War) အချိန်ထက် နောက် ကျပုံရသည်။ တူရကီ အစိုးရနှင့် သဘော တူညီထားသည့်အတိုင်း သူတွေ့ရှိချက်၏ တစ်ဝက်ကို ပေးရမည် ဖြစ်ရာ (Schliemann) နှင့် (Calvert) တို့သည် ထိုရတနာ ကို တိုင်းပြည်အပြင်ပသို့ ခိုးထုတ်သွားခဲ့ သည်။ ထိုပစ္စည်းသည် ရှုလီမင် ၏ ပန်းခြံထဲတွင် နှစ်တော်တော်ကြာ ရှိနေခဲ့ သည်။

ရှုလီမင်သည် သူတူးဖော် နေသော နေရာသည် (Homer) ရေးခဲ့ သော (Troy) မြို့နေရာ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း တွေ့ရသဖြင့် စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းလာခဲ့ သည်။ ၁၈၇၂ - ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် သူ ရွာဖွေနေသော ရတနာဖြစ်သော ပစ္စည်း များကို ပထမဆုံး တွေ့ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့ ထဲတွင် ရွှေနားဆွဲ သုံးခု၊ ရွှေပင်အပ်တစ်ခုကို တွေ့ရသည်။ ထိုပစ္စည်း၏ ဘေးနားတွင် မီးလောင် နေသော အမျိုးသမီး တစ်ယောက်၏ အလောင်းကို တွေ့ရသည်။ ထိုရုပ် အလောင်း၏ အရိုး၏အရောင်ကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် (Troy) မြို့ မီးလောင်ကျွမ်း စဉ်က သေဆုံးခဲ့ပုံရသည်ဟု ယူဆခဲ့သည်။

၁၈၇၃ - ခုနှစ်တွင် တိုးတက်မှု များ ထပ်မံရရှိခဲ့သည်။ ၎င်းမှာ သူ့အဖွဲ့ သားများက အဝင်ပေါက်နှစ်ခု တွေ့ရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းအဝင်ပေါက်နှစ်ခုသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ပေ ၂၀ ကွာဝေးပြီး အဝင် ပေါက်၏ နောက်ဘက်တွင် ကြီးမားသော အဆောက်အဦ တစ်ခု၏ အုတ်မြစ်များကို တွေ့ရသည်။ (Schliemann) က သူတွေ့ ရှိချက်သည် (Priam) နန်းတော်၏ အဝင်

ပေါက် (Scaean Gates) ဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုသည်။

ထိုတွေ့ရှိချက်ပြီး မကြာမီပင် (Schliemann) ၏ တွေ့ရှိချက်များတွင် စိတ်ဝင်စားဖွယ် အကောင်းဆုံးထဲမှ တစ်ခု ဖြစ်သော တွေ့ရှိချက်ကို သူကိုယ်တိုင် တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ၎င်းမှာ (Scaean Gate) နားတွင် ရွှေနဲ့ ပြုလုပ်ထားသော ရတနာများ တွေ့ရှိရခြင်း ဖြစ်သည်။ သူတွေ့ရှိချက်ကို လျှို့ဝှက်ထားခြင်းသောကြောင့် အလုပ်သမားများကို နေ့တစ်ဝက် ပြန်ခွင့်ပေးလိုက်သည်။ သူနှင့် ဇနီးသည် (Sophia) တို့ နှစ်ယောက်ထဲ ရတနာများကို တူးဖော်ကြသည်။

ထိုရတနာများသည် (King Priam) ၏ ရတနာများ ဖြစ်ရမည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ သူတို့တွေ့ရှိချက်များတွင် ကြေးဖြင့် လုပ်ထားသော ခိုင်းတစ်ခု၊ ကြေးရေခွေးအိုး တစ်လုံး၊ ငွေပန်းအိုး တစ်လုံး၊ ကြေးပန်းအိုး တစ်လုံး၊ ရွှေပုလင်း တစ်ခု၊ ရွှေခွက် နှစ်ခွက်၊ ရွှေနှင့် ဒန်ရောထားသော ခွက်သေးလေး တစ်ခု၊ ငွေအရက်ခွက် တစ်ခု၊ ငွေပန်းအိုး သုံးအိုး၊ နှစ်ဘက်ချွန် ကြေးစား ခုနစ်ချောင်း၊ ငွေစားသွား ခြောက်ခု၊ ကြေးဖြင့် လုပ်ထားသော လှံထိပ်ဖျား ၁၃ - ခု၊ ရွှေသရဖူ နှစ်ခု၊ ခေါင်းစီး ဖဲပြား တစ်ခု၊ ရွှေနားသန်သီး လေးခု၊ ရွှေနားကပ် ၅၆ - ခုနှင့် ရွှေလက်စွပ်နှင့် ရွှေကြယ်သီးများ (၈၇၅၀) ကို တူးဖော်ရရှိခဲ့သည်။

ထိုပစ္စည်းများကို မည်သည့်နေ့ရက်တွင် တူးဖော်ရသည်ဟု မရေးသားခဲ့သော်လည်း ထိုပစ္စည်းများကို တူးဖော်သည့် နေရာမှ (Frank Calvert) ၏ နေအိမ်သို့ ၁၈၇၃ - ခုနှစ် မေလ ၃၀ - ရက်

တွင် လူသူမသိအောင် သယ်ခဲ့သဖြင့် သိရခြင်း ဖြစ်သည်။ မေလ ၃၁ - ရက်နေ့တွင် ထိုပစ္စည်းများ သူ၏ သူငယ်ချင်းထံမှ လုံခြုံ စိတ်ချရပြီဆိုတာ သေချာတော့မှ ရှလီမင်က ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ဂျာနယ်ထဲတွင် သူ၏ တူးဖော်ရရှိသည့် အကြောင်း ရေးသားခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် သူရရှိခဲ့သော ရတနာများကို ဂရိနိုင်ငံအနှံ့ရှိ မိတ်ဆွေများထံသို့ ဖြန့်ပြီး သိမ်းဆည်းထားစေသည်။ ဂရိရော တူရကီ အစိုးရပါ သူ၏ တွေ့ရှိချက်များကို ပိုင်ဆိုင်မှုအတွက် တောင်းယူမည် မဟုတ်ဟု သိသောကြောင့် ယခုလို လျှို့ဝှက်ထားလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

တူရကီ အစိုးရသည် နောက်ဆုံးတွင် ရှလီမင်၏ ရတနာများကို တွေ့ရှိသွားပြီး သူတို့ကို ပြန်ပေးရန် တောင်းဆိုသည်။ ရှလီမင်က ပြန်ပေးရန် ငြင်းဆိုပြီး ဂရိအစိုးရအား အပေးအယူတစ်ခုကို ကမ်းလှမ်းသည်။ ၎င်းမှာ အကယ်၍ ဂရိအစိုးရက (Mycenae) နှင့် (Mount Odympus) တွင် တူးဖော်ခွင့်ပြုမည် ဆိုပါက သူ၏ တွေ့ရှိချက်များ ရတနာများကို ဂရိအစိုးရကို ပေးအပ်မည် ဖြစ်သည်။ ဂရိအစိုးရက ထိုကမ်းလှမ်းချက်ကို လက်မခံခဲ့ပါ။ ထို့ကြောင့် ရှလီမင် သည် အစိုးရနစ်နာကြား မပြေ မလည် ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဂရိအစိုးရက (Mycenae) တွင် တူးဖော်ခွင့် ပေးလိုက်သည်။ ၎င်းတူးဖော်ရတွင် (Greek Anchaeological Society) ဂရိ ရှေးဟောင်း သုတေသန ဌာနနှင့် ပူးတွဲ၍ လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်သည်။

၁၈၇၆ - ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် ရှေးကပေစာများနှင့် ထိုဒေသရှိ ရိုးရာပုံ

ပြင်များကို အခြေခံ၍ (Mycenae) တွင် စတင်၍ တူးဖော်မှု လုပ်ခဲ့သည်။ ပထမ ပိုင်းတွင် ဂရိဝန်းထမ်းများနှင့် ပြဿနာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ပြဿနာဖြစ်သော ကိစ္စမှာ သူ့ကို စောင့်ကြည့်နေသင့် မနေသင့်ဟူသော ကိစ္စနှင့် သူ ကွင်းဆင်းသည့်အခါ မည်သို့သော နည်းများကို သုံးခွင့်ပြုမည်ဟူသည့် ကိစ္စများ ဖြစ်သည်။

ရှုလီမင်သည် (Lion Gate) နားတွင် စတင်၍ တူးခဲ့သည်။ တံခါးဘောင် အကြီးကြီး၏ထိပ်တွင် ခြင်္သေ့မ နှစ်ကောင် မျက်နှာခြင်းဆိုင်ပုံကို ထုထားသည်။ (Lion Gate) ၏ တောင် ဘက်တွင် စက်ဝိုင်းပုံ ကြီးမားသော မြေ ကွက်တစ်ခု ရှိသည်။ ဤနေရာသည် ရှေး က လူများစုဝေးရာ ကွင်းပြင်ဖြစ်နိုင်သည်။ ထိုမြေကွက်တွင် ဂူနေရာ နှစ်ခုကို သူ့ အလုပ်သမားများက တူးဖော် ရရှိသည်။ သူတို့သည် သင်္ချိုင်းဂူနှစ်ခုအပြင် တခြား ပစ္စည်းများကို တွေ့ရှိကြသည်။ ၎င်းပြင် အသုဘ အခမ်းအနားနှင့် ဆိုင်သော ရွှေ ထည်ပစ္စည်းများ အမြောက်အမြားကို တွေ့ရှိကြသည်။ ရှုလီမင်က သူ၏ တွေ့ရှိချက်များသည် လူအများ စာပေထဲ တွင် ဖတ်ပြီး ရင်းနှီးကြသော သူရဲကောင်း ကြီးများဖြစ်သော (Agamemnon, Cassaudra, Eurymedon, Clytemnestra နှင့် Aegisthus) တို့၏ အရိုးစုများ ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့သည်။

ထိုစက်ဝိုင်းပုံ မြေနေရာ၏ တောင် ဘက်တွင် ရှုလီမင်သည် ကြီးမား သော အဆောက်အဦတစ်ခုကို တွေ့ခဲ့ သည်။ သူက ဤအဆောက်အဦကို နန်း တော်တစ်ခုဟု သတ်မှတ်သည်။ ထိုနေရာ တွင် ၁၂ လက်မ အမြင့်ရှိသော ပန်းအိုး

တစ်လုံးကို တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ထိုပန်းအိုးပေါ် တွင် စစ်သားများ စစ်ချီရန်အတွက် အခမ်း အနား ပြုလုပ်ပုံ ပန်းချီသရုပ်ဖော်ထား သည်။ ဤတွေ့ရှိချက်သည် အလွန် စိတ် ဝင်စားဖွယ်ရာ ကောင်းပါသည်။ ထို (Mycenae) စစ်သားများ ဝတ်ဆင်ထား သော ဝတ်စုံများသည် (Homeric) စစ် သားများ ဝတ်ဆင်ပုံနှင့် ဆင်တူနေသော ကြောင့် ဖြစ်သည်။

၁၈၇၈ - ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ရှုလီမင် သည် (Mycenae) မှ ထွက်ခွာခဲ့ပြီး (Ithaca) တွင် တူးဖော်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ သူ့ကိုယ်တိုင် (Odysseus) နန်းတော်နေရာ ဟု ထင်ခဲ့သော နေရာ တွင် နန်းတော်ကို မတွေ့ရသလို ရတနာများလည်း မတွေ့ ခဲ့ရပါ။ သူသည် ပျက်စီးနေသော အိမ်ပေါင်း ၁၉၀ ကို တူးဖော် တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ ထိုတွေ့ရှိချက်ကို ယခု ခေတ် ရှေးဟောင်း သုတေသန ပညာရှင် များအဖို့ စိတ်ဝင်စား ဖွယ် ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သူတွေ့ရှိချက်များသည် တန်ဖိုးအနေနှင့် ဘာမှ မရှိဟု လက်ခံပြီး (Ithaca) ကို လက်လျှော့ကာ (Hissarlik) တွင် ထပ်မံ၍ တူးဖော်ခြင်း ပြုလုပ်ဖို့ ဆုံး ဖြတ်ခဲ့သည်။

၁၈၇၈ - ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ တွင် (Hissarlik) ကို ရောက်ခဲ့ပြီး ၁၈၇၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၁ - ရက်တွင် ရွှေနားဆွဲ ၂၀၊ ရွှေလက်စွပ် နှစ်ကွင်း၊ အီလက်ထရွန်း လက်ကောက် နှစ်ကွင်း၊ ငွေနားဆွဲ ၁၁ - ခု၊ ငွေလက်စွပ် ၁၅၈ ကွင်းနှင့် ရွှေပုတီးစေ့များ မြောက်မြားစွာ ရှာတွေ့ရှိခဲ့သည်။ ထိုအကြိမ်တွင် ရှုလီမင် သည် သူ၏ တွေ့ရှိချက် များထဲမှ သုံးပုံတစ်ပုံသာ ရရှိပြီး ကျန် သော ပစ္စည်းများကို (Imperial Musseum at

Constantinople) ကွန်စတန်တီနိုပယ် မှ အင်ပီးယီးယား ပြတိုက်ကို ပေးအပ်ခဲ့ရသည်။

(Heinnich Schliemann) ၏ နောက်ဆုံး တွေ့ရှိချက်ကို ၁၈၇၉ - ခုနှစ် ဧပြီလတွင် တွေ့ခဲ့သည်။ ထိုတွေ့ရသော ရတနာများမှာ ရွှေပြားများ၊ ရွှေကြိုးများ၊ နားကွင်းများ၊ လက်ကောက်များ ဖြစ်သည်။ သူ၏ ရှေးဟောင်းမြို့တော် တူးဖော်မှုကသည် ဤတွင် ပြီးဆုံးခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် တူးဖော်မှု မလုပ်နိုင်တော့ပါ။ စောစောပိုင်းက သူတွေ့ရှိချက်များ၊ အောင်မြင်မှုများ၏ အရသာမျိုးကို သူ ခံစားဖို့ အခွင့်မရှိတော့ပါ။

နောက်ဆုံးတွင် ရှလီမင် သည် အသင်မြို့တွင် အိမ်တစ်အိမ်ကို ကိုယ်တိုင် စိတ်ကြိုက် တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ထိုအိမ်တွင် သူသည် (Homer) ကဗျာထဲက ဘုရင်များ၏ ပုံစံနှင့် နေထိုင် ခဲ့သည်။ သူ့ဆီ စာများ ရေးသားလျှင် ရှေး ဂရိဘာသာ စကားဖြင့် ရေးကြရသည်။ သူ့ အိမ်တွင် ညစာစားသည့် အခါတွင် ဂရိ ဘာသာ စကားဖြင့် ပြောဆိုရန် အမိန့်ပေးခဲ့သည်။ သူ့အိမ်ရှိ အိမ်ဖော်အားလုံး၏ အမည်ကို ရှေးဂရိရိုးရာ ပုံပြင်နှင့် သမိုင်း ထဲမှ ဇာတ်ကောင်တို့၏ နာမည်ဖြင့် အစားထိုးပေးခဲ့သည်။ သူ (Hissalik) တွင် မြို့ဟောင်း တူးဖော်သည့်အကြောင်းကို (Ilois) ဟူသော အမည်ဖြင့် ရေးသားခဲ့ သည်။ သူ တွေ့ရှိချက်များကို သေသေ ချာချာ စဉ်းစားလေလေ သူတွေ့ရှိသည်မှာ (Troy) ဟုတ်မဟုတ် ဆိုသည့် သံသယသည် ကြီးထွားလာလေလေ ဖြစ်ခဲ့သည်။

၁၈၈၁ - ခုနှစ် မေလတွင် ရှလီမင် သည် (Hissarlik) သို့ ပြန်ခဲ့သည်။

ဤကဲ့သို့ ပြန်လာရသည်မှာ ထို တောင်ကုန်းသည် (Homer) လက်ထက် က (Troy) ဟုတ်ကြောင်း အထောက် အထားများ ရှာရန်ဖြစ်သည်။ သူ့ရှာဖွေ မှု အတွက် အဖြေက မတွေ့ရှိပါ။ သို့သော် (Mount Ida) ထိပ်တွင် ကျောက်ဖြူ အပြား တစ်ခုကို တွေ့ခဲ့သည်။ ထိုကျောက်ပြားကို နတ်မင်းကြီး (Zeus) ၏ သလွန် ဖြစ်သည် ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

၁၈၈၄ - ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ တွင် ရှလီမင်သည် (Marathon) ရှိ တောင်ကုန်းကို တူးဖော်သည်။ သမိုင်း ပုံပြင်များအရ (Perrion) တို့ကို တိုက်ခိုက် သဖြင့် စစ်ရှုံးကာ မြေမြုပ်ခံရသော အေ သင်လူမျိုး အရိုးစု ၁၉၂ - ခုကို မြုပ်နှံ ထားသည့် နေရာကို ရှာဖွေခြင်း ဖြစ်သည်။ အရိုးစုများ၊ ဓားများ၊ ဦးထုပ်များ၊ ခိုင်းများ၊ လှံချွန်များ တွေ့ရှိမည်ဟု မျှော်လင့်ချက် ဖြင့် တူးဖော်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် အိုးကွဲများသာ တူးဖော်ရရှိသည်။

၁၈၈၄ - ခုနှစ် မတ်လတွင် (Troy) မြို့ရှိ ဘုရားရှိခိုးကျောင်း (Nau- plia) တွင် စတင် တူးဖော်ကြသည်။ ပထမပိုင်း နွေရာသီတွင် သူ၏ အလုပ်သမား များသည် ဟိုးမားခေတ်က နန်းတော်တစ်ခု၏ အုတ်မြစ်ကို တူးဖော်ရရှိကြသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် အင်္ဂတေပေါ်တွင် ရေးဆွဲထားသော နွားပေါ်သို့ လူငယ် တစ်ယောက် ခုန်တက်နေပုံနှင့် ဓားများ၊ မြားထိပ်ဖျားများ တစ်လက်မ အသွားထူသော ရွှေပေါက်ဆိန် တစ်ခုကို တူးဖော်ရရှိ သည်။

၁၈၈၆ - ခုနှစ် အကုန်တွင် ရှလီမင် သည် အီဂျစ်နိုင်ငံ နိုင်းမြစ် ကြောင်းတစ်လျှောက်သွားရာ အီဂျစ်ပြည် အကြောင်း လေ့လာသူ ပညာရှင်လူငယ်

(E.A Wallace Buage) နှင့် တွေ့ခဲ့သည်။
၁၈၈၅ - ခုနှစ်တွင် ရှုလီမင်သည် (Cythera)
ကျွန်းပေါ်တွင် (Aphrodite ဘုရားရှိခိုး
ကျောင်း နေရာဟု သူ့အမည် ပေးခဲ့သော
အဆောက်အဦ တစ်ခုကို တူးဖော်ရရှိ
ပြီးဖြစ်သည်။

(Sphacteria) ကျွန်းပေါ်တွင် ဘီ
စီ ၄၂၅ - ခုနှစ်က (Spartany) တို့ အသုံး
ပြုခဲ့သော ခံတပ်ဟောင်းတစ်ခုကို တွေ့
ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ တူးဖော်မှုများ ပြုလုပ်
နေစဉ်အတွင်း (Crete) ကျွန်းပေါ်ရှိ
(Knossus) နေရာကို တူးဖော်ခွင့် ပြုရန်
အကြိမ်ကြိမ် ကြိုးစားခဲ့သည်။ သို့သော်
ဆက်တိုက် ငြင်းဆိုခြင်း ခံရသည်။

၁၈၉၀ ပြည့်နှစ် ဩဂုတ်လ ၁
ရက်နေ့တွင်ရှုလီမင်သည် (Athens) သို့
ပြန်ခဲ့သည်။ နိုဝင်ဘာလတွင် နာတာရှည်
စွဲကပ်လျက်ရှိသော နား ရောဂါကို
ခွဲစိတ်ရန်အတွက် (Halle) ကို သွားရောက်
ခဲ့သည်။ ဆရာဝန်များက အတိုင်းအတာ
တစ်ခုအထိ ခွဲစိတ်အောင် မြင်ခဲ့သော်လည်း
သူနားအတွင်းတွင် နာ ကျင်မှုဖြစ်ပြီး ရောင်
လာခဲ့သည်။ ဆရာဝန်များ တားမြစ်
သည့်ကြားမှ ဆေးရုံမှဆင်း ပြီး (Leipzig,
Berlin နှင့် Paris) သို့ သွား ခဲ့သည်။
ပဲရစ်မှတစ်ဆင့် ခရစ်စမတ်ပွဲ အပို (Ath-
ens) သို့ သွားရန် စီစဉ်ခဲ့သည်။ သို့ သော်
သူ၏ နားအခြေအနေမှာ ပို၍ ဆိုးရွား
လာသည်။

(Napels) မှ (Greece) သို့ မော်
တော်နှင့် သွားရမည့် လမ်းခရီးဒဏ်ကို
မခံနိုင်သဖြင့် ရှုလီမင် သည် (Naples) မှာပဲ
နေခဲ့ရသည်။ သို့သော် ငြိမ်ငြိမ် မနေဘဲ
ပျက်စီးနေသော (Pompeii) မြို့ကို သွား
ရောက်ခဲ့သည်။ ခရစ်စမတ်နေ့တွင်

ဟော်တယ်ခန်းထဲတွင် သတိလစ်သွားပြီး
၁၈၉၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ -
ရက်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

သူ၏ ရုပ်အလောင်းကို ဂရိနိုင်ငံ
(Athens) သို့ သယ်ဆောင်သွားကြသည်။
သူ၏ ဈာပန အခမ်းအနားကို ၁၈၉၁ - ခုနှစ်
ဇန်နဝါရီလ ၄ - ရက်နေ့တွင် ဂူ ပြုလုပ်သည်။
သူ့ကို (Ilisus) ၏ တောင်ဘက်
သင်္ချိုင်းတစ်ခုတွင် ဂူသွင်းမြှုပ်နှံ သည်။
သူ့အတွက် သူ့ကိုယ်တိုင် စီစဉ်ခဲ့ သော
နေရာတွင် ကြီးကျယ် ခမ်းနားသော
အဆောက်အဦ ဂူဗိမာန် တည်ဆောက်၍
မြှုပ်နှံခဲ့သည်။

ထိုဂူဗိမာန်၏ အဝင်ပေါက်တွင်
သူ့အား အမှတ်ရစေရန်အတွက် ‘သူရဲကောင်း
ရှုလီမင်အတွက်’ ဟူ၍ ရိုးရိုး ရှင်းရှင်းလေး
ရေးသားထားပါသည်။

တက္ကသိုလ် ရွှေရိုင်း

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- King, Wellington. Heinrich Schliemann:
Heros & Mythos. University of
Taxas, 1997.
- Payne, Robert. The Gold of Troy. The
story of Heinrich Schliemann
and the Buried Cities of Ancient
Greece. Funk & Wagnalls Co.,
New York, 1959.
- Poole, Gary and Lynn. One Passion,
Two Loves: The story of
Heinrich and Sophie
Schliemann, Discovery of Troy.
Thomas Y Crrwell Company.
New York, 1966.
- Stone, Irving: The Greek Treasure,
1975.

လူလားမြောက်ပြီလား

စိုးအုပ်

အခုတလော အကြောင်းတိုက်ဆိုင်တိုင်း အဖြစ်အပျက်ကလေး တစ်ခု ခေါင်းထဲ ပေါ်ပေါ်လာပြီး ပြီးမိနေတတ်ပါတယ်။ အဲဒီ အဖြစ်အပျက်က စာရေးသူရဲ့ မိတ်ဆွေတစ်ဦး ပြောပြတာပါ။ တကယ့် အဖြစ်မှန်ပဲလား ဒါမှမဟုတ် စိတ်ကူး ဖန်ဆင်းမှုသက်သက်ပဲလား၊ ဒါမှမဟုတ် အဖြစ်မှန်နဲ့ စိတ်ကူးဖန်ဆင်းမှု ရောနှောပေါင်းစပ်ထားတာလား ဆိုတာတော့ မေးမကြည့်ဖြစ်ခဲ့ပါဘူး။

မိတ်ဆွေပြောပြတဲ့ အဖြစ်အပျက်ကလေးဟာ ဒီလိုပါ။ သူတို့မြို့မှာ မြို့ဇာတိလည်း မဟုတ် ဆွေမျိုးမိသားစု သားထောက်သမီးခံလည်း ရှိပုံမရတဲ့ အသက် ၆၀ လောက်အရွယ် လူတစ်ဦး ရှိသတဲ့။ သူ့မှာက အလုပ်လည်း မယ်မယ်ရရ မရှိ (ရှိရင်လည်း လုပ်ချင်မယ့်ပုံ မရှိဘူးလို့ မိတ်ဆွေက ပြောပါတယ်။) တာမို့ မြို့အစွန် ခြံဖြတ်နားက ယာခင်းကလေး တစ်ခုမှာ ယာရှင်က သနားသဖြင့် ထိုးပေးထားတဲ့ တဲကလေးမှာ နေ၊ ဟိုလူဒီလူ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲတဲ့ အဝတ်နွမ်းလေးတွေ ဝတ်၊ ဟိုကဒီက ရတာလေးတွေ စားတဲ့အခါ စား၊ အလှူဆွမ်းကျွေး ရှိရင်တော့ အဲဒီမှာ သွားကြိတ် စသဖြင့် သူ့ရဲ့ စားဝတ်နေရေး ပြဿနာကို ဖြေရှင်းလာခဲ့တာ သူ မှတ်မိတဲ့ အချိန်လောက်ကတည်းကပဲလို့ ဆိုပါတယ်။ သူ ဘယ်ကလာမှန်းလည်း မသိ။ သူ့နာမည်ကိုလည်း ဘယ်သူကမှ မှတ်

မှတ်သားသား မရှိကြတာမို့ လူငယ် တစ်ယောက်က ‘ဂျစ်ပစီ’ လို့ ကင်ပွန်းတပ်လိုက်တာကစပြီး သူ့ကို တစ်မြို့လုံးက ဂျစ်ပစီ လို့ပဲ ခေါ်ကြတော့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

အဲဒီ ဂျစ်ပစီမှာ ထူးခြားချက် အတော်များများ ရှိတဲ့အနက် အများ မှတ်မှတ်သားသား ဖြစ်ရတဲ့ ထူးခြားချက်တစ်ခုက စကားကို ကတ်တီးကတ်ဖဲ့ ပြောတတ်ခြင်း၊ လူငယ်တွေရဲ့ ဖော်ပြချက် အတိုင်း ပြောရရင်တော့ ပြောရဆိုရ အင် မတန်လက်ပေါက်ကတ်ခြင်းပါပဲတဲ့။

စားဝတ်နေရေး အရေးသုံးပါးစလုံး အများသူငါရဲ့ မေတ္တာ စေတနာအပေါ် မှီခိုရပ်တည်နေရပေမယ့် မပြောမဖြစ်လို့ သူနဲ့ စကားပြောကြရတဲ့ အခါ လက်ပေါက်ကတ်လွန်းလို့ အားလုံး ဆလံတိုက်ကြရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လူငယ်တချို့ကတော့ အဲဒါကိုပဲ ဖျော်ဖြေမှု တစ်ခုလို သဘောထားပြီး သူနဲ့စကားအကတ် ပြိုင်စကား နိုင် လူတတ် ကြတယ်လို့လည်း သိရပါတယ်။

စာရေးသူ ပြီးမိတဲ့ အကွက်က လေးလာပါပြီ။ တစ်နေ့တော့ အလှူတစ် ခု (စာပြန်ပွဲ အောင်မြင်မှု အထိမ်းအမှတ် လို့ မိတ်ဆွေက ပြောခဲ့တယ် ထင်ပါတယ်။ ပြောခဲ့တာ နည်းနည်းကြာသွားတော့ သိပ် မမှတ်မိတော့ပါဘူး။) ကို ထုံးစံအတိုင်း ဂျစ်ပစီ ရောက်လာပါတယ်။ သံဃာတော်တွေ ဆွမ်းဘုဉ်းပေး၊ အချို့ပွဲကိစ္စ ပြီးစီးပြီ ထသွား

ကြတာနဲ့ ဝေယျာဝစ္စလုပ်တဲ့ လူငယ်တွေက လူတွေကို ကျွေးဖို့ စားပွဲဝိုင်းတွေကို ပြင်ကြဆင်ကြတာပေါ့။ ဒီအခါ ဆွမ်းစားဆောင် ခေါင်းရင်းဘက် ထိပ်ဆုံးက စားပွဲအကျယ်ကြီးမှာ အကောင်းဆုံးဟင်းတွေ အမျိုးစုံတင်၊ ကျန်တဲ့စားပွဲဝိုင်းတွေမှာတော့ သင့်တင့်ရုံ ဟင်းတွေလောက်ပဲ ပြင်ဆင်ကြသတဲ့။ အားလုံး ပြင်ဆင်ပြီးလို့ လူတွေကို ခေါ်လိုက်တဲ့အခါ ကျန်တဲ့လူအားလုံးက သာမန် ပြင်ဆင်ထားတဲ့ စားပွဲဝိုင်းတွေမှာသာ ဝင်ထိုင်လိုက်ကြပေမယ့် ဂျပ်ပစီကတော့ ထိပ်ဆုံးက ရှယ်ဝိုင်းမှာ အကျအန ဝင်ထိုင်ပြီး အားရပါးရလွေးဖို့ ဟန်ပြင်သတဲ့။ ဒီအချိန်မှာ ဝေယျာဝစ္စလုပ်တဲ့ လူငယ်တစ်ယောက် သူ့စားပွဲဝိုင်းနားရောက်လာပြီး ‘ဟ ... ဦးဂျပ်ပစီကြီး ဒါလူကြီးတွေအတွက် ပြင်ထားတာဗျ။ တခြားဝိုင်းမှာ သွားစားပါ’ လို့ ပြောလိုက်သတဲ့။ ဒီအခါ ဂျပ်ပစီက အဲဒီလူငယ်ကို မော့ကြည့်လိုက်ပြီး ‘ဟေ့ ... ငါ့အသက် ၆၂ နှစ် ရှိပြီကွ။ ငါက လူကြီးမဟုတ် လို့ ကလေးလား’ လို့ ပြန်ပြောလိုက်တယ် လို့ ဆိုပါတယ်။

အဲဒီပွဲ ဘယ်လို နိဂုံးချုပ်သွားသလဲဆိုတာတော့ မိတ်ဆွေကလည်း ဆက်မပြောဖြစ်ခဲ့။ စာရေးသူကလည်း မမေးဖြစ်တာနဲ့ မသိခဲ့ရတော့ပါဘူး။

အဲဒီ အဖြစ်အပျက်ကလေးကို ကြားခဲ့ရတာ အတော်တော့ ကြာခဲ့ပါပြီ။ ဒါပေမယ့် အကြောင်းတိုက်ဆိုင်တိုင်း ခေါင်းထဲ ပြန်ပေါ်ပေါ်လာပြီး ပေါ်လာတိုင်းလည်း ပြီးမိဖြစ်တာချည်းမို့ ဘဝမှာ ကြုံတွေ့ခဲ့ဖူးတဲ့ အဖြစ်အပျက် အမြောက်အမြား မေ့လျော့ခြင်း နယ်ပယ်မှာ ကျန်ရစ်ခဲ့ပေမယ့် ဒီအဖြစ်အပျက်ကလေးကတော့

အခုအထိ မြဲမြံစွဲစွဲ ဖြစ်နေဆဲပါ။ အထူး သဖြင့် ‘လူကြီး’ ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းနဲ့ ဆက် စပ်တဲ့ ကိစ္စတွေ တွေ့ကြုံရတဲ့အခါတိုင်း ဂျပ်ပစီရဲ့ စကားကို ဖြတ်ခနဲ ဖြတ်ခနဲ သွား သွား သတိရမိပါတယ်။

လူ မှန်း မ သိ တတ် သေး ခင် မှာ အသက်မီး ငြိမ်းမသွားခဲ့ဘဲ နေခွင့်ရ ကာလတွေကို တစ်စတစ်စ ဆန့်ထုတ်နိုင် လာခဲ့တဲ့အခါ သဘာဝကျစွာပဲ လူတွေ အမြောက်အမြား လိင်စုံ၊ လူမျိုးစုံ၊ ဘာသာစုံ၊ အလွှာစုံနဲ့ ထိတွေ့ ဆက်စပ် ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံလာရပါတယ်။ အသက်အရွယ် ငယ်စဉ်တုန်းက ငယ်သူ အချင်းချင်း အသက်အရွယ် ကြီးလာတော့ ကြီးသူအချင်းချင်း ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ ဖြစ်ကြတာကလည်း ဓမ္မတာပါပဲ။

ဒီလို ပေါင်းသင်းဆက်ဆံလာကြ ရတဲ့အခါ သဘာဝကျစွာပဲ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် တိုးမိတိုက်မိ ထိမိခိုက်မိ ကြတာတွေလည်း ရှိတတ်စမြဲပဲ။ ကိုယ် ကိုယ်တိုင်ကလည်း ကြုံရ၊ သူတစ်ပါးတွေ ရဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကိုလည်း ကြားရ ဖတ်ရ။ ရှည်လျားထွေပြား မနေမနား တသွားတည်း သွားနေကြရတဲ့ ဘဝခရီး လမ်းကြီး မဟုတ်လား။ ဘဝဆိုတာ စာလုံး ဝါကျ တစ်ပိုဒ် စာမျက်နှာတွေနဲ့ ဖွဲ့စည်း ထားတဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ် မဟုတ်လား။

အဲဒီ ဘဝစာမျက်နှာတွေထဲမှာ ‘လူကြီးမဆန်ဘူး’ ‘ကလေးဆန်တယ်’ ‘အသက်ကြီးပြီး အချိန်မစီးဘူး’ ‘လူသာ ကြီးတယ် ဦးနှောက်မကြီးဘူး’ ဆိုတဲ့ စကား လုံးတွေကို လူတိုင်း ဖတ်ဖူးကြလိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။ စာရေးသူ သေချာပေါက် ပြောနိုင်ပါတယ်။ လူတိုင်းဟာ မိမိရဲ့ ဘဝ စာမျက်နှာတွေမှာ အဲဒီစကားလုံးတွေကို

တစ်ကြိမ်နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ်မက တချို့ဆို ရင်ဆယ်ဂဏန်းနဲ့ ချီတဲ့ အကြိမ်တွေမက ဖတ်ခဲ့ဖူးကြမှာပါ။

စာရေးသူကတော့ အဲဒီစကားလုံးတွေနဲ့ ပတ်သက်ဖြစ်တဲ့ အခါတွေမှာ ‘လူကြီး’ ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရရဲ့ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်အကြောင်း (အခြေအနေပေးရင် ပေးသလို) ရှည်ရှည်လျားလျား ဆန့်ထွက်တွေးမိလေ့ရှိတယ်။ အဲသလို တွေးမိတဲ့အခါ နောက်ပိုင်းမှာ အထက်မှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ ဂျစ်ပစီရဲ့ ပြောစကားလေးကလည်း တံခါးလာလာခေါက်လေ့ရှိတယ်။ ဒီအခါ ‘ဘဝထဲက ဟာသ၊ ဟာသထဲက ဘဝ’ ဆိုတဲ့ စကားလိုပဲ တိမ်ရာမှ နက်ရာသို့ ခုနစ်စဉ် အမျှင်တန်း’ တွေ ဖြစ်သွားပါတယ်။

‘လူကြီး’ ဆိုတဲ့ စကားရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ဘာလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို လူတွေကြားထဲ သွားမေးရင် ဒီလူ စိတ်မှန့်ရဲ့လားဆိုတဲ့ အကြည့်နဲ့ စာရေးသူကို ဝိုင်းကြည့်ကြမှာသေချာပါတယ်။ စိတ်ရှုပ်ခံချင်ကြမှာမဟုတ်တဲ့ လူတချို့ကတော့ ‘ဟ ... လူကြီးဟာ လူကြီးပေါ့။ ကလေးမဟုတ်တာ လူကြီးပေါ့ကွ’ လို့ ဖြေကြမှာပါပဲ။

မှန်ပါတယ်။ လူလောကမှာ ဘယ်သူက လူကြီး ဘယ်သူက ကလေးဆိုတာကို တိတိကျကျ ပိုင်ခြားထားတဲ့ သတ်မှတ်ချက်တွေ ရှိပြီးသားပါ။ ဆေးပညာရှုထောင့်၊ တရားဥပဒေ ရှုထောင့်၊ နိုင်ငံရေးရှုထောင့်တွေကနေ သူ့ရှုထောင့်နဲ့သူ ပိုင်းခြား သတ်မှတ်ထားချက် အသီးသီး ရှိထားပြီးသားပါ။ ဆေးပညာ ရှုထောင့်က ကြည့်ရင် မျိုးဆက်ပြန့်ပွားရေး တာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်တဲ့ အသက်အရွယ်ကို ရောက်လာသူ၊ တရားဥပဒေ ရှုထောင့်က ကြည့်ရင် အမှားအမှန် အကျိုးအပြစ်ကို

ခွဲခြားနားလည်နိုင်စွမ်းရှိတဲ့ အသက်အရွယ် ကို ရောက်လာသူ၊ နိုင်ငံရေး ရှုထောင့်က ကြည့်ရင် မဲပေးနိုင်တဲ့ အသက်အရွယ်ကို ရောက်လာသူ အဲဒီသူဟာ လူကြီး တစ်ယောက်ပါပဲ။ တစ်နည်း ပြောရရင် လူကြီးဆိုတာ အရွယ်ရောက်သူကို ခေါ်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် အားလုံး သိကြတဲ့ အတိုင်း ဒါဟာ ‘လူကြီး’ ဆိုတဲ့ စကားလုံး ရဲ့ အနက်ရင်းမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အချို့ သော ဝေါဟာရများလိုပဲ သူ့မှာ အနက် ပွားရှိနေပါတယ်။ စာရေးသူတို့ရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ်မှာ ‘လူကြီး’ ဆိုတာ အသက်အရွယ်အရ အရွယ်ရောက်မှု တစ်ခုတည်းကို ဆိုလိုတာ မဟုတ်ဘူးဆိုတာ အားလုံး သိကြပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ စာရေးသူ ဖတ်ဖူးခဲ့တဲ့ ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်ရဲ့ ‘ဗုဒ္ဓ၏ ဩဝါဒ အမြဲတေ’ ဆိုတဲ့ စာအုပ်ထဲက ‘လူကြီးဆိုတာ’ ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်အောက်မှာ ရေးထားတဲ့ စာသားအချို့ကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြချင်ပါတယ်။ အဲဒါက စတုတ္ထ အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော်။ ၃ - ဥရုဝေလ၏ ဒုတိယသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရား ဟော ကြားခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီမှာ ဆိုထား တာက အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ရဟန်းတို့ မွေးဖွားသည်မှ အသက်ရှစ်ဆယ်၊ ကိုးဆယ် တစ်ရာရှိ၍ အသက်ကြီးသူ ဖြစ်သော်လည်း မပြောသင့်သောအခါ၌ ပြောဆိုတတ်သောသူ၊ မဟုတ်မမှန်သည်ကို ပြောတတ်သောသူ၊ အကျိုးနှင့် မစပ်သည်ကို ပြောတတ်သောသူ၊ အဆုံးအမနှင့် မစပ်သည်ကို ပြောတတ်သောသူ၊ မသင့်သောအခါ ရည်ညွှန်းချက် မရှိ၊ အပိုင်းအခြား မရှိ၊ အစီး

အပွားနှင့် မစပ်သော မမှတ်သားလောက်သည့် စကားကို ပြောတတ်သောသူ ဖြစ်လျှင် ထိုသူသည် လူကြီးလူမိုက်ဟူသော ရေတွက်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

ရဟန်းတို့ ပျိုမြစ်နုနယ်၍ ပထမအရွယ်သာ ရှိသေးသော အသက်ငယ်သူ ဖြစ်သော်လည်း ပြောသင့်သော အခါ၌ ပြောဆိုတတ်သူ၊ ဟုတ်မှန်သည်ကို ပြောတတ်သောသူ၊ အကျိုးနှင့် စပ်သည်ကို ပြောတတ်သောသူ၊ တရားနှင့် စပ်သည်ကို ပြောတတ်သောသူ၊ အဆုံးအမနှင့် စပ်သည်ကို ပြောတတ်သောသူ၊ သင့်သော အခါ ရည်ညွှန်းချက်ရှိသော အပိုင်းအခြား ရှိသော အသိပညာနှင့် စပ်သော မှတ်သားလောက်သော စကားကို ပြောတတ်သောသူ ဖြစ်လျှင် ထိုသူသည် လူကြီးပညာရှိဟူ၍ ရေတွက်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

အထက်က ကောက်နုတ်ချက်ကို ကြည့်ရင် စာရေးသူတို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေရဲ့ အတုမရှိ ကျေးဇူးရှင် မြတ်ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင်က လူကြီးဆိုတာကို အသက်အရွယ်နဲ့ ပိုင်းခြားခြင်းမရှိဘဲ ဉာဏ်ပညာ အမြော်အမြင် ဆင်ခြင်တုံတရား အနိမ့်အမြင်နဲ့သာ တိုင်းတာ သတ်မှတ်ကြောင်း ထင်ရှားပေါ်လွင်နေပါတယ်။

ရှေ့တစ်နေရာမှာ ဆိုခဲ့တဲ့အတိုင်း စာရေးသူဟာ တွေးလောက်တဲ့ အတွေးတစ်ခုလည်းရ အခြေအနေလည်းပေးရင် အဲဒီ အတွေးစကို ဆန့်ထုတ်ချဲ့ထွင်ကြည့်လေ့ ရှိတတ်တဲ့ လူမျိုးမို့ အထက်မှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ ဂျစ်ပစီရဲ့ စကား၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ ဟောကြားချက်နဲ့ စာရေးသူရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အတွေးအကြံတွေအရ မိမိ ကြုံတွေ့ ဖြတ်သန်းနေရတဲ့ ဘဝလမ်းတစ်လျှောက် ပတ်သက်ဆက်ဆံရတဲ့ လူတွေ (လူကြီးတွေ) ကို

ဘယ်သူဟာ အနက်ရင်းအရ လူကြီး လဲ၊ ဘယ်သူဟာ အနက်ပွားအရ လူကြီး လဲ၊ အနက်ရင်းရော အနက်ပွားအရပါ လူကြီး ဖြစ်သူတွေဟာလည်း တစ်ချိန်လုံး အဲသလို ဖြစ်နေကြတာလား။ ဒါမှမဟုတ် လူကြီးဖြစ်လိုက် လူကြီးမဖြစ်လိုက် ဖြစ်နေတာမျိုးလား၊ လူကြီးဖြစ်ချိန်က များပြီး လူကြီးမဖြစ်ချိန်က နည်းတဲ့လူကြီးလား။ ဒါမှမဟုတ် လူကြီးဖြစ်ချိန်က နည်းပြီး လူကြီးမဖြစ်ချိန်က များတဲ့ လူကြီးလား စသဖြင့် မီးခိုးမဆုံး မိုးမဆုံး လျှောက်တွေး မိတဲ့ အခါတွေလည်း ရှိပါတယ်။ အဲသလို တွေးရင်းကိုယ်ကိုယ်ကိုလည်း အဲဒီ မေး ခွန်းတွေ ပြန်မေးဖြစ်တာပါပဲ။

စာရေးသူတို့ လူမှုဓလေ့ နယ်ပယ် မှာ ‘လူကြီးဆန်တယ်’ ‘ကလေးဆန်တယ်’ ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းနှစ်ခု ရှိပါတယ်။ ‘လူကြီး ဆံတယ်’ ဆိုတဲ့ စကားမှာ အကောင်း သဘော (positive sense) တစ်ခုတည်း ရှိပေမယ့် ‘ကလေးဆံတယ်’ ဆိုတဲ့ စကား မှာတော့ အကောင်းသဘောရော၊ အဆိုး သဘော (negative sense) ပါ နှစ်မျိုးစလုံး နည်းနည်းရောထွေး နေတယ်လို့ စာရေး သူ ထင်ပါတယ်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ စကားမှာက အကောင်းသဘောနဲ့ ပြောချင်ရင် (child-like)၊ အဆိုးသဘောနဲ့ ပြောချင်ရင် (childish) ဆိုပြီး နှစ်မျိုး ကွဲကွဲပြားပြား ရှိပေမယ့် စာရေးသူတို့ရဲ့ ‘ကလေးဆံတယ်’ ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းမှာတော့ လွတ်လပ် ပွင့်လင်းတယ်၊ ရိုးသားဖြူစင်တယ်၊ ဟန်ဆောင်မှုကင်းတယ်ဆိုတဲ့ အကောင်း သဘောရော မရင့်ကျက်ဘူး၊ ကိုယ်လိုအင် တစ်ခုက လွဲပြီး တခြားဘာမှ မကြည့်ဘူး ဆိုတဲ့ အဆိုးသဘောပါ ရောနှောနေပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ‘လူကြီးဆံတယ်’ ဆိုတဲ့ စကားလုံးမှာတော့ အဲသလို ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး မရှိပါဘူး။ အထက်မှာ ပြောခဲ့တဲ့ ကလေးဆံခြင်မှာ ပါဝင်နေတဲ့ အကောင်းသဘောတွေရော အခြားအခြားသော ကောင်းမြတ်တဲ့ ဂုဏ်အင်တွေရော အားလုံး ပေါင်းစပ် ပါဝင်နေတာမို့ ‘လူကြီးဆံတယ်’ ဆိုတဲ့ စကားလုံးကတော့ အကောင်းသဘော သက်သက်ကိုသာ ဖော်ပြနေတဲ့ အသုံးအနှုန်း တစ်ခုသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ရှင်းပါတယ်။

ဒီဖော်နည်း ကားထွက်လာတဲ့ အခါ စာရေးသူဟာ အဲဒီ ဖော်နည်းကား နဲ့ မိမိဘဝ ပတ်ဝန်းကျင်က လူတွေကို မိမိကိုယ်ကို တိုက်ကြည့်ပါတယ်။ တစ်နည်းပြောရရင် အဲဒီ ‘လူကြီးဆံမှု’ ဆိုတဲ့ ပေတံကို ကိုယ့်စိတ်ထဲ ဆောင်ထားပြီး (တကယ်တော့ ဆောင်ထားတာ မဟုတ်ဘူး။ အလိုအလျောက် ကိုင်ထားမိလျက်သား ဖြစ်နေတာ’ ကိုယ်နဲ့ ဆက်စပ်ထိတွေ့ဖြစ်တဲ့ လူတွေကို မသိမသာ တိုင်းကြည့်မိနေတာ၊ တစ်ပြိုင်တည်းမှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို လည်း တိုင်းကြည့်မိနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။

တွေ့ရှိရတာတွေကတော့ စိတ်ဝင်စားစရာပါပဲ။ စာရေးသူရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြုံ တစ်ခုကို ဝန်ခံ ထွက်ဆိုပါမယ်။ စာရေးသူ အသက် ၂၇ - ၂၈ နှစ်အရွယ်လောက်က ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ညတော့ စာရေးသူတို့မြို့ဘေးက ဖြတ်စီးတဲ့ မြစ်ထဲမှာ မီးတောင်မျှော်ပွဲ လုပ်ပါတယ်။ လူတွေ ကမ်းလုံးညွတ်မျှ ကြည့်ရှုအားပေးကြတဲ့ အထဲမှာ စာရေးသူလည်း ပါပါတယ်။ လူတွေက များလွန်းတော့ မြစ်ထဲက လှပ ရှုမပြီးတဲ့ မြင်ကွင်းကို သေသေချာချာ မြင်ရအောင် အတင်းတိုးဝှေ့

တွန်းဖိပြီး ကြည့်ကြရပါတယ်။ အဲသလို ကြည့်နေတုန်း စာရေးသူရဲ့ ပေါင်က စူး ခနဲ နာသွားတဲ့အတွက် ငဲ့ကြည့်လိုက်တော့ အသက် ၁၀ - နှစ်ဝန်းကျင် ချာတိတ်ကလေး တစ်ယောက်က စာရေးသူကို မကျေမချမ်း ပုံစံနဲ့ ကြည့်နေပါတယ်။ သူ့ဟန်ပန်အရ ခုနက စာရေးသူပေါင်ကို ဆွဲကုတ်လိုက်တာ သူဖြစ်မယ်ဆိုတာ စာရေးသူ သိလိုက်ပါတယ်။ ကြည့်ရတာ စာရေးသူက သူ့ပခုံးကို ဖိပြီး ကြည့်လိုက်မိတာကို မခံနိုင်လို့ ကုတ်လိုက်တာနဲ့ တူပါတယ်။

အဲဒီမှာ လူတွေကကျပ်၊ မြစ်ထဲ ကမြင်ကွင်းကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မမြင်ရလို့ စိတ်အနှောင့်အယှက် ဖြစ်နေရတဲ့အထဲ နာနာကျင်ကျင် အကုတ်ခံလိုက်ရလို့ စိတ်မထိန်းနိုင်တော့ဘဲ စာရေးသူလည်း အတင်းတိုးဝှေ့ ကြည့်သလိုလို ဘာလိုလို နဲ့ အဲဒီကလေးရဲ့ ခြေဖျားကို စာရေးသူရဲ့ ခြေဖနောင့်နဲ့ ဖိပြီး နင်းချပစ်လိုက်ပါ တယ်။ အဲဒီကလေး အတော်နာသွားမှာ သေချာပါတယ်။ သူ့ရှိုက်ကြီးတင် ငိုနေတုန်း စာရေးသူလည်း ဟိုလိုလို ဒီလိုလို နဲ့ ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီအဖြစ်အပျက် ဖြစ်ပျက်ခဲ့တာ ဆယ်စုနှစ်နဲ့ ချီကြာမြင့်ခဲ့ပါပြီ။ ဒါပေမယ့် စာရေးသူရဲ့ ဘဝမှာ အဲဒီအဖြစ်အပျက် ဟာ အမြဲတမ်း လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်ကြီး ရှိနေခဲ့ပါတယ်။ အကြောင်းရင်းကတော့ အဲဒီကလေးရဲ့ ခြေထောက်က နာကျင်မှုဟာ စာရေးသူရဲ့ ရင်ထဲကို ရွှေ့ပြောင်းရောက်ရှိသွားခဲ့လို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက စာရေးသူဟာ အသက်အရ လူကြီး ဖြစ်နေပြီ ဖြစ်ပေမယ့် စိတ်ဓာတ်အရ လူကြီး မဖြစ်ခဲ့တာ သေချာပါတယ်။

နောက်ပိုင်းမှာလည်း အဲသလောက်

ဆိုးဆိုးရွားရွား ပေါ်ပေါ်ထင်ထင်ကြီး မဟုတ်တဲ့တိုင်အောင် စာရေးသူဟာ မိမိရဲ့ လူကြီးမဆံ့မှု အများအပြားကို လက်ပူးလက်ကြပ် ဖမ်းမိတာတွေ ရှိခဲ့ပါတယ်။ သဘာဝကျစွာပဲ ကိုယ့်ဘဝရဲ့ လူမှု ပတ်ဝန်းကျင်ထဲမှာလည်း လူကြီးမဆံ့တဲ့ လူတွေ သို့မဟုတ် လူကြီးတွေရဲ့ အချို့အချို့သော လူကြီးမဆံ့မှုတွေကို တွေ့မြင်သိရှိလာခဲ့ရပါတယ်။

အနုပညာသမားက အနုပညာသမား မဆန်တာ၊ အာကစားသမားက အားကစားသမား မဆန်တာ၊ စီးပွားရေးသမားက စီးပွားရေးသမား မဆန်တာ စတဲ့ ‘မဆန်’ မှုတွေမှာ သူ့နယ်ပယ်နဲ့သူ့ဘေးထွက်ပစ္စည်း (By product) တွေ၊ ဘေးထွက်ဆိုးကျိုး (side affect) တွေ အသီးသီး ရှိကြမှာပါ။ ဒါပေမယ့် ‘လူကြီးမဆန်တဲ့လူကြီး’ တွေ ဒါမှမဟုတ် ‘လူကြီးတွေရဲ့ လူကြီးမဆန်မှု’ တွေထက်တော့ ဘယ်အရာကမှ ကမ္ဘာလောကကြီးကို ပိုပြီး အရုပ်ဆိုး အကျည်းတန်စေမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကမ္ဘာကြီးရဲ့ အရေးအရာ မှန်သမျှကို ဖန်တီးစီရင်ပြဋ္ဌာန်း ဆုံးဖြတ်နေကြသူ အားလုံးဟာ လူကြီးတွေ ဖြစ်နေကြလို့ပါပဲ။ လူကြီးမဆန်တဲ့ ပန်းချီဆရာ၊ ဂီတစာဆို၊ ဥပဒေဝန်ထမ်း၊ နိုင်ငံရေးသမား၊ သိပ္ပံပညာရှင်၊ စာပေလောကသား စတဲ့ ကမ္ဘာကြီးကို တွန်းရွှေ့နေသူတွေရဲ့ အရေအတွက်နဲ့ ကမ္ဘာကြီးရဲ့ အထွေထွေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဟာ ပြောင်းပြန်အချိုး ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ အသက်အရွယ် အရ လူကြီးဖြစ်လာပြီဖြစ်တဲ့ လူတစ်ယောက်အတွက် ယေဘုယျအားဖြင့် ‘လူကြီးဆန်မှု’ ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို အသေးစိတ်

အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ပေးစရာ မလိုဘူးလို့ပဲ စာရေးသူ ယူဆပါတယ်။ လူကျပ်နေတဲ့ ဘတ်စ်ကားပေါ်မှာ ကိုယ်ယူခွင့်ရှိတဲ့ ထိုင်စရာ တစ်နေရာကို ကိုယ့်ထက်ပိုပြီး လိုအပ်နေတဲ့ အခြားလူတစ်ယောက်ကို ကြည်ကြည်ဖြူဖြူ လွှဲပေးလိုက်မှုကအစ အဲသလို အလားတူ အခြေအနေမျိုး တစ်ခုမှာ ကိုယ့်အသက် ရှင်သန်ခွင့်ကို ကြည်ကြည်ဖြူဖြူ လွှဲပေးလိုက်မှုအဆုံး အလုံးစုံသော ‘စိတ်ဓာတ်သတ္တိ’ များဟာ အဲဒီ ‘လူကြီးဆန်မှု’ ဆိုတဲ့ စကားလုံးရဲ့ နယ်ပယ်အတွင်းမှာ အကြိုးဝင်နေကြပါတယ်။

စာရေးသူရဲ့ ခေါင်းထဲမှာ အဲဒီ ‘လူကြီးဆန်မှု’ အကြောင်းအတွေးတွေ စီကာစဉ်ကာ ပေါ်လာတတ်တဲ့ အခါတိုင်း ‘အစာပိတ်’ အနေနဲ့ သတိရရလာတတ်တဲ့ ကဗျာလေးတစ်ပုဒ် ရှိပါတယ်။ အဲဒီကဗျာကတော့ ဗြိတိသျှ ကဗျာစာဆိုကြီး ရုဒ်ယာဒ်ကစ်ပလင်းရဲ့ ‘If’ ဆိုတဲ့ ကဗျာလေး ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ စာရေးသူ ဒီအကြောင်းတွေးမိတိုင်း အဲဒီကဗျာလေးကို ‘အစာပိတ်’ အဖြစ် တွေးမိတာ သဘာဝကျမကျ စာဖတ်သူတွေ တိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးကြည့်ရှုနိုင်ကြဖို့ အရင်းအတိုင်း ဘာသာပြန်ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။ ဖတ်ရှုခံစားကြည့်ကြပါဦး။

‘တကယ်လို့’

တကယ်လို့
မင်းအနားက လူတွေအားလုံးက
အဆင်ခြင်ဉာဏ်တွေ
ပျောက်ဆုံးပြီး
အပြစ်အားလုံး မင်းအပေါ်
ပုံချကြတဲ့အခါ
မင်းက အဲဒါကို

ခေါင်းအေးအေးနဲ့
ရင်ဆိုင်နိုင်မယ်ဆိုရင် ။

တကယ်လို့
အားလုံးက မင်းကို
မယုံသင်္ကာ ဖြစ်လာကြတဲ့အခါ
ဪ ... ဒါသူတို့ရဲ့
ကိုယ်ပိုင်အခွင့်အရေးပဲလို့
နားလည်ခွင့်လွှတ်ရင်း
မင်းကိုယ်မင်း ယုံကြည်မှု
အပြည့်ရှိမယ်ဆိုရင် ... ။

တကယ်လို့
မင်းဟာ စောင့်ဆိုင်းနိုင်သူ
တစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး
အဲဒီလို စောင့်ရတာကိုလည်း
မငြီးငွေ့တတ်သူ
သို့မဟုတ်
အလိမ်အညာ ခံရမှုကို
လိမ်ညာမှုနဲ့ မတုံ့ပြန်တတ်
သို့မဟုတ်
မုန်းတီးမှုကို မုန်းတီးမှုနဲ့
မတုံ့ပြန်တတ်
ပြီးတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်
တော်လှချည့် ကောင်းလှချည့်
လို့လည်း မယူဆ
ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ပညာရှိ
စကားတွေလည်း
မပြောတတ်ဘူးဆိုရင် ... ။

တကယ်လို့
မင်းဟာ အိပ်မက်မက်နိုင်စွမ်း
တော့ ရှိပြီး
အိပ်မက်တွေရဲ့ လွှမ်းမိုးမှု
အောက်က ရုန်းထွက်နိုင်မယ်

ဆိုရင်
တွေးခေါ်ဆင်ခြင်နိုင် စွမ်းတော့
ရှိပြီး အတွေးသက်သက် နယ်
ပယ်ထဲက ရုန်းထွက်နိုင်မယ်
ဆိုရင် ... ။

တကယ်လို့
မင်းဟာ အောင်မြင်မှုနဲ့
ဆုံးရှုံးမှုတွေကို ကြုံရတဲ့အခါ
အဲဒီနှစ်ခုစလုံးကို
လောကဓံတရားရဲ့
တစ်ခုတည်းသော
မျက်လှည့်ပြကွက်ပါလားလို့
ခံယူသဘောထားနိုင်မယ်ဆိုရင်

တကယ်လို့
မင်းဟာ မင်းပြောလိုက်တဲ့
စကားတွေကို
လူနဲ့လူအ အတွေးကို
ထောင်ချောက်ဆင်ဖို့
လူလိမ်လူကောက်တွေက
ပုံပျက်ပန်းပျက် လုပ်ပစ်လိုက်
ကြတာကို ပြန်ကြားရတဲ့အခါ
ခံနိုင်ရည် ရှိမယ်ဆိုရင်
ဒါမှမဟုတ်
မင်းရဲ့ ဘဝတစ်ခုလုံးနဲ့
ရင်းနှီး တည်ဆောက်ခဲ့ရတဲ့
အရာတွေ ပြိုကွဲပျက်စီးသွား
တာကို လက်ပိုက်ကြည့်နေခဲ့ရပြီး
လက်နက်ကိရိယာ တန်ဆာပလာ
အဟောင်းအနွမ်းတွေ အသုံးပြုပြီး
အဲဒါတွေကို ပြန်လည်
တည်ဆောက်နိုင်မယ်ဆိုရင် ... ။

တကယ်လို့

မင်းဟာ မင်းအနိုင်ရရှိခဲ့တဲ့
 အရာအားလုံးကို
 တစ်ချက်တည်း ပုံအောင်လောင်
 လိုက်လို့ ရှုံးသွားပြီးတဲ့နောက်
 အရှုံးအကြောင်း
 တစ်ချက်ကလေးမှ
 မညည်းတွားဘဲ အရာအားလုံး
 ကို အစက ပြန်စနိုင်ခဲ့မယ်
 ဆိုရင် ... ။

တကယ်လို့
 မင်းဟာ မင်းရဲ့အလှည့်
 ရောက်လာတဲ့ တာဝန်ကို
 ထမ်းဆောင်ဖို့
 မင်းရဲ့ အားအင်ကုန်ခမ်းသွား
 ပြီဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကို
 အားစိုက်မောင်းနှင်နိုင်မယ်
 ဆိုရင်
 နောက်ပြီး မင်းရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ
 ‘တောင့်ထား’ လို့ အားပေးနေတဲ့
 စိတ်ဓာတ်တစ်ခုကလွဲလို့ ဘာမှ
 မကျန်တော့တဲ့ အချိန်မှာ မင်းက
 ဆက်ပြီး တောင့်ထားနိုင်မယ်
 ဆိုရင် ... ။

တကယ်လို့
 မင်းဟာ သာမန်ပြည်သူလူထု
 တွေနဲ့ ပြောဆိုဆွေးနွေးတဲ့အခါ
 မင်းရဲ့ ကောင်းမြတ်ခြင်း
 ဂုဏ်အင်္ဂါကို
 ဆက်လက် ထိန်းသိမ်း
 ထားနိုင်မယ်
 ဒါမှမဟုတ် မင်းဧကရာဇ်တွေနဲ့
 အတူတွဲလျှောက်တဲ့အခါ
 ဘဝင်မြင့်စိတ် ပေါ်မလာအောင်

ထိန်းချုပ်ထားနိုင်မယ်ဆိုရင် ... ။

တကယ်လို့
 မင်းကို ရန်သူကသော်
 လည်းကောင်း၊ မိတ်ဆွေက
 သော်လည်းကောင်း
 ထိခိုက် နာကျင်အောင်
 မလုပ်နိုင်ဘူးဆိုရင် ...

တကယ်လို့
 မင်းရဲ့ဘဝဟာ ကမ္ဘာကြီးပေါ်
 အဲဒီအထဲမှာ အရာရာရှိတယ်လေ
 ပြီးတော့ ဒါထက်ပို
 အရေးကြီးတာက
 ငါ့သား မင်းအရွယ်ရောက်
 လူလားမြောက်တဲ့
 လူကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်ပြီ။

ဘဝကို အမှတ်မထင် အချိန်နဲ့
 ဖြတ်သန်းနေတဲ့ စာရေးသူကို ကပ်လင်း
 ရဲ့ အဲဒီကဗျာလေးက တစ်ခါတစ်ခါ မီးနီ
 ပြပြီး ရပ်ခိုင်းတတ်ပါတယ်။ အဲဒီအခါမျိုး
 တွေမှာ ‘ငါ အရွယ်ရောက် လူလားမြောက်
 တဲ့ လူကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်ပြီလား’ ဆို တဲ့
 မေးခွန်း စာရေးသူ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြန်
 မေးဖြစ်ပါတယ်။ စာဖတ်သူ မိတ်ဆွေများ
 လည်း အဲဒီ အခိုက်အတန့်မျိုး ကြုံဖူးကြ
 မယ် ထင်ပါတယ်။

စိုးဘုတ်

ရေးသူဟောင်း အိလွန်တို့သည် တစ်နှစ်တာကာလကို
သတ်မှတ်ခဲ့ရာ၌ နေမင်းကို စံထားပြီး သတ်မှတ်ခဲ့သည်။
သို့သော် ၃၆၅ ရက်တိတိဖြင့်သာ သတ်မှတ်ခဲ့သည်

ရှင်နေမင်းနှင့် ပြက္ခဒိန်

အောင်ကျော်

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်က ပြက္ခဒိန် ရေးဆွဲနည်း စနစ်သစ်တစ်ခု ပေါ်ပေါက်ခဲ့ဖူးသည်။ လက်ရှိ သုံးစွဲနေသော ကမ္ဘာသုံး ပြက္ခဒိန် မှာ ကဘောက်တိကဘောက်ချာ နိုင်လှ ပေသည်ဟုဆိုကာ နိုင်ငံတကာသုံး ပြက္ခဒိန်သစ် တစ်ခုကို တင်ပြခဲ့ဖူးသည်။ လက်ရှိ ပြက္ခဒိန်ကိုကြည့်လျှင် ဖေဖော်ဝါရီလသည် ရက်နည်းနေသဖြင့် တိုတောင်းနေသည်။ ထို့အပြင် ဇူလိုင်လနှင့် ဩဂုတ်လတို့သည် ၃၁ - ရက်သတ်သော လများ အဖြစ် နှစ်လဆက်တိုင်း နေရာယူထားသည်။ သို့ဖြစ်ရာ သုံးလပတ် အစီရင်ခံစာကို စီးပွားရေး၊ ဘဏ္ဍာရေး ကဏ္ဍတို့၌ ထုတ်ပြန်ရာတွင် လအားဖြင့် သုံးလ အညီအမျှ ဖြစ်နေသော်လည်း ရက်အားဖြင့် တွက်ကြည့်ပါက တိုတောင်းသော ဖေဖော်ဝါရီလ ပါဝင်သော ပထမ သုံးလပတ်သည် ရက်အနည်းဆုံး ဖြစ်နေ၏။ ဇူလိုင်လနှင့် ဩဂုတ်လတို့ ပါဝင်သော တတိယ သုံးလပတ်သည် ရက်အများဆုံး ဖြစ်နေ ၏။

မွေးရက်နှင့် မွေးနေ့တို့မှာလည်း နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း တစ်ထပ်တည်း မကျ။ တစ်နှစ်လျှင် တစ်နေ့ နောက်ကျသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ရသည်မှာ တစ်နှစ်တာတွင် သီတင်းပတ် ၅၂ ပတ်အပြင် ရက်စွန်းပါနေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ယခုနှစ်၌ ဩဂုတ်လ ၂၇ - ရက်သည် အင်္ဂါနေ့တွင်

ကျရောက်သည် ဆိုပါလျှင် လာမည့်နှစ် တွင် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ဖြစ်လိမ့်မည်။ အကယ်၍ လေးနှစ်တစ်ကြိမ် (၁) ရက်တိုးသော ဖေဖော်ဝါရီလမျိုးနှင့် ကြိုပါက ကြာသပတေးနေ့ ဖြစ်လိမ့်မည်။

ထိုသို့သော ကဘောက်တိကဘောက်ချာနိုင်မှုများကို ဖယ်ရှားပေးထားသော နိုင်ငံတကာသုံး ပြက္ခဒိန်စနစ်သစ် ကို ကုလသမဂ္ဂတွင် တင်ပြခဲ့ကြသည်။ စနစ်သစ်တွင် တစ်နှစ်တာကာလကို လေးပိုင်းအညီအမျှ ပိုင်းခြားပေးထား၏။ သုံးလပတ် တစ်ခုစာတွင် ၉၁ - ရက်စီ ပါဝင်၏။ သီတင်းပတ်အားဖြင့် ၁၃ - ပတ်တိ တိဖြစ်၏။ ၎င်း ၉၁ - ရက်ကို လများ ဖွဲ့ပေးထား၏။ ၃၁ - ရက်သတ်သည့် လတစ်လနှင့် ၃၀ ရက်သတ်သည့် လနှစ်လ ပါဝင်၏။ ၉၁ - ရက်စီ ပါဝင်သော အပိုင်းပေါင်း လေးပိုင်းကို ပေါင်းပါက စုစုပေါင်း ၃၆၄ - ရက်ရသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ရက်စွန်းတစ်ရက် ထပ်ဖြည့်သည်။ ထိုသို့ ဖြည့်ရာ ၌ ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်၏ နောက်၌ ကပ်၍ဖြည့်သည်။ ရက်ကိုသာ ဖြည့် သည်။ နေ့ကို မဖြည့်။

ပြက္ခဒိန် စနစ်သစ်အလိုအရ ဒီဇင်ဘာလတွင် ရက်ပေါင်း ၃၀ သာရှိ၏။ နေ့မှာ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း စနေနေ့တွင် ကျရောက်၏။ နေ့အစဉ်အရ ကြည့်လျှင် ထပ်

တိုးသောရက်မှာ တနင်္ဂနွေနေ့ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ၎င်းရက်စွန်းကို တနင်္ဂနွေဟု သတ်မှတ်ခြင်းမပြု။ ဒဗလ္လုနေ့ဟုသာ ခေါ်တွင်စေ၏။ သို့ဖြစ်ရာ နှစ်ဆန်းတစ်ရက် (ဝါ) ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်ကျမှ တနင်္ဂနွေ နေ့ဟု သတ်မှတ်သည်။ နေ့တစ်နေ့စာ ပလပ်ပြီး ဒဗလ္လုနေ့ဟု ခေါ်ဆိုစေခြင်း ဖြစ်သည်။

လေးနှစ်တစ်ကြိမ် တစ်ရက်တိုးရာ၌ ဇွန်လကုန်တွင် နေရာချပေးသည်။ ဇွန်လ ၃၀ ရက်သည် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း စနေနေ့ ကျရောက်သည်။ ရက်တိုးကို ထည့်ရာ၌ တနင်္ဂနွေဟု မသတ်မှတ်။ ရက်တိုးနေ့ဟုသာ သတ်မှတ်စေပြီး နေ့တစ်နေ့စာကို ပလပ်လိုက်ပြန်သည်။ ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့ကျမှ တနင်္ဂနွေနေ့ဟု သတ်မှတ်သည်။

ထိုသို့ ရက်စွန်းနှင့် ရက်တိုးတို့ကို နေ့အစဉ်တွင် ပလပ်ပေးထားသဖြင့် ၎င်းပြက္ခဒိန် စနစ်၏ သာချက်မှာ ရက်နှင့်နေ့ တွဲလုံးသည် ခိုင်နေ၏။ တသမတ်တည်း ဖြစ်နေစေ၏။ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်သည် တနင်္ဂနွေနေ့ ဖြစ်နေစေ၏။ နှစ်ကုန်ဆုံးရာ ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်သည် စနေနေ့ ဖြစ်နေစေ၏။ ရက်စွန်းမှာ ဒဗလ္လုနေ့ ဖြစ်နေပြီး ရက်တိုးပါဝင်ပါက ရက်တိုးနေ့ဟု အမြဲဖြစ်နေစေ၏။ ပြက္ခဒိန်တစ်ခု ဝယ်ထားပြီးလျှင် တစ်သက်လုံး သုံးနိုင်စေသည်။

ကောင်းလှပေသည်။ သို့သော် လူကြိုက် အလွန်နည်းသောကြောင့် ၎င်းပြက္ခဒိန်စနစ် သုံးစွဲရန် ကိစ္စသည် လက်တွေ့ အကောင်အထည် ပေါ်လှခြင်း မရှိပေ။ အဓိကပြဿနာမှာ ရက်တစ်ရက် ပြောင်းတိုင်း နေ့တစ်နေ့ လိုက်၍ မပြောင်းခြင်းဖြစ်သည်။ နှစ်တစ်နှစ်၏ နောက်ဆုံးရက်၌ တစ်ရက်စာ လျော့နေ၏။ ထို

အချက်သည် ပြက္ခဒိန် စာမျက်နှာအပေါ် ရှိနေသော ယုံကြည်ရင်းစွဲများကို ဥပေက္ခာ ပြုလိုက်ခြင်း မည်ပေ၏။ ပြက္ခဒိန်၏ အစဉ်အလာမှာ တစ်နေ့ပြီး တစ်နေ့ အစဉ်အတိုင်း သွား၏။ ၂၄ - နာရီပြည့်တိုင်း နေ့တစ်နေ့ ကူးပြောင်းသော အစဉ်အလာ ရှိနေ၏။ ထိုအစဉ်အလာ ပျက်နေသဖြင့် လက်ခံနိုင်သူ နည်းခဲ့ရပေသည်။ ရှေးသူဟောင်းတို့က ဂြိုဟ်ခုနစ်လုံးကို နေ့တစ်နေ့စီ အပိုင်စား ပေးခဲ့ကြသည့် အစဉ်အလာ ကို ပယ်ချလိုက်သကဲ့သို့ ရှိတော့သည်။

ထိုစဉ်ကာလက ဂြိုဟ်စာရင်းကို ပြုစုရာ၌ မြေကမ္ဘာသည် နေစကြဝဠာ၏ ဗဟိုချက် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး စာရင်းပြုစုခဲ့ကြပြီး နက်ပကျွန်း၊ ပလူတိုနှင့် ယူရေးနပ်စ်တို့သည် ဂြိုဟ်စာရင်းတွင် မပါကြသေးပေ။ ထိုယူဆ သတ်မှတ်ချက်ဖြင့် နေမိသားစုဝင်တို့ကို နေရာချထားရန် ဂြိုဟ်တစ်လုံးကို အချိန်က တစ်နာရီစီ နေရာချပေး၏။

မြေကမ္ဘာကို ဗဟို၌ထားကာ နေရာချသောအခါ အဝေးဆုံးမှာ ဆေတန် (ဝါ) စနေဂြိုဟ် ဖြစ်သည်။ အနီးဆုံးမှာ လမင်းဖြစ်သည်။ လမင်းသည် မြေကမ္ဘာ ၏ အရံဂြိုဟ် ဖြစ်သော်လည်း ဂြိုဟ်အဖြစ် အမည်ပေါက်သည်။ နေမင်းမှာ ကြယ်မင်းတစ်ပါး ဖြစ်သော်လည်း ဂြိုဟ်အဖြစ်သာ စာရင်းဝင်သည်။ အဝေးဆုံးမှ အနီးဆုံးသို့ တန်းစီသောအခါ ဆေတန်၊ ဂျူပီတာ၊ မား၊ နေမင်း၊ ဗီးနပ်စ်၊ မာကျူရီ နှင့် လမင်းဟူသော ဂြိုဟ်အစီအစဉ်ကို ရသည်။ မြန်မာအခေါ်အဝေါ် အရဆို လျှင် စနေဂြိုဟ်၊ ကြာသပတေးဂြိုဟ်၊ အင်္ဂါဂြိုဟ်၊ တနင်္ဂနွေဂြိုဟ် (နေမင်း)၊ သောကြာဂြိုဟ်၊ ဗုဒ္ဓဟူးဂြိုဟ်နှင့် တနင်္လာဂြိုဟ် (လမင်း) ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့အင်္ဂါ ဝိဇ္ဇာ

အသုံးအနှုန်းအရဆိုလျှင် သောရီ၊ ဂူရ၊
ဘောမ၊ သူရဇ္ဇ၊ သောကြာ၊ ဗုဒ္ဓနှင့် စန္ဒြေ
ဟူ၍ဖြစ်သည်။

တစ်နာရီစီ နေရာချသောအခါ
အဝေးဆုံးဂြိုဟ် အရင်လာ၊ အနီးဆုံးဂြိုဟ်
ဘိတ်ဆုံးမှာ ဟူသော သတ်မှတ်ချက်ဖြင့်
နေရာပေးသည်။ တစ်နာရီစီ အစဉ်အတိုင်း
ချသည်။ အဝေးဆုံးဂြိုဟ်ဖြစ်သော ဆေ
တန်မှစ၍ ချလေရာ လမင်း၌ အဆုံးသတ်
သည်။ ထိုအခါ နာရီ ခုနစ်နာရီစာ နေရာ
ချပြီးသွားပြီ ဖြစ်၏။ ထို့နောက် ဆေတန်
မှစ၍ ဂျူပီတာ၊ မား၊ နေမင်း စသဖြင့်
အစဉ်အတိုင်း တစ်ကြော့ ထပ်ချပြန်ရာ
စုစုပေါင်း သုံးကြော့စာ နာရီပေါင်း ၂၀
နာရီစာ နေရာချပြီးသား ဖြစ်သွားသည်။

တစ်နေ့တာအတွက် ၂၄ - နာရီ
ပြည့်ရန် ၃ - နာရီ လိုနေ၏။ သို့ဖြစ်ရာ
ဆေတန်၊ ဂျူပီတာ၊ မား ဟူ၍ အစဉ်
အတိုင်း ချပေးပြီး တစ်နေ့တာ ၂၄ - နာရီ
စာ ပြီးဆုံးသွား၏။ နောက်တစ်နေ့အတွက်
ဆက်၍ ချပြန်ရာ၌ မားစံပြီးလျှင် အလှည့်
ကျသော တနင်္ဂနွေဂြိုဟ် (ဝါ) နေမင်းဖြင့်
စတင်၏။ ထို့နောက် ဗီးနပ်စ်၊ မာကျူရီ
စသဖြင့် အစဉ်အတိုင်း ချပွားသည်။ တစ်
ကြော့ပြီးတစ်ကြော့ စဉ်ဆက်မပြတ် အစဉ်
အတိုင်း တစ်နာရီလျှင် တစ်လုံးကျ ချပွား
၏။ ဤသို့ဖြင့် ခုနစ်ရက် ပြည့်အောင် ချ
သွား၏။

နေ့များကို အခေါ်သညာ သတ်
မှတ်ရာ၌ ပထမနာရီကို နေရာရသောဂြိုဟ်
သည် ထိုနေ့၏ အရှင်သခင် ဖြစ်သည်
ဟူသော သတ်မှတ်ချက်ဖြင့် နေ့များကို
သတ်မှတ်ပေးသွား၏။ ဆေတန်ဖြင့် စတင်
ခဲ့သော နေ့သည် စနေနေ့ဖြစ်တော့သည်။
ဒုတိယနေ့မှာ နေမင်းဖြင့် ပထမနာရီကို
စတင်ပေးရာ ဆန်းဒေး (ဝါ) တနင်္ဂနွေနေ့

ဖြစ်တော့သည်။ တတိယနေ့၏ ပထမနာရီ
တွင် အင်္ဂါဂြိုဟ် နေရာကျသောကြောင့်
အင်္ဂါနေ့ ဖြစ်တော့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဂြိုဟ်
ခုနစ်လုံးသည် နေ့ခုနစ်နေ့ အသီးသီးတွင်
ကွက်တိဝင်ကာ နေရာရထားပြီး သီတင်း ပတ်
တစ်ပတ်စာ နေ့ခုနစ်နေ့ ရလေသည်။
တစ်နည်းဆိုရသော် ဂြိုဟ်တစ်လုံးသည်
နေ့တစ်နေ့စီ အသီးသီး အပိုင်စားရသွား
ကြ၏။

သိုးဆောင်းပြက္ခဒိန်သည် ရှေးသူ
ဟောင်း ရောမတို့၏ နေ့ခုနစ်နေ့ သတ်
မှတ်ပုံကို အမွေဆက်ခံရာ၌ စနေ၊ တနင်္ဂ
နွေနှင့် တနင်္လာတို့ကို ရောမထုံးတမ်း
အစဉ်အလာအတိုင်း ထားသည်။ ကျန်
နေ့များကို အမည်ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ တူ
တွန်မျိုးနွယ်စုတို့သည် ၎င်းတို့၏ ရိုးရာနတ်
အမည်များဖြင့် နေ့အမည်တို့ကို ခေါ်ဝေါ်
ခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။

အလားတူပင် အခြားလူမျိုးနွယ်
တို့သည်လည်း မိမိဘာသာစကား၊ မိမိ
ရိုးရာဓလေ့အရ အမည်များ ပေးထားကြ
သည်။ ထိုသို့ အမည်မူကွဲများ ရှိနေကြ
သော်လည်း မူလကျောရိုးဖြစ်သည့် ဂြိုဟ်
ခုနစ်လုံး အစဉ်အတိုင်း တစ်နာရီစီ နေရာ
ချထားပေးခြင်းသည် ဆက်လက် တည်ရှိ
နေ၏။ နေ့များကို ရောမ အမည်ဖြင့် ခေါ်
လိုပါက ခေါ်နိုင်သည်။ ဂျာမန်ဘာသာ
စကားဖြင့် ခေါ်လိုက ခေါ်နိုင်သည်။ ဒေ
သိယ ဘာသာစကားဖြင့် ခေါ်လိုက ခေါ်
နိုင်သည်။ မည်သို့ပင် ခေါ်ဝေါ်ကြသည်
ဖြစ်စေ၊ ဂြိုဟ်ခုနစ်လုံး အစီအစဉ်ကို အခြေ
ပြုထားခြင်းသည် ရှိမြဲရှိနေ၏။ ထိုသို့ ဂြိုဟ်
စဉ်အရ နေရာချကာ သတ်မှတ်ပေးပုံ သည်
မဇ္ဈိမဒေသ အိန္ဒိယမှ အနောက် တိုင်းသို့
ပျံ့နှံ့ရောက်ရှိသည်ဟုလည်း ဆို ကြသည်။

နေ့တစ်နေ့၏ အစ ပထမနာရီကို

သတ်မှတ်ပုံမှာ နေမွန်းတည့်ချိန်မှ စတင် ရေတွက်ခဲ့ကြသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ပထမ နာရီ သည် မွန်းတည့်ချိန်မှ မွန်းလွဲတစ်နာရီ အထိ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ရှေးသူဟောင်းတို့ ၏ နေ့တစ်နေ့ အစ သတ်မှတ်ပုံကို ယခု ခေတ် ရေကြောင်းပညာတွင် လည်း ကောင်း၊ ယခုခေတ် နက္ခတ်ပညာတွင် လည်းကောင်း ဆက်လက် သုံးစွဲနေဆဲ ဖြစ်သည်။ သို့သော် အရပ်သုံး အနေဖြင့် အဆင်မပြေ။ နံးတက်ချိန်၊ ဘဏ်ဖွင့်ချိန်၊ စတော့ဈေးကွက် စဖွင့်ချိန်တို့သည် တနင်္လာနေ့ ဖြစ်ပါက နေမွန်းတည့်ချိန် တွင် နေ့ကူးပြောင်းပြီး အင်္ဂါနေ့သို့ ရောက် ရှိသွားမည် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ မိုးလင်း မှ မိုးချုပ် ကာလတစ်ခုအတွင်း နေ့နှစ်နေ့ (၁) ရက်နှစ်ရက် ဖြစ်နေစေ၏။ သို့ဖြစ် ရာ လူအများ အိပ်ချိန်၊ အလုပ်ပိတ်ထား ချိန်၊ ဘဏ်ပိတ်ထားချိန်၊ စတော့ဈေးကွက် ပိတ်ထားချိန် ဖြစ်သော ညသန်းကောင် တွင် ကြိုတင်ကာ ရက်ကူးနေ့ကူး ပြုကြ ရသည်။ ရက်တစ်ရက်၏ အစကို ၁၂ - နာရီ စောပေးထားရပေသည်။

နိုင်ငံတကာသုံး ပြက္ခဒိန်စနစ်သစ် သည် ထိုသို့ ပြိုဟ်စဉ်အရ နာရီမလပ် နေ ရာ ချထားသည့် အစဉ်အလာအရ နေ့ များ သတ်မှတ်ပေးထားပုံကို အလဲထိုးပစ် ရာ ရောက်နေသည်။ မိုးကောင်းကင်နှင့် မပတ်သက်။ မြေပြင်သုံးသက်သက် ဖြစ် သွားသည်။ ဘာသာရေးအရ ကြည့်လျှင် စနေနေ့သည် ဟောဘရူးတို့အဖို့ အရေးပါ သောနေ့ ဖြစ်သည်။ အစ္စလာမ် ဘာသာ ဝင်တို့အဖို့ သောကြာနေ့သည် အရေးပါ သည်။ ရှေးဖြစ်ဟောသူတို့အဖို့ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ သည် အလုပ်နားရက် ဖြစ်သည်။ ရှေးဂရိ သူဟောင်းတို့က ဗုဒ္ဓဟူးဂြိုဟ် အပိုင်းစား ရသော ဗုဒ္ဓဟူးနေ့၌ နိမိတ်ကောက်ခြင်း၊

အိပ်မက်အနက် ဖွင့်ခြင်း၊ ရွှေ့ဖြစ်ဟော ခြင်းများ မပြုအပ်ဟု တားမြစ်ခဲ့သည်။ ထို သို့သော အစဉ်အလာများ ယုံကြည်ရင်း စွဲများသည် နေ့အစဉ် ပျက်ယွင်းပြီး ပလပ် ပြတ်တောက်ပစ်စေခြင်းကြောင့် ရွှေ့လွှဲ ကုန်လျှင် မည်သို့ လိုက်နာနိုင်တော့မည် နည်း။

ထို့အပြင် လေးနှစ်တစ်ကြိမ် တစ် ရက်တိုးပေးသော ရက်တိုးနေ့တွင် မွေးသူ၊ ဒီဇင်ဘာ နောက်ဆုံးရက်ဖြစ်သည့် ရက် စွန်းဖြစ်သော ဒဗလျူနေ့တွင် မွေးသော သူတို့သည် ခုနစ်ရက် သားသမီးစာရင်း တွင် မပါဝင် နိုင် တော့ ပေ။ ထိုသို့သော ပြဿနာများကြောင့် ရှိရင်းစွဲ ကမ္ဘာ့ ပြက္ခဒိန်သည် သင်္ချာဆန်ဆန် စဉ်းစား ကြည့်ပါက ကဘောက်တိကဘောက်ချာ နိုင်နေသော်လည်း မြတ်နိုးတွယ်တာနေ ကြရဆဲ ဖြစ်သည်။

ရှိရင်းစွဲ ပြက္ခဒိန်၏ ကဘောက်တိ ကဘောက်ချာ နိုင်နေပုံကို ဖန်တီးသော အကြောင်းတရားများတွင် အယူသည်း ခြင်း၊ ဂုဏ်တုဂုဏ်ပြိုင် ပြုခြင်းတို့ကို တွေ့ ရသည်။ ထို့အပြင် တစ်နှစ်တာ ကာလ အပိုင်းအခြားကို တိတိကျကျ ပိုင်းခြား လျှင် ရက်အပြင် နာရီစွန်း မိနစ်စွန်း စက္ကန့် စွန်းတို့ ရှိနေ၏။ ထိုအစွန်းထွက်များကို ရက်အဖြစ် လိုက်ညီ၍ ရက်ငင်းပေးရာ၌ အတိအကျ ကွက်တိ မဖြစ်နိုင်ခြင်းကိုလည်း တွေ့ရသည်။

ရှင်နေမင်းကို မြေကမ္ဘာက တစ် ပတ်ပတ်ရန် ကြာမြင့်ချိန်သည် တစ်နှစ် တာကာလဖြစ်သည်။ ၎င်းကာလသည် ၃၆၅ ရက် ၅ နာရီ ၄၈ မိနစ်နှင့် ၄၅ စက္ကန့် ကြာမြင့်သည်။ တိတိကျကျ ဆိုရလျှင် ၄၅ စက္ကန့်တွင် ဒဿမစွန်းနေသည်။ သို့ ဖြစ် ရာ တစ်နှစ်တာ ပြက္ခဒိန် ရေးဆွဲသော

စနစ်သည် ၎င်းကြာမြင့်ကာလနှင့် တတ်နိုင်သမျှ နီးနီးစပ်စပ်ဖြစ်အောင် ကြိုးစားအားထုတ်ရသည်။ ထိုတာဝန်ကို မကျေပွန်လျှင် ရေရှည်၌ ပြဿနာပေါ်လာတော့သည်။ ရာသီနှင့်လတို့ အံ့ချော်ကုန်တော့သည်။ ထိုသို့ အံ့ချော်ခြင်းမျိုးကို ပြက္ခဒိန်သမိုင်း၌ ကြုံခဲ့ကြရသည်။

ရှေးသူဟောင်း အီဂျစ်တို့သည် တစ်နှစ်တာကာလကို သတ်မှတ်ခဲ့ရာ၌ နေမင်းကို စံထားပြီး သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ သို့သော် ၃၆၅ ရက်တိတိဖြင့်သာ သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ နာရီစွန်း မိနစ်စွန်း စသည်တို့ကို လျစ်လျူရှုထားသည်။ အီဂျစ်တို့၏ ပြက္ခဒိန်ရေးဆွဲနည်းကို ရောမသို့ ယူဆောင်ခဲ့သူမှာ ဂျူးလိယပ်ဆီဇာ ဖြစ်သည်။ ဂျူးလိယပ်ဆီဇာသည် လက်ရှိ သုံးစွဲနေသော ပြက္ခဒိန်စနစ်ကို အစပျိုးပေးခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

သူသည် လုပ်စရာရှိလျှင် ခပ်ရမ်းရမ်း လုပ်တတ်သူဖြစ်သည်။ မရလျှင် ရအောင် လုပ်တတ်သူဖြစ်သည်။ မြေဆုံးမိုးဆုံး လုပ်တတ်သူ ဖြစ်သည်။ ပြက္ခဒိန်စနစ်ချွတ်ချော်နေမှန်း သေချာနေသောအခါ ခပ်ရဲရဲပင် ပြင်ပစ်လိုက်သည်။

အာဏာပိုင်စိုးသော မင်းတို့သည် ပြက္ခဒိန်ကို ပြင်ရန် ဝန်လေးတတ်ကြသည်။ ထိုသို့ ပြုပြင်လျှင် ခိုက်တတ်သည်။ ပြင်သောနှစ်မှာပင် ကံတော်ကုန်သည်ဟူသော ရာဇဝင် အစဉ်အလာရှိ၍ ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့ရာဇဝင်၌ သာမက မြန်မာ့ရာဇဝင်တွင်လည်း ထိုအစဉ်အလာ ရှိနေသည်ကို အလျဉ်းသင့်ပါက တင်ပြပါဦးမည်။

ဘီစီ ၄၆ - ခုနှစ်၌ ရောမသားတို့၏ ပြက္ခဒိန်သည် ပြဿနာ တက်နေသည်။ ထိုစဉ်ကာလက သုံးစွဲနေသော

ပြက္ခဒိန်စနစ်သည် လမင်းကို အခြေပြုထား၏။ ဟေဘရူးတို့၏ လမ်းအခြေပြု ပြက္ခဒိန်ကို အမွေယူကာ သုံးစွဲနေခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေရာ ရက်ပေါင်း ၈၀ ကွာ မှားနေ၏။ ဆောင်းရာသီ၌ ကျရောက်ရမည့် ရက်တို့သည် နွေဦးရာသီတွင် ကျရောက် နေ၏။ ရာသီနှင့်လတို့ လွဲနေ၏။

အီဂျစ်တိုင်းပြည်မှ နာမည်ကျော် မြို့တော် အလက်ဇန္ဒြားမြို့မှ ခေါ်ဆောင်လာသော နက္ခတ်ပညာရှင် အကျော်အမော်တို့၏ အကူအညီဖြင့် ပြက္ခဒိန် စနစ်အသစ်ကို ရေးဆွဲကာ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ၎င်း ပြက္ခဒိန်စနစ်သည် နောင်အခါ၌ ဂျူးလိယပ်ဆီဇာကို အကြောင်းပြု၍ ဂျူးလိယန်း ပြက္ခဒိန်ဟု အမည်တွင်သည်။

ဦးစွာ ပထမ ရက် ၈၀ ကွာမှားနေခြင်းကို ဖြေရှင်းပစ်သည်။ နှစ်အကုန် တွင် နှစ်သစ်ကူးရမည့် အစား နောက်ထပ် နှစ်လတိုးပစ်လိုက်သည်။ ပြက္ခဒိန်သမိုင်း တွင် ကာလတာ အရှည်ဆုံး နှစ်တစ်နှစ် အဖြစ် စံချိန်တင်သွားသည်။ ထိုသို့ ထပ် တိုးထားသော လနှစ်လ ကုန်ဆုံးချိန် တွင် ပြက္ခဒိန်စနစ်အသစ်ကို စတင်စေသည်။

ယခင် လမင်းအခြေပြု ပြက္ခဒိန်စနစ်ကို ရုပ်သိမ်းပြီး နေမင်းအစပြု ပြက္ခဒိန်စနစ်သစ်ကို ကျင့်သုံးရာ၌ တစ်နှစ်တာကာလကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ရာ တွင် ၃၆၅ - ရက်အပြင် နာရီစွန်းကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရာ၌ ခြောက်နာရီ စွန်း သည်ဟု သတ်မှတ်ထားသည်။ ထိုသတ်မှတ်ချက်ဖြင့် ပြက္ခဒိန် စနစ်သစ်ကို ချမှတ် ရေးဆွဲခြင်း ပြုသည်။

ရက်ပေါင်း ၃၀ ရက် ရှိသောလ နှင့် ၃၁ - ရက်ရှိသော လတို့ကို တစ်လှည့် စီနေရာချသည်။ ထိုအခါ စုစုပေါင်း ၁၂ လအတွက် ၃၆၆ - ရက် ဖြစ်နေတော့

သည်။ ပိုနေသော တစ်ရက်ကို ဖေဖော်ဝါရီလမှ နှုတ်သိမ်းစေသည်။ ထိုအခါ ဖေဖော်ဝါရီလသည် ရက် ၃၀ သတ်သောလအဖြစ်မှ ၂၉ - ရက်သတ်သော လအဖြစ်သို့ ရောက်သွားသည်။ အဘယ်ကြောင့်အခြားလ တစ်ခုခုမှ နှုတ်သိမ်းခြင်းမပြုဘဲ ဖေဖော်ဝါရီလမှ နှုတ်သိမ်းစေရသနည်း။ ရောမတို့သည် ဖေဖော်ဝါရီလကို ကံဆိုးသောလဟု အယူသည်ကြပေရာ ကံဆိုးသော လသည်တို့လျှင်ကောင်းမည် ဖြစ်ပေရာ ဖေဖော်ဝါရီလကို ရက်လျော့ပေး ပြီး မြန်မြန်ကုန်ဆုံးစေခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ ရက်သတ်မှတ်ပုံသာမက နှစ်အစ နှစ်ဆန်းတစ်ရက် သတ်မှတ်ပုံလည်း ပြောင်းပစ်လိုက်သည်။ ယခင်က နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့သည် မတ်လလယ်တွင် ကျရောက်သည်။ ၎င်းကို ဂျူးလီယက်ဆီဇာက ဇန်နဝါရီလ ၁- ရက်သို့ ပြောင်းလဲ ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။ ယခင်က ဒီဇင်ဘာလသည် ၁၀ လပိုင်း ဖြစ်ခဲ့ရာမှ သတ်မှတ်ချက် အသစ်တွင် ၁၂ - လပိုင်း ဖြစ်သွားတော့သည်။ ထိုသို့ ပြက္ခဒိန်ကို ပြင်ဆင်ပစ်ခြင်းသည် သူ့ကို ခိုက်စေသည်ဟု ရာဇဝင် ဆရာတို့က ဆိုကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူပယ်ဖျက်လိုက်သော မတ် ၁၅ - ရက် (ဝါ) ယခင် နှစ်ဆန်း ၁ - ရက်နေ့တွင် လုပ်ကြံခံရပြီး နတ်ပြည်စံခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဂျူးလီယက်ဆီဇာ နတ်ရွာစံသောအခါ တူအဖြစ် မွေးစားထားသူ ဩဂတ်စတီဆီဇာက အရိုက်အရာကို ဆက်ခံသည်။ သတ္တမမြောက်လကို ဂျူးလီယက်ဆီဇာအား ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ဂျူလိုင် (ဇူလိုင်) ဟု ခေါ်တွင်ကြပေရာ ဂုဏ်တူဂုဏ်ပြိုင်ပြုသည့်အနေဖြင့် အဋ္ဌမမြောက်လကို ဩဂတ်ဟု ဩဂတ်စတီဆီဇာက

ခေါ်ဝေါ်စေခဲ့သည်။ ဂုဏ်တူဂုဏ်ပြိုင်သည် ထိုမျှနှင့် မလုံလောက်သေးပေ။ ဩဂတ်လသည် ရက် ၃၀ သတ်သောလဖြစ်နေသည်။ ဇူလိုင်လမှာ ၃၁ - ရက်သတ်သောလ ဖြစ်နေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဩဂတ်လသည် ဇူလိုင်လထက် ၁ - ရက်နည်းနေသည်။ ၎င်းလနှစ်လ ပန်းချင်းယှဉ်ပါက ဩဂတ်လသည် ၁ - ရက် ဂုဏ်ငယ်နေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဂုဏ်ရည်တူစေရန် ဩဂတ်လကို (၁) ရက် တိုးမြှင့်သတ်မှတ်ပြီး ၃၁ - ရက် ဖြစ်သွားစေသည်။ ထိုသို့ ၁ - ရက်တိုးလိုက်သည့်အတွက် ၁ - ရက်ပြန်လျော့ရန် လိုအပ်နေသည်။ ကံဆိုးသောလဟု ယုံကြည်သော ဖေဖော်ဝါရီလမှ ၁ - ရက်လျော့စေခဲ့ရာ ၂၈ - ရက်သာ ရှိနေစေတော့သည်။

သို့ဖြစ်ရာ လ ၁၂ - လတွင် ဖေဖော်ဝါရီလသည် မျက်နှာအငယ်ရဆုံးလဖြစ်သည်။ ဇူလိုင်နှင့် ဩဂတ်လတို့သည် ဂုဏ်ပြိုင်နေသော လနှစ်လ ဖြစ်တော့သည်။ ထိုသို့ ၁၂ - လကို ရက်များ သတ်မှတ်ရာ၌ နာရီစွန်း ခြောက်နာရီကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားပေးခဲ့သည်။ တစ်နှစ်လျှင် ခြောက်နာရီ လိုနေပေရာ လေးနှစ်ကြာလျှင် ၂၄ - နာရီ လိုနေတော့မည် ဖြစ်သဖြင့် ၂၄ - နာရီ (ဝါ) တစ်ရက်ကို လေးနှစ်လျှင် တစ်ကြိမ်ကျ တစ်ရက်တိုးစေခဲ့သည်။

အကယ်စင်စစ် နာရီစွန်းသည် ခြောက်နာရီတိတိ မဟုတ်။ ၅ - နာရီ ၄၈ မိနစ် ၄၅ စက္ကန့် ဖြစ်ပေရာ ထိုသို့ ရက်တိုး တစ်ရက်တိုးတိုင်း နှစ်စဉ် ပျဉ်းမျှ ၁၁ မိနစ်သာသာ ပိုနေခြင်းကြောင့် လေးနှစ်စာအတွက် ၄၅ မိနစ် ပိုနေစေတော့သည်။ ၄၅ - မိနစ်မှာ မမူလောက်ဟု ထင်စရာရှိ၏။

၁၁ - မိနစ် ပိုသောပြဿနာသည် တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ကွာမှားမှု ပမာဏ ကြီးထွားလာသည်။ ၁၅၄၅ - ခုနှစ်၌ ပြက္ခဒိန်ကို ပြင်ဆင်ပေးရမည့် အဖြစ်သို့ ဆိုက်ရောက်နေစေတော့သည်။ သို့သော် မပြင်ဝံ့သဖြင့် နှောင့်နှေးခဲ့ရသည်။ ၁၅၈၂ ခုနှစ်ကျမှ ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီး ဂရီဂိုရီက ပြင်ဆင်ပေးခဲ့သည်။ ကွာမှားနေပြီဖြစ် သော ၁၀ - ရက်ကို ညှိ ပေးခဲ့ ရုံသာမက နောင်တစ်ချိန်တွင် ဤသို့ ထပ်မံ ကွာ မှားမှု မဖြစ်ရလေအောင် စနစ်သစ် တစ်ခု ကို ချမှတ်ပေးခဲ့သည်။

၁၅၈၂ - ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၅ - ရက်ကို အောက်တိုဘာလ ၁၅ - ရက်အဖြစ် ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းပေးခြင်းဖြင့် ကွာမှားနေမှုကို ဦးစွာပထမ ဖြေရှင်းလိုက် သည်။ ထို့နောက် ပြက္ခဒိန် စနစ်သစ်ကို ပြဋ္ဌာန်းသည်။ လေးနှစ်တစ်ကြိမ်ကျ တစ် ရက်တိုးရာ၌ ရာပြည့်နှစ်များကို သီးခြား စဉ်းစားစေသည်။ လေးနှင့်စားလျှင် ပြတ် သောနှစ်တွင် ဖေဖော်ဝါရီလ၌ တစ်ရက် တိုးစေသည်။ ရာပြည့်နှစ်မှာ ၄၀၀ နှင့် စာလျှင် အကြွင်းမရှိသော ရာပြည့်နှစ်၌ သာ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် တစ်ရက်တိုးစေ သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ၁၆၀၀ ပြည့်နှစ်မှာ ၄၀၀ နှင့်စားလျှင် အကြွင်းမရှိသဖြင့် ရက်တိုး တစ်ရက် ရခဲ့သည်။ ၁၇၀၀ ပြည့်နှစ်၊ ၁၈၀၀ ပြည့်နှစ်နှင့် ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်တို့မှာ ၄၀၀ နှင့်စားပါက အကြွင်းရှိနေကြသဖြင့် ရက်တိုးတစ်ရက် မရခဲ့ကြဘဲ ၂၀၀၀ ပြည့် နှစ်ကျမှ ရက်တိုးတစ်ရက် ရခဲ့သည်။

၎င်း ပြက္ခဒိန်စနစ်သည် ဂရီဂိုရီ ယန် ပြက္ခဒိန်ဟု အမည်တွင်သည်။ ပြဋ္ဌာန်း ခါစတွင် လက်ခံသော တိုင်းပြည်များ ရှိ သလို ငြင်းဆန်သော တိုင်းပြည်များလည်း ရှိနေခဲ့ရာ ထိုသို့ ငြင်းဆန်သော တိုင်းပြည်

တို့၌ ဂျူးလီယန်းပြက္ခဒိန် စနစ်ကိုသာ ဆက်လက် သုံးစွဲနေခဲ့ကြသည်။ ဂျူးလီ ယန်း ပြက္ခဒိန်သည် အပြိုင် ဆက်လက် တည်တံ့နေခဲ့ရာမှ ကွာမှားမှုသည် ၁၀ ရက်မှ ၁၁ - ရက်သို့ ရောက်လာချိန်တွင် ဂရီဂိုရီယန် ပြက္ခဒိန်က တစ်နိုင်ငံပြီး တစ် နိုင်ငံ နေရာဝင်ယူလာတော့သည်။ အထူး သဖြင့် နေမဝင် အင်ပါယာ ထူထောင် ထားသော ဗြိတိန်နိုင်ငံက ဂရီဂိုရီယန်ကို လက်ခံလိုက်ခြင်းသည် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံနေရာ အနှံ့ အောင်ပွဲရလိုက်ခြင်း မည်ပေတော့ သည်။

ဗြိတိန်နိုင်ငံသည် ၁၇၅၂ - ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂ - ရက်ကျမှ ဂရီဂိုရီ ယန် ပြက္ခဒိန်ကို တရားဝင် စတင် သုံးစွဲ ခြင်း ပြုလိုက်သည်။ ထိုရက်မတိုင်မီက ဂျူးလီယန်း ပြက္ခဒိန်ကို သုံးစွဲနေခဲ့ရာ၌ ရက်ပေါင်း ၁၁ - ရက် ကွာမှားနေခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ၎င်း ၁၁ - ရက်ကို ဖြိုခဲ့ရသည်။ ထိုအခါ ရုတ်တရက် အပြောင်းအလဲဖြစ် ကြုံရခြင်းကို နားမလည်နိုင် ဖြစ်ကြရသော သူတို့သည် ဒေါသပူန် ထသွားကြသည်။ သူတို့၏ အသက်မှ ၁၁ - ရက် အသား လွတ် အလျော့ခံလိုက်ရပါပြီဟု မကျေ မချမ်း ဖြစ်ကြသည်။ ပါလီမန်ရှေ့၌ စုရုံး ရောက်ရှိလာကြပြီး အသက် ၁၁ - ရက် ပြန်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ကြသည် ဟူ၏။

ထိုသို့ အင်္ဂလန်တွင် ဂရီဂိုရီယန် ပြက္ခဒိန်ကို စတင် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သဖြင့် လက်အောက်ခံ ကိုလိုနီနိုင်ငံများတွင်လည်း ၎င်းပြက္ခဒိန်သည် ရုံးသုံး ပြက္ခဒိန် ဖြစ်လာ ရသည်။ သို့သော် လက်မခံလိုသူတို့သည် ဂျူးလီယန်း ပြက္ခဒိန်ကို ဆက်သုံးရာ၌ တရားမဝင်၊ အရပ်သုံး ပြက္ခဒိန်မျှသာ ဖြစ် နေပေရာ တဖြည်းဖြည်းချင်း တိမ်ကော ကွယ်ပျောက်သွားရတော့သည်။

တစ်နှစ်တာကာလအတွက် ရက်များ ပိုင်းခြားပေးပြီး ရှင်နေမင်း၏ အရွေ့နှုန်းကို သတ်မှတ်ပေးရာ၌ တစ်နှစ်တာတွင် ရက်မည်မျှ ရှိမည်ဆိုသည်ကို သတ်မှတ်ရခြင်း၊ ထိုရက်များကို လဖွဲ့ရခြင်း စသည်တို့ ပြုကြရသည်။ ထိုသို့ပြုရင်း အခါအားလျော်စွာ ရက်တိုး တစ်ရက်ကို ဖြည့်ပေးရပြန်သည်။ ထိုသို့ ပြင်ဆင် ဖြည့်စွက်ရခြင်းများသည် ကာလရှည်ရှည်ကြာကြာမှတ်တမ်းထား၍ စောင့်ကြည့်ရသော နက္ခတ်တာရာ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများတွင် ကြီးစွာသော အနှောင့်အယှက်ကို ပေးနေ၏။ ရက်ကို အခြေပြု၍ ကြာချိန်ကို တွက်ချက်ရသောအခါ လကို ရက်ဖွဲ့ရာ၌ တစ်လနှင့်တစ်လ ရက်မညီမမျှ ဖြစ်နေခြင်းသည် အခက်တစ်ခု ဖြစ်နေစေ၏။ ထို့အပြင် ဘီစီ သက္ကရာဇ်များကို နောက်ကြောင်းပြန်၍ ကောက်ရာ၌ ဂျူလီယန်း ပြက္ခဒိန်အရ မှတ်သားထားသော ရက်စွဲများ ပါဝင်နေပြန်သဖြင့် ရက်တွက်ရ ခက်နေစေတတ်သည်။

သို့ဖြစ်ရာ အရပ်သုံးဖြစ်စေ၊ ရုံးသုံးဖြစ်စေ အသုံးပြုသော ပြက္ခဒိန် ဟူသမျှနှင့် မပတ်သက်သော ပြက္ခဒိန်စနစ်သစ်တစ်ခုကို အီတလီလူမျိုး ပညာရှင် ဂျိုးဇက် စကယ်လီဂါက တင်ပြလာသောအခါ နက္ခတ်တာရာ ပညာရှင်တို့ အကြိုက်တွေ့သွားကြသည်။

ထိုသူ၏ ပြက္ခဒိန်စနစ်မှာ နှစ်ဟူ၍ မရှိ။ လလည်း မဖွဲ့။ နေ့လည်း မပါ။ ရက်ကိုရက်အတိုင်းထားပြီး နာရီအပိုင်းအခြားနှင့် တွဲပြီး မှတ်သားသောစနစ် ဖြစ်သည်။ ၎င်းရက်ကို သူက ဂျူလီယန်းရက်ဟု အမည်ပေးခဲ့သည်။ ထိုသို့ အမည်ပေးရာ၌ ဂျူလီယန်းသည် ဂျူလီယက်ဆီဇာ နှင့် မပတ်သက်ပေ။ သူ၏ဖခင်ဖြစ်သူ ဂျူ

လီယက်စကယ်လီဂါကို မိဘကျေးဇူး သိတတ်သော သားတစ်ယောက်အနေဖြင့် ဖခင်အမည်ကို သုံးစွဲကာ ပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဂျူလီယန်းဟု ခေါ်တွင်ရန် ရွေးချယ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဂျိုးဇက်စကယ်လီဂါ၏ ပြက္ခဒိန်စနစ်တွင် နှစ်ပေါင်း ၇၉၈၀ ကြာမြင့်သော ကာလစက်ဝန်းကို အခြေပြုထားသည်။ ထိုစက်ဝန်း၏ အခြေခံမှာ ဆာရိုစက်ဝန်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းဆာရိုစက်ဝန်းမှာ နေမင်းနှင့် လမင်းတို့၏ တည်နေရာ နှစ်ခုအပေါ် အခြေပြုထားသည်။ ဘီစီ ၅၅၀ တွင် ဘေဘီလုံသားတို့က တွေ့မြင်သိရှိခဲ့ပြီး စတင်အသုံးပြုခဲ့ကြရာ၌ ဆာရိုဟု အမည်ပေးခဲ့ကြသည်။ ကာလမှာ ၁၈ - နှစ် ၁၁ - ရက်နှင့် ၈ - နာရီ ကြာမြင့်သည်။ ထိုသို့ ဆာရိုကာလတစ်ခု ပြီးဆုံးချိန်တွင် နေမင်း နှင့် လမင်း နှစ်ပါးသည် ဆုံထပ်မှတ် (ဝါ) ဝိထိမှကြည့်လျှင် ၎င်းစက်ဝန်းကာလ စတင်မှတ်သားစဉ် အချိန်က ရှိခဲ့သော နေရာသို့ ပြန်ရောက်နေကြသည်။ တစ်ခါ တစ်ရံ၌ နာရီစွန်း ၈ - နာရီကို ဖျောက်လို သဖြင့် သုံးဆပြုကာ ၅၄ - နှစ် ၃၂ - ရက်ဟုလည်း သတ်မှတ်ကြသည်။

စကယ်လီဂါသည် သူ၏ ပြက္ခဒိန်သက်တမ်းအစကို ဘီစီ ၄၇၁၃ - ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ - ရက်ဟု သတ်မှတ်ပြီး ၎င်းနေ့မှ စတင်ပြီး လက်ချိုးရေတွက် သည်။ ယနေ့သည် ဂျူလီယန်းရက် မည် ရွှေ့မည်မျှ ရှိပြီဟု ဖော်ပြခြင်း ပြုသည်။ ထိုသို့ ဂျူလီယန်းရက်ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်း သည် ဂျူလီယန်း ပြက္ခဒိန် အလိုအရ ရေတွက်သော ရက်နှင့် ထင်ယောင်ထင်မှား ဖြစ်နေစေသဖြင့် နက္ခတ်ရက်ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြရာမှ ၎င်းအမည်တွင်သွားသည်။

စာမျက်နှာ(၁၇၆)သို့.

၁၆ - ရာစုနှစ်တုန်းကပေါ့ဗျာ ...
 ကမ္ဘာကြီးဟာ အပြားမဟုတ်ဘူး
 အလုံးကြီးသာ ဖြစ်တယ်လို့
 ဂယ်လီလီယိုက ပြောတော့
 မယုံနိုင်သူတွေက
 ထာဝရဘုရားကို ဆန့်ကျင်ရမလားဆိုပြီး
 သတ်မယ်ဖြစ်မယ်
 တကဲကဲလုပ်လိုက်ကြတာ ...
 ဂယ်လီလီယိုခံမြာ
 ဒါဟာ သိမ်းထားရမယ့်
 အမှန်တရားပဲလေဆိုပြီး
 ဘုရားသခင် ကိုယ်စားလှယ်တော်တွေ
 ရှေ့မှောက်မှာ
 မိစ္ဆာဝါဒပါလို့ ဝန်ခံခဲ့ရသပေါ့ ...

နောက်တော့လည်း
 ကမ္ဘာကြီးလုံးကြောင်းသာမက
 မမြင်ရတဲ့ အချိန်ခုံးကြောင်းကိုပါ
 သိလား ...
 သိလာတော့မှ ယုံကြတာကိုး ...
 ကျွန်တော်ပြောတာက အဲဒါပါ ...
 ‘ယုံလွယ်တဲ့အထဲမှာ တို့မပါ’ တဲ့
 ဂုဏ်ယူတဲ့ အငွေ့အသက်နဲ့များ
 ပြောမိလေသလား ...
 ဒါ ... ကဗျာပါ
 ယုံလား ... ။ ။

ဒီတစ်ခါတော့ အတွေးအမြင်
 စာစောင်ထဲမှာ ကိုဘကံက ကဗျာတွေ
 ဘာတွေ ရေးလို့ပါလားလို့ ကျွန်တော့်
 စာဖတ်ပရိသတ်ကြီးက ပြီးချင်ပြီးကြလိမ့်
 မယ်။ ကြုံတုန်းမို့ ကြွားလိုက်ပါရစေ။
 ကျွန်တော်ဟာ ဟိုအရင်တုန်းက ကဗျာ
 ဆရာပါဗျာ ... ယုံလား။

ကဗျာဆိုတာ ဘာသာစကားရဲ့
 အညွန့်အဖူးတဲ့၊ အဆီအနှစ်တဲ့။ ကျွန်တော်

**ယုံ
လား**

ဘကံ

ကဗျာတွေ ရေးခဲ့ပါတယ်။ အညွန့်အဖူး
 ဖြစ်မဖြစ်၊ အဆီအနှစ် ဖြစ်မဖြစ်တော့ မသိ
 ဘူးပေါ့။ နောက်တော့လည်း ကဗျာဆို တာ
 အညွန့်အဖူးဖြစ်ကြောင်း ရှေးလူကြီး တွေရဲ့
 စကားပရိယာယ်ကို သိလာ သိ လာတော့မှ
 မရေးဖြစ်တော့တာကိုး။ ဟို တုန်းကတော့
 ကဗျာဆိုတာကို သူ့ရဲ့ အဆင်တန်ဆာ
 အသွင်အပြင်တွေလောက်သာ သိခဲ့တာ
 ဆိုတော့ အညွန့်အဖူး၊ အဆီ အနှစ်ဆိုတဲ့
 အပေါ်မှာ မလေးနက်ခဲ့ပါ ဘူး။ မလေးနက်
 တော့လည်း ရေးထွက်သပေါ့။ တဖြည်း
 ဖြည်းနဲ့ ဘဝထဲကို တိုးဝင်လာ။ လေဒဏ်၊
 မိုးဒဏ်၊ ဝိုးဒဏ်၊ မွား ဒဏ်တွေ အကြားမှာ
 ရင့်ကျက်လာ (ယခင်နဲ့စာရင်ပေါ့) ရင့်
 ကျက်လာတော့မှ ကဗျာ အညွန့်အဖူး
 တွေဟာ ပင်စည်ရဲ့ အခေါက်ကို ဖောက်
 ထွက်မလာတော့ဘဲ ပင်စည် ရဲ့ အတွင်း

ပိုင်းကို တိုးဝင် ဖူးပွင့်နေကြ တော့တာပါပဲ။
ယုံလား (ဟင်)။ ဒါတွေ ထားလိုက်ပါတော့
ယုံခြင်းမယုံခြင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စဉ်းစား
မိရာက ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးဖြစ်တယ်။
ဒါပေမယ့် တချို့တော့ အညွန့်အဖူးကို
ခူးမစားနိုင်ကြရှာဘူး။ အဲဒီလို လူတွေ
အတွက် ဒီဆောင်းပါးကို ရေးဖြစ်သွား
တာပါ။

ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ စာဖတ်
ကြတဲ့အခါ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက်
စကားပြောကြတဲ့အခါ အကြောင်းချင်းရာ
တစ်ရပ်ကို ယုံရမှာလား၊ မယုံရဘူးလားလို့
အမြဲ ဆုံးဖြတ်ကြရတယ်။ တချို့ကိစ္စကျ
တော့ ပြောမယုံ ကြံဖူးမှသိဆိုတာမျိုးတွေ
ပါ။ တချို့ကိစ္စတွေကျတော့ ပြောရုံနဲ့ ယုံ
ကြည်နိုင်တာမျိုးတွေပါ။ ဘယ်လောက်
ယုံကြည်နိုင်တယ်၊ ဘယ်လောက် မယုံ
ကြည်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ အတိုင်းအတာကတော့
လူတစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ကွာခြား
ပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် ယုံကြည်ချင်တာ
တွေ ပြုမကျဖို့တော့ အလွန်အရေးကြီးပါ
တယ်။

တစ်နေ့မှာ ကျွန်တော်တို့ လူ့
အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှာ တစ်ယောက်ကို
တစ်ယောက် ညီအစ်ကိုမောင်နှမ သွေး
ရင်းချာတွေလို ညွှာတာထောက်ထား
သနားသည်းခံ မေတ္တာနဲ့ အပြန်အလှန်
ဆက်ဆံကြတဲ့ ဆက်ဆံရေးမျိုး ဖြစ်လာ
လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ချင်တယ်။ တစ်
ယောက်နဲ့တစ်ယောက် တွေ့တဲ့အခါ သူ
အိတ်ကပ်ထဲက ပိုက်ဆံ ငါ့အိတ်ကပ်ထဲ
ဘယ်လိုရောက်အောင် လုပ်သလဲဆိုတဲ့
ဆက်ဆံရေးတွေ ပျောက်သွားလိမ့်မယ်လို့
ယုံကြည်ချင်တယ်။ စေတနာနဲ့ ဝယ်စားလို့
မရဘူး။ ငွေအသပြာနဲ့မှ ဝယ်စားလို့ရတာ

ဆိုတဲ့ သင်္ချာတွက်စက်တပ် စက်ရုပ်တွေ
အဖြစ်က လူတွေ လွတ်မြောက်လာကြ
လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ချင်တယ်။ ယုံကြည်
ချင်တာတွေ ပြုမကျပါစေနဲ့လို့ ဆုတောင်း
ရတာလည်း အမော၊ ကိုယ်ရှာလို့ ဖွေလို့
ရသမျှ သစ်တိုဝါးစနဲ့ ကျားကန်ထားရတာ
လည်း အမော။ အမောတွေ ပျောက်သွား
မှာပါလို့ ယုံကြည်ချင်တယ်။

ယုံနိုင်ခြင်း၊ မယုံနိုင်ခြင်း
အတိုင်းအတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော်
ထုတ်ထားတဲ့ (တွေးမိတဲ့) တွက်နည်းလေး
တစ်ခုကို ပြောပြချင်ပါတယ်။ ယုံတာ မယုံ
တာကတော့ နောက်ထပ်ကိစ္စပေါ့။

လူတစ်ယောက်နဲ့ ယုံနိုင်ခြင်း
မယုံနိုင်ခြင်း အတိုင်းအတာဟာ -

အဲဒီလူရဲ့ နှလုံးသား အနက်
အရှိုင်းနဲ့ ဗဟုသုတ အကျယ်အဝန်း နှစ်ခု
ပေါင်းရဲ့ ပမာဏနဲ့ တိုက်ရိုက်အချိုးကျ တယ်
ဆိုတာပါပဲ။

ဆိုလိုတာက ဒီလိုပါ။ လူ တစ်
ဦးတစ်ယောက်ရဲ့ နှလုံးသား ခံစားမှု
အတိုင်းအတာဟာ အပေါ်ယံ သတ်မှတ်
ချက်တွေ၊ အသွင်သဏ္ဌာန်ရုပ်တွေလောက်
သာ ထိတွေ့ခံစားနိုင်တယ်။ သူ့ရဲ့ ဗဟု သုတ၊
အတွေ့အကြုံဟာလည်း သာမန်နဲ့
သာမန်အောက် အဆင့်လောက်မှာပဲ ရှိ
မယ်ဆိုရင် အဲဒီလူရဲ့ ယုံကြည်နိုင်မှု အတိုင်း
အတာဟာ ကျဉ်းမြောင်းနေပြီး မယုံကြည်
နိုင်မှု အတိုင်းအတာကတော့ ကျယ်ဝန်း
နေလိမ့်မယ်။

အဲဒီ အခြေအနေနဲ့ ပြောင်းပြန်
ဖြစ်တဲ့ နှလုံးသား ခံစားမှုမှာ စိတ်အလှ
တရား၊ စေတနာသဘော၊ မေတ္တာ
သဘော၊ ကရုဏာသဘောတွေအထိ ထိ
တွေ့ခံစားနိုင်ပြီး ဗဟုသုတ အတွေ့အကြုံ

အကျယ်အဝန်းဟာလည်း သာမန်ထက် လွန်ပြီး အထူးပြု လေ့လာမှုအထိ ရှိနေ မယ်ဆိုရင် အဲဒီလူရဲ့ ယုံကြည်နိုင်မှု အတိုင်းအတာဟာ ကျယ်ဝန်းပြီး မယုံ ကြည်နိုင်မှု အတိုင်းအတာကတော့ နည်း ပါး ကျဉ်းမြောင်းနေလိမ့်မယ်လို့ ယေဘုယျ သဘော ကောက်ချက်ထုတ်နိုင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့် ကျွန်တော် ဒီလို ကောက်ချက် ထုတ် ရတာလဲဆိုတော့ လူတစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး ပြောဆိုဆက်ဆံတဲ့ အခါမှာဖြစ် ဖြစ်၊ တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း စာအုပ်ကို ဖတ်ရှုနေချိန်မှာဖြစ်ဖြစ် စကားထဲမှာ ပါ ဝင်နေတဲ့ သို့မဟုတ် စာထဲမှာ ပါဝင်နေတဲ့ အကြောင်းချင်းရာ တစ်ရပ်ကို ကြုံတွေ့ဖူး တဲ့ အတွေ့အကြုံ ခံစားချက်အရသော် လည်းကောင်း၊ လေ့လာဖူး ကြားနာဖူးတဲ့ ဗဟုသုတ အချက်အလက်အရသော် လည်းကောင်း၊ နှစ်ခုစလုံး ပေါင်းဆုံ၍ သော်လည်းကောင်း နှိုင်းယှဉ် သုံးသပ်ပြီး မှ ဟုတ်တယ် မဟုတ်ဘူးလို့ ယုံကြည်ခြင်း၊ မယုံကြည်ခြင်းတွေ ဖြစ်လာလို့ပါ။

ကဗျာဆန်ဆန် ပြောရရင်တော့ (ကဗျာနဲ့ စခဲ့မိပြီကိုး) ယုံကြည်ခြင်း သစ် ပင်တွေ ဆိတ်သုဉ်းပြီး မယုံကြည်ခြင်း ကန္တာရလွင်ပြင်ကျယ်ကြီးတွေ ဖြစ်ထွန်း နေတဲ့ လူတွေ တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ များ လာတာနဲ့အမျှ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ (အထက် မှာ ပြောခဲ့တဲ့) ယုံကြည်ချင်တာတွေ ပြို ကျပါလိမ့်မယ်။ ဒီကိစ္စတွေဟာ ကျွန်တော် တစ်ယောက်တည်း အလွမ်းတွေ ပိုရမယ့် ကိစ္စ မဟုတ်သလို ဇော်ဝင်းထွဋ် တစ် ယောက်တည်း အလွမ်းတွေ ပိုရတာထက် လည်း ပိုပါတယ်။ ပိုပြီး ရှင်းအောင် ပြော ရရင်တော့ လူ့အဖွဲ့အစည်းဝင်အားလုံး အလွမ်းတွေ ပိုရကြမှာပါ။

ကျွန်တော်တို့ သဘောတရား ဆန်ဆန် ပြောပြီးတဲ့နောက် လက်တွေ့ နယ်ကို သွားကြရအောင်ပါ။

စီးပွားရေးသမား တစ်ယောက် ဟာ သူ့ရဲ့ ထုတ်ကုန်တွေကို အကောင်း ဆုံးသော ကုန်ကြမ်းတွေကို သုံးပြီး အကောင်းဆုံးသော နည်းစနစ်တွေနဲ့ ကမ္ဘာ့စံချိန်စံညွှန်းတွေနဲ့အညီ ထုတ်လုပ် ထားပါတယ်လို့ ကြော်ငြာတယ်။ ဒါပေမယ့် လက်တွေ့ သုံးစွဲကြည့်တဲ့အခါ ကြော်ငြာ သလောက် မဟုတ်ဘူး။ သာမန် အလုပ်ဖြစ် သဘောလောက် ထုတ်လုပ် ထားတယ်။ တချို့ကိစ္စတွေကျတော့ သာမန်အဆင့် ထက်တောင် နိမ့်ကျပြီး စာသုံးသူတွေရဲ့ ကျန်းမာရေးနဲ့ အသက်အန္တရာယ်ကိုပါ ထိခိုက်လာနိုင်တဲ့ သက်ရောက်မှုတွေ ရှိနေ တယ်။ ဒီတော့ ပြောတိုင်း မယုံတော့ဘူး။ အမှန်တကယ် ကြော်ငြာတဲ့အတိုင်း ပြောတဲ့အတိုင်း ထုတ်လုပ် လိုက်တဲ့ စီးပွား ရေးလုပ်ငန်းရှင်တွေမှာ မယုံကြည်တဲ့ ဒဏ် ကို ခံရတယ်။ စီးပွားရေး လောကရဲ့ တည်ငြိမ်မှု ပျက်သွားပြီ။

ကောင်မလေးတစ်ယောက်က ကောင်လေးတစ်ယောက်ကို ဂုဏ်ပကာ သန အသိုင်းအဝိုင်းကြောင့် မဟုတ်ဘဲ ပကတိ ရိုးသားဖြူစင်တဲ့ အချစ်နဲ့ (Heart to heart) ချစ်တာပါလို့ ပြောတယ်။ ဒါ ပေမယ့် ကောင်လေးက မယုံနိုင်ဘူး ဖြစ် နေတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူ့ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက် ပိုက်ဆံ ချမ်းသာ တုန်း၊ ဂုဏ်ပကာသန အသိုက်အဝန်း ကောင်းတုန်းမှာ ချစ်ခဲ့တဲ့ ချစ်သူ ကောင် မလေးက အဲဒီ သူငယ်ချင်း နိမ့်ပါးသွား တဲ့အခါမှာ ခွာပြီသွားတာ တွေ့ဖူးထားလို့ ဝဲ။ အဲဒီတော့ အမှန်တကယ် ရိုးရိုးသား သား

ချစ်နေတဲ့ ကောင်မလေးအပေါ်မှာ သူနဲ့လုံးသားဟာ တက်တက်ကြွကြွ၊ ယုံယုံကြည်ကြည် မချစ်နိုင်ဘူး ဖြစ်နေတယ်။ သံသယရဲ့ ပိတ်ဆို့ခြင်းကို ခံနေရတယ်။ ဒီလို သံသယနဲ့သာ အိမ်ထောင်ပြုတဲ့အထိ ဖြစ်ခဲ့မယ်ဆိုရင် ငြိမ်ချမ်းပျော်ရွှင်တဲ့ မိသားစု ဖြစ်လိမ့်မယ် မျှော်လင့်လို့ မရဘူး။ ထွန်းတောက်တဲ့ နိုင်ငံ့ရတနာ သားကောင်း သမီးကောင်းတွေ ပေါ်ထွန်းလာလိမ့်မယ် လို့လည်း မျှော်လင့်ချက် မထားနိုင်ဘူး။

ဒါတွေဟာ လက်တွေ့နယ်မှာ ဖြစ်နေတာတွေပါ။ မငြင်းဆန်နိုင်တဲ့ ဖြစ်ရပ်တွေပါ။ ဒီကနေ့ခေတ်မှာ ကျွန်တော်တို့ အဘိုးအဘွားတွေရဲ့ ခေတ်ထက် ယုံကြည်မှုမဲ့ခြင်း ဒဏ်ကို ခံကြရပါတယ်။ စိတ်ခံစားမှုမှာ ဝင်နေတဲ့ သံသယပိုးမွှား ဟာ ခန္ဓာကိုယ်မှာ ဝင်ရောက်နေတဲ့ ခုခံ အားကျဆင်းမှု ရောဂါပိုးမွှား (HIV) ထက် ပိုပြီး ဘဝတွေကို ပျက်စီးစေပါတယ်။ ခြောက်သွေ့စေပါတယ်။

ကျွန်တော် စိတ်ကူးယဉ်ပြီး ပြောနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကဗျာဆန်အောင် လုပ်ကြံနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ နောက်ဆုံးပေါ် ရောဂါရှာဖွေရေး စက်ကိရိယာတွေနဲ့ စစ်ဆေးလို့ မတွေ့နိုင်တဲ့ ရောဂါပိုးမွှားတွေ ကျွန်တော်တို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှာ ပျံ့နှံ့နေပြီး တစ်ယောက်ကနေ တစ်ယောက် ကူးစက်နေပါတယ်။ အဲဒီပိုးမွှားတွေက လူတွေရဲ့ အသက်ကိုတိုအောင်၊ တိုတောင်းတဲ့ အသက်ရှင်ခြင်းကာလလေးကိုလည်း ခြောက်သွေ့အောင် လုပ်နေပါတယ်။ လက်ညှိုးထိုးဖို့ တရားခံကို လိုက်မရှာပါနဲ့။ ကျွန်တော် ခင်ဗျားကိုယ်တိုင် အပြစ်ကို ဖန်တီးသူ အပြစ်ဒဏ်ကို ခံရသူတွေပါ။

ဒီလိုဆို ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ ဟာ မလွတ်မြောက်နိုင်တဲ့ ကပ်ရောဂါဆိုးကြီး တစ်ခု သူ့အလိုလို ချုပ်ငြိမ်းသွားမယ့် နေ့ကို ထိုင်စောင့်နေကြရမှာလား။ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ လိုချင်တာ ပြောချင်တာ အဲဒါပါ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အဲဒီကပ်ရောဂါဆိုးကြီးကနေ လွတ်မြောက်နိုင်အောင် လွတ်မြောက်ရမယ်လို့ ယုံကြည်ပါ။ ယုံကြည်နိုင်အောင် ကြိုးစားပါ။ ကျွန်တော်တို့ ခေါင်းတွေကို ငုံ့မထားပါနဲ့။ ကိုယ့်ခြေထောက်ကိုပဲ ကြည့်နေမယ်ဆိုရင်တော့ ဘယ်ကိုမှ ခရီးမပေါက်နိုင်ဘူး။ ကိုယ်ကြုံဖူးတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေဟာ အဆုံးသတ် မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ်မှတ်ဖူးတဲ့ ဗဟုသုတဆိုတာလည်း အပြည့်အစုံ မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ်တွေ့ကြုံနိုင်တဲ့ နယ်ပယ်ထက် ကျော်လွန်တဲ့ ဒီကမ္ဘာလောက မှာ ရိုးသားခြင်းတွေ ရှိနေတယ်။ ငြိမ်းချမ်းခြင်း၊ ပျော်ရွှင်ခြင်းတွေ ရှိနေတယ်ဆိုတာ ယုံကြည်နိုင်ပါစေ။ ယုံကြည်နိုင်ဖို့အတွက် အပေါ်ယံ ရုပ်သဏ္ဌာန်ထက် ကျော်လွန်ပြီး စိတ်အလှတွေ စေတနာ၊ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာဆိုတဲ့ ငြိမ်းချမ်းခြင်းတရားတွေကို ခံစားတတ်အောင် ကြိုးစားပါ။

ခင်ဗျားမှာ ယုံကြည်ခြင်းတွေ တိုးပွားလာတာနဲ့အမျှ ခင်ဗျားကိုလည်း လူတွေ ယုံကြည်လာပါလိမ့်မယ်။ အချင်းချင်း ယုံကြည်ခြင်းတွေနဲ့ ဆက်ဆံနေတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဆိုတာ ထာဝရ ငြိမ်းချမ်းရာ (နိဗ္ဗာန်) ကို ထွက်ခွာမယ့် လေဟာနယ်ကို စောင့်နေတဲ့ နားနေခန်း (Boarding Room) တစ်ခုနဲ့ အတူတူပါပဲ။

ယုံကြည်ခြင်းများ တိုးပွားကြပါစေ။

ဘကံ

ဝေါမြို့က လာခဲ့တယ်

မောင်ဝံသ

(ဝေါမြို့နယ်သား စာရေးဆရာ သတင်း စာဆရာ တစ်ဦး၏ ဘဝအတွေ့အကြုံ ပြန်လည်သတိရချက်များ)

စာစဉ် (၁၇၀) မှအဆက်

ကျွန်တော်အပါအဝင် ငါးဦးသည် လုပ်သားပြည်သူ နေ့စဉ်တွင် ၁၉၆၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက်မှစ၍ လခစား သတင်း ထောက်များ ဖြစ်လာကြသည်။ မစ္စတာ အင်တီရွိုင်းက လုပ်သား (အင်္ဂလိပ်) သတင်းစာသို့ ရောက်သွားပြီး ကိုဉာဏ်မြင့် (ဖိုးဉာဏ်) က နိုင်ငံခြား သတင်းတာဝန်ခံ အယ်ဒီတာ သခင်လှကွန်း၏ အောက်တွင် ဘာသာပြန် သွားလုပ်ရသည်။ ကိုကျော် မင်း (ခနုဖြူ) ကို ညအယ်ဒီတာအဖွဲ့တွင် တာဝန်ချပြီး ဦးညွန့်ဝေ (မင်းသူရိန်)နှင့် ကျွန်တော့်ကို နေ့အယ်ဒီတာအဖွဲ့တွင် တွဲဖက်ထားရှိသည်။ ကျွန်တော်က နေ့ အယ်ဒီတာအဖွဲ့တွင် အလုပ်သင်အဖြစ် လုပ်ကိုင်နေရာမှ လခစားဖြစ်သွားခြင်း ဖြစ်၍ မူလစားပွဲမှာပင် ဆက်ထိုင်ရသည်။

ကျွန်တော့်အဓိက အလုပ်မှာ နယ် သတင်းအချို့ကို rewrite ခေါ် ပြန်ရေးရ ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က အချို့နယ်သတင်း ထောက်ကြီးများမှာ လက်ရေးဆိုးရုံမက ဝါကျမှန်၊ စာလုံးပေါင်း အမှားမှား အယွင်းယွင်း၊ ရေးချင်သလို ရေးပို့ကြသည်။ တချို့ကျတော့လည်း လက်ရေးလက်သား သပ်ရပ်ကောင်းမွန်ရုံမက သတင်းအရေး

အသားပါ ကောင်းမွန်လှသည်။ ထိုသို့ သော စင်းလုံးချော သတင်းထောက်ကြီး များ၏ အရေးအသားကို ကျွန်တော်က ပြန်၍ အတုခိုးခဲ့ရပါသည်။ ဥပမာ-ယခု ကွယ်လွန်သွားပြီဖြစ်သော မော်လမြိုင် သတင်းထောက် ကိုခင်မောင်လွင် ဖြစ် သည်။ ကိုခင်မောင်လွင်၏ လက်ရေး လှလှ နှင့် လိုရင်း တိုရင်း သတင်းများကို အယ်ဒီတာက တည်းဖြတ်စရာ မလိုပါ။ ခေါင်းတပ်ပေးရုံသာ ရှိသည်။

ပြန်မရေးလျှင် ဘယ်လိုမျှ သုံးလို့ မရနိုင်သော နယ်သတင်း အချို့မှာ ကျွန်တော့်လို rewrite ပြန်ရေးသူ ရှိသော ကြောင့်သာ အမှိုက်ခြင်းထဲ မရောက်ဘဲ ပုံနှိပ်အဖော်ပြခံရခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် ပါက အယ်ဒီတာကြီးများက စိတ်မရှည်ဘဲ လုံးခြေပြီး အမှိုက်ခြင်းထဲ ပစ်ထည့်တတ် ကြသည်။

ကျွန်တော်က နံနက် ၈ နာရီလောက် တွင် သတင်းစာတိုက်သို့ ရောက်နေပြီး မနေ့ညက ဝင်လာသော နယ်သတင်း စာ အိတ်များကို ဖွင့်ဖောက်ကာ ‘ရယ်ဒီမိတ်’ အသင့်သုံးနိုင်သော ကိုခင်မောင်လွင် တို့ လို သတင်းထောက်များ၏ သတင်းများ ကို သတ်သတ် ပုံထားသည်။ ပြီးလျှင် လက်ရေးဆိုးပြီး အရေးအသား ညံ့သူတို့၏ သတင်းများကို သတ်သတ် ပုံထားသည်။

ထိုအလုပ်များ လုပ်ပြီးချိန်လောက်

တွင် ကျွန်တော့်ထက် စီနီယာကျသူ ကိုသန်းဆက်သည် ကိုယ်ပိုင်ကား (အော်စတင် အနက်ကလေး)ကို မောင်းပြီး ရောက်လာသည်။ သူရောက်သည်နှင့် ကျွန်တော့်ကို လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ခေါ်တော့သည်။ ကျွန်တော်က အားနာပြီး ငြင်းသော်လည်း မရ။ အတင်းခေါ်ပြီး လက်ဖက်ရည်တိုက်သည်။ ပြီးလျှင် ကျွန်တော် ကြိုက်တတ်သော ကပ်ပီတန်စီးကရက် တိုက်သေးသည်။

လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှ ပြန်လာပြီးလျှင် ကိုသန်းဆက်က အချောပုံမှ သတင်းများကို ဖတ်ရှုရွေးချယ်ပြီး တည်းဖြတ်ခေါင်းတပ်သည်။ ကျွန်တော်က အကြမ်းပုံထဲက သတင်းများကို တစ်ပုဒ်ချင်းဖတ်ကာ အရေးအသား မကောင်းသော်လည်း အကြောင်းအရာ အချက်အလက်ကောင်းသော သတင်းများကို ပုံစံတကျ ပြန်ရေးပါသည်။ ကျွန်တော်မှတ်မိသလောက် ထိုစဉ်က တစ်နေ့ တစ်နေ့လျှင် ကျွန်တော် ပြန်ရေးသော သတင်း အတိုအရှည် ၁၄-၅ ပုဒ်ထက်မနည်း ရှိမည်ထင်ပါသည်။

(သတင်းအချောပြန်ရေးသူ အလုပ်ကို ကျွန်တော် မညီမညွှန် လုပ်ခဲ့ခြင်း၏ အကျိုးရလဒ်ကို နောင်အခါ ကျွန်တော် ခံစားရသည်။ နောက် တစ်နှစ်ခန့်အကြာတွင် ကျွန်တော် သတင်းထွက်လိုက်ရသော အခါ နယ်သတင်းများကို နေ့စဉ် ပြန်ရေးရသော အတွေ့အကြုံ ရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် ကျွန်တော်ရေးသော သတင်းများကို အယ်ဒီတာများက မင်နီတစ်ချက် တို့စရာ မလိုဘဲ ကော်ပီ တန်းချလို့ ရခဲ့သည်။

ကျွန်တော် သတင်းများ အချောပြန်ရေးနေချိန်တွင် နေ့အယ်ဒီတာကြီး နှစ်ယောက်ဝင်လာကြသည်။ သူတို့နှင့် မရှေး

မနှောင်း ဦးညွန့်ဝေ ရောက်လာသည်။ အယ်ဒီတာကြီး တစ်ယောက်က ဆောင်းပါးကိုင်သည်။ ကျန်တစ်ယောက်က နယ်သတင်းဖောင်(နေ့ဖေါင်)ကို ကိုင်သည်။ ဆောင်းပါးဆရာက အယ်ဒီတာအဖွဲ့ စာရေးကြီး(ဦးခင်မောင်) လာပေးသော ဆောင်းပါးဖိုင်ကြီးကို လှန်၍ ဖတ်သည်။ ‘ရွေးသင့်’ ‘ပယ်သင့်’ မှတ်ချက်များ ရေးသည်။ နယ်သတင်း အယ်ဒီတာက ကိုသန်းဆက် တည်းဖြတ် ခေါင်းတပ်ထားသော သတင်းများနှင့် ကျွန်တော် ပြန်ရေးပြီး ခေါင်းတပ်ထားသော သတင်းများကို တို့ကနန်း ဆိတ်ကနန်း လုပ်ပြီး ကော်ပီချပေးသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဦးညွန့်ဝေကလည်း နယ်သတင်းအပုံကြီးထဲမှ ကောင်းနိုးရာရာတို့ကို ရွေးချယ် တည်းဖြတ်နေသည်။

လုပ်သားပြည်သူ့ နေ့စဉ်မှာ ထိုစဉ်က (ယခုသတင်းစာများ၏ နှစ်ဆအရွယ်) ဆိုက်ကြီး စာမျက်နှာ ၂၀ ထုတ်ဝေ၍ တစ်နေ့တစ်နေ့ သတင်းပုဒ်ရေ ရာချီပြီး ထည့်ရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ချပေးသော သတင်းက နည်းနေ၍ စာစီဌာနမှ အခန်းမှူး (ဖိုမင်) က အယ်ဒီတာကို တဆူဆူ တပူပူ လာလုပ် တတ်သည်။ ထိုအခါ ဖောင်မြန်မြန်ပြည့်အောင် ဆိုပြီး ဆောင်းပါး အယ်ဒီတာထံမှ ဆောင်းပါး နှစ်ပုဒ်လောက် တောင်းကာ ကော်ပီချပေး ထားရသည်။

ဆောင်းပါး အယ်ဒီတာမှာ အပြီးသတ် ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့် ရှိသူတော့ မဟုတ်။ သူက မှတ်ချက်များ ရေးပြီး အယ်ဒီတာချုပ်ထံ ဆောင်းပါးများကို တင်ပေးလိုက်ရသည်။ အယ်ဒီတာချုပ်က အပြီးသတ် ရွေးချယ်သော ဆောင်းပါးများကို ဆောင်းပါးအယ်ဒီတာထံ ပြန်ချပေးလိုက်သည်။

ထိုသို့ အသုံးပြုရန် မီးစိမ်းပြပြီးသား ဆောင်းပါးများထဲမှ ဘယ်ဆောင်းပါးကို အရင်ထည့်မည်၊ ဘယ်ဆောင်းပါးကို နောက်မှထည့်မည် ဆိုသည်ကတော့ ဆောင်းပါး အယ်ဒီတာ လက်ထဲတွင် ရှိသည်။ လိုရင်လိုသလို၊ မလိုရင် မလိုသလို ပညာပြလို့ ရသည်။ အဂတိ လိုက်စားလို့ ရသည်။ နောင်အခါ ဆောင်းပါး အယ်ဒီတာ ပြဿနာတွေ ဖြစ်၍ စစ်ဆေး မေးမြန်း အရေးယူရတာတွေ ရှိခဲ့ဖူးသည်။

ကျွန်တော်တို့၏ အယ်ဒီတာချုပ်မှာ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းဖြစ်သည်။ စောစောပိုင်းက ခေါင်းကြီးရေးခဲ့သေးသော်လည်း နောက်တော့ ခေါင်းကြီးပင် မရေးတော့။ ‘မေတ္တာဝါဒရှုထောင့်’၊ ‘တက္ကသိုလ်တက်တိုးနှင့်ဆွေးနွေးခန်း’ စသော ပင်တိုင်ဆောင်းပါးများကိုသာ အဓိက ရေးတော့သည်။ စီမံခန့်ခွဲရေး တာဝန်များကို တွဲဖက်အယ်ဒီတာဟု ထိုစဉ်က ခေါ်သော ဗိုလ်လှမြိုင် (ယခု စာပေဥက္ကဋ္ဌကိုဆောင်း) က ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းကိုယ်စား ဆောင်ရွက်ရသည်။ တွဲဖက်အယ်ဒီတာ ရာထူးကို နောင်အခါ အမှုဆောင်အယ်ဒီတာ ဟု ပြောင်းလဲ ခေါ်ဝေါ်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဒုတိယ အယ်ဒီတာချုပ်ဟု ခေါ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ သတင်းစာလောကတွင် မရှိတော့ချိန်တွင် ‘အယ်ဒီတာ’ အစား ‘စာတည်း’ ‘စာတည်းမှူး’ စသည်ဖြင့် ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်သည်ကို တွေ့ရသည်။

ကျွန်တော်တို့ အစိုးရ လခစား သတင်းစာသမား စလုပ်ချိန်တွင်အယ်ဒီတာချုပ်လစာ ၈၀၀/-စကေး၊ တွဲဖက်အယ်ဒီတာ ၆၀၀/-စကေး၊ လက်ထောက် အယ်ဒီတာ ၃၅၀/-စကေး အသီးသီးဖြစ်သည်။ အကြီးတန်းသတင်းထောက်မှာ ၃၃၀/-

စကေး၊ အငယ်တန်း သတင်းထောက်က ၂၀၀/-စကေးဖြစ်သည်။ အယ်ဒီတာချုပ်သည် တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခတစ်ယောက်၏ ရာထူးနှင့် ညီသည်။ တွဲဖက်အယ်ဒီတာ (နောင်အခါ အမှုဆောင် အယ်ဒီတာ-ဒု အယ်ဒီတာချုပ်) သည် တက္ကသိုလ်ကထိက အဆင့်နှင့် ညီသည်။ လက်ထောက် အယ်ဒီတာ (နောင်အခါ အယ်ဒီတာ) သည် ပြန်တမ်းဝင် အရာရှိ ဖြစ်ပြီး အကြီးတန်း သတင်းထောက်က ရုံးဝန်ထောက် (supritendent) နှင့် အဆင့်တူကာ အငယ်တန်း သတင်းထောက်က တက္ကသိုလ် ကျူတာ လစာနှင့် ညီသည်။

လုပ်သားပြည်သူ့ နေ့စဉ်သည် ပထမဦးဆုံး အစိုးရသတင်းစာဖြစ်၍ ‘ရှင်ဘုရင့်ပုဆိုး ပိုးချည်း’ ဆိုသလို (ထိုခေတ်အခြေအနေအရ) အဆင့်အတန်း မြင့်မြင့် ဖွဲ့စည်းပေးထားသည်။ ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်၏ လက်ထွက် တပည့်ရင်း ဖြစ်သူ စာရေးဆရာ သတင်းစာဆရာ (ဦး) စောဦး ပြန်ကြားရေးဌာန ပေါ်လစီညွှန်ကြားရေးဝန်ဖြစ်နေချိန်တွင် အစိုးရ သတင်းစာ ထုတ်ခြင်းဖြစ်၍ ဦးစောဦး ဦးနှောက်လှိုင်းမှ ထွက်သမျှ ကောင်းနိုးရာရာများဖြင့် အားဖြည့်ထားသည်။

လုပ်သားပြည်သူ့ နေ့စဉ်၏ ထူးခြားချက်တစ်ခုမှာ အယ်ဒီတာဌာနနှင့်တွဲ၍ သုတေသနဌာနစိတ်တစ်ခု ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပြန်တမ်းဝင် အရာရှိ အဆင့် သုတေသနအရာရှိ တစ်ယောက်က ဦးစီးပြီး အငယ်တန်း သတင်းထောက် ရာထူးနှင့် တန်းတူဖြစ်သော လက်ထောက် သုတေသနအရာရှိ လေးဦးနှင့် ရုံးအဖွဲ့ ပါဝင်သည်။ လုပ်သား (မြန်မာ) နှင့် (အင်္ဂလိပ်) နှစ်တိုက်အတွက် သတင်း၊

ဆောင်းပါး၊ ခေါင်းကြီး ဖြတ်ညှပ်ကပ်ဖိုင်များ နေ့စဉ်ပြုစုကြသည်။ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးဦး ဆောင်းပါးရေးရာ၌လည်းကောင်း၊ သတင်းရေးရာ၌လည်းကောင်း၊ အချက်အလက်များ လိုအပ်ပါလျှင် သုတေသနဌာနသို့ သွားပြီး မေးမြန်း အကူအညီတောင်းနိုင်သည်။ ကိုယ့်ဘာသာ ရှာချင်လျှင်လည်း ရှာဖွေနိုင်သည်။

ကျွန်တော့်အတွက်ကတော့ ဖိုးကြိုင်းတုတ် ဖြစ်နေသည်။ ကျွန်တော်ဆောင်းပါးများ စရေးသောအခါ ပညာရေးနှင့် လူငယ် ဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးများ အရေးများသည်။ အချက်အလက် ကိန်းဂဏန်းများကို သုတေသနဌာနမှ သွားရှာရသည်။ သုတေသနဌာနကို လုပ်သားနေ့စဉ် (အင်္ဂလိပ်)ဘက် အခြမ်းတွင် ဖွင့်ထား၍ မြန်မာဘက်အခြမ်းနှင့် ကိုက် ၃၀ ခန့်သာကွာလှမ်းသည်။ (ထိုစဉ်က လုပ်သားပြည်သူ့ နေ့စဉ် မြန်မာနှင့်

အင်္ဂလိပ်ကို သိမ်ဖြူလမ်း ဗဟို ပုံနှိပ် တိုက်နှင့် ကပ်လျက် အတွင်းဘက် တစ်ထပ် တိုက်အဆောက် အအုံကြီးတွင် ဖွင့်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ မျက်နှာစာမှာ သုံးထပ်ဖြစ်ပြီး အုပ်ချုပ်ရေးဌာန၊ ကြော်ငြာ၊ ငွေစာရင်းဌာန စသည်တို့ ထားရှိသည်။

ကျွန်တော်သည် သတင်းများအချောပြန်ရေးသည့်အလုပ် ပြီးစီးလျှင် သုတေသနဌာနသို့သွားပြီး စာဖတ်နေတတ်သည်။ ပြည်တွင်းပြည်ပ သတင်းဆောင်းပါးဖိုင်တွဲများအပြင် နှေးရှင်းသတင်းစာ ကပ်ထူဖုံး နှင့် ဖိုင် တွဲကြီးတွေလည်း ရှိသည်။ လုပ်သားအင်္ဂလိပ်မှာ နှေးရှင်း သတင်းစာလက်ကျန် ‘ကော်ဆာ’ စက်ကြီးနှင့် ပုံနှိပ်နေခြင်းဖြစ်သည်။ အမြတ်ခွန်ကြွေးကျန်များကိစ္စနှင့် နှေးရှင်းကို သိမ်းရာတွင် ဖိုင်တွဲကြီးတွေပါ ပါလာခြင်းဖြစ်သည်။

(ဆက်ရန်)
မောင်ဝံသ

စာမျက်နှာ(၁၆၈)မှ

နက္ခတ်ရက်တို့ကို ၂၄ - နာရီဖြင့် နာရီဖွဲ့ပြီး ပိုင်းခြားခြင်း မပြုပေ။ နာရီ အပိုင်းအခြားကို ဖော်ပြရာ၌ ဆယ်လီစနစ်ဖြင့်သာ ပိုင်းခြားပြီး ရက်၏နောက်တွင် ဒသမခံ၍ ဖော်ပြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၅ - ရက် ညနေ သုံးနာရီတိတိကို စကယ်လီဂါ၏ နက္ခတ်ရက်ဖြင့် ဖော်ပြမည်ဆိုလျှင် ၂,၄၃၆,၉၄၉ - ၁၂၅ နက္ခတ်ရက်ဟူ၍ဖြစ်သည်။

နက္ခတ်ရက် တစ်ရက်၏ အစပြုချိန်ကို ညသန်းခေါင်၌ စတင်ခြင်း မပြုပေ။ နေ့မွန်းတည့်ချိန်ဖြင့်သာ သတ်မှတ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ မွန်းလွဲ ၃ - နာရီသည် နက္ခတ်ရက် အလိုအရ ဒသမ ၁၂၅ နာရီ

ဖြစ်သည်။ နက္ခတ်ရက်ကို နက္ခတ်တာရာ ပညာနယ်ပယ်တွင်သာ တွင်တွင်ကျယ် ကျယ်အသုံးပြုကြသည်။ အရပ်သို့ အနေ ဖြင့် အသုံးပြုရန် မလွယ်ကူပေ။ မဆီ လျော်ပေ။ သို့ဖြစ်ရာ ဂရီဂိုရီယန် ပြက္ခဒိန် သည် ရှင်နေမင်း၏ စာမျက်နှာများအဖြစ် မြေကမ္ဘာ၏ ရက်တို့ကို ရေတွက်ပေးနေဦးမည် ဖြစ်တော့သည်။

အောင်ကျော်

Ref:
The clock we live on
by Isaac Asimov

